

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AİT BİR MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR

YŪKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Tufan TAŞ

Niğde

Haziran, 2013

T.C.
NIĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AİT BİR MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR

YŪKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Tufan TAŞ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Nevin GŪMŪŞ

Niğde

Haziran, 2013

ONAY SAYFASI

Yrd.Doç.Dr. NEVİN GÜMÜŞ danışmanlığında TUFAN TAŞ tarafından hazırlanan "(Milli Kütüphanedeki 06 Mil. Yz. A 7125 Numaralı) Mecmua-i Eşar" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Ve Edebiyatı Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih:

JÜRİ :

Danışman : Yrd.Doç.Dr. Nevin Gümüş

Üye : Prof. Dr. Ziya Şuvar

Üye : Doç.Dr. Nuran Öztürk

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... Tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mehmet ÖZEL
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatının altı yüzyılı aşan görkemli tarihi içerisinde şairlerin eserleri çeşitli kaynak ve adlar altında toplanmıştır. İşte bu kaynakların en önemlilerinden biri de hiç şüphesiz mecmû' alardır. Mecmû'alar, bir dönemin şiir zevkini yansıtmaları bakımından önemlidir. Ayrıca şairin divanında yer almayan bir şiirine mecmû'alar vasıtasıyla ulaşabilmenin mümkün olması mecmû'aların önemini artıran bir özelliktir. Bundan dolayı mecmû'alar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur. Hatta bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur. Bu nedenle özellikle edebiyat tarihi açısından mecmû'aların değeri yadsınamaz. Mecmû'alar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu da ortaya koymaktadır. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır.

Çalışmamıza konu olan bu mecmû'a, 06 Mil Yz A 7125 arşiv numarası ile Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda kayıtlıdır. Mecmû'anın muhtevası ve bu muhtevanın değerlendirilmesi bu çalışmanın problem alanıdır. Söz konusu metnin transkripsiyonlu metni verilerek Mecmû'aların Sistematik Tasnifi Projesi Kapsamında mecmû'ada yer alan şairler ve şiirler nazım biçimlerine, şiirlerin kalıplarına göre matla beyitleri yazılarak sınıflandırılmıştır.

Mecmû'a-i Eş'âr adlı bu eserde 73 şaire ait gazel, kaside, mesnevi, müstezad, murabba, muhammes, tahmis, müseddes, tesdis, müsebbâ, mu'aşşer, terki-i bend ve terci-i bend olmak üzere toplam 381 şiir bulunmaktadır. Ayrıca nesir olarak hicri 1265-1288 yılları arasında doğum tarihi kaydı da vardır. Mecmû'ada bazı şiirlerin farklı varaklarda tekrar edildiği de görülmektedir. Mecmû'ada yer alan şiir ve şairlerden hareketle bu mecmû'ada 16 ve 19. yüzyıllar arasında yaşamış şairlere yer verildiği söylenebilir. Bu tez çalışmasında şiirlerin transkripsiyonlu metni verilerek genel bir değerlendirme yapılmış ve mecmû'ayı hazırlayan sanatçının edebi zevki belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmalarım esnasında özellikle tez aşamasında desteğini ve bilgisini benden bir an olsun esirgemeyen bilgisinden fazlasıyla faydalandığım çalışma süresince ilgisini de eksik etmeyerek tezi en iyi şekilde hazırlamama yardımcı olan değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Nevin GÜMÜŞ'e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Haziran 2013

Tufan TAŞ

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AİT BİR MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR

TAŞ, Tufan

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nevin GŪMÜŞ

Haziran 2013, 530 sayfa

Klasik Türk Şiiri'nin altı yüzyılı aşan görkemli tarihi içinde, şairlerin estetik zevkini ortaya koyan birçok eser verilmiştir. Bu eserlere genellikle divan veya tezkireler aracılığıyla ulaşılmaktadır. Edebiyat tarihinin temel kaynakları olan tezkire ve divanların dışında diğer önemli kaynaklarımızdan biri de mecmū' alardır. Mecmū' alar, manzum ya da mensur birçok edebi eserin günümüze kadar gelmesini sağlayan önemli kaynaklardır. Klasik Türk Şiiri'mizde daha çok şiir alanında eser verilmesi şiir mecmū' alarının önemini biraz daha artırmıştır. Şiir mecmū' aları, unutulmuş veya tezkirelere çeşitli sebeplerle girmemiş şairlere yer vermesi ve bazı divan sahibi şairlerin divanında yer almayan şiirleri ihtiva etmesi açısından edebiyat tarihimizin önemli kaynaklarından. Üzerinde çalışılan bu mecmū' a, 06 Mil Yz A 7125 arşiv numarası ile Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda kayıtlıdır. Mecmū' a-i Eş' ār adlı bu eserde 73 şaire ait gazel, kaside, mesnevi, müstezad, murabba, muhammes, tahmis, müseddes, tesdis, müsebba, mu' aşşer, terki-i bend ve terci-i bend olmak üzere toplam 381 şiir bulunmaktadır. Ayrıca nesir olarak hicri 1265-1288 yılları arasında doğum tarihi kaydı da vardır. Mecmū' ada yer alan şiir ve şairlerden hareketle bu mecmū' ada 16 ve 19. yüzyıl arasında yaşamış şairlere yer verildiği söylenebilir. Bu tez çalışmasında amaç, bir mecmū' ayı tanıtmak ve onun içeriğini ortaya koymaktır. Bu sebepten metin karşılaştırması yapılmamış, şiirlerin transkripsiyonlu metni verilerek genel bir değerlendirme yapılmıştır ve mecmū' ayı hazırlayan sanatçının edebi zevki belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mecmū' a-i Eş' ār, Şiir, Şair, Divan, Edebiyat Tarihi

ABSTRACT

MASTER THESIS

A JOURNAL OF POEMS BELONG TO CLASSICAL TURKISH POETRY

TAŞ, Tufan

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Assistant Professor Nevin GÜMÜŞ

June 2013, 530 pages

During the magnificent six hundreds years of Classical Turkish Poetry, so many poem which reflects the esthetic values of poets has been written. These pieces can generally be reached from divans or tezkires. Beside the tezkires and divans which are the basic source of literature history journals are also the other source of it. Journals, which makes poetry and prose come through nowadays are very important sources. The fact that the number of poems are more than proses in our Classical Turkish poetry increaser the importance of poem collections. Poem collections are important sources of our literature history because they include poems forgotten or not include in tezkires for various reasons. The collection we study on is registered in the archieve with the location number 06 Mil Yz A 7125 in the collection of manuscripts in Ankara National Library. The work entitled journal of poems includes 381 poems belongs to 73 poets with the forms of gazel, kaside, mesnevi, müstezad, murabba, muhammes, tahmis, müseddes, tesdis, müsebba, mu' aşşer, terkib-i bend, terci-i bend. Also as a prose there is a birth date registation between the year of hegira 1265 – 1288. It can be said that the poets lived between the 16th and 19th centruy has been included in this journal. The aim of this thesis is introducing a journal and expressing it. For this reason comparision of different text is not done and a general evaluation of poems has been done by giving its transcribed text. The literature value of the artist who prepared the journal has been tried to be defined.

Key Words: Journal of poems, poem, poet, divan, history of literature

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	i
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	v
ÇEVİRİYAZI İŞARETLERİ.....	vi
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	2
1. ÇALIŞMANIN AMACI VE KONUSU	2
2. MECMŪ' A	3
2.1. Mecmū' a Türleri ve Mecmū' a-i Eş' ār.....	4
2.2. Mecmū' a-i Eş' ārn Şekil ve İçerik İncelemesi.....	5
2.3. Şairlerin Divanında Yer Almayan Şiirler.....	8
3. MECMŪ' A'DA ADI GEÇEN ŞAİRLER.....	10
4. MECMŪ' A'DA KULLANILAN NAZİM BİÇİMLERİ.....	27
5. ARAP HARFLİ METNİN LATİN HARFLİ METNE AKTARILMASINDA İZLENİLEN YÖNTEM	29
6. MESTAP TABLOSU.....	31
II. BÖLÜM	65
MECMŪ' A-İ EŞ' ĀRIN ÇEVİRİYAZILI METNİ.....	65
SONUÇ.....	523
KAYNAKÇA	524
EKLER	526
ÖZ GEÇMİŞ.....	529
YEMİN METNİ.....	530

KISALTMALAR

age.: Adı geen eser

agm.: Adı geen makale

Ank.: Ankara

bkz.: Bakınız

bs.: Baskı, basım

Böl.: Bölüm

C.: Cilt

d.: Doğum

hzl.: Hazırlayan

İst.: İstanbul

Ktp.: Kütüphane

ME.: Mecmū‘a-i Eş‘ār

MEB.: Milli Eğitim Bakanlığı

ö.: Ölümü

s.: Sayfa

S.: Sayı

SBE: Sosyal Bilimler Enstitüsü

TTK : Türk Tarih Kurumu

TDK : Türk Dil Kurumu

Ü.: Üniversite

vd.: Ve devamı, ve diğeri

Yay.: Yayını, yayınları

Yz.: Yazma

ÇEVİRİYAZI İŞARETLERİ

ÇEVİRİYAZI İŞARETLERİ			
ا - آ	a, ā	ش	ş
ا - أ	a, e	ص	ş
ء	‘	ض	đ, ž
ب	b,p	ط	ţ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k,g
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	ẓ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v(o,ö,u,ü,ū)
ژ	j	ه	h(a, e)
س	s	ی	y(i, i, î)

Farsça sözcüklerde bulunan “ vāv-ı ma‘ dūle”, “ ~ ” işareti ile gösterilmiştir.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1. ÇALIŞMANIN AMACI VE KONUSU

Klasik Türk Şiirine Ait Bir Mecmû' a-i Eş'âr adlı yüksek lisans tezinde, 73 şaire ait gazel, kaside, mesnevi, müstezad, murabba, muhammes, tahmis, müseddes, tesdis, müsebba, mu'aşşer, terkib-i bend ve terci-i bend olmak üzere 381 adet şiir mevcut olup mecmû' anın h.1265 (m.1848/1849) ile h.1288 (m.1871/1872) yılları arasında tertip edildiği söylenebilir. Bu mecmû' anın, içinde yer alan şairlerin yaşadığı dönem göz önüne alındığında; XVI, XVII, XVIII ve XIX. yüzyıllarda yaşamış şairlerin şiirlerinden oluştuğu görülmektedir. Eserin 169 ve 170. varaklarında mürettibe ait üç adet doğum kaydı bulunmaktadır.¹ Buradaki kayıtlara göre Mecmû' anın 1848-1872 tarihleri arasında tertip edildiği düşünülmektedir. Bu kayıtlardaki tarihlerden, kaydı düşenin Muhammed Ziyâüddin olduğu ve Ahmed Fâ'iz adında bir oğlu ile Âyişe Fıtnat adında bir kızı olduğu anlaşılmaktadır. Şayet bu kayıtlar mürettibe/müstensihe ait ise mecmû' anın emektarı olarak bu isim zikredilebilir.

Yapılan bu çalışmayla; mevcut şiirlerin okunup çeviriyazılı bir şekilde Latin harflerine aktarılması, mecmû' adaki tasnif özelliklerinin ortaya çıkarılması, mütekerrir şiirlerin tespit edilmesi ve dönemin edebi zevkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

İncelenmek üzere bekleyen birçok mecmû' anın varlığı, araştırmacılar için hem bir çalışma alanı hem de tezkirelere girmemiş yeni şairlerin ve şiirlerin bulunması için bir fırsattır. Bu çalışmayla da “Mecmû' aların Sistematik Tasnifi Projesi” kapsamında mecmû' ada yer alan şairler ve şiirler nazım biçimlerine, şiirlerin kalıplarına göre matla beyitleri yazılarak bir tablo halinde sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Böylelikle daha disiplinli ve derli toplu bir şekilde çalışma tamamlanarak araştırmacıların kolaylıkla ulaşabileceği bir tarzda hazırlanmıştır.

---

¹ Lillahi'l-hamd bin iki yüz altmış beş senesi şehr-i rebîü'levvelün yigirmi üçüncü cum'a ertesi gicesi saat dördte kerîm-zâde oğlum Ahmed Fâ'iz Beg dünyaya teşrif itmişdür. Heman Cenâb-ı Vâcibü'l-Vücûd Hazretleri cümle ümmet-i Muhammed'in evladlarıyla beraber tûl-ı ömr ile muammer eyleyüp âlim ü fâzıl u kâmil ü sâlih buyursun, âmin. Bi-hürmetihi seyyidü'l-mürselîn sene 1265. el-mal'üm Muhammed Ziyâüddîn. (varak 169)

İşbu yetmiş altı senesi Şa'bân-ı şerîfin on birinci günü sabah saat bir buçukda Vâcibe hanımın kerimesi dünyaya teşrif itmişdür. Hak Te'ala Hazretleri tûl-ı ömr ile muammer eylesün. Âlim ü kâmil ü sâlih buyursun, âmin. Sene 21 Şubat 1275 (Rûmî) (varak 169)

İşbu bin ikiyüz sekizinci Zilkade senesinin on dördüncü ve Kânun-ı sânisinin on üçüncü penç şenbe günü dokuz buçukda kerimem Âyişe Fıtnat Hanım dünyaya geldi. Mevlâ-yı Te'ala tûl-ı ömr ve cümle ümmet-i Muhammed evladlarıyla muammer buyursun, âmin. Sene Zilkade 1288, Muhammed Ziyâüddin. (varak170)

2. MECMŪ' A

Mecmū' a, "Arapça bir kelime olup cem' kökünden gelir. Mecmū' kelimesinin müennesi olan mecmū' a, sözlüksel anlam olarak "Toplanmış, biriktirilmiş ve düzenlenmiş şeylerin tamamı"(Parlatır, 2011: 1033). demek olup edebiyatta terim olarak "DeFTER, çeşitli konuların bir araya getirildiği yazıları ihtiva eden kitap, şiir defterleri"(Kut, 1986: 170). anlamlarında kullanılmıştır. Mecmū' alar, yazıldığı dönemde okuyucunun estetik zevkinin tespiti, edebiyat tarihine çeşitli nedenlerle girmemiş yeni belgeleri içermesi, dil çalışmalarına katkısı, şairin edebi kişiliğinin belirlenmesine ışık tutması yönüyle araştırmacılar açısından önemli başvuru kaynaklarındandır.

İlk olarak Arap ve Fars edebiyatlarında yazılan şiir mecmū' aları " Türk edebiyatında ilk kez XV. asırda karşımıza çıkmaktadır." (Banarlı, 2001: 504). Şiir mecmū' aları, ilk yazıldığı yüzyıldan itibaren klasik Türk edebiyatında sevilen bir alan olmuş o yüzyılın sevilen, halk tarafından beğeni kazanmış şöhret sahibi şairlerin yanında, belli bir şöhreti olmayan hatta divanı olmayıp tezkirelerde bile adı geçmeyen şairlere yer veren önemli edebiyat tarihi kaynaklarından olmuştur.

Şairler genel olarak şiirlerinin mecmū' alara girmesini istemişlerdir. Ayrıca şairlerin çoğu mecmū' aya girmeyi bir üstünlük kabul ederken bazılarının ise bu konuda farklı istekleri olmuştur. Mesela XV. yüzyılın önemli şairlerinden olan Necati Beg, mecmū' aya girmek istemektedir, hatta bunu açık açık talep de etmektedir; ama bu konuda bir korkusu vardır bu durumu da şöyle anlatmaktadır:

Benim şiirlerimi mecmuaya yazmayın, her bir şiirimi ayrı kâğıtlara yazıp rulo hâlinde taşıyın; çünkü gemiyle inci taşıyan zarar eder derken, mecmuaya sefine de denildiğine işaret eder. Nasıl ki gemi batınca içindeki inciler denize düşüp giderse, onun şiirlerinin yazıldığı mecmua da kaybolunca bütün şiirleri bir anda yok olacaktır. Şiirler ayrı ayrı kâğıtlarda olursa, sadece kaybolan kâğıttaki şiirler zarar görecektir. (Kurnaz, 2013: 29).

Bunun yanında her ne pahasına olursa olsun mecmū' ada yer almayı çok isteyen ve bunu bir üstünlük, seçilmişlik olarak gören şairler de vardır. Bunlardan biri olan Ahmet Paşa, mecmū' ada yer almak isteyişini şöyle anlatmıştır: "Güzelliğin doğuş yeri veya güzellik güneşine benzeyen sevgili, eğer mecmuasında şiirlerimin mahlası olmasa adımı anmazdı der. Şairin şiirleri sevgilisi tarafından beğenilip mecmuaya kaydedilmiştir. Bu sayede sevgili onun adını anmıştır."(Kurnaz, 2013: 33).

Mecmū' a Türk edebiyatında, XV. yüzyıldan itibaren yazılarak son yüzyıllarda kabul gören derleme kitaplardan olmuştur. İlgi ve çalışma alanı günümüzde artarak devam eden mecmū' lar sağladığı fayda açısından göz ardı edilemez kaynaklardandır; ancak her mecmū' anın doğru ve eksiksiz olduğunu düşünmemek gerekir; çünkü bazı mecmū' aların mürettibi belli değildir, belli olsa bile o kişilerin bu alana yatkınlıkları çok önemlidir. Bu alan hakkında fazla bilgisi olmayan biri de eser derleme yoluna gitmiş olabilir. Bu nedenle

mecmū'alar incelenirken bu husus göz önünde bulundurulmalı ve bu konuda biraz şüpheli olunmalıdır.

2.1. Mecnū' a Türleri ve Mecnū' a-i Eş'ār

Mecnū'alar çeşitli konuların derlenmesiyle oluşan eserlerdir. Yani derleme türü eserlerdendir ve her konuda mecmū'a oluşturulabilmektedir. Her mecmū'a mürettib veya müstensihinin gözünden belirli bir tarihsel sürece, zaman dilimine ışık tutar. Bu nedenle mecmū'alar sadece edebiyatı değil; sosyoloji, tarih, felsefe, coğrafya vb. birçok alanı yakından ilgilendiren birer çalışma alanı ve belgedir.

Mecnū'alar tek bir konuda yazılacağı gibi birden fazla konuyu da ihtiva edebilmektedir. Bazen yalnızca manzum eserlerden oluşurken bazen sadece mensur eserlerden oluşur. Hatta bazen de manzum ve mensur eserlerin bir arada bulunduğu derleme kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mecnū'alar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmualar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmualar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmualar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmualar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmualar, tematik mecmualar vb. şeklinde tasnif edilebilir. (Kurnaz, 2013: 51).

Bu çalışmamızda Yukarıda bahsedilen ve birçok bilim dalını doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkileyen mecmū'alardan, çalışma alanı gereği sadece şiir mecmū'alarından bahsedilecektir. En geniş kapsamlı derleme eserlerden olan şiir mecmū'aları işlenen konuları bakımından şöyle tasnif edilebilir:

- I. Nazire mecmū'aları
- II. Seçme şiir mecmū'aları (Mecnū' a-i Eş'ār, mecmū' a-i devavin)
- III. Aynı konuyla ilgili eserlerin bir araya gelmesiyle oluşan mecmū'alar (mecnū' a-i edviyye, mecmū' a-i tevārih, mecmū' a-i muammeyāt, mecmū' a-i münşeāt gibi.)
- IV. Karışık mecmū'alar, bu tür mecmū'alar nazım-nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.
- V. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmū'alar. (Kut, 1986: 170).

Şiir mecmū'aları için yukarıda yapılan beş maddelik tasnife göre, çalışmamıza konu olan mecmū'a, ikinci maddede seçilmiş şiirleri içeren sınıflandırmaya girmektedir. Mecnū'a, daha önce bahsettiğimiz gibi önce Arap ve İran edebiyatlarında görülmüş, Türk edebiyatında ise ilk kez XV. yüzyılda yazılmış, kullanılmış ve ilerleyen dönemlerde de önem kazanmış bir türdür. “ *Mecmualar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur. Bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir.*” (Aydemir, 2007: 123).

Edebiyat tarihi açısından, müstensih ya da mürettiblerinin gözüyle geçmişe ayna tutan ve çok önemli bir yer tutan mecmû'alar bize birçok imkan sunmaktadır. Sunduğu imkanları şu şekilde sıralayabiliriz:

- a. Mecmualar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popüleritesini verir.
- b. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır.
- c. Bugün üslup çalışmalarının önemli bir bölümünü teşkil eden bazı kavramların, unsurların; sevgilin güzelliğinin unsurları gibi, farklı şairlerden örneklerle mecmualarda yer aldığını görürüz.
- d. Şairin edebî kişiliğinin tespitinde de mecmuaların önemli ölçüde katkısı vardır. Nazire mecmuaları başta olmak üzere, birçok mecmuada benzer şiirler peş peşe sıralanmıştır. Bu şiirlerin nazire olup olmadığı mecmuaların bir kısmında belirtilmiş, bir kısmında buna gerek görülmeden benzer şiirler arka arkaya verilmiştir. Buradaki bilgilerden hareketle bir şairin üslubunu oluştururken kimlerden etkilendiğini veya kimlerin şiirlerini meşk edip egzersiz yaptığını, kimleri etkilediğini tespit mümkün hâle gelmektedir. (Aydemir, 2007: 123).

Edebiyat tarihi açısından sağladığı imkanlar maddelerle kısıtlanamayacak kadar çok ve nitelikli olan mecmû'alar sayesinde belirli bir döneme ışık tutulmakta ve o dönemin başta edebi olmak üzere çeşitli yönlerle incelenmesine imkan verilmektedir.

2.2. Mecmû' a-i Eş'ârın Şekil ve İçerik İncelemesi

Milli Kütüphanede 06 Mil Yz A 7125 arşiv numarası ile Yazmalar Koleksiyonunda kayıtlı bulunan mecmû' a-i eş'ârın özelliklerini şöyle belirtebiliriz: Türkçe talik ve rika yazıyla, 207x150 – 120 x 95 mm. kitap boyunda, değişik satırlı, çift sütunlu, 169 yaprakta sarımtırak saykallı kağıda yazılmıştır. 1b'deki mihrabiye müzehheb mülevvendir. Cedveller yaldız, sözbaşları, mahlaslar ve nakaratlar kırmızıdır. Kırmızı meşin sırtlı eski kağıt kaplı karton bir cilt içindedir. Mecmû'ada; Âbdi, Kethüda-zâde Ârif, Âsım, Bahâi, Celâlî Nizâmoğlu, Cinâni, Es'ad, Enver, Esrâr Dede, Fa'ik Enderûni, Fasih, Fâzıl Enderûni, Fehim, Ferid Enderûni, Fitnat, Figâni, Fikri, Fu'ad, Fuzûli, Furûgi, Gâlib, Gurbi, Hakiki, Haşmet, Hatayi, Hilmi, Hüseyini, Kadri, Kaygusuz, Lebib, Lebid, Misâli, Muharrem, Müfidi, Nâbi, Nahifi, Nakşi, Nedim, Nesimi, Neş'et, Neyli, Râgıb, Rahmi, Rami, Râmiz Paşa, Pertev, Râsih-i Enderûni, Rasim, Râşid, Reşid Şem'î zade, Rûhi, Sakib, Sabik Enderuni, Sabit, Sadi-i Enderûni, Sa'id, Sami-i Enderûni, Saydi, Seherabdâl, Selami, Sena'î, Seyfi, Sezayi, Sûzi, Sürûri, Şem'î, Şâhidi, Tâlib, Ulvi, Vahdeti, Vâsıf, Virâni, Yemini, 169. yaprakta h. 1265-1288 yılları arasında doğum tarihi kaydı vardır.

Şiir Mecmû'asında 73 şaire ait 381 şiir bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda mecmû'ada yazılı bulunan 381 şiirin nazım biçimlerine göre dağılımı verilmiştir.

KULLANILAN NAZIM BİÇİMİ	SAYISI
Gazel	239
Kaside	1
Mesnevi	3
Mütezad	1
Murabba	9
Muahammes	12
Tahmis	56
Müseddes	17
Tesdis	22
Müsebba	1
Mu' aşşer	2
Terkib-i Bend	8
Tercî' -i Bend	10
Toplam	381

Eğer mecmû'anın 169 ve 170. varaklarında doğum tarih kaydını yazan kişi mecmû'anın mürettibi ise mecmû'a Muhammed Ziyâüddin tarafından oluşturulmuştur. Yoksa şiir mecmû'asının mürettibi/müstensihi belli değildir. Yani mecmû'anın mürettibi/müstensihi hakkında kesin bir bilginiz yoktur. Bu belirsizlik sadece mürettib için değil mecmû'anın düzenlendiği tarih için de geçerlidir. Eserin yazıldığı tarihe ait kesin bir bilgi yoktur. Sadece 169 ve 170. varaklardaki doğum tarihi kaydından hareketle eserin h.1265 (m.1848/1849) ile h.1288 (m.1871/1872) yılları arasında tertip edildiğini söyleyebiliriz. II. Mahmut'a sunulan bir kasidenin de mecmuada yer almış olması da bu mecmuanın hangi yüzyıllarda derlendiğine dair bir ipucu vermektedir. Ayrıca Mecmû'adaki şairlerin yaşadıkları dönemlerden yola çıkarak mecmû'anın en geç XIX. yüzyılda oluşturulduğu söylenebilir.

Üzerinde çalışılan mecmû'a; XVI, XVII, XVIII, XIX. yüzyıllarda yaşayan şairlerin şiirlerinin derlenmesiyle oluşturulmuştur. Bu şiirlerin yazımında belli bir sıra gözetilmemiştir. Bazen aynı şairlerin şiirleri peş peşe verilirken bazen de farklı varaklarda verilmiştir. Bazı şiirler ise aynen tekrar edilmiştir.

Şiir Mecmû'ası çok fazla zarar görmemiş olup bazen şiirlerde bazı sözcüklerin çeşitli sebeplerle boş bırakıldığı tespit edilmiştir. Bazı mısralar ise mecmû'ada derkenar olarak verilmiş, bu mısraların o şiire ait olduğu şiirin kalıbından ve anlamından hareket edilerek anlaşılmıştır.

Şiir Mecmû'asında 56b, 83b, 163b, 164a varaklarında yer alan gazelerde mahlas olmadığı için bu şiirlerin kime ait olduğu belli değildir.

Ayrıca şiir mecmuası 169 sayfa olmasına rağmen 69b – 70a, 70b – 71a, 99a, 100b – 101a, 109b – 110a, 110b – 111a, 165b – 166a, 166b – 167a, 167b – 168a, 168b sayfaları boştur.

Mecmuanın içerik ve tasnifsel özelliklerine baktığımız zaman şu özellikleri sıralayabiliriz. Şiir mecmū'asında yer alan şairlere göz attığımızda Enderun'da yetişmiş şairlere çok yer verildiği dikkat çekmektedir. Bunun yanında tespit edilen diğer önemli husus ise mürettibin Hz.Muhammed, Hz. Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve On İki İmam sevgisidir. Mecmū'ada Kerbela olayını anlatan birçok şiir olup bundan duyulan üzüntüyü dile getiren mersiyelere yer verilmiştir. Bu durum bize şairin dünya görüşünü verdiği gibi o dönemin edebi beğenisi hakkında da önemli ipuçları vermektedir.

Ayrıca mecmū'ada nazirelerin çokça yer alması, tahmis başta olmak üzere tesdis, müsebba ve muaşşere yer verilmesi mürettibin edebiyatın bu alanına ilgi duyduğunu gösterebilmektedir. Mecmū'ada 113b'ye kadar tüm nazım biçimleri karışık halde verilirken bu varaktan sonra sadece gazellere yer verilmiştir. Genel olarak da divan şiirinde en çok kullanılan ve sevilen nazım biçimi olan gazel yer almıştır.

Şiir Mecmū'aları birbirinden farklı birçok şairi ve bu şairlerin farklı nazım biçimleriyle yazılmış şiirlerini içermektedir. Mecmū'alar dönemin edebi zevkini estetik anlayışını bize gösterdiği gibi bu estetik zevke ulaşmamızı sağlayan mürettibin de edebi anlayışını bize göstermektedir. Mecmū'a vasıtasıyla mürettibinin eğitim durumu, bilgisi, beğenisi, kültürü gibi birçok alanda bilgi sahibi olabilmekteyiz.

Bazen mecmū'anın farklı varaklarında aynı şairin aynı şiirine rastlamak mümkün olabilmektedir. Bunu birçok farklı sebebe bağlamak mümkündür. Mürettib, o şairin o şiirini çok beğenmiş olabilir, birkaç farklı kişi tarafından mecmū'a oluşturulmuş olup daha önce yazıldığını görmemiş olabilir, mecmū'ayı yazmayı çok uzun bir zaman dilimine yaydığı için daha önce yazdığını unutmuş olabilir. Bu ve bunun gibi birçok nedenden, derleme eserlerde bu tarz tekrarlar bilinçli ya da farkında olmadan yer verilmiştir.

Üzerinde çalıştığımız şiir mecmū'asında mükerrer olarak iki şair yer aldığı için bu konu ayrı bir başlık olarak ele alınmamış ve bu konuya burada yer verilmiştir. Çalışmamızda tespit edilen mükerrer şiirler Furugi'ye ait bir teci-i bend ve Fikri'ye ait bir tahmistir:

Furugi: 1b – 71b

Baş Şubḥ-dem irdi nesīm-i feyẓ-i elṭāf-ı Ḥudā

İ' tidāl üzre cemī' 'ālem kılub kesb-i şafā

Son Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muştafā

Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtaẓā

Fikri: 5a – 88b

Baş Degil misün ‘aceb meftûn ey dil şâh-ı hûbânuñ
Zihi ‘aşkında bir dem çāk çāk olmaz giribânuñ
Alub taşlar dögünmezsın nedür bu cism-i ‘üryânuñ
Bugün mâh-ı Muḥarrem’dür ḳanı feryâd u efgânuñ
Niçün virmez cihâna seyl eşk-i çeşm-i giryânuñ

Son Yazub mâtem ser-encâmuñ cihân ḥalḳuñ cünûn itdûñ
Aña ‘âşıkların âh-ı derûnuñ hep füzûn itdûñ
Bu **Fikri** derd-mendûñ eşk-i çeşmüñ lâle göz itdûñ
Yeter ḳan ağla **Rûhî** Kerbelâ’yı ğarḳ-ı ḥûn itdûñ
Gider seyle mezârı ḳorḳarum şâh-ı şehîdânuñ

2.3. Şairlerin Divanında Yer Almayan Şiirler

“Mecmû‘aların Sistematik Tasnifi Projesi” kapsamında ulaşılmak istenen hedeflerden biri de şairlerin divanlarında çeşitli sebeplerden yer almayan şiirlerin tespit edilmesidir. Bilindiği gibi şairlerin tüm şiirleri divanlarında yer almayabilir. Bunun gerekçelerinden bazıları ise şairin o şiirlerini beğenmemiş olması, müstensihin gözünden kaçması ya da bilinçli bir şekilde yazmamasıdır. Hatta bazı şairlerin divanı mecmualardaki şiirler derlenerek oluşturulmuştur.

Edebiyat tarihi açısından bu kadar önem teşkil eden mecmuaların faydası yadsınamaz. Bu sebeple incelenen bu mecmua vasıtasıyla şairlerden divanlarına ulaşılabilenler karşılaştırılmış ve şairin divanında yer almayıp mecmuada yer alan şiirler tespit edilerek bu başlık altında verilmesi uygun görülmüştür.

XVI ve XIX. yüzyıllardaki şairlerin şiirlerini ihtiva eden şiir mecmuasında 73 şair bulunmaktadır. Bunlardan bazıları devrinin birinci sınıf şairiyken bazılarının ise ismine tezkirelerde bile yer verilmemiştir.

Çalışmanın bu bölümünde divanına ulaşılan şairlerin divanları ile mecmua karşılaştırılarak divanda yer almayan şiirler aşağıda verilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucu ulaşabildiğimiz ve karşılaştırabildiğimiz divanlar neticesinde divanında yer almayan şiirlerin olduğu tek şair XVI. yüzyılda yaşamış olan Seyyid Nesimi’dir. Seyyid Nesimi’nin divanında yer almayıp mecmuada yer alan beş şiir bulunmaktadır. Bunun yanında divanlardaki ve mecmuadaki aynı şiirlerde de farklı özellikler görülmüş bazılarında bu farklılık sadece

kelimelerde iken bazılarında ise beyitlerin veya dizelerin sıralanışında olmuştur. Çalışmada bu farklılıklar belirtilmemiş olup sadece mecmuada hasarlı kısımlarda divanlardan yararlanılmış dipnotlarla bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır. Nesimi'nin divanında olmayıp mecmuada yer alan şiirler şunlardır:

Nesimi: 95b – 96a

Baş Çeşme-i la' l-i lebüñdür dil-berā mā-i mu' in
Tā Şırâṭ [.....]² ruḥuñdur ḥūr-ı ' ayn
Ruḥlaruñ evşāfidır çün kim seniñ ḥuld-ı berin
' Ākıbet mir 'āt-ı Ḥaḳḳ' dır ol durur lilmutteḳin
Hazihi cennāt-ı ' Aden fedḥulūhā ḥālidir³

Son Ey Nesimī zinde eyler mürdeyi güftār-ı ' aşḳ
Çeşm ü dilden bir nazar olmaz cüdā dīdār-ı ' aşḳ
On sekiz biñ ' ālemi rūşen ider envār-ı ' aşḳ
Cilve-gāh-ı ' āşık-ı şūrīdedir dil-dār-ı ' aşḳ
"Hazihi cennāt-ı ' Aden fedḥulūhā ḥālidin"

116a – 116b

Baş Ġazādan bir gice nā-gāh ' aceb sırr-ı Ḥudā gördüm
Açıldı zübde-i bāṭın semekden tā semā gördüm

Son Nesimī şāğ-ı luṭfuñdan bugün nūr-ı tecellādır
Beni mest eyleyen dā ' im o meyde Muştafā gördüm

118a

---

² Bu kısım okunamamıştır.

³ İşte Adn cennetleri ebedi olarak kalmak için oraya girin

Baş Bu fenā dārına ey dil ‘uzlet itmişlerdeniz
Biri şanmañız aña kim ‘izzet itmişlerdeniz

Son Ey Nesīmī hāk-pāy ol gel ‘Alinüñ yolına
Şāh-ı Hüseyn’iñ kullarına hıdmet itmişlerdeniz

119a

Baş Anuñ kim dünyada bir yārı yokdur
Cihān mülki anuñsa varı yokdur

Son Nesimīden olursa yār bī-zād
Anuñ yārinden hiç bī-zārı yokdur

123b – 124a

Baş Cennet u hūrī benim kevşer-i Tübā benim
Nārı vü nūrı benim hem şusuzam hem Fırāt

Son Kendi vücūduñda gör ey Nesimī sen seni
Bildi yakīn kendidir mażhar-ı envār-ı zāt

3. MECMŪ‘ A’DA ADI GEÇEN ŞAİRLER

Mecmū‘ada adı geçen şairlerin kısa biyografileri aşağıda verilmiştir. XVI ve XIX. yüzyıllar arasında yaşayan bu şairlerden hakkında kesin bilgi sahibi olduklarımızın hayatlarının tespit edilmesi zor olmamıştır. Üzerinde çalışma yapılmayan ya da hakkında

kesin bilgi sahibi olunmayan şairlerin biyografilerinin tespit edilmesi çok zor olmuş; hatta bazılarının biyografileri tespit edilememiştir. Bu sorun mecmû'anın yazıldığı yüzyıllar arasında yaşayan aynı isimdeki şairlerin tamamının biyografileri verilerek aşılmaya çalışılmıştır.

Abdî: (ö. 943/1536) Bursalıdır. Asıl adı Abdulvahhab olup İslî Abdi (İslî Sırık) sanıyla tanındı. Ayrı bir mahlas kullanmadı. Kadiri Efendi'den mülazım oldu. Bursa'da Hamza Beg medresesine yirmi akça ile müderris tayin edildi. Ebussuud Efendi'ye İstanbul kadılığı sırasında kadılık yaptı. Yetmiş akçe ile Menemen kadılığına atandı. Zevk ehli, rind, ayyaş ve güzeller peşinde koşan biriydi. Bursa'da sultan vakıflarını denetlerken öldü.⁴

Abdî: (ö. 954/1547/48) Hemedanlıdır. Asıl adı Abdulvahhab olup Sabuni sanıyla tanındı. Şah Tahmasb zamanında suni mezhebindekilere yapılan baskı sonucu Anadolu'ya bir başka söylentiye göre de Mısır'a gitti. Şeyh Abdülcelil'e intisap etti. Şeyhinin ölümü üzerine teklif edilen şeyhlik makamını kabul etmedi. Mekke'de öldü.⁵

Abdî: (ö. 1054/1644-45) Ankara'da doğdu. Lütfullah Bey-zâde sanıyla tanındı. Bektaşî tarikatine mensup olup ömrünü seyahatlerle geçirdi. Kırım Hanı Bahadır Giray'ın nedimi oldu ve Kırım'da öldü.⁶

Abdî: (ö. 1071/1660-61) İstanbul'da doğdu. Sarı Abdullah sanıyla tanındı. Kâtiplik yaptı. Halil Paşa'ya tezkireci sonra da reisülküttap oldu.⁷

Abdî: (ö. 1078/1667-68) Tophane'de doğdu. Tophane Kılıç Ali Paşa Camii İmami Mehmet Efendi'nin oğludur. Ali-zâde Hüseyin Efendi'den mülâzım ve müderris oldu. Süleymaniye medresesinde mederreslik, Halep ve Şam'da kadılık yaptı.⁸

Abdî: (ö. 1086/1675-76) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Abdullah'tır. Şamlı Yusuf Beg tarafından yetiştirildi. Şiir mecmuası vardır.⁹

Abdî: (ö. 1102/1690) Anadoluhisarı'nda doğdu. Nişancı Abdurrahman Paşa'nın mahlâsıdır. IV. Mehmet'e nişancı, sadaret kaymakamı oldu ve Basra eyalet kadılığı yaptı. Kandiye adası muhafızı iken öldü.¹⁰

Abdî: (ö. 1102/1690) Edirne'de doğdu. Halveti tarikatî şeyhlerinden Saçlı İbrahim Efendi'nin oğlu olup asıl adı Abdülhayy'dır. Edirne'de ve İstanbul Aziz Mahmut Hüdayî tekkelerinde şeyh oldu.¹¹

Abdî: Asıl adı Abdullah'tır. Subhi-zâde sanıyla tanındı. Feyzullah Efendi'nin oğludur. Sadrazam kethudalığı yapmıştır.¹²

⁴ Haluk İPEKTEN vd.; **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 942, Ank. 1988. s. 1.

⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 1.

⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 2.

⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 2.

⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 3.

⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 3.

¹⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 3.

¹¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 3-4.

Abdî: (ö. 1180/1766-67) Aıl adı Abdullah'tır. Mühürdarlık ve reisülkütüplük yaptı. Güzel şiirleri vardır.¹³

Abdî: Mühürdar Abdî sanıyla tanındı. I. Mahmud zamanında birçok görevde bulundu. 1168/ 1754-55 yılında azledildi. Sonra Girit'te bulunan Resmi'ye daha sonra da Gelibolu'ya nakledildi. Bursa'ya sürüldü.¹⁴

Abdî: Geliboluludur. İmam oğlu olup Kanuni devri şairlerdendir. Genç yaşta öldü.¹⁵

Abdî: Kınalı-zâde sanıyla tanındı.¹⁶

Abdî: Şam'dan azledildikten sonra öldü. Şiir mecmuası vardır.¹⁷

Abdî: Harem-i has hazinesinde çalıştı.¹⁸

Abdî: Maraş'ta doğdu. Hayatı hakkında başkaca bilgi verilmemiştir.¹⁹

Abdî: Kara Halil Efendi'nin damadı Tezkireci Abdullah Efendi'nin mahlasıdır.²⁰

Abdî: İstanbul'da doğdu. Altunî-zâde sanıyla tanındı. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptı.²¹

Arif: Asıl adı Mehmet olup Kethüda sanıyla tanındı. Öğrenimi sırasında memur oldu. Arapça ve Farsça şiirleri olup divanı da vardır.²²

Arif: Asıl adı Mehmet olup Halil Ağa'nın Kethüdası Ahmet Efendi'nin oğludur.²³

Âsım: (ö. 1122/1710-11) Bosna'da doğdu. Asıl adı Yusuf Efendi'dir. Bosna'da mahkeme kâtibi iken öldü. Divanı vardır.²⁴

Âsım: (ö. 1150/1737-38) Asıl adı Mehmet'tir. Kadı Arif Efendi'nin oğlu olduğundan Arif-zâde sanıyla tanınır.²⁵

Âsım: (ö. 1160/1747-48) Bursa'da doğdu. Asıl adı Mustafa'dır. Talik yazısı güzeldir.²⁶

---

¹² Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 4.

¹³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

¹⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

²⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 5.

²¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 6.

²² Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 37.

²³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 38.

²⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 45.

²⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 45.

²⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 45.

Âsım: (ö. 1173/1759) İstanbul'da doğdu. Asıl adı İsmail'dir. Mehmet Efendi'nin oğludur. Küçük Çelebi-zâde sanıyla tanındı. Şeyhülislam Feyzullah Efendi'den mülâzım oldu. Birçok medreselerde müderrislik yaptı. Vakanüvisliğe atandı. Kadı ve şeyhülislam oldu.²⁷

Âsım: (ö. 1235/1819-20) Antep'te doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Babası mahkeme baş kâtibi Cenânî Efendi'dir. Çoğunlukla Mütercim Âsım olarak tanınır. Vakanüvislik yaptı. Yenişehir'de öldü.²⁸

Âsım: (ö. 1254/1838-39) Amasya'da doğdu. Asıl adı İbrahim'dir. Yeğen-zâde sanıyla tanındı. Çeşitli görevlerde bulundu.²⁹

Bâhâyi: (Ö. 1064/1653-54) İstanbul'da doğdu. Soyu anne tarafından Ebussuud Efendi'ye ulaşır. Müderrislik yaptı. Şehzâde müderrisliğinden Selânik kadılığına atandı. İki kez şeyhülislam tayin edildi. Devrinin önde gelen bilgin ve şairlerinden olup divanı vardır.³⁰

Bâhâyi: (Ö. 1071/1660-61) İstanbulludur. Devrinde müneccimbaşı olduğu ve çok hiciv söylediği için Küfrî sanıyla tanındı.³¹

Celâlî: (Ö. 1233/1817-18) Asıl adı Ebubekir Celâleddin'dir. Abdullah Efendi-zâde diye tanınır. Anadolu'da kadılık yaptı. Halep muvakkıtı iken ölen Süleyman Molla'nın büyük kardeşidir. Divan tertip etti.³²

Celâlî: Buhara'da Mahdum Celâl diye tanınan bir şairdir. 1234/1818-19 yılında hayatta olan genç bir şairdir. Mîr Haydar'ın talebelerindedir.

Cinânî: Osmanlı asırlarının en mühim kültür merkezlerinden biri olan Bursa'da dünyaya gelen Mustafa Cinani, 16. asrın ikinci sınıf şairleri arasında en önde gelen şahsiyetlerden biridir. O, gerek nazım ve nesirdeki kabiliyeti, gerekse latifeleri devlet adamları ile olan münasebetleriyle devrinde oldukça alaka görmüş ve edebi kaynaklara mevzu teşkil etmiştir.³³

Es' ad: Es' ad mahlaslı şairin şiirlerinden hareketle Gâlib olduğu tespit edilmiştir. Bkz. Gâlib.

Enver: İstanbul'da doğdu. Muhasebe kaleminde yetişti. Defterdar mektupçusu oldu. Sonra maliye mektupçusu sınıfına girdi. Son olarak tahrirat kâtipliği görevi ile Şam'a gitti.³⁴

Esrâr Dede: (ö.1211/1796) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Küçük yaştan itibaren tasavvuf muhitinde bulundu. İyi bir öğrenim gördü. Mevlevi tarikatına girdi. Galata Mevlevihanesinde Şeyh Gâlib'in yakın dostu oldu. Genç denecek bir yaşta ölümü üzerine

²⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 45.

²⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 46.

²⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 46.

³⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 63.

³¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 63.

³² Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 85.

³³ Cihan OKUYUCU, **Cinani Hayatı, Eserleri, Divanının Tenkidli Metni**, TDK yayınları: 570, Ank., 1994 s. III.

³⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 114-115.

Gâlip onun için ünlü mersiyesini yazdı. Galata Mevlevihanesi bahçesine gömüldü. Divanı ve Mevlevi şairlerini içine alan “Tezkire-i Şuarâyı Mevleviyye” adlı bir tezkiresi vardır.³⁵

Fâik: (Ö.1198/1783-84) Sakız’da doğdu. Asıl adı Süleyman’dır. Hafız Ali Paşa’nın oğludur. Mektupçuluk ve hocalık yaptı. Ayrıca muhasebecilikle de uğraştı.³⁶

Fâik: (Ö.1230/1814-15) Bağdat’ta doğdu. Asıl adı Süleyman’dır. Belgrad muhafızı Hakkı Paşa-zâde İzzet Paşa’nın kâtipliğini yaptı. Daha sonra Irak ordusu hümayunu kâtipliğine tayin edildi.³⁷

Fâsih: İstanbul’da doğdu. Asıl adı Ahmet’tir. Dukakin-zâde lakabıyla tanındı. Divan kâtipliği yaptı. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa’ya intisap etti. İltifat ve himayesini kazandı. Tasavvufa meyledip Galata Mevlevihanesine girdi. Mevlevi oldu. Derviş Ahmet sanıyla tanındı. Mürettep divanı vardır.³⁸

Fâzıl Mîr: Akkâ kalesinde doğdu. Asıl adı Hüseyin’dır. Enderun’dan yetiştiği için Enderunlu Fâzıl diye anılır. Rodos’a hâcegân rütbesiyle atandı. Daha sonra Halep defterdarlığında bulundu. Divanı ve Hubanname ile Zenanname adlı eserleri vardır.³⁹

Fehim: İstanbul’da doğdu. Asıl adı Mustafa olup Uncu-zâde lakabıyla tanındı. Mısır valisi Eyüp Paşa’ya bağlanıp Mısır’a gitti. Dönüşünde Ilgın’da öldü.⁴⁰

Fehim: (1194/1780) Adana’da doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Nalbant-zâde veya Akşehir Müftüsü diye tanındı. Öğrenimini tamamladıktan sonra çeşitli görevlerde çalıştı. Adana’da öldü. Fârig mahlası ile de şiirler yazdı divan tertip etti.⁴¹

Fehim: (d.1203/1788-89) İstanbul’da doğdu. Asıl adı Süleyman’dır. Divan-ı hümayun kalemine girdi, bir taraftan da öğrenim gördü. Birçok memuriyetlerde bulundu. “Sefinetü’ş-Şuara” adında bir tezkiresi ve divançesi vardır.⁴²

Fehim: (d.1220/11805-06) Tekirdağ’da doğdu. Asıl adı Mahmut’tur. Anadolu’da defterdarlık ve kaymakamlıklarda bulundu.⁴³

Fehim: (d.1248/1832-33) İstanbul’da doğdu. Asıl adı İbrahim olup Kahire’de vazife yaptı, İstanbul’a geldi Bir süre sonra Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa’nın kethüdalığı görevinde bulundu.⁴⁴

Ferid: Çağında tanınmış şairlerden olduğu zikredilir. Hayatı hakkında bilgi verilmez.⁴⁵

³⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 118-119.

³⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 122.

³⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 122.

³⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 129.

³⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 130-131.

⁴⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 133.

⁴¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 134.

⁴² Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 134.

⁴³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 134.

⁴⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 134.

Fitnat: İsmail Efendi-zâde Esad Efendi'nin kızı, Şerif Efendi'nin hanımıdır. Nezaket, ilim ve kemal sahibi olup divanı vardır.⁴⁶

Figânî: (ö. 938/1531-32) Trabzon'da doğdu. Asıl adı Ramazan'dır. Tıp öğrenimi gördü.Tabib Şah Mehmet'in öğrencisi oldu. Karabâlîzâde aracılığıyla İskender Çelebi'ye tanıtıldı. Yazdığı bir beyit yüzünden vezir İbrahim Paşa tarafından idam ettirildi.⁴⁷

Figânî: (ö. 938/1531-32) Karamanlıdır. Sultan Bayezid'in şehzadelerinden Sultan Abdullah'a divan katibi oldu. Divanı ve İskendernâme adlı eseri vardır.⁴⁸

Fikrî: (ö. 1030/1621) Asıl adı İzzettin olup Bülbül-zâde Abdullah Efendi'nin oğludur. Bilgisi ve cömertliği ile tanındı. Babası Filibe kadısı iken orada öldü.⁴⁹

Fikrî: (ö. 1063/1652-53) Aksaray'da doğdu. Asıl adı Ahmed'tir. Derviş şairlerdendir.⁵⁰

Fikrî: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Derviş olup Maşi-zâde sanıyla tanındı. Babası Maşi Şemseddin Amasya müftüsü idi. Öğrenimini tamamladıktan sonra Edirne kadısı Pirî Paşa-zâde'den mülâzım oldu. Kadılıklarda bulundu. Tercüme ettiği bir eserin beğenilmesi üzerine Yanbolu'ya kadı olarak atandı.⁵¹

Fikrî: Bağdat'ta doğdu. Kanunî döneminde sarayda hizmet eden Taviil Sinan'ın oğludur. Ağalık görevi ile saraydan çıkıp Bağdat'a babasının ölümü üzerine sancak beyi olarak atandı.Farsça ve Türkçe şiirleriyle tanındı.⁵²

Fuâd: Asıl adı Mehmet'tir. Askerî doktor olarak Trablusgarp'a gitti. Hâcegân rütbesini aldı. Londra elçisi oldu. Ayrıca Petersburg'ta da elçilik görevinde bulundu.⁵³

Fuzûli: (ö. 963/1555-56) Bağdat'ta doğdu. Doğuda şiir söyleyenlerin üstadıdır. Ölünceye kadar şiirle uğraştı. Kanunî Bağdat'a gelince kasideler sundu. Nevaî tarzında belli bir üslubu vardır. Büyük bir şairdir. Şiirleri sağlam, nazik ve renklidir. Türk diliyle yazılmış hamsesi vardır. Özellikle Leyla vü Mecnun mesnevisi çok tanınmıştır. Hüseyin Vaiz'in Ravzatü'ş-Şühedasını çevirip Hadikatü's-Süeda adını vermiştir. Ancak tam çeviri değildir. Rind ü Zâhid, Beng ü Bâde, Sihhat ü Maraz, Arapça, Farsça ve Türkçe divanları vardır.⁵⁴

Fürûgi: Kayseride doğdu. Nakşibendi tarikatına girmek üzere İstanbul'a geldiyse de vazgeçip ilim öğrenmeye başladı ve danişmend oldu. Farsça ve Türkçe şiirleri vardır.⁵⁵

---

⁴⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 139.

⁴⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 149.

⁴⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 149.

⁴⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 150.

⁴⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 150.

⁵⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 150.

⁵¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 150.

⁵² Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 151.

⁵³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 152.

⁵⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s. 152-153.

⁵⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.153.

Fürûgi: Asıl adı Hibetullah olup seyit ailesinden gelmektedir. II. Selim'in hocası Abdullah Efendi'den mülâzım oldu. Kadılık yaptı. Muammalarıyla tanındı.⁵⁶

Fürûgi: Kıvrımlıdır. Sadece Ramiz tezkiresinde yer alan şair hakkında dönem şairlerindendir ifadesinden başka bilgi bulunmamaktadır.⁵⁷

Gâlib: (d. 1171/1757-1758; ö. 1213/1799) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet Esat'tır. Mustafa Reşit Efendi'nin oğludur. Bir süre Divan-ı hümayun kaleminde bulundu. Sonra Mevlevî tarikatına girdi. Konya'ya gitti. Üç yıllık çilesini Yenikapı Mevlevîhanesinde tamamladı. Galata Mevlevîhanesinde şeyh oldu. İlk mahlası Es'at'tı. Esrar Dede'nin arkadaşıdır. Türk edebiyatının son büyük divan şairlerinden biridir. Divanı vardır. Hüsn ü Aşk adlı çok tanınmış bir mesnevisi bulunmaktadır.⁵⁸

Gurbî: Gurbi'nin yaşamı konusunda ayrıntılı bilgi bulunmuyor. Yalnız bir şiirinde divanını 1157(1744) yılında düzenlediğini bildirdiğine göre 18. yüzyıl ortalarında yaşamıştır. Yine bir şiirinde Bosnalı olduğunu söyler. Gerçek adının Ahmed olduğunu (S. Nüzhet) söyler. Gurbi'nin, "Derviş Ahmed" takma adıyla söylediği şiirler de vardır. Gurbi, başlangıçta Nakşibendi tarikatına girdiğinden kimi şiirlerinde bu kuruluşun anlayışına uygun bir söyleyiş vardır. Buna karşın Alevi-Bektaşî görüşüne bağlandığı o geleneği sürdürdüğü açıktır. Gurbi, On İki İmam konusunu uzun uzadıya işler, şiirlerinde aruz ölçüsünü yeğler.⁵⁹

Hakîkî: Bağdat'ta doğdu. Asıl adı Mustafa olup Osman Paşa'nın oğludur. Bağdat kolağası iken Bağdat Valisi Hızır Paşa'yla geçinemeyip 963/1555-56 yılında Hindistan'a gitti. Güzel Farsçası ve kalabalık sayıda da Türkçe şiirleri vardır.⁶⁰

Haşmet: (ö. 1182/1768) İstanbul'da doğdu. Yenişehirli Abbas Efendi'nin oğludur. Öğrenimini bitirdikten sonra müderris oldu. İstinye, Bursa ve İzmir'de ikamete mecbur edildi. Medine'de öldü.⁶¹

Hatâyî: (ö. 930/1524) Safevî hükümdarı Şah İsmail'in mahlasıdır. Tezkirelerimiz içinde yalnız Faizî'de kayıtlı olan bu şair hakkında verilen bilgi ölümüne düşürülen tarihten ibarettir.⁶²

Hilmi: Asıl adı Abdulhalim idi. Sultan Mahmud'a cülusiye sundu.⁶³

Hüseyinî: (ö. 985/1577) Bağdat'ta doğdu. Asıl adı Emir Hüseyin Havani idi. Ailesi Bağdat'ın ileri gelenlerinden olup Ahdî'nin akrabasıdır. Derviş yaratılışlı, sürekli gezen biriydi. Kerbelâ'da öldü. Farsça ve Türkçe şiirleri vardır.⁶⁴

Hüseyinî: Rumeli'de doğdu. Abdal ve dervişlerdendir. Şiir yeteneği fena değildi.⁶⁵

⁵⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.153-154.

⁵⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.154.

⁵⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.155.

⁵⁹ İsmet Zeki EYUBOĞLU, *Alevi-Bektaşî Edebiyatı*, Der yay., İst., 1991. s. 243

⁶⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.171.

⁶¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.191.

⁶² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.192.

⁶³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.211.

⁶⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.221.

Kadrî: (ö. 1004/1596) Asıl adı Mehmet Kadrî olup Sudî'nin oğludur. Hoca Sadeddin Efendi'den mülâzım oldu. Mihrimah Sultan'da müderrislik yaptı. Genç yaşta öldü. Mimar Sinan mescidi bahçesine gömüldü. Özellikle kasideleriyle tanındı.⁶⁶

Kadrî: Horasan'da doğdu. Ölümü 1240/1824'ten sonradır.⁶⁷

Kadrî: Asıl adı Mîr Kadrî'dir. Şirvan'da doğdu. Çeşitli yerleri gezdikten sonra İstanbul'a geldi. Oradan Halep'e gitti. Değişik konularda bilgisi vardı. Muammada yetenekliydi.⁶⁸

Kadrî: Asıl adı Abdulkadir'dir. Hasan Çelebi'nin akrabalarından şiire yeni başlamış bir gençtir.⁶⁹

Kaygusuz: Hayatıyla ilgili bilgi olmayıp "Kaygusuz Abdal" da olabileceği tahmin edilmektedir.

Lebîb: (ö. 1182/ 1768-69) Diyarbakır'da doğdu. Asıl adı Hüseyin'dir. Sultan Ahmet döneminde İstanbul'a geldi. Salim Efendi'den mülâzım oldu. Döneminin tanınmış şairlerinden biridir.⁷⁰

Lebîb: (ö. 1185/ 1771'den sonra) Diyarbakır'da doğdu. Asıl adı Abdulgafur'dur. Diyarbakır'da müftülük yaptı.⁷¹

Lebîb: (d. 1203/ 1788-89) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Mustafa Efendi'nin oğludur. Bir süre rûznâmecilik yaptı. Daha sonra hâcegân rütbesi aldı.⁷²

Lebîb: (d. 1160/ 1747; ö. 1220/1805-06) İstanbul'da doğdu. Abdullah Paşa'nın oğludur. Asıl adı Sadık'tır. Çeşitli görevlerde bulundu. Anadolu muhasebecisi iken öldü.⁷³

Lebîb: Asıl adı Abdullah'tır. Vâsîf-zâde sanıyla tanındı. 1213/ 1798-99'da öğrenime başladı. Kudüs, Bursa ve Mekke mevleviyetlerinde bulundu. Taif'te öldü.⁷⁴

Lebîb: Edirne'de doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Mustafa Efendi'nin oğludur. İstanbul'a gelerek Ebe-zâde Abdullah Efendi'den mülâzım oldu. Çeşitli yerlerde müderrislik yaptı.⁷⁵

Lebîb: Diyarbakır'da doğdu. Mülâzım zümresindedir. Hoşsohbet ve nazik bir kişidir.⁷⁶

Lebîb: Asıl adı Ahmet'tir. Dâye-zâde sanıyla tanındı.⁷⁷

---

⁶⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.221.

⁶⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.239.

⁶⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.239.

⁶⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.239.

⁶⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.239.

⁷⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.263.

⁷¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.263.

⁷² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.263.

⁷³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.264.

⁷⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.264.

⁷⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.264.

⁷⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.264.

Lebîd: Hakkında bilgi bulunmayıp yazmış olduğu tahmisten hareketle Enderunlu Rasih'ten sonra yaşadığı tahmin edilmektedir.

Misâli: (ö. 1016/ 1607) Edirne'de doğdu. Asıl adı Hasan Çelebi'dir. Geçimini esnaflıkla sağladı. Bu arada devrindeki bilginlerle düşüp kalktı. İstanbul'da öldü ve Yenikapı Mevlevihanesi bahçesine gömüldü. Şiirleri döneminde çok tanınmıştı. Muammaları da güzeldir.⁷⁸

Muharrem: Tezkirelerde hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

Müfidî: Asıl adı İbrahim'dir. Şiirleri güzel değildir.⁷⁹

Nâbî: (ö. 1124/1712) Urfa'da doğdu. Asıl adı Yusuf'tur. Sultan IV. Mehmet devrinde İstanbul'a gelip musahip Mustafa Paşa'ya divan kâtibi ve musahip oldu. Hacca gitti. Uzun bir süre Halep'te yaşadı. Baltacı Mehmet Paşa Halep valisiyken ona nedim oldu. Yeniden İstanbul'a davet ederek baş muhasebecisi tayin edildi. İstanbul'da öldü. 90 yaşından fazla yaşamıştır. Nâbî, çağının şairler sultanıydı. Divan, Tuhfetü'l harameyn, Zeyl-i Siyer-i Veysi, Gazâ-nâme ve Hayriyye adlı eserleri vardır.⁸⁰

Nahîfî: (ö. 1151/1738-39) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Süleyman'dır. Öğrenimini bitirdikten sonra yeniçeri kalemünde kâtip oldu. II. Sultan Mustafa zamanında İran'a elçi gönderilen Mehmet Paşa'nın maiyetinde bulundu. Damat Ali Paşa'nın kaymakamlığı sırasında kalem efendisi oldu. Nemçe sulhu için elçi tayin edilen İbrahim Ağa ile birlikte bulundu. Bu hizmeti için baş mukataacı tayin olundu. Divan'ı, Hayretü'l-Envâr'ı üç dilde Kaside-i Bürde tahmisi, manzum mesnevi tercümesi gibi eserleri vardır. Şiirleri âşıkânedir.⁸¹

Nakşî: (ö. 1114/ 1702) İstanbul'da doğdu. Asıl adı İbrahim'dir. Halvetî tarikatına girip Koca Mustafa Paşa zaviyesi şeyhi Alâattin Efendi'ye bağlandı. Şehzade camiine Cuma şeyhi oldu.⁸²

Nakşî: İstanbul Ahırkapısı'nda doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Nakkaşlıkta usta olduğu için bu mahlâsı aldı. Astronomiyle uğraştı ve bu konudaki geniş bilgisinden dolayı Süleymaniye camiine Muvakkit tayin edildi. Şiirle de ilgilendi. Özellikle hicivleriyle tanındı.⁸³

Nedîm: (ö. 1143/ 1730) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Mülakkab-zâde diye anılmıştır. Sultan İbrahim devrinde Rumeli kazaskeri olan Mustafa Efendi'nin oğludur. Ana tarafından soyu, Tarihçi Kara Çelebi'ye çıkar. Öğrenimini tamamlayıp Ebezâde'den mülazım ve müderris oldu. Divan şiirinin büyük isimlerinden biri olan Nedim, lâle devrini anlatan

⁷⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.264.

⁷⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.293.

⁷⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.307.

⁸⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.311.

⁸¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.313.

⁸² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.317.

⁸³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.317.

şiiirleri, özellikle de şuh mizacına uygun bir tarz olan şarkılarıyla tanındı. Divanı vardır. Ayrıca inşâda da ustadır.⁸⁴

Nesimî: Bağdat yakınındaki Nesim kasabasında doğdu. Asıl adı İmadüddin'dir. Peygamber soyundan geldiği için Seyyid Nesimî sanıyla tanındı. Fazlullah Huruffî'den el aldı. Sultan Murat zamanında Anadolu'ya geldi. Şiiirleri şeriata uygun olmadığından Halep'te öldürüldü. Arapça, Türkçe ve Farsça divanı vardır.⁸⁵

Neş'et: Asıl adı Süleyman Ağa'dır. Dergâh-ı alî gediklilerindendir.⁸⁶

Neş'et: (d. 1148/1735-36; ö. 1222/1807) Asıl adı Süleyman'dır. Bursalı nakşibend şeyhi Emin Efendi'den el aldı. Tufan-ı Marifet'i ve divanı vardır.⁸⁷

Neylî: (d. 1084/1673-74; ö. 1171/ 1757-58) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Mirza Mehmet Efendi'nin küçük oğludur. Mülâzımlık, müderrislik ve kadılık yaptı. Şiiir ve inşâda ustadır. Divanı vardır.⁸⁸

Râgıb: (ö. 1096/1685) Eğriboz'da doğdu. Asıl adı Mehmet Çelebi'dir.⁸⁹

Râgıb: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet olup Kösec Halil Paşa tarafından korundu. Muhasebe halifelerinden oldu. Reisü'l-küttüp tayin edildi. Divanı vardır.⁹⁰

Râgıb: Bursa'da doğdu. Asıl adı Ali'dir. Öğrenim gördükten sonra mülâzım ve müderris oldu. Nemçe'ye elçi gönderildi. Gelibolu'da öldü.⁹¹

Râgıb: (d. 1207/1793) Bursa'da doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. İstanbul'da öğrenim gördü. Trabzon ve Şam'da kadılık yaptı.⁹²

Rahmî: Salim, Kırım Bahçesaray'da; Ramiz, Akkırman'da; Fatin, Kırım'da doğduğunu söyler. Mehmet Paşa'ya mühürdar oldu. Tersane-i Amire'de kâtiplik yaptı. Şiiirleri ve sefaret-namesi vardır.⁹³

Râmî: (ö. 1049/ 1639) Asıl adı Mucip'te, Abdurrahim; diğer kaynaklarda Abdurrahman olup Rumeli kazaskeri Sünbül Ali Efendi'nin oğludur. Öğrenim gördükten sonra mülâzım ve kadı oldu. İstanbul'da öldü.⁹⁴

Râmî: (ö. 1119/ 1707-08) İstanbul Eyüp'te doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Öğrenim gördükten sonra divan kâtibi oldu. Şair Nâbî tarafından korunup yetiştirildi. Musahip Mustafa Paşa'ya masraf kâtibi oldu. Beylikçi ve reisülküttap tayin edildi. Nemçe (Avusturya-

⁸⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.332.

⁸⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.335.

⁸⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.335.

⁸⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.336.

⁸⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.338.

⁸⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.360.

⁹⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.360.

⁹¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.360.

⁹² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.360.

⁹³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.360.

⁹⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.365.

Macaristan) ile yapılan barış müzakerelerini yürüttü. II. Mustafa'ya vezir oldu. Müftü olayında Edirne'ye kaçtı. Kıbrıs, Kahire ve Rodos'ta bulundu. Rodos'ta öldü.⁹⁵

Ramiz: (ö. 1223/ 1808) Abdullah Paşa'nın mahlasıdır. Kırım'da doğdu. Babası Kırım kazaskeri Feyzullah Efendi'dir. 1211/ 1796-97 yılında öğrenime başladı. Bir süre Mahmut Paşa Mahkemesinde başkâtiplik yaptı. Sonra Mısır seferinde ordu kadısına naiblik yaptı. Hâcegân zümresine katıldı. Alemdar Mustafa Paşa ile İstanbul'a gitti. Kaptan Paşa oldu. 1223/ 1808 yılında meydana gelen faciadan canını zor kurtardı. İsyan çıkardı. Rusya'ya kaçtı, affedildiyse de askerler tarafından öldürüldü.⁹⁶

Pertev: (ö. 1253/ 1837-38) Darıca'da doğdu. İstanbul'a gelip kâtip oldu. Mısır ve Edirne'de bulundu. Divançesi vardır.⁹⁷

Pertev: (d. 1241/ 1825-26) Erzurum'da doğdu. Asıl adı İbrahim olup İbrahim Edhem sanıyla tanındı. Gençliği Trabzon'da geçti. Valilik, kâtiplik yaptı. İstanbul'a gidip sadr-ı âli odasında halife ve kaptan-ı derya Halil Paşa'ya divan kâtibi oldu.⁹⁸

Pertev: Ankara'da doğdu. Asıl adı Mustafa olup Ankara bilginlerinden Sadullah Efendi'nin oğludur. Öğrenimini tamamladıktan sonra Ankara nüfus defterdarı kayıt memuru, ardından Ankara kazası mal kâtibi oldu. Zabtiye başkâtipliğine getirildi.⁹⁹

Râsih: (ö.1253/ 1837-38) Enderun'da mehterbaşı Osman Ağa'nın oğludur. Saraya girdi ve Çuhadar ağası oldu.¹⁰⁰

Râsim: (ö. 1130/ 1718-19) Bursa'da Şahabettin mahallesinde doğdu. Asıl adı Mustafa olup babasının adı da Mustafa'dır. Öğrenim görüp Erzurum kadısı Mehmet Efendi'den mülâzım ve kadı oldu. Döneminin dikkate değer şairlerindedir.¹⁰¹

Râsim: (ö. 1169/ 1755-56) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Yusuf veya Mehmet'tir. Yazısının güzelliğinden dolayı sarayın yazı hocalığına atandı. 70 yaşında iken öldü. Divançesi vardır.¹⁰²

Râsim: (ö. 1189/ 1775-76) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet olup, Eğrikapılı Çelebi sanıyla tanındı. Saray-ı Amire hocalığına getirildi. Ardından hattatların reisi tayin edildi.¹⁰³

Râsim: (ö. 1192/ 1778) Ferecik'te doğdu. Asıl adı Ömer olup Mehmet Efendi'nin oğludur. İstanbul'a geldi. Hâcegân sınıfına katıldı. Rumeli ve Anadolu'da bazı yerlerde çalıştı.¹⁰⁴

⁹⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.365-366.

⁹⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.366.

⁹⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.357.

⁹⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.357.

⁹⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.357.

¹⁰⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.367.

¹⁰¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

¹⁰² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

¹⁰³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

Râsim: Arif Hikmet'in çağdaşı şairlerden biridir.¹⁰⁵

Râsim: Asıl adı Feyzi olup Şaban-zâde lakabıyla tanındı.¹⁰⁶

Râşid: (ö. 1219/ 1804-05) Asıl adı Mehmet'tir. Sarım Paşa-zâde diye tanındı. Yenişehir'de azledildikten sonra öldü.¹⁰⁷

Râşid: (d. 1218/ 1803-04) İstanbul'da doğdu. Tam adı Mehmet Râşit'tir. Mühendishaneye devam ederek kitabet ve inşayı öğrendi. Kâtiplik yaptı. Maliye mektupçusu odasında, İzmit'te çalıştı. Tersane-i Amire'de eminlik, Mektupçu odasında ikinci mümeyyizlik yaptı. Başkâtip olarak Sırbistan'a gönderildi. Maliyeye başkâtibi, ordu muhasebecisi ve Trabzon defterdarı oldu.¹⁰⁸

Râşid: (ö. 1247/1831-32) İstanbulludur. Bazı vezirlere divan kâtipliği yaptı. İstanbul'da öldü.¹⁰⁹

Râşid: (d. 1227/ 1812) İstanbul'da doğdu. Asıl adı İbrahim Raşit'tir. Aynî Efendi'den Farsça dersleri aldı. Bağdat Valisi Mehmet Necip Paşa'nın hizmetinde bulundu. Daha sonra Kaptan-ı derya ve Tahir Paşa'nın Edirne valisi oldukları sırada divan kâtipliği hizmetinde bulundu. Ayrıca Belgrat Valisi Hafız Paşa'nın da divan kâtipliğini yaptı.¹¹⁰

Râşid: (d. 1246/ 1830-31) Kahire'de doğdu. Dramalı Hasan Haydar Paşa'nın oğludur. Öğrenimini tamamladıktan sonra Paris'e gitti. Dönüşünde Mısır'da Ahkâm meclisi üyesi oldu. İstanbul'da tercüme odasına girdi. Erdek ve Gelibolu'da kaymakamlık yaptı. Fransızcaya dair bir manzumesi vardır.¹¹¹

Râşid: Asıl adı Mehmet'tir. İstanbul'da doğdu. Mektubi-i Defterî memurlarındandı. Kereste nazırı Şükrü Bey'in kâtipliğini yaptı.¹¹²

Râşid: Antep'te doğdu. Adı Mehmet Râşit'tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra divana kâtip, mektubî odasına halife ve mümeyyiz oldu. Başkâtip ve mektupçu tayin edildi.¹¹³

Râşid: İstanbul'da doğdu. Asıl adı İbrahim'dir. Deavi kesedar yamağı olarak memuriyete başladı. Dahiliye kalemine halife, Edirne ve Belgrat Valiliğine kâtip oldu. Şiirle uğraştı.¹¹⁴

Râşid: Maliye mektubî odasına halife oldu. Ordu başkâtipliğine tayin edildi. Eflâk ve Boğdan'a gönderildi. Sisam ve Vidin'de çalıştı. Niğde'de kaymakamlık yaptı. Şiirleri vardır.¹¹⁵

¹⁰⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

¹⁰⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

¹⁰⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.368.

¹⁰⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.369.

¹⁰⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.369.

¹⁰⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.369.

¹¹⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.370.

¹¹¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.370.

¹¹² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.370.

¹¹³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.370.

¹¹⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.370.

Reşid Şem‘i-zâde: Tezkirelerde hayatı hakkında bilgi yoktur. Reşid adıyla birkaç şair vardır.

Rûhî: (ö. 1014/ 1605) Bağdat’ta doğdu. Asıl adı Osman olup Kanunî Sultan Süleyman döneminde Bağdat beylerbeyi olan Ayas Paşa’nın kullarından birinin oğludur. Ömrü seyahatlerde geçti. Şam’da öldü. Riyâzi, onu “mânâ ruhuna vasil olmuş” bir şair olarak tanımlar. Şiirlerinde el değmemiş mazmunlar çoktur. Divanı vardır. Esrar Dede mevlevî olduğunu ve Galata, Konya mevlevî dergâhlarında bulunduğunu söyler.¹¹⁶

Sâkib: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

Sâbık Enderûni: Enderunlu Sâbık hakkında bilgi olmayıp sadece Sabık hakkında bilgi vardır. O da Bursa’da doğdu. Asıl adı Mehmet olup Hâdi Efendi adlı bir şairin oğludur.¹¹⁷

Sâbit: Özice’de doğdu. Asıl adı Alaaddin olup Vuslatî ali Bey’in akrabalarındandır. Öğrenim görüp Çatalcalı Ali Efendi’den mülâzım, müderris ve kadı oldu. Ölümü Asım, Belîğ ve Salim’de 1124/1712-13; Safâyi’de 1125/ 1713-14 olarak geçer. Şiirlerinde Atâi’yi izledi. Divanı, Hamsesi, Edhem ü Hüma mesnevisive Gaza-nâmesi vardır.¹¹⁸

Sa‘dî-i Enderûni: Enderunlu Sa‘di hakkında bilgi olmayıp sadece Sa‘di hakkında bilgiler vardır.

Sa‘îd: (ö. 1098/1686-87) İstanbul’da doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Öğrenim görüp Şeyhülislam Yahya Efendi’den mülâzım ve müderris oldu. Şam, Mısır ve İstanbul kadısı ardından Anadolu ve Rumeli kazaskeri tayin edildi. Nakibü’l-eshrâf oldu.¹¹⁹

Sa‘îd: (ö. 1120/ 1708-09) İskilip’te doğdu. Asıl adı Ahmet’tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Şam hazinesinde ruznameci ve mukataacı olarak görev yaptı. Türkçe, Arapça ve Farsça şiirleri vardır.¹²⁰

Sa‘îd: Hâcegandan şair Şehri Efendi’nin oğludur. Hâcegandır. 1190/ 1776-77 yılından sonra öldü.¹²¹

Sa‘îd: (ö. 1247/ 1831-32) Diyarbakır’da doğdu. Öğrenim gördükten sonra bazı vezirlere kethüda ve divan kâtibi oldu.¹²²

Sa‘îd: (ö. 1250/ 1834-35) Bursa’da doğdu. Asıl adı Mehmet Sait’tir. Gülşen-i Maarif adlı iki ciltlik eseri vardır.¹²³

---

¹¹⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.371.

¹¹⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.392-393.

¹¹⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.398.

¹¹⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.399-400.

¹¹⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.416.

¹²⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.416.

¹²¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.417.

¹²² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.417.

¹²³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.417.

Sa'îd: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra şiire başladı.¹²⁴

Sâmi-i Enderûni: (ö. 1260/ 1844) III. Selim zamanında Enderuna girdi. Daha sonra hane-i hassaya katıldı.¹²⁵

Saydî: Tezkirelerde hayatıyla ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

Seher Abdal: XVI. yüzyıl ozanlarından. Gölpınarlı, ozanın aruzla yazdığı "helva vü nân" adlı mesneviye dayanarak onun Battal Gazi'yi pir tanıyan Urum Abdallarından olduğunu belirtir.¹²⁶

Selâmi: Asıl adı Seyyit İbrahim Çelebi'dir. Divân kâtipliği yaptı. Döneminin tanınmış şairlerindedir.¹²⁷

Selâmi: Ahıska'da doğdu. Asıl adı Abdüsselam'dır. Kâtiplik va maliye mektupçuluğu yaptı.¹²⁸

Senâ'i: Tezkirelerde Senâ'i hakkında bilgi olmayıp "Senayi" hakkında bilgi vardır. Bu bilgilere göre Senayi, Manisa'da doğdu. Sultan Mustafa Manisa'da şehzade iken onun hizmetinde bulundu. Sayesinde mülâzım oldu. Kadılık yaptı. Kanunî dönemi şairlerindedir. Neyistan-ı Zülal, Şehr-i Maksut ve Menakıb-ı Emir Sultan, Şemsettin Buharî adlı eserleri vardır.¹²⁹

Seyfi: Hayatı hakkında bilgi verilmemiştir. 1227/ 1812 yılında bir tarih söylemiştir.¹³⁰

Seyfi: (ö. 1264/ 1847-48) Kayseri'de doğdu. Asıl adı Osman'dır. Öğrenim gördü. Bazı vezirlere kâtiplik yaptı. Bir ara Bağdat Valisi Ali Rıza Paşa'nın kâtibi oldu. Sonra defterdar atandı. Divan oluşturacak kadar şiiri vardır.¹³¹

Sezâyi: (ö. 1080/ 1669-70) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Abdurrahman'dır. Öğrenim gördü. Mülâzım olduktan sonra bazı yerlerde kadılık yaptı. Döneminin tanınmış şairlerinden biridir.¹³²

Sezâyi: (ö. 1151/ 1738-39) Salim, Safayi ve Fatin Mora'da; Ramiz ile Beliğ ise Edirne'de doğduğunu söylerler. Asıl adı kaynaklarda Hasan olarak geçerken Fatin, Rıza olduğunu belirtmektedir. Hacı Dede olarak tanındı. Gençliğinde Edirne'ye gelip Mehmet La'li'ye intisap etti. Edirne'de şeyhlik yaptı. Divanı vardır.¹³³

¹²⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.418.

¹²⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.425.

¹²⁶ Ali YILDIRIM, **Başlangıcından Günümüze Alevi Bektaşî Deyişleri**, Ayyıldız Yay., Ankara, 1995, s. 270.

¹²⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.432.

¹²⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.432.

¹²⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.438.

¹³⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.440.

¹³¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.440.

¹³² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.442.

¹³³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.443.

Sezâyî: Edirne’de doğdu. Asıl adı Turak’tır. Kanunî Sultan Süleyman dönemi şairlerindedir.¹³⁴

Sûzî: (ö. 1086/ 1676) Mardin’de doğdu. Asıl adı Osman’dır. Konya’ya gelip Mevlevî oldu. Derviş Osman sanıyla tanındı. Devrinde tanınmış şairlerindedir. Mecmua-ı Eş’ârı vardır.¹³⁵

Sûzî: (ö. 1128/ 1715-16) İstanbul’da doğdu. Asıl adı Ahmet’tir. Peygamber soyundan geldiği için Seyyit Ahmet diye tanındı. Rahikî’nin torunu idi.¹³⁶

Sûzî: (ö. 1148/ 1735-36) Edirne’de doğdu. Asıl adı Mustada’dır. Divanı vardır.¹³⁷

Sûzî: Üsküp yakınındaki Prizren kasabasında doğdu. Öğrenim gördükten sonra görev almadı. Mihal oğullarından Ali ve Mehmet Bey’lerin hizmetinde bulundu. Nakşibendi tarikatına girdi. Bir ara kadılık yaptı. Yavuz Sultan Selim dönemi şairlerindedir. Şiirleri lirik ve temizdir. Mihal oğlu Ali Bey’in Bosna uçlarındaki gazalarını nazmetti. Bu mesnevisi 15000 beyittir.¹³⁸

Sürûri: (ö. 969/ 1562) Gelibolu’da doğdu. Zengin bir tüccarın oğludur. Muhyiddin Çelebi’den mülâzım oldu. Kasımpaşa medresesinde müderrislik yaptı. Abdullatif Efendi’nin mürididir. Şehzade Mustafa’nın hocası oldu. Daha sonra Nakşibendi şeyhi Mahmut Efendi’den el aldı. Kanunî dönemi bilginlerindedir. Gülistan, Bostan, Hafız Divanı, Mesnevi, Cami ve Hüseyin Vaiz’in muamma risalelerine şerh yazdı. Ayrıca üç divanı Kitab-ı Nücum ve Bahrü’l-Maarif adlı eserleri vardır.¹³⁹

Sürûri: (ö. 1100/ 1688-89) Eyüp’te doğdu. Asıl adı Mustafa’dır. Zeynelabidin’den mülâzım oldu. Müderrislik yaptı. Sonra kadı oldu. Lefkoşa’da mazulken öldü. Döneminin tanınmış şairlerindedir.¹⁴⁰

Sürûri: (d. 1165/1751-52; ö. 1229/1814) Adana’da doğdu. Asıl adı Osman’dır. Musa adlı birinin oğludur. 1193/ 1799’da birlikte İstanbul’a geldi. Mülâzım oldu. 1195/ 1780-81 yılında bir kazaya atandı. 1203/ 1788-89’da Zağra’ya gitti. Tarih düşürme sanatının büyük ustasıdır. Divanı vardır.¹⁴¹

Sürûri: Doğu illerinden birinde doğdu. Şarklı Sürûri diye tanındı. Bazıları Resmî derlerdi. Yavuz Sultan döneminde Şah İsmail’in yanında öldü. Muhayyel şiirleri vardır. Gazelde eşsizdi. Lügaz tarzında birçok eser sahibidir. Divanı vardır.¹⁴²

¹³⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.443.

¹³⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.456.

¹³⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.456.

¹³⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.456.

¹³⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.456-457

¹³⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.460

¹⁴⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.460

¹⁴¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.460

¹⁴² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.461

Şem‘î: (ö. 936/ 1530) Prizren’de doğdu. Vezir Pirî Paşa’dan yardım gördü. Mevlevî tarikatına girdi. İstanbul’da Şeyh Vefa Tekke’sine yerleşti. Burada öldü. Kanunî dönemi şairlerindendi. Mesneviye şerh yazdı. Divanı vardır.¹⁴³

Şem‘î: (d. 1223/ 1808-09) Maraş’ta doğdu. İstanbul’a geldi. Kâtiplik yaptı. Edirne müderrisliğinde ve Maraş naibliğinde bulundu.¹⁴⁴

Şem‘î: Tekirdağ’da doğdu. Asıl adı Mehmet Emin’dir. Şeyhülislam İbrahim Beyzâde Mustafa’nın yanında çalıştı.¹⁴⁵

Şâhidî: (d. 875/ 1470 – ö. 957/ 1550) Muğla’da doğdu. Asıl adı İbrahim olup Hudâyî Dede’nin oğludur. Öğrenim gördü. Bursa’ya gidip Sultan Divânî’den feyz aldı. Şeyhlik yaptı. Karahisar’da öldü. Gülistan şerhi, manzum Lügat-ı Şâhidî, Gülşen-i Tevhid (Mesnevi şerhidir.), Gülşen-i Esrar, Gülşen-i Vahdet ve Divanı vardır.¹⁴⁶

Şâhidî: Edirne’de doğdu. Cem Sultan’ın defterdarı ve musahibi idi. Şiirleri sadedir. Köhne mânâları ihtiva eder. Divanı ve Leyla vü Mecnun adlı eseri vardır.¹⁴⁷

Tâlib: (ö. 1090/ 1679-80) Üsküdar’da doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Dutcı-zâde sanıyla tanındı. Gençliğinde Celvetiye tarikatına girmiş ve Gafurî Efendi yerine Aziz Mahmut Hüdayî tekkesine şeyh olmuştur.¹⁴⁸

Tâlib: (ö. 1100/ 1688) Asıl adı Mehmet olup, Dânişî Ali Dede ve Siyahî Dede’ye mürit oldu. Tokat Mevlevî dergâhı şeyhiyken öldü.¹⁴⁹

Tâlib: (ö. 1117/ 1705-06) Bursa’da doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Hâbil-zâde’den mülâzım oldu. Müderrislik yaptı. Erzurum kadısıyken öldü. Bursa’ya gömüldü. Şiir ve inşada ustaydı. Divanı vardır.¹⁵⁰

Tâlib: (ö. 1173/ 1759-60) Asıl adı Mehmet olup, Tâvil Ali Efendi’nin oğludur. Öğrenimini bitirip mülâzım oldu.¹⁵¹

Tâlib: (d. 1203/ 1788-89; ö. 1270/ 1853-54) Asıl adı Mustafa’dır. Divanda hâcegân rütbesi aldı. Şiirleri bir divan oluşturacak miktardadır.¹⁵²

Tâlib: (ö. 1229/ 1813-14) Trabzon’da doğdu. Asıl adı Süleyman’dır. Trabzonlu Üçüncü-zâde Hüseyin Ağa’nın oğludur. Ali sanıyla tanındı. Askeriyeye girmiş, azledilince de akli dengesini kaybetmişti. Divan olabilecek kadar şiiri vardır.¹⁵³

¹⁴³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.474

¹⁴⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.474

¹⁴⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.474

¹⁴⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.463

¹⁴⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.463

¹⁴⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.500

¹⁴⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.500

¹⁵⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.500

¹⁵¹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.500

¹⁵² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.501

¹⁵³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.501

Tâlib: İstanbul'da doğdu. Divan-ı hümayûn kâtiplerindendir. Tarih düşürmede ustadır. Filibe'de yapılan kırık çeşmeye Avnî'nin yazdığı kırık bir tarih naziresinde 92 tarih bulup bir risale yapmıştır.¹⁵⁴

Ulvî: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ali olup, Sağır Ulvî sanıyla tanındı. Zeamet erbabındandır. Rumeli beylerbeyi yanında defter eminiyken öldü. Ölüm tarihi Ahdî'de 983/1575; diğer kaynaklarda 986/1578-79 olarak geçer. Şiirde Hayali Bey'i taklit etti. Divanı vardır.¹⁵⁵

Ulvî: (ö. 983/1575) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet olup Derzî-zâde sanıyla tanındı. Şair Râyî'nin kardeşidir. Muallimzâde'ye Manisa müftülüğü sırasında danışment oldu. Bu yolla Celâl Bey ve Turak Çelebi ile tanışarak Şehzâde II. Selim'in maiyetine katıldı. Onun padişahlığı sırasında emirle Molla Çelebi'den mülâzım oldu. Hasan Çelebi şiirini çok över. Divanı vardır.¹⁵⁶

Ulvî: Bursa'da doğdu. Yeğenoğlu sanıyla tanındı. Öğrenimini tamamlayarak müderris oldu. Bursa'da müderrisken Yavuz Sultan Selim döneminde öldü. Hasan Çelebi, öğrenimini yarıda bırakıp ömrünü ibadetle geçirdiğini söyler. Şiirleri tasavvufi ve didaktiktir.¹⁵⁷

Vahdetî: (ö. 1007/1598) Bursa'da doğdu. Mülhid Vahdetî adıyla tanındı. Ereğli'de öldü.¹⁵⁸

Vahdetî: (ö. 1007/1598) Yenipazar'da doğdu. Öğrenim görüp danışment oldu. Yazısı güzel olduğundan divan kâtibi oldu. Derviş olup seyahate çıktı ve Basra'da Mehmet Paşa'ya divan kâtibi oldu.¹⁵⁹

Vahdetî: İstanbul'da doğdu. Kuloğullarından biri olup sipahi oldu. Yemen'e gitti. Bir ara Zarif Hasan Efendi tekkesine girip halveti oldu.¹⁶⁰

Vahdetî: Dimetokalıdır. 1038/?- 1060/? tarihleri arasında Pîrevi postnişinlik hizmetinde bulunmuştur. Bektaşî olduğu söylenmektedir. Bosnalı Vahdetî'ye ait olan bir terci-i bendin Bektaşîlere arasında Dimetokalı Vahdetî namına şâyi olduğu bilinmektedir.¹⁶¹

Vahdetî: Kazvin'de doğdu. Asıl adı Mîr Mehmet'tir. IV. Murat'la Bağdat'tan İstanbul'a geldi. Kapıcıbaşı oldu. Divanı vardır.¹⁶²

Vahdetî: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ahmet olup Hüsamzâde sanıyla tanındı. Öğrenimini tamamlayıp kadı oldu. Bazı büyük kazalarda kadılık yaptı.¹⁶³

¹⁵⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.501

¹⁵⁵ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.509

¹⁵⁶ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.509

¹⁵⁷ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.510

¹⁵⁸ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.513

¹⁵⁹ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.513-514

¹⁶⁰ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.514

¹⁶¹ Saadettin Nüzhet ERGUN, **Bektaşî Edebiyatı Antolojisi Bektaşî Şairleri ve Nefesleri**, Maarif Kütüphanesi, İstanbul (tarihsiz), s. 231

¹⁶² Haluk İPEKTEN vd.; age., s.514

¹⁶³ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.514

Vâsıf: Bağdat'ta doğdu. Asıl adı Osman'dır. Enderun'da yetişti. Mîr Vâsıf ve Enderunlu Vâsıf diye tanındı.¹⁶⁴

Virânî: XVI. yüzyıl ozanlarından. Değişlerinde Ali'nin Tanrılığine varan bir Ali sevgisi, Hurufilik izleri ve insanı her şeyin üstünde sayma eğilimi vardır.¹⁶⁵

Yemini: XVI. yüzyıl ozanlarından. Alevilerce büyük sayılan yedi ozanlardan biri olan Yemini'nin yaşamına ilişkin bilgi yoktur. 1519'larda yazılan ve Hz. Ali'nin faziletlerini anlatan Faziletname adlı bir eseri bulunan Yemini'nin değişlerinde yoğun bir on iki imam ve Ali sevgisi vardır.¹⁶⁶

4. MECMŪ' A'DA KULLANILAN NAZIM BİÇİMLERİ

İncelemiş olduğumuz şiir mecmû'asında 73 şaire ait gazel, kaside, mesnevi, müstezad, murabba, muhammes, tahmis, müseddes, tesdis, müsebba, mu'aşşer, terki-i bend ve terci-i bentten oluşan toplam 381 şiir bulunmaktadır. Bu nazım biçimleriyle ilgili burada bilgiler verilecektir.

Gazel: Özellikle aşk, güzellik, içki konusunda yazılmış belirli biçimdeki şiirlere denir. Gazel Türk edebiyatına bağımsız bir nazım biçimi olarak İran edebiyatından girmiştir. Biçimde hiçbir değişiklik yapılmadan Türk şairlerince en çok sevilen bir nazım biçimi olarak yüzyıllarca kullanılmıştır. Gazel beyitlerle yazılır ve uyak düzeni "aa – xa – xa – xa – xa – xa – xa – xa" şeklindedir. Gazeller genellikle 5 ile 9 beyit arasında bulunur. Gazelin ilk beytine matla'(doğuş yeri), son beytine ise makta'(kesme yeri), en güzel beytine beytü'l-gazel ya da şah-beyit, şairin isminin geçtiği beyte ise mahlas beyti denir. Gazelerde en çok anlatılan konu kadın ve aşktır. Bunun yanı sıra sevgilinin güzelliği, çekiciliği, ona duyulan özlemin ve sevgilinin yaptığı kötü davranışların ıstırabı da anlatılabilmektedir.¹⁶⁷

Kaside: Türk edebiyatında din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla belirli kurallar içinde yazılan uzun şiirlere kaside adı verilmektedir. Kaside Arap edebiyatından, önce İran edebiyatına oradan da XIII. yüzyıldan sonra Türk edebiyatına geçmiştir. Kaside, beyitlerle yazılan bir nazım biçimidir. Uyak düzeni, gazelin uyak düzeni ile aynıdır. Yalnız ondan çok uzundur. Kasidenin ilk beytine matla', son beytine makta', en güzel beytine beytü'l-kasid, şairin isminin geçtiği beyte tâc-beyit denir. Kaside en az 31, en çok 99 beyit olur. Beyit sayısı 31'den az olan kasideler de vardır.¹⁶⁸

Mesnevi: Her beytin dizeleri kendi aralarında uyaklı, aruz bahirlerinin kısa kalıplarıyla yazılan uzun bir nazım biçimine denir. Bu yolda yazılmış yapıtlara da mesnevi denir. Özel olarak Mevlâna Celalettin Rumi'nin 25.700 beyit olan 6 cilt tutan ünlü tasavvufi yapıtı da bu adla anılır. Mesnevi nazım biçimi İran edebiyatının malıdır. Arap ve Türk edebiyatına İranlılardan geçmiştir. Divan şiirinde anlam ve kavramlar bir beyitte tamamlandığı için, şair her beyte iki uyak bulmak zorunda olduğundan, mesnevi en kolay

¹⁶⁴ Haluk İPEKTEN vd.; age., s.522

¹⁶⁵ Ali YILDIRIM, age., s.248.

¹⁶⁶ Ali YILDIRIM, age., s.272.

¹⁶⁷ Cem DİLÇİN, **Örnekle Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara 1997. s.104.

¹⁶⁸ Cem DİLÇİN, age., s. 122

nazım biçimi sayılır. Bu nedenle, kısa konularda nazım biçimi olarak fazla ilgi gösterilmemiştir.¹⁶⁹

Müstezad: Gazelin özel bir biçimine denir. Uzun dizelere kısa bir dize ekleyerek yazılır. Eklenen bu kısa dizeye ziyade adı verilir. Uzun dizenin ölçüsü mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fa'ülün, ziyade dizenin ölçüsü de ana kalıbın ilk ve son parçalarından oluşan mef'ülü fa'ülün'dür. Ziyadelerin asıl dizenin anlamını tamamlar nitelikte olması gerekir.¹⁷⁰

Murabba': Murabba' adı verilen 4 dizelik kıtâ(dörtlük)'lerden oluşur. Genellikle uyak düzeni şöyledir: "aaaa – bbba – ccca – ddda ..." Kimi zaman birinci bendin dördüncü dizesi öteki bentlerin dördüncü dizesi olarak yinelenir ve böylece nakarat meydana getirilir. Böyle murabba'lara murabba'-ı mütekerrir denir. Kimi zaman da birbiriyle uyaklı olan dördüncü dizenin sözleri her bente başka olur. Buna da murabba'-ı müzdevic denir. Şairin mahlası son bendin herhangi bir dizesinde bulunur. Murabba'nın bent sayısı 3 – 7 arasında değişir ve her konuda yazılabilir.¹⁷¹

Muhammes: Her bendi beş dizeden oluşan nazım biçimine denir. İlk bendin dört ve beşinci ya da yalnız beşinci dizesi öteki bentlerin sonunda yineleniyorsa muhammes-i mütekerrir adını alır. Her konuda muhammes yazılabildiği gibi muhammes biçimiyle yazılmış şarkılar da vardır.¹⁷²

Tahmis: Tahmisin sözlük anlamı "beşleme, beşli duruma getirme"dir. Bir gazelin beyitlerinin üstüne aynı ölçü ve uyakta üçer dize ekleyerek yazılmış muhammese denir. Uyak düzeni şöyledir (Eklenen dizeler siyah harfle gösterilmiştir): "aaaaa – bbbba – ccca – ddda – eeeea ..." Tahmiste en önemli nokta eklenen dizelerin gazelin beyitleriyle anlam ve güç bakımından kaynaşmış olmasıdır. Yoksa eklenmiş dizeler sırtır, birer yama gibi kalır ve tahmis başarısız sayılır.¹⁷³

Müseddes: Bentleri 6 dize olan nazım biçimine denir. Eğer ilk bendin beş ve altıncı dizesi öteki bentlerde yineleniyorsa böylesine müseddes-i mütekerrir denir.¹⁷⁴

Tesdis: Tahmis gibidir. Yalnız gazelin beyitleri üstüne 3 yerine aynı ölçü ve uyakta 4 dize eklenerek yazılan nazım biçimine denir. Az kullanılmıştır. Uyak düzeni şöyledir (Eklenen dizeler siyah harflerle gösterilmiştir): "aaaaaa – bbbba – ccca – ddda – eeeea ..."¹⁷⁵

Müsebba: Bentlerin dize sayısı 7 olan nazım biçimidir. Hemen hemen hiç kullanılmamıştır.¹⁷⁶

Mu'aşşer: Bentlerin dize sayısı 10 olan nazım biçimidir. Çok az kullanılmıştır.¹⁷⁷

¹⁶⁹ Cem DİLÇİN, age., s. 167

¹⁷⁰ Cem DİLÇİN, age., s. 204

¹⁷¹ Cem DİLÇİN, age., s. 212

¹⁷² Cem DİLÇİN, age., s. 217

¹⁷³ Cem DİLÇİN, age., s. 223

¹⁷⁴ Cem DİLÇİN, age., s. 227

¹⁷⁵ Cem DİLÇİN, age., s. 230

¹⁷⁶ Cem DİLÇİN, age., s. 230

Terkib-i bend: Bentlerle kurulan uzun bir nazım biçimidir. Her bent iki bölümdür. Birinci bölüme terkeb-hane adı verilir. Kıt'a da denir. Genellikle kısaca bend terimi kullanılır. Her bent sayısı 5 ile 10 arasında değişen beyitlerden oluşur. Bentlerin uyak düzeni gazele benzer. Kimi zaman, bentlerin bütün dizeleri her bentte ayrı ayrı olmak üzere kendi aralarında uyaklanır. Bent sayısı 5 ile 10 arasında değişir. Daha artık da olabilir. Bendin son beytine vasıta beyti ya da bendiye denir. Bu beyit her bendin sonunda değişir ve mutlaka kendi dizeleri arasında bentten ayrı olarak uyaklanır. Terkeb-i bendin uyak düzeni şöyledir: “aa xa xa xa xa bb – cc xc xc xc xc dd ...Uyak düzeni şöyle de olabilir: “aa aa aa aa bb – cc cc cc cc dd ...Her iki biçimde de uyakları “bb” ve “dd” ile harfleriyle gösterilen beyitler vasıta beytidir. Terkeb-i bentlerde genellikle talihten ve hayattan şikayetle, dini, tasavvufi, felsefi düşünceler anlatılmış, toplumsal yergi niteliğinde eleştirilere yer verilmiştir. Mersiyeler genellikle terkeb-i bend nazım biçimiyle yazılmıştır.¹⁷⁸

Terci'-i bend: Biçim ve uyak yönünden terkeb-i bende benzer. Yalnız terci'-i bendde, bentleri birbirine bağlayan vasıta beyitleri her bendin sonunda yinelenir. Her biri 10 beyte yakın, 10-12 bentlik bir şiirde bütün bentlerin böyle tek beyte bağlanabilmesi için, anlam yönünden hepsinin bu beyitle ilgili olması gerekir. Vasıta beytinin her bendin sonunda yinelenmesi şiire bir tekdüzelik verdiği gibi anlam ilgisi kurma bakımından da güçlük doğurur. Terci'-i bendlerde genellikle Tanrı'nın gücü, evrenin sonsuzluğu, doğanın ve yaşamın karşıtlıkları gibi konular işlenir.¹⁷⁹

5. ARAP HARFLİ METNİN LATİN HARFLİ METNE AKTARILMASINDA İZLENİLEN YÖNTEM

Mecmū'a-i Eş'âr'ın transkripsiyonlu metninin oluşturulması sırasında metinde tahrir olmuş, yırtılmış veya silik yerler [...] ile gösterilip dipnotta gerekli açıklama bilgisi yapılmıştır. Okunamayan yerler ise orijinal şekilde teze kopyalanmıştır.

Mürettib, bazı yerlerde özellikle mütekerrir şiirlerde ve terci-i bentlerde vasıta beyitlerinde ya kağıttan tasarruf etmek ya hızlı yazmak ya da çeşitli sebeplerden kısaltmalara gitmiş. Beytin tamamını değil de belli bir bölümünü kısaltarak yazmış. Bu durum tarafımızdan dipnotlarla belirtilerek yazılmıştır. Hatta bazen mürettib vasıta beyitlerini ve mütekerrir şiirlerdeki tekrar edilen beyitleri hiç yazmamış. Bu tür durumlarda estetik görünüm ve şiirin bütünü açısından ahengi bozmamak için tekrar edilen dizeler yazılmış olup yazılan her dize dipnotlarla gösterilmiştir.

Bazı şiirlerde sadece rediflerin yazılmadığı görülmüş, bu nedenle şiirin bütünlüğünü bozmamak ve vezne uygunluk açısından eksik olan redifler tarafımızdan dipnotlarla gösterilmiştir.

Mecmuada ayet ve hadisler tırnak işareti içerisinde ve italik şekilde yazılarak dipnotlarla gerekli açıklamalar verilmiştir.

¹⁷⁷ Cem DİLÇİN, age., s. 231

¹⁷⁸ Cem DİLÇİN, age., s. 233

¹⁷⁹ Cem DİLÇİN, age., s. 250

Üzerinde çalıştığımız mecmû'ada, Hoca Neş'et'in 16b'de Câmî'nin Farsça şiirine yazdığı tahmis ile Şeyh Galip'in 24a'da Hacı Hafız'a yazmış olduğu tahmislerdeki Farsça kısımlar ve 52b'nin VI. bendindeki Farsça beyitler orijinal haliyle mecmû'ada yer almıştır.

Mecmû'a-i Eş'âr'da, gazel, kaside, mesnevi, müstezad, terki-i bend ve terci-i bentlere beyit numaraları verilmiş olup; tahmis, muhammes, tesdis, müseddes, müsebba, muaşşer, murabba gibi nazım biçimlerinin dize sayıları belli olduğu için bu şiirlere dize numarası verilmemiştir. Ayrıca musammatlardaki bend sayıları gösterilmiştir.

Mecmûadaki şiirler, bulabildiğimiz şairlerin divanlarındaki şiirlerle karşılaştırılıp aradaki farklar belirtilmemiş üzerinde çalışılan mecmua esas alınmış olup sadece vezin ve anlam gereği eksik olan yerler dipnotlarla düzeltilerek yazılmıştır.

6. MESTAP TABLOSU

Nüsha Tavsifi: Türkçe talik ve rika yazısıyla 207x150 – 120x95 mm. kitap boyunda, değişik satırlı, çift sütunlu, 169 yaprakta sarımtırak saykallı kağıda yazılmıştır. 1d'deki mihrabiye müzehheb mülevvendir. Cedveller yaldız, sözbaşları, mahlaslar ve nakaratlar kırmızıdır. Kırmızı meşin sırtlı eski kâğıt kaplı karton bir cilt içindedir.

TABLO 1

Yer Nu.: Milli Kütüphane, 06 Mil. Yz. A 7125 Mecmu' a-i Eş'âr							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Füruği	Şubh-dem irüb sim-i feyz-i elîf-ı Hudâ İ' tidâl üzre cemî' ' âlem kılub kesb-i şafâ		Terci-i Bend/ 17 bend	Na't	-.-- /-.-/-.-/-.-	
3b	Nâbi	İdüp meyl-i sitem eşk ile âh alma gedâlardan Şakın ey nev-nihâlüm nâ-sezâ âb u hevâlardan Yazuğdur dür tütma câm-ı lütfuñ mübtelâlardan Kerem kıl kesme sâkı iltifañuñ bî-nevâlardan Elinden geldiği hayrı diriğ etme gedâlardan		Tahmis/5 bend		.-.-/-.-.-/-.-.-	Fuzûli'ye tahmis yazılmıştır.
4a	Fâzıl Mir	Felegüñ lütfi muqarîn ola gelmiş kahre Gider âyine-i iqbâle olur zer-mühre Câhsız olmadı sultâna meh-i Ken' ân şehre İtdi Mûsâ-i kelim itmeden evvel nehre Ne nuhûsât zuhaldür ne kırân-ı Zühre Hânde nâk ol şakınub olma ' abûş-çehre Her kim eylese taħammül şademât-ı dehre Bulur elbetde umürında hüdâdan behre		Tesdis/ 6 bend		..-./..-./..-./..-	Şiir nazım biçimi olarak tesdis diye geçiyor; ama sekiz dizeden oluşmuş olup son iki dizeler her bendin sonunda aynen tekrar edilmiş.
5a	Fikrî	Degil misün ' aceb meftün ey dil şâh-ı hûbânuñ Zihi ' aşkında bir dem çâk çâk olmaz giribânun Alub taşlar dögünmezsın nedür bu cism-i üryânuñ Bugün mâh-ı Muħarremdür kanı feryâd u efgânuñ Niçün virmez cihâna seyl eşk-i çeşm-i giryânuñ		Tahmis/7 bend	Mersiye	.-.-/-.-.-/-.-.-	Ruhi'ye tahmis yazılmıştır.
5b	Râsih	Gönül bezm-i rızâdan dür olub hier âşinâ kaldı Nice demdür zebün pençe-i nefis ü hevâ kaldı Dil-i bîmâr-ı ' işyâna ne dârü-yı şifâ kaldı Ne zaħm-ı kalb-i mecrûhımda ümmid-i devâ kaldı		Tahmis/5 bend	Münacaat	.-.-/-.-.-/-.-.-	Mısrî' Pertev'e tahmis yazılmıştır.

		İmân ey lütfu çok Perverd-garım iş saña kaldı					
6a	Râsih	Gâh ceş-i müs-ı nefesim olur râh-zenim Gâh şad-pâre ider tîğ-ı nedâmet bedenim Hûn-ı eşkümle boyansa nola beytü' l-hâzenim Lerze-nâk olmadadur farı-ı tecerrüde tenim Niye müncerr ola hâlüm bu televvünde benim Dil peşimân-ı güneş tevbe varmaz dehenim		Tesdis/5 bend		..-./..-./..-./..-	Şeyh Gâlib'e tesdis yazılmıştır.
6b	Furûğî	Halka be-güş idelden pend cenâb-ı pîrim Jeng-i heves silindi rüşen olub zamirim Kazâ 'en ne h'âce şanma kim delk-i köhne deyrim Zâhir göziyle zâhid gerci bugün hakirim Faqr ile dü-cihânda faqr idici fakirim		Tahmis/5 bend	Münacaat	--./..-./..-./..-	Şehidi'nin gazeline tahmis yazılmıştır.
7a	Lebib	Gezenler 'âlem-i ebi hezârân 'ibretin söyler Melâmet küynuñ rindân ile cem' iyetin söyler Kimi âsâyiş zevkin kimisi fetretin söyler Harâbatı görenler her biri bir hâletin söyler Le'âfet naql ider rindân zâhid şikletin söyler		Tahmis/7 bend		..-./..-./..-./..-	Râğib Paşa'nın gazeline tahmis yazılmıştır.
7b	Lebid	Şâh-ı hatıñ neşr idüb fermân fermân üstüne Hâtır-ı dil-kışveri vîrân vîrân üstüne Nuçka gelme urmasun mercân mercân üstüne Süzme çeşmüñ gelmesün müjgân müjgân üstüne Urma zahmı sineme peykân peykân üstüne		Tahmis/5 bend		..-./..-./..-./..-	Râsih'e tahmis yazılmıştır.
8a	Nañifi	Çok niyâz eyledim ol şûha cevânım diyerek Hele güş eyle biraz âh-ı figânım diyerek Nuçka gel ey şanem-i nâdire-dânım diyerek Yarı açdım açıl ey gönçe dehânım diyerek Bezme geldi güle ey rûh-ı revânım diyerek		Tahmis/5 bend		..-./..-./..-./..-	Nâbi'ye tahmis yazılmıştır.
8b	'Aşım	Bizi âzürde itdün gayrı var hem-bezm-i ağıyar ol Şabâh-ı haşr olunca rüy-ı râhat görme bizâr ol Nedür h'âb-ı teğâfûl tâbıñı bir lahza bidâr ol Hücüm-ı nâle-i şeb-girden zâlim haber-dâr ol Beni bîmâr-ı hicrân eyledün sen dañi bîmâr ol		Tahmis/6 bend	Hicviyye	..-./..-./..-./..-	Nedim'e tahmis yazılmıştır.
9a	Neyli	Hemân bir sen şanurdum ey gönül zincir-i sevdâda Ne diller var ki düşmüş kalmış olserv-i semen-sâda Niğâh itdükce her dem itdigi efgân u feryâda Dilâ bülbül şanurdum ben hemân gülşende dildâda Belâ bu güllerüñ ruhsârına şeb-nem de üftâde		Tahmis/5 bend		..-./..-./..-./..-	Bâki'ye tahmis yazılmıştır.
9b	Bağdâtlı Ruhi	Şanmañ bizi kim şire-i engür ile mestiz Biz ehl-i harâbatdanız mest-i elestiz		Terkib-i Bend/ 17 bend		--./..-./..-./..-	

14a	Hoca Neş'et	Dün-sâye şaldı başıma nâ-geh bir âftâb Çopdı kıyâmet oldı cihân 'arşa-i hisâb Başumdan aşdı tâbiş-i 'aşkıyla âteş âb Gördi behişt-i hüsni gönül kıldı ıztırâb Bugün ne gün ne 'arbede-gehdür didüm didi Rüz-ı cezâ-yı rûh-ı revânuñdurur senüñ		Müseddes/7 bend		--./-./-./-./-./-	Fuzûli'ye müseddes yazılmıştır.
15a	Hoca Neş'et	Sâkî getir o sâgarı kim 'aksi âfitâb 'Âşâr-ı feyz cür'asıdur tâb-ı mâh-tâb		Mesnevi/5 bend		--./-./-./-./-./-	
16a	Hoca Neş'et	Ey çeşm uyan ağla İmâm-ı Hüseyn için Ey cism ü cân ağla İmâm-ı Hüseyn için Ey dil hemân ağla İmâm-ı Hüseyn için Ey dide kan ağla İmâm-ı Hüseyn için Ey seyl-i hün çağla İmâm-ı Hüseyn için		Mütekerrir Tahmis(son iki mısra mütekerrir)/6 bend	Mersiye	--./-./-./-./-./-	
16b	Hoca Neş'et	Bezm-i Câmî'de mey-i 'aşkuñ olub cür' a-keşi Olmuşam mest-i maḥabbet aḳıdub kanlı yaşı Ururam na're-i mestâne hemân şubḥ u 'ayşı لی حد بد یب مددی عربی قرشی که بد و درد و غمش مایه شادی و خوشی		Tahmis/7 bend		.../.../.../.../.../...	Câmî'ye tahmis yazılmıştır.
17a	Hoca Neş'et	Bizüm cevri-i felekden şekve vü bî-dâdumuz yoḳdur 'Adûdan hiç melâl-i ḥâḫır-ı nâ-şadumuz yoḳdur Şu kâfir baḫt-ı bedden iştikâ mu'tâdumuz yoḳdur Muḥaşşal dost u düşmeden tazallum yâdumuz yoḳdur Gönüldendür şikâyet kimseden feryâdumuz yoḳdur		Muhammes/5 bend		.../.../.../.../.../...	
17b	Hoca Neş'et	Bir nıgehle bendegânîñ kâḡm-yâb itmez misüñ Cevre mâ' ilsin mükâfâtın hisâb itmez misüñ Hiç celâl ü kâḡr u Ḥaḫ'dan icinâb itmez misüñ Bendeñi maḫzûn görüb ref'-i niḳâb itmez misün İtdügiñ va'd-i 'inâyetden ḫicâb itmez misün		Tahmis/7 bend		... /.../.../.../.../...	'Ârif Efendi'nin gazeline tahmis yazılmıştır.
18b	Şeyh Gâlib	Ḳâbul eyler mi yâ Rab zaḡm-ı pür-nâsûrımız biḫ-bûd Ḳalır mı yoḡsa bu âteşle dâḡ-ı dil gibi pür-dûd		Tercî'-i Bend/6 bend		.../.../.../.../.../...	
19a	Şeyh Gâlib	Âḫ kim düşdi gönül bir şeh-i 'âlî-câḡa Kim ḫayâliyle gelür lerze-i deḡset mâḡa		Terkîb-i Bend/6 bend		.../.../.../.../.../...	
20a	Şeyh Gâlib	Ḳalb bir gencinedir cismim anuñ virânesi Feyz bir baḡr-ı kerâmetdir sözüüm dür dânesi		Tercî'-i Bend/6 bend		... /.../.../.../.../...	Hayâlî'nin beytine terci'-i bend yazılmıştır.
21a	Es'ad	Bu gül-sitânda bülbül ü cû âḡu zârımız Laḡt-ı cigerle 'uḳde-i dil berg ü bârımız		Tercî'-i Bend/6 bend		--./-./-./-./-./-	Neş'et'in beytine terci'-i bend yazılmıştır.
22a	Es'ad	Şanmañ bizi kim beste-dil-i nefsi-ı ḡaviyiz Ḥâk-i ḳadem-i Al-i 'Abâ Muştafaviyiz		Mütekerrir Müseddes (son		--./-./-./-./-./-	

		Ne havf-ı emirân bilüriz ne bedeviyiz Râzî-şüde-i hükm-i kaçâ Murtażaviyiz İkrârimıza sır virirüz ‘ahde kaviyiz Bir şâh-i velâyet kuluyuz hem ‘Aleviyiz		iki mısra mütekerrir)/5 bend			
22b	Şeyh Gâlib	Tedbiriñi terk eyle taqdîr Hüdânuñdur Sen yoqsun o benlikler hep vehm ü gümânuñdur Birdenbire bul ‘aşkı bir tuhfe bulanuñdur Devrân olalı devrân erbâb-ı şafânuñdur ‘Âşıkda keder n’eyler gam halk-ı cihânuñdur Koyma kadehi elden söz pîr-i muğânuñdur		Mütekerrir Tedsis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend		--./---/--./---	
22b	Şeyh Gâlib	Yağmaladı dün ‘aklımı bir şüh-ı pür-fiten Mecnûn-ı deşt-i ‘aşkı anuñ âhü-yı Hıten Etrâf hüsn ü ânına diğkat kılnca ben Gördüm kenâr-ı bağ-ı ‘izârında pür-çemen Şordum bu hatt-ı sebze Hıtendür didüm didi Yok şerh-i piç tâb-ı nigâhindurur senüñ		Müseddes/7 bend		--./-./---./-.-	Fuzûli’ye nazîre olarak yazılmış.
23b	Şeyh Gâlib	Küfr-i zülfüñ yâd iden mü’min müselmân olmasun Nûr-ı vechüñ seyreden kâfir şanem-ğân olmasun Ebruvânuñ fikr iden zâhidde imân olmasun ‘Aşkına dil bağlayan ‘âlemde şadân olmasun İsterim hüsnüñ gibi cevrine pâyân olmasun Tek seni sevmek cihân halkına âsân olmasun		Mütekerrir müseddes (son iki mısra mütekerrir)/6 bend		--- /-.-/-.-/-.-	
24a	Şeyh Gâlib	Bir şebân-geh ki dil olmuşdı hümâr ile şikest Şu‘le-i cânı zelâm-ı gam idüb tîr ü pest Geldi çün şubh-ı şafâ nâ-geh o zâlim ser-mest زلف اشده و خوي کرد و خندان لب مست پيرهن چاك و غزل خوان صراحی دروست		Tahmis/6 bend		---/---/---/---	Hace Hâfız’a tahmis olarak yazılmıştır.
24b	Es‘ad	Beni ol mâh giriftâr bilüpdür bilürem Fikr-i zülfiyle şebim târ bilüpdür bilürem Nicedir hâtîr-ı bîmâr bilüpdür bilürem Yâr hâl-i dilimi zâr bilüpdür bilürem Dil-i zârında ne kim var bilüpdür bilürem		Tahmis/5 bend		---/---/---/---	Fuzûli’ye tahmis olarak yazılmıştır.
25a	Şeyh Gâlib	Şorma benden meşreb-i rindân-ı bî-pervâ nedir Maṭlab-ı bî-maṭlabân-ı vâdi-i sevdâ nedir Ṭavr-ı mestân-ı şarâb-ı nergis-i şehlä nedir Öyle ser-mestem ki idrâk itmezem dünyâ nedir Men kimem sâkî olan kimdir mey-i şahbâ nedir		Tahmis/5 bend		--- /-.-/-.-/-.-	Fuzûli’ye tahmis olarak yazılmıştır.
25b	Şeyh Gâlib	Ben didimse ‘arşa-i cennet sevâd-ı Şâmdır Nüktedir kaçdım kıyâs itme hayâl-i hâmdır		Tahmis/6 bend		--- /-.-/-.-/-.-	Râşid Efendi’ye tahmis olarak yazılmıştır.

		Nokta şıgmaz nutka gelmez bir garib ihâmdir ‘Arız-ı dil-berde şanma hatı-ı ‘anber-fâmdir ‘Aks-i dâğ-ı sine-i üftâde-i nâ-kâmdir					
26b	Şeyh Gâlib	Olduñ hilâl-i za‘f ile ey mâh ziyâda ol Envâr-ı ‘aşk u şevk ile her şeb ziyâde ol Şahn-ı çemende gül gibi neşv-i nemâda ol Bezm-i şarabda dâ‘imi zevk u şafâda ol Bâlin-i bezm-i ‘âkıbete ittikkâda ol		Tahmis/5 bend		--./-./-./-./-	Neş‘et’e tahmis olarak yazılmıştır.
27a	Şeyh Gâlib	Maṭla‘-ı ebrûların tahmîs ü tanzîr eyledik ‘Âkıbet kesdik ümidi sell-i şemşir eyledik Âteş-i hicrâna bu vech ile tedbir eyledik Nâle-i pür-süzümüzle çünki söz bir eyledik Yana yana derdimiz ol şâha taḫrîr eyledik		Tahmis/5 bend		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Pertev’e tahmis olarak yazılmıştır.
27b	Şeyh Gâlib	Sinem şerâr-ı hasrete külhan degil midir Çeşmim nihâl-i şerhaya gülşen degil midir ‘Aqlım hevâ-yı hayrete hırmen degil midir Göñlüm hayâl-i dil-bere mesken degil midir Çeşmim o cây-ı dil-keşe revzen degil midir		Tahmis/5 bend		--./-./-./-./-	Pertev’e tahmis olarak yazılmıştır.
28a	Şeyh Gâlib	“Nefehna” nefhasın gûş itmeyenler nâyı bilmezler Miyân-ı cân u cânânda bu hü-yı hâyı bilmezler Nefes nâ-âşınâlar gevher-i ma‘nâyı bilmezler Cihân-ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler Şu mâhiler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler		Tahmis/5 bend		.---/.---/.---/.---	Hayâli’ye tahmis olarak yazılmıştır.
28b	Reşid	Cebhe-i meh-veş-i şu‘le-zen-i meydânında Dil hemân vechinüñ ol pertev-i seyrânında Çerç-i hüsnüñ ne nişân virdi bu devrânında Gösterüp kavı-i kazâ kudreti müjgânında ‘Aşıkun tir-i belâ sine-i süzânında		Tahmis/7 bend		..--/..--/..--/..--	Şem‘i Zâhid’e tahmis olarak yazılmıştır.
29a	Reşid	Ne oğur dil seheri gûşe-i eyvânında Ne der ol bülbül-i küdsî ruhunuñ şânında Hün-ı dilden var eşer dide-i mestânında Hatı yây çekdi kemân vâdi-i pişânında Nevk-i peykân-ı müjeñ gamze-i fettânında		Tahmis/8 bend		...-/...-/...-/...-/	Zâhid’e tahmis olarak yazılmıştır.
30a	Şem‘i-zâde Reşid Efendi	Dilâ eyle teveccüh şıdık ile bir merd dânyaya Hiçâb-ı sûret ref‘it iregör sırr-ı ma‘nâya Begim ‘âlemde olur mı ki bundan özge ser-mâye Huşul-ı kâim için beyhüde düşme fikr-i ferdâya Tevekkül birle rabıt kalbiñi tevfiğ-i Mevlâyâ		Tahmis/9 bend		.---/.---/.---/.---	‘İzzet’e tahmis olarak yazılmıştır.
31a	Reşid Efendi	Elâ ey mefâhir ‘âlem habib-i ḫâzret-i sübhân		Terci-i Bend/ 6	Na‘t	.---/.---/.---/.---	

		Şefî'î 'âkıd'î 'âşî hem mu'tâ' cümle ins ü cân		bend			
32a	Reşid Efendi	Kelâmuñ remzine mâlik olaldan ey büt-i zibâ Elimden düşmedi bir dem benim bu şâgar-ı şahbâ Sezâdır 'iş u nûş başı idersem bezmini cânâ Hâdiş-i la'lin ey sâkî okursa kılkuş-ı minâ Harâbâta o demde yüz tutar dünyâ vü mâ-fihâ		Tahmis/5 bend		.---/.---/.---/.---	'Ulvi'ye tahmis olarak yazılmıştır.
32b	Reşid Efendi	Dilâ ber-geşte-i 'aşkıñ ki min 'azm-i remim var Zihî Yahya'ül-'izâmıñ muhyî-i cân-ı rahmim var Hele lâ-yenfe' -i sırruñ fehîm kalb-i selimim var Gülistân-ı hâkâyıkda şehâ bir hoş nedimim var Seher-hizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesimim var Dimâğ-ı cân mu'a'ttar eyleyen 'anber-şemim var		Mütekerrir Tesdis(son iki mısra mütekerrirdir.) /5 bend		.---/.---/.---/.---	
33a	Hilmi	Livâ-yı besmeleyle feth idince hışn-ı Qur'ânı Mübârek sûre-i inne-feteñnâ çıktı 'unvânı		Kasîde/ 62 beyit	Methiye	.---/.---/.---/.---	II.Mahmud'a övgü
35b	Ramiz Paşa	Neden ey eşk-i tûfân hiz-i hasret bi-eşersin sen Niçün ey nañl-i âh u âteşinim bi-semersin sen Saña n'oldu dem-â-dem ey şabâ gam-nâk eşersin sen Meger kim sünbül-i zülfinden ayrılmış gezersin sen Başıldı hañt ile iklim-i hüsnüñ bi-ğabersin sen Dağı ey gonca leb-bestâna istiğnâ emersin sen Yakup dil Ka'besin hem hün-ı 'uşşâkı dökersin sen Behey gamze hele Haccâc-ı zâlimden betersin sen Benim derdim yeter beyhüde zâhid pend idersin sen Marîz-i 'aşk cismim cânıma degme üzersin sen Gel ey nâşih kopındı hâl-i dilden bi-ğabersin sen Beni divâne kıldı ol perî bilmem ne dersin sen		Mu'aşşer(son iki mısralar mütekerrir.)5 bend		.---/.---/.---/.---	On iki mısradan oluşmaktadır. 11 ve 12. Mısralar aynen tekrar edilmiş.
36b	Cinânî	Ber karar olmaz dilâ ahvâl-i 'âlem ber-sağam Menzilüñ eyler kişiniñ gâh reng ü gâh yem Rûzgârın şiddetin hañm eyleyüp mânend-i yemm Kısmet-i taqdîre ol râzi ne gelse piş ü kem Vuşlâta handân olup hicrân için çekme elem Böyledir ahvâl-i'âlem gâh şâdi gâh gamem		Mütekerrir Tesdis(son iki mısra mütekerrirdir.) /5 bend		-.--- /-.---/-.---/-.---	
37a	Kadri	Gel gümân-ı 'aşka dest ur kurb o dâñada ol Himmetüñ şâhuñ bülend it sidre-i tûbâda ol Bezm-i hâşa ayağüñ merdâne baş âmâde ol Devlet için zâl-ı çerh ile yeter gavğâda ol Nâle-i huşke kıl kanâ'ât dâ'im istiğnâda ol Ber-murâd olmazsın ölmezlik hemân âzâde ol		Mütekerrir Tesdis(son iki mısra mütekerrirdir.) /6 bend		-.--- /-.---/-.---/-.---	
37b	Rahmi	Ne cânda mâsivâ zevki ne dilde kıl u kâlim var		Tahmis/5 bend		.---/.---/.---/.---	

		Dem-â-dem zıkr-i Hâk ile ne şerîn hasb-ı hâlim var Ne dünyâdan ne ‘uqbâdan havâs ile su‘âlim var Ganîdir ‘aşk ile gönülüm ne mâl ü ne menâlim var Ne vaşl-ı yâre handânım ne hicrândan melâlim var				
38a	‘Abdî	Muḥakkakdır dilâ nesh olmaz anuñ naş u tahrîri Degil mümkün ezel aḥkâmınuñ tebdil ü ta‘bîri Bu iki muşarra‘-ı zibâyâ dimiş ‘âriflerin pîri Ḥakim-i muṭlakıñ olmazsa ger bir işde taḥdîri Müfid olmaz hezâr erbâb-ı ‘aḳluñ re‘y-i tedbîri		Tahmis/5 bend		.---/---/---/---
38b	Râsîh	Gözümde ḥâb râḥat şubḥa dek nâ-yâbdır sensiz Şerâr-ı sūz-ı ḥasret cismime eşvâbdır sensiz Şeb-i hicrinde didem ‘ayn-ı bir sensiz Dü-çeşmim girye kârımdan aḳan ḥün-âbdır sensiz Sirişkim güviyâ bir ḥalkâ-i gird-âbdır sensiz		Tahmis/7 bend		.---/---/---/---
39a	Râsîh	Cân u dil çeşm-i füsûn-sâzuñla teşḫîr oldı âh Şâf iken mir‘ât-ı dil cevruñle tekdîr oldı âh Âh-ı ḥasret dem-be-dem hicrûñle tekşîr oldı âh Süzîş-i nâlemden ‘âlem cümle dil-gîr oldı âh Gâmzenüñ her pâresi sinemde bir tir oldı âh		Tahmis/5 bend		--- /---/---/---
39b	Râsîh	Bir nîm nigâha dil-i ḥ‘âhiş-geri verdim Bâzâr uyuşup gönülümü şimdengeri verdim Cânım daḫi maṭlûb ise al ey peri verdim Kâlâ-yı dile gâmzeñ olup müşteri verdim Pey virmiş idi aḫîri ammâ geri verdim		Tahmis/6 bend		---/---/---/---
40a	Fâzıl	Söyleşüp vâsıtasız râh-nümâ bilmez idim Saña leb-ber-leb iken ḥarf-i recâ bilmez idim		Terkib-i Bend/5 bend		---/---/---/---
40b	Pertev	Câm-veş devr itmeden ayağıma indî sızı Bu şarâb-ı ‘aşkıñ âḫîr ben de oldum matizi Gördiñiz mi būs-ı la‘lün va‘ad iden imânsızı Eyledi bir iki peymâneyle ser-gerdân bizi Âh o şahbâ şatıcı ‘aḳl alıcı kâfir kıızı		Tahmis/5 bend		--- /---/---/---
41a	Pertev	Nâ-cüdâvân-ı cihân-bânândan efrâde dek Mücrimân-ı besteden zencirden âzâde dek Tıfl-ı ebced-ḥ‘ânlardan ḥazret-i üstâde dek Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâde dek Hep esîrûñdir begim ḥatta dil-i nâ-şâde dek		Tahmis/5 bend		--- /---/---/---
41b	Vâsîf-ı Mîr	Kim olur zor ile maḳşûdına reh-yâb zafer Gelür elbetde zuhûra ne ise ḥükm ü ḳader		Mütekerriir Tahmis(son iki		---/---/---/---

		Haqqa tefviz-i umür it ne elem çek ne keder Kıl sözüm ‘arif isen güş qabül eyle güher Mihneti kendiye zevk itmedir ‘âlemde hüner Gam-ı şâdi vü felek böyle gelür böyle gider		mısra mütekerrirdir./8 bend			
42a	Vâsıf-ı Mir	Ey perî üftâdene her gün bu düşnâmuñ nedir Böyle pey-der-pey cefâ vü cevrden kâmuñ nedir Çünkü itmezsın vefâ ‘uşşâka ahkâmuñ nedir Kağı semtün şühısın şehri dil-ârâmuñ nedir Saña kim dirler su’âl ‘ayb olmasın nâmuñ nedir		Mütekerrir Tahmis(son mısra mütekerrirdir)/7 bend		--- /-./-./-./-.-	
43a	Sa’ di	Ey lebi gıbtâ dih-i verd-i gülistân-ı cinân Vey ruñı neyyir-i pür-tâb-ı hayâ-bağş-ı cihân		Terkib-i Bend/5 bend		.../...-/.../...-	
43b	Sa’ di	Ey lebi gonca-i zinet dih-i gül-zâr-ı taleb Vey ruñ-ı alı gül-i tâze-res-i bağ-ı edeb		Terkib-i Bend/5 bend		.../...-/.../...-	
44b	Sa’ di	Cevr ü hicrân ü gam u fırkati ben sultânım Kalmadı çekmege bir zerre kadar dermânım Fikr-i vaşluñla senüñ tâ-be-seher giryânım Süz-ı hicrân u gamuñla nice dem süzânım El-amân el-meded ey şüh-ı cihân fettânım Gayrı yetmez mi amân yağdın efendim cânım		Tesdis / 5 bend		.../...-/.../...-	Sâkıb Seferi’ye tesdis olarak yazılmıştır.
45a	Safvet Efendi	Büyük gemiye düşdi kağâz ile bir âfet Pek yoşma kıyâfet		Müstezad/34 beyit		--./...-/.../...- --./...-	
45b	Safvet	Luţf-ı felek ü zâlim ü gaddâreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm Ben derdine bî-çâre demen çâreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm		Murabba’ /5 bend		--./...-/.../...-	
46a	Enderunlu Vâsıf	Kız diñle nuş-ı pendimi kavlinde şâdiğ ol Gözle rızâ-yı kaynanañı kul halâyığ ol Kim der saña ki bir çamura var bulaşık ol Ne keşret ile zâhîde ne pek de açığ ol Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol		Muhammes/33 bend		--./...-/.../...-	
48b	Enderunlu Vâsıf	Pend eyler ise bir dağı ağaca şarayım Yanmış odunla başımı gözünü yarayım Başlı başıma ben dağı bir iş başarayım Bir âşinâyâ yalvarayım sonra varayım On beş yaşında kendime bir oynaş arayım		Muhammes/32 bend		--./...-/.../...-	
51b	Sâmi	Sâlik-i râh-ı Hudâ ‘aşk ile dil-rîş gerek İstesin terk-i gam-ı ‘âlemi dervîş gerek Ne nedâmet çekile işde ne teşvîş gerek		Mütekerrir Tesdis(son iki mısra		.../...-/.../...-	

		Her işiñ hayrını hem şerriñi teftiş gerek İbtidâ-yı ‘ameliñ âhiri derviş gerek Kâr-ı evvelde kişi ‘âkıbet-endiş gerek		mütekerrirdir.)/5 bend			
52a	Fuzûlî	Dün sâye şaldı başıma bir serv-i ser-bülend Kim kıddidil-rübâ idi reftârı dil-pesend Güftâre gelse nâ-geh açub la‘ l-i hoş-ğand Bir piste gördüm anda döker rize rize kıand Şordum meger bu dürc-i dehendir didüm didi Yoğ yoğ devâ-yı derd-i nihânuñ durur senüñ		Tesdis/8 bend		--./-./-./-./-.-	Son bend tek mısradan oluşmaktadır.
52b	Muharrem	Başında ey firifte-i dehr-i bi-direng Tâ key hevâ-yı zînet-i dihim ü nâm ü neng		Terkib-i Bend/12 bend	Mersiye	--./-./-./-./-.-	
56b	-	Hâkıkat evvel ahir-i hemîn Rabbe‘l-‘alâ geldi Pes andan zâhir u bâtın resûl-ı kibriyâ geldi		Gazel /9 beyit		.---/---/---/---/---	Şiirde mahlas yok
57a	Vâsif	Ne arar ey gül-i zibende yanında öğdi Görüp anuñla olan cilveni yağım eridi Niye karşıdı benim şöhetime ol didi O merâk ile işitdim mi efendim ne didi Va‘ diñiz büse mi vuşlat mı unuttum ne idi		Mütekerrir Tahmis(Son dizeler mütekerrirdir.)/7 bend		.../.../.../.../..-	
57b	Râsîh	Şâh-ı ‘aşk itmege iklim-i derûna seferi Şerha-i sine imiş şâh-ı reh-i mu‘teberi Dâğ imiş şahn-ı dile süz-ı muhabbet eşeri Şerha dâğlar açdım ki ola reh-güzeri İdeli cây-ı süveydâ-yı derunum o perî Zât-ı vahdet ne imiş noktadan aldım haberi		Mütekerrir Tesdis(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 7 bend		.../.../.../.../..-	
58a	Râsîh	Ey lebi gonca-ı şevk-âver-i câm u bâde Nigehi hün-ı ciğer-hürdelige âmâde		Terkib-i Bend/ 7 bend		.../.../.../.../..-	
59b	Râsîh	Yağdı küre-i çerhi şerâr-ı tef ü tâbiñ Şahn-ı diline şerm ile dâğ açdı şihâbiñ Seyl açdı gözinden gam-ı süzişle şehâbiñ Ey âh-ı cihân-süz nedir böyle şitâbiñ Tutmuş gideyor berğ-i cihân-tâb-ı rikâbiñ		Tahmis/ 5 bend		--./-./-./-./-.-	Şakir’e tahmis olarak yazılmıştır.
59b	Râsîh	Hicr-i ruhsârûñla giryân oldıgım bilmez misin Âteş-i hasretle süzân oldıgım bilmez misin Rüz şeb mecbûr-ı aHzân oldıgım bilmez misin Men fedâ-yı mihr-i cânân oldıgım bilmez misin Mübtelâ-yı hüsn ü hûbân oldıgım bilmez misin		Tahmis/ 7 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	Nesib’e tahmis olarak yazılmıştır.
60b	Râsîh	Öyle müstağni mezâhîm dil-rübâyı istemem Bülbülüm ammâ gül-i revnağ-fezâyı istemem		Tahmis/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	Behçet’e tahmis olarak yazılmıştır.

		Sine zaḥm-ı tıg-ı nefretidir devāyı istemem Yüz çevirdim itmesün gayrı edāyı istemem Hep aña baḥş eyledim zevk ü şafāyı istemem					
61a	Rāsih	Åhim cünüd-ı tākata reh-zen degil midir Kālbim zebün-ı pençe-i düşmen degil midir Sinem de derd ü dāg ile gülşen degil midir Gönlüm ḥayāl-i dil-bere mesken degil midir Çeşm o cāy-ı dil-keşe revzen degil midir		Tahmis/ 5 bend		--./-./-./-./-.-	Pertev'e tahmis olarak yazılmıştır.
61a	Rāsih	Heves-i zülfüñ ile reyb ü riyādan geçdim Ḥayli sevdāya düşüp ' iş ü şafādan geçdim Gayrı ey māhir-i şemm öyle hevādan geçdim Fikr-i vaşluñ birağup luṭf u ' aṭādan geçdim Cevr it ey şūḥ-ı cefā-pişe vefādan geçdim Derdimi bāri füzün eyle revādan geçdim		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend		...-/...-/...-/...-	Fehim'e teddis olarak yazılmıştır.
61b	Rāsih	Ne füsün eyledi bilmem nige-h-i ' işve-geriñ Oldum ey māh gamuñla daḫi yoğ mı ḥaberiñ Göster āyine gibi ' aşıka simin-beriñ Söyle ey şūḥ-ı cefā-pişe nedendir ḥazerin Goncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ Ya' ni seyr eyleyelim sineñi çöz dügmeleriñ		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend		...-/...-/...-/...-	Bāki'ye teddis olarak yazılmıştır.
62a	Rāsih	Ey meh-i burc-ı şeref maṭla' -ı feyz ebedi ' Arız-ı enverüñ āyine-i nūr-ı şamedî Yoğdur iḥsānınıñ ey kân-ı mürüvvet ' adedi Sensin ' aşı zelilüñ sened-i mu' temedi Çovma yüz üzre bu üftādene eyle mededi Meded ey kāfile-sālār-ı rüsul-ı cezbdi		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend	Na' t	...-/...-/...-/...-	
62b	Rāsih	Der-geh-i dār-ı rızāña her kim itmezse duḫūl Melce' -i ' afv-ı cenāb iden de bulamaz vuşūl Dürr idersen sen eger Mevlā daḫi itmez kabūl Sen şehe kul olmadıçça hiç bir iş bulmaz ḥuşūl Muḫzin-i sırr-ı Ḥudā şāh-ı beḫāsın yā resūl		Mütekerrir Muhammes(son mısra mütekerrir)/5 bend	Na' t	...-/...-/...-/...-	
63a	Rāsih	Şehenşāh-ı dü-giti ḥākim-i iklim-i ḥikmetsin Enis-i bezm-i ḥāş lā-mekān kurb-ı ' izzetsin Vücūduñ bādî-i ḥulq-ı cihāndır maḫz-ı raḥmetsin Cebiniñ şubḥ-ı devlet maṭla' -ı mihr-i hidāyetsin Sen ol kân-ı ' ināyet menba' -ı cüy-ı şefā' atsin		Mütekerrir Muhammes(son mısra mütekerrir)/5 bend	Na' t	...-/...-/...-/...-	
63b	Rāsih	Buyurdı Ḥaḫḫ seniñ şānında levlāk Çudümüñle şeref-yāb oldı eflāk Beni yerde çoma mānende-i ḥāk		Murabba/5 bend	Na' t	...-/...-/...-	

		Ferah-nāk eyle luṭfuñla ferah-nāk					
64a	Rāsih	Ey ḥaṭā-pūş-ı kerim ü ḥālīq-ı kevn ü mekân Hep saña ma' lümdür rāz-ı derün ins ü cân 'İlm-i zâtında seniñ her zerreniñ ḥālī 'ayân İtmege ḥācetimi var derd dil-i zârı beyân Müznibim müznib bilürsin ḥāl-i zârım el-amân 'Acizim 'aciz amân ey çäre-sāz 'acizân		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend	Münacât	-.--/-.--/-.--/-.--	
64b	Rāsih	İrişürse n'ola tāq-ı felege feryādım Tişe-i cevr-i ğumüm ile ḥarāb-ābādım Heves-i nefis ü hevā ile amân ber-bādım Eyle luṭfuñla ferah-nāk dil-i nā-şādım Müsta' idd kııl yok ise lütfuñ isti' dādım Saña ğüçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/6 bend	Münacât	...--/...--/...--/...--	Ġalib'in beyti üzerine tedis yazılmıştır.
65a	Rāsih	İsm-i raḥman seniñ raḥmetine bürhândır Eyleyen müjde-i luṭf-ı keremiñ furkândır Her işim fişq ü ğüneḥ emriñi hep nisyândır Ne 'amel var diyecek ḥazretiñe şâyândır Ben kulum kârı kuluñ ma' şiyet ü 'işyândır Sen kerimsin saña yâ Rab yaqışan ğufrândır		Mütekerrir Tedis(son iki mısra mütekerrir)/5 bend		...--/...--/...--/...--	Vāsif'a tedis olarak yazılmıştır.
65b	Rāsih	Züldür cezāsı nefisine i' zāz idenleriñ Aḥlāq-ı ziştı vaşfına dem-sāz idenleriñ Naḥvetle çin-i cebheyi ibrāz idenleriñ Encāmı bed-ğurūra ser-āġāz idenleriñ Noqşān ḥalka dide gerek bāz idenleriñ		Tahmis/ 5 bend		--./--./--./--./--	'Atik'e tahmis olarak yazılmıştır.
66a	Fuād	Virir Ḥaqq rūzi-i her rüzını a' lāya ednāya Olup kâ' il cihānda kısmet-i <i>naḥn ü ḳasemnāya</i> Bugün destinde her neyse añı kııl zevke ser-māye Ḥuşul-ı kām için beyhüde düşme fikr-i ferdāya Tevekkül birle rabt it ḳalbini tevfik-i Mevlāya		Tahmis/9 bend		...--/...--/...--/...--	'İzzet Mir'e tahmis olarak yazılmıştır.
66b	'Āsim	N'etdi ğör nākis ile ülfetiñ evvāḥ seni Ne 'aceb mest-i ğurūr eyledi nā-ġāḥ seni N'eyleyim çäre nedir ḥıfz ide Allāḥ seni Dil şikest kııldı ğüneḥ naḥvetiñ ey māḥ seni Korḳarım incide bir āḥ-ı seḥer-ġāḥ seni		Tahmis/ 6 bend		...--/...--/...--/...--	'İzzet Mir'e tahmis olarak yazılmıştır.
67a	Nābi	Dil māye-i sūdā-ger āb u ğülümüzdür Kālā-yı sebük-bār nefes ḥāşılıımızdır Ḥayfā vü diriġā ki ceres maḥmilimizdür Etdire ġamıñ hem-rehi cân ü dilimizdür Ser-ḥadd-i bekā ara yatı menzilimizdür		Tahmis/ 5 bend		--./--./--./--./--	Bagdathı Ruhi'ye tahmis olarak yazılmıştır.

67b	Enver Efendi	Bu asr u bu eyv�n u bu k��ane kim�nd�r � Anas ı bu af ın hele kim l�ne kim�nd�r Bu bezm kimi ın s�ki v� peym�ne kim�nd�r Yo  em � -i n�m�y�n ı bu perv�ne kim�nd�r Gencinesi n�-b�d bu vir�ne kim�nd�r		Tahmis/ 7 bend		--./--./--./--	N�bi'ye tahmis olarak yazılmıştır.
68a	Enver Efendi	B�g-ı � alem ta a dönmüş c�y-ı arz� almamış Nev-bah�rında da ı bir verd-i od-r� almamış � Azm-i seyr�n itdik amm� lu f ı y� h� almamış G�lsit�n-ı dehre geldik rengi yo  b� almamış S�ye-end�z-ı kerem bir na l-ı dil-c� almamış		Tahmis/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	N�bi'ye tahmis olarak yazılmıştır.
68b	Enver	� Aş paz�rında ge mez sim � zer ey t�re Ola bedest�nda met� � d�-cih�n bir nu re		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
69a	Enver	Lu f-ı a dan ezeli kim ki ola ya behre T� ebed ma zar olup z�t ı şıfat-ı ahre		Gazel/ 7 beyit		.../.../.../.../...	
71b	F�rugi	şub -dem ir�b sim-i feyz-i el af-ı Huda İ � tid�l üzre cemi � � alem ılıb kesb-i şaf�		Terci-i Bend/ 17 bend	Na � t	-.-- /-.--/-.--/-.--	
73b	Sen� � i	Ah kim derd-i der�num yine buld ı zarar ı Yine efl�k ı sıyah eyledi ah ım şereri		Terci-i Bend/ 5 bend		.../.../.../.../...	
75a	Sel�mi	Ey eken derd-i şanemle gice gündüz kederi Eyleyen fir at ile dem-be-dem ah-ı se eri		Terci-i Bend/ 5 bend		.../.../.../.../...	
76b	Gurb ı	amd�ll�h ki der�num yine sildi kederi M ıve-d�r oldu bu dem unki zeb�n ım şeceri		Terci-i Bend/ 5 bend		.../.../.../.../...	
78a	S�k ıb	Ey cel�li �b-d�r ti -ı berr�n ım � Ali Vey cem�li m�h-t�b-ı n�r u im�n ım � Ali Ebruv�n ın z�lfe �r-ı vech-i ass�n ım � Ali Ma şrı -ı n�r-ı hid�yet pertev-ef ş�n ım � Ali Asum�n-ı �sn i inde mihr-i ra ş�n ım � Ali Vir şaf� mir �at-ı albe m�h-t�b�n ım � Ali		Tesdis/5 bend	Na � t	-.--/-.--/-.--/-.--	
78b	� Arif	Ey zuh�ru ın ulhuvall�h y� � Ali Terk-i ubb-ı m�-siv�ll�h y� � Ali Dest-i udrets ın yed-ull�h y� � Ali Nu şret-i <i>na şrun min All�h</i> y� � Ali Y� � Ali-ull�h vall�h y� � Ali M�şkilim beg�şay bi � ll�h y� � Ali		Müseddes/7 bend		-.--/-.--/-.--	
79a	� Arif	Ben elestde �ned�na ul olub didim bel ı Gel�ben bu � aleme virdüm yed � ull�ha eli � Aşı -ı ş�rid eyim d� � im a ar e řm ım seli Bu kel�m ı r�z u şeb evr�d ider cümle vel ı		Mütekerrir Müseddes(son iki m ısr a mütekerrirdir.)/1		-.--/-.--/-.--	

		Nesl-i pāk šāh-ı levlāk sırr-ı seccānım ‘Alī İbn-i evlād-ı Muḥammed şîr-i Yezdān’ım ‘Alī		0 bend			
80a	Vahdeti	Ḥāzret-i faẓl-ı Ḥudā’dan yine rûz-ı ezeli Şûret-i muḥkem ile irişûben kuvvet eli Ḳudret ile yoğırub âteş ü bād âb u kili Mesken idindi o dem kendi için cân u dili Kimdir ol kim bileyim dîrsen eger ḳavl-i celi Sırr-ı Ḥaḳḳ nûr-ı Muḥammed esedu‘İllâh veli Vü ‘Aliyyün vü ‘Aliyyün vü ‘Aliyyün vü ‘Alī		Mütekerriir Müsebba(son iki dize mütekerriirdir.)7 bend	Na‘t	..-/-..-/-..-/-..-	
81a	Virāni	Ben muḥibb-i ḥānedānım söylerim medḥ-i ‘Alī Çün ğulāmıyım ḥaḳıḳât virmişim cân u dili Bî‘at it Âl-i ‘Abāya vir irâdet di belî Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alī		Murabba/ 9 bend	Na‘t	-.-/-..-/-..-/-..-	
81b	Sami-i Enderuni	Ah iklim-i vilâyet ol şüca‘-i zü‘l-vaḳâr Zâde-i ‘amm-ı resûl ḥāzret-i perverdegâr Layıḳınca ol imâmı vaşfa ḳudret kimde var Vârid olmuş şânına bu midḥat-ı nuşret-şi‘âr Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alī		Mütekerriir Muhammes(son dizeler mütekerriirdir.)/ 5 bend		-.-/-..-/-..-/-..-	
81a	Virāni	Zâhir oldı çün bize didâr-ı vaḥdet âşikâr Ḥaḳḳ-ı zâtında yazılmış gördük anı saḫr-ı çâr Zi mürekkeb zi ḳalem zi kâtib-i perverd-gâr Zi kelâm u ḥayy-ı menzil nâm-ı ḥaydârdır ebâr Oḳu bu ismi dilersen olmaya şeklin ḥumâr Lâ-feta illâ ‘Alī lâ-seyf illâ zülfeḳâr		Mütekerriir Müseddes(son dizeler mütekerriirdir.)/ 7 bend		-.-/-..-/-..-/-..-	
82a	Yemini	Ey atı düldül ḳulı Ḳanber ḳılıcı zülfeḳâr Ayı ğün yıldız elinde sâ‘at leyl ü nehâr Levh-i maḥfûzında yazmış ḥâlik ü perverdgâr Lâ-feta illâ ‘Alī lâ-seyf illâ zülfeḳâr		Murabba/7 bend		-.-/-..-/-..-/-..-	
82a	Celâli	Ol zamân kim ‘âleme ḳıldı nazar perverdgâr Nûr-ı Aḥmed’den ‘Alī nûr-ı olubdur âşikâr Vird-i Cebra’îl idi oldı cihânda yâdigâr Lâ-feta illâ ‘Alī lâ-seyf illâ zülfeḳâr		Murabba/15 bend		-.-/-..-/-..-/-..-	
82b	Hatâyi	Bendeyim ben cân u dilden pâdişâhımdır ‘Alī Gözlerim nûr-ı ziyâsı bedr-i mâhımdır ‘Alī Yolına ḥâk oldığım çeşm-i siyâhımdır ‘Alī Ḳible-gâhımdır Muḥammed secde-gâhımdır ‘Alī		Murabba/7 bend		-.-/-..-/-..-/-..-	
83a	Sa‘dî-i Enderûni	Biz bende-i dil-dâde-i evlād-ı ‘Alī’yiz Biñ cân ile üftâde-i evlād-ı ‘Alī’yiz Hem teşne-dil-i bâde-i evlād-ı ‘Alī’yiz		Murabba/6 bend		--./..-/-..-/-..-	

		Biz ‘aşık-ı cân-dâde-i evlâd-ı ‘Ali’yiz					
83b	-	Zâhidâ ben söylerim tâ rûz-ı evvelden beri Muştafâ’nın ümmetiyim Murtażâ’nın kem-teri Olmışam şîr-i Hudâ’nın Kıranberiniñ Kıranber’i Ta‘n-ı a‘dâdan hirâsân olmam oldum Ca‘ferî El ne dirse ço disün dönmem sözümden ben geri Bende-i âl-i ‘Ali’yim Haydarıym Haydarı		Mütekerrir Müseddes(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	Mahlas yok.
84a	Virâni	Cevâbım güş-ı cân ile işid ey tâli‘-i mes‘üd Yüzüñ harfinde açıldı cihâna her ne var mevcûd Eger serçe degilsin sen bu ‘ankâ loğmasın gel yud Hüvel-evvel hüvel-âhir yüzündür kıble-i ma‘bûd Bu ma‘nâyı hadîşinde buyurdu Ahmed ü Maḥmûd Cihâna gelmeden cânâ hemân didâr imiş maḥşûd		Mütekerrir Müseddes(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 6 bend		.---/---/---/---	
84b	Virâni	Biz Urum abdâlıyuz sultânımız Kıızıl Velî Çeşmimizde şule-i envârımız Kıızıl Velî Bülbül-i şeydâ biziz gül-zârımız Kıızıl Velî Dinimiz imânımız ikrârımız Kıızıl Velî Nûr-ı Ahmed Haydar-ı Kerrârımız Kıızıl Velî Kande baksañ dem-be-dem didârımız Kıızıl Velî		Mütekerrir Müseddes(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 7 bend	Nefes	-.--/-.--/-.--/-.--	
85a	Fikri	Olma seng-endâz-ı zâhid igbirârımdan şaḥın Bizde kuvvet yok velakin şeh-süvârımdan şaḥın Faḥr ile faḥr eyleriz biz iftiḥârımdan şaḥın Ḥâne-i ḳalbimi yıḳma inkisârımdan şaḥın Ḥâḳırım âzürde itme âh ü zârımdan şaḥın Ben ‘Ali’nin bendesiyim zülfeḳârımdan şaḥın		Mütekerrir Müseddes(beşin ci mısra mütekerrirdir.)/ 6 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
85b	Fikri	Faḥr-i ‘âlemdir Muḥammed Muştafâ kenzü‘l-ḥükm Ḥâmil-i mihr-i nübüvvet levḥ-i yâḳûte‘l-ḳasem Tâli‘-i şems-i ḥaḳîḳat ḥâcet-i tâc u ‘ilm Rüy siyâhım ḳıl şefâ‘at yâ nebi‘ül-muḥterem Men ‘Ali sîret Ḥasan şüret Ḥüseyni mezhebim Ḳanḡı câmuñ cür‘asın nüş eylesem hem meşrebim		Tesdis/ 6 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
86b	Şühüdi	Şâh-ı iḳlim-i risâletdir mu‘azzam pâdişâh Nâzenin Rabb ‘izzet-i bende-i ḥâşş-ı İlah Ḥâk-pâyı olmayan bulmaz Cenâb-ı Ḥaḳḳ’a râh Anuñ için ḥalk olubdur nüh-felek şems ile mâh Sellimû şallü ‘Ali bedrü‘d-recâ şemsü‘d-duḥâ Nûr-ı Ḥaḳ’dır Muştafâ maḥbûb-ı der-gâh-ı Hudâ		Mütekerrir Müseddes(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
86b	Nesimî	‘Âlem yüzine şaldı ziyâ Âl-ı Muḥammed Nâ-dân ne bilür ehli bilür ḥâl-i Muḥammed		Murabba/ 5 bend		--/-.--/-.--/-.--	

		Seyfin sağıdub geldiği dem Âl-i Muhammed Tâ şalli ‘alâ seyyidinâ âl-i Muhammed					
86b	Fikrî	Sâkiyâ bir bâde şun a‘lâ- ‘alânîñ ‘aşkına Def‘-i gam itseñ Muhammed muktedânîñ ‘aşkına Yüzümi pür-nür idelim şir-i Hudâ’nuñ ‘aşkına İçelim doldur Hasan şâhib-i hayânuñ ‘aşkına Kurretü‘ l-‘ayn-ı Hüseyñ-i Kerbelânuñ ‘aşkına		Muhammes/12 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
87b	Fikrî	Bir meh-i nev eyledi ‘arz-ı cemâl Kevn ü mekân oldu o demde hayâl Oldum ise zülfine Mecnûn-mişâl Şimdi dil-i zârıma bu hasb-ı hâl Cennet-i â‘lâ siziñ ey zâhidâ Süz-ı dil-ârâ bizim ey Fikriyâ		Mütekerrir Müseddes(son mısra mütekerrirdir.)/ 10 bend		-.--/-.--/-.--	
88b	Fikrî	Değil misin ‘aceb meftûnı ey dil şâh-ı hûbânuñ Reh-i ‘aşkında bir dem çâk çâk olmaz giribânuñ Alub taşlar döğünmezsin nedir bu cism-i ‘üryânuñ Bugün mâh-ı Muharremdir çanı feryâd ü efğânuñ Niçün virmez cihâna seyl-i eşk-i çeşm-i giryânuñ		Tahmis/ 7 bend	Mersiye	-.--/-.--/-.--/-.--	Rûhi’ye tahmis olarak yazılmıştır.
89a	Bâhâyi	Zâhidüñ her ne kadar tan‘ı firâvân olsa Aña gam çekmez ideñ zerrece iz‘ân olsa Rafizü‘ l-hâdi nedir añlasa ‘irfân olsa Şıdķ ile mezheb-i İslâm’da püyân olsa Bize mülhid diyenüñ kendide imân olsa Dağl iden dinimizi bâri müselmân olsa		Mütekerrir Müseddes(son iki mısra mütekerrirdir.)/ 4 bend		..--/..--/..--/..--	
89b	Râsim	Bir harâbât ehliyim fikrim ne sim ü zeredir Mest ü hayrân olmuşum ‘aqlım ne hayr ü şeredir Halk-ı ‘âlem istegi sünbülde yâ ‘anberdedir Ben şükûfi yemege gönüm gül-i aħmardadır ‘Andelibüñ dersi zirâ câmi‘-i ezhârdadır		Tahmis/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
90a	Hâķiki	Cân u dilden mübtelâ-yı ‘aşk-ı cânân olduğım Sünbülü sevdâsına düşüb perişân olduğım Gülşen-i küyında bir mürğ-ı hoş-elhân olduğım Yâr ister her zamân hüsnüne hayrân olduğım Giceler tâ şubha dek zâr ile giryân olduğım		Tahmis/ 5 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	Nesîmi’ye tahmis olarak yazılmıştır.
90b	Naķşî	Cemâlüñ vaşfıñ ey dil-ber egerçe tende cân söyler Lebüñ esrârını anda velikin râygân söyler Ki nuţķın emr-i Hâķķ’dır <i>men‘arefe</i> sırrın ‘ayân söyler Ayâ sen şanma kim ancak bu güftârı dehân söyler Veyâ terkib olan ‘anşur ya ğod [.....] zebân söyler		Muhammes/7 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	

91a	Fuzûlî	Mâh-ı Muḥarrem oldı şafaḡdan çıḡub hilâl Kılmış ‘azâ tutub ḡad-i ḡam ḡarḡ-ı eḡk-i al		Terkib-i Bend/ 5 bend	Mersiye	--./.-./.-./.-	H. Hüseyin’e mersiye.
92a	Râsiḡ-i Enderunî	İtdi bu ‘aşr-i Muḥarrem’de ‘adüvvler sür-ı ‘id Kıydı evlâd-ı resûl-i Ḥaḡḡ’a ol ḡavm-i ‘anid İtmesün cedd-i Muḡammed’den şefâ‘at hiç ümid Defter-i rahmetden itsün nâmnı Mevlâ reḡid Bende-i şâh-ı Hüseyin’im düşmen-i cân-ı Yezid		Muhammes-i Mütেকerrir(son mısralar mütেকerrir)/5 bend	Mersiye	-.--/-.--/-.--/-.--	Kerbelâ Mersiyesi
92a	Fikrî	‘Aşḡ-ı sevdâ-zedeni şâh-ı Hüseyinî Ḥasan’ım Nik ü bed çün ü çerâ bestedir elbet dehenim Ḳalmadı tâb-ı dili nükte-i remzi suḡenim Râzıyım her ne ḡılarsa baña servi semenim Tiḡ-ı ḡün-rîz ile şad-pâre iderse bedenim		Tahmis/ 5 bend		..--/..--/..--/..--	Şem‘i’ye tahmis olarak yazılmış.
92b	Fikrî	Göñül üftâdesidir ‘âlem içre şöyle dil-dârũ Yanam tâ şubḡa dek pervâne-veḡ şem‘ine ruḡsârũ		Tercî‘i-bend/5 bend		..--/..--/..--/..--	
92b	Şem‘i	Râzıyım her ne ḡılarsa baña serv ü semenim Tiḡ-ı cevri ile şad-pâre iderse bedenim Rûz u şeb zülf ü ruḡı fikri iken her sūḡenim ‘Âr idermiş beni öldürmege ol sim tenim Varayım yalvarayım boynuma ḡaḡub kefenim		Muhammes/ 5 bend		..--/..--/..--/..--	
93b	Şaydî Şem‘i	Öldürürse beni ḡasretle o ḡonca dehenim Derdimi söyleye ḡabrimde biten her çemenim Ḳana ḡarḡ olsa gözyaşıyla pirehenim ‘Âr idermiş beni öldürmege ol sim-tenim Varayım yalvarayım boynuma ḡaḡub kefenim		Muhammes/ 5 bend		..--/..--/..--/..--	
93b	Seḡer Abdâl	Yine seyyâḡ oluben destime aldım teberi Yine ben ‘azm-i diyâr itmege kıldım seferi Dün ü gün âh iderek yârimi buldum seḡeri Münkirũḡ ḡaşına ben gerçi ki virdüm siperi Tövbelere tövbesi ben kimseye itmem kederi Yüri ey zülf-i siyeh noḡtadan aldım ḡaberi		Mütেকerrir tesdis(son iki mısra mütেকerrir)/5 bend		..--/..--/..--/..--	
94a	Râsiḡ-i Enderunî	Şâh-ı ‘aşḡ itmege iklim-i derûna seferi Şerḡa-i sine imiş şâh-reh-i mu‘teberi Dâḡ imiş şâḡn-ı dile sūz-ı muḡabbet eḡeri Şerḡalar dâḡlar açdım ki ola reh-güzeri İdeli cây süveydâ-yı derûnum o perî Zât-ı vaḡdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi		Mütেকerrir Müseddes(son iki mısra mütেকerrir)/5 bend		..--/..--/..--/..--	
94b	Ferid-i Enderunî	Bir ḡula ḡazret-i Ḥaḡḡ’ũn ola feyz-i eḡeri Kişver-i ‘aşḡa ider cân u göñülden seferi Âhdan ḡayrı n’olur zâd-ı reh-i mâ-ḡazarı		Mütেকerrir Müseddes(son iki mısra		..--/..--/..--/..--	

		Ben bu yolda hele terk eylemişim cân u seri İdeli cāy-ı süveydā-yı derūnum o perī Zāt-ı vaḥdet ne imiş noktadan aldım haberi		mütekerrir)/8 bend			
95b	Ḥazret-i Nesimī	Çeşme-i la‘l-i lebūndür dil-berā mā-i mu‘in Tā Şırāt Şırātu‘t-ṭaraf lem ruḥūndur ḥūr-ı ‘ayn Ruḥların evşāfıdır çün kim seniñ ḥuld-ı berin ‘Aḳıbet mir‘āt-ı Ḥaḳḳ’dır ol durur lilmutteḳin Hazihī cennāt-ı ‘Aden fedḥulūhā ḥalidīn		Mütekerrir Muhammes(son mısra mütekerrir)/7 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
96a	Sāmi-i Enderūnī	Şanmañ bizi kim necm-şümār-ı kerevetiyyüz Biz ehl-i sünen ṭābi‘-i şer‘-i Nebeviyyüz Biz çāker-i cān-dāde-i şāh-ı şühedāyuz Merdān-ı Ḥudā bendesiyüz Muştāfaviyyüz Şofi bizi zann eyleme erbāb-ı revāfız Tā rüz-ı ezel biz yine Sünni Süniyyüz La‘netse ḥaṭāmız anı daḥl eyleme zāhid Biz düşmen-i ol cān-ı Yezid-i Emeviyyüz İkrārımıza ser viririz ‘ahde ḳaviyyüz Biz şāh-ı velāyet ḳuluyuz hem ‘Aleviyyüz		Mu‘aşşer/5 bend		--./--./--./--	.
96b	Sürürī	Şubḥ-dem çün nev-‘arūs-ı çerḥ oldı aşikār Gün yüzinden ṭurre-i şeb-rengi şaldı rüzgār Devr-i ruḥsārında gördüm yazmış ol perverdgār Lā-feta illā ‘Ali lā-seyf illā zülfeḳār		Murabba / 22 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	
98a	Kethudā- zāde ‘Ārif	Ḳadrim ola bir ter-i şeref nāz-ı ‘Ali’den Nuşret bulayım dem-be-dem imdād-ı ‘Ali’den Meydān-ı maḥabbetdeki feryād-ı ‘Ali’den Şeh-zāde-i ‘ālī iki şimşād-ı ‘Ali’den Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Ali’den		Tesdis/ 4 bend		--./--./--./--	Fuzuli’ye tesdis olarak yazılmış olup tesdisin 6. mısraları yazılmamış.
101b	Vāşif-ı Enderūnī	N’eyledi gör baña o mäh mehi Ṭağa düşürdi bu dil vāllahi Geşt iderim ‘aşḳla deşt-i teḥī Nāle vü efgānımı şanma teḥī Āh mine‘l-‘aşḳı vü ḥālātiḥī Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātiḥī		Tesdis/ 16 bend		-.--/-.--/-.--	
102b	Rāsīḥ-ı Enderūnī	Olmadı ğamdan gönül aşla teḥī Ḳaldı faḳat cām-ı feraḥzā teḥī Bezm teḥī sāğar-ı şahbā teḥī Çeşmime ‘ālem daḥı ḥālā teḥī Āh mine‘l-‘aşḳı vü ḥālātiḥī Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātiḥī		Tesdis/ 7 bend		-.--/-.--/-.--	

103b	Râsiḡ-i Enderūnī	Gezsen eger ʿaşḡ ile deşt-i teḡi Olsa da pür-âbla pâyūñ teḡi Bād be-destdir yed-i maṡleb teḡi Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 8 bend		-.-/-.-/-.-	
104a	ʿİzzet Mir	Derdine düştüm severim ol mehi Delse de baḡrım niḡeh-i cân-gehi Âḡ ile efḡânımı šanma teḡi Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 11 bend		-.-/-.-/-.-	
105a	Lebīb	Baḡa bir iš eylediḡi ʿaşḡ-ı yâr Süzüš-i hicr ile dilim itdi nâr Âteše düšdi bu dil encâm-ı kâr Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 6 bend		-.-/-.-/-.-	
105b	Esʿad	Görmiš idim ol büt-i nâzik-teri Câna geḡüb ḡamzesiniñ nešteri ʿAšḡı idüb âḡ beni serseri Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 6 bend		-.-/-.-/-.-	
106a	Ferid-i Enderūnī	ʿAšḡınuñ olmaz mı ḡöñül âḡehi ḡayret alub artmadadır vallahi Derde düšelden berü dešt-i teḡi Gešt iderim šanma ki cânâ teḡi Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tesdis/ 16 bend		-.-/-.-/-.-	
107a	Esrâr Dede	šuʿlelenüb derd ü ḡam u izṡırâb İtdi ḡöñül mülkini yekser-i ḡarâb Âteš-i hicrân ile baḡrım kebâb Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 6 bend		-.-/-.-/-.-	
107b	Saʿdi-i Enderūnī	Nʿeyledi ben zâre baḡ ol dil-rübâ Âteš-i hicrânına kıldı sezâ ḡâne-i dil yanmada ser-tâ-be-pâ Âḡ mineʿl-ʿaşḡı vü ḡālâtiḡi Aḡraḡa ḡalbi bi-ḡarârâtiḡi		Tahmis/ 7 bend		-.-/-.-/-.-	
108a	Fâʿiḡ-i Enderūnī	ḡasret-i rüyūñ ile ey bi-vefâ Beyt-i ḡüzndür baḡa cây-ı šafâ Bulmadı dil süz-ı ḡamından rehâ		Tahmis/ 6 bend		-.-/-.-/-.-	

		Âh mine‘l-‘aşkı vü hâlâtihi Ahraka kalbi bi-harârâtihi					
108b	‘İzzet Mir	Âh ki gösterdi baña sen mehi Başıma teng itdi bu nüh har-gehi Gitdi özümnden eşer ü âgehi Âh mine‘l-‘aşkı vü hâlâtihi Ahraka kalbi bi-harârâtihi		Tahmis/ 7 bend		-.-/-.-/-.-	
111b	Sürûri	Muşhaf-ı kerim ü kelâm-ı Hudâ ‘Ali Nâme-i kadim-i imâm-ı hüdâ ‘Ali		Gazel / 7 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
111b	Virâni	Lâ-feta illâ ‘Ali’dir fazl-ı Haqq Yezdân’ımız Lâ-feta illâ ‘Ali’dir şâhımız merdânımız		Gazel / 7 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
111b	Çaygusuz	‘Ali’dir küll-i şey’ pâdişâhi ‘Ali’dir cümle başların külâhi		Mesnevi/ 10 beyit		.---/.---/..	
112a	Virâni	‘Ali’dir nokta-i evvel hidâyet ‘Ali’dir âhiri nûr-ı vilâyet		Gazel / 5 beyit		.---/.---/..	
112a	Nesimî	Gözün aç gör kim ey talib ‘Ali bu ‘âleme server Muhammed ‘aşk ile deryâ ‘Ali’dir kıymeti gevher		Gazel / 13 beyit		.---/.---/.---/..	
112a	Virâni Baba	Diñle zebânım cân ile dilden İde lisânım medh-i velâyet		Mesnevi/41 beyit		--/--/--	
112b	Virâni	‘Ali’dir ‘âlemü‘l-gaybın sıfâtı ‘Ali’dir cümleñ vechinde zâtı		Gazel / 5 beyit		.---/.---/..	
112b	Virâni	Gel ey mü’min bize ikrâr ‘Ali’dir Haqâyık ‘ilmine esrâr ‘Ali’dir		Gazel / 7 beyit		.---/.---/..	
113a	Haşâyî	Yakın bil ebced-i bürhân ‘Ali’dir Beyân-ı tevhid-i Kur‘ân ‘Ali’dir		Gazel /20 beyit		.---/.---/..	
113b	Virâni	Mü’miniñ kalbinde rûh u cismle cândır ‘Ali Ka‘be-i Haqq’dır cemâli vech-i sübhândır ‘Ali		Gazel/ 7 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
113b	Mişâlî	Ey gönül aç ‘aynımı gel Muştafa’ya bi‘at it Sâki-i Kevşer ‘Aliyyü’l-Murtaza’ya bi‘at it		Gazel/ 8 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
114a	Râsim	Hey ne mel‘ün-ı Hudâ’dır ol Yezid ibn-i pelid Hânedân-ı ehl-i beyte eyledi miñnet şedid		Gazel/ 5 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
114a	Nesimî	Gönül şad ol melul olma cihânın yog-ı varından Demi hoş gör çün ‘âkılsan ne hâsil intizârından		Gazel/ 5 beyit		.---/.---/.---/..	
114b	Virâni	Zâhid-i hod-bini gör Allâh’ı bilmez kâdedir Cennetü‘l-mâ’vâyı ister râhi bilmez kâdedir		Gazel/ 7 beyit		-.-/-.-/-.-/-.-	
114b	Seyfî	Bihamdillâh ki İslâm’ı delilim Muştafa geldi Emirim reh-berim şâhım ‘Aliyyü’l-Murtaza geldi		Gazel/ 11 beyit		.---/.---/.---/..	
115a	Virâni	Ezelden cânıma cânân ‘Ali’dir		Gazel/ 7 beyit		.---/.---/..	

		Dilimde ol sebeb divân ‘Ali’dir				
115a	Enderûnlu Fâzıl	Şem‘-i ‘aşk-ı Hüseyn’nim ‘Alevi’yim ‘Alevi Rûh-ı a‘dâyı yaķar âteş-i ehem ‘Alevi		Gazel/ 4 beyit		..--/..--/..--/..--
115b	Fâzıl Mir	Nâşih ķo ‘aşk için baña pend ü naşihati Vâzgeç ki ben helâkde buldum selâmeti		Gazel/ 8 beyit		--./--./--./--./--
115b	Fâzıl Mir	Efendi tevbe-i meyde şebât müşküldür İdince pîr-i muġân iltifât müşküldür		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
116a	Hüseynî	Bir tekyede mihmân ol var edeb öğren edeb Teslim-i baş u cân ol var edeb öğren edeb		Gazel/ 6 beyit		--./---/--./---
116a	Naķşî	Ĥitâb-ı ‘allemü‘l- esmâ rumûzı sırr-ı insândır Kitâba nokta-i evvel hâķikât ehl-i ‘irfândır		Gazel/ 6 beyit		---/---/---/---
116a	Nesimî	Gazâdan bir gice nâ-gâh ‘aceb sırr-ı Ĥudâ gördüm Açıldı zübde-i bâtin semekden tâ semâ gördüm		Gazel/ 8 beyit		---/---/---/---
116b	Râsim Baba	Âh bu ‘âlemde münâfık cevriñi çekmek ne güc Her kelâm-ı zehr-nâki dilde hażm itmek ne güc		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
116b	Râsim Baba	Şabrı güc derd ayrılıkmış oldum âġah ayrılık Yakdı kül itdi bu cismim hâh u nâ-hâh ayrılık		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
117a	Râsim Baba	A Allâh ismini yâd eyleyen bulmaz fenâ B Bilâ-şübhe Muġammed Muştafâ nûr-ı Ĥudâ		Gazel/ 15 beyit		---/---/---/---
117a	Müfidi	Ey kaşîñ ‘unvânı bi’smi’llâhi’r-raġmeni’r-raġim Gözleriñ badamı ‘ayn-ı ġür cennât’ün-na‘îm		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
117b	Nesimî	Dil-berâ şems‘ üd-đuhâdir سایه-i ruġsârîñız Âyet-i Ĥaha vü Yasin şuret-i didârîñız		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
117b	Fiġânî	Ĥâme-i ġudretle yazdı naķş-ı bend-i Kâf u Nûn Ĥüsn-i ġulķ içre seni ser-defter-i mâ yesterûn		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
118a	Nesimî	Fazlıña bel bağladım yâ vâhid ü ferd ü eġad Cümleñiñ ma‘bûdı sensin dâ’imâ ġayy u ebed		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
118a	Faşiġ	Bu mâtemde olan derd ile hicrâna hevâ olmaz Bu feryâd-ı Hüseyn’ide daġı ‘uşşâķ nevâ olmaz		Gazel/ 4 beyit		---/---/---/---
118a	Nesimî	Bu fenâ dârına ey dil ‘uzlet itmişlerdeniz Bizi şanmañız aña kim ‘izzet itmişlerdeniz		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
118b	Sezâyî	Ezelden baġr-ı ‘aşķa âşinâyız Ebed biz ġarķ-ı ġird-âb-ı belâyız		Gazel/ 5 beyit		---/---/---
118b	Nesimî	Ehl-i imân işleriñ şol demde inkâr itdiler Ĥün Nesimîyi Ĥaleb şehrinde ber-dâr itdiler		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
119a	Nesimî	Anuñ kim dünyada bir yarı yokdur Cihân mülki anuñsa varı yokdur		Gazel/ 5 beyit		---/---/---
119a	Naķşî	Degildir Ĥaķķ’iñ ey zâhid şaķın medġ itme dil-dârı		Gazel/ 5 beyit		---/---/---/---

		Ki bilmezsin ‘arif sırrın bu ‘aqlın anda yok kârı				
119a	Sürürî	Ey cemâlu‘ llâh hüsnün müşhaf-ı vaşf-ı cemil ‘Anber-efşân sünbülün innâ hedeynâhü’s-sebil		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
119b	Sürürî	Ey boyuñ Tubâ lebün kevşer yüzün bâğ-ı na‘ im La‘ l-i cân-baħşuñ mu‘talsam gevher-i genc-i qadim		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
119b	Sürürî	‘Allem‘ül- esmâ ki geldi Âdem‘e Allâh‘dan Ol kinâyetdir beyân ‘ilm-i fa‘z‘ullâh‘dan		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
120a	Sürürî	Ey mu‘ anber kâkûlün şerhi hadiyyü‘ l- muttakîn La‘ l-i cân-bâħşuñ beyânı rahmet‘ül-‘ âlemin		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
120a	Sürürî	Didi ki levh-i ruħumda nedir bu ħa‘t-ı siyâh Didim ki müşhaf-ı nâ‘ıq durur kelâm‘ullâh		Gazel/ 7 beyit		.---/..--/.---/..--
120a	Sürürî	Âfitâb-ı tal‘ atûndan çünki ref‘ oldı niğâb Unzurünâ na‘tebis min nûrikum dir âfitâb		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
120b	Sürürî	Ey cemâlün kulhüvâllâh vey yanağın ve‘d-ıduħâ Ķâf ü el-Ķur‘ân şa‘uñdır tal‘ atûñ bedr‘üd-dücâ		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
120b	Sürürî	Men ki kaşuñ yayına peyveste ħurbân olmuşam Mu‘ ciz-i şak‘‘ul-ka‘merden ‘arş-ı rahmân olmuşam		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
121a	Ħa‘ıķı	Mazħar-ı zâtız ezelden şüret-i rahman biziz Cümleye düşen delil ü ħüccet-i bürhân biziz		Gazel/ 9 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
121a	Sürürî	Fa‘z-ı Ħa‘k‘‘dan kaşif-i gencine-i eşyâ biziz ‘Âlem-i ta‘lîm ‘ilm-i ‘Allem‘ül-esmâ biziz		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
121b	Nesimî	Ey şifât-ı baħr-ı zâtın gevher-i zât-ı Ħudâ Ma‘ den-i fa‘z-ı vücûduñ ey resûl-i kibriyâ		Gazel/ 16 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
122a	Nesimî	Çün beni bezm-i ezelden eyledi ol yâr mest Ol sebebden görünür bu çeşme-i deyyâr mest		Gazel/ 28 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
123a	Nesimî	Kevşerün ‘aynından aħar çeşme-i âb-ı ħayât Zulmetün devrânı ile aradan gitdi memât		Gazel/ 15 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
123b	Nesimî	Cennet u ħürî benim kevşer-i Tübâ benim Nârı vü nûrî benim hem şusuzam hem Fırât		Gazel/ 17 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--
124a	Râsiħ-i Enderünî	O şuħı itmedük bezm-i merâm-ı râm ben ħaldım Cihân müstağrıķ-ı lu‘f oldu bir nâ-kâm ben ħaldım		Gazel/ 6 beyit		.---/.---/.---/.---
124a	Râsiħ	Ne zamân zülf-i girih-giri o şuħuñ burılur Dil-i miħnet-zedeye ‘uķde-i ħayret urılur		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--
124b	Râsiħ	Zülfün dökicek nâz ile ol mâh cebine Seyr eyleyen ebr indi şanur rûy-ı zemîne		Gazel/ 7 beyit		--./..--/..--/..--
124b	Râsiħ	Nâvek-i ħamzeye sinem ne zamân karşı turur Her ħadeng-i niĝehün tâ hedef-i cânâ urur		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--
124b	Râsiħ	Şayd-ı mürĝ-ı dile ħâl-i ruħ bir dâne imiş		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--

		Şâh-bâz-ı nîgehûn kaşdı hemân câna imiş				
125a	Râsih	Ümmid-i vişâlûnle gönül hayli yalandı Hicrân-ı ruhuñla ne yaman âteşe yandı		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--
125a	Râsih	Neşter-i gamzeñi ey meh reg-i câna daldır Aradan lutf it efendim bu hicâbı kaldır		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..-
125b	Râsih	Gönülde mâ-i muhabbet fokur fokur kaynar Sirişk-i dide-i hâsret fokur fokur kaynar		Gazel/ 5 beyit		.-./.-./.-./.-
125b	Râsih	Derûn-ı dilde zaħm-ı hançer-i âteş-feşân hızlar Müjeñde bir taraftan müy-ı cism-i şıyrı cınbızlar		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--
125b	Râsih	Mürğ-i hevesi lâne-i endişeden atdık Şimdi yeñi bir şüh-ı hümâ-meşrebe çatdık		Gazel/ 6 beyit		--./--./--./--
126a	Râsih	Hüsünde gerçi o mihr-i cihân melek gibidir Döneklik itmede ‘uşşâkına felek gibidir		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..-
126a	Râsih	Şarsam seni âğuşa alub boylı boyınca Emsem lebûñ ey şüh-ı şeker-hâñd toyınca		Gazel/ 6 beyit		--./--./--./--
126b	Râsih	Göñlüm o lâle ruhdaki büy-ı vefası yok Reng eylemekdür ‘âdeti gayrı hevâsı yok		Gazel/ 9 beyit		--./.-./.-./.-
126b	Râsih	Reşk vîrse çok mı şahbâ-yı lebûñ raht-ı dize Bâde-nüş-ı ‘aşkuña hem sâki hem mey hem meze		Gazel/ 8 beyit		.-./.-./.-./.-
127a	Râsih	Hâl ü zülfinden teşekki eylemişdük biz size ‘Âkıbet başdan çıkardun yüz virüp rağmen bize		Gazel/ 5 beyit		.-./.-./.-./.-
127a	Şâbit	Pergâr-ı şun’ un evveli âhir degil midir Âşâr-ı mümkünân devâ’ir degil midir		Gazel/ 7 beyit		--./.-./.-./.-
127b	Râşid	Şihhat-ı refik râh-ı misâfir degil midir Bürhân bu müdde’ âya sâfir degil midir		Gazel/ 7 beyit		--./.-./.-./.-
127b	Sa’id	Cemâl-i pâkine mecbûr bir dil-berde âyine Yüzinden dâ’imâ mesrûr bir dil-berde âyine		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..--
128a	Sa’id	Çâr-şad zaħme düçar olsa bulur çâresini Tâli’i yâr olanun yâr şarar yarasını		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-
128a	Sâbiq-ı Enderûni	İtdi cülûs taht-ı dile pâdişâh âh Dâğ-ı derûna açdı beni şâh-râh âh		Gazel/ 5 beyit		--./.-./.-./.-
128b	Enderûnlu Vâşif	O kudretten mûkaḥḥal çeşmüñe dil-beste âhûlar Niğahuñdan oqurlar nusha-i efsûni cādûlar		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--
128b	Es’ad	Dil-i Mecnûn’ımı bend eyledi zincir-i gisûlar Ne efvûn itdi bilmem sevdiğim ol çeşm-i cādûlar		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--
128b	Enderûnlu Vâşif	Ele taḫbîl-i leb-i la’l-i teri pay düşer Dest-bûsı düşemez düşse bize pây düşer		Gazel/ 9 beyit		..--/..--/..--/..-
129a	Enderûnlu	Her müyün arayub taradım şânedan evvel		Gazel/ 7 beyit		--./--./--./..-

	Vāşif	Yoq zülfüne düşmüş dil-i divāneden evvel					
129b	‘İzzet	Hük-m-i taqdirde hüşyâr ile gâfil birdir Kısmet-i rüz-ı ezel ‘âlim ü câhil birdir		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-	
129b	Gâlib	Garezûn hâtır-ı bi-çâreye şefkat degil Bildük ey meh seni şimden gerü hâcet degil		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..-	
129b	Enderûnlu Vāşif	Mürğ-i dil şayd olacaq mer-te-be ahmaq degil Halka-i zülf-i siyâhi o mehûn faq degil		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-	
130a	Enderûnlu Vāşif	Luţf it begim âgyâr için ‘âşık atılır mı Âşıkla maħabbetde hiç ‘aşık atılır mı		Gazel/ 8 beyit		--./--./--./--	
130b	‘Ârif	Ham itdi kâmetim ol çin-i ebrû gösterişcekler ‘İtâb eyler yüzinde vech-i ihsâna görüşcekler		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
130b	Sa‘id	İtmedi gitdi eşer nâle-i cân-gâh saña Merħamet virmedi mi Hâzret-i Allâh saña		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..-	
130b	Sa‘id	Zâr u hÿâr-ı mübtelâ bir nây bir ben bir gönül Şûr u ser rüsvâ belâ bir nây bir ben bir gönül		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-	
131a	‘İzzet	Dil şikest kıldı yine naħve-teg ey mâh seni Çorçarım incide bir âh-ı seher-gâh seni		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-	
131a	Gâlib	Kılıcı kanlı eli kanlı delikanlı güzel Deşt-i işveye ‘aşiret begi Türkmânlı güzel		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..-	
131b	Gâlib	Yine zevrağ-ı derûnum kırılıb kenâra düşdi Tayanur mı şişedir bu reh-i seng-sâre düşdi		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..-	
131b	Gâlib	Üftâdeligi bu dil-i virân yapa düşdi Hum-hânedede bir kâfir-i hüsne tapa düşdi		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
131b	Gâlib	Çeşmünde gerçi sihr ü beyân söylerim saña Vaşf-ı lebünde şihhat-i cân söylerim saña		Gazel/ 7 beyit		--./--./--./--	

132a	Gâlib	Ol gâmze-i gurûr ne ‘âlemededir ‘aceb Hiç itmedi zühür ne ‘âlemededir ‘aceb		Gazel/ 7 beyit		--./-./-./-./-.-	
132a	Gâlib	Tâb-ı sevdâ-yı haţuñ dirsem eger baht utanur Mebhaş-ı silsile-i zülf açılır söz uzanur		Gazel/ 15 beyit		..-./..-./..-./..-	
133a	Fürûgî	Târ-ı zülfüñ olalı boynuma ey yâr kemend Micmer-i ‘aşka yanar bu dilimiz hemçü sipend		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
133a	Şâbit	Çekdim yaķasın gerden-i aġyâra yapışdım Gavġâ büyüdi dâmen-i inkâra yapışdım		Gazel/ 7 beyit		--./-./-./-./-.-	
133a	Şâbit	Geh bâde içür zâhîde sâķi geh ‘arâķ baş Mestim tûramam dirse ‘aşâsıyla tayaķ baş		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-.-	
133b	Şâbit	Halk şırtında görüb câme-i nev-‘id ideriz Bizde pîrâhen-i dâġ-ı ġam-ı tecdid ideriz		Gazel/ 8 beyit		..-./..-./..-./..-	
133b	Şâbit	N’işlesem nide dil-i hastama bilmem ne’tsem Zehr ise işlemez zaġmına merhem itsem		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
134a	Reşid Efendi	Nâm-daş-ı hażret-i şiddik ekber-i zât-ı münir Ya‘ni bu Bekir beg efendi kim ol reviş-i zamir		Gazel/ 7 beyit	Methiye	-.-./-.-./-.-./-.-	
134a	Nedim	La‘l-i nâbuñ çâşni-senc-i i‘tâb itmez misüñ Luţf idüb kaħr ile olsun bir hitâb itmez misüñ		Gazel/ 6 beyit		-.-./-.-./-.-./-.-	
134b	Nedim	Mest-i nâzım kim büyüdi böyle bi-pervâ seni Kim yetiştirdi bu güne servden bâlâ seni		Gazel/ 6 beyit		-.-./-.-./-.-./-.-	
134b	Nâbi	Saňa beñzer felegüñ mihr-i dıraşân mı var Mihrüñ añılmaġa yanußda meġer cânı mı var		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
134b	Şâbit	‘Aşıķuñ düzaġa ber vaķf olacaķ cânı mı var Gallesi külhene işler dil-i süzâmı mı var		Gazel/ 6 beyit		..-./..-./..-./..-	Nâbi’ye tanzir olarak yazılmıştır.
135a	Nâbi	Beni dil-hasta görüb çeşmiñe nem gelmez mi Yâ peşimâni-i evzâ‘-ı sitem gelmez mi		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	

135a	Nābī	İder cüş-ı sirişkim dide-i deryâ-feşânümde Rücû' -ı mîlden kuhl-ı mürekkeb sürme-dânümde		Gazel/ 6 beyit		---/---/---/---	
135b	Şâbit	Ne muşhafdır gül-i taşvîr-i hüsnuñ çeşm-i cânımda Ne bismillâhdır ol saçlı sünbül resmi yanımda		Gazel/ 7 beyit		---/---/---/---	Nābī'ye tanzir olarak yazılmıştır.
135b	Nābī	Ol periyi idelim gülşene da' vet gelsün Gelmeden şevki ile meclise zinet gelsün		Gazel/ 7 beyit		.../.../.../..-	
136a	Nābī	Yârûñ bilürüz bezmimize ragbeti vardur Ammâ ki zamānuñ gözedür sâ' ati vardur		Gazel/ 6 beyit		--./--./.../..--	
136a	Nābī	Olmış esir-i ' aşk o perî nev-cevân iken Yanmış firâk-ı âteşe şad-hân mân iken		Gazel/ 11 beyit		--./..-./.../..-	
136b	Şâbit	Çerh tîmârını ser-best idüb ol nâ-şâduñ Çübe-i tîşe idi baş kâlemi Ferhâd' uñ		Gazel/ 5 beyit		..—/.../.../..-	
136b	Nābī	O dil kim sâgar-ı bî-reng-i şahbâ-yı ' alâyıkdur Anı leb-rîz-i çirk-âb-ı mecâz itmek ne lâyıkdur		Gazel/ 7 beyit		---/---/---/---	
137a	Nābī	Niyyetüñ eyledigüñ va' deye incâze midür Yoḥsa kaçduñ dil-i zâre sitem-i tâze midür		Gazel/ 5 beyit		..—/.../.../..-	
137a	Nābī	Sipihrüñ gerdişin yâd eyleyüb aḥterden el çekdük Yemüñ çin-i cebinin seyr idüb gevherden el çekdük		Gazel/ 7 beyit		---/---/---/---	
137b	Nābī	Zevk-ı gam dilde midür dâğda mı tende midür Neşve bülbülde midür gülde mi gül-şende midür		Gazel/ 7 beyit		..—/.../.../..-	
137b	Vâşîf Mir	Bimâr nigâhuñ ele miyle dil-i ' aşık Virmez dil ağır ḥasta yatur üstüne sağlık		Gazel/ 7 beyit		--./.../..-./..--	
138a	Ḥaşmet	Ḳurbānuñ olam geçdi benim saña sıcağım Serd oldı hevâ çıkma koyından kızıcagım		Gazel/ 5 beyit		--./.../..-./..--	
138a	Ḥaşmet	Şerḫa-dârân-ı gamuñ sine-i ' üryanına bak Vech-i meşrûḫ ile ser-defter-i hicrânına bak		Gazel/ 5 beyit		.../.../.../..-	

138a	Haşmet	Çoçmaç isterseñ o şũhı meclis-i rindāna at Şā' id-i 'iŝyān ŝoñra gerden-i ğufrāna at		Gazel/ 6 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
138b	Ṭālib	Çulçul-ı mīnā-yı hāmũş olmayınca bilmedim Neşve-i ŝahbā-yı medhũş olmayınca bilmedim		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
138b	Haşmet	Nũş-ı cām-ı bādeden āsāyiş-i tendir murād Revzen-i ğam-ğāneye bir cām-ı rüşendir murād		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
139a	Haşmet	Ol perī āh-ı seher-ğāh ile ŝād olmadadır Bāğ-ı 'ālemde ğül üŝküfte ābād olmadadır		Gazel/ 6 beyit		...-/...-/...-/...-	
139a	Haşmet	Ġülşenũñ sencileyin bir ğül-i ğandānı mı var Yoħsa bir bencileyin bũlbũl-i nālānı mı var		Gazel/ 5 beyit		...-/...-/...-/...-	
139a	Haşmet	Cām-ı mey zevç-ı dem-i vuşlatı işrābdadır Ĥāşılı kesb-i ŝafā nũş-ı mey-i nābdadır		Gazel/ 5 beyit		...-/...-/...-/...-	
139b	Haşmet	Dilim bũlbũl ğibi derd-āşinā-yı şiven olmuşdır Vücũdum dāğ dāğ-ı ğasretiyle ğülşen olmuşdır		Gazel/ 5 beyit		...-/...-/...-/...-	
139b	Haşmet	Bũs-ı leb-i dil-dāra bulındı yine māni' Bī-ğā'ile nũş-ı meye yār olmadı ṭāli'		Gazel/ 5 beyit		--/...-/...-/...-	
140a	Haşmet	Pertevinden bilüriz meh ğibi şöhret bulanuñ Añlarız rütbesini çerħde ādem olanuñ		Gazel/ 5 beyit		...-/...-/...-/...-	
140a	Haşmet	Bezm-i cāhuñ nice cām-ı zer-niğārın ğörmüŝüz Der-'ağab dest-i feraħda inkisārın ğörmüŝüz		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
140a	Haşmet	Dile yek-cām-ı leb-ā-leble ŝeřāret gelmez Bũlbũle bir ğül-i ğandān ile ğālet gelmez		Gazel/ 8 beyit		...-/...-/...-/...-	
140b	Haşmet	Şafā-yı ğāṭır-ı 'ārif dil-i pür-kine yār olmaz Cilā-yı şafvet-i āyine hem-levħ-i ğubār olmaz		Gazel/ 5 beyit		...-/...-/...-/...-	
140b	Haşmet	Ĥāl-i ruħsār ile dāğ-ı 'aşkı levħ-i cāna baş		Gazel/ 6 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	

		‘ Anberin mûm ile mihr-i nâme-i ketmâne baş					
141a	Hâşmet	Ebruvânuñ çin-i istignâdan ey meh-pâre aç Tiğ-ı cevher-dâr-ı hüsnuñle dile biñ yâre aç		Gazel/ 6 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
141a	Fıtnat	‘ Aşık ümid-i luğf ile dil-dâdedir saña Ey şüh eyle merhamet üftâdedir saña		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-./-	
141b	Fıtnat	Güller kızarır şerm ile ol gönca gülünce Sünbül ham olur reşk ile kâkül bükülünce		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-./-	
141b	Fıtnat	Olmada diller rübûde gamze-i cādūsına Deşt-i hüsnuñ şayd olurmuş şirler âhūsına		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
141b	Sâmî	Nüş-ı şahbâ mucib-i tekdirdir sensiz baña Meclis-i mey ‘ âlem-i tenfirdir sensiz baña		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
142a	Sâmî	Şerbet-i vaşluñ ‘ aceb mi diseler şadra şifâ Nüş-ı dârû-yı lebüñdür nice biñ derde devâ		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
142a	Sâmî	Hîç şorma hâl-i zârı yaman söylerim saña ‘ Afv eyle şimdi başka zamân söylerim saña		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-./-	
142a	Sâmî	Firkatüñe eylesem ben çekdiğim bir bir hesâb Şerh-i cevri yalnız olur muṭavvel bir kitâb		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
142b	Sâmî	Gerden-i yârda seyr eyle ki gâbgâb kat kat Bend-i zülf itdi o dil-dâde seni hep kat kat		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
142b	Sâmî	Enderün-ı sîne de derd-i dile timâr güc Dârû-yı vaşluñla da olmak çerâğ ey yâr güc		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
143a	Sâmî	Ne’tdi baña o çaşı kemâni bilen bilür Zahm-ı hadeng-i hün-feşâmı bilen bilür		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-./-	
143a	Sâmî	Süz-ı firâkı düzaḥa leheb ü şerer virür Fitne nigâhı şür-ı ḥaşrdan ḥaber virür		Gazel/ 6 beyit		--./-./-./-./-./-	

143a	Sāmī	Teşrif ü intizâr ne sende ne bende var Teşvîk ü i' tibâr ne sende ne bende var		Gazel/ 6 beyit		--./-./-./-./-./-	
143b	Sāmī	Hîç ülfete meyâl ne sende ne bende var [.....] rây ittîşâl ne sende ne bende var		Gazel/ 5 beyit		--./-./-./-./-./-	
143b	Sāmī	O dil-ber 'âşıkı baĥ niyyet fedâda gezer Hulâşa tab' ı anuñ böyle bir adada gezer		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
143b	Sāmī	Rakibâ mültefit-i ni' met-i bi-ġâyesidir Zehr-i tiġ-ı ġazabı 'âşıkınuñ vâyesidir		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
144a	Sāmī	Ķaşdı tîr-ı müjenüñ sine-i sūzâna midir Ķarazuñ ey kaşı yâ yoĥsa dil ü cânâna midir		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
144a	Sāmī	Dil-i sengini anuñ gerçi ki âhen gibidir Hele ġayre nazaran olsa da ehven gibidir		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
144b	Sāmī	Dil-i ĥamûşî-i leb nâziki rencîdesidir Neş'e-i dâr-ı suĥen gevher-i sencîdesidir		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
144b	Sāmī	Bu ĥadarca heves-i kâkül-i şeb-ġün yetişür Ķekdigim miĥnet ile çille-i gerdün yetişür		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
144b	Sāmī	Mâye-i şevĥ-i ġöñül şive-i cânâne olur Bir niġâh eyleseñiz luĥf ile cânâne olur		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
145a	Sāmī	Rûy-ı berrâĥuñı ey meh-rû kamer fer göster Zülf-i şeb-rengüñ açub mâh-ı münevver göster		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
145a	Sāmī	Tîr-ı ġamze hedef-i sinemize bes geliyor Yine cân almaġa ebrûsı muĥavves geliyor		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
145a	Sāmī	O bütüñ didesi şâhâne degildir de nedir Bulunur mı eşi bir dâne degildir de nedir		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	
145b	Sāmī	Hedef-i sineşi biñ zaĥm ile meşĥün o biziz Tiġ-ı ĥün-ĥ' aruñ ile ĥâli diger-ġün o biziz		Gazel/ 5 beyit		..-./-./-./-./-./-	

146a	Sâmi	‘İd-i vaşl için o simin-bere kırbân oluruz Yine tennür-ı gam-ı âhda pürân oluruz		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
146a	Sâmi	Çeşm-i fettânuñı gâyet ile sâhir bilürüz Şan‘at-ı fitnede gamzeñ gibi mâhir bilürüz		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
146a	Sâmi	Ney gibi nâle kunân ister iseñ işte kıluñ Ser-giriftâr-ı fiğân ister iseñ işte kıluñ		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
146a	Sâmi	Tâ temelden bir yıķık virâne kim göñlümdür ol Rûz u şeb büm-ı cefâyâ lâne kim göñlümdür ol		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
146b	Sâmi	Şi‘r-i terde hüsni ü ta‘bir ü edât ister göñül Her dü-mısrâ‘da nice remz ü nikât ister göñül		Gazel/ 7 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
146b	Sâmi	Yâr ile zevk-i mülâkât eylemek ister göñül Şevk ile imrâr-ı evkât eylemek ister göñül		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
147a	Sâmi	Hevâ-yı zülfüñ ile dehr ü hâmundur göñlüm Bu vâdide hele Mecnûn’dan efündur göñlüm		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
147a	Sâmi	Çeşm-i a‘dâ-yı şehâ kan ile meşhûn görelim Görmesün ülfetimiz dîdesi pür-hün görelim		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
147a	Sâmi	Bezme gel luţf it amân hâlimi taķrîr ideyim Maķdemüñle dil-i virânemi ta‘mir ideyim		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
147b	Sâmi	Gül-i ‘ömri şehâ ben çâr-sü-yı gamda şoldurdum Müdâmâ şâgar-ı göñlüm mey-i miñnetle şoldurdum		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
147b	Sâmi	Bir dil-ber için bunca te‘essüf niye lâzım Divâne sere kayd-ı tekellüf niye lâzım		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
148a	Sâmi	İtdikce edâ böylece cânâ neme lâzım Şad cevri ü cefâ bendeñe şâhâ neme lâzım		Gazel/ 7 beyit		--./--./--./--	
148a	Sâmi	Mestâne-i ‘aşķım mey ü hem-dem neme lâzım		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	

		Peymâne-keş-i neş'eyim 'âlem neme lâzım					
148a	Sâmî	Mevsim-i gül vaqt-i sevk ü hârâhârımdır benim Gülşen-i miñnetde bülbül ğam-güşârımdır benim		Gazel/ 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
148b	Sâmî	Dimezim ki ne edâ vü ne de hiç nâz itsün Bâri cevri eyler ise bendesine az itsün		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
148b	Sâmî	Her meyl ideniñ pâyına şu gibi aqarsın Naqd-i dil-i üftâde alur şâhib ' uqârsın		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
148b	Sâmî	'Uşşâkı niğhele biri birine qatarsın Gönlün alub üftâdelerin soñra şatarsın		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
149a	Sâmî	Bağmam qadıñe serv-i sehi tevbeler olsun Ruhsârıña itmeme niğhele tevbeler olsun		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
149a	Sâmî	Muñribâ söyle yine bezimde âheng olsun Hele al çalmaz isen de ele bir çeng olsun		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..--	
149b	Sâmî	Zağm-ı dili setri eyle şağın yâre duyurma Ser-tâbe qadem olsa göñül yâre duyurma		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
149b	Sâmî	Açar şad dâğ-ı hayret sine-i mâh-ı gülef-dâra O mihr-i 'âlem-ârâ zülfini saçdıqça ruhsâra		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
150a	Sâmî	Ne qaçarsın quluñ ol meretebe yanşaq diñle İctinâb eyleyecek meretebe alçaq diñle		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
150a	Sâmî	Ser-i ebruları biri birine beste idi Şan iki qavs-i qazâ bir yere peyveste idi		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
150a	Sâmî	Dil-i zâr teg felege nâlesi peyveste idi Söylese her melege hâlîni şâyeste idi		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
150b	Sâmî	Ağyâr girüb araya işe qarışınca El ölçdi bütün kâle-i vaşlı qarışınca		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	

150b	Sâmi	N'ola ben teşne lehim emsem o la' lin deheni Şarsam âgûşa alub şevk ile simin bedeni		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
150b	Sâmi	Yine bezme bu şeb reftâr ile ol meh-likâ geldi Gubâr-ı ğam gidüb âyine-i dilden şafâ geldi		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
151a	Sâmi	Hañçer be-kef ol kaşı kemân yanıma geçdi Tir-i müjesi tâ hedef-i cânıma geçdi		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
151a	Sâmi	Büs-ı hâl dağı va' adıyla inandırdı beni Aldı naqd-ı dili biñ diñle dolandırdı beni		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
151b	Sâmi	Rüz şeb neş'e-i dil luftuñi hûlyâ iledür Kulunuñ ba'z-ı tesellisi de rü'yâ iledür		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
151b	Sâmi	Arz eyledikçe yârim açar yara bir dağı Ben zaħm-ı sinem açamam yâre bir dağı		Gazel/ 6 beyit		--./--./--./--	
151b	Sâmi	Vech-i pür-tâbı anuñ her vech ile mâha mişâl Şevkdir var qaradır ide külef ol gülde al		Gazel/ 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
152a	Vâşif Mir	Fikr-i la'l-i yâr ile mestâne kim göñlümdür ol Bâde-i şevk ile pür-peymâne kim göñlümdür ol		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..--	
152a	Vâşif Mir	Sâki mey-i aşkuñ feraħa dâ'iri yok mı Âyâ bu ğumâr-ı elemüñ âhiri yok mı		Gazel / 9 beyit		--./--./--./--	
152b	Sâmi	Her ğonca-i nev-reste niĝâh itmege degmez Avize-i destâr-ı külâh itmege degmez		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
152b	Sâmi	Şâhib nazâr-ârâyiş-i ğüftâre yapışmaz Ma' nâ görür a' mâ gibi divâra yapışmaz		Gazel/ 7 beyit		--./--./--./--	
153a	İzzet Mir	Vifâdet it gehi ki merdüm-i çeşmim bebeklik yap Sen ol la'l-i lebüñle bezm-i uşşâka nemeklik yap		Gazel/ 7 beyit		..--/..--/..--/..--	
153a	Ṭâlib	Olmasun bend-girân zülf-i girih-gir baña Gerdeş-i reng yeter ğalkâ-ı zincir baña		Gazel/ 6 beyit		..--/..--/..--/..--	

153b	Ṭālib	Nāle-i germ-i firākında yeter sâz baña Oldı şem‘-i şeb-i ğam şu‘le-i âvâz baña		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
153b	Ḥaşmet	Dilimde dâġ dâġ-ı ḥasreti sūz-âşinâdır hep Bu gülşen-gâh-ı ‘aşkuñ gülleri âteş-nümâdır hep		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
153b	Fıtnat	Râzdan ġamze-i cânâna olmuşlardañız Âşinâ-yı ma‘na-yı bigâne olmuşlardañız		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
154a	Sâmi	‘Aczdır maḥmil-keş-i idrāk mâhiyyet baña Reh-nümâ-yı câde-i taḥkiķdir ḥayret baña		Gazel/ 9 beyit		..-./..-./..-./..-	
154a	Sâmi	Geçdikçe sūz-ı ‘aşķ o meh-pâreden baña Âteş virür katil-i nezâreden baña		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
154b	Sâmi	‘Âşıkım beyt‘ül-ḥüzn bir cây-ı me‘mendir baña Küllhen-i âteş-fürüz-ı ‘aşķ meskendir baña		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
154b	Sâmi	Güş ol gönül beyân-ı miyân söylerim saña Yok belki rişte-i dil ü cân söylerim saña		Gazel/10 beyit		..-./..-./..-./..-	
155a	Sâmi	Yem-i ḥüsnde bakmazdım şinâh saña İki kedü gibidir âfitâb ü mâh saña		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
155a	Sâmi	Çeşm yed ayırmason diyü ey nâzenin saña Ta‘vîz-i ḥüsni yazdı ḥaṭṭ-ı ‘anberin saña		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
155b	Sâmi	Ola nedem gelümuza kuḥl-ı ġam âşinâ Olmaz kelâm-ı vaşl-ı dil-ârâ fem âşinâ		Gazel/ 7 beyit		..-./..-./..-./..-	
155b	Sâmi	‘Urûķ-ı gülbine ḥâr oldı neşterden ṭabîb-âsâ Güli müstaġrıķ-ı ḥün itdi çeşm-i ‘andelib-âsâ		Gazel/ 7 beyit		..-./..-./..-./..-	
156a	Sâmi	Libâsı n‘eyler olunca tenâsüb-i a‘zâ Yerinde cümleten esbâb-ı ḥüsni ser-tâ-pâ		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
156a	Sâmi	Ferâġ nâm virüb ġayrıdan baña yâ Rab Teveccühüm saña maḥşuş kıbel saña yâ Rab		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
156a	Sâmi	İtmeden sürme-feşân âhımı her şeb yâ Rab ġarażım rüşeni-i dîde-i kevkeb yâ Rab		Gazel/ 7 beyit		..-./..-./..-./..-	
156b	Sâmi	Qaldık ayaķda cür‘a-sıfat ḥâtırı ḥarâb Mest-i müdâmız âh ki yaķdı bizi şarâb		Gazel/ 7 beyit		..-./..-./..-./..-	
156b	Sâmi	Feyz-i mihrüñle dile şevķ ü şafâ vir yâ Rab O nihân-câne-i târike ziyâ vir yâ Rab		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
157a	Sâmi	Yâd-ı ruḥsârüñla şem‘-i bezm-i gülşendir bu şeb Revġan-ı gülden çerâġ-ı dâġ rüşendir bu şeb		Gazel/ 3 beyit		..-./..-./..-./..-	
157a	Sâmi	‘Aceb mi olsa rüyuñ nür-baḥş-ı sine-i meh-tâb Olur ḥürşidden pertev geh âyine-i meh-tâb		Gazel/ 3 beyit		..-./..-./..-./..-	
157a	Sâmi	Ey ṭüṭi-i bahâr-ı leṭâfet tekellüm it Nuṭķ-ı Mesîḥ-i mu‘cize-güya tebessüm it		Gazel/ 5 beyit		..-./..-./..-./..-	

157b	Sâmi	Ey turre-i hâmdır ham-ı hem-râz-ı maḥabbet Vey çeşm-i siyeh mest-i füsün-sâz-ı maḥabbet		Gazel/ 5 beyit		--./--./--./--	
157b	Sâmi	Ḥurûş-ı ‘aşkıda tahrik-i dest-i âh ‘abeş Garık-i mutribe şive-i şinâh abeş		Gazel/ 5 beyit		---/---/---/---	
157b	Sâmi	İtmez kenâr-ı maṭlebe gevher-nişâr mevc Tâ olmayınca lezzet ile ḥâk-sâr mevc		Gazel/ 11 beyit		--./-./-./-./-.	
158a	Sâmi	Şağır be-kef ödlüğe peygâm-ı şabâḥ Ayine sende zâhîr olur ‘âlem-i şabâḥ		Gazel/ 6 beyit		--./-./-./-./-.	
158b	Sâmi	Bezm-i pâk-i ḥüsne ziverdir o zülf ü ḥâl ü ruḥ Derd-i ‘anber-i micmer zerdîr o zülf ü ḥâl ü ruḥ		Gazel/ 9 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
158b	Sâmi	Şun sâkiyâ bize kadeḥ-i bi-melâl-i ‘id İmâ-yı ‘işret itdi benân-ı hilâl-ı ‘id		Gazel/ 6 beyit		--./-./-./-./-.	
159a	Sâmi	Muḥaddem itdi şeb-i rûza ‘işreti tesvid Çıkardı şofra beyâza şabâḥ-ı ‘id-i sa‘id		Gazel/ 6 beyit		.-./.-./.-./.-.	
159a	Sâmi	Dü-nim olursa dilde ârzü birdir Dü-reng ise de gül-i ra‘nâ ‘aceb mi bû birdir		Gazel / 7 beyit		.-./.-./.-./.-.	
159b	Sâmi	Ḥaṭṭ-ı lebûn ki mısra‘-ı zib-i me‘âldir Eyyâm-ı büse anda ne rengin ḥayâldir		Gazel / 7 beyit		--./-./-./-./-.	
159b	Sâmi	Fark-ı mâhiyyet-i dil çeşm-i temâşadandır Pertev-i nîk ü bed âyine-i simâdandır		Gazel / 5 beyit		.../.../.../.../...	
160a	Nâbi	Niyetün eyledigün va‘deyi incâze midür Yohsa kaşduñ dil-i zâre sitem-i tâze midür		Gazel / 5 beyit		.../.../.../.../...	
160a	Nâbi	Terk-i maṭlabdur bu maṭlâb-gâhda maṭlab baña Eyle luṭfuñdan müretteb maṭlabum ya Rab baña		Gazel / 6 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
160a	Nâbi	Ḥaṭṭ ‘azl-i ḥüsn virmedi ey nâzenin saña Oldı berât-ı tâze ḥaṭ-ı ‘anberin saña		Gazel / 5 beyit		--./-./-./-./-.	
160b	Nâbi	Nedür ey şüh bu bihüde gâzab n’oldı saña Meşrebün düşmen-i nâz idi n’oldı saña		Gazel / 5 beyit		.../.../.../.../...	
160b	Nâbi	Yek-tâ güherüm meclis-i rindân şadefümdür Mihri-ı tarabum mey-kede beytü ‘ş-şerefümdür		Gazel / 4 beyit		--./--./--./--	
160b	Nâbi	Eyyâm-ı bahâr olmaz idi gülşen olaydum Ḥürşid tulû‘ itmez idi revzen olaydum		Gazel / 5 beyit		--./--./--./--	
161a	Sa‘id	Olmamış yâr senün ḥâlüne âgâḥ gönül Gayrı yardımcıñ ola Ḥazret-i Allâḥ gönül		Gazel / 7 beyit		.../.../.../.../...	
161a	Vâşif	Dağıdub zülfini sevdâ-yı hicâbı atdık Fülk-i şahbâ ile başdan kara yâra çatdık		Gazel / 9 beyit		.../.../.../.../...	
161b	Fâzıl	Kim ki gördiyse o meh-pâre-i ḥüsni didi ay Gâmzesi her kime tîr itdi cigerden didi vay		Gazel / 5 beyit		.../.../.../.../...	

161b	Fehim	Bir hayât için kazâ bilmem ne nâz eyler baña Ben şehid-i gâmezim ‘İsâ niyâz eyler baña		Gazel / 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
162a	Pertev	Seni çok sevmede ey şüh kabâhat degil Añladık meşreb-i nâzendeni hâcet degil		Gazel / 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
162a	Fehim	Tertib-i devâ itmez eţibbâ hîredinden Yâ Rab beni setr eyle bu derdüñ beterinden		Gazel / 5 beyit		--./--./--./--	
162b	Râgıb	Muzaffer vaqt-i hâcetde ‘adüvden intiķâm almaz Mürüvvet-mend olan nâ-kâmi-i düşmenle kâm almaz		Gazel / 5 beyit		.---/.---/.---/.---	
162b	Râmî	Hayâl-i la‘l-i nâbüñ câm-ı çeşm-i terde kalmışdur Humâr-ı bezm-i nüş-â-nüş-ı vaşluñ serde kalmışdur		Gazel / 5 beyit		.---/.---/.---/.---	
162b	‘İzzet	Bak rüy-ı yâre tir u kemân söylerim saña Kim kaş u göz ucıyla nihân söylerim saña		Gazel / 8 beyit		--./-./-./-./-.	
163a	‘İzzet	Bir cânı vardı itdi hezârıñ fedâ saña İñşâf virsün ey gül-i ra‘ nâ Hudâ saña		Gazel / 11 beyit		--./-./-./-./-.	
163b	-	Güldeñ şikâyet eylemedi hâre ‘andelib Zahm açdı derdin açmadı ağıyâra ‘andelib		Gazel/2 beyit		--./-./-./-./-.	Gazelin şairi belli olmayıp sadece iki beyti var.
163b	Vâşif	Gönülde feyz-i maħabbet fikir fikir kaynar Şarâb-ı köhnedir elbet fikir fikir kaynar		Gazel/10 beyit		.-./.-./.-./.-.	
164a	-	Temâşâ-yı cemâlınden olur rûha gıdâ peydâ Olur envâr-ı mehden beyt-i muzlimde hayâ peydâ		Gazel / 7 beyit		.---/.---/.---/.---	Mahlas yazılmamış eksik bırakılmış.
164a	Vâşif	Acır ma‘şuk ‘uşşâkuñ derûnı yara oldıkça İder te’sîr anuñcün âh-ı ‘âşık yara oldıkça		Gazel / 9 beyit		.---/.---/.---/.---	
164b	Vâşif	Diyemem sine-i berrâkı semenden gibidir Yâsemem belki o gül-naħl-i semen-ten gibidir		Gazel / 7 beyit		..--/..--/..--/..--	
164b	Vâşif	Olsa ğarķ-i yem-i hicrâna yine şen gibidir Zannım ağıyâr biraz ‘aqlına yelken gibidir		Gazel / 7 beyit		..--/..--/..--/..--	

II. BÖLÜM

MECMŪ' A-İ EŞ' ĀRIN ÇEVİRİYAZILI METNİ

1. MECMŪ‘ A-İ EŞ‘ ĀR’IN ÇEVİRİYAZILI METNİ

1b

Tercî‘ -i Bend-i Hâzret-i Furûğî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

I

- 1 Şubḥ-dem irdi nesīm-i feyz-i elṭāf-ı Hudā
İ‘ tidāl üzre cemī‘ ‘ âlem kılub kesb-i şafā
- 2 Mihr ü meh buldı behem çün irtifā‘ -i istivā
Zib ü fer āfaḫa virdiler zihī nūr-ı ziyā
- 3 Ol biri şemsü‘ d- ḫuhādur bu biri bedr‘ üd-dücā
Her birin ta‘ zīm ile yād itdi zāt-ı kibriyā
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ âlem Muḫammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘ Aliyyü ’l-Murtażā

II

- 1 Cümle mevcūdāt olupdur neş‘ e-yāb ü nev-bahār
Zulmet-i deycūr maḫv oldı gelüb nūr-ı bahār
- 2 Geldi eyyām-ı feraḫ gitdi zamān-ı sūgvār
Sünbül ü reyḫān u lāle oldı bu yevm āşikār
- 3 Gül cemālūñ gösterüb çün kıldı taḫtında ḫarār
Minber-i aḡşāna çıḫdı naḡme-sāz oldı hezār
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ âlem Muḫammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘ Aliyyü ’l-Murtażā

III

- 1 ‘ İyd-ı ekberdür bugün ‘ âlem ser-â-ser şādmān
Ya‘ nī kim nevrüz-ı sulṭānı şeref-baḫş-ı cihān

- 2 Müjde kim şubḥ-ı sa‘adet nūr-ı Ḥaḳḳ oldu ‘ayān
Ḥākim-i ḥükm ü ilāhī ol imām-ı ins ü cān
- 3 Mesned-i pāk-ı ḥilāfetde emīr-i mü‘minān
Çün cülūs idüb didi ḥulk-ı zemīn ü āsumān
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣtafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü’l-Murtażā

IV

- 1 Şeş cihetde nağme-i tebşīr oḳunduḳda meger
Bu gelüb ta‘zīmüne eflāk-mānend kemer
- 2 Ḥıdmet-i pākine hem bel baḳladı şems ü ḳamer
Ol biri Selmān biri Ḳanber olub şām u seḥer
- 3 Bu beşāretle müzeyyen oldu eşyā ser-te-ser
Bir ağızdan didiler bugün melek cinn ü beşer
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣtafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü’l-Murtażā

V

- 1 İrdi çün nevrüz-ı sulṫānı muḥibbān oldu şād
Tāzelendi cümle ḥayvān u nebātāt u cemād
- 2 Gülşen-i firdevse döndi kūh u şahrā her bilād
Lütf-ı Ḥaḳla ferş-i istebrāḳ dūrüşti yere yād
- 3 Bāde-i feyz-i ilāhiden mükeyyif zü-nihād
Her biri bu şevḳ inşādıyla oldılar mutād
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣtafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü’l-Murtażā

VI

- 1 Çün irāde itdi Ḥak ‘ālemlerin icādına
Eyledi nevrüz-ı sulṫānda şürü‘ bünyādına

- 2 H azret-i  dem  avuŖdı hem bugün dil-d rına
N h bend itdi gemisini Necef   im dına
- 3 İrdi İbr him   M s  hem dağı mur dına
Bu neŖ t ile bugün baŖladılar evr dına
- 4 **Es-sel m ey server-i    lem Mu ammed MuŖtaf **
Es-sel m ey zübde-i  dem   Aliyyü 'l-Murtaz ¹⁸⁰

VII

- 1 H azret-i D v d olub nevr zda hem nağme-s z
Ber-hev  taht-ı S leym n oldu miŖl-i Ŗ h-b z
- 2 M ve-d r olub dıraht-ı Meryem-i   iffet-tır z
M rde-i i y  id b bugün Mesih  ser-fir z
- 3 Secde-i Ŗ kre varub eŖy   amu eyler nam z
İŖbu mazm n-ı Ŗerif ile  ilub H a  'a niy z
- 4 **Es-sel m ey server-i    lem Mu ammed MuŖtaf **
Es-sel m ey z bde-i  dem   Aliyyü 'l-Murtaz 

VIII

- 1 Leyli-i nevr zda v ki  olub  adr-i ber t
Hem dağı Mi  r c kim ol seyr-i fa r-i k  'in t
- 2 İ di hem H zr Nebi  nki bu Ŗeb  b-ı  ay t
Bu m b rek giceyi i y  iden ehl-i nec t
- 3 Zinde-i c vid olub irmez a na hergiz mem t
Ŗub a dek bu zikri eyler kim ki ol p k ze z t
- 4 **Es-sel m ey server-i    lem Mu ammed MuŖtaf **
Es-sel m ey zübde-i  dem   Aliyyü 'l-Murtaz ¹⁸¹

IX

- 1 R h-ı    lem   a l-ı küll n r-ı ilel-   lem n

¹⁸⁰ Metnin orijinalinde vasita beyiti yok.

¹⁸¹ Metnin orijinalinde ikinci dize yok.

- Ol ḥabīb-i Ḥaḫḫ Muḫammed Muṣṭafā ṣefḫat- gūzīn
- 2 Mecma'ül- baḫreyn ü ḥatm ü enbiyā ve'l-mürselīn
Şānına mu' ciz beyān geldi çü Qur' ān-ı mübīn
- 3 Meclis-i pākīne her geldikçe Cibril-i emīn
Yer öpüp ādāb ile dir idi bā-şavt-ı ḥazīn
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḫammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

X

- 1 Tīr-i Ḥak dāmād-ı peygamber 'Alī 'ālī cenāb
Nefs-i pāk seyyid-ül- kevneyn 'Ali ümmü'l- kitāb
- 2 Ḥüccetullāh sāki vü kevşer 'Alī 'işmet me'āb
Bāb-ı şehr-i 'ilmdür hem şāfi' -i rüz-ı ḥesāb
- 3 Emrine münḳād olub eflāk ü māh ü āfitāb
Böyle iḳrār eyleyen iki cihānda kām-yāb
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḫammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

XI

- 1 Dürr ü deryā mı nübüvvet ol cenāb-ı Fāṭıma
Öyle bir pākīze gevher gelmedi bu 'āleme
- 2 Gülşen-i 'iffetde Zehrā geldi bāb-ı ḥātıme
Āsitānında hemişe bint-i 'İmrān ḥādime
- 3 Der-gehinde dem-be-dem şaf şaf ferişte ḳā'ime
Hem bu güftār-ı şerīf ile olupdur nāzıma
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḫammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

XII

- 1 Ḥazret-i Şebbīr ü Şebber mihr ü māh-ı maşrıḳeyn

- Dīn-i dünyānuñ iki gözi Hāsan ile Hüseyn
- 2 Ol ʿ Alī zeynüʿ l-ʿ abā mihrāb-ı dīne virdi zeyn
Hem Muḥammed Bākır oldı nūr-baḥş-ı ḥāfıkayn
- 3 Hāzret-i Şādık kim ol revnaḳ-firāz nūr-ı ʿ ayn
Hem buyurdı müʾmin üstünde bu daʿ vāt farz-ı ʿ ayn
- 4 **Es-selām ey server-i ʿ ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ʿ Aliyyüʾl-Murtażā

XIII

- 1 Mihr-i ʿ ālem-tābdur Kāzım imām-ı müʾminin
Şubh-ı Şādıkʾdur Rızā nūr-ı cenāb-ı züʾl-minen
- 2 Sāhib-i ʿ ismet Taḳī kim server-i ehl-i zemen
Rūşenay-ı dīde-i ʿ ālem Naḳī ile Hāsan
- 3 Mālik-i dünyā vü dīn Mehdi-i Hādīʾdir gelen
Zümre-i Nāciʾden oldı böyle ikrār eyleyen
- 4 **Es-selām ey server-i ʿ ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ʿ Aliyyüʾl-Murtażā

XIV

- 1 Hānedāna ḥāşşeten nevrüz olub yevm-i sürür
Āl ü eşḫāb ü eḫibbā cümlesi bugün faḫūr
- 2 On iki burc-ı vilāyet dü-cihāna virdi nūr
Çār-deh maʿ şūmdan her dem şeref eyler zuhūr
- 3 Hāk-pāyı her birinüñ tütüyā-yı çeşm-i ḫūr
Şevḳ ile çağlar bugün fevvāre-i mäh u ṭahūr
- 4 **Es-selām ey server-i ʿ ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ʿ Aliyyüʾl-Murtażā

XV

- 1 Neyyir-i aʿ zam ḫamel burcına itdi intiḳāl

- Rūz şeb oldı müsāvī hem cenūb ile şimāl
- 2 Hāzret-i şāh-ı vilāyet ol pesendīde-ı hışāl
Hem bugün teşrif idüb afāka gösterdi cemāl
- 3 Heybetüñden cümle maḥlūḳāt olub āsūde ḥāl
Ḳurt ḳoyun otlar berāber hem daḥi şīr ü ḡazāl
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XVI

- 1 Ol şehüñ yümn-i ḳudümüñden bugün ‘ālem tamām
Buldı ārāyiş mişāl-ı ravza-i dārü‘ s-selām
- 2 Şād ü ḥurrem oldılar cinn ü melek cümle enām
Hem kemāl üzre bulub āfāḳ ile nefsi-nizām
- 3 Ḥānedānına tevelli eyleyen zāt-ı kirām
Vird ider bu maḥla‘-ı ḡurābı ol her şubḥ u şām
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XVII

- 1 Dü cihānda bende-i Āl-i ‘Abā bihrūz dur
Her şebi bir Ḳadr olub her bir günü nevrūz dur
- 2 Mihr-i pāk u ḥānedān şem‘-i cihān-efrūz dur
Tā başından bu **Furūḡī** dem-be-dem dil-sūz dur
- 3 Cisini ḥāk eyleyüb bu yolda cān-endūz dur
Hem bu na‘t ile şeref-yāb oldı ol firūz dur
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā¹⁸²

¹⁸² Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Ġazel-i Fuzūlī Taḥmīs-i Nābī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

I

İdüp meyl-i sitem eşk ile āh alma gedālardan
 Şaķın ey nev-nihālüm nā-sezā āb u hevālardan
 Yazuķdur dūr tıtma cām-ı lütfuñ mübtelālardan
 Kerem kıl kesme sāķī iltifātuñ bī-nevālardan
Elinden geldügi ḥayrı diriĝ etme gedālardan

II

Hele kām-ı sipihr üzre biz olduķ ĝuşsa pā-māli
 Çekildük ĝurbete olduķ vişāl-ı yārdan ḥālī
 ‘Aceb ḥāşıl mıdur hem-şoḥbetān-ı ‘aşkuñ āmāli
 Şabā kūyında dil-dāruñ nedür üftādeler ḥālī
Bizüm yerden gelirsen bir ḥaber vir āşinālardan

III

Felek sedd olsa virmez dāde-i ḥuñ-bāşa temkīni
 Ne ĝünā tūtyā kıoysañ kırutmaz çeşm-i nem-ĝīni
 Gel aĝlatma ‘ ilāc-ı nā-pesendūñle bu ĝam-ĝīni
 Ŧabībā ḥāk-i kūy-ı yārdandur eşk teskīni
Bañā arturma zaḥmet ĝöz yaşardır tūtyālardan

IV

Tehī-destān-ı künc-i ĝurbetüz berg ü nevāmuz yoķ
 Nevāl-i vaşldan ĝayrı ĝönülde iştihāmuz yoķ
 Ḥayāl-i ḥāl-i müşĝ-āyīnden ĝayrı ĝidāmuz yoķ
 Esīr-i ĝurbetüz biz senden özge āşināmuz yoķ

Ayağun kesme başunçün bizüm miḡnet-serālardan

V

Derūnuñ **Nābiyā** āyine-i ruḡsār-ı rāz eyle
Dilūñ tennūr-ı āteş ḡāne-i sūz-ı gūdāz eyle
Lebūñ ibrām-ı ḡarf-ı vaşlda h`āhiş-tırāz eyle
Fuzūlī nāzeninler görseñ izḡār-ı niyāz eyle
Terahḡum umsa `ayb olmaz gedālar pādişāhlardan

4a

Tesdis-i Fāzıl Mīr

Fe` ilātün Fe` ilātün Fe` ilātün Fe` ilün

I

Felegūñ lūtfi muḡarın ola gelmiş ḡahre
Gider āyine-i iḡbāle olur zer-mühre
Cāhsız olmadı sulḡāna meh-i Ken` ān şehre
İtdi Mūsā-i kelim itmeden evvel nehre
Ne nuḡsāt zuḡaldür ne ḡırān-ı Zühre
ḡande nāk ol şaḡınub olma `abūş-ḡehre
Her kim eylese taḡammül şademāt-ı dehre
Bulur elbetde umūrında ḡudā'dan behre

II

Şabr ile tāze fidān oldu dirāḡt-ı ser-gīr
Mehel ile `āḡıbet oldu varaḡ dut-ı ḡarīr
Āb-ı engūr müdām eyledi ḡüsn-i tedbīr
Eyledi vaḡt-i zamān ḡāk-i siyāhı iksīr
Cevr-i eyyāma ḡumül ol şaḡın olma dil-gīr

Didi bu maṭla' ol aşaf-ı ayīne nazīr

Her kim eylese taḥammül şademāt-ı dehre

Bulur elbetde umūrında Ḥudā'dan behre

III

Püteden çıkdı kef-i şāha zer oldı ḥātem

Kaşr-ı maḫşūda meger şabr-ı taḥammül sellem

Böyle tedric iledür cümle umūr-ı 'ālem

Mā-ḥaşal birbirine şabr u zafer hep tev'em

Oldı zaḥm-ı dil-i maḫzūna bu müfred merhem

Ki buyurmuş anı ilhām ile şadr-ı a'zam

Her kim eylese taḥammül şademāt-ı dehre

Bulur elbetde umūrında Ḥudādan bühre

IV

Germine serdine şabr eyleyerek şām u seḥer

Telḥ iken mīve-i ḥām oldı mişāl-ı sükker

Zaḥma şabr eyle olur faşş-ı nigīn nām-āver

Eyledi rişte-i nermīn giderek taşa eşer

Ey belā-keş saña şad-müjde melūl olma yeter

Ne buyurmuş işit ol şadr-ı ma'ānī-perver

Her kim eylese taḥammül şademāt-ı dehre

Bulur elbetde umūrında Ḥudādan bühre

V

Şadr-ı seyyāre ḥaşem Ḥazret-i Yūsuf Paşa

Buldı pīrāye ziyā ile 'arūs-ı dünyā

Devlet ü şān ile reşk-i 'uzemādur ammā

Lütf u iḥsān ile maḥcūb ḳalub fuḳarā

Ġam-keşān-ı felege merḥametüñden maḫzā

Eyledi tarz-ı tesellide bu beyti inşâ
Her kim eylese taḥammül şademât-ı dehre
Bulur elbetde umûrında Ḥudâdan bühre¹⁸³

VI

Her umûrında bula behre o şadr-ı zî-şân
Ḥaḳḳ Te'âlî dilerüm yâveri olsun dü-cihân
Lütf-ı pâkiyle teselli bula hep şevke-girân
Ḥabbezâ nuṭk-ı feraḥ-baḥş-ı ḥıdîv-ı devrân
Oldı Fâzıl kuluña şıdḳla evrâd-ı zebân
Şadme-i dehre virüb sînesini ḥayli zamân
Her kim eylese taḥammül şademât-ı dehre
Bulur elbetde umûrında Ḥudâdan bühre¹⁸⁴

5a

Ġazel-i Rûhî Taḥmîs-i Fikrî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

I

Degil misün 'aceb meftûn ey dil şâh-ı ḥübânuñ
Zihi 'aşḳında bir dem çâk çâk olmaz giribânuñ
Alub taşlar döğünmezsın nedür bu cism-i 'üryânuñ
Bugün mâh-ı Muḥarrem'dür ḳanı feryâd u efgânuñ
Niçün virmez cihâna seyl eşk-i çeşm-i giryânuñ

II

Bu mâh irdükde fikr it mâtemi ḳıl çeşm-i pür-nem kim
Yezîd'e nisbet eyle nâle vü feryâd muḥkem kim

¹⁸³ Metnin orijinalinde bu dize yok.

¹⁸⁴ Metnin orijinalinde bu beyit yer almamış.

Şehid oldu bu ayda ol güher zāt-ı mükerrer kim
Anuñcün tutdılar yıl başını mäh-ı Muharrem kim
Cedid ola bu ayda mâtem-i şâh-ı şehidânuñ

III

Açılmışken vilâyet gülşeninde tâze verdini
Hızân itdi felek ber-bâd ile ol gonca vechini
Söğindirdi yanan bezm-i vilâyetde çerâgını
Bu mäh ol mâhdur kim Muştafânuñ kurret-ül-‘aynı
Şehid-i hançer-i bi-dâd olupdur Şimr-i nâ-dânuñ

IV

Muhibbi Haydar’uñ her dem alub taşlar döğünmekden
Derün-ı ‘âşıkânuñ lâle-veş bir bir göğünmekden
Olub Âl-i ‘Abâ gam-nâk ki a‘dâlar sevinmekden
Yezid’uñ ey felek tıbq-ı murâdı üzre dönmekden
Yakılsa yegdi pergârı dökülse yegdi cevlanuñ

V

Çanı bir ‘âşık-ı şâdık çanı bir gönlü pür-derd kim
Vilâyet gülşeninde yâ çanı aşufte bir verd kim
Çanı bir sine-süzân dil perişân guşsa pür-derd kim
Çanı ber-hâk-i çanı hânedân-ı Âl-i Ahmed kim
Yağa bir âh ile nüh-sakfını gerdün-ı gerdânuñ

VI

Vilâyet râhını gözle ‘inâyet görmek isterseñ
Zihî ‘aşkında çâk ol kim sa‘âdet görmek isterseñ
Aña sen şefkat eyle gel şefâ‘at görmek isterseñ
Hüseyn’in ravzasın seyr it kıyâmet görmek isterseñ
Tutupdur serv-çadler mâtem-i şâh-ı şehidânuñ

VII

Yazub mâtem ser-encâmuñ cihân halkuñ cünün itdün
Aña ‘ aşıkların âh-ı derûnuñ hep füzün itdün
Bu **Fikrî** derd-mendün eşk-i çeşmüñ lâle göz itdün
Yeter kan ağla **Rûhî** Kerbelâ’yı garq-ı hün itdün
Gider seyle mezârı korqarum şah-ı şehidânuñ

5b

Tahmîs-i Râsih Mışri‘ Pertev

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

I

Gönül bezm-i rızâdan dūr olub hicr âşinâ kaldı
Nice demdür zebün pençe-i nefis ü hevâ kaldı
Dil-i bîmâr-ı ‘ işyâna ne dârû-yı şifâ kaldı
Ne zahm-ı kalb-i mecrûhımda ümmîd-i devâ kaldı
Amân ey lütfu çok perverd-gârim iş saña kaldı

II

Müdâmâ reh-neverd-i vâdî-i şaħra-yı ‘ işyânım
Ġubâr-ı tünd-i bād-ı cürm ile âlûde-dâmânım
Çevirdi ceş-i ğül nefis-i emmâre giribânım
‘ İnâyet kıl irüşdür Hızr-ı tevfiķüñ perişânım
Amân ey lütfu çok perverd-gârim iş saña kaldı

III

Günâhımla şıgındum derüñe lütfuñ bulub me’men
Haṭaya mu‘ terif-âlûde-i çirk-âb-ı cürmüm ben
Bañâ kimler acur ğayrı eger raħm eylemezsen sen

Siyeh-rüyüm zelilüm ma' şiyet-kârüm kerem senden

Amân ey lütfu çok perverd-gârım iş saña kaldı

IV

Nice demler kaçā-yı arzūda gezerim āvāre

Dil-i ğam-nākıma tīg-ı nedāmet açdı şad-yāre

Sezā kııl merhem-i lütfuñ bu mecrūh-ı güneş-kāre

Kerem kııl çāresiz kaldım yine senden olur çāre

Amân ey lütfu çok perverd-gârım iş saña kaldı

V

Şifā-sāz ol bu bīmāre firāş-ı cürme ihsān it

Yüzüm kıarasına bakma beni memnūn-ı dermān it

Bırakma künc-i ğamda **Rāsih-i** nālānı ħandān it

Eger lāyık degülsem lütfına lütf ile şāyān it

Amân ey lütfu çok perverd-gârım iş saña kaldı

6a

Tesdīs-i Rāsih Maṭla' -ı Ğālib

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

I

Gāh ceşş-i heves-i nefsim olur rāh-zenim

Gāh şad-pāre ider tīg-ı nedāmet bedenim

Ḥūn-ı eşkümler boyansa n'ola beytü' l-ħazenim

Lerze-nāk olmadadır farṭ-ı tecerrüde tenim

Niye müncerr ola ħālüm bu televvünde benim

Dil peşimān-ı güneş tevbeğe varmaz dehenim

II

Dil-i gül-goncayı ümmide düşürdi gerdün
Naqş-ı elvāna hemān aldanub oldu meftūn
Geh peşimānlık ider bu dil-i zārı pür-ḥūñ
Renkden renge girüb oldu gönül buḳalemun
Niye müncerr ola ḥālüm bu televvünde benim
Dil peşimān-ı güneḥ tevbeye varmaz dehenim

III

Gāh olur zevḳ-i dil sū-yı yem-i cürme revān
Gāh liman-ı ferāğında yatur ḡamla hemān
Yüceler ḡāhi olub ‘āzim-i semt-i ‘iṣyān
Şaşırub pūşula-i ‘āḳıbet oldum ḡayrān
Niye müncerr ola ḥālüm bu televvünde benim
Dil peşimān-ı güneḥ tevbeye varmaz dehenim

IV

Gülsitān-ı emeli zevḳe düşer geh hevesim
Geh ḡazān fikri ile bülbül-i āteş-nefesim
Felege sūz-ı nedāmetle gehi şu‘le resm
Şerer-i külḡen-i ḡayretde hemān ḡār ü ḡasim
Niye müncerr ola ḥālüm bu televvünde benim
Dil peşimān-ı güneḥ tevbeye varmaz dehenim

V

Ne ḳadar olsa da ‘iṣyānına **Rāsih** tā’ib
Nefsūñ iḡvāsı ider semt-i ḡilāfe ḡālib
Gāh i‘rāz ider ‘ālemden olur geh rāḡıb
Ḥasb-i ḡāl oldu baña işte bu beyt-i **Ḡālib**
Niye müncerr ola ḥālüm bu televvünde benim

6b

Ėazel-i Şehîdî Tahmîs-i Furûğî Efendi

Mef' ũlũ Fâ' ilâtũn Mef' ũlũ Fâ' ilâtũn

I

Ėalka be-gũş idelden pend-i cenâb-ı pîrim

Jeng-i heves silindi rûşen olub zamîrim

Ėazâ' en ne Ė'âce şanma kim delĖ-ı köhne deyrim

Zâhir göziyle zâhid gerce bugün ĖaĖîrim

Fağr ile dü-cihânda fağr idici fağîrim

II

' Aşk defterini ders ders tıfl-ı dile bir oğut

Cevr cefâsını çek yâğud kenâra reh tũt

Nağd-ı Ėumâş geÇmez bu güft-gũyũ unut

Bâc u Ėarâc almaz dîn-i düvel ister ol bũt

Firengde mü' min-âsâ zũlfinde bir esîrim

III

' Aklum şaşub görũnce ol zũlf ü ĖaĖt u Ėâlî

Hicrinden iş bu Ėadim Ėam oldu yay mişâli

Pâyâna irdi hicrân el virmedi vişâli

Şâm u seğer refîğim zũlf ü ruĖuñ Ėayâlî

MecnũnluĖ ' âleminde bulunmıyor nazîrim

IV

Her nâkesũñ Ėatında bu faĖrũm ile bayım

¹⁸⁵ Metnin orijinalinde bu beyit tekrar edilmemiş.

Lütf u keremle meşhür bir şâha ben gedâyım
Şem' -i cemâline çün pervâne mübtelâyım
Kurbân-ı ' aynü'l-ümem mecrûh-ı tîr-ı yayım
Yâ şâh amân mürüvvet emîrim

V

Râh-ı necât ey meh görüdü eşiginden
Mağşad şıraç ki dirler şol râh-ı bārīkinden
Mümkün mi **Furūğī** el çekmek eteginden
Ayırmayı **Şehīdī** kuluñı eşiginden
Şâh-ı serīr-i ' aşkum bay-gede bir fakīrim

7a

Ġazel-i Rāğīb Paşa Tahmīs-i Lebīb

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

I

Gezenler ' âlem-i ebi hezārān ' ibretin söyler
Melâmet küyinuñ rindān ile cem' iyetin söyler
Kimi âsâyiş zevķin kimisi fetretin söyler
Ĥarâbatı görenler her biri bir hâletin söyler
Leţâfet naql ider rindān zâhid şıķletin söyler

II

Mu' atţar oldığı dem şahn-ı meclis büy-ı sünbül den
Gelüb sevdâ şemīmi ehl-i ' aşka semt-i kākül den
Olinca günbed-i çarĥ-ı berin pür-şīt-i ğulgul den
Ser-âğâz eyledükce baĥş-i bülbül revnaķ-ı ğul den
Bezimde kulkul-ı mīna mülüñ keyfiyetin söyler

III

Na'îm-i vaşlı zevk itmek dil-i nâ-pâk kâbil mi
Cilâ-yı cevheri kesb eylemek hiç hâk kâbil mi
Zühüdle perde-i hubb-ı sivâyı çâk kâbil mi
Tecellî neş'esin ehl-i şikem idrâk kâbil mi
Behişt afdıkça zâhid ekl ü şurbın lezzetin söyler

IV

Tekellûf hikmetüñ cârî degüldür aşilla fer'î
Evâmirle nevâhî hiç şimâhuñ olmamış qar'î
Ne nâmûs-ı şerâyî' ü ne kânûn-ı düvel mer'î
Ne zabt-ı hâkim-i 'aqlı ne hüküm-i zâbit şer'î
Cünûñ iklimini geşt eyleyenler râhatın söyler

V

Temeddühle sühen perdâz olub ifhâm ider kubhün
Hamûş olmaz da câhil dem-be-dem i' lâm ider kubhün
Kelâmı nâkışü' l-'aqluñ müdâm itmâm ider kubhün
Miyân-ı güft-gûda bed-meniş ihâm ider kubhün
Şecâ' at 'arz iderken merd-i kıbtî sirkatın söyler

VI

'Alîli eylemez me'yûs-ı hekim bu 'alî-sîret
Tesellî-sâz olub nabza göre her kez virür şerbet
Degüldür de'b-i kânûn-ı muhâlifkâr-ı pür-fiṭnat
Muvâfiḳdur yine elbet mizâca şive-i hikmet
Ṭabîbin olsa da kizbi marîzûñ şihhatin söyler

VII

Lebîbâ vâde-i hayrında dil ser-geşte-veş kaldı
Girifte 'uḳde-i efkârda dem-beste-veş kaldı

Bu derdi derkde Boqrāt-ı kāmīl haste-veş aldı
Periřān hātırında nükte-i ser-beste-veş aldı
Ne kimse hikmetüñ añlar ne Rāgıb ‘ illetin söyler

7b

azel-i Rāsih Taħmīs-i Lebīd

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

řāh-ı hařıtuñ neşr idüb fermān fermān üstüne
Hātır-ı dil-kişveri vīrān vīrān üstüne
Nuşka gelme urmasun mercān mercān üstüne
Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstüne
Urma zaħmı sīneme peykān peykān üstüne

II

Sensiz olmaz ey keder hātır yanından olma dūr
İtmeye řādī řaķın bir hāl ile nāgeh zuhūr
Külbe-i vīrānede n’itsün gelüb ceyš-i ħubūr
Dilde ğam var řimdilik sen gelme lüř it ey sürūr
Olamaz bir hānede miħmān miħmān üstüne

III

Āh kim dil sīr iken bir dem zülāl-ı vuşlata
řoñra mu‘ tād oldu zehr-āb-ı sitemle ħasrete
Müşkil ol kim pey-rev oldu şimdi firqaş firqaşate
Yārdan mehcūr iken düşdük diyār-ı ğurbete
Dehr gösterdi yine hicrān hicrān üstüne

IV

SİNEMİ TUTDI NİGEHLE GÜYİYÂ SEHME O ŞŪĦ
NEVK-İ EFSŪN İLE AÇDI ‘AŞKA BİR ZAĦME O ŞŪĦ
ŞERĦA ŞERĦA OLDI DİL GELMEZ YİNE RAĦMA O ŞŪĦ
RİZE-İ ELMÂS EKER HER AÇDIĞI ZAĦME O ŞŪĦ
LŪĦFİ VAR OLSUN İDER İĦSÂN İĦSÂN ÜSTÜNE

V

ṬAVR-İ MECNŪN’A LEBİD UYMAZ DİMİŞLER ĦAĦĦINA
‘AĦLI VARDUR ZŪLFE BEND OLMUZ DİMİŞLER ĦAĦĦINA
DEHİRİ BİR ŞŪĦA FEDÂ KILMAZ DİMİŞLER ĦAĦĦINA
HEM MEY İÇMEZ HEM GÜZEL SEVMEZ DİMİŞLER ĦAĦĦINA
EYLEMİŞLER RÂSİĦE BŪĦTÂN BŪĦTÂN ÜSTÜNE

8a

ĠAZEL-İ NÂBİ TAĦMİS-İ NAĦİFİ

FE’İLÂTŪN FE’İLÂTŪN FE’İLÂTŪN FE’İLŪN

I

ÇOK NİYÂZ EYLEDİM OL ŞŪĦA CEVÂNİM DİYEREK
HELE GŪŞ EYLE BİR AZ ÂĦ-İ FİĠÂNİM DİYEREK
NUṬKA GEL EY ŞANEM-İ NÂDİRE-DÂNİM DİYEREK
YARI AÇDIM AÇIL EY ĠONÇE DEĦÂNİM DİYEREK
BEZME GELDI GŪLE EY RŪĦ-İ REVÂNİM DİYEREK

II

RŪZĠÂR OLSA MŪSÂ‘İD BU DİL-İ Bİ-HŪŞA
GELSE BİŦ ĦASRET İLE BAĦR-İ MUĦABBET CŪŞA
RUĦSAT EL VİRSE O DİL-DÂR İLE ‘AYS- NŪŞA
ÂĦ BİR KERRE MİYÂNINI ALUB ÂĠŪŞA

Sīneye çeksem o sīmīn teni cānım diyerek

III

Cāna kār itmededür derd-i ğamı dildāruñ
Hālını ‘arz idebilsem bu dil-i ğam-ḥ̄āruñ
Bir maḥallūñ düşürüb şimdi o gül-ruḥsāruñ
Pāyına bārı bu taḫrīb ile düşsem yārūñ

Qalmadı āh meded tāb-ı tevānım diyerek

IV

Qalmayub şabra meded ‘āşık-ı pür-miḥnetde
Nice biñ nāz u niyāz ile şeb-i ‘işretde
‘Arz-ı hāl itse n’ola ‘ālem-i germiyetde
Ḥaṭṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda

Başka bir zevk virür geçdi zamānım diyerek

V

Oldı āmāde yine ‘ayş u ṭarab-ı esbābı
Getürüb şevke **Naḥīfī** bu dil-i pür-tābı
Destime şundı o gül-çehre şarāb-ı nābı
Yār söyletdi baña bu ğazeli ey **Nābī**

Söyleye söyleye ey tāze zebānım diyerek

8b

Ġazel-i Nedīm Taḥmīs-i ‘Āşım

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

I

Bizi āzürde itdūñ ğayrı var hem-bezm-i aġyār ol
Şabāḥ-ı ḥaşr olunca rüy-ı rāḥat görme bizār ol

Nedür h̄āb-ı teġāfūl tābıñı bir laḫza bīdār ol
Hücūm-ı nāle-i ūeb-gīrden zālīm ḫaber-dār ol
Beni bīmār-ı hicrān eyledūñ sen daḫi bīmār ol

II

‘ Araḫlar cebhesinden tā gelū-yı ūāfa dek inmiū
Dökūlmüū nāz u ūīve dāmen-i zer-bāfe dek inmiū
Periūān ṫurreler çāk sine-i ūeffāfe dek inmiū
Çözūlmüū dügmeler çāk-i girīban nāfe dek inmiū
Buña ūabr olunur mı zāhidā sen ‘āūıḫ-ı zār ol

III

Bizi leb-rīz-i ḫasret eyleme ey çeūm-i ḫıūm-ālūd
Bisāṫ-ı ‘iūret āmāde eḫibbā cümleten mevcūd
Saña teklīf ü ibrām itmezüz ey merḫamet nā-būd
Hemān ser-meclis-i rindāna gelmeñdür senūñ maḫūūd
Gel ey bīġāne-meūreb bāde içmezsen ḫadeḫ-kār ol

IV

Felek iḫbālūñe o yārūñe ūımdingerü la‘net
Baña ḫan yutdurursun çekdürürsün cür‘a-i ḫasret
Müzeyyen-sīm sākīler müheyyā meclis-i ‘iūret
Ola cānane vü peymāne de el virmeye vuūlat
Nedür bu cevruñ adı ey sipihr-i dūn nigūnsār ol

V

Helāk itdi bizi elmās-pāre deūneler bir bir
‘ Aceb ‘āūıḫ keū olduñ bī-emān öldün yeter āḫir
Ne cevr eylerseñ eyle rāzıyım ey dīdesi sāḫir
Varub bir derd-mendi aldayub mekr itme ey kāfir
Dilersen ādem öldür yāre kes ḫan it ciġer-ḫ̄ār ol

VI

Zamānlardur firāş-ı ğamdadur bu ğaste-i hicrān
Diriĝ itme meded behbūd-ı lüţfuñ ey ŧabīb-i cān
Olub leb-beste balın almada ‘**Āşım-ı** giryān
Nedīmā’nuñ budur ancaĝ sözi ey āfet-i devrān
Gözüñ gibi beni bīmār kılduñ sen de bīmār ol

9a

Ġazel-i Bāķi Tahmīs-i Neyli

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

I

Hemān bir sen şanurdum ey gönül zincir-i sevdāda
Ne diller var ki düşmüş kalmış ol serv-i semen-sāda
Nigāh itdükce her dem itdigi efgān u feryāda
Dilā bülbül şanurdum ben hemān gül-şende dil-dāda
Belā bu güllerüñ ruĝsārına şeb-nem de üftāde

II

Olub dīvāne bir şuĝ-ı peri-rūya dil-i şeydā
Cünün-ı ‘aşkıma ‘aşk itdi Ķays ü Vāmıķ u ‘Azrā
Ķıyās idüb yine Ķays’a beni ol dil-ber-i ra‘nā
Disem bir buse vir cānā dir iĝsān itdi mi Leylā
Cemāli bāĝınuñ şeftālūsımdan Ķays-ı nā-şāde

III

İdüb taşvır-i eşyā ser-te-ser ressām dir yine
Ne şuret virdi seyr it ‘ālemüñ gülşen sarāyına
Nice hem-reng imiş gör ħüsn ü ‘aşķı biribirine

Nümüne gonce-i ra' nā leb-i rengin-i Şirîn'e

Nişâne lāle-i şahra dil-i hünin-i Ferhād'e

IV

Ne deñlü vā' iz etseñ rind-i ' aşka va' de-i ferdā

İder elbetde meyl-i dil-ber ü şahbā-yı gam-fersā

Şeniden ki buved mānend-i dīden ey dil-i şeydā

İşitdük āhiretde hūr u Rıdvān var imiş ammā

Naẓır olur mı ey söfi mey ü maḥbūba dünyāda

V

Sadā-yı dil-keş-i muṭrib ne deñlü tutsa āfākı

Tesellī eylemez Neylī dil-i maḥzūn u müştākı

Qoyub bir dem nevā-yı nāle-i pūr-süz-ı ' uşşākı

Sözüm diñle muğannī nağmesin gūş etme ey **Bākī**

Ġaraż saña naşihatdur kulak tut kavlı-i üstāde

9b

Terkib-i Bend-i Rūḥī Bağdādī

Meḥ' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa' ulün

I

- 1 Şanmañ bizi kim şire-i engūr ile mestiz
Biz ehl-i ḥarābātđanız mest-i elestiz
- 2 Ter-dāmen olanlar bizi ālūde şanur lik
Biz mā' il-i būs-ı leb-i cām-ı keḥ-i destiz
- 3 Şüret gözedüb neyleyelim bezm-i cihānuñ
Pāy-ı ḥum-ı meydür yerimiz bāde-perestiz
- 4 Mā' il degülüz kimsenüñ azārına ammā

- Ḥāt ır-şiken-i zāhid-i peymāne şikestiz
5 Erbāb-ı ğaraż bizden ıraĝ oldığı yegdür
Düşmez yere zīrā oğumuz şāhib-i şastız
6 Bu ‘ālem-i fānīde ne mīr ü ne gedāyız
A ’lālara a’ lālanırız pest ile pestsiz
7 Hem-kāse-i erbāb-ı diliz ‘arbedemiz yoğ
Mey-ḥānedeyiz gerçi velī ‘aşğ ile mestiz
8 **Biz mest-i mey-i mey-kede-i ‘ālem-i cānız**
Bir halka-i cem’ iyyet-i peymāne-keşānız

II

- 1 Sākī getür ol bādemi kim dāfi’ -i ğamdır
Şayğal ur o mirāta ki pür-jeng-i elemdir
2 Dil-besteleriz bizden ıraĝ eyleme bir dem
Ol bādeyi kim nūr-ı dil-i dīde-i Cem’dir
3 Ey ḥ’āce fenā ehline zinhār oyalanma
Dervişi bu mülküñ şeh-i bī-ḥayl ü ḥaşemdir
4 Ḥāk ol ki Ḥudā mertebeni eyleye ‘ālī
Tāc-ı ser-i ‘ālemdir o kim ḥāk-i ḳademdir
5 Gel toğrulalım mey-gedeye rağmına anuñ
Kim bār-ı riyādan ḳad-ı ber-geştesi ḥamdur
6 Mey şun bize sākī biziz ol ḳavm ki dirler
Rindān-ı şabūḥī-zede-i bezm-i ḳıdemdir
7 Bu nazm pey-ā-peyde işit ḥāle münāsib
Kim zübde-i yārān-ı süḥendān-ı ‘Acem’dir
8 **Mā rind-i şabūḥī-zede-i bezm-i elestim**
Piş ez-heme derdi-keş u piş ez-heme mestim

III

- 1 Hoş gūşe-i zevk idi şafâ ehline ‘ âlem
Bir hâl ile sürseydi eger ‘ ömrini Ādem
- 2 Sıhhat şonı derd olmasa vuşlat demi hicrân
Nūş āhiri niş olmasa sūr āhiri mātem
- 3 Bu ‘ âlem-i fānide şafāyı ol ider kim
Yeksân ola yanında eger zevk eger ğam
- 4 Dā’im ola hem-şoĥbet-i rindân kadeĥ-nūş
Varın¹⁸⁶ kıoya meydāna eger biş ü eger kem
- 5 Şōfi ki şafāda geçinür mālīk-i dinār
Bir dirhemini alsan olur ĥātırı derhem
- 6 Zāhir bu ki āhır yeri ĥāk olsa gerekdür
Ger dirheme muĥtāc ola ger mālīk-i dirhem
- 7 Mey şun bize sākī içelim raĥmına anuñ
Kim cehli ile bilmedigi yerden urur dem
- 8 **Her fikr ki keyfiyet-i erbāb-ı ĥarābāt**
Öz ‘ aklı ile ĥaqqı diler kim bula heyhāt

IV

- 1 Gör zāhidi kim şaĥīb-i irşād olayın der
Dün mektebe vardı bugün üstād olayın der
- 2 Mey-ĥānede ister yıkılıb olmaya vīrān
Bī-çāre ĥarābātda ābāđ olayın der
- 3 Bir serv-ĥadüñ bende-i efkendesı olsun
‘ Ālemde o kim ğuşşadan āzād olayın der
- 4 ‘ Ömrüñ geçirüb kūh-ı belāda dil-i şeydā
Ber-hemzen-i hengāme-i Ferhād olayın der
- 5 Vaşl istemeyüb hicr ile ĥoş geçdügi bu kim

---

¹⁸⁶ Metinde “kef” ile yazılmış. Burada “nun” olarak okunmuştur.

- Miskīn ğam-ı cānāneye mu‘ tād olayın der
- 6 Gezdi yürüdi bulmadı bir eglenecek yer
Min-ba‘ d yine ‘ āzim-i Bağdād olayın der
- 7 Elden kıomasun gül gibi cām-ı meyi bir dem
Her kim ki bu ğam-ĥānede dil-şād olayın der
- 8 **Bağdād şadefdür güheri dürr-i Necef’ dür**
Yanuñda anuñ dürr ü güher seng-i ĥazefdür

V

- 1 Ol gevher-i yek-tā ki bulunmaz aña hem-tā
Gelmez şadef-i kevne bir öyle dür-i yek-tā
- 2 Ol zāt-ı şerīfe yaraşur da‘ vī-i himmet
Kim oldu ne dünyā aña maqşūd ne ‘ uqbā
- 3 Kem-derk ider anı ki ola zātına ma‘ lūm
Remz-i kütüb-i medrese-i ‘ ālem ü bālā
- 4 Ol zāhidüñ aĝlar yer ü gök ĥāline yāriñ
Kim içmeye destinden anuñ cām-ı muşaffā
- 5 Bir noqţadadır sırrı didi çār-kitābuñ
Ol çārdadır sırr-ı kütüb-ĥāne-i eşyā
- 6 Ol noqţa benim didi dönüb remzini seyr it
Ya‘ nī benim ol cümle-i esmāya müsem mā
- 7 Çün ĥişşe imiş kışşadan ehl-i dile maqşūd
Maqşūd nedür añla bil ey ‘ ārif ü dānā
- 8 **Heb maĝlaṭa vü laqlaḳadur bāṭın u zāhir**
Bir noqţa imiş aşl-ı sühen evvel ü āḥir

VI

- 1 Vardum seheri ṭā‘ at içün mescide nā-gāh
Gördüm oturur ĥalkā urub bir nice gümrāh

- 2 Girmiş kemer-i vaḥdete almış ele tesbîḥ
Her birisinüñ vird-i zebānı çil ü pencāh
- 3 Didim ne şayarsız ne alursız ne şatarsız
Aşla dilüñüzde ne nebî var ne ḥod Allāh
- 4 Didi biri kim şehrinizüñ ḥākim-i vaḳti
Ḥayr itmek için ḥalka gelür mescide bir māh
- 5 İḥsānı ya pencāh ya çildür fuḳarāya
Şabr eyle ki demdür gele ol mîr-i felek-cāh
- 6 Geldiklerini mescide bildim ne içündür
Yüz döndürüb andan didim ey ḳavm olun āgāh
- 7 Sizden kim ıraḡ oldı ise Ḥaḳḳ'a yaḳındur
Zirā ki ḍelālet yoludur gitdiginiz rāh
- 8 **Taḥḳîḳ bu kim hep işiñüz zerḳ ü riyādur**
Taḳlîdde siz tā' atıñuz cümle hebādur

VII

- 1 Dünyāda denîlerden iderseñ ḫama' -ı ḥām
Ey ḥām-ı ḫama' niceye dek bu ḫama' -ı ḥām
- 2 Bir nā- ḥalefi cübbe vü destār ile görseñ
Eylersin anuñ cübbe vü destārına ikrām
- 3 Naḳşuñ çıkarub eylemedin zātını ma' lūm
Başlarsın aña eylemege ḫālını i' lām
- 4 Cerrār deyü vermez olur tañrı selāmuñ
Şerminden iderse saña bir cübbe ger in' ām
- 5 Vay er olasuñ ḫırḳada nāmuñ ola dervîş
Mülḥid deyü yandırmağa eyler seni iḳdām
- 6 Yazuḳ saña kim eylesin ḫırş u ḫama' dan
Bir cübbe için kendüñi ' ālemlere bed-nām

- 7 Yok sende anā' at gzn a olduğı oldur
Rızuñ irişur yosa eger řub u eger řām
- 8 **Et loması lāzım mı oyurmaz mı seni nān**
Zehr olsun o loma k'ola pes-mānde-i dnān

VIII

- 1 Ebnā-yı zamānuñ alebi nām ü niřāndur
Her biri taşavvurda felān ibn-i felāndur
- 2 Gftāre gelb sylese ger cehl-i mrekkeb
Zu' munca veli her biri ub-ı zfnāndur
- 3 Erbāb-ı ired zerre adar mu' teid olmaz
Ol mrşide kim mu' tekid-i b-iredāndır
- 4 Tald ile seccāde-nişin olmuş oturmaş
Taıde ammā ar-ı be-gsiste-' ināndur
- 5 Dirmiş banā keşf oldu hep esrār-ı aıat
Vallahi yalandur szi billahi yalandur
- 6 Kendinden ırağ ol dşb ardına yorulma
Ki ol bi-abern gitdği yol an u gmāndur
- 7 Ey aleb-i taı eger var ise derkn
Gş it bu szi kim aber-i b-aberāndur
- 8 **Zinhār unut bildğini dşme ' ināda**
Bir pre yapış kim iresin sırr-ı ma' āda

IX

- 1 şfi ki riyā ile ide kendyi mevşf
Evāt-ı şerifi ola tald ile maşrf
- 2 Minberde aıb ola ve mafilde mu' arrif
' Ār eylemeye olduğına cehl ile ma' rf
- 3 Āyine-i albini kdret ide tre

- Rūşenüñe feyz-i Hâk ile olmaya mekşûf
- 4 Cân u dilüñüñ mihr ü mehi olmaya pür-nür
Dâ'im biri maḥsûf.ola anuñ biri meksûf
- 5 Cem' -i kütüb itmekle ne mümkün ola vâkıf
Esrâr-ı ḥudâya ki ola mürşide mevķûf
- 6 Zâtuñda ki âşar-ı kemâl olmaya ḥardur
Ya şâl-ı siyâh eynüñe giymiş ya yeşil şöf
- 7 'Älemde ki kâmil çeke ğam zevķ ide câhil
Yerden göge dek yuf baña ger dimez isem yuf
- 8 **Çün Hâk diyeni eylediler zulm ile ber-dâd**
Bâtl söze âĝâz idelim biz daḥi nâ-çâr

X

- 1 Yuf ḥârına dehrüñ gül-i gül-zârına hem yuf
Aĝyârına yuf yâr-ı cefâ-kârına hem yuf
- 2 Bir 'ayş ki mevķûf ola keyfiyyet-i ḥamra
'Ayyâşına yuf ḥamruna ḥummârına hem yuf
- 3 Zî-kıymet olunca nidelim câh u celâli
Yuf anı şatan dūna ḥarîdârına hem yuf
- 4 Çün ehl-i vücûduñ yeri şahrâ-yı 'ademdür
Yuf kâfile vü kâfile-sâlârına hem yuf
- 5 'Älemdeki bengiler ola vâkıf-ı esrâr
Ḥayrânına yuf anlarün esrârına hem yuf
- 6 'Ärif ki ola müdbir ü nâdân ola muķbil
İķbâline yuf 'âlemüñ idbârına hem yuf
- 7 Çerḥ-i felegüñ sa' dine vü naḥsine la' net
Kevkeblerinüñ şâbit ü seyyârına yuf
- 8 **Çün ola ḥarâm ehl-i Hâk'a dūnya vü 'uķbâ**

Cehd eyle ne ‘uqbā ola hātırda ne dünyā

XI

- 1 Giryen qopar ey h̄āce meger kim cigerinden
Kim çıkdı ciger-pāreleri çeşm ü terinden
- 2 Biñ girye iderseñ seni āhir ayırurlar
Ferzend ü zen ü tañtana-i s̄im ü zerinden
- 3 Bu mülk-i fenāya ki ‘ademden sefer itdün
Sūduñ nedür ancağ anı bilseñ seferinden
- 4 Yok çıkmağa gönlün der-i dünyā-yı deniden
Billahi di hoşnūd mısın yoğsa yerinden
- 5 Bu mezbeleden böyle güzār eyleyegör kim
Bir zerre ğubār irmeye tā reh-güzerinden
- 6 S̄im ile zeri kendüne qat qat siper itdün
Merg oqını geçmez mi şanursın siperinden
- 7 ‘Aql adıñ anub kendüyi teklife birağma
Dīvāne olub ref‘ -i qalem qıl üzerinden
- 8 **Ey h̄āce eger kim sen iseñ ‘aql ü dānā**
Şeydālğı biñ ‘aqla değışmez dil-i şeydā

XII

- 1 Ayā nice bir devr ide bu çār-‘ anāşır
Kim aña ne evvel ola ma‘ lūm ne āhir
- 2 Gāh eyleyeler ‘ālem-i tefrīdde seyrān
Gāhī olalar ‘ālem-i terkībde s̄ā’ir
- 3 Tefrīde cār ola vü nā-çār ola devri
Terkibe gelince se-mevālid ola zāhir
- 4 Bu cümle mezāhirden ola mu‘ teber insān
İnsānuñ ola cümle tufeylī bu mezāmır

- 5 Nefsini bilenler getüre hâlike imân
Bilmezlere imân getürenler diye kâfir
- 6 Kâfir ki yerin duzeḡ ider cehlden eyler
Çün cehl ḡaḡiḡatde ola küfr-i‘ ucb-ı ser
- 7 Dünyâ vire cāhillere il kâmil olanlar
Ayakda ḡalub olmayalar ḡabbeye ḡadar
- 8 **Çün cehldedür zevḡ kemâli nidelim biz**
Ḳâl ehli şafâ eyleye ḡâli nidelim biz

XIII

- 1 Ey şāḡib-i ḡudret ḡanı inşaf ü mürüvvet
Rindân mey-âşâma niçün olmaya şefḡat
- 2 Ḳısmetidi dersün ezeli cevr ü cefâdur
Cevr ola niçün zevḡ u şafâ olmaya ḡısmet
- 3 Dersin ki bugün eylemeyen yaruñ ider zevḡ
Çok mı iki gün bendelerün eylese ‘ işret
- 4 Ḥâcetlerimiz ḡadir iken ḡılmaḡa ḡâşıl
Şalmaḡ kereminden bizi ferdâya ne ḡâcet
- 5 Nâ-çâr çeker ḡulḡ bu miḡnetleri yoḡsa
Âdem ḡara ḡaḡ olsa getürmez buna ḡâḡat
- 6 Ḥâlün kime açsañ saña der ḡikmeti vardur
Öldürdi bizi âḡ bilinmez mi bu ḡikmet
- 7 Beyḡude dönüb neyler ola başımız üzre
Ḥalḡuñ bu felek didüḡi dolâb meşakḡat
- 8 **Beyḡude yeter döndi hemân terkini ḡılsa**
Kim ‘ aksine devr eylemeden yegdi yaḡılsa

XIV

- 1 Çarḡuñ ki ne sa‘ dinde ne naḡsında beḡâ var

- Dehrüñ ki ne hâşında ne ‘âmında vefâ var
- 2 Aldanma anuñ sa‘dına naḥsinden alınma
Naḥsinde dime miḥnet ü sa‘dine şafâ var
- 3 Cehd eyle hemân ğayr eline yaḫmayı gör kim
Yandın ne saña fâ’ide senden ne baña var
- 4 Egninde görüb ğayrilerüñ aḫlas u dībâ
Ĝam çekmeye egnimde benim köhne ‘abâ var
- 5 Geç cümleyü efkârdan ‘ârif-i vaḫit ol
Ser-geşte bil anı ki başında bu hevâ var
- 6 Ferdâ elemüñ çekme mey iç baḫ ruḫ-ı ḫûba
‘Âriflere ferdâda daḫi va‘de liḫâ var
- 7 Meyl itme bunuñ hâşına ‘âmından üşenme
‘Âmında dime ḫisset ü hâşında ‘aḫâ var
- 8 **Al virse şafâ fırsatı kuvvet eyleme bir dem**
Dünyâ anâ degmez ki cefâsuñ çeke âdem

XV

- 1 Şuretde eger zerre isek ma‘nide yoḫuz
Rūḫü‘l-ḫudüsuñ Meryem‘e nefḫ itdügi rūḫuz
- 2 Peymâne-i ḫürşid ile her şubḫ iderüz ‘ays
‘İsâ bile peymâne-keş ü lâ-yı şabūḫuz
- 3 İtdükse şarâb içmemege tevbe güzelsiz
Şâbit-ḫademiz tevbemiz üstünde naşūḫız
- 4 Mâr ise ‘adüv biz yed-i beyzâ-yı kelîmiz
Tūfân ise dünyâ ğamı biz keşti-i Nūḫ’uz
- 5 Monlâ oḫusun medresede şerḫ-i muvâfiḫ
Metn-i ḫadeḫi şun bize biz aşl-ı şürūḫuz
- 6 Şōfi bizi sen cism göziyle göremezsiz

- Aç cān gözini eyle naẓar gör ki ne rūḥuz
7 Pür-gūlara leb-beste görünmekdeyiz ammā
Rindān-ı Mesīḥā- deme miftāḥ-ı fütūḥuz
8 ‘İsā dem ü Rūḥī laḳab u Ḥızr ḥayātız
Deryā-yı şafāt içre nihān güher-i zātız

XVI

- 1 Dünyā talebiyle kimisi ḥalḳuñ emekde
Kimi oturub zevḳle dünyāyı yemekde
2 Yoḳ derdine bir çāre ider mīr ü gedāda
Sen çekdügüñ ālāmı gerek şaḳla gerek de
3 A‘yān-ı cihāndan kerem umma anı şanma
Āşār-ı ‘aṭā ola ne pāşāda ne begde
4 Maṭbaḥlarına aç varan ādem degenek yir
Derbānları var göz ḳapuda el degenekde
5 Bir devrde geldük bu fenā ‘āleme biz kim
Āşār-ı kerem yoḳ ne beşerde ne melekde
6 Ağyār vefādan dem urur yār cefādan
Ādemde vefā olmaya vü k’ola köpekde
7 Evc-i felege başdı ḳadem cāhla cāhil
Erbāb-ı kemālūñ yeri yoḳ zir-i felekde
8 **Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi**
Yoḳsa günümüz böyle felāketle gider mi

XVII

- 1 Virdük dil ü cān ile rızāyız ki ḳazāya
Ġam çekmezüz uğrarsaḳ eger derd ü belāya
2 Ḳoyduḳ vaṭanı ğurbete bu fikr ile çıḳdık
Kim renc-i sefer bā‘ iş olur ‘izz ü ‘alāya

- 3 Devr eylemedük yer omadık bir nice yıldır
Uydu dil ü dıvāneye dil uydı hevāya
- 4 Oldu nereye vardık ise ‘ ala giriftār
Alındı gōñül bir anem-i māh-liāya
- 5 Badād’a yoluñ düse ger ey bād-ı seer-ız
Ādābla var ıdmet-i yārān afāya
- 6 Rūı’yi eger bir orar ister bulunursa
Derlerse buludın mı o bı-berk nevāya
- 7 Bu mala‘-ı garrāyı ou ebsem ol andan
Ma‘ lūm olur avālimiz erbāb-ı vefāya
- 8 **ālā ki üftāde-i übān u mekiz**
Ser-alkā-i rindān-ı melāmet-ke-i ‘ aız

14a

Müseddes Tanzır-i Fuzūlı

Mef‘ ūlü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

I

Dūn-sāye aldı baıma nā-geh bir āftāb

opdı kıyāmet oldu cihān ‘ ara-i isāb

Baumdan adı tābi-i ‘ aıyyla āte āb

Gördi behit-i üsni gōñül kıldı ıztırāb

Bugün ne gün ne ‘ arbede-gehdür didüm didi

Rūz-ı cezā-yı rū-ı revānuñdurur senüñ

II

Bir ravza görmişem gül-i od-rū emen emen

‘ Anber-emim sūnbül-i mügıñ oten oten

Şeb-nem o bâğa lü'lü-i lâlâ 'Aden 'Aden
Esbâb-ı şevk ü şiveyi şorma tümen tümen
Bu ne behişt ü 'işve-gehidür didüm didi
Ĥüsnüm riyâzı bâğ-ı cinânuñdurur senüñ

III

Bir çeşme-sârı cilve-geh itmişdi ol perî
Meh-tâb-ı ĥüsni şanki behişt itmiş ol yeri
Şalmışdı şuya tal'at-ı meh şu'le vü ferî
Ceyĥûn-ı nûr itmiş idi cüy-peykeri
Bu cüy-bârda bu ne mehdür didüm didi
'Aks-i ruĥumla eşk-i revânuñdurur senüñ

IV

Bir ĥahramân zâlim-i ĥûn-ĥ'âr u bî-emân
Bir bî-nevâ ġaribe çeküb tiğ-ı cân-sitân
Biñ zaĥm uranda virmez aña ĥiç emân zamân
Giryân cihân ĥâline ĥandân özi hemân
Bu geşte kim bu ĥûni ne şehdür didüm didi
Şâĥib-ķırân-ı ġamze vü cânüñdurur senüñ

V

Oldum du-çâr bir mehe kim âsmân-ı nâz
İrmez kemend-i âh u niyâz öyle ser-firâz
Erbâb-ı ĥâle ĥâli olur ĥible-i namâz
Bir rişte gördüm anda ki cân-beste-i niyâz
Kâkül mi ne belâ-yı siyehdür didüm didi
Ĥablü' l-verîd gerden-i cânüñdurur senüñ

VI

Gördüm pür-âftâb-ı cemâli cihân-ı ĥüsn

Yā bir melek ki cilve-gehi āsmān-ı hūsn
‘Aynü’ l-ḥayāt-ı reşḥa dehānı ki cān-ı hūsn
Her bir nigāhı hey ne yaman cān-sitān-ı hūsn
Şīr-i siyeh ne āhū-nigehdür didüm didi
Hūnī gözüm ki teşne-i kânuñdurur senüñ

VII

Gördüm bir özge şahş-ı cihān-gird-i herze-tāz
Merd-i ğarīb-i seyr-i seyāhatle ser-firāz
‘Ālemde āşinālığla bulmuş imtiyāz
Bī-gāne-rū vü kaydı degül hiç niyāz ü nāz
Bu şahş kim ne hāl-i tebeddür didüm didi
Neş’et cihānda nām ile şānuñdurur senüñ

15a

Sākī-nāme

Mef’ ūlū Fā’ ilātü Mefā’ ilū Fā’ ilün

I

- 1 Sākī getür o sāğarı kim ‘ aks-i āfītāb
‘Āşār-ı feyz cür’ asıdur tāb-ı mäh-tāb
- 2 Nüş eylemege tā ola gerdün-ı nüh-ķıbāb
Seyl-i sirişk dīde-i mestāneme ḥabāb
- 3 Rıdvān görince mest beni ide fetḥ-i bāb
Hūrī ḥumār-ı çeşmüm ile mest ola ḥarāb
- 4 Sīr-āb-ı şevķ anlayıcaķ bizi neşve-yāb
Dil-teşnegī-i ḥasret ide Kevşeri şarāb
- 5 **İdem bulunca mestlik ile ben müsā’ ade**

Mir'at-1 dilde şüret-i cânân müşâhede

II

- 6 Sâķi ħumâr-1 derd ü ğama olmışam esîr
Âzâd idüb bu ħuluñı ecr ü şevâba gir
- 7 Pür-feyz-i' aşķ ya' nî bize bir piyâle vir
Sen ol 'azîz başuñ içün baña dest-gîr
- 8 Nüş eyleyince 'âlem-i bâlâ olub zamîr
Şems-i ħaķîkat ile ola mâh-1 dil münîr
- 9 Baĥtum cüvân u 'aĥlum ola sâl-ĥürde-pîr
Derd ü belâdan itmeyeyim bir daĥi nefîr
- 10 **Şâha kemâl-i lütfuñ ile eyle gel kerem**
Dünyâ göziyle şâhid-i maķşûdumu görem

III

- 11 Sâķi o bezm-i ħâşda eyle bizi be-kâm
Ĥâşşân-1 Ĥaķķ bezmi ola girmeye 'avâm
- 12 Ol câmdan ki cân u dili mest ide müdâm
Şürbi ħelâl tevbesi belki ola ħarâm
- 13 Allâh için meded meded ey şüh-1 ħoş-ĥırâm
Maĥrûm-1 luţf itme beni saña bu recâm
- 14 Kâm-1 dü-kevn terki baña ba' d-ez- in merâm
Zemzemle şun la' lüñ ile yiter Cemâne câm
- 15 **Ĥâĥiş-ger olduĝum keremi eylegil baña**
Sırr-1 zamîr keşf ideyim mü-be-mü saña

IV

- 16 Sâķi sebû vü câm ü şurâĥî vü râĥ-1 rûĥ
Gül-zâr-1 bezm-i sâz ü senc-i pür- fütûĥ
- 17 Şâdî vü şevķ-i derd ħumâr-1 dem-i şabûĥ

- Cümle rümûz-ı nükte-i ‘aşk ey enîs-i rûh
- 18 Hâşâ ki meyle ola dile feyz ile fütûh
Ġayr-ı şarâb-ı la‘l leb-i ‘ömr-bağş-ı Nûh
- 19 Şahbâ-yı nâb-ı Kevşer ide hâtıra sünûh
Olsun hezâr kere bize tevbe-i Naşûh
- 20 Hep mâ-cerâmı n’eyleyeyim eyledüm ‘ıyân
Ġayfâ dirîğ sırr-ı dilüm olmadı nihân

V

- 21 Sâķî getür o râhı ki rûh-ı revân ola
Mestânesi ser- i kûy-ı cânâna yol bula
- 22 Deryûzegî-i dergehi fahr-i şehân ola
Mey-ġânesi derd-i dile dârü‘l-amân ola
- 23 Yek kaçre cür‘asına bahâ dü-cihân ola
Kim nûş iderse Ġusrev-i şâhib-zamân ola
- 24 Na‘l-i semendi mâh-ı nev-i âsmân ola
İķbâl ü tâc u devleti de câvidân ola
- 25 Sâķî bu sûz-ı sâzımızı itnese çü gûş
Neş’et bu güft-güy-ı ‘abeş tâ be- key ġamûş

16a

Rağiya‘l-lâhu ‘Anhü

Merşıye Ġazret-i İmâm Ġüseyn

Me‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

I

Ey çeşm uyan ağla İmâm-ı Ġüseyn için

Ey cism ü cân ağla İmâm-ı Ġüseyn için

Ey dil hemān ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey dīde kan ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey seyl-i hūn çağla İmām-1 Hüseyn için

II

Derpīş idüb vāqıa‘ -1 Kerbelā’yı sen

Yād eyle ehl-i beyte olan mācerāyı sen

Āl-i ‘ Abā’ya nāzil olan bu belāyı sen

Ey dīde kan ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey seyl-i hūn çağla İmām-1 Hüseyn için

III

Ol nāzenin ki mehdini Cibril gāh gāh

Cünbān olurdu tā ide ārām-1 hū‘āb-gāh

Deryā-yı hūn içre şināver olan o māh

Ey dīde kan ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey seyl-i hūn çağla İmām-1 Hüseyn için

IV

Zānū-yı ‘ arş sāye-i fahr-i peyām-berān

Olmuşdu taht-gāh o sultāna bir zamān

Āğaşte hūn u hāk-i reh-i Kerbelā olan

Ey dīde kan ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey seyl-i hūn çağla İmām-1 Hüseyn için

V

Bir kaṭre eşk-i şāh-1 şehīdān mātemi

Ġarḳ-āb-1 baḫr-1 rahmet ider cümle ‘ ālemi

Yād eyle Kerbelā’da olan mātem ü ğamı

Ey dīde kan ağla İmām-1 Hüseyn için

Ey seyl-i hūn çağla İmām-1 Hüseyn için

VI

Neş'et gibi sūz-ı derūn ile eyle āh
Ol sīne-kūb rūz şebān eyle āh ü vāh
Tūfān-ı eşke ğarķ ola çarķ ile mihr ü māh
Ey dīde ķan aĝla Īmām-ı Hüseyn için
Ey seyl-i hūn çağla Īmām-ı Hüseyn için

16b

Tahmīs-i Ğazel-i Cāmī Kāddesa'llāh-ı Sirruhu
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Bezm-i Cāmī'de mey-i 'aşķuñ olub cūr' a-keşi
Olmışam mest-i maħabbet aķıdub ķanlı yaşı
Ururam na' re-i mestāne hemān şubħ u 'ayşı
لی د بد یب مندی عربی قرشی
که بد ود درد و غمش مایه شادی و خوشی

II

Vaħy-i ilhām-ı Hudā'dur suħan-ı muħteremi
Olmayan nā'il-i elķāf u kemāl-i keremi
Mażhar-ı sırr-ı ehādās-i şerīfi ola mı
فهم رازش ن کم او عربی من عجمی
لاف ش مهر چه زدم واقرشی من د بشی

III

Tā ezel bezm-i elest olmuş iken şāh-ı cihān
Şem' -i dīdārına sūzān idi pervāne-i cān
Yanaraķ yaķılarak 'āleme geldüm sūzān

ذره وارم به هواداری او رقص ک نان
تا شدن شهره افاق دب خورشیدی

IV

Bundan a' lā nedür 'uşşâkına ihsân u kerem
Olar devlet-i didâr ile hoş-dil-ḥurrem
Şûretâ firqat ü ma' nide vişâli her dem
کرچه صد مرد له دور ست زپیش نظر
وجهه فی نظری کل غده اش و

V

Hûş-yârân-ı vefâdur heme-mestân-ı elest
Sâğar-ı sırr-ı maḥabbet ola hâşâ ki şikest
Neş'e-mend olmaz o kim olmaya peymâne be-dest
صفت به اده عشقش تو و م پرس از من مست
ذوق این می شناسی به خدا تا به خشی

VI

Sûziş-i 'aşk-ı Nebî ile 'aleyhi'ş-şalavât
Şöyle dil-teşne gidem maḥşere bulduḡda ḥayât
Ola sîr-âb sirişk huşk-lebân-ı 'Araşât
مصلحت نیست مرا سیر از این اب دیات
اله ضاعف به کل زمان عطشی

VII

Sâlik-i şâh-reh-i 'aşka budur ṭavr-pesend
Olmaya cân u cihân kayd u 'alâka-peyvend
Neş'etâ ehl-i maḥabbet ola ne bes bu pend
جامی ارب اب و فاجز ره عشقش نرود
سر م بادت کر از این راه قدم به باز کشید

Muhammes**Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün**

I

Bizüm cevr-i felekden şekve vü bî-dādumuz yoqdur
 'Adūdan hiç melāl-i hātır-ı nā-şādumuz yoqdur
 Şu kāfir baht-ı bedden iştikā mu' tādumuz yoqdur
 Muhaşşal dost u düşmenden tazallum yādumuz yoqdur
Göñüldendür şikāyet kimseden feryādumuz yoqdur

II

Ṭutar ehl-i mezāk-ı' aşq olan rüsvāluğum ma' zūr
 İder mi böyle nā-ber-cā şikāyet olmayan mecbūr
 Ne söylersin gelür mi kâle hiç hâl-i dil-i rencūr
 Degül şekvem o zâlimden egerçi olmuşam mehcūr
Göñüldendür şikāyet kimseden feryādumuz yoqdur

III

Felek kimdür ide tā dil-i vîrānemüz maḥzūn
 Dimāğ itmeme degül kaydum ğam ü şādî-i çarḥ-ı dūn
 Ṭotalum olmuşuz bir āfet-i devrānına meftūñ
 Velikin añlaruz ḥaşmı hemān biz olmaduğ Mecnūn
Göñüldendür şikāyet kimseden feryādumuz yoqdur

IV

Diriğā yār ü yārān-ı zamāne cümlesi ğaddār
 Fiğān kim merḥamet bilmez ne kāfir kiş imiş dil-dār
 Tesellî-i eḥibbāya taḥammül cümleden düşvār
 Hele cānumdan itdi bu dil-i zārüm beni bî-zār

Göñüldendür şikâyet kimseden feryâdumuz yokdur

V

‘Aceb var mı ğam-ı ‘aşk ile hiç bir eylemiş ülfet

Be-va’llâhi getürmez nüh-felek bâr-ı gama tâkat

Taḥammül eyleyüb bâr-ı belâya göñlümü Neş’et

Giriftâr-ı ğam itmüştür bizi hiç itmeyüb şefkat

Göñüldendür şikâyet kimseden feryâdumuz yokdur

17b

Tahmîs-i Ğazel-i ‘Ārif Efendi

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

Bir nigele bendegānuñ kām-yāb itmez misüñ

Cevre mâ‘ilsin mükâfâtın hisâb itmez misüñ

Hiç celâl ü kahr u Ḥaḳ’dan ictinâb itmez misüñ

Bendeñi maḥzûn görüb ref’-i niḳâb itmez misün

İdüğün va‘d-i ‘inâyetden hicâb itmez misün

II

Ey şeh-i ḥübân rikâba ‘arz-ı ḥâl eyler göñül

Şerḥa ile dâğ ile baş-ı maḳâl eyler göñül

Ḥasb-ı ḥâlün güyyâ söyler ḥayâl eyler göñül

Ḳâl ile olmazsa ḥâlâ biñ su’âl eyler gönül

Lütf idüb ğamzeñle olsun bir cevâb itmez misüñ

III

‘Āşıḳ-ı âşüfteñ ey gül-ruḥ egerçe şad-hezâr

Cümlesi gülşen-serây-ı vuşlata şeydâ vü zâr

Her biri pervâne teg cānāna itmez cān-niṣār
Ḥāst-kārān-ı maḥabbet gerçe bī-ḥadd ü şümār
Līk erbāb-ı ḥulūṣı intihāb itmez misün

IV

Cürmüm ikrār eyledüm cānā benümdür hep günāh
Kıldum erkān-ı fütüvvet dergeh-i lüṭfuñ penāh
Tā be-key ḥırmān-ı ye's ile ola ḥālīm tebāh
'Afv-ı iḥsānuñla cürmüm ber-ṭaraf olmaz mı āh
Ben günāh itdümse sen ḳaşd-ı şevāb itmez misün

V

Neşve-i la' l-i lebüñle mey-perest itdüñ beni
Sāğar-ı naḥvet ile maḥmūr ü mest itdüñ beni
Cür' a-veş ḥāk-i mezellet içre pest itdüñ beni
Seng-i ye's ile yeter sāğar-şikest itdüñ beni
İnkisārımdan da sāḳı ictināb itmez misün

VI

Müsteḥaḳḳ-ı ḳahr isem ben ḳıl mürüvvet sen yine
Ey mürüvvet-pişe eyle raḥm ü şefḳat sen yine
Şānuña şāyeste ḳıl luṭf eyle raḥmet sen yine
Ben degilsem lāyıḳ-ı enzār-ı re'fet sen yine
Zātuña şāyān-ı eltāfi ḥisāb itmez misin

VII

Ḥāl-i zār-ı Neş'ete sulṭān-ı zī-şānum baḳup
Baña şefḳat eylemez mi merḥamet-kānum baḳup
Bir nigāh-ı luṭf ider mi şāh-ı devrānım baḳup
'Arz-ı ḥāl-i ' Ārif-i nā-çize sulṭānum baḳup
Bāri bir redd-i cevāba irtikāb itmez misün

Tercî' -i Bend

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

- 1 Kabul eyler mi yâ Rab zaḥm-ı pür-nâsûrımız bih-bûd
 Qalır mı yoḥsa bu âteşle dâğ-ı dil gibi pür-dûd
- 2 Alursa pençeye yazık beni bu baḥt-ı nâ-mes'ûd
 Kıyâmet kıpsa gevher tılsa 'âlem olmayam ḥoşnûd
- 3 Feraḥ nâmuñ daḥı yâd idemez bu cân-ı zehr-âlûd
 Rızâdır çâresi her ne dilerse Ḥazret-i Ma'bûd
- 4 **Belâ mevc-âver-i girdâb-ı ḥayret nâḥudâ nâ-bûd**
 'Adem sâḥillerin tıtdı dirîğa bāng-ı nâ-mevcûd

II

- 1 Gözüm bir nesne görmez dîde-i giryândan ğayrı
 İrişmez gûş-ı cânâ şoḥbet-i hicrândan ğayrı
- 2 Yazılmaz levḥ-i dilde şûret-i fermândan ğayrı
 Bulunmaz sînede bir sûziş-i pinhândan ğayrı
- 3 Ümidim yok hemân bir ḥâḥiş-i iḥsândan ğayrı
 Serâ-pây-ı tenimde kılmadı efgândan ğayrı
- 4 **Belâ mevc-âver-i girdâb-ı ḥayret nâḥudâ nâ-bûd**
 'Adem sâḥillerin tıtdı dirîğa bāng-ı nâ-mevcûd

III

- 1 Düşüb dâm-ı hevâya ḥasret-i gülzâr ben kıldım
 Gidüb nefḥ-i Mesîḥâ-veş şabâ bîmâr ben kıldım
- 2 Gül-i ümmîd şoldı mübtelâ-yı ḥâr ben kıldım

- Bu gülşen külhan oldu çeşmime nâ-çâr ben kaldım
- 3 Şarâb-ı ye' se düşdüm teşne-i dîdâr ben kaldım
Başımdan aşdı seyl-âb-ı keder bîzâr ben kaldım
- 4 **Belâ mevc-âver-i girdâb-ı hayret nâhudâ nâ-bûd**
'Adem sâhillerin tutdı dirîğa bāng-ı nâ-mevcûd

IV

- 1 ' Aceb ey Hızr-ı ma' nâ bî-nevâya himmet olmaz mı
Şefâ' at yoğsa da bir tesliyet-güy şöhet olmaz mı
- 2 Dimem hâşâ bu nâ-kâmâ ümîdi vuşlat olmaz mı
Sezâ-vâr-ı hîţâb olmağ gibi bir ruşsat olmaz mı
- 3 Yâ ehliyyet mi lâzım bahşış-i ehliyyet olmaz mı
Esîr-i derd ü firkat lâ-cerem ye's ülfet olmaz mı
- 4 **Belâ mevc-âver-i girdâb-ı hayret nâhudâ nâ-bûd**
'Adem sâhillerin tutdı dirîğa bāng-ı nâ-mevcûd

V

- 1 Eger küstâh isem de çâre ne bî-çârelikdendir
Hezârân kayd u bende düşdigim âvârelikdendür
- 2 Gönül cem' iyyeti sevmezse de şad-pârelikdendir
Devâdan şekvemiz var ise de pür-yârelikdendir
- 3 Sirişkim bî-sebebdır menba' -ı ğam-ı ârelikdendir
Mağaldır ğarğ-ı eşk olsa gözüm hûn-bârelikdendir
- 4 **Belâ mevc-âver-i girdâb-ı hayret nâhudâ nâ-bûd**
'Adem sâhillerin tutdı dirîğa bāng-ı nâ-mevcûd

VI

- 1 Belâ bu kim dahı şûret miyim ma' nâ mıyım bilmem
Sezâvâr-ı mekes yâ loğma-ı ' anğâ mıyım bilmem
- 2 Esîr-i piç-tâb-ı zülf-i müşk-efzâ mıyım bilmem

- Periřānī-i ğam menřūrına tuğra mıyım bilmem
- 3 Ğam-ı Yūsuf'la ıolmış Mışr-ı istiġnā mıyım bilmem
- Ğariķ-i Nīl-i şasret Ğālib-i rüsvā mıyım bilmem
- 4 **Belā mevc-āver-i girdāb-ı řayret nāřudā nā-būd**
- ‘Adem sāřillerin ııtdı dirīġa bāng-ı nā-mevcūd

19a

Terkīb-i Bend

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

I

- 1 Āh kim dūřdı ġoñül bir řeh-i ‘ālī-cāha
- Kim řayāliyle ġelür lerze-i dehşet māha
- 2 Reh-nümā her keremi biñ eleme cān-ġāha
- Ĥār řār-ı ġam ile şaldı işim Allāh’a
- 3 Söylenilmez bu ne hemrāza ne şöd hem-rāha
- Fırřatım yoķ ki diyem sūz-ı dilim ol řāha
- 4 **Derd-i şasretle neler çekdigimi ben bilürim**
- Yāreme şimdi ne zehr ekdigimi ben bilürim**

II

- 1 Añlamaz mı bilemem yoşsa teġāfül mi ider
- Cigerim pāreleyüb şatle te’emmül mi ider
- 2 Cān řalāř olmaġı bir daşı taşayyül mi ider
- Dime zaşm ura n’olur ġamze tekāsül mi ider
- 3 Öyle řehbāz bu virāneye tenezzül mi ider
- Hep anuñ cevrine ‘uřřāķ taşammül mi ider
- 4 **Tā ki öldürmeye biz berg-i niyāz eylemeyüz**

Öyle beyhüde yere sūz-ı güdāz eylemeyüz

III

- 1 Senden ey şūḥ ben ümīd-i vişāl eylemedim
Ṭab‘ına ḥadşe virüb fikr-i muḥāl eylemedim
- 2 Rūz-ı ‘aşkı şeb-i tārīk-i ḥayāl eylemedim
Zülf-i kāfir gibi inkār-ı cemāl eylemedim
- 3 Kākülün āhla ber hemzede ḥāl eylemedim
Ḥavf idüb ğamzene bir ḥarf-i su’āl eylemedim
- 4 **Qalması şabra mecāl bilemem ‘işıyanım**
Daḥı yetmez mi tegāfülle ğaraż sultānım

IV

- 1 Beni ağlatma meded ğamze-i ḥün-ḥ‘āruñ için
Saña kendim öleyim dīde-i bīmāruñ için
- 2 Bu kadar dökme sirişkim leb-i dür-bāruñ için
Şaqla ol qanları gül-ġüne-i ruḥsāruñ için
- 3 Ben belālar çekeyim turre-i tarrāruñ için
Sen de bir ġün ola āḥ eylesin yāruñ için
- 4 **Derd-i hicrāna devā itmeġe ḥasret çekesin**
İltifāt eylemedim deyü nedāmet çekesin

V

- 1 Qalması sūziş-i ḥasretle mecāl-i efġān
Ḥayretimden idemem ḥasretimi daḥı beyān
- 2 Ne kadar şaqlasam elbetde olur keşf ü ‘ıyān
Qalamaz penbe-i dāġ içre bu āteş pinhān
- 3 Niçün itsün bu kadar bu sūz-ı dil ketm-i nihān
Daḥı bir söz yoġ efendim buna vallāhi inan
- 4 **Ġarażım bu ki biraz sūz-ı güdāz eyleyeyim**

Suḥan-i ‘aşk eger küfr ise de söyleyeyim

VI

- 1 Leb-i la‘ lûnde bulur Hıẓr-ı suḥan āb-ı ḥayāt
‘Āşık-ı dil-şude ḥasret ile olur mı heyhāt
- 2 Kâtilimsin dir isem ben saña rûz-ı ‘Araşāt
Kanlı gömlekle ider pîrehen-i ten işbāt
- 3 ‘Ākıbet ğamze-i cellādıñı eyler iskāt
Raḥm kıl raḥm ki ey şūḥ-ı pesendide-şifāt
- 4 Ğālib ölmekle senüñ çeşmüñe şıḥḥat gelmez
Baña bu derdden ölsem de ferāgat gelmez

20a

Tercî‘-i Bend-i Maṭla‘-ı Ḥayālî

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

I

- 1 Kālb bir gencinedir cismim anuñ virānesi
Feyz bir baḥr-ı kerāmetdir sözüm dür dānesi
- 2 Nuṭḥ bir tūṭî-i ḥoş-gūdur derūnum lānesi
Eşk bir şahbā-yı āteşdir gözüm peymānesi
- 3 Ye’s bir mihmān-ı ğamdır ḥāṭırım kâşānesi
Dāğ bir murğ-ı semenderdir ten āteş-i ḥānesi
- 4 ‘Aşk bir şem‘-i ilāhîdir benim pervānesi
Şevk bir zencîrdir gönülüm anuñ dīvānesi

II

- 1 Geh ḥaḳıḳat cilve-gāh eyler derūnum geh mecāz
Geh şafā-yı luṭuf-ı ḥayret geh şikest-i imtiyāz

- 2 Gāh şulḥ gāh ü ceng ü gāh nāz ü geh niyāz
Biñ belā teskīn ider ol ğamze-i ḥāṭır-nüvāz
- 3 İzṭırārīdür efendim bende bu sūz ü güdāz
Maḥv olub bir gün bu çeşmim zār olur ifşā bu rāz
- 4 **‘Aşḳ bir şem‘ -i ilāhīdir benim pervānesi**
Şevḳ bir zencīrdır göñlüm anuñ dīvānesi

III

- 1 Eylemiş zülfüñ perīşān rüy-ı âteş-tābda
Ḥāb-ı maḥmūrāne-i çeşmüñ gören meh-tābda
- 2 O siyeh mest-i nigāh mey nūş ider miḥrābda
Ben ḥayāl-i kākül ile böyle piç tābda
- 3 Söylenür bu güft ü güylar meclis-i aḥbābda
‘Aşḳı ol efsāne zanneyler ḥāyāl-i ḥābda
- 4 **‘Aşḳ benim pervānesi**
Şevḳ anuñ dīvānesi¹⁸⁷

IV

- 1 Böyledir ḥāl-i dilim va ʾllāhi inkār eylemem
Murğ-ı dīnim beste-i tesbīḥ ü zünnār eylemem
- 2 Bülbül-āsā her dem efgān-ı gül ü ḥār eylemem
Mācerā-yı kūyına hicrānı tekrār eylemem
- 3 Ben zebān-ı şu‘le-i āh şerer-bār eylemem
Ġamla ḥoşnūd olmuşam hiç şekve ızḥār eylemem
- 4 **‘Aşḳ benim pervānesi**
Şevḳ anuñ dīvānesi

V

- 1 Ḥastegī-i çeşmim bīmārı ḥakīm itmiş beni

¹⁸⁷ Bu ve bundan sonraki iki bende vasıta beyitleri bu şekilde kısaltarak yazmıştır.

- Ol leb-i cān-baḥş gūyā kim ‘adīm itmiş beni
2 Zā‘ f ile gülzār-ı ma‘ nāya nesīm itmiş beni
Bir vücūd olmuş vücūdumla nedīm itmiş beni
3 Ğamzesi tiĝ-ı nigāh ile dü-nīm itmiş beni
Berķ-i ḥüsni hem ḥamūş hem kelīm itmiş beni
4 ‘Aşķ benim pervānesi
Şevķ anuñ dīvānesi

VI

- 1 Ḥaṭṭ-ı rūy-ı dil-beri Ğālib idüb bir şeb ḥayāl
Oldum āḥir āteş-i baḥt-ı siyehden bī-mecāl
2 Gāh fikr-i dūzaḥ hicrūñde ḥāṭır pür-melāl
Geh cünün-ı şevķ ile kayd-ı ser-i zülf-i vişāl
3 Tāb-ı sevdā-yı maḥabbetden iderken ķil-ı ķāl
Geldi eş‘ār-ı Ḥayāliden bu maṭla‘ ḥasb-ı ḥāl
4 ‘Aşķ bir şem‘-i ilāhīdir benim pervānesi
Şevķ bir zencīrdır göñlüm anuñ dīvānesi

21a

Tercī‘-i Maṭla‘-ı Neş‘et

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

I

- 1 Bu gül-sitānda bülbül ü cū āhu zārımız
Laḥt-ı ciĝerle ‘uķde-i dil berg ü bārımız
2 Şāh-ı ümīde şerḥa-i pür-ḥār ḥārımız
Eşķüfelendi dāĝ ile çeşm-i nüzārımız
3 Yandı hevā-yı ‘aşķ ile ammā semārımız

Soldı açılmadan gül-i tab^ç -1 figârimiz

4 **Oldı hazân mâ-ḥaşal-1 nev-bahârimiz**

Pirâne geçdi ḥayf bizim rûzgârimiz

II

1 Biñ piç ü tâb-1 dilde vü şad âteş âh âh

Beñzetdi kendüye beni zülf-i rû-siyâh

2 Bir şahşı böyle eylesün ḥazret-i ilâh

Gönlüm ḥarâb ağlamasam ağlasam günâh

3 Mesrûr-1 zâhirim ne diyem ḥâtırım tebâh

Erbâb-1 ^ç aşk böyle imiş böyle vâh vâh

4 **Oldı hazân nev-bahârimiz**

Pirâne geçdi rûzgârimiz¹⁸⁸

III

1 Sünbül-sitân-1 dil ki leṭâfetle ḥam-be-ḥam

Çün müy-1 mâtem oldı perişân hem direm

2 Barḫ ol çemende şimdi olup âhü-yı ḥarem

Encâm-1 kâr şaldı bizi ḥâke gird-i ğam

3 Yanmaḫ şem^ç -veş oldı bize luṭf-1 bezm-i Cem

Müy-1 sefid-i mihr ile toĝdı çü şubḫ-dem

4 **Oldı hazân mâ-ḥaşal-1 nev-bahârimiz**

Pirâne geçdi ḥayf bizim rûzgârimiz

IV

1 Ol ḥân mân-1 şeb-nem olan gül olup ḥarâb

Esdî nesîm-i ḥoş yerine âh-1 şu^ç le-tâb

2 Gülşende ^ç iş u nûşa bedel şimdi sûz-1 tâb

Şahbâ-yı eşk bülbüle goncalar kebâb

¹⁸⁸ 2, 4 ve 5. bendlerde vasıta beyti bu şekilde kısaltılarak yazılmıştır.

3 Sevdâ-yı ‘aşk u zülf-i perîşân-ı hayâl-i h’âb
Yoğdur su‘âl olunsa begüm bundan ey cevâb

4 **Oldı hazân nev-bahârimız**

Pirâne geçdi rûzgârimız

V

1 Oldıçça germ ‘işret ol mâh-ı şu‘ le-püş

Yüz âftâb-ı nûr-ı tecelli iderdi nüş

2 Kendi çerâğ-ı Tûr idi pervânesi sürüş

Mestâne çeşmi na‘ re-zen-i hüş-dâr-ı hüş

3 Ol şu‘ le-pâş-ı nuḡk idi gül-berk-i terdi güş

Efsûs o gülşene yine biz bülbül-i hamüş

4 **Oldı hazân nev-bahârimız**

Pirâne geçdi bizim rûzgârimız

VI

1 **Es‘ad** hamüş bezm-i maḡabbetde beste-leb

Da‘ vâ-yı hâl-i ḡazret-i Neş’et degil edeb

2 Kıldı zuhûr ḡâmeden ammâ bilâ-ḡaleb

Gerçe me’âl-i ḡâḡırım mâ-şadaḡdi hep

3 ḡayretdeyim bu sırr-ı ḡarîbe ‘aceb ‘aceb

Va’İllâhi ben de bilmem efendim nedir sebeb

4 **Oldı hazân mâ-ḡaşal-ı nev-bahârimız**

Pirâne geçdi ḡayf bizim rûzgârimız

22a

Müseddes

Mef‘ülü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fa‘ülün

I

Şanmañ bizi kim beste-dil-i nefis-i ğavīyiz
Hāk-i kadem-i Al-i ‘Abā Muştafavīyiz
Ne havf-ı emīrān bilüriz ne bedevīyiz
Rāzī-şüde-i hükmi-ı kazā Murtafavīyiz
İkrārımıza sır virirüz ‘ahde kavīyiz
Bir şāh-ı velāyet kuluyuz hem ‘Alevīyiz

II

‘Ālemlere işna-‘aşer ebrāc degil mi
Her biri ser-i mihr ü mehe tād degil mi
Tir-i siteme cümlesi āmāc degil mi
Da‘vā-yı maḥabbet buña muḥtāc degil mi
İkrārımıza sır virirüz ‘ahde kavīyiz
Bir şāh-ı velāyet kuluyuz hem ‘Alevīyiz

III

Naḫş-ı hevesi şafḥa-ı dilden sile geldik
Tā da‘vī-i mihr-i neseb-i pāk ile geldik
Ḳurbān-ı İlähi olup İsmā‘il’e geldik
Çün bezm-i kademden dile geldik bile geldik
İkrārımıza sır virirüz ‘ahde kavīyiz
Bir şāh-ı velāyet kuluyuz hem ‘Alevīyiz

IV

A‘vān-ı Yezīd’ün hele ḥaşmānıyız el-ḥaḳ
La‘net-keş-i imān-ı dil ü cānıyuz el-ḥaḳ
Bu ma‘rekenün Sām-ı Nerīmānıyız el-ḥaḳ
Evlād-ı Hüseyiñ kul-ı ḳurbānıyuz el-ḥaḳ
İkrārımıza sır virirüz ‘ahde kavīyiz

Bir şāh-i velāyet uluyuz hem ‘ Alevīyiz

V

Yodur bizi tekdire avāricde liyāāt
Ednāmız ider ‘ ālemi pür-lerze-i dehet
Ammā n’idelüm böyle imi ük-m-i meiyet
Cān ba fedā eylesek Es‘ ad ne sa‘ ādet
rārımıza sır virirüz ‘ ahde avīyiz
Bir şāh-i velāyet uluyuz hem ‘ Alevīyiz

22b

Tesdīs

Mef‘ ūlū Mefā‘ ilün Mef‘ ūlū Mefā‘ ilün

I

Tedbirini terk eyle tadīr udānudur
Sen yosun o benlikler hep vehm ü gümānudur
Birdenbire bul ‘ aı bir tufe bulanudur
Devrān olalı devrān erbāb-ı afānudur
‘Ada keder n’eyler am alk-ı cihānudur
oyma adei elden söz pīr-i muanudur

II

Mey-āneyi seyr itdim ‘ uāa maāf olmu
Teklīf-i tekellüfden sükkānı mu‘ āf olmu
Pür-ne’e gelüp meclis bī-avf u ilāf olmu
am obeti yād olmaz merebleri āf olmu
‘Ada keder neyler am alk-ı cihānudur
oyma adei elden söz pīr-i muanudur

III

Ey dil sen ol dil-dāre lāyık mı degilsin yā
Da' vā-yı maḥabbetde şādık mı degilsin yā
‘Azrā nedür ‘Azrā’nuñ Vāmık mı degilsin yā
Bu ğam ne gezer sende ‘āşık mı degilsin yā
‘Āşıkda keder neyler ğam ḥalk-ı cihānuñdur
Qoyma kadeḫi elden söz pīr-i muġanuñdur

IV

Maḥzūn idi bir gün dil mey-ḥāne-i ma' nāda
Efkāra dōşenmişdim efkār düşüp yāda
Bir pīr gelüb nā-gāh pend itdi ‘ale' l-āde
Al destine bir bāde derd ü ğamı vir bāde
‘Āşıkda keder neyler ğam ḥalk-ı cihānuñdur
Qoyma kadeḫi elden söz pīr-i muġanuñdur

V

Bir bāde çek efzūn ḳap meclisde zīr-dest ol
Atma ayaġın ṫaşra mey-ḥānede pā-best ol
Alçaġa aḳar şular pāy-ı ḥuma düş mest ol
Pūr-cūş olayım dirsən **Ġālīb** gibi ser-mest ol
‘Āşıkda keder neyler ğam ḥalk-ı cihānuñdur
Qoyma kadeḫi elden söz pīr-i muġanuñdur

22b

Müseddes-i Tanzīr-i Fuzūlī

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

I

Yaġmaladı dün 'aqlımı bir şūḫ-ı pūr-fiten

Mecnûn-1 deşt-i ‘aşkı anuñ âhû-yı Hıten
Etrâf hüsni ü ânına diğkat kılnca ben
Gördüm kenâr-1 bâğ-1 ‘izârında pür-çemen
Sordum bu haţ-1 sebze Hıotendür didüm didi
Yok şerh-i piç tâb-1 nigâhındurur senüñ

II

Şaldı halel nizâm-1 dil ü dine kâkülüñ
Virdi şikest reng-i güle büy-1 sünbülüñ
Dökdi cihâna tohm-1 füsün hâl-i fülfulüñ
Açdı metâ‘ -1 alını ruhsâr çün gülüñ
Sende bu rütbe fitne nedendür didim didi
Âşâr-1 ‘aşk u sūziş-i cânıñdurur senüñ

III

Dünyâ esir-i halka-i girdâbıdur anuñ
‘Âlem harâb-1 gavta-i seyl-âbıdur anuñ
Dürr-i şemîn eşk de şâd-âbıdur anuñ
Kemmün-zâr-1 dil hele sîr-âbıdur anuñ
Va‘ diñ senüñ ne baħr-1 sühandur didim didi
Mevc-i serâb zann u gümânuñdurur senüñ

IV

İhyâ idüb bu gice çerâğân-1 firqati
Yağdım fetil-i dâğ-1 cünün-1 maħabbeti
Buldum fûrûğ-1 şu‘le-i âh-1 nedâmeti
Seyr eyleyende şeb-nem-i gül-zâr-1 ħasreti
Gül-güne-i ‘arûs-1 semendir didim didi
Eşk-i dü-çesm-i ħüñ-feşânuñdurur senüñ

V

Seyr eyle der-gehinde ğavġā-yı ʿālemi
Yād itdirir fiġān ile rūz-ı Muḥarremi
Her sâʿ at öldürür beni ol çeşm-i mâtemi
Kim itdi ehl-i ʿaşka bu cevri-i dem-â-demi
Ṭavruñ ḥilâf-ı resmgehindir didim didi
Ḳan ağlamak firâk ile şānuñdurur senüñ

VI

Bār-ı ġamuñla sîne-i sūzānı dāġladım
Seyl-âb deñlü cūş-ı maḥabbetle çağladım
Ḥāk-i rehine yalvararak vardım ağladım
Raḥm it ki bâġ-ı mergi firākuñla bağladım
Vaşluñ ḥayāt-baḥş-ı bedendir didim didi
Bunlar ḥayāl-i ḥʿāb u girānuñdurur senüñ

VII

Ṭutdum ol şanʿ at ile ki semt-i tecāhüli
Çeşmi unutdı şīve-i ṭarz-ı teġāfüli
Göstermedim o meh-veşe rūy-ı tekāsüli
Der-pīş idince şūret-i ḥüsn-i teʿemmüli
Bilmem lisān-ı ġamze ne fendir didim didi
Ġālib zebān-ı siḥr beyānuñdurur senüñ

23b

Müseddes

Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilün

I

Küfr-i zülfüñ yād iden müʿmin müselmān olmasun

Nūr-ı vechüñ seyreden kâfir şanem-ğ̃ân olmasun

Ebruvānuñ fikr iden zâhidde îmân olmasun

‘Aşkına dil bağlayan ‘âlemde şādân olmasun

İsterim hüsnuñ gibi cevrine pâyân olmasun

Tek seni sevmek cihân halkına âsân olmasun

II

Ḳatl-i‘ âma mâ’il olsun ğamze-i cellâdlar

Dem-be-dem eflâke çıksun âhlar feryâdlar

Ṭâkatüñ ṭâk eylesün ‘âşıkların bî-dâdlar

Hep gerü kıalsun bütün Mecnûnlar Ferhâdlar

İsterim hüsnuñ gibi cevrine pâyân olmasun

Tek seni sevmek cihân halkına âsân olmasun

III

Kec-külâh ol bezme teşrîf it mey-i naḥvetle mest

Ḥamle-i şaff-ı şehîdân it olup ḥançer be-dest

Eyle mir’ât-ı dil-i ‘uşşâk biñ kerre şikest

Zâhir olsun ḥöd-perest ile begim dil-ber-perest

İsterim hüsnuñ gibi cevrine pâyân olmasun

Tek seni sevmek cihân halkına âsân olmasun

IV

Kâzib-i şâdıḳ bilinsün imtiḥân it imtiḥân

İtme bir ḥ̃âhiş-gere iḥsân-ı luṭuf râygâñ

Böyle mebzûl olmasun baḥşişlerin şâhım amân

Tâ seçilsün nev-heveslerden gürûh-ı ‘âşıḳân

İsterim hüsnuñ gibi cevrine pâyân olmasun

Tek seni sevmek cihân halkına âsân olmasun

V

Yüz virüb ehl-i niyāze terk-i nāz itmek neden
Böyle hüsnuñ var iken bī-dādı az itmek neden
Zülfüñ-āsā medd-i ihsānı dirāz itmek neden
Her gedāya der-geh-i ümīdi bāz itmek neden
İsterim hüsnuñ gibi cevrine pāyān olmasun
Tek seni sevmek cihān halkına āsān olmasun

VI

Hüsünüñ olsun bahā-yı rāygānı cān u baş
Tālibān-ı vaşl olan bī-derdden kılsun telāş
Hep çekilsünler bu bāzārı görüp ehl-i ma' āş
Ġālib-i miḥnet-keşüñ üstünde kılsun ol kumāş
İsterim hüsnuñ gibi cevrine pāyān olmasun
Tek seni sevmek cihān halkına āsān olmasun

24a

Tahmīs-i Ġazel-i Hāce Hāfız

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Bir şebān-geh ki dil olmuşdı ḥumār ile şikest
Şu' le-i cānı zelām-ı ḡam idüb tır ü pest
Geldi çün şubḥ-ı şafā nā-geh o zālīm ser-mest
زلف اشد فته و خوي کرد و خندان لب مست
پ يرهن چاك و غزل خوان صراحی دروست

II

Nigehi tiġ be-kef āfet-i cān u imān
Zülfī çeşm-i siyehi fitne-i gül-zār-ı cinān

Bir taraf leşker-i āşūb-ı esīr-i fermān

ذرك سش عرب ده جو و ل بش اف سوس ك نان

ذ يم شب دوش ب باد ين من امد سرمست

III

Derd-i hicrān ile bu ḥaste yaturdı ğam-gān

Şu‘le-i āh idi ancak yine şem‘-i bālīn

Perdesinden meger itmiş güzerān āh u enīn

سرف را كوش من اورد ب اواز حزین

كفت كه اى عاشق ديوانه من خوابت هست

IV

Bāde āteş-figen-i ḥırmen-i endūh u nijend

Mevcesi rişte-i yāḳūt-ı dili cān-peyvend

Sāḳī-i ḥāşş o gül-berg-i ter ü şekker-ḥand

عارف اى را كه چنين باده شد بكير دهند

كافر عاشق بود كرن شود ه باد پرست

V

Kim tutar sine-i ferdāyı bu gün naḳde nazīr

Bāde-i cenneti ḥāhiş-geri kimse anā vir

Böyle nuṭṭ eyledi mey-ḥānede dün ḥazret-i pīr

ب رواى زاهد و ب درد ك شان خرده مكير

كه ندادند جزين تده ب مار و زالست

VI

Bir yaña gönlü şikest itmede āsar-ı ḥumār

Bir taraftan nıgeh-i mest ile ol şūḥ yıḳar

Ġālib eyler mi yā ruḥşat bulıcaḳ şabr ü ḳarār

خنده جام مى و زلف كرهكير نكار

اى ب سات و به كه چون توبه حافظ ب شكست

Tahmīs-i Ğazel-i Fuzūlī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

I

Beni ol mäh giriftār bilüpdür bilürem

Fikr-i zülfiyle şebim tār bilüpdür bilürem

Nicedir hâtır-ı bīmār bilüpdür bilürem

Yār hâl-i dilimi zār bilüpdür bilürem

Dil-i zârımda ne kim var bilüpdür bilürem

II

Bu degil tavr-ı vefâ n’eyleyem izhâr olmaz

Şâha sen bende-nevâz ol deyü âzâr olmaz

Dimezem ki niçün ‘uşşâka vefâ-dâr olmaz

Yâri ağıyâr bilüpdür ki baña yâr olmaz

Bende dağı anı ki ağıyâr bilüpdür bilürem

III

Uyğuyu dide-i ‘uşşâka harâm eyleyeli

Günlerin vâde-i hicrânda şâm eyleyeli

Tâ bu sevdâya düşüp kaçd tamâm eyleyeli

Zülfini ehl-i vefâ şaydına dâm eyleyeli

Beni ol dâma giriftār bilüpdür bilirem

IV

Keşf-i râz eyler iken dide-i ter âh ü figân

Sırr-ı ‘aşğ olmaz o fettân-ı cihândan pinhân

Çeşm-i gūyāsı baña söyledi bī-ḥarf-i zebān
Ben ne ḥācet ki kılam derd-i dilim yāre ‘ayān
Ġam-ı derd-i dilimi yār bilüpdür bilürem

V

Es‘adā eyleyemem toğrısı ben terk-i edeb
Dimezem söyle nedendir bu tecāhül bu ğazab
Her işi ḥikmet ü her ṭavrı kerāmetdir hep
Yârla hem-şoḥbetim olmazsa **Fuzūlî** ne ‘aceb
Özine şoḥbetimi ‘ār bilüpdür bilürem

25a

Taḥmīs-i Ġazel-i Fuzūlî

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Şorma benden meşreb-i rindān-ı bī-pervā nedir
Maṭlab-ı bī-maṭlabān-ı vādī-i sevdā nedir
Ṭavr-ı mestān-ı şarāb-ı nergis-i şehlā nedir
Öyle ser-mestem ki idrāk itmezem dünyā nedir
Men kimem sāķi olan kimdir mey-i şaḥbā nedir

II

Çerḥden ṭab‘-ı hüner-pirā için kām isterem
Özge nā-kāmım ki ol rüsvā için kām isterem
Kāfir-i bī-dinden Mevlā için kām isterem
Gerçi cānāndan dil-i şeydā için kām isterem
Şorsa cānān bilmezem kām-ı dil-i şeydā nedir

III

Ġamzesinden münderic sırr-ı celāl ü hem-cemāl
Ĥatt-ı pür-şürıyla fikr-i bî-me'âlim pür-melâl
Ĥaşre dek peyveste olmağ yâ neden bu kı̇l kı̇âl
Vaşldan çün 'âşıkı müstağni eyler bir vişâl
'Âşıkā ma' şūqdan her dem istiğnâ nedir

IV

Vaşf-ı ĥüsni pâk-i müsteşnâ bilen 'ârif degil
Kıadr-i yârı cümleden bâlâ bilen 'ârif degil
Öz vücūduñ 'âlem-i kübrâ bilen 'ârif degil
Ĥikmet-i dünyâ vü mafihâ bilen 'ârif degil
'Ârif oldur bilmeye dünyâ vü mafihâ nedir

V

Nağd-ı 'ömrüñle değış keser eger nağd-i ğamı
Levh-i sineñden silersen nağş-ı kayd-ı merhemi
Tab'-ı **Ġâlible** hemân sâ' at kılursın hem-demi
Âh-ı feryāduñ **Fuzūlî** incidübdür 'âlemi
Ger belâ-yı 'aşğ ile ĥoşnūd isen ğavgâ nedir

25b

Tahmîs-i Re'îs-i Râşid Efendi

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Ben didimse 'arşa-i cennet sevād-ı Şâmdır
Nüktedir kaçdım kıyās itme ĥayâl-i ĥâmdır
Noğta şığmaz nuğka gelmez bir ğarîb ihâmdır
'Ârız-ı dil-berde şanma ĥatt-ı 'anber-fâmdır

‘Aks-i dāğ-ı sīne-i üftāde-i nā-kāmdır

II

Berķ-i hūsnūñ bī-ķarār itdi dil-i mecrūhumı

Yağdı yandırdı çenār itdi dil-i mecrūhumı

Āb-ı tīğūñ çeşme-sār itdi dil-i mecrūhumı

Tiğ-ı ğamzeñ dāğ-dār itdi dil-i mecrūhumı

Pehlevānum ol kemān ebrūlaruñ haccāmdır

III

Nīller naķş itmiş ol sīmin beden bāzūlara

Baķ semen-zār-ı şafāda sūnbül-i hōd-rūlara

Dūrdan seyr it tūtulma zūlf-i ‘anber-būlara

Gerdenūñde dāne-i hāl ü siyeh-ġisūlara

Murğ-ı dil üftādedir ġüyā esir-i dāmdır

IV

Gerçi kim ġuş-ı ġüle girmez hezāruñ şekvası

Dil dil eyler ġonce-i ol dil-figāruñ şekvası

Aşlı yoķ bir söz midir her bī-ķarāruñ şekvası

Ķılca ħaldı dil diyü ‘uşşāķ-ı zāruñ şekvası

Mūmiyānuñ vaşfını cānā saña ihāmdır

V

Ĥaţtı sevdāsında ey **Ġālib** ħıred pür-nāledir

Yā sevād-ı sāye-i ġüldür yā dāğ-ı lāledir

Āh-ı mestāndır yā dūd-ı āteş-i seyyāledir

Māni‘ -i mehtāb olan şanma ħusūf-ı hāledir

‘**Ārıż-ı yār üzre Rāşid ħaţţ-ı ‘anber-fāmdır**

VI

Ey cihān-ı cūd u luţfuñ cevher-i yek-dānesi

Dest-i fikrũn zũlf-i pīç-ā-pīç-i müşkil şānesi
Rũkn-i re'yuñ üzre k̄ā'imdir kerem k̄āşānesi
Ne yapılmışdır ki ve'l-hāşıl gönũl vīrānesi
Ka' be yapmağla berāberdir Hũdā 'allāmdir

26b

Tahmīs-i Neş'et Efendi

Mef'ũlü Fā'ilātũ Mefā'ĩlü Fā'ilũn

I

Olduñ hilāl-i za' f ile ey māh ziyāda ol
Envār-ı 'aşk u şevk ile her şeb ziyāde ol
Şahñ-ı çemende gül gibi neşv-i nemāda ol
Bezm-i tarabda dā' imī zevk u şafāda ol
Bālĩn-i bezm-i 'ākıbete ittikkāda ol

II

Virsũn bu neş'e tab' uña şıhhat hucestelik
Dil-dārı bend ide saña dil-dāre bestelik
Reng-i ruhına irmeye aşla şikestelik
Nergis-mişāl bir söz ola sende hastelik
Hurrem nihād-ı gül gibi hoş-dil-küşāde ol

III

Olsun nizār-ı za' f ile çũn şāh-ı yāsemen
Bũy-ı şafā virür yine hũlk çemen çemen
Sen hũsn-i 'āfiyetde ol ey māh-ı gül-beden
İdem hemişe hāsidine bu du' āyı ben
Hĩç haste-hāl olma ki dār-ı şifāda ol

IV

Zahm-ı nigāh-ı düşmen için olma müstemend
‘Ayn-ı kazāya kendisi uğrar o derd-mend
Kılsun bu tāb-ı şu‘le-i fikrūñ senūñ bülend
Olsun hemān çeşm-i bed-e çeşm-i bed-sipend
Düşmen helāk sen dahı hıfz-ı Hudāda ol

V

Gördüm cenāb-ı Pertevi şıhhatle kām-rān
Ġālib didüm ki gayrı bizimdür bütün cihān
Zibā buyurdu luṭf ile şāh-ı suhenverān
Neş’et şafā-yı hāṭır-ı yārān için hemān
Şıdık u şafāda hem-dem-i şubḥ-ı du‘āda ol

27a

Tahmīs-i Ġazel-i Pertev

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Maṭla‘-ı ebrūların tahmīs ü tanzīr eyledik
‘Aķıbet kesdik ümidi sell-i şemşir eyledik
Āteş-i hicrāna bu vech ile tedbīr eyledik
Nāle-i pür-sūzumuzla çünki söz bir eyledik
Yana yana derdimiz ol şāha takrīr eyledik

II

Çok recālar eyledik ol māh-ı evc-i rif‘ate
Şeb-nem-i eşki nişār itdük düşüp maḥviyyete
Gelmedi imāna inşāf itmedi bu firķate
İtmek için hüzn-i dil te’sir o Yūsuf-ı tıynete
Āyet-i maḥzūni-i Ya‘ķūb tefsīr eyledik

III

Eylemezse cebr-i hâtır ol meh-i pür-şivemiz
Bağ neler söyler ne rü'yâlar şayıklar bendeñiz
Ey mürüvvetsiz haķıķatsiz vefâsız va' desiz
Sen sarây-ı ħalbimi itdüñ ħarâb ammâ ki biz
Naķşı ile çok dil-i bîmârî ta'mîr eyledik

IV

Kâkül-i Leylâ'dan âgâz eyleyüp efsâneye
Eyledik 'atf-ı suĥan Mecnûn'a andan lâneye
Âşinâlık riştesin rabt itdik ol bîgâneye
Gerçi yârân didiler pür-gû dil-i dîvâneye
Baĥş-ı zülf-i yârî ammâ biz de zencîr eyledik

V

Bindi bir deste gül-i ħöd-rû alup zevraķçeye
Kendi gibi bir iki bed-ĥû alup zevraķçeye
Böyle söyler Ğâlib'e ħarşu alup zevraķçeye
Bu gice Keşmîri bir meh-rû alup zevraķçeye
Sâyesinde Pertev meh-tâb-ı Keşmîr eyledik

27b

Tahmîs-i Ğazel-i Pertev

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

I

Sînem şerâr-ı ĥasrete külĥan degil midir
Çeşmim nihâl-i şerĥaya gülşen degil midir
'Aķlım hevâ-yı ĥayrete ĥırmen degil midir
Gönlüm ĥayâl-i dil-bere mesken degil midir
Çeşmim o cây-ı dil-keşe revzen degil midir

II

Bilmem ne i' tikkād ile sevdim o kāfiri
Hiç jāle der-kenār ide mi mihr-i enveri
Çeşmimde hem-çü merdümek-i dide var yeri
Āgūş-ı teng-i vuşlata çün gelmez ol perī
Nūr-ı müşahhaş oldığı rüşen degil midir

III

Ṭūfān-ı ıztırābda dil lenger almada
Cān sāhili ümidde hasretle kıalmada
Baħr-ı fenāya keşti-i endiše talmada
Bīgāne āşinā yine 'ummāna talmada
Erbāb-ı 'aşk 'aklına yelken degil midir

IV

Ey ğonce iftiħārı kıo ħüsn-i edā ile
Bir ğün olub çemende kıalursın 'aşā ile
Cübār-ı luṭfi şanma muķābil şabā ile
Bir tıtma yār-ı şādıķını bī-vefā ile
Hercāyidir sürür-ı ğam evden degil midir

V

Bir şeb yaturdı **Ġālib-i** nā-çār-ı bī-nevā
Yaķmışdı cānın āteşe pür-derd-i bī-devā
Ammā bu beyti oķur itmez āh ü vā
Cevr ücefā-yı yār-i sitem-kār **Pertevā**
Luṭf-ı sipihr-i dūndan ehven degil midir

28a

Tahmīs-i Ġazel-i Ĥayālī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

I

“*Nefehnā*”¹⁸⁹ nefhasın gūş itmeyenler nāyi bilmezler

Miyān-ı cān u cānānda bu hūy-ı hāyı bilmezler

Nefes nā-āşınālar gevher-i ma‘ nāyı bilmezler

Cihān-ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler

Şu mähiler ki deryā içredir deryāyı bilmezler

II

Şafā ser-ḥōşlarına ğam şarābuñ añma ey zāhid

Özün şaymazlara maḥşer ḥesābuñ añma ey zāhid

Hevā sā’illerine yoḳ cevābuñ añma ey zāhid

Ḥarābāt ehline dūzaḥ ‘ azābuñ añma ey zāhid

Ki bunlar ibn-i vaḳt olmuş ğam-ı ferdāyı bilmezler

III

Görürler şems-i ‘ aşkuñ pertev-i nūrın uyanıklar

Meh ü mihri kızıl bir pula şaymaz baĝrı yanıklar

‘ Aceb raşşād-ı ḥikmet cāh-ı fikretde ne şayıklar

Şafaḳ-gün ḳan içinde dāĝını seyr eyler ‘ aşıklar

Güneşden zerre görmezler felekden ayı bilmezler

IV

Çerāĝın rūşen itmiş nūr-ı vaḥdetden yaḳup bunlar

Ḳararmazlar cihān zūlmātına aşla baḳup bunlar

İrerler ḳa‘ r-ı baḥre mevc-i seyl-āsā baḳup bunlar

Ḥamīde ḳadlerine rişte-i eşki taḳup bunlar

Atarlar tīr-ı maḳşūdı nedendir yāyı bilmezler

V

Tecerrüd nāmına varmış dilüñ bir baḥr-ı ‘ ummānı

Aña ğarḳ oldu dirler **Ġālib**-i bī-şabr u sāmānı

Ḳomazdım dāmenüñ bi’llāh elden olsa dāmānı

¹⁸⁹ Ayet cüz’ü olup “biz üfledik.” manasındadır.

Hayālî faqr şālına çekenler cism-i 'üryânı
Anuñla fahr iderler atlas-ı dībâyı bilmezler

28b

Tahmīs-i Şem' i Zāhid

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Cebhe-i meh-veş-i şu' le-zen-i meydânında
Dil hemân vechinüñ ol pertev-i seyrânında
Çerh-i hüsnüñ ne nişân virdi bu devrânında
Gösterüp kavv-i kazâ kudreti müjgânında
'Āşıkuñ tır-i belâ sine-i sūzânında

II

Nim nigāhuñ ile üftādelere kıl imā
Mürde-i cān ola şāyed ki yeñiden ihyā
Gönlümüz çāh-ı zaķanda yeriñ itsün peydā
Zülfini boynıma bend it olayım bir şeydā
Şöyle zencir süreyim maħbes-i dīvânında

III

'Ārızuñ vasfı ile dāniş-i 'ālem iñiler
'Arşa-i şūhiye sultān-ı ser-efrāz didiler
Cümle ħubān-ı cihān ħalka be-gūşuñ idiler
Yūsuf-ı Mısr-ı zamānsiñ nice Yūsuf gibiler
Eli peymānce tururlar şaf-ı erkânında

IV

İdemez deyr-i muġān da müjem emlā mişlin
Hem nigār ħāne-i Çin içre yoķ ālā mişlin
Şanemā şun 'ı Hudā ķande var a' lā mişlin

Rāhib-i rind-i cihān görmemiş aşla mişlin
Şuver-i mülket-i ÇİN a' zam-ı deyrānında

V

Felek-i Hüsrev-i Dārāda ol ülkersin kim
İden İskenderi mir'āt-ı pür-enversin kim
Şāh-ı evreng-i dü-giti Cem'e efsersin kim
Hele bahadır-ı şeh'āli vü ekbersin kim
Yedi han rütbesi var ahqar-ı derbānında

VI

Yed-i meşşāte-i kudretle cemālūñ ecmel
Kütüb-i tal'atına qaşların iki cedvel
Oğudum şerh-i yüzūñ āyet-i vaşlın münzel
Seni vaşf itdi baña h'āce-i ders-i evvel
Ki şebātuñ var imiş 'ahd ile peymānında

VII

Qılup itlāf-ı cesed qaç' -ı ümīd itme didūñ
Sen Reşīd nīk ü bed qaç' -ı ümīd itme didūñ
Meded ey kān-ı meded qaç' -ı ümīd itme didūñ
Çünkü luţfumdan ebed qaç' -ı ümīd itme didūñ
İder ümmīd-i 'atā 'Ulvī perīşānında

29a

Tahmīs-i Ğazel-i Şem' i Zāhid

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Ne oğur dil seheri gūşe-i eyvānında
Ne der ol bülbül-i qudsī ruḡunuñ şānında
Hūn-ı dilden var eşer dīde-i mestānında

Haṭ-1 lem çekdi kemān vādi-i piṣānında
Nevk-i peykān-1 müjeñ gamze-i fettānında

II

Akıdup ḥasret ile dīde-i dilden bu nemi
Cūş ider bir gün olur ʿayn-1 sebīl nedemi
İctināb eyle ki divānelerüñ var bu demi
Rabṭ kılp silsile-i ʿaşkun ile gerdenimi
Ḳayd-1 bend olmada dil sicn-i zeneḥdānında

III

Gül-bün-i ḥüsnine şūrīdelerüñ hep dirilür
Sebk ol meclis-i şūrāda şabāhın dirilür
Şōfī seccādeleri cümleden evvel serilür
Gül cemālüñ göre ger deşne-i şabrı kırılır
Ḳaʿ r-1 cāhda hele şol Yūsuf-1 Kenʿ ānında

IV

Felegüñ ḥūr-1 ruḥuñ mişli meh-i enver yok
Ḥāl-i menşūrına nezāre olur aḥteri yok
Anda dir gayride bu şunʿ -1 Ḥudāʿnuñ yeri yok
Bir büt-i nādire taşvīrdür o şuret-geri yok
Ki nigārende-i ḡayb ḳavlī secirānında

V

Ḳurılır her seḥeri şevket ile divānuñ
Düzilür devleti Dārā gibi hep erkānuñ
Cemʿ ider peyk-i şabā ḥāzır ulu yārānuñ
Yed-i peymānçe-i peymān-1 cihān peymānuñ
Şaf-be-şaf ḥalk dururlar der-i dīvānında

VI

Olamaz ḳulluḡına her şeh-i Dārā-şāyān
Virmez ol niʿ meti her şaḥşa şehā bu devrān

Cānına minnet idi olsa apunda der-bān
Ey Şehen-Őāh-ı cihān dāver-i dād-ı hakan
Hātıme ‘acַz ire bevvābınuñ iŐsānında

VII

Ey ‘atā kāmı vefā ma‘deni ‘ādil hūnkār
Ne revā ᥇asret ile ağlaya dā’im dil-i zār
almadı bende o demden berü ārām ü arār
Sen kerem-pişe didüñ va‘de-i vuŐlatdur kār
Öyle me’mül ider elbet bu Őenā-᥇’ānında

VIII

Gösterüp luŐf ile ‘Ulviye yine rü nazmı
Eyledi cānı dimāđın gene ᥇oŐ bu nazmı
Dāđ-ı sīnemde olan küllere bir Şu nazmı
‘Ulviyā remz ile tenazzur iderek bu nazmı
Dür gibi dizdi Reşid ün reh-i ‘unvānında

30a

Ta᥇mīs-i Şem‘i-zāde Reşid Efendi

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

I

Dilā eyle teveccüh Őıdđ ile bir merd dānāya
᥇icāb-ı sūret ref‘it iređör sırr-ı ma‘nāya
Begim ‘ālemde olur mı ki bundan özge ser-māye
᥇uŐul-ı kām iün beyhūde dūŐme fikr-i ferdāya
Tevekkül birle rab᥇ it albiñi tevfi᥇-ı Mevlā’ya

II

‘Arūs-ı dehr-i nā-fer cāmdan ol kim güriz eyler
Hemān emāre-i meŐāta ile ᥇oŐ-sitiz eyler

Hele merdān-ı Hāḡ'dır zātını her kim temiz eyler
Zen-i dünyādan i' rāz eyleyen kendin ' aziz eyler
Şalāḡ Yūsuf'a baḡ virmedi dāmen-i Züleyhā'ya

III

Sürür-ı inzivādır gūşe-i vaḡdeti bil naşlı
Zihī peygūle-i esrār müyesser ola yār vaşlı
Firib olma fużul-ı cāda ma' dūmdur bahār faşlı
Şafā ' uzletdedür şāh-ı cihān ölse de yoḡ aşlı
Deḡişme ehl-i dil künc-i ferāḡı mülk-i verāya

IV

İder zāhid-i ḡod-bīn bir ḡurı ḡavḡā ile ḡālī
Maḡām-ı maḡvdır ' āriflerüñ ārām-geh ḡālī
Rızā-dāde-i Hāḡ erür alursa egnine şālī
İdenler ḡāf-ı istiḡnāda pervāzı olur ' ālī
Ḳanā' atdür viren şān-ı bülendi nām-ı ' anḡāya

V

Sipihrüñ mihrine aldanma ḡerḡüñ añlamaz ülfet
Dü-tā ḡaldı hilālin ḡaddini sen andan al ' ibret
Olursa müşteri necm-i sa' idüñ eylemez himmet
ḡam eyler ḡāmetin düş-ı zamirüñ pertev-i minnet
Furūḡī āriyet ḡoymuş mehi seyr it nesimāya

VI

Cenāb-ı Hāḡ ider her ḡuluna bir gūne bir iḡsān
Yine şems ü ḡamer-veş zāt-ı nūrına ḡılur şāyān
[.....]¹⁹⁰ Hürşid-i lem' a-sāz ile olur seyrān
Cihāna ' ālī-semt-i pertev-i luḡfi ider yeksān
Mesā virür ziyāsı āfitābuñ zir ü bālāya

VII

¹⁹⁰ Metin tahrip olduḡu için okunamamıştır.

Zamīrūñ pertev-i āyīnesidür vech-i ādemde
Aña mazhar düşen añlar cemāli hüsn ü hātemde
Taşaddī-i nazar yok lücce kaldı hüzn ü mātemde
Görür rüy-ı murāduñ mün‘akis bu bezm-i ‘ālemde
Nigāh-ı germ ile şüret viren mir’āt-ı dünyāya

VIII

Hele ‘ārif olanlar añlamış āsāyış-i dehri
Kim eyler zevk-i rāhatda bilen ārāyış-i dehri
Kabul eyler mi şanduñ cebece baḥşāyış-i dehri
Felek-mesned olur terk eyleyen ālāyış-i dehri
Nazar kıll çeşm-i ‘ibret ile bu da‘vāda mey-hāneye

IX

Cenāb-ı kâdir-i muṭlaq-ı kerīm ‘izze şāne
İder rüzı naşībūñ dāniş-i ‘uşşāk biñ dāne
Bu meydān-ı haqīkatde **Reşīd** ol merdüm-i dāne
Hudādan bil umūruñ kâ’il ol gel emr-i Yezdāne
Ümidüñ bağlama ‘İzzet ne a‘lāya ne dānāya

31a

Na‘t-ı Şerīf-i Balmumcū Şeyḥ-i Kudsī Efendi-zāde
Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

I

- 1 Elā ey mefaḥir ‘ālem ḥabīb-i ḥazret-i sübhān
Şefī‘-i ‘ākīd ‘āşī hem muṭā‘-ı cümle üns ü cān
- 2 Sezādır şān-ı levlāke vire ‘uşşāk hezār ‘unvān
Ki zirā şāriḥ ü vaşşāfuñ oldı āyet-i Ku’rān
- 3 Cemālūñ nūrīnuñ zerresidir ḥürşīddeki raḥşān
Delīl-i ve’ş-şems ile ve’ḍ-ḍuḥādır ḡayet bürhān

- 4 Senüñ Ka‘be-i kūyında olanlar üften ü hîzân
Tavâf eyler müdâm kerrübiyân rehberdurur Rıdvân
- 5 Der-i vâlâna der-gâh-ı Hudâ dirsem ne var elân
Diler halka be-güşuñ olmasun bunca gedâ şâhân
- 6 Ki yüz yigirmi dört biñ enbiyâ peygamber-i zî-şân
Muhi‘ti dâirüñ anlar ki sensin merkez-i devrân
- 7 **Dü-‘âlem tekye-gâhında seni Hâk kılmış ey sultân**
Çü zâtuñ kutbü‘l-aqtâb bu ümem zıllında dervîşân

II

- 1 Zebân-ı hâmem ister medhüñ ey seyyid-i ‘âlem
Velî mu‘ciz-beyân olsa yine ‘âciz olur ol dem
- 2 Huşûşâ tercümân-ı gaybdan söyler lisân raqam
Hele ta‘rif idemez olsa ger bir şahş-ı Mesîhâ-dem
- 3 Seni medh eyledi ferd-i vâhid ey zübde-i âdem
Ki mir’ât-ı şifât u zât-ı Hâksın yokdurur şübhem
- 4 Beni it âyine-i hüsnüñe mazhar budur nâlem
Dil-i nâ-şādımı şād eyle rahmından ola hurrem
- 5 Yed-i nâzından ihsân eyle ey şâh rüsül-i zemzem
Şifâl-i köhne-âsâ ser-nigün olsun o câm-ı Cem
- 6 Mürîd-i ‘aşk diler yaşım nigâhuñ lutfidur merhem
Amân islâk u irşâd bâbıñı feth kıl baña her dem
- 7 **Dü-‘âlem tekye-gâhında seni Hâk kılmış ey sultân**
Çü zâtuñ kutbü‘l-aqtâb bu ümem zıllında dervîşân

III

- 1 Zihî sultân-ı dîn şâh-ı zemîn ü bâ semâ el-ħağ
Libâs-ı tâc-ı mi‘râc leyle-i İsrâ sezâ el-ħağ
- 2 Getür rümüz-ı Hâk hem şu‘le rûz-ı kibriyâ el-ħağ
Cihâna maħz-ı rahmet ‘âlemine pâdişâh el-ħağ
- 3 Şehensâh-ı hüviyyet ser-firâz-ı enbiyâ el-ħağ

- Eşigin kıble-i hâcât murâdum ilticâ el-ḥaḳ
- 4 Kerem-kānı kerīmü‘ ş-şân amân ‘ afv-ı ‘ atâ el-ḥaḳ
Esîr-i pençe-i emâreyim eyle rehâ el-ḥaḳ
- 5 Niyâzım ḥazretüñden zâr u zâr şubḥ u mesâ el-ḥaḳ
Olaydım ḥalvetüñde terbiyet ey meh-liḳâ el-ḥaḳ
- 6 Siyeh-rû koyma zulmetde beni nûr-ı hüdâ el-ḥaḳ
Dönerim ḥalka-i devrânda virdüm bu nidâ el-ḥaḳ
- 7 **Dü-‘ âlem tekye-gâhında seni Ḥaḳ kılmış ey sultân**
Çü zâtuñ ḳutbü‘ l-aḳṭâb bu ümem zıllında dervişân

IV

- 1 Eyâ faḥr-i cihân mir ’ât idende zâtını Allâh
Bilürüm server-i Âl-i ‘ abâsın yâ Resûlu‘ l-lâh
- 2 Vücûd-ı ḥamse vü yekser görüp bir şâlda nâ-gâh
Ḥayâl-i bâṭıl itdik ‘ afv buyur didiler eyvâllâh
- 3 Tecellî vü şifât-ı lem-yezel vechindedür vallâh
Nümû-dâr-ı ḥavâş-ı mu‘ cizâtuñ eyler âgâh
- 4 Gelüp îmân-ı şıdḳa mü ’minân hiç ḳalmadı güm-râh
‘ Atiḳ-i yâr-ı gâr şâhibü‘ l-şıddıḳ eminu‘ l-lâh
- 5 Beni mest eyledi sırr-ı ḥafıyye bâdesi ey mâh
Şarâb-ı kübrevî nûş itdi Fârûḳ ‘ adli ile Allâh
- 6 Tuynca sırr-ı ‘ aşḳı câmi‘ ül-Kur ’ân didi yâ şâh
Bu dört meslek saña çehren virilmiş şübhe yoḳ bi‘ llâh
- 7 **Dü-‘ âlem tekye-gâhında seni ey sultân**
Çü zâtuñ ḳutbü‘ l-aḳṭâb dervişân¹⁹¹

V

- 1 Riyâ vü sem‘ e çirk-âbundan itdim dâmenim çide
Dilerim kim gönül nefsim hevâsın nefy vü kem ide
- 2 Nidâ-yı ḡaybı irdi ḥâzır olun şavm-ı temcide

¹⁹¹ Bu dize eksik yazılmıştır.

- Sahūr-ı ni‘ met-i Hāḡ ḡān-ı luḡfi ṣāḡib-i ümmīde
- 3 Sivādan eyledim imsāk getürdüm cānı tā gide
Ki didüm süfre-i feyzine āh ben rüy-ı mālīde
- 4 Zihī ‘ izzetdür ifṡār eylemek bezm-i efendīde
Naṣīb olmaz bu her ṣāḡṣa ne mümkün göre her dīde
- 5 Biḡamdillāḡ müyesser oldu yüz gösterdi necīde
Dil-i zār ṣevḡ-i ‘ aşkından uyandı remz-i te’yīde
- 6 ḡudā ruzı ḡılubdur zıkrimi ḡün zıkr-i taḡmīde
Kerem it ḡek beni sen dā’ire-i sırr-ı tevḡīde
- 7 **Dü-‘ālem-i tekye-gāhında seni ey sultān**
ḡü zātuñ ḡutbü‘l-aḡṡāb bu ümem zıllında derviṣān

VI

- 1 Nice ta‘rif ü tavṣīf eylesem aṣla dilim dönmez
N’olur ḡāli anun kim ‘ayn-i i‘lān bir gözin süzmez
- 2 ḡayāt-ı cāvidānidur nigāhuñ görđi dil ölmez
Ma‘āz-allāḡ ger a‘rāz eylesin hergiz cihān gülmez
- 3 Sirāc-ı sırr-ı Hāḡ miṣḡāt-ı miṣbāḡ ile sönmez
ḡalubdur fülk-i dil deryā-yı ḡayretde neden yürümez
- 4 Meger ḡayd-ı ‘alāiḡ riṣtesiydik aḡd-i cevzimiz
Meded senden olur yoḡsa elem irmez gözüm görmez
- 5 **Reṣīd-i mücrimi ḡāṣā efendim luḡf idüb sözüümüz**
Zihī ‘ aşḡ-ı İlāḡī defter-i ‘ aşḡı ebed dürmez
- 6 Nizām ü ḡayy-i ṣer‘ī müfsīd-i ḡayr-ı Hāḡ düzmez
Gelür vecde dilā ṣevḡ-i cemāl-i nūrını bölmez
- 7 **Dü-‘ālem-i tekye-gāhında seni Hāḡ ḡılmış ey sultān**
ḡü zātuñ ḡutbü‘l-aḡṡāb bu ümem zıllında derviṣān

Tahmīs-i Reşīd Efendi

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

I

Kelāmuñ remzine mālīk olaldan ey büt-i zībā
Elimden düşmedi bir dem benim bu şāgar-ı şahbā
Sezādır 'iş u nüş başı idersem bezmini cānā
Hādīs-i la' lin ey sākī oğursa kulkul-ı minā
Harābāta o demde yüz tutar dünyā vü māfihā

II

Cemālün pertevinden pür-ziyādur çerh ne taķı
Senüñ āteş-i mihrinmiş viren bu mihre iħrākı
Ufukdan ser-nümün-ı kūyına Hāk kıldı iħkākı
Şafaķ şevķ-i ruħuñla şu' le-zār itmişdi āfākı
Şarup fānūs-ı mihr-i 'aşķına ya' nī bir el vālā

III

Derinde bende-i halka-be-güş oldıgıma şādım
Ki zīrā vaşfını şerh eyledi pür-cüş-ı süccādım
Sen ey şun' -ı Hudā virsen yine ben māder-zādım
Melekler Ka' be-i kūyuñ tavāf eyleriken ādem
Henüz āb u güle konmuşdı bir dürr-i yetim-āsā

IV

O dem ey nāz-perver nūr-ı Hākla çehre tolmışdı
Hezārān 'ālemüñ halkı heme pür-behre olmuşdı
Saña huddām ü lālā çün olanlar şöhre bulmuşdı
Senüñ gehvāre-keş dāyeñ felekde zühre olmuşdı
Dağı pehlūsına vaz' olmadan ol ādemüñ

V

Nice sırr-ı haķāyık hadn bulup 'Ulvi bu mektebde
Reşīdā keşf-i esrāre gelüp 'Ulvi bu mektebde

Dürer-bâr-ı rümûzından alup ‘Ulvi bu mektebde
Dehânuñ sırrına vâkıf olup ‘Ulvi bu mektebde
Yüzinden âyet-i hüsnüñ okutdı h̄âce-i dâna

32b

Reşid Efendi

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

I

Dilâ ber-geşte-i ‘aşkıñ ki min ‘azm-i remim var
Zihî Yahya ’ül-‘izâmdan muhyî-i cân-ı rahmim var
Hele “*lâ-yenfeu*”¹⁹² sırruñ fehîm kılub selimim var
Gülistân-ı hakâyıkda şehâ bir hoş nedimim var
Seher-hizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesimim var
Dimâg-ı cân mu‘atâr eyleyen ‘anber-şemim var

II

Senüñ bu câmi‘-i hüsnünün idüp ‘uşşâkıñı mecmû‘
Yüzinden ders-i muşhâf âyet-i mışbâh olup mesmû‘
Ruğuñ şerhinde mestür hatt-ı Yesrib ey şeh-i yembû‘
Seher-hizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesimim var
Dimâg-ı cân mu‘atâr eyleyen ‘anber-şemim var

III

Riyâz-ı tal‘atunda gonca-ı verd nev-res ü peydâ
Nihândır gül-bün-i rüyunda çendân bülbül-i şeydâ
Hayâl-i sünbülünle her gicem çü nik şeb-i yeldâ
Tulû‘-ı şemsden evvel ne toğar gör gönül-i ferdâ
Seher-hizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesimim var
Dimâg-ı cân mu‘atâr eyleyen ‘anber-şemim var

¹⁹² Mu ‘min Suresi: 40/52 “Fayda vermez.” manasına gelmektedir.

IV

Dem-â-dem Ka' be-i kûyuñ tavâf sa' yûnda' âşıkklar
Getürdi Merve-i ' umre şafâda zât-ı şâdıklar
Didiler dâğ-ı hasret sîne de iken bağır yanıklar
Zihî bu va' de-i vuşlağ zihî teşbîr-i sâbıklar
Şeher-ğizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesîmim var
Dimâğ-ı cân mu' aţtar eyleyen ' anber-şemîm var

V

Meşâmm-ı cânıma irâş ider bu nazmla hoş-bû
Degüldür nâfe-i müşk-i Hıten ey dîdesi âhû
Meger kim ca' d-ı zülfüñ bûyı şeb-bûsı kad-ı dil-cû
Reşîd çün mest olub mestâne hâletle dedi yâ hû
Şeher-ğizâna peyk-i bâr olur şubh-ı nesîmim var
Dimâğ-ı cân mu' aţtar eyleyen ' anber-şemîm var

33a

Secde-güzâri-i hâme-i şikeste pâ der-i mihrâb-ı teşekkür

Hâzret-i Şehriyâr-ı cihân-ârâ emîrî' l-müminîn sultân ül-mücâhidin sultân Maḥmûd Ḥan-ı şânî eyyede Allâh u naşr ḥazz

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Livâ-yı besmeyleyle feth idince hısn-ı Qur'ânı
Mübârek sûre-i “*inne-feteḥnâ*”¹⁹³ çıkdı ' unvânı
- 2 Tefe'ül kaşd idüp bu beyt-i ma' mûr-ı mübârekle
Şürü' itdim beyâna ḥüsn-i vaşf-ı şâh-ı devrânı
- 3 Şeh-i Dârâ-ḥadem dâdâr-ı dâd-ârâ- yı ' âlem kim
Ferîdün-Sikender der-geh-i ' adlinde der-bânı
- 4 Megâzi-pişe sultân-ı mücâhid fî-sebîli'llâh

¹⁹³ Fetih suresi 48/1 “muhakkak biz feth ettik , biz açtık.” manasına gelmektedir.

- İder dergā(h)ına şāhān ‘ālem vaż‘ -1 pīşānı
- 5 Odur tāc-1 hīlāfetle serīr-ārā-yı kūtbiyyet
Odur şān-1 şerefle mihr-i ‘ālem-ţāb-1 nūrānı
- 6 Kemālāt u ma‘ārifle muhallā zāt-i pūr-cevri
Mübārek kılup āgāhına mülhem rāz-1 pinhānı
- 7 O hākān-1 ‘āzam u mażhar-1 inna ce‘alnā kim
Hīlāfet tahtınuñ hālā odur şāh-1 Süleymān’ı
- 8 Nice yıldır dem-ā-dem kan aķar mizāb-1 tīgından
Yine pas tutmayor cevher gibi şemşir-i bürrānı
- 9 Nigāh-1 hışmına tākāt getürmez Sām-1 pūr-heybet
Güzāriş-yāb ider ķahrı ten-i saht-Nerimānı
- 10 Nemi Rüstem diyüp Rüstem kaçardı pīş-gāhından
Gümānından eger pūr-tāb ideydi tır-1 perrānı
- 11 Olur hem-reng külhan şahn-1 gülşen tāb-1 hışmından
Gülistān eyler ammā āb-1 luţfi āteşistānı
- 12 Fünūn-1 ma‘rifetle evvelidir hep selāţinüñ
Şunūf-1 mekremetde zātına yoķdur anuñ şānı
- 13 Şeh-i pākīze-dil Sulţān-1 Maħmūd Han-1 Şānı kim
Olur yerde beşer gökde melek cümle şenā-h‘ānı
- 14 İmāmetle kerāmetle şehāmetle şecā‘atle
Mü‘ebbed eylemiş Mevlā o zāt-1 pāk-i zī-şānı
- 15 Münevver hāţırı hep vāridāt-1 ğayba mażhardır
Ve illā ‘aķl ile olmaz bu tedbīrāt-1 hākānı
- 16 Rüsūm-1 ğaflet-āmiz-i selefden eyleyü a‘rāz
Asāsından mücedded kıldı ser-tā-ser bu nebīyānı
- 17 Bu tarz-1 pāk-i hāşü‘l-hāş ile ol kūtub-1 devrānuñ
Sülūki hep mülūki eyledi mebhūt u ğayrānı
- 18 Odur hālā şerefle mürşid-i seccāde-i taħķiķ
Rikāb-1 devletinde bendelerdür hep mürīdānı

- 19 Hâfâdır tab‘ını cûd u ‘a‘âda Hâtem’e teşbih
Nice Hâtem gibi var kullarında ehl-i ihsânı
- 20 Biraz A‘râba maḥşûş idi cûdı Hâtem-i Tayyûñ
Cemî‘-i ‘âleme şâmil bunuñ cûd-ı firâvânı
- 21 Degül bir mesned-ârâ-yı vezâret ‘abd-ı mümtâzı
‘Acem şâhıyla birdir pâyede bir mîr-i mîrânı
- 22 O raḥş-ı bād-pâ üzre temâşâ eyle diḳḳatle
Eger görmek dilerseñ taḥt-ı riḥ üzre Süleymân’ı
- 23 Vücûda keremi ol gevher-i ‘âlem bahâdır kim
Müzeyyen eyledi silk-i le’âl-i âl-ı ‘Osmânı
- 24 Nice yüz yıl yanardı dem-be-dem nâr-ı mecûs-âsâ
Ocağ-ı fitne kim sönmezdi dökseñ baḥr-ı ‘ummânı
- 25 Selâḫin-i ‘azâmuñ nicesi me’yûs olup gitmiş
Birer itfâya ḳâdir olmamış ol nâr-ı süzânı
- 26 Teâlallâh nedir bu kuvvet-i ḳudsiyye kim derḫâl
Ne âteşden eṣer ḳaldı vü ne âteş-perestânı
- 26 Sezâ-yı la‘net oldı şübhesiz ol ḳavm-i pür-nikbet
İdince ni‘met-i şâh-ı kerîme böyle küfrânı
- 27 Bi mişl mâ a‘teda nazm-ı şerîfiyle olur vâcib
Fünûn-ı şan‘at-ı ḫarbiyyenüñ ta‘lîm ü ittikânı
- 28 Velî ḳâbil degil zâğ-ı siyeh ta‘lîm-i güftâre
Şekerle besleseñ olmaz yine tefhîmüñ imkânı
- 29 Kenâr-ı gülşen-i şevket-nümâ-yı şaḫn-ı devletden
Tağıtdı şâhbâz-ı saḫveti zâğân-ı kuzğanı
- 30 Mübârek zât-ı pâki mihr-i ‘âlem-tâbıdır dehrüñ
Semâ-yı devletüñ her bendesi bir necm-ı raḥşânî
- 31 Ne ḫaddime benim ol pâdişâhı eylemek tavşîf
Nice Vaşşâf’ı ‘âcz ḳıldı evşâf-ı cihân-bânı
- 32 Nice tavşîf ider bir zerre mihr-i ‘âlem-ârâyı

- Nice ta'rif ider bir mūr-ı aḥkār ol Süleymān'ı
- 33 Semā-yı vaşfına vāşıl degildir süllem-i efkār
Hemān ikrār-ı 'aciz itmekden özge yoḡdur āsānı
- 34 Velī ḡudret ta'alluḡ itdigi miḡdār vācibdir
Şenā-yı zātına şarf eylemek evḡāt u ezmānı
- 35 Bu yüzden ben de ma'zūrüm idersem vācibi icrā
Ḳabul olmaḡ ümīdiyle bu nazmuñ 'ayb u noḡsānı
- 36 Nice sihr-āferinān-ı suḡen dembeste olmuşdır
İderlerken der-i 'adlinde icrā-yı suḡen-dānı
- 37 Ḥuşūşā nükte-sencān-ı Sitanbul kim müsellemdir
Belāḡat ḡülşeninde anlaruñ her dürlü elḡānı
- 38 İştidim cümlesi bir bir olup ser-dāde-i iḡlīm
Edā-yı vaşfına hiç bulmamışlar rāh-ı imkānı
- 39 Ḥudāvendā veliyyü'n-ni' metā şāhā kerem-kārā
Eyā zāt-ı hümāyunuñ mübārek zıll-ı Yezdānı
- 40 Nazar-gāh-ı İlāhī ehl-i imānuñ penāhısın
Seni muḡtār-ı mümtāz eylemiş elḡāf-ı Subḡānı
- 41 Vücūduñ ism-i a'zam zāt-ı pāküñ şāh-ı 'ālemdür
Cebīnüñdür semā-yı devletüñ ḡürşid-i raḡşānı
- 42 Cihānı ser-te-ser āşār-ı ḡayruñ tutdı mihr-āsā
İḡāta eyledi şarka vü ḡarba cümle ekvānı
- 43 Olup ez-cümle Ḳıbrıs dāye-mend-i luḡf-ı bī-ḡāyet
Kenār-ı baḡr-ı elḡāfuñda buldı şöhret ü şānı
- 44 Kütüb-ḡāne bināsıyla idüp bu beldeyi iḡyā
Ḥayāt-ı tāze buldı sāye-i luḡfuñda sükkānı
- 45 Nefāisden nice a'lā kütüb vaḡf eyleyüp ḡılduñ
Bu a'lā buḡ'ayı leb-riz-i cevher ey kerem-kānı
- 46 Bu bir 'ālī ziyāfet-gāh pāk-i kim
Olur miḡmānına sāyeñde her ḡün feyz-i rūḡānı

- 47 Huşûşâ lihye-i pâkîze-i şâh-ı risâletden
‘ İnâyet eyledüñ bir kıt‘ a mûy-ı ‘ anber-efşânı
- 48 Şeref-bağş-ı vuşûl oldıkdâ şad devletle ‘ izzetle
Ġariķ-i lücce-i nûr oldı şehrûñ cümle erkânı
- 49 Sirişk-i çeşm ile âbdest alub taķbîle sa‘ y itdi
Du‘ â-yı devletüñle beldenüñ erkân u a‘ yânı
- 50 Kütüb-ġâne bu gevherle bulup bir revnaķ-ı diger
ġulâşa bir yerinde kıl kadar ķalmadı noķşânı
- 51 Egerçi cümle ehl-i beldeye luţfuñ ‘ amîm oldı
Ser-â-pâ oldılar iġsânunuñ mesrûr u şādânı
- 52 Velî bu ‘ abd-ı bî-miķdâra oldı cümleden efzûn
Şu iġsânlar ki mümkün olamaz îfâ-yı şükrânı
- 53 Neżâretle beni manzûr-ı ‘ ayn-ı iltifât itdüñ
Nazardan şaķlasun zât-ı şerîfüñ ġıfz-ı Rabbânî
- 54 Liyâķat yok iken zât-ı ġaķîr-i kemterânemde
Rü ‘ üs iġsân idüp tedrîsi kıldun bana erzânî
- 55 Beni bu bezm-i felekde ġaşılı yekden çerâġ itdüñ
Söyünmez ġaşre dek zât-ı hümâyunuñ çerâġânı
- 56 Egerçi Kıbrıs elmâsı gibi kem-ķadr idim ammâ
Beni pırlanta elmâs itdi enzâr-ı cihân-bânı
- 57 Degildir şek [.....]¹⁹⁴ îfâya ķâdir ġâme-i ķaşır
Eger ķaşır itse de şükr ü şenâya cümle ezmânı
- 58 Be-câh-ı mefġar-ı ‘ âlem be-ġaķķ-ı Ka‘ be-i zemzem
ġudâ manşûr u ġâlib eyleye ġâķân-ı devrânı
- 59 Nizâ‘ ı ķaţ‘ idüp şemşîr-i ser-tîz-i şerî‘ atle
ġudâyâ duzaġa nefy eyle ehl-i küfr ü tuġyânı
- 60 Du‘ â-yı devletüñden bir nümüne eyledim ibrâz
ġaķîķatde du‘ âñı eylerim ammâ ki pinhânî

---

¹⁹⁴ Bu dizede ölçü kusuru vardır.

- 61 K̄ab̄ülünde tereddüd eylemem der-gāh-ı ʿ izzetde
Şürûṭ-ı isticābınla idüp maʿ rûz-ı Subhānī
- 62 Te ʿeddüb eylerim zeyl-i duʿ āda zıkr-i maḥlaşdan
Kemāl-i **Hilmi** itmām eyleye şāyed bu noḡşānı

35b

Muʿ aşşer-i Ramiz Paşa

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

I

Neden ey eşk-i ṭufān ḥiz-i ḥasret bī-eşersin sen
Niçün ey naḥl-i āh u āteşinim bī-şemersin sen
Saña nʾoldu dem-ā-dem ey şabā ḡam-nāk eşersin sen
Meger kim sünbül-i zülfinden ayrılmış gezersin sen
Başıldı ḡaṭṭ ile iḡlīm-i ḥüsnüñ bi-ḡabersin sen
Daḡı ey ḡonca leb-bestāna istiḡnā emersin sen
Yaḡup dil Kaʿ besin hem ḡün-ı ʿ uşşāḡı dökersin sen
Behey ḡamze hele Ḥaccāc-ı zālinden betersin sen
Benim derdim yeter beyhūde zāhid pend idersin sen
Mariz-i ʿ aşḡ cismim cānıma degme üzersin sen
Gel ey nāşih ḡopındı ḡāl-i dilden bī-ḡabersin sen
Beni dīvāne ḡıldı ol perī bilmem ne dersin sen

II

Bilür misin baña bu ḡurbet ilde nʾetdi ol zālīm
Daḡıtdı zülfini şāne perişān oldı aḡvālim
Banā bir būs-i pāyuñ vaʿ d idüp ol naḥl-i meyyālim
Aḡıtdı sū-be-sū cūy-ı sirişḡ-i dīde-i alım
Ben ol pervāneyim ki şuʿ le derken şemʿ -i iḡbālim
Yanup kül oldı şimdi nār-ı ḡasretle per ü bālim

Kimün başına döndümse felâ hün-veş görüb cânım
Atıldım berr ü yabana ğarib ellerde pâ-mâlim
Bana şorsun namâz-ı ‘aşkı şor ey zâhid-i ‘âlem
Ki tâk-ı ebruvâna yârdır mihrâb-ı ayalım
Gel ey nâşih kıpındı hâl-i dilden bî-ğabersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dersin sen

III

Aman itdim firâkıdan didikce âteşin olmuş
Meger kim sūz dilimden parlamış hem hışm-gîn olmuş
Dil-i rem-gerde gerçe mâr-ı zülfünde emîn olmuş
Velî ğâfilüne şir ğamze anda der-kemîn olmuş
Donanmış lâle-zâr-âsâ dil-i pür-dâğ-ı zeyn olmuş
Döşenmiş şerhalarla şadr-ı şine şeh-nişin olmuş
Dile şun demde çün kim va‘de-i vaşluñ qarîn olmuş
Gel ey rûh-ı revân enfâs-ı ‘aşık vâ-pesîn olmuş
Gülistân-ı cemâli ğıbta-ı huld-ı berîn olmuş
Ne zâhidler belâ-yı ‘aşk ile zâr u hazîn olmuş
Gel ey nâşih kıpındı hâl-i dilden bî-ğabersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dersin sen

IV

Kime derd-i dilimden zâr-ı feryâd eylesem bilmem
Kime şekvâ-yı cevri-ı çerh-i bîdâd eylesem bilmem
Harâb olmuş derûnı neyle âbâd eylesem bilmem
Bozulmuş leşker-i şabra ne imdâd eylesem bilmem
Nice dâm-ı hevâna gönülüm âzâd eylesem bilmem
Anı nâ-geh esîr-i dest-i şayyâd eylesem bilmem
Ne yüzle der-geh-i Hâkka varup dâd eylesem bilmem
Gözüm yaşından özge nem var irâd eylesem bilmem
Seni ‘aşka nice zâhid berâber şâd eylesem bilmem

‘Aceb añlar mısın bu beyti inşād eylesem bilmem

Gel ey nāşih kıpındı hāl-i dilden bī-ḥabersin sen

Beni dīvāne kıldı ol perī bilmem ne dersin sen

V

Bu şeb yāruñ ḥayāl-i zūlf-i ruḥsarıyla āh itdim

Duḥān-ı āh ile āyīne-i māhı siyāh itdim

Ṭutuşdım āteşin ruḥsāra ol dem ki nigāh itdim¹⁹⁵

Göñül mülkine kendim od kıodum kendim tebāh itdim

Begim ma‘ zūr ṭut bī-iḥtiyārım āh vāh itdim

Seni sevmekden özge pādişāhım ne günāh itdim

Nice dem eşk-i ṭūfān-ḥiz-i ğurbetde şināh itdim

Hele yaman-ı bāb-ı luṭfı buldım hem tebāh itdim

Derūn-ı **Rāmizi** ben kıābil-i feyz-i ala itdim

Silüp naķş-ı sevā-yı şāh-ı ‘ aşka taḥt-gāh itdim

Gel ey nāşih kıpındı hāl-i dilden bī-ḥabersin sen

Beni dīvāne kıldı ol perī bilmem ne dersin sen

36b

Cīnānī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Ber kıarār olmaz dilā aḥvāl-i ‘ ālem ber-saķam

Menzilüñ eyler kışinüñ ğāh reng ü ğāh bem

Rūzgārın şiddetin hażm eyleyüp mānend-i yem

Kısmet-i taķdıre ol rāzı ne gelse piş ü kem

Vuşlāta ḥandān olup hicrān için çekme elem

Böyledir aḥvāl-i‘ ālem ğāh şādī ğāh ğam

¹⁹⁵ Metnin orijinalinde “itdim” redifi yoktu.

II

Sürmedin bir iki gün ‘ aşık şafâ-yı vuşlatı
Bî-ħuzûr eyler anı yârûñ belâ-yı firqatı
Çün bilürsin böyledir devr-i zamānuñ ‘ âdeti
Senden el çek cümleden fikr eyleyüp bu ħâleti
Vuşlâta ħandân olup hicrân için çekme elem
Böyledir aĥvâl-i‘ âlem gâh şādî gâh ğam

III

Ehl-i ‘ aşkuñ ħâtır-ı zârın bu dehr-gîn ider
Vaşl ile ki şād idüp hicrân ile ğam-gîn ider
Her ne olsa nîk ü bed bâķî degil eyler güzer
Virme anuñçün gönül mir‘ âtına jeng ü keder
Vuşlâta ħandân olup hicrân için çekme elem
Böyledir aĥvâl-i‘ âlem gâh şādî gâh ğam

IV

Vaşl-ı zevķ itdin vişâl-ı yâr ile ħandân olup
‘ Âlemi şād eyledüñ hem şoĥbet-i cânân olup
Hicre düşdinse n’ola bir iki gün nâlân olup
Böyle ħalmaz ğam yeme âşufte vü ħayrân olup
Vuşlâta ħandân olup hicrân için çekme elem
Böyledir aĥvâl-i‘ âlem gâh şādî gâh ğam

V

‘ Âlemüñ ħâlî budur itme şikâyet ol ħamûş
Geh naşibi nîş olur ħulķ-ı cihānuñ gâh nûş
Geçme teslîm-i rızâdan var ise başında hûş
Ĥâlüne şükr it **Cinānî’den** bu pendî eyle gûş
Vuşlâta ħandân olup hicrân için çekme elem
Böyledir aĥvâl-i‘ âlem gâh şādî gâh ğam

Ḳadrī**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

I

Gel gümān-ı ' aşka dest ur ḳurb o dānāda ol
 Himmetüñ şāhuñ bülend it sidre-i ṭübāda ol
 Bezm-i ḥāşa ayağūñ merdāne baş āmāde ol
 Devlet için zāl-ı çerh ile yeter gāvğāda ol
Nāfe ḥuşke ḳıl kanā' āt dā'im istignāda ol
Ber-murād olmazsın ölmezlik hemān āzāde ol

II

Pāyına pīr-i muğānuñ mihr-veş ḳıl rüy-māl
 Ḳonca? dirsen göñül mir' ātına gerd-i melāl
 Çün celāl āyīnesinden ' aks ide rüy-ı cemāl
 Minnet ile üştür-i gerdüne olma pāy-māl
Nāfe ḥuşke ḳıl kanā' āt dā'im istignāda ol
Ber-murād olmazsın ölmezlik hemān āzāde ol

III

Gevher-i maḳşūd için gezdım cihānı ser-te-ser
 Cām-ı baḥtım ser-nigün itdi sipihr kīne-ver
 Bāğ-ı dehri eyledim bir gün taḥayyürle gezer
 Diñledim bu maṭla' ı tekrār ider murğ-ı seḥer
Nāfe ḥuşke ḳıl kanā' āt dā'im istignāda ol
Ber-murād olmazsın ölmezlik hemān āzāde ol

IV

Şanma mir' āt-ı felekden ' aks ide rüy-ı vefā
 Şūretin naḳş itmede ' ālemiñ ressām-ı ḳazā
 Yār-ı şādıḳ bī-vücūd ancaḳ mişāl-ı kīmyā

Sineñi çäk itmesün dirsen sihâm-ı ibtilâ
Nâfe huşke kı l kanâ' â t dâ'im istiğnâda ol
Ber-murâd olmazsın ölmezlik hemân âzâde ol

V

Şâdumân olmağ dilersen kı l yûri terk-i heves
Himmetüñ kâfında ' anğâ ola mânend-i meges
' Âkı l iseñ olma hem-âheng feryâd-ı ceres
Diñle pendim minnet itme nâr-ı duzağdan kı bes
Nâfe huşke kı l kanâ' â t dâ'im istiğnâda ol
Ber-murâd olmazsın ölmezlik hemân âzâde ol

VI

Her kelâmuñ luğf ile ger ola mânend-i delâl
Varına sevğ-i cehâletden kesâde ihtimâl
Vaz' -ı nâ-hem-vârına çerhüñ tağammül ğod muğâl
Cân ile güş it ne söyler Kâdri-i şerîf-mağâl
Nâfe huşke kı l kanâ' â t dâ'im istiğnâda ol
Ber-murâd olmazsın ölmezlik hemân âzâde ol

37b

Tağmis-i Rağmî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

I

Ne cânda mâsivâ zevkı ne dilde kı l u kı l im var
Dem-â-dem zıkr-i Hâğ ile ne şedîd ğasb-ı ğâl im var
Ne dünyâdan ne ' uğbâdan ğ' âs ile su' âl im var
Ġanîdir ' aşğ ile göñlüm ne mâl ü ne menâl im var
Ne vaşl-ı yâre ğandânım ne hicrândan melâl im var

II

Helāk-ı cān için ğamzeñ bana hancer şunar cānım
Hemā teslim-i rūḥ idüp taḥalluḡdan çıkar cānım
Bisāṭ-ı ḡurbe ḡurbiyyet bulam diyü o mercānım
Şu cāzū gözlerinden ğayrı kimse yok şanur cānım
Ne şaĝ olmak murādıdır ne ölmekden kaçır cānım
Cihānda ḡaste-i ‘ aşḡ olalı bir ḡoşça ḡālim var

III

Bu eşige kıldı benim cānuñı benim ğaltān
Vücūdum varlıĝın çün kim fenāya virmişem elān
Şarāb-ı ‘ aşḡla mestim göñül āşufte vü cān ḡayrān
ḡanā‘ at ḡāfına ‘ anḡā olup dil mülküne sultān
Ne meyl-i külbe-i āḡzān ne zevḡ-i şoḡbet-i yārān
Ne ta‘ n-ı zāhid-i nādān ne ceng ü ne cidālim var

IV

Menim ol merd-i meydān lem-ḡaḡıḡat ḡasb-ı çālāki
Fedā-yı ‘ aşḡa kılmışam cihānda māl ü emlāki
Melāmet ehliyim n’ola dökerse başıma ḡāki
Kim eger ḡüşe-i ğamda yaturken zār-ı ğam-nāki
Ben ol ḡayrān-ı ‘ aşḡım kim yitürdim ‘ aḡl-ı idrāki
Ne ‘ ālemden ḡaber-dārım ne kendimden ḡayālım var

V

Getür sāḡı mey-i bāki bu dem mest eyle ‘ uşşāḡı
Hemān ḡo şayd-ı zāt idüb unuḡıl sen bu āfāḡı
Nazar ḡıl ḡāline her ḡāḡ eser ki saña müştāḡı
Ferāmüş eyle bu ḡulḡı añup ey **Raḡmi ḡallāḡı**
Cihān fānīdir ey Yaḡyā hüve‘ l-ḡayy hüvel-bāki
Deĝişmem aḡlas-ı çerḡe benim bir köhne şālim var

‘Abdī

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

I

Muḥaqqāqdır dilā nesh̄ olmaz anuñ naqş u taḥriri

Değil mümkün ezel aḥkāmınuñ tebdil ü ta‘biri

Bu iki mışra‘-ı zībāya dimiş ‘āriflerin piri

Ḥakim-i muṭlaquñ olmazsa ger bir işde taqdiri

Müfid olmaz hezār erbāb-ı ‘aḳluñ re‘y-i tedbiri

II

Kişi uysa hevā-yı nefse olsa merd-i bī-pervā

Tefekkür kılmasa dünyāsını ‘uqbāsını aşla

Günāh-ı cürmünüñ pāyān ü ḥaddi yoğiken farzā

‘İnāyet eylese bir bendesine Ḥazret-i Mevlā

Şavāb olur ḥaṭāsı hep kemāl-i maḥz-ı taqşiri

III

Sefer müşkül seferdir deyü incinme sitem çekme

Sürünme devletüñ iqbāline idbāre gam çekme

Ne dem kim bār-ı miḥnet gelse şabr ile elem çekme

Muḥarrerdır gınā vü faqr ü nīk ü bed elem çekme

Nedir “*naḥnū ḳasemna*”¹⁹⁶ āyetinüñ añla tefsiri

IV

Cihānda bu ḳapunüñ fazılı yoḳ biñ kez söylersen

Der-i Ḥaḳḳa tevekkül ḳıl murāda irişem dersen

Dilā benden eger ḥaḳḳāne pend-i nush̄ istersen

Ḥazer-i men‘ ḳadar ḳılmaz ne deñlü gūşiş eylersen

¹⁹⁶ Zuhuf 43/32 “Biz kısımlara ayırdık.” Manasına gelmektedir.

Ḳazā-yı mübremüñ mümkün degil sa‘y ile taḡyīri

V

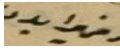
Dilā ger ‘aḡıl iseñ ehl-i iz‘ān-ı te‘emmül ol
Ṣonuñ gör naḡar-ı aḡvāl-i erbāb-ı taḡammül ol
Cefāya ṣabr idüp ‘Abdī gibi ṣaḡib taḡammül ol
Sa‘ādet ister iseñ ehl-i nesīm-i tevekkül ol
Ḳabul it cān ile dervīṣ bu pend-i ḡazret-i pīri

38b

Ḡazel-i Vāṣıf-ı Mīr Taḡmīs-i Rāsiḡ Efendi

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

I

Gözümde ḡ‘āb-ı rāḡat ṣubḡa dek nā-yābdır sensiz
Ṣerār-ı sūz-ı ḡasret cismime eşvābdır sensiz
Ṣeb-i hicrinde dīdem ‘ayn-ı bir sensiz
Dü-çeṣmim girye kārımdan aḡan ḡün-ābdır sensiz
Siriṣkim ḡüyyā bir ḡalkā-i gird-ābdır sensiz

II

Ümīd-i ṣerbet-i la‘l-i lebūñle dem-be-dem cānım
Ser-ā-pā ṣerḡa dār-ı neṣter-i hicr oldı sultānım
Açup mir‘āt-ı rūyuñ ṣun nefisdir iṣte sultānım
Ṣifā-sāz ol yetiṣ gel ey ṡabīb-i derd-i pinḡānım
Göñül rencūr-ı ḡasretdir yatur bī-tābdır sensiz

III

Gönül kim münker-i zevḡ oldı bī-encām-ı hicrinde
Hevā-yı leyli-i zülfi ḡoyaldan dām-ı hicrinde
Tefevvūḡ eyledi Mecnūnı evvel kām-ı hicrinde
Bisāt-ı istirāḡat görmez oldı ṣām-ı hicrinde

Ziyâluñla gözüm tâ şubha dek bî-h'âbdır sensiz

IV

Girift-i çeng-i aḫzânuñ olan Mañşür-veş iñler

Bu çeşm-i nâ-tevânım sūziş-i tennür-veş iñler

Rebâb-ı sînemi gūş eyleyen rencür-veş iñler

Ṭoḫındıqça tel-i hicrânıma ṭanbūr-veş iñler

Bu sâz u sîneme engüşt ğam-ı mızrâbdır sensiz

V

Çekelden dil elin peymâne-i şahbâ-yı ülfetden

Firâḫnuñ cür' a virmez hiç şarâb-ı cām-ı rāhatdan

Şurâḫi-veş döker ḫünâb-ı eşkin nâb-ı firḫatden

Pey-â-pey meclis-i ğamda ḫumâr-ı keyf-i ḫasretten

Baña peymâne leb-rîz-i mey-i zehr-âbdır sensiz

VI

Çıkınca fülke-i Sāmân başdan baḫr-ı ḫasretde

Olup nâ-yâb semt-i merḫamet gird-âb-ı miḫnetde

Gezerken şurṭa-ı fikretle deryâ-yı melâhatde

Muḫâlif rüzgâr ile yem-i 'ummân firḫatde

Benim keştî-i maḫşûdum nişîn-i şâpdur sensiz

VII

Görenler gūşe-i ğamda dem-â-dem **Râsiḫi** 'âkif

Taḫazzünle olurlar her biri bir ḫâlle 'âkif

Degildir kimse ey meh nükte-i endişeme vâḫıf

'Aceb ḫanden zuḫûr eyler deyü ḫasret-keşüñ Vâşıf

Ümîd-i maḫdemüñle nâzır ebvâbdır sensiz

Gazel-i Şâkir Tahmis-i Râsih**Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün**

I

Cân u dil çeşm-i füsûn-sâzuñla teşhîr oldı âh
 Şâf iken mir'ât-ı dil cevruñle tekdîr oldı âh
 Âh-ı hasret dem-be-dem hicruñle tekşîr oldı âh
Sûziş-i nâlemden 'âlem cümle dil-gîr oldı âh
Ġamzenüñ her pâresi sinemde bir tîr oldı âh

II

Nağl-ı nâzım seyr idüp âgyâr ile tenhâ seni
 Sûz-ı ğam ser-tâ-be-pâ yaqdı hemân mülk-i teni
 Zağm-ı tîğ hicr ile âlûde kılduñ bendeni
Dest-i cevruñ şol kadar âzürde itmişdir beni
Dilde cân-ı şad hezârân pençe-i şîr oldı âh

III

'Ârız-ı şad berg eli dîde-i cân eyleyüp
 Hasret-i rüyuñ melâli dîde cây eyleyüp
 Lem' a-i hürşid mişâli dîde cây eyleyüp
Reng-i ruhsârüñ hayâli dîde cây eyleyüp
Nâr-ı hasretle efendim şimdi taqtîr oldı âh

IV

Bir zamân sen şuğa eylerdin efendim ser-fürü
 Zerre inşâf itmedüñ ben zârına ey mâh-rû
 Hâtır-ı nâ-şâdımı tâ yaqdıguñ demden berü
Şöyle vîrân eyledüñ kalbim benim şimdengerü

Şanma kim ol kâbil-i termîm ta' mîr oldu âh

V

Cünbüş-i vaşluñ ümîd eylerken ey âşüb-ı berk
Zulmet-i hicrâna duş itdi beni aḫir felek
Dir iken **Râsiḫ** fiġânım duymasun âġyâr teg
Şît-i 'aşkı Şâkirüñ gitdi verâ-yı Kâfa dek
Nâle vü efgân ile 'âlemde teşhîr oldu âh

39b

Gazel- Râsiḫ Efendi Tahmîs-i Fâ'îḫ

Mef'ûlü Me' fâilü Me' fâ'ilü Fa' ülün

I

Bir nîm nigâha dil-i ḥ' âhiş-geri verdim
Bâzâr uyuşup gönümi şimdengeri verdim
Cânım daḫi maṭlûb ise al ey peri verdim
Kâlâ-yı dile ġamzeñ olup müşteri verdim
Pey virmiş idi aḫiri ammâ geri verdim

II

Eṭrâfa tebessümle gönül câlibi olduñ
Ceys-i nigeḫüñ ile başup ġâlibi olduñ
Ġâret ile ârâm-ı dilüñ sâlibi olduñ
Ey meh nigeḫ-i luṭfuñ ile ṭâlibi olduñ
Geldi saña dil virmenüñ artıḫ yeri verdim

III

Virdüm dil-i bî-çâreyi sen ḫaşı kemâna
Yeter nigeḫüñ işledi tâ bûte-i câna
ḫaydım mı benim şâyi' olur ise cihâna
Hîç 'atf-ı nigâh eylemedim sūd u ziyâna

Yā fā'ide yā hūd zarar anı veri verdim

IV

Hāl ü haḫ u gīsūña idüp meyl-i teveccüh
Çeşmān-ı suhen-gūña idüp meyl-i teveccüh
Geh na' re-i yāhūña idüp meyl-i teveccüh
Mihrāb-ı dü-ebrūña idüp meyl-i teveccüh
Ben hānḳah-ı 'aşkuña pōstı seri verdim

V

Ġam virmiş idi beynimize cevri ile naşluñ
Kulsun deyü vāfir ararım bilmedim aşluñ
Sen eyleriken dūn hele gerdāniye faşluñ
Tātār-ı nigāhuñ getürüp müjde-i vaşluñ
Hıdmet deyü naḳdīne-i eşk-i teri verdim

VI

Sen serv-i ḳadi bulsa şorardı dil-i Rāsiḫ
Bin vaşluñı zihninde ḳurardı dil-i Rāsiḫ
Bu Fā'ika h'āheşle şorardı dil-i Rāsiḫ
Bir şūḫ-ı melek-meşreb arardı dil-i Rāsiḫ
Sulṫānımı 'afv eyle ḳuluñ gösteri verdim

40a

Terkīb-i Fāzıl-ı Merḫūm

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

- 1 Söyleşüp vāsıtasız rāh-nümā bilmez idim
Saña leb-ber-leb iken ḫarf-i recā bilmez idim
- 2 Ben senüñle elem-i fikr-i sevā bilmez idim
Hoş gelürdi baña hep cevri ü cefā bilmez idim

- 3 N'olduğuñ çāşni-i zevk u şafā bilmez idim
Hele yanımda iken derd ü belā bilmez idim
- 4 Elem-i firkatide gerçi cüdā bilmez idim
Seni bu rütbe vefāsız şanemā bilmez idim
- 5 **Bizleri böyle ferāmūşa sebep n'oldı 'aceb**
Yoħsa nisyāna yine kendi günāhım mı sebep

II

- 1 Ğayra ey nūr-ı nigāhım nazarım var mı benim
Senden özge hele bir muntazırım var mı benim
- 2 Ğaste olmuşsın efendim Ğaberim var mı benim
Saña irsāl idecek yağma-berim var mı benim
- 3 Yoğla gel nabzımı derd ü kederim var mı benim
Tāb-ı Ğasret ile sūz-ı cigerim var mı benim
- 4 Yanıyor sīnede dil der-i serim var mı benim
Toğrısın söyle saña kem nazarım var mı benim
- 5 **O Ğadar emti'a-ı Ğüsnüfi endāzeledim**
Ğat Ğat itdim yine derd ü dilimi tāzeledim

III

- 1 Meşrebüñdi güzelim cevr ü cefā itmez idüñ
Ğande görseñ beni Ğiç terk-i vefā itmez idüñ
- 2 Nazaruñdan hele bir laħza cüdā itmez idüñ
Ğasd ile āşık-ı dīrine edā itmez idüñ
- 3 Baña bu mertebe nādide edā itmez idüñ
Beni pūyende-i vādī-i recā itmez idüñ
- 4 Pek severdüñ beni dünyāya fedā itmez idüñ
Belki bensiz taleb-i her dü-serā itmez idüñ
- 5 **Bu Ğadar 'arz-ı maħabbet nerede Ğaldı baña**
Toğrı söyle güzelim şimdi hele n'oldı saña

IV

- 1 Dönmesün ey kaşı yâ nîm nigâhuñ benden
Çekerim çilleñi ger ölse bile âhendan
- 2 Sînesin gösteriyor çâki-i pîrâhenden
Mağşaduñ rûhı ayırmağ mıdır âyâ tenden
- 3 Sîne şâf olmağa fırsat bulıcağ reh-zenden
Gel baña ḥ`âb-ı ferâgatde iken erkenden
- 4 İstenür mi güzelim olmıyacağ şey' senden
Böyle a' râz idecek mertebe kuldı benden
- 5 **Hıdmet-i şohbet-i şîrinini az eylemedim**
- 6 **Seni ta' cîz idecek rütbe dirâz eylemedim**

V

- 1 Câme-i hüsnuñe bir kat dağı sefer-rev olsun
‘ Âşıkuñ dîdeleri nür ‘ alâ nür olsun
- 2 Aña kurbân olanuñ sa' yı da meşkür olsun
Ben işitdim dimiş ol meh bize mehcür olsun
- 3 Bir dağı vuşlatımız zemzeme-i şûr olsun
Yâri yanında olan dil-şüde mesrûr olsun¹⁹⁷
- 4 Ne kadar ehl-i suhene var ise manzûr olsun
Aña manzûr olan herkese menfûr olsun
- 5 **Taraf-ı erba' a-ı yârı alınca âgyâr**
Çekdi andan elini Fâzıl-ı nâ-çâr nâ-çâr

40b

Gazel-i Nedîm Tahmîs-i Pertev

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Câm-veş devr itmeden ayağıma indi şızı

¹⁹⁷ Metnin orijinalinde “olsun” redifi yok.

Bu şarāb-ı aşkuñ āhır ben de oldum matizi
Gördiñiz mi būs-ı la' lūñ va' ad iden imānsızı
Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şaticı 'aql alıcı kâfir kıızı

II

Dürd şarābuñ keyfi bir maḥmūde beg kār eylemiş
Āh keyfiyet beni bī-neng ü bī-ār eylemiş
Çünkü hem-şirūñ kızub va' adini inkār eylemiş
Germ olup oğluñ bize bir buse ikrār eylemiş
Dün kızuñ da çignedi ey pīr-i mey o şakızı

III

Ḥatt-ı la' lūñ gonce-i ra' nāya açdırmaz lihāf
Gerden-i kulḳuldan itmez mi şuraḥi bī-mu' āf
Leblerin yāḳūtdan rengin disem olmaz ḥilāf
Sīnesi destindeki peymāneden berrak u şāf
Ruḥları cāmuñdaki şahbā-yı terden kırmızı

IV

Şevḳ peydā ḡam nihān a' dā-yı āhen dilde şerm
Baḡt ya derdim müsā' id teşne senūñ [.....]¹⁹⁸
Ḥāşılı ḡammām-ı vuşlat āteş-i 'aşkla germ
Ḥāne tenhā elde şahbā kelle germ yār nerm
Āh ey şabr u taḡammül ba' -ezīn yāhū sizi

V

Çünkü baḡş-i 'aşḳda **Pertev** de aḳranuñ gibi
Bir su'āl itse n'olur vaḳtūñde yārānuñ gibi
Şol bizim kâfir midir ketm itme imānuñ gibi
Var mıdır bilmem Nedīmā bir daḡı anuñ gibi
Dīn ü dil ḡaşm riyā cellād ü taḳvā ḡırsızı

¹⁹⁸ Metin tahrip olduğu için okunamamıştır.

Gazel-i Nedim Tahmis-i Pertev**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

I

Nā-cüdāvān-ı cihān-bānāndan efrāde dek
 Mücrimān-ı besteden zencirden āzāde dek
 Tıfl-ı ebced-ḥ' ānlardan ḥāzret-i ūstāde dek
 Fırḳa-i erbāb-ı dilden zümre-i zūhhāde dek
Hep esirūndir begim ḥatta dil-i nā-ṣāde dek

II

Çın seḥer bir ḥoş ḥavādişle gelüp peyk-i şabā
 Dir ki ifşā eylerim ammā beşere iḥtifa
 Dün gice keyf-i şarāb-ı nābler ol meh-liḳā
 Şöyle mest olmuş ki açılmış girībān-ı ḳabā
Nāfedan tā bend-gāh-ı ḥançer-i fülāda dek

III

Ḥ'āb-ı rahāt ḥayret-i efkārda rehn olmuş gibi
 Şāf ol mir'āt-ı dil jengāre rehn olmuş gibi
 Ḥāşılı imān u dīn zūnnāre rehn olmuş gibi
 Mā-melek şeyhim bütün ḥummāra rehn olmuş gibi
Delḳ-i peşmīnden müzehheb nüṣḥa-i evrāda dek

IV

Adalar seyr-i muvaḳḳat hem de zevḳ olmaz müdām
 Çamlıca tağında da tıtmam dırāht-āsā maḳām
 Bāḳi nüzhet-gāhlerden de virem bir bir peyām
 Gökşu bir nā-ḥoş havā şimdi Çubuḳlı pek ziḥām
Sevdigim tenhāca çekdirsek mi Sa' d-ābāda dek

Pertevâ fahr eylesem teslim ider ' aql-1 selîm
 Tab' -1 şûhum nükte-perdâz-1 suhen-dân u fehîm
 Hâme-i mu' ciz-beyânım olalı çüb-1 kelîm
 Kilk-i ' ayyârûñ ' aceb nâ-refte râh açdı **Nedîm**
Hâne-endîşeden gül-zâr-1 isti' dâde dek

41b

Tahmîs-i Vâşîf-1 Mîr

Fe'ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Kim olur zor ile maqşûdına reh-yâb-1 zafer
 Gelür elbetde zuhûra ne ise hüküm ü kader
 Haqqa tefvîz-i umûr it ne elem çek ne keder
 Kıl sözüm ' ârif isen gûş kabûl eyle güher
Mihneti kendiye zevk itmedir ' âlemde hüner
Ğam-1 şâdî vü felek böyle gelür böyle gider

II

Reh-i ' irfân-1 haqîkatde budur de 'b-i uşûl
 Matlabı terk iledür menzil-i maqşûda vuşûl
 Ne alış kâma ne ol kaç' -1 ümîd ile melûl
 Yâr ise başına ' aqluñ sözimi eyle kabûl
Mihneti kendiye zevk itmedir ' âlemde hüner
Ğam-1 şâdî vü felek böyle gelür böyle gider

III

Tut reh-i ' aşkı iriş menzile bir reh-bere uy
 Gel rind-i kalender-revîş ol pendimi tuy
 Câme-i fikr ü sevâdan dil ü divâne-i soy

Güft-güy-ı ğamı kim der ki saña güşına koy
Mihneti kendiye zevk itmedir 'âlemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

IV

Seni vâsıl idemez şehr-i murâda bu gidiş
Meclis-i 'aşk-ı maḥabbetde edeb öğren alış
Kıo bu bî-gâneligi mürşid-i rāh ile biliş
Yār olup ḥatır-ı ehl-i dile şekvā degil iş
Mihneti kendiye zevk itmedir 'âlemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

V

Merd olan şöḫbet-i âlāmı diline dolamaz
Dil-i ehl-i dile ğam anuñ için yol bulamaz
Tolsa dünyā ğam ile ḥatır-ı 'ārif tolamaz
Elemi zevke buluşdırma kadar zevk olamaz
Mihneti kendiye zevk itmedir 'âlemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

VI

Zāhir-i ḥāle bakup itme daḫil bir ferdi
Çekilür çille degil çille-i serd u merdi
Kendi ḥālince olur her kişinüñ bir derdi
Tükenür mi felegüñ miḫnet ü germ ü serdi
Mihneti kendiye zevk itmedir 'âlemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

VII

Bir zamān nağme-i ney ḥālime nisbet neydi
Tābiş-i mihr ü muḥabbet ile yağım eridi
Zevk farḫ eylememüñ ğamdan o demlerde idi
Kime ğamdan buñalub derdimi yandımsa didi

Mihneti kendiye zevk itmedir 'alemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

VIII

Diñleme her birini nāsuñ 'abeşdir faşlı
Kalmasun jeng-i mezelletde derūnuñ paşlı
Elemüñ 'an-aşıl 'alemde elemdür aşlı
Vāşifā zevkına baķ yok ġamuñ aşlı faşlı
Mihneti kendiye zevk itmedir 'alemde hüner
Ġam-ı şādī vü felek böyle gelür böyle gider

42a

Muħammes-i Vāşif-ı Mīr

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

I

Ey perī üftādene her gün bu düşünāmuñ nedir
Böyle pey-der-pey cefā vü cevrden kāmuñ nedir
Çünkü itmezsin vefā 'uşşāķa aħkāmuñ nedir
Kangı semtüñ şūhısın şehr-i dil-ārāmuñ nedir
Saña kim dirler su 'āl 'ayb olmasun nāmuñ nedir

II

Gerçi da'vā-yı hūķūķ itmekdesin sen dā'imā
Çeşm-i şūhuñda velī görmem nigāh-ı āşinā
Kizb şan iş yapdı şay añla tecāhül tüt riyā
Çok düşündüm hātrıma gelmedi insān bu ya
Saña kim dirler su 'āl 'ayb olmasun nāmuñ nedir

III

Yāre dil virmiş diyü düşdüm 'abeş dilden dile
Bir vefānı görmedim geldim lisāna nāfile

İster öldür cevr ile ister uzaqdan diş bile
Ben senüñle ba‘ dezīn ülfet degil bilmem bile
Saña kim dirler su’āl ‘ ayb olmasun nāmuñ nedir

IV

Zevrağ-ı ‘ aşkuñda çekmişken nice derd ü emek
Engin-i hicrāna şaldın ‘ ākıbet yelken kürek
Bildirir eyyām olur kim kıymetim sanā felek
Uymaz amā baña aşluñ arayup şormaq da pek
Saña kim dirler su’āl ‘ ayb olmasun nāmuñ nedir

V

Cām-ı ‘ aşkuñla dili beyhūde ser-hoş itmişim
Hayli vaqt olmuş zamān geçmiş ferāmūş etmişim
Ne zehirler yuţmuşam senden neler gūş itmişim
Aldanup va‘ dine deryālar gibi cūş itmişim
Saña kim dirler su’āl ‘ ayb olmasun nāmuñ nedir

VI

Vāzgeçüp senden göñül bir şūha oldı mübtelā
Ülfeti ğayrı yasağ itdi baña ol dil-rübā
Git yanımdan infi‘ āl eyler görüb şāyed saña
Ben seni bilsem de ğayrı bilmek el virmez baña
Saña kim dirler su’āl ‘ ayb olmasun nāmuñ nedir

VII

Bundan evvel yoğ senüñle ğālibā hem-demligim
‘ Aqlıma hiç gelmiyor esrārına maħremligim
Olmadı sulţānıma ne iyligim ne kemligim
Cürmüm ‘ afv it var bu günlerde biraz sersemligim
Saña kim dirler su’āl ‘ ayb olmasun nāmuñ nedir

Terkib-i Bend-i Sa' di Hâne-i Seferi

Fe'ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

- 1 Ey lebi ğıbta dih-i verd-i gülistân-ı cinân
Vey ruĥı neyyir-i pür-tâb-ı ĥayâ-baĥş-ı cihân
- 2 Eylemişken saña bu ĥâl u dil-i zârı beyân
Yine hiç zerre kadar gelmiyor ey zâlim inan
- 3 Dûd-ı âhım şeb u rûz olmada tâ çerĥa resân
Eyledin cevr ü cefâyı baña taĥşîş hemân
- 4 Dil-i vîrâneyi zûlmüñle ĥarâb itme aman
Çille-i cevrini çekdirme gel ey kaşı kemân
- 5 **Tâbuñı ' aşkuñ ile nâle-i şeb-gîr ideyim**
Ben de şaşdım buña bilmem nice tedbîr ideyim

II

- 1 Rûz u şeb itme de ' ömrüm ğam u zilletle mürûr
Görmedim dil vireli ben saña hiç zevĥ u sürûr
- 2 Şimdi n' olsun bu sitem bende mi hep cürm ü kuşûr
Ġazab-âlûde ĥırâmuñ göricek gitdi şu' ûr
- 3 Böyle bigâne revîş olma neden itdi zuhûr
Sende ey şûĥ nedir tâ bu kadar kibr ü gurûr
- 4 Eyledin bezm-i vişâl u kereminden beni dûr
Geldi şimdengerü toĝrısı baña yas u fûtûr
- 5 **Hâşılı ' aşıkâ yok zerre kadar merĥametüñ**
Olmadıĥ der-geh-i luĥfında senüñ mültefitüñ

III

- 1 Merĥametden eşer olsaydı eger sende şehâ

- Eylemezdin baña hiç tâ bu kadar cevri ü cefâ
- 2 Cānla ‘ arz-ı hülûş itmiş iken bunca saña
Âhir itdün mi efendim bizi âgyâra fedâ
- 3 Bu mıdır şıdķ-ı maḥabbet bu mıdır resm ü vefâ
Yoḥsa bilmez misin āyîn-i mürüvvet ‘ acebâ
- 4 Saña bir ben gibi üftâde alır varsa şalâ
Nār-ı ‘ aşķuñla gönül yanmada her şubḥ u mesâ
- 5 **Baña itdiklerin âḥir gelür elbet yolına**
Bu kadar cevri Ḥudâ râzı olur mı kılına

IV

- 1 Sen gibi zâlim ü ḡaddâr ile ülfet mi olur
Bu kadar bār-ı ḡam u miḥnete ṭâķat mı olur
- 2 Var iken zulmet ü ḡam dilde meserret mi olur
Saña dil virmek eyâ cürm ü kabâḥat mi olur
- 3 ‘ Aşķ-ı zârına hiç böyle ri‘ âyet mi olur
Her dem âgyâr-ı siyeh-rûlara raḡbet mi olur
- 4 Öyle bed-ḡâḥ olan âdemde şadâķat mi olur
Çeşm-i inşâf ile baķ böyle mürüvvet mi olur
- 5 **Rûz u şeb ḡayret ü sa‘ yim senüñ evşâfınadır**
Ba‘ d-ezîn neyler isen cümlesi inşâfınadır

V

- 1 Çeşm-i sehḡâr ile itdün dile biñ mekr ü füsün
Ser-i sevdâ-zedeye eyledi irâş-ı cünün
- 2 Çille-i saḡt felâketle olup zâr-ı zebün
Tîşe-i ḡamla ḡarâb oldu amân mülk-i derün
- 3 Dest-i zulm ü siteminden ide Ḥaķ ḡıfz u maşüñ
Tîḡ-ı cevri eyledi ser-tâ be-ķadem baḡrımı ḡün
- 4 El-amân eyleme günden güne bu cevri füzün
Olmuyor zerrece yâver baña baḡtım daḡı dün

- 5 Sa' diyā niceye dek bendeki bu sūz u melāl
Meger imdād ide ol ḥazret-i rabbü'1- müte' al

43b

Terkib-i Bend-i Sa' di Ḥāne-i Seferi

Fe'ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

- 1 Ey lebi gonca-i zīnet dih-i gül-zār-ı taleb
Vey ruḥ-ı alı gül-i tāze-res-i bāg-ı edeb
2 Derd-i 'aşkuñla fiğān eyleriken rüz ile şeb
Şimdi bu rütbe ferāmüş bizi n'oldı sebeb
3 Sende hiç bŷy-ı mürŷvvetden eşer yok mı 'aceb
Kula nā-ḥaḫ yere ŷftāde ne birden bu gāzab
4 **Elem ŷ miḥnet ŷ hicrŷñle tebāh oldı gŷñŷl**
Hedef-i ḥancer-i ser-tiz-i nigāh oldı gŷñŷl

II

- 1 Ğam yemezdım eger ey pādışeh-i kişver-i nāz
Sen de elḫāf u mürŷvvetden eşer olsa biraz
2 Eylemişken saña cān ile hezār 'arz u niyāz
Bize rağmen yine āgyār ile olduñ hem-rāz
3 Görmedim sen gibi bir zālīm ŷ biğāne-nevāz
Tābiki sinede hicrān ile bu sūz u güdāz
4 **El-meded el-meded ey şŷḫ-ı cefā-kār āmān**
Eyledi cānıma tır-ı sitemŷñ kār āmān

III

- 1 Bunca dem olmuşiken cān ile efgende saña
Naşıl itdin bire zālīm bizi āgyāra fedā
2 Bu mıdır 'aşıḫa luḫf u kerem ŷ mihr ŷ vefā

- Derd-i ‘aşkuñ variken bir de bu hicrân u cefâ
3 El-amân geldi dil-i zâre belâ üzre belâ
Âh bilmem neden olduğ bu kadar cevre sezâ
4 ‘Âkıbet âteş-i hicrân ile yağıdın cânım
Nice zâlim nice ğaddâr dimeyim sultânım

IV

- 1 Neden olduñ bu kadar sevdigim âteş-meşreb
Sûz-ı hicrân ile yağıdın bütün üftâdeni heb
2 Görmedim sen gibi hiç bir güzel şîrîn-leb
Yoğdur âğuşuma sağdan şağa senden enseb
3 Bu nice demdir hele bir bûseni itdim mi taleb
Derd-i ‘aşkuñla hemân çekmedeyim renc ü ta‘ ab
4 Gel benim hâl-i perîşânıma inşâf eyle
Yarama bir kere n’olur nâ’il-i elţâf eyle

V

- 1 Cürm ü ‘işyânımı gel söyle nedir ey meh-tâb
Şimdi gördikce bizi nâz ile n’olsun bu şitâb
2 Tîşe-i ğamla amân mülk-i gönül oldu ħarâb
İtme ben zârına her dem ğazab-âlûde ħiţâb
3 Sûz-ı ‘aşkuñla ser-â-pâ bedenim oldu kebâb
Kıldı bâr-ı elem ü miñnetüñ âħir bî-tâb
4 Çile-i derd-i ğam u ‘aşkla bu Sa‘ dî-i zâr
‘Âkıbet oldu hemân pister-i hicrâna dü-çâr

44b

Tesdis-i Sa‘ dî Beyt-i Şâkıb Seferi

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

Cevr ü hicrân ü ğam u firqati ben sultânım
Kalmadı çekmege bir zerre kadar dermânım
Fikr-i vaşluñla senüñ tâ-be-seher giryânım
Sûz-ı hicrân u ğamuñla nice dem sûzânım
El-amân el-meded ey şüh-ı cihân fettânım
Ğayrı yetmez mi amân yaqđın efendim cânım

II

Nigeh-i luşf u ‘aşadan beni mehcûr itme
Vâdi-i deşt-i ğam u firqate me’mûr itme
Kıl kerem bende-i nâ-çarını maĝdûr itme
Bıraşup ğüşe-i hicrânda mükedder itme
El-amân el-meded ey şüh-ı cihân fettânım
Ğayrı yetmez mi amân yaqđın efendim cânım

III

Yanayım tâbiki ‘aşkuñla ben ey âfet-i cân
Eyle inşâf ü mürüvvet baña raħm eyle amân
Bu kadar cevre taħammül naşıl eyler insân
Bu taħassür-keşi kıl luşfına bir dem şâyân
El-amân el-meded ey şüh-ı cihân fettânım
Ğayrı yetmez mi amân yaqđın efendim cânım

IV

Kaddimi cevr ile ħam itme efendim luşf it
Günde biñ dürlü sitem itme efendim luřf it
Ĥâtırım cây-ı elem itme efendim luşf it
Meskenim ğüşe-i ğam itme efendim luşf it
El-amân el-meded ey şüh-ı cihân fettânım
Ğayrı yetmez mi amân yaqđın efendim cânım

V

Heves-i vaşluñ olaldan bu gönülde ğâlib

O zamāndan beridür ülfete oldum t̄alib
Eyledim kendimi sevdā-yı ruḥuñla gā'ib
Sa' diye vird-i zebān oldu bu beyt-i **Şākıb**
El-amān el-meded ey şūḥ-ı cihān fettānım
Gayrı yetmez mi amān yaḫdın efendim cānım

45a

Şafvet Efendi

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

Mef' ūlü Fe' ūlün

- 1 Büyük gemiye düşdi kaçā ile bir āfet
Pek yoşma kıyāfet
- 2 Şaşırdı bütün puşulayı erbāb-ı maḥabbet
Ḥaḫ vire selāmet
- 3 Başdan kıça endām-ı dil-ārāmı güzeldir
Bī-' eb ü ' ileldir
- 4 Şirāne nigāhında nühüfte nice ḫālet
Ta' rīfe ne ḫācet
- 5 Ey ḫ'āce donadır seni mānende-i arma
Pek üstüne varma
- 6 Bilmez ḫamere ol ḫamer-i evc-i melāḫat
Lāzım mı işāret
- 7 Kāfir-meniş eyyām re'isi ḫayl-i raḫībān
Mānende-i ḫorsān
- 8 Bu fırtınadan eyledi taḫşil-i meserret
Ya Rab ne rezālet
- 9 Olsa bu hevā ile gönül ' aḫlına yelken

- Dahl eyleyemem ben**
- 10 Şandal olamaz ‘āraz-ı dil-cūyına nisbet
Hürşid kıyāfet
- 11 Ol baldırı sīmīne pırança ne dimekdir
‘Uşşāka kürekdir
- 12 Bir tepmeye uğrar idūñ ādem bu ne cūr’et
Bilmem ne cesāret
- 13 Tūnus mı Tırāblus mı Cezāyir mi nedir bu
Vallāh ğadır bu
- 14 Seydi gibi yārim ide kalyonda iķāmet
Yaklaşdı kıyāmet
- 15 ‘Uşşāk gönüllü ‘alemin ğayrı açarlar
Zan itme kaçarlar
- 16 Böyle donadır işte donanmasını devlet
Birinc-i meşakķat
- 17 İtdi iki başdan paça-riz ‘ālemi taķdīr
Kār itmedi tedbīr
- 18 Çeksün o şanem firķatede sāğar-ı firķat
Göñlüm çeke ğasret
- 19 Ğam mevci beni nice ķarantilere şokdı
Bu ğarıtada yokdı
- 20 Ursa puçe eyler idim ol şūĥla ülfet
Göz itdi işābet
- 21 Āh açdı sefer lūğat ola rum-ı pelīde
Deryā-yı sefīde
- 22 Çeşmūñ ķararup ol yüzi ān idi ‘azīmet
Allāh’a emānet
- 23 Her ağza alanı yanaşur şanma piyāde
Lāf itme ziyāde

- 24 Līmān-ı recāya inegör lenger-i rik̄kat
Feryādımı dinlet
- 25 Dirler apudandır gemisin urtaran āıl
Eski meel ey dil
- 26 Sancağ aman altına git eyle efā at
Belki ola efat
- 27 Talıe atardım o cevānı bana alsa
Paa dūmen alsa
- 28 ekdirmese ben zāre bu cevr gār-ı felāket
Manūr olur elbet
- 29 Nū omrini iā ide Allāh sana paa
Sen bi sene yaa
- 30 A dānı ide gāra-i gird-āb-ı hezimet
Tūfān-ı muibet
- 31 Sen hūsev-i deryā kerem-i hātm-i asın
eyhū-ı vūzerāsın
- 32 El- afv-ı zekāt el-afere eyle riāyet
Vir yātime ruat
- 33 Ecnādına İlyās nebī manada olsun
Hāzr arkada olsun
- 34 Zātın idesin ite budur davet-i afvet
Nuret ile davet

45b

Murabba-ı afvet

Mefūlü Mefāilū Mefāilū Faūlūn

I

Luf-ı felek ū zālim ū gaddāreyi gōrdüm

İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
Ben derdine bî-çāre demen çāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

II

Baht itdi vefā hātrımı başladı tayibe
Minnet mi ider sīne-i mecrūh tabibe
Şimdengerü körlük ideyim gözlü raqibe
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

III

Rā'icesine cebhe-i cān-perverūñ öpdüm
Şad-güne hoş āmedle ruḡ-ı enverūñ öpdüm
Tebrik-i gāzā eyleyerek gözlerūñ öpdüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

IV

Mīnā-yı derūnum mey-i şādī ile tldı
Maḥzūn gönül neş'e-i dīrīneyi buldı
Bir nīm nıgeh eyledi dünyā benim oldı
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

V

Dil cennet-i şevḡ oldı yine ḡalmadı mātem
Ġam kāfiri gitdi yıkılup oldı cehennem
Şafvet baña ḡayrı görin idin disün 'ālem
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

46a

Pend-Nāme-i Vāşif-ı Mīr

Mef'ūlü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

I

ız diñle nuş-ı pendimi avlinde şadı ol
Gözle rızā-yı aynanañı ul ĥalāyı ol
Kim der saña ki bir amura var bulaşı ol
Ne keşret ile zāhide ne pek de aı ol
Olma şoak sũpũrgesi adın adıncı ol

II

ız yaşmağıyla ıkma şoağa gũrũr biri
Aşırma ullan aşır aven-gāĥ pır pır
Dil-bāzlı itme otur ağırla misāfiri
Yerler nazarla seni a ĥaspa diri diri
Olma şoak sũpũrgesi adın adıncı ol

III

ıkup pıñara alma Bekr Paşa'dan gebe
Bikr ile pāk-i pākizesiñ olma şeyyibe
Evvel girilũr řoñra getũrmez saña ebe
Kirlenme bana pendimi ıl gũřına kũpe
Olma şoak sũpũrgesi adın adıncı ol

IV

Her merdũm ũ řebāba taılma şebek gibi
Her gũrdũginiñ ũstũne dũřme kũpek gibi
Her yoşmayı gũrince yayılma dũřek gibi
Gidũb ına gicesine sũrtũk tũlek gibi
Olma şoak sũpũrgesi adın adıncı ol

V

Bir nev-civān ocaya varub it didiklerũñ
Beş altı para kesdiregũr yediliklerũñ
Eksiklilerin er dũzer eksik gediklerũñ
Yarım pābũla giyũb a poştal ediklerũñ
Olma şoak sũpũrgesi adın adıncı ol

VI

Böyle kılıkla görse a kız oynaşın şaşar
Bir kez alan miyânını âgûşa biñ yaşar
Hâşısız olma ol hamârât evde iş başar
Faķır börekci soñra seni her alan boşar
Olma şoķak süpürgesi kadın kadıncık ol

VII

Tezgâh kurma alup eve tâze bir uşak
Bez çözgeçinde kimseye çözme kızım kuşak
Vay başına olursan eger yüzi yumuşak
Eyler birisi göbeginüñ altın iki şak
Olma şoķak süpürgesi kadın kadıncık ol

VIII

Baķ büyük ablan oldu küçük Tevbe'de gelin
Siz de bacınla dâye dadı bir yere gelin
El birliğiyle yenge kadınlar tutup elin
Var bir kibâr-zâdeye şardırögör belin
Olma şoķak süpürgesi kadın kadıncık ol

IX

Görüp giyimli elleri yoķsunma hey düdük
Elbet biçer saña da şağ olsun koça kütük
Huysuzluķ itme gayrı degilsin kızım küçük
Olduñ şükür yetişdirene işte büsbüyük
Olma şoķak süpürgesi kadın kadıncık ol

X

Oldı gelin baķ ˘ Ātiye darısı başına
Tâ Kıztaşı'nda girdi birinüñ firâşına
Düşme pek öyle çengî çeğâne telâşına
Girdüñ a dil-bâz artık on üçünci yaşına

Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XI

Baban vireydi seni bolay kim mevâliye

Sâyeñde biz de taşınurız bāri yalıya

Baldırı çıplak alup oturturma ħalıya

Ne pırpıriye eyle meyl ne pašalıya

Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XII

Pullar dizüp birişim ile ħarf-ı ħarpuşa

İp ħakma şağın ipsiz edepsizle ser-ħoşa

Yan çiz kıvrırma destmelin ellerin boşa

Başın tutar yeter yorulursın ħoşa ħoşa

Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XIII

N'eymiş pateste telli pataküte yok deve

Saña sivâyı kesdireyim giy seve seve

Gice yarısı gezme dönüp düzd-i şeb-reve

Ķoğlar babana ħomşu ħonu hayda var eve

Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XIV

Nā-maħreme açılma çözüb sīne-bendini

İtme döşek esiri ħocan derd-mendini

Rüsvā-yı 'ālem eylemeden kendi kendini

Ķomşu babanuñ öp elini diñle pendini

Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XV

Tezgāh öğren ellerin aldanma alına

Disün görenler işini peh peh kemāline

El virmez ise Penbe Ħanım çözme ħāline

Toķu pamuķ hılılisi giydir ĥalāline

Olma Őoķak sűpűrgesi ķadın ķadıncık ol

XVI

Ķız kaç yanımda vızlama sivrisinek gibi

Fink urma iki yanına kırnaķ kűçek gibi

Yir geķer ‘arından erűn kűstebek gibi

Ayaķ baēıyla Őońra ķalursın eŐek gibi

Olma Őoķak sűpűrgesi ķadın ķadıncık ol

XVII

Sańa dűŐer mi ķomŐudan et ekmek istemek

Ķuyar ĥerif de sańa ķeker bir eyű kűtek

Gir besmeleyle aÇ evine sen de ķek emek

Otur ĥāzırla aĥŐama bir kaç Őaĥan yemek

Olma Őoķak sűpűrgesi ķadın ķadıncık ol

XVIII

Bulduń belānı dińlemedin ķűnki Őoĥbetim

Dűgsűn ķo ĥasba oĥ mehel olsun ne ĥācetim

Gűrsűn ne ĥāli var ise ilk sańa minnetim

MengűŐ-ı gűŐ-ı fāĥire ķıl bu naŐıĥatim

Olma Őoķak sűpűrgesi ķadın ķadıncık ol

XIX

Őeb-nem-miŐāl aēlama ey gűl-nihāl-i ter

Ĥāce ķadınuń urdıēı yerlerde gűl biter

OķumuŐ ol ki dűgmeye ķalfan daĥı beter

Ĥaylaz ķalma Monla Ĥanım gel yeter yeter

Olma Őoķak sűpűrgesi ķadın ķadıncık ol

XX

Yűz Őuyı dűkme kimseye yok Őimdiden tezi

Aldır babana ‘anterilik māi bir gezi

Geldi tamām bir herife varma merkezi
Gayrı ‘ ayıbdır öyle bürünüp namāz bezi
Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XXI

Lāhī yetişme olmağa kız böyle yaramaz
Geldüñ yetişdüñ işte a foş uşlı dur biraz
Pek alabarda kopduñ a hasba a dil-nüvāz
Tūtīsın otur evde kıpar seni şāh-bāz
Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XXII

Erlere itme pencerelerden alış veriş
Dādına gāhī yardım idüp sen de gör ki iş
Yağ bağlasun yüregi ninenüñ karış karış
Tek dur küçükden evde oturmaqlığa alış
Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XXIII

Yek-tahtadan görünme ala tahta perdeden
Gelmekte her gün işte görici tümen tümen
Yağlık boyama çevre kise havlu pirehen
Başdır kıo servi şandığa dizle çehiz çimen
Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XXIV

Kaşdır kaşındı derziye vir al canfese
Şar bir degirmi pullı yemeni fino fese
Bez virme şaķın arşunına göre herkese
Geh türki ırla gāh naķış işle geh kese
Olma şoşak süpürgesi kadın kadıncık ol

XXV

Dik çocuğun başına çörekotu şarmısaķ

Sevsinler uyhu nüshası alup beşige taq
Söndür kömür ki kötü nazardan ola uzak
Gezmek senüñ nene keferet otur işe baq
Olma şoqak süpürgesi kadın kadıncıq ol

XXVI

Da' vet idüp evine büyücüyle baqıcı
Yom yorma öyle üstine halkuñ a fışkıcı
Uyma ufurqa uymaz anuñ tışına içi
Az ermesün seni şağın ol kırnağın piçi
Olma şoqak süpürgesi kadın kadıncıq ol

XXVII

Çekdir çiçekli ' anterine telli bir şerit
Āqrānlarına paça günü giy de körlük it
Kāküllerini bağla şaçı düğünine git
Alur seni de belki bugünlerde bir yigit
Olma şoqak süpürgesi kadın kadıncıq ol

XXVIII

Kirlen güle güle kadınım hayde yun arın
Hanım kadınıñ oğlu yüzük gönderir yarın
Taq elmasım cevāhirini giy de şalvarın
Hamd olsun işte silsilemiz pāk yedi qarın
Olma şoqak süpürgesi kadın kadıncıq ol

XXIX

Boyn altunını gerdenine taq dizim dizim
Zen-düstānı şalın oğundur şızım şızım
İtme heves sevicilige gel kadın kızım
Görüp bıcaqla şoñra urur seni baldızım
Olma şoqak süpürgesi kadın kadıncıq ol

XXX

Hah hay bari yordamına güleyim biraz
Turb şıkayım zerāfetine foş çoğa bu nāz
Gel tuzlayım da қоқma seni vay zavāllı қаз
Biñ kere saña itmedi mi süd nineñ niyāz
Olma şoқak süpürgesi қадın қадıncıқ ol

XXXI

Dik başlı қаһbe yan şallayup gitme dikime
Pay virüp öyle taş başına ninemüñ dime
Yazıқ degil mi a bu çekilen emegime
Şoñra herifler omuzlarsa kim kime
Olma şoқak süpürgesi қадın қадıncıқ ol

XXXII

Dil dök yabana söylemeyüp durma hem-çü put
İçim şıқıldı hortlayası ma' tuhu uyut
Kimseden eylik umma varup gönünü avut
Al elden örnek işle geçin қūt-ı lā-yemūt
Olma şoқak süpürgesi қадın қадıncıқ ol

XXXIII

Vāşıf şikest eylemeden çile bāğını
Gösterme halka gey tonın örtüp bacağı
Dil olma ğayrı қаpa қutuniñ қапаğını
Güş itmedin mi dünki olan baş yaşağını
Olma şoқak süpürgesi қадın қадıncıқ ol

Cevāb-ı Duğter

Mef'ûlü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

I

Pend eyler ise bir dağı ağaca şarayım
 Yanmış odunla başını gözini yarayım
 Başlı başıma ben dağı bir iş başarayım
 Bir āşināya yalvarayım sonra varayım
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

II

Sözün tutarsam ey bunamış ger yetişmeyim
 Sen yat babamla her gice de ben sevişmeyim
 Bir dağı ben de nāfile maṭbaḥda pişmeyim
 Bir bildigime uğramayım hiç ısınmayım
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

III

Bağ sözlerine coş diyüvirsin a foş ' aceb
 Gencken evde tenhā oturdın mı bi-sebeb
 Gitdi araba ile konu komşu seyre heb
 Şa' bān olup aradı amān gelmeden Receb
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

IV

Çıkrık mişāl vızlayacağına hey ozan
 Gir dest-gāha doğu beziñ pārecik kazan
 Pāzārı dir abo ḥarām-zādedir bozan
 Şatup şavup da n'eyse şaḥan tencere kazan
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

V

İki de bir de dir saña kız görünür kocan
Çıglıkcı olma hasba götüresi afacan
Kocan da sen de lâhi kuruyup olun çoçan
Çıķup şokağa tende iken hâşılı bu cān
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

VI

Țırnağım oldı kör yumadan bulaşıkları
Babam başına çalsun o çemşir kaşıkları
Evvel toyurup eve gelen alışıkları
Şoñra düzeldüp odadaki çarışıkları
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

VII

Dediķoduyla geçdi bütün yaz ile kışım
Da' vācı gitdi Bursa'ya yok ğayrı hiç işim
Yapışdı kaldı birbirine iki apışım
Çıķmazdan evvel abo a kız yigirmi yaş dişim
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

VIII

Gelse görici kocayıcaķ elli kerecik
Dir burn'ucuyla ağzı büyük dişi seyrecik
Yok yok yaşı da añlayışım kırķını geçik
Şarf eyleyüp de varı yoğı bāri şimdıcik
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

IX

Dört üstübüyi gicede virmeyle kabala
İşler miyim ben uyumayup avcını yala
Eyü vardum oynak oldum ise bak şu postala
Koyvir elimi tutma beni kaç cānım hālā

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

X

Ben istedikce bayrama andan bala қоza
Dir baña қаһbe¹⁹⁹ saña yazıq ekilen tuza
Yazıq degil mi gençliğime baq şu yelloza
Girmezden evvel ablacığım yaşım otuza

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XI

Almış parayla şānki ħalāyık gibi beni
Şoқmaқlık ister aşevine gidi külħeni
Yağlı paçavra gibi atup ben dağı seni
Yarın alup alaca қaranlıkda rüşeni

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XII

Lāzım mıdır ki öğreneyim cāme-şūr yumaq
Ben bu pamuқ elimle a foş şaramam yumaq
Baña düşer mi iplik egirüp de bez қомақ
Dursun muşandırada hele öreke țaraq

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XIII

Yufқа maқarna açmasını açmayın baña
Ben bilmem öyle ħamur işi şamsa baқlava
Yapup bir iki dürlü yemecik қaba şaba
Da' vet için қonağa çıқup yarın ibtidā

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XIV

Çoқ yaşayan mı bilür iş yoħsa çoқ gezen
Tā gezmedikçe olamadım ben bozuқ düzen

¹⁹⁹ Metnin orjiinalinde “қаһbe” sözcüğü eksik kalıba uyması için bu sözcük yazılmıştır.

Taḥsîn ider cemâlimi gördikce merd ü zen
Kendime virüp âyinede bir çeki düzen
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XV

Kendi kese göbegini öksüz olan şāvul
Yanşak qarışma dır dır idüp qalayım mı dul
İş ideyim ki saña görüp saçlarını yol
Komşu kapusın açup elimle uşul uşul
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XVI

Gör varayım da nisbetime ben bir eşbehe
İp taqmasun felekde gören mihr ile mehe
Disün gören edâ-yı revîşin ehe ehe
T̄arz-ı hırâm-ı kâmeti şâyeste peh pehe
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XVII

Yazup yüzimi Esmâ Hanım kâkülimi kes
Bir âşinâya varacağım sen çıkarma ses
Pek poş bıyıklı pırpırıya eylemem heves
Dört kaşlı yoşma şūḥ-ı cihân tâze dalfes
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XVIII

Bir el ulağı cāriye al beş yüzi şula
Raşş öğret aña vir de Emîn T̄uṭi'ye qula
Qalyoncılaruñ odasına itmeden mola
Giçüp kayıkla Yağ Qapanından Sitanbul'a
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XIX

Varup qocaya almam ev içine er qoyun

Kesmez bucağla ister ise gel derim şoyun
İncitme komşu yanına beni hâlime koyun
Eller kınarsa olsun uğrın olup oyun

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XX

Şatup yemekden oldu evin içi tam taşır
Ditrer görünce bir eri içim şakır şakır
Kılalup da böyle olmadan altun adım baqır
Ağşam olunca bārī gezüp bayır ile kıır

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXI

Sevdām şarıldı çırpıdaki penbe-zār beze
Yandım güneşde bezdim uşandım geze geze
Alup kayıkda destime bir tirşe yelpeze
Bir baş çekilüp eltim ile şūy-ı körfeze

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXII

Ben gülistān-ı şīvede bir naḥl-ı nev-resim
Bāğlarda türki yırmadan kalmadı sesim
Giyüp başıma pul donatub nev-zuhūr fesim
Girüb çoçnuñ içine öyle kırık kesim

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXIII

Yalvarayım tūḥiden alup şakız alını
İnce belime şarınayım şarı şalını
Ma' tuf babamuñ el ile şayub şakalını
Mānend-i serv nāz ile şalını şalını

On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXIV

Gitdi bizimki hizmetle bugün Aydın'a
Kız Çigdem Usta dostlarıma koş göz aydına
Aşlı ne tahta pūşa döşegimi yaydına
On dördi oldı bu gice hāzır ay aydına
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXV

Çapu çalındı baksañıza abo kimdir o
Çek ipi geldi bacı qarın ğoraıayı kıo
Saña ne mutlu kız çelebūñ dimiyor řu bu
Kal sağlıcağla diñlemem artık onu bunu
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXVI

Bir āfitāba geçdi ki hiç şorma şıcağım
Yandı eridi ' aşk ile sinede yağım
Geçdi şoğuk şu başıma bilmem şolum şağım
' Ahd eyledim bu şart ile ki geçmeden çağım
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXVII

Baş kıurna ğaqqı nāııra vir demedi tas tamām
Şerbetlik için ustalara var büyük taşam
Ħammām anası gibi gelüp kirpiloz kıocam
Taşı tarağı şalla umūr itmeden cüdām
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXVIII

Şuya gelürse şarnıca yarın mırın kıarın
Urup başına şapla pağı destisin kıarın
Dir ana ğaııı yok oğudur pek de zırzırın
Gūş itmeyüp de kıaynatamuñ ğayrı dırdırın
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXIX

İzin alma n'eymiş erden a kızlar dağı neler
Yoğsa yeni mi çıkdı bu k̄an̄un-ı nev-eşer
İç güveysi dargın olur mı ya bu kadar
Ardından itüp anı kuyuya teker meker
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXX

Bildim tekin degildir ev içinde mezbele
Didim tü tü tü üç kez o bir şeylere hele
Yoğ mı birisi ortalığı süpüre sile
Ben yine takup ardıma bir süri hergele
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXXI

Bu gice beşde gel a paşam dimeyüp şu bu
Di şeh-nişinüñ altına geldikde Penbe hū
Hāyķırma pekçe tuymasun ammā hani Dudu
Pend eyledikce ol geveze ben eni konu
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

XXXII

Ġavgāyı kessün eyle nine **Vāşıf'a** su'āl
Gör imdi sen mi fāhişesin yoğsa ben mi māl
Aña kalursa dir ikiñiz de kırı kaval
Yaz geldi ġayrı evde oturma ne iħtimāl
On beş yaşında kendime bir oynaş arayım

51b

Tesdīs-i Sāmī Efendi Enderūnī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

I

Sâlik-i rāh-ı Hūdā 'aşk ile dil-rîş gerek
İsteyen terk-i ğam-ı 'âlemi dervîş gerek
Ne nedâmet çekile işde ne teşvîş gerek
Her işiñ hayrını hem şerriñi teftîş gerek
İbtidâ-yı 'ameliñ âhiri dervîş gerek

Kâr-ı evvelde kişi 'âkıbet-endîş gerek

II

İtmedikçe şonı hayr oldığıñ evvelce hayâl
Emre sa'y itmesi erbâb-ı dilüñ emr-i muhâl
Bî-te'emmül yapamaz hiç bir işi ehl-i kemâl
Şübhesiz kimsede yoğdur bunı inkâra mecâl
İbtidâ-yı 'ameliñ âhiri dervîş gerek

Kâr-ı evvelde kişi 'âkıbet-endîş gerek

III

Heb te'enni eyle göresin işini olma 'acül
Hâşılı maşlahatuñ râbtlı bula huşul
Düşüñ encâmını kim olmayasıñ soñra melül
Kıl tefekkür ile her dem harem-i kâma vuşul
İbtidâ-yı 'ameliñ âhiri dervîş gerek

Kâr-ı evvelde kişi 'âkıbet-endîş gerek

IV

Gördiğiñ rāh-ı hatır-nāke hemân mâ'il iseñ
Dehr ü deşt-i cünün olmağa da kâ'il iseñ
Bî-tefekkür olamaz her ne kadar fâzıl iseñ
Delilik eyleme gel şay şonını 'âkıl iseñ
İbtidâ-yı 'ameliñ âhiri dervîş gerek

Kâr-ı evvelde kişi 'âkıbet-endîş gerek

V

Bakma ħor kimseye sen **Sāmi** Ĥudāsīñ fikr it
Olma dünyā ile maġrūr fenāsīñ fikr it
Her işiñ ‘ākıbet alamaz cezāsīñ fikr it
Düşmeden dāma muġaddimce rehāsīñ fikr it
İbtidā-yı ‘ameliñ āħiri dervīş gerek
Kār-ı evvelde kişi ‘ākıbet-endīş gerek²⁰⁰

52a

Tesdīs-i Fuzūlī Raġmetullāh

Mef’ūlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

I

Dün sāye şaldı başıma bir serv-i ser-bülend
Kim ħaddi dil-rübāydı reftarı dil-pesend
Güftäre gelse nā-geh açup la‘l-i ħoş-ħand
Bir piste gördüm anda döker rīze rīze ħand
Şordum meger bu dürc-i dehendir didüm didi
Yok yok devā-yı derd-i nihānuñdurur senüñ

II

Egmiş hilāli üstüne ħarf-ı külāhını
Çoġ dil-şikesteniñ göge yetirmiş āhını
Zülfüñ taġıtdı gizledi ebr içre mähını
Gördüm yüzinde ħalkā-i zülf-i siyāhını
Ol pīç tābı çoġ ne resendir didüm didi
Devr-i ruġnuñda rīşte-i cānuñdurur senüñ

III

²⁰⁰ Metnin orijinalinde bu beyit tekrardan yazılmamış.

Seyr ile şaldı bâğa güzer ol semen-‘ izâr
Envâ‘ -1 zîb ü zînet ile faşl-1 nev-bahâr
Tökmiş gül üzre sünbül-i gîsû-yı müşg-bâr
Yağmış laţif ayağa gül-berg teg nigâr
Seyrine reng-i lâle resendür didim didi
Ġamzem ħadengi tökdigi ħanuñdurur senüñ

IV

Virmiş fûrûĝ şem‘ -i ruĥı gün çerâĝına
Şalmış şikest serv-i ħadi gül budâĝına
Dün serv tek başanda ħadem güz bulaĝına
Bir nice ħârdan elem irmiş ayaĝına
Gül bergine batan ne dikendir didim didi
Müjĝân-1 çeşm-i eşk-feşanuñdurur senüñ

V

Düşmiş ‘ izârı üzre mu‘ anber selâsili
Âşüfte-ĥâl idüp nice bî-şabr ü bî-dili
‘ Aĥl-1 men vâlih eyledi şekl-i şemâîli
Göz gördi ħâmetin dil ü cân oldu mâ‘ ili
Veh bu ne turfa serv-i çemendir didim didi
Manzûr-1 dîde-i nigerânuñ durur senüñ

VI

Seyl-i sirişküme oldu revân ĥâk-i kûyına
Cân vâlih oldu la‘ l-i leb-i güft ü gûyına
Dil düşdi dâm-1 silsile-i müşg-bûyına
Ol laĥza kim şataşdı gözüm zülf-i rûyına
‘ Aĥreb meh-i münire vaţandur didim didi
Fehm eyle kim ħaţarlu ħırânuñdurur senüñ

VII

Dün şubĥ-dem ki lâle vü nesrîn şalıp niĥâb

Gül çehresinden aldı şabâ perde-i hicâb
Gül-zâre çıktı seyr ile ol reşk-i âfitâb
Şeb-nem nişârın itdi yüküş oluş hoş-âb
Bunlar nedür ne dürlü 'Adendir didim didi
Epsen Fuzûlî eşk-i revânuñdurur senüñ

VIII

Şeb-nem nişârın itdi güneş lü'lü'-i hoş-âb

52b

Mersiye Muharrem Merhûm

Mef'ûlü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

I

- 1 Başında ey firifte-i dehr-i bî-direng
Tâ key hevâ-yı zînet-i dîhîm ü nâm ü neng
- 2 Bilmem ne neş'e virdi saña aldayup turur
Bu lâciverd hoşka-i ma' cûn pür-şereng
- 3 Bir mîzbân-ı şüh u siyeh-kârdur bu kim
Mihmân-keşi olubdur o mekkâre-kâr ü neng
- 4 Bir lahza rûşen eyler ise çeşmüñe ider
Yıllarca gamla çeşme-i hürşîdi târ ü teng
- 5 Hâki sirişk-i mâtemle gam-sirişte iken
Virmez vücûd fırsatına ehl-i hüş u heng
- 6 Yâd eyle hânedân-ı resûle cefâsını
Bâkî degil midir göre mir'ât-ı dilde reng
- 7 Yâ Rab bu kârbân-ı Muharrem midir gelen
Bâr-ı metâ' girye vü mâtem mi teng teng
- 8 Bu beyt-i nevha-hîz ile şahrâ-yı âlemi

Hün-1 sirişk-i mâtemiyân itdi lāle-reng

9 **Āh ol güzide sıbt-1 resül-1 Hudâ Hüseyin**

Sālâr-1 aşfiyâ halef-i Murtażâ Hüseyin

II

Bend-i Devvom

- 1 Ey çerç-i kine cüy-1 bu gadra nedir sebab
Havf eylemez misiñ o günü yād idüp ‘aceb
- 2 Ol gün ki lerze-nāk ide Haq Hüseyin ile
Şahrâ-yı haşrı zelzele-i dehşet ü gāzab
- 3 Āl-i resül pirehen-i hün-çegân ile
Maşşerde senden eyleyeler kanını taleb
- 4 Virdüñ Yezid’e kāmını katl-1 Hüseyin ile
A‘vân u leşkeriyle kılub şād pür t̄ap
- 5 Gitdi figân-1 mâtemiyân t̄ağ-1 ‘arşa dek
Kan ağladı bu mâtem ile kudsiyân hep
- 6 Āşhâb-1 ehl-i beyt ciger hün-zâr ola
Kavmiyle şād ola o dağal-bâz-1 bî-edeb
- 7 Kaşd ile ehl-i beyte dağı hürmet itmeyüp
Deşt ü belâda virdi nice zaḥmet ü ta‘ab
- 8 Ey çeşm-i girye-ḥiz döküp hün-nâb-1 eşk
Yād it o pâdişâh-1 şehidânı rûz şeb
- 9 **Bağ ol vücūd-1 muhterem-i nâz-pervere**
Şahrâ-yı Kerbelâ’da yatur teşne huşk-leb

III

Bend-i Sihom

- 1 Çāk oldı şerḥa şerḥa lebi teff ü nāydan
Oldı ḥarâb magz seri âfitâbdan
- 2 Şahrâ-yı Kerbelâ’da şitâb ile sū-be-sū
Āb-1 revân ümid iderdi serâbdan

- 3 Ol hâlet ile hâzret gördükde şerm idüp
Hürşid kaçdı zîr-i zemîne hicâbdan
- 4 Lerzendedir o dehşet ile tâ be-rûz-ı haşr
Ârâm bulmaz oldı felek ıztırâbdan
- 5 Bârân degil o hinde rîzân olan dahı
Hün-âbe-i sirişk idi çeşm-i sehâbdan
- 6 Yâ Rab koma o zâlîme bu zulmi tâ ebed
Kurtulmasun ilâhi o bed-baht ‘azâbdan
- 7 Nehr-i firâkı bağladı gâdr ile men‘ idüp
Ceyş-i imâma virmedi bir kaçre âbdan
- 8 Cân virdi sûz u tâb ile ‘aşân u teşne-leb
Cem‘ -i keşîr-i ma‘rekede şeyh ü şâbdan
- 9 Tâkat getürmeyüp çoğı cân atdı kevşere
Dil-teşnegân mezâyeka-i âb u tâbdan
- 10 Efgân-ı teşnegân ile taldı cihât-ı şeş
‘Ayyûka çıkdı nâle vü feryâdü‘1-‘aşaş

IV

Bend-i Çârom

- 1 Âh ol zamân ki server-i ‘âli-nejâd ile
Âşhâb-ı cümle zümre-i ehl-i reşâd ile
- 2 Şahrâ-yı Kerbelâ’da ‘ibâdet-neşîn idi
Meşgûl-i zîkr-i Hâzret-i Rabbe‘1-‘ibâd ile
- 3 Her birisi mücâ‘ide vü dil-teşnegî ile
Nâm-ı Hudâyı ta‘ziye eylerdi yâd ile
- 4 Nâ-gâh akdı seyl-i belâ gibi bağıteten
‘Ömer ü ibn-i Sa‘d leşker-i ibn Ziyâd ile
- 5 Sulţân-ı dîn haymesine hürmet itmeyüp
İtdi hücûm fırka-ı bağı vü ‘inâd ile
- 6 Çıkdı harîm-i bâr-geh-i kibriyâya dek

- Feryād-ı āh-ı ehl-i ḥarem-dār dād ile
7 Merdāne ceng eyledi irād-ı ‘āqıbet
Gitdi cināne her biri rāh-ı sedād ile
8 Düşdi zemīne sāye gibi nūr-ı dīn daḥı
Hük-m-i każāya virdi rızā inkıyād ile
9 Re’s-i şerīfi ol şeh-i merdānuñ ‘āqıbet
Kaṭf oldu āh-ı ḥancer ehl-i fesād ile
10 Efsūs o sīm-gerdene kâfūr-ı şāfa ḥayf
Kim ola buse-gāh-ı nebī buse-gāh-ı seyf

V

Bend-i Pencom

- 1 Akdı çü seyl-i ḥūna şehidān-ı Kerbelā
Açıldı nice lāle-i bustān-ı Kerbelā
2 Mānend-i ḥurde rīze-i mercān kıpkızıl
Kana boyandı rīg-i beyābān-ı Kerbelā
3 Ol gün ki kuruş-ı tabur āfitāb-veş
Vardı gurūba şems-i dırāḥşān-ı Kerbelā
4 Çıkdı cenāb u duḥter-i şir-i Hudā daḥı
Yanınca nice ḥayme neşinān-ı Kerbelā
5 Eylerdi cüst cū şühedā içre nāgehān
Gördi yatur o server-i meydān-ı Kerbelā
6 Düşmiş ser-i mübāregi tenden cüdā olup
Bī-iḥtiyār ḥāher-i sulṭān-ı Kerbelā
7 Hazā aḥi Ḥüseyn ile nevhā-ḥiz olup
Kopdı giriv-i merşiye-ḥānān-ı Kerbelā
8 Feryād ile deride giribān-güşādedir
Ol gavṭa ḥürde-i yem-i tūfān-ı Kerbelā
9 Tā meşhed-i ‘Alīye varup kanlar ağladı
Yanınca nice çāk-i giribān-ı Kerbelā

10 Key ġam-ġüsār ġam-zedegān dehr-i pūr-cefā

Berbād kıldı varımızı eyledi hebā

VI

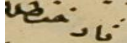
Bend-i Şeşom

- 1 ب ذکر که نغم حاصل عمر نوسد ت ل ف
داد از ی زی د داد ای ا شخ ته ال نجف
- 2 ب رخ یز آمدت کل مندان ب رهنه سر
ی ر در سد تاده چاک کری بان و ب سد ته صف
- 3 جانهاست پ ر ز ق اب و ج کر ه پ ر از خرم
ل بها پ ر از ت ا سف و دلها پ ر از ا سف
- 4 ساقی کوثری تو و ما تشنه ف رات
محروم ز آب و ایم سوخ ته از خرام و ت ف
- 5 هوت بیر کز کمان حوادث ک شاد باقت
ب ذکر که سخت سدینه و جانهای ماهف
- 6 ب ذکر که تن حسدین ت واغش ته شد ب خون
دانی نمانده ب ود ت را غیر از او خلف
- 7 ظلم یزید دوت منقب آن ب زد کوار
ادب که خون مرث به خوانان زهر طرف
- 8 لرزنده طاق مشهد از ان نوحه خزین
جکر ب ست روح حضرت سد لطان من عرف?
- 9 روح حسدین خویش در اغوش و کرد کف
جان پ در خوش مدد آ من ب عد لا ت خف
- 10 زنده غم و دمخ که شدی هجو من شهید
درر سد تخ یز ب ی تی ت و هم حال آن پ لید

VII

Bend-i Heftom

- 1 Yā Rab nedir bu nāvek-i ḡavs-i ḡazā mıdır
Amāc-ġāhı sīne-i āl-i ‘abā mıdır
- 2 Ḥayretdeyim ḡudūsına bā‘ iş bu fītnenüñ

- Yā Rab Yeẓīd'e yād-ı kühen mâcerâ mıdır
- 3 Aḥz itdi şār ile ümmiyeyi
Zu' mınca didi ğarḳa-ı bedr intiḳâmıdır
- 4 İnşâf eyle ey müte' aşşıb ' inâdı ḳo
Böyle ḥabîşe la' net ü ta' zîr ḥaṭâ mıdır
- 5 Ḳatl-i imâma emr ile küfrinde şibh yoḳ
Ḳavl-i imama cevziye baḳ nâ-becâ mıdır
- 6 Ey ibn-i Sa' d ihânet ile rümḥa taḳdıĝıñ
Re's-i şerîf-i sıbt-ı resûl-i Ḥudâ mıdır
- 7 Yıḳdıñ binâ-yı dîniñi ümîd-i câh ile
Olduñ dürûĝ-ı ayine ziyâde firîfte
- 8 Deh rûze câh-ı devlet-i mülk-i beḳâ mıdır
Kâfir misin ya münkir-i rûz-ı cezâ mısın
- 9 Āl-ı resûla böyle ḥaḳâret revâ mıdır
- 10 **Şevḳ-i 'imâret-i Ṭaberistân ü mülk-i Rey**
Çekdi seni cehenneme hey ibn-i Sa' d hey

VIII

Bend-i Heştom

- 1 Bend eyleyüp miyâna niṭâḳ-ı şeqâveti
Ref' eyledüñ livâ-yı ḥurûc u ğavâyeti
- 2 İtdüñ sülük-i semt-i Sa' âbata ḳarż iken
İmâniyân-ı zümre-i ḳurbı meveddeti
- 3 Şunduñ kemend-i zülf şeh-i Ḥasan'a dest-i ḥayf
Taḳduñ elüñle gerdenuñe ṭavḳ-ı la' neti
- 4 Cevr ile böyle yerlere çalmaḳ sezâ mıdır
Ol pâdişâh-ı taḥt-neşin-i vilâyeti
- 5 Şerm itmedüñ cenâb-ı risâlet-penâhdan
Evlâd-ı ehl-i beyte idüp bu ihâneti
- 6 Çeşm-i resûle degdi oḳun gör ki neyledüñ

- Hañcerle tođraduñ o ciger-pāk Hażreti
7 Bu zulm ile ümîd-i şefâ‘ at ider misin
Ey bed-nihâde bed-dil ü bed-baĥt u nîkbeti
8 Yâd itmedüñ o vaĥti ki feryâd-ı Fâtıma
Lerzende eyleye ‘ araşât-ı kıyâmeti
9 Cüş ide lücce-i ġazab u ħahr- zü‘ l-celâl
Sükkân-ı ħaşrı ħaplıya emvâc-ı dehşeti
10 Ey ġürk-i deşt mükâfâta ħâzır ol
Meydân-ı ħaşre var ġoreyim nuĥka ħâdir ol

IX

Bend-i Nohom

- 1 Ol ġün ki ehl-i beyt olup Şâm’dan süvâr
Ĥâtır-şikeste ‘ aĥl-ı perâkende dil-figâr
2 Yâ eyyühâ’l-resûl deyü girdiler yola
Giryân ü ser-ġüşâde vü ferĥâl-i târ-ı mâr
3 Nâgeh ġörindi ravza-i sultân-ı enbiyâ
ġördükde bint-i ħaydar-ı kerrâr-ı nâm-dâr
4 Hevdecden atdı kendüyi giryân-ı sîne çâk
ġisûlarını itdi türâb ile hâksâr
5 ġitdi piyâde nâle vü feryâd ü âhla
Ser pâ bürehne çehre ħırâşide pür-ġubâr
6 Tâ ravza-i resûl-i ‘ aleyhe‘ s-selâma dek
Aĥdı sirişk-i dîdesi mânend-i cüybâr
7 Yüz sürdi ħâk-i der-ġeh-i faĥr-i risâlete
Efgân ü zâr ile didi ey cedd-i ġam-ġüsâr
8 Feryâd-ı ümmetân dâlâlet şi‘ ârdan
Lâyıĥ mî ħânedânıñ ide böyle ħ‘âr-ı zâr
9 Allâh ħopdı ġulgûle ol ġün Medîne’de
ġöz ħalmadı ki olmaya mâtemle eşk-bâr

10 **Andan buḳ' aya vardı o dūr-dāne-i Betül**
Giryān ü zār didi ki yā buḳ' atü' r-resül

X

1 Ey duḡter-i sa' ide-i sultān-ı enbiyā
Vey hem-ser-i şefiḳa-i sālār-ı evliyā
2 Ḳaldı ser-i mübāregiñi gör ki geldiler
Miḡnet-keşān-ı bādiye-i kerb-i Kerbelā
3 Biz ol gürūh-ı ḡam-zedegān-ı ḡaḳāretiz
Kim der-geh-i ' ināyetüñe itdik ilticā
4 Luḡf eyle biz yetimlerin intikāmuñ al
Yoḡ itdi ḡānedāniñi a' dā-yı bed-liḳā
5 Perverde-i kenāruñ olan Ḥāzret-i Ḥüseyn
Deşt-i cefāda çekdi nice miḡnet ü belā
6 Ol nev-nihāl-i devḡa-i bāḡ-ı vilāyeti
Ḥāke düşürdi sāye gibi ḡadr-ı eşḳıyā
7 Ḳaḡ' eyleyüp ḡaḳāret ile rümḡe taḡdılar
Re's-i şerifini cesedinden idüp cüdā
8 Feryād-ı duḡter-i Esedu-llāh ile o gün
Yatdı yaḳıldı mātem idüp yār ü āşinā
9 İtdi ḡıriv ü nevḡa vü vāh ser tā ile
Ḥās-ı sipihri ḡulḡule-i ḡulḳ-i pür-şadā
10 **Dünyāyı tutdı āh u fiḡān oldı gök dumān**
Tef-i semūm-ı mātem ile ser-be-ser cihān

XI

Bend-i Dehom

1 Maḡzūn ḡöñül bu māh-ı muḡarremde aḡlasun
Hengām-ı āh u eşḳ-i dem-ā-demdir aḡlasun
2 Zinhār terk-i şart-ı edeb ile gelmesün

- Ümmet olan bu mäh meh-i gamdır ağlasun
- 3 Eyler cilā-pezir bu dem tütüyā-yı eşk
O göz ki teşne-i seyl ü nemdir ağlasun
- 4 Gül gibi hubb-ı āl ile handān olan gönül
Hengām-ı sūz u girye vü mätemdir ağlasun
- 5 Döksün şehāb-ı eşk-i firāvānıol dağı
Mätem-keş-i Hüseyin-i mükerrermdir ağlasun
- 6 Dil-hün olan muşibet-i gadr-ı Hüseyin ile
Yād eylesün o vaqı‘a-ı demdir ağlasun
- 7 Añdıqça ol muşibeti şād olmasun gönül
Ol hārḥār-ı sinede muhkemdir ağlasun
- 8 Dögsün Yezid başını taşlarla inlesün
Bilsün maqāmı cāh-ı cehennemdir ağlasun
- 9 Söz yok bu ayda ağlamasun kalbi taş olan
Diqqat ile o dide ki pür-nemdir ağlasun
- 10 **Ey çeşm-i ter şehāb gibi aglamaz mısın**
Ey eşk-i dide cūy gibi çağlamaz mısın

Bend-i Āḥīr

- 1 **Muḥarrem** yeter fiğān ile kilik-i şerer-feşān
Yağdı cihānı āteş-i mätemle el-amān
- 2 Gūş eyleyüp bu nazmı baña öyle dökdiler
İmāniyān yaş yerine katre katre kan
- 3 Bālā-rev oldı āteş-i efgān derk derk
Ḥavfım budur yanup tutuşa saḳf-ı āsumān
- 4 Yā Rab o nūr-ı dide faḥr-ı cihān için
Dā’im budur ḥulūş ile da‘vāt-ı üns-i cān

- 5 Olsun Burāk'a cennete firdevsde süvār
Gül-geşt-i bāğ u dāğ ide ceddiyle hem-‘inān
- 6 Dārü' l-makāme-i eḥadiyetde dā'imā
Bulsun ulüvv rütbe ile ḳurb-ı cāvidān
- 7 Bende-i bāb-ı rüy-ı Hüseyn eylerim recā
İḥsān-ı 'afv u mağfired ey Rabb-i müste'an
- 8 Yevmü' l-cezā bu taḳriye nāmeme umarım
Ceddi şefā'at ide'alā rağm-ı düşmenān
- 9 Bizden ilāhi nice taḥiyyāt ile selām
Olsun hediye rūḥ-ı şerīfine her zamān
- 10 **Bī-baḥş-i lā-yecüz hemīşe birindedede**
La'net añā i'ānet iden her 'anidedede

56b

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Hāḳiḳat evvel aḥir-i hemīn Rabbe'l-'alā geldi
Pes andan zāhir u bāṭın resül-ı kibriyā geldi
- 2 Keşāf-ı ḳal'e-i ḥaber-süvār-ı düldül-i aşḳar
O şir-i Ḥāliḳ-i ekber 'Aliyyül Murtażā geldi
- 3 Muḥibbe eyleyen mihri din 'aşḳına çeken ḳahrı
Yezid'lerden içen zehri Ḥasan-ḥulḳ-ı rızā geldi²⁰¹
- 4 Ačan 'aşıḳlara zārı iden düşmenlere bāzī
Şehid-i server-i gāzī Hüseyn-i Kerbelā geldi
- 5 Din ehline olan reh-ber cihānı eyleyen enver
Çerāğ-ı mescid-i minber İmām Zeyn'ül-'Abā geldi

²⁰¹ Metnin orijinalinde “geldi” redifi yazılmamış.

- 6 Mu' attar eyleyen hâtır iden mu' cizleri zâhir
Muhammed Bâkır-ı zâkir şehi Āl-i ' Abâ geldi
- 7 Hâkīm-i hikmet-i hâzık-ı ' alīm rahmet-i hâlîk
İmâm-ı Ca' fer-i şâdık güneş müşgöl-güşâ geldi
- 8 Ğazâ-yı ekbere ' âzim Yezîd ki boşına hâzım
İmâm-ı Musa-yı Kâzım kadîmi pişvâ geldi
- 9 İden tefsîr-i Qurânı sözi kâvîl-i bürhâni
İmâm-ı dîn-cû şânî ' Ali Mîr-i Rızâ geldi

57a

Vâşîf Mîr

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Ne arar ey gül-i zîbende yanında o kedi
Görüp anuñla olan cilveni yağım eridi
Niye karışdı benim şöhbetime ol zibidi
O merâk ile işitdim mi efendim ne didi

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

II

Çanı ey mâh geçen şeb Yeñiköy'den beride
Bir kayıkda iki büt var idi bizden geride
O vesîleyle söz açdım saña geldi yeri de
O sözi yazmış idim kalmış o bir ' anteride

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

III

Va' d idince baña bir buseyi ey gönca nâz

Geçdi mâ-beyn-i hümâdan nice nâz ile niyâz

Geliyor hâtırıma gerçi bugünlerde biraz

O vakıtden beri geçdi arada bir iki yaz

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

IV

Ṭaķınup baĝçede maĥfi ruĥına yâsemini

Ĝarazuñ n'eydi küşâd eylemeden gül-bendini

Ne didüñdi ķuluñ ol hâl ile gördükde seni

Aşlı var şordıĝımuñ söyle ķuzum üzme beni

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

V

Ḥafiyen eyledigüñ va' di ķuluñ işitdi

Beni sultānımuñ ol müjdesi ihyâ itdi

Başka şöĥbet açılup n'eyleyim ol söz bitdi

Hâtırımdan o zamāndan beri çıķdı gitdi

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

VI

Dil virüp nâfile ' aşķuñla şararup şolamam

Ṭoĝrısı ben şarılup yaṭmadan ' aşık olamam

Olur olmaz suĥanı öyle dilime ṭolamam

Ṭolaşur zihnime dünden beri lâkin bulamam

Va' diñiz buse mi vuşlat mı unuttum ne idi

VII

Baña dün açdıĝuñ esrâr-ı vişâli tenhâ

Ḥaber almış aradı aĝzımı **Vâşif** ḥattâ

Bil de bilmezlige var saña iderse imâ

Bir şeker çindüñ ey ṭuṭı-i hoş-gü ammâ

57b

Tesdīs-i Rāsiḥ Efendi

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Şāh-ı aşḳ itmege iḳlīm-i derūna seferi
Şerḩa-i sīne imiş şāh-ı reh-i mu' teberi
Dāğ imiş şāh-ı dile sūz-ı muḩabbet eşeri
Şerḩa dāğlar açdım ki ola reh-güzeri
İdeli cāy-ı süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḩdet ne imiş noḩtadan aldım ḩaberi

II

Cüst-cū eyleyerek küme mişāli pergār
Merkez-i noḩta-i vaḩdetde hemān eyle ḩarār
Zātını kendi bilür birliğüñ eyle iḩrār
Ne ararsan yine sende bulunur her ne ki var
İdeli cāy-ı süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḩdet ne imiş noḩtadan aldım ḩaberi

III

Yanmayan añlayamaz sūz-ı muḩabbet ne imiş
Dūr olan fehmi idemez lezzet-i vuşlat ne imiş
Kimse idrāk idemez gene ḩaḩiḩat ne imiş
Ehl-i zāhir ne bilür ḩāl ile vaḩdet ne imiş
İdeli cāy-ı süveydā-yı derūnum o perī

²⁰² Bu dize metnin orijinalinde yok.

Zāt-1 vahdet ne imiş noktadan aldım haberi

IV

Ƙāl u ƙāl eyleme haƙƙında anuñ zā'iddir

Eyleyen baħşini taṭvīl ƙurı zāhiddir

İden āşārını inkār anuñ mülhiddir

“Ƙul hüvellāh-ı eḫād”²⁰³ birliğine şahiddir

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vahdet ne imiş noktadan aldım haberi

V

İdemez kimse mu' ammā-yı kem ü keyfini ḫall

Ma-arefnāk degil mi aña ma ƙal vü dell

Çekeli semt-i dile şem'-i maḫabbet meş'al

Güft-güya bulamaz kem-māye muḫal

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vahdet ne imiş noktadan aldım haberi²⁰⁴

58a

Terkīb-i Bend-i Rāsiḫ Efendi

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

- 1 Ey lebi ğonca-ı şevğ-āver-i cām u bāde
Nigeḫi ḫūn-ı ciĝer-ḫürdelige āmāde
- 2 Beni āteşlere hicrānıñ idüp üftāde
Olmadı düzeḫ-i ĝamdan bu ĝönül āzāde
- 3 Virdi ser-tābe ƙadem mülk-i dili ber-bāde

²⁰³ İhlas 112/1 “De ki: O Allah birdir.” Manasına gelmektedir.

²⁰⁴ Bu beyit metnin orijinalinde yok.

- Gayrıya itdigiñ iltâf-ı gence yâde
4 Öyle maḥzûn dilim yer daḥı yok dünyâda
Görüp aḥzânımı inşâfa gelür tersâde
5 **Merḥamet senden efendim yine şefkat senden**
Cürm-i ‘işyânımı ‘afv eyle mürüvvet senden

II

- 1 Ğamz-ı âğyâre uyup kaçd-ı dil ü cân itme
Hışm ile ḥançer-i ḥûn-rîziñi ‘üryân itme
2 Dil-i bî-cânımı luḥf it yine feryâd itme
Tek ne eylersin amân adada bir ḳan itme
3 Sûz-ı hicrân ile gel dîdemi giryân itme
Ḳâ’ilim nân-ı dili cevri-i firâvân itme
4 Emriñiz her ne ise ğayrıya fermân itme
‘Unf ile bâri cevâbıñ daḥı pinhân itme
5 **Nice pür-ḥasret-i luḥfuñ ile me’ÿûs olayım**
Nice pür-şem‘-i ğam-efrûz ki fânûs olayım

III

- 1 Tiğ-ı cevriñle gönül oldu amân şad-pâre
Ḳalmadı ğayrı taḥammül-i sitem ü âzâde
2 Merhem-i ‘âḥıfetuñ olsa safi yâre
Dime bir ḥâl ile te’şîrine olmaz çâre
3 Tâb-ı hicriñ beni ol rütbe bıraḳdı târe
Gizlesem de yine âhım çalışur izhâre
4 Yok mı raḥmuñ güzelim bu dil-i pür-efkâre
Dir isen ğayrıya var kendine şefkat ara
5 **Kime şekvâ ideyim der-geh-i luḥfuñ var iken**
Kimlere bend olayım ḥalka-i zülfüñ var iken

IV

- 1 Bendedir hüsnuñe şems ü meh-i tábân bende
Şem^ç-i ruhsârına tábende-i lem^ç ân bende
- 2 Zülf-i şeb-bûlarına sünbül ü reyḥân bende
Nâz u reftârına mecmû^ç cevânân bende
- 3 Hâtem-i la^ç lüñe de mühr-i Süleymân bende
Uḡde-i sineñe biñ şabr ile sāmân bende
- 4 Ḳavs-i ebrûlara Behrâm Nerîmân bende
Saña ^çâlem bütün ey Yûsuf-ı devrân bende
- 5 **Pertev-i hüsni cihân-sûz ile devrân senüñ**
Şeh-süvârım bu revişle yine meydân senüñ

V

- 1 Bendenim bende fedâ itme efendim luḡf it
Ḳuluña böyle edâ itme efendim luḡf it
- 2 Çekdigim derdi hebâ itme efendim luḡf it
Sebze-i vaḡti şitâ itme efendim luḡf it
- 3 Ta^ç n-ı âgyâra sezâ itme efendim luḡf it
Tiğ-ı berâta şalâ itme efendim luḡf it
- 4 Hûn-ı ^çuşşâkı ğidâ itme efendim luḡf it
Cevr-i hışmuñlaezâ itme efendim luḡf it
- 5 **Saña lâyıḡ mı begim böyle edâlarla reviş**
Bizi gördükce ğazab-nâk olup aḡarla seviş

VI

- 1 Düzd-i çeşmüñ idüp ârâm u ḡarârım yağma
Geldi mülk-i dile hicrân-ı ruḡuñla sevdâ
- 2 Zaḡm-ı ğam itdi eşer bu dil-i ğam-h^çârıma tâ
Nây-veş sūziş ile nâleler itdi peydâ

- 3 Beni hasretde kodı hâşılı ol meh hâlâ
Görmemiş çeşm-i felek böyle sitem-kâr aşla
- 4 Dimezem itdigini bulsun o meh-rû hâşâ
Bulamam hiç diyecek bir dağı bundan a' lâ
- 5 **Beni ağlatdı ise kendisi handân olsun**
İki ' âlemde hemân zevk ile şadân olsun

VII

- 1 Niye küsdük niye ey şüh-ı leâfet-perver
Nedir âyâ bizi gördükde şitâb ile gezer
- 2 Söyle ' işyânımı incindiği ey gül-i ter
İtmeyim hadüñ olan kimseye bir dağı nazar
- 3 Bakmayam vechine bir vech ile tâ be maşşer
Cürmümi ' afv it efendim var ise her ne kadar
- 4 Dil-i senginiñe ihlâşımız itmezse eşer
Yanayım ağlayayım âteş ile şâm u seher
- 5 **Öyle âh eyleyim ' âlem dağı süzân olsun**
Sañâ Râsih gibi nâlende vü hayrân olsun

59b

Tahmîs-i Gazel-i Şâkir Efendi

Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa' ilün

I

Yağdı küre-i çerhi şerâr-ı tef ü tâbîñ
Şahn-ı diline şerm ile dâğ açdı şihâbîñ
Seyl ağıdı gözinden gam-ı sūzişle sehâbîñ
Ey âh-ı cihân-süz nedir böyle şitâbîñ

Ṭutmıř gideyor berķ-i cihān-tāb-ı rikābıñ

II

Çıkdı şererim hicr ile ne řāķa yazıķdır
Neşr oldu fiġānım bütün afāķa yazıķdır
Raħm eyle efendim dil-i müřtāķa yazıķdır
Bir pāre şu serp sīne-i ‘uřřāķa yazıķdır
Döndür yüzüñi baķ ki begim yandı kebābıñ

III

Cāy eyleyeli dāde-i gönümde ĥayālīñ
Tā micmer-i çeşmimde tutar ‘anber-i ĥālīñ
Görmıř degil ‘ālem seniñ ey řūĥ miřālīñ
Ol rütbe leřāfetden ‘ibādet ruĥ-ı alıñ
Büy-ı gül olur ġonce-i ümīde niķābıñ

IV

Dil teşne-leb-i bāde-i ülfetdi temelli
Yokdı mey-i ümmīdiñ o meclisde muĥalli
Cām-ı emelim buldı dehānıñla tesellī
La‘ lüñ dil-i āřüfteye kıldıķda tecellī
Ṭoldurdı ĥum-ı fikrete engūr-ı řarābuñ

V

Sīne güher-i dāġ ile gencīneye döndi
Her birisi Rāsiĥ tolu cām-ı meye döndi
Ĥūn-ı ciġeri ġirye-i pey-der-peye döndi
Dāġ-ı elem-i ‘ařķ ile řākır neye döndi
şormaz mısın ey māh anuñ ĥāl-i ĥarābuñ

Tahmīs-i Ğazel-i Nesīb

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Hicr-i ruḡsāruñla giryān oldığım bilmez misin
 Āteş-i ḡasretle sūzān oldıđım bilmez misin
 Rūz şeb mecbūr-ı aḡzān oldıđım bilmez misin
Men fedā-yı mihr-i cānān oldığım bilmez misin
Mübtelā-yı ḡüsn ü ḡübān oldığım bilmez misin

II

Ben muḡīm-i meclis-i āḡ u fiġānım bunca dem
 Bāde-i cevruñle bī-tābım amān ey ġonce-fem
 Gāhice itsen n'olursın ' aşıḡa luḡf u kerem
ḡayli demdir ḡāse-līs-i hicr kim ey cem-i ḡaşem
Dīde-düz-ı naḡd-i iḡsān oldığım bilmez misin

III

Ben niyāz itdikce ol şāhım ne nāz itdim didi
 Ben seni ' uşşāḡ içinde imtiyāz itdim didi
 Her ne itdinse yine şefḡatle az itdim didi
Külbe-i aḡzānıma da' vet-i niyāz itdim didi
Bī-vefā bir āfet-i cān oldığım bilmez misin

IV

Ğamla çeşmim ' ayn-ı Ceyhūn oldı dirsem şanma lāf
 Seyl-i eşkim şafḡa-i cismim ider her dem tavāf
 İşte didim işte sīnem var mı şūḡum ḡilāf
Sīne ' ummān-ı melāmet dīde ebr-i iġrāḡ

Ġah tūfān gāh bārān oldıġım bilmez misin

V

Tā olaldan dīdeden ruġsāruñ ey gül dü-nihān

Sīne ser-tāb-ı ġamuñla dāġ-dār oldı hemān

Sūziş-i hicrūñ derūnum eyledi āteş-mekāñ

Bir ġadeġ mey sūz sevindir yandım ey şāķī amān

Āteş-i ‘aşķunla pūryān oldıġım bilmez misin

VI

Baġmaz aşla raġm idüp ol māġir ü eġġānıma

Firġat-ı ruġsār bār oldı delīl-i aġzānıma

Çeşm-i inşāf eyle baġ bu dīde-i giryānıma

Gel yetiş ey būy-ı pīrāhen meşāmm-ı cānıma

Pīr-i ġarf-ālūd-ı Ken‘ ān oldıġım bilmez misin

VII

Olmadı luţfuñ dil-i bīmāruña bir dem naşīb

Merhem-i raġmuñ ‘aceb kimler içündür ey ŧabīb

Ĥasret-i rūyuñla **Rāsīġ**-veş ġarīb oldı ġarīb

İltifātuñla ne dem mesrūr olur bilmem Nesīb

Der-gehiñde luţfa şāyān oldıġım bilmez misin

60b

Taġmīs-i Rāsīġ Ġazel-i Behcet

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Öyle müstaġnī mezāġīm dil-rübāyı istemem

Būlbūlüm ammā gül-i revnaġ-fezāyı istemem

Sîne zaḥm-ı tîğ-ı nefretidir devâyı istemem
Yüz çevirdim itmesün ğayrı edâyı istemem
Hep añâ bahş eyledim zevk ü şafâyı istemem

II

Ḥançer-i cevr ile açdı dilde şad zaḥm-ı keder
Tîr-ı efgânım o şūḥa itmedi aşla eşer
Şimdi maḳbûlüm degildir virse dünyâyı eger
Bunca demdir itdigim âh u enîne tevbeler
Böyle bir hercâyi yâr-ı pür-cefâyı istemem

III

Eyledikçe naḳd-i cânımla ḥulûşum âşikâr
Düşmeni ben zâre terciḥ eyledi encâm-ı kâr
‘Âkıbet oldu niyâzım ol şeh-i mümtâze yâr
Çekdigim ğayrı hebâ oldu benim leyl ü nehâr
Ḳadr-i kıymet bilmeyen ol bî-vefâyı istemem

IV

Ben niyâz itdikçe nâz eylerdüñ evvel sen hemân
Ḳahḳahayla ḥâlime ‘âlem gülerken bir zamân
Eyledim râh-ı kazâya ‘uzlet-i ‘atf-ı ‘inân
Vâz geldim itme eski tavrı ey şūḥ-ı cihân
Başıma ben böyle bir derd ü belâyı istemem

V

Ḥayli dem deşt-i ümîd-i vuşlatı kıldım maḳar
Hicr-i ruḥsâr ile **Râsiḥ** ben neler çekdim neler
Eyledim ğayrı efendim öyle vâdiden keder
İtmezem şimdengerü rûy-ı cihân-tâbe nazar
Behcetâ âyîne-i‘âlem-nümâyı istemem

Tahmīs-i Rāsiḥ Ğazel-i Pertev**Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün**

I

Āhım cünūd-ı ıākata reh-zen degil midir
 albim zebūn-ı pençe-i dūşmen degil midir
 Sınem de derd ü dāğ ile gūlşen degil midir
 Gōnlüm ḥayāl-i dil-bere mesken degil midir
Çeşm o cāy-ı dil-keşe revzen degil midir

II

Her kim görürse çarpılır ol māh-peykere
 Cism-i laṭif dırsem eger var anuñ yeri
 Zırā derūn-ı fikre ḥulūl eller ekşeri
 Āğūş-ı teng-i vuşlata çün gelmez ol perī
Nūr-ı şaḥış olduğı rūşen degil midir

III

Hep ḥalk felek-i fikreti engine şalmada
 Deryā-yı ğamda çalkınarak menzil almada
 Çün kimselerde sāḥil-i ḥayride kıalmada
 Bīġāne āşinā yine 'ummāna ıalmada
Erbāb-ı 'aşk 'aqlına yelken degil midir

IV

Olma muķīm-i bezm-i feraḥ nā-sezā ile
 Farķ it gūrūh-ı ecnebiyi āşinā ile
 Bār it ğumūmı unutma şafā ile
 Bir ıtutma yār-ı şādıkını bī-vefā ile

Hercâyîdir sūr-ı ğam evden degil midir

V

Rāsih o şūh her ne kadar eylese cefā
Çeşm-i vücūda rāh-ı ‘adem olsa reh-nümā
Virmem ğubārını ni‘am-i çerhe vākı‘ā
Cevr ü cefā-yı yār-ı sitem-kār **Pertevā**
Luţf-ı sipihr-i dūndan ehven degil midir

61a

Tesdīs-i Maţla‘-ı Fehim

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

I

Heves-i zūlfūñ ile reyb ü riyādan geçdim
Hayli sevdāya düşüp ‘iş ü şafādan geçdim
Ğayrı ey māhir-i şemm öyle hevādan geçdim
Fikr-i vaşluñ birağup luţf u ‘atādan geçdim
Cevr it ey şūh-ı cefā-pişe vefādan geçdim
Derdimi bāri füzün eyle revādan geçdim

II

N’olsun üftāde-i nā-kāmuña bī-gāne edā
Sā’ire beñzederek itdigüñ ülfet ayā
Sañā meftün idi kim bilme misin yoħsa şehā
İmtiyāz ile de her laħza amān eyle cefā
Cevr it ey şūh-ı cefā-pişe vefādan geçdim
Derdimi bāri füzün eyle revādan geçdim

III

Nice dem der-geh-i ihsāna nigh-bān oldım
Fikret-i zülfüñ ile silsile cünbān oldım
İşte geldim kapuña bende-i kurbān oldım
Öyle efkār-ı haṭāyāya peşimān oldım
Cevr it ey şūḥ-ı cefā-pişe vefādan geçdim
Derdimi bāri füzūn eyle revādan geçdim

IV

Olalı kākül-i pür-çiniñe göñlüm mā 'il
Oldı her dürlü belāya dil ü cāndan kā 'il
Zerrece şefkatüñe olmadım aşla nā 'il
Sitemüñle olamaz sūz-ı muḥabbet zā 'il
Cevr it ey şūḥ-ı cefā-pişe vefādan geçdim
Derdimi bāri füzūn eyle revādan geçdim

V

Matla^ç -ı nazm-ı **Fehim** nüshā-i cānımdır bu
Ya^ç ni esrār-ı dile şerḥ ü beyānımdır bu
Edhem-i kilime fikrimde^ç inānımdır bu
Rāsih endişe dil-i vird-i zebānımdır bu
Cevr it ey şūḥ-ı cefā-pişe vefādan geçdim
Derdimi bāri füzūn eyle revādan geçdim²⁰⁵

²⁰⁵ Metnin orijinalinde bu beyit yazılmamış.

Tesdis-i Maṭla‘-ı Bākī**Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün**

I

Ne füsün eyledi bilmem nigeh-i ‘ işve-geriñ
 Oldum ey mäh ğamuñla daġı yoġ mı ħaberiñ
 Göster āyine gibi ‘ āşıġa sımın-beriñ
 Söyle ey şūġ-ı cefā-pişe nedendir ħazerin
Ġoncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ
Ya‘ ni seyr eyleyelim sīneñi çöz dügmeleriñ

II

N’olsun ey şūġ-ı cihān böyle tecāhül luṭf it
 Ķalmadı şabra mecāl itme teġāfül luṭf it
 Çāk çāk oldu giribān-ı taġammül luṭf it
 Olmasun ‘ uġde-i dil itme ta‘ allül luṭf it
Ġoncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ
Ya‘ ni seyr eyleyelim sīneñi çöz dügmeleriñ

III

Nice dem ħaste-i hicrānım ey āşüfte-mizāc
 Yaġdı cevrüñ dile şad dāġ elimden minhāc
 Ķatre-i bŷy-ı gül-i luṭfuñ ile eyle ‘ ilāc
 Bülbül-i gülşen-i şevġüñ dehen-i bestesin ac
Ġoncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ
Ya‘ ni seyr eyleyelim sīneñi çöz dügmeleriñ

IV

Eyledi tır-i cefā tā dil-i ġam-ġāra eşer

Böyle nālān olayım mı güzelim şām u seher
Eyleme nāvek-i efgāna girībānı siper
Cān alup cān virecek demdir amān ey gül-i ter
Goncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ
Ya‘ni seyr eyleyelim sīneñi çöz dügmeleriñ

V

Meclis-i gāmda bırakma kerem it ‘uşşākı
Bāde-i luṭf ile mest eyle dil-i müştākı
Cān bağışla dil-i bīmāre amān ey sākı
Rāsiḥe vird-i zebān oldı bu beyt-i Bāķi
Goncalar içre nihān eyleme gül-berg teniñ
Ya‘ni seyr eyleyelim sīneñi çöz dügmeleriñ²⁰⁶

62a

Na‘t-ı Şerīf Müseddes

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

I

Ey meh-i burc-ı şeref maṭla‘ -ı feyz ebedi
‘Ārız-ı enverüñ āyine-i nūr-ı şamedi
Yoқdur iḥsānınıñ ey kān-ı mürüvvet ‘adedi
Sensin ‘āşī zelilüñ sened-i mu‘temedi
Қovma yüz üzre bu üftādene eyle mededi
Meded ey kāfile-sālār-ı rüsul-ı cezbdi²⁰⁷

II

Haққ resül oldığına itdi delālet Kur’ān

²⁰⁶ Bu dize beytin orijinalinde yok.

²⁰⁷ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Eyledi medh ile mümtâz Cenâb-ı Yezdân
Kimden ümmîd ideyim derdime ğayrı dermân
Sen idersin yine mücrimlere ‘afv u ihsân
Çovma yüz üzre bu üftâdeni eyle mededi
Meded ey kâfile-sâlâr-ı rûsul-ı cezbdî

III

Oldı hürşîd-i cihân-tâba ruhuñ me’ haz-ı nûr
‘Âlemi sensin iden luţf u keremle mesrûr
Ne kadar var ise bu bende-i zârında kuşûr
Der-geh-i ‘âtıfuñdan kuluñu eyleme dûr
Çovma yüz üzre bu üftâdeni eyle mededi
Meded ey kâfile-sâlâr-ı rûsul-ı cezbdî

IV

Benim ol ‘âşi-i pür-cürm ü zelîl-i aḥḳar
İtdi her sâ‘atim ‘işyân u ḥaṭâ ile güzêr
Sen kabûl itmez iseñ bendeñe şefkat kim ider
Kerem-i ‘afvıñı kıl rûz-ı cezâda yâver
Çovma yüz üzre bu üftâdeni eyle mededi
Meded ey kâfile-sâlâr-ı rûsul-ı cezbdî

V

Ârzû-yı heves-i nefse olup vâ-beste
Derd-i ‘işyân ile oldı dil-i zârım ḥasta
Luţf idüp **Râsiḥi** kıl bîm-i ḥaṭardan reste
Ne kadar ‘afva degilsem de eger şâyeste
Çovma yüz üzre bu üftâdeni eyle mededi
Meded ey kâfile-sâlâr-ı rûsul-ı cezbdî²⁰⁸

²⁰⁸ Bu dize metnin orijinalinde yok.

Na‘t-ı Şerif Muhammes

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Der-geh-i dār-ı rızâña her kim itmezse duḡul
 Melce ‘-i ‘afv-i cenâb iden de bulamaz vuşul
 Dürr idersen sen eger Mevlâ daḡı itmez kabul
 Sen şehe kul olmadıkça hiçbir iş bulmaz huşul
Muḡzin-i sırr-ı Hudâ şâh-ı beḡasın yâ resul

II

Buldı fer çeşm-i felek rûḡuñ türâbıñdan seniñ
 Cebra ‘il ayrılmadı bir dem cenâbıñdan seniñ
 Buldı rıf at der-geh-i raḡmet-me ‘abıñdan seniñ
 Kimse bi-devr itmesün Allâh bâbıñdan seniñ
Muḡzin-i sırr-ı Hudâ şâh-ı beḡasın yâ resul

III

Oldı ḡubb-ı çâr-yâruñ ‘unşur-ı çâr beden
 Merdüm-i çeşm-i cihân benim Hüseyñ ile ḡasan
 Dü Hüseyñ mülk-i vücūdumdasın ey ḡulḡı ḡasan
 Luḡf idüp bu ḡalıb-ı nâ-çarıña raḡm eyle sen
Muḡzin-i sırr-ı Hudâ şâh-ı beḡasın yâ resul

IV

Ümmetiñde ben gibi ‘âşî bulunmaz bir aḡad
 Her işim sehv-i ḡaḡâ fişḡ ü günâhım lâ‘yuad
 Seyl-i ‘afva olamaz ḡaşâḡ-ı cürmüm gerçi sedd
 Bu güneḡ-ḡâr u zelili eyleme luḡfuñla redd

Muḥzin-i sırr-1 Ḥudā şāh-1 beḳāsın yā resūl

V

Gūş idenler şerbet-i luḫfuñ bulurlar ʿākıbet

ʿİllet-i ʿ işyān ile bīmārım eyle merḫamet

Nūş-ı dārū-yı şefāʿ atle beni kıl mültefet

Rāsıḫ-i bī-çāreye eyle recā-yı maḡfıret

Muḥzin-i sırr-1 Ḥudā şāh-1 beḳāsın yā resūl²⁰⁹

63a

Naʿ t-1 Şerif Muḫammes

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

I

Şehensāh-ı dü-giti ḫākim-i iḳlim-i ḫikmetsin

Enīs-i bezm-i ḫāş lā-mekān ḫurb-ı ʿ izzetsin

Vücūduñ bādī-i ḫulḳ-ı cihāndır maḫz-ı raḫmetsin

Cebīniñ şubḫ-ı devlet maḫlaʿ -ı mihr-i hidāyetsin

Sen ol kân-ı ʿ ināyet menbaʿ -ı cūy-ı şefāʿ atsin

II

Gelüp Cibril daʿ vet eyledikde ḫurb-ı Mevlā'ya

Sañā ey şāh-ı kevneyn oldı Sidre evvelin pāye

Ġubār-ı ḫāk-i pāyuñ tütüyādır ʿ arş-ı aʿ lāya

ʿ Uşāta ʿ afv u luḫfuñ der teselli baḫş-ı sermāye

Sen ol kân-ı ʿ ināyet menbaʿ -ı cūy-ı şefāʿ atsin

III

Cenāb-ı Aḫmed-i mürsel ḫabīb-i kibriyāsın sen

²⁰⁹ Metnin orijinalinde bu dize yok.

Şefî^ç -i^ç arşa-i maḥşer şeh-i şāhib-livāsın sen
Resûl-ı müctebā ced-i Ḥüseyn-i Kerbelā'sın sen
Ümid-i raḥm ider senden cihān şāhib^ç aḫāsın sen
Sen ol kân-ı^ç ināyet menba^ç -ı cûy-ı şefā^ç atsin

IV

Beyān itdi Ḥudā Qur'ân-ı menzilde seniñ şāniñ
Elem görmez olanlar bendesi sen şāh-ı vālāniñ
Tutanlar ḥāksār olmaz seniñ elbetde zamāniñ
Umar her^ç aşı-i mücrim dem-â-dem luḫ u iḥsāniñ
Sen ol kân-ı^ç ināyet menba^ç -ı cûy-ı şefā^ç atsin

V

Hevā-yı arzû-yı nefis-i emmāre olur serde
Dil-i biçāreyi uğratdı her sâ^ç atde biñ derde
Rezil itme kerem kııl **Rāsiḫ-i** ğam-ḫ^çarı maḥşerde
Faḫîri ḥāme-i^ç afvîñla meşṫūr eyle defterde
Sen ol kân-ı^ç ināyet menba^ç -ı cûy-ı şefā^ç atsin²¹⁰

63b

Na^çt-ı Şerîf Murabba^ç
Mefā^ç ilün Mefāilün Fa^ç ulün

I

Buyurdı Ḥaḫḫ senüñ şānında levlāk
Ḳudümüñle şeref-yāb oldı eflāk
Beni yerde ḳoma mānende-i ḫāk
Ferah-nāk eyle luḫfuñla ferah-nāk

²¹⁰ Metnin orijinalinde yok.

II

Güneh-kâr u zelîl u dil-figârim
Ma' aşıyla geçer leyl ü nehârim
Ġam-ı cürmüm ile maḥzûn ḥâlim
Ferah-nâk eyle luṭfuñla ferah-nâk

III

Sañâ ḥâl-i derûnum oldı ma' lûm
Der-i luṭfuñdan ey şeh itme maḥrûm
Beni rûz-ı cezâda kıılma maḡmûm
Ferah-nâk eyle luṭfuñla ferah-nâk

IV

Yed-i nefis-i hevâda ben esîrim
Seniñ 'afvuñdur ancaḡ dest-gîrim
Beni her ḥâlde sensin zahîrim
Ferah-nâk eyle luṭfuñla ferah-nâk

V

Ser-efrâz-ı gürûh-ı enbiyâsın
Resûl-i maḥrem-i sırr-ı Hudâsın
Şefî' ol Râsiḡe sen pür-'atâsın
Ferah-nâk eyle luṭfuñla ferah-nâk²¹¹

---

²¹¹ Metnin orijinalinde bu dize yok.

Münacât Tesdīs**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

I

Ey ḥaṭā-pūş-ı kerīm ü ḥalīķ-ı kevn ü mekân

Hep saña ma' lūmdur rāz-ı derūn ins ü cān

' İlm-i zātında seniñ her zerreniñ ḥāl-i ' ayān

İtmege ḥācetimi var derd dil-i zārı beyān

Müznibim müznib bilürsin ḥāl-i zārım el-amān**' Ācizim ' āciz amān ey çāre-sāz ' ācizān**

II

Ben ne yüz ile diyem beyhūde ehl-i ṭā' atım

Hiç iṭā' atle benim devr itmedi bir sâ' atım

Terk-i zevķ-i nefse kudret vir ki yoķdur kudretim

' Afv-ı cürm ile kabūl olmaķdır ancaķ ḥācetim

Müznibim müznib bilürsin ḥāl-i zārım el-amān**' Ācizim ' āciz amān ey çāre-sāz ' ācizān²¹²**

III

Ḥayra şarf itdir benim yā Rab siti' dādımı

Defter-i baḥş kabūl eyle mestūrārımı

Eyle gūş ' afvuña peyveste bu feryādımı

Luṭf-ı iḥsānuñla şād it ḥāṭır-ı nā-şādımı

Müznibim müznib bilürsin ḥāl-i zārım el-amān**' Ācizim ' āciz amān ey çāre-sāz ' ācizān**

IV

²¹² Metnin orijinalinde bu dize yok.

Oldı meyl-i zevk-i fānī rūy-ı maḳḣūda niṣāb
Māsivādır dīde-i ğam-dīdeye ancak ḣicāb
Tīṣe-i ţevk-i hevāda ğōñül oldı ḣarāb
Ḳıl tecellī ḣāṭır-ı vīrānımı luṭf ile yāb
Müzñibim müzñib bilürsin ḣāl-i zārım el-amān
‘ Ācizim ‘ āciz amān ey çāre-sāz ‘ ācizān

V

Eyleme yevm-i ḣaṣedde derd-i ḣüsrāna düçār
Deṣne-i zerūñ ile itme derūnum ţerḣa-dār
Zaḣm-ı tīĝ-ı ma‘ ţiyetle oldı **Rāsīḣ** bi-ḣarār
Der-geḣ-i iḣsāna geldi merhem-i ţefḣat arar
Müzñibim müzñib bilürsin ḣāl-i zārım el-amān
‘ Ācizim ‘ āciz amān ey çāre-sāz ‘ ācizān²¹³

64b

Münāçāt-ı Tesdīs-i Matla‘ -ı Ğalīb
Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

I

İrişürse n’ola tāḣ-ı felege feryādım
Tīṣe-i cevr-i ğumūm ile ḣarāb-ābādım
Heves-i nefis ü hevā ile amān ber-bādım
Eyle luṭfuñla feraḣ-nāk dil-i nā-ṣādım
Müsta‘ idd ḣıl yok ise lūtfuña isti‘ dādım
Saña ğüçlük mi var ey ţāh-ı kerem mu‘ tādım

II

Zevk-i bezm-i kereminden beni meḣcūr itme

²¹³ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Bāde-i neş'e-i fānī ile maḥmūr itme
Vech-i iḥsānıñı ' arz it bize mestūr itme
Dest-i dūrle der-i luḥfuñdan amān dūr itme
Müsta'idd kııl yoķ ise lūtfuña isti' dāđım
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım

III

Nefs ü şeytāna uyup dehr ü ' işyān oldum
Vādi-i cürme düşüp şevķ ile pūyān oldum²¹⁴
Sevķ-i taḥrīk-i hevā ile perişān oldum
Dīde rūz-ı kerem-i der-geh-i iḥsān oldum
Müsta'idd kııl yoķ ise lūtfuña isti' dāđım
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım

IV

Āfitāb-ı keremiñ olmuş iken şu' le-feşān
Ḥāk-i zilletde bıraķma beni şeb-nem-veş amān
Reng-i būy-ı em ile dūş olup itdim ' işyān
Dest-gīr ol baña raḥm eyle ki sensin Raḥmān
Müsta'idd kııl yoķ ise lūtfuña isti' dāđım
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım

V

Eyleme yevm-i kıyāmetde günāhımla zelīl
Ḥāzret-i faḥr-i cihān ḥürmetine itme rezīl
Mü'min ü kāfir arasında beni kıılma ḥacīl
Raḥm iden mücrime sensin yine ey şāh-ı celīl
Müsta'idd kııl yoķ ise lūtfuña isti' dāđım
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım²¹⁵

²¹⁴ Metnin orijinalinde "oldum" redifi yok.

VI

Nice mestūr ideyim hep saña hālīm ma' lūm
Eyledi ceş-i nedāmet dil-i ğam-ḡāra hücūm
Rāsiḡi kılma amān rūz-ı cezāda maġmūm
Eyleme zevḡ-i vişāl-i kereminden maḡrūm
Mūsta' idd kıl yok ise lūtfuña isti' dāđım
Saña ğüçlük mi var ey şāh-ı kerem mu' tādım²¹⁶

65a

Tesdis-i Maḡla' -ı Vāşıf

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

İsm-i raḡman senüñ raḡmetine bürhāndır
Eyleyen müjde-i luḡf-ı keremiñ furḡāndır
Her işim fışḡ ü ğüneḡ emriñi hep nisyāndır
Ne ' amel var diyecek ḡazretiñe şāyāndır
Ben ḡulum kārı ḡuluñ ma' şiyet ü ' işyāndır
Sen kerīmsin saña yā Rab yaḡışan ğufrāndır

II

Cürm ü tuġyān ü şenā' atle zelīl zārım
Nefs-i şūmuñ yed-i zūrında amān bī-zārım
Zerre yoḡdur saña ' arz itmege lāyıḡ varım
Dā'im ' işyān u ḡabāḡatdir efendim ḡārım
Ben ḡulum kārı ḡuluñ ma' şiyet ü ' işyāndır
Sen kerīmsin saña yā Rab yaḡışan ğufrāndır²¹⁷

²¹⁵ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

²¹⁶ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

III

Rahm idüp bende-i ğam-gîniñi ħandān eyle

Derd ü ‘ işyānıma ‘ afvuñ ile dermān eyle

Mücrimim bendeñe sen şefkat ü ihsān eyle

Ni‘ am-ı maġfîret ü luţfuña şâyān eyle

Ben kulum kārı kuluñ ma‘ şiyet ü ‘ işyāndır

Sen kerımsin saña yā Rab yaqışan ğufrāndır

IV

Beni şabrımla düçār itme ‘ azāba ‘ afv it

Çekme ‘ adliñ ile maḥşerde ḥesāba ‘ afv it

Müsteḥaḳ görme bu ñā-çārı ‘ itāba ‘ afv it

Ne kadar lâyıḳ isem zecr ü ‘ iḳāba ‘ afv it

Ben kulum kārı kuluñ ma‘ şiyet ü ‘ işyāndır

Sen kerımsin saña yā Rab yaqışan ğufrāndır

V

Eylediñ müjde ğuşşāna germ-i maġfîretiñ

Müznibiñ mu‘ temedi oldı seniñ mekremetiñ

Rāsiḳ-i zārıña şâyeste kıluḫ merḫametiñ

Ḥacetiñ ile ḳabūl itme dirīġ-i ‘ āḫıfetiñ

Ben kulum kārı kuluñ ma‘ şiyet ü ‘ işyāndır

Sen kerımsin saña yā Rab yaqışan ğufrāndır²¹⁸

---

²¹⁷ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

²¹⁸ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Tahmīs-i Ğazel-i Rāsiḥ ʿ Atīḳ**Mefʿ ūlū Fāʿ ilātün Mefāʿ ilü Fāʿ ilün**

I

Züldür cezāsı nefsine iʿ zāz idenleriñ
 Aḥlāk-ı ziṣti vaṣfına dem-sāz idenleriñ
 Naḥvetle çin-i cebheyi ibrāz idenleriñ
 Encāmı bed-ğurūra ser-āğāz idenleriñ
Noḳṣān ḥalka dīde gerek bāz idenleriñ

II

İḳbāl-i baḥtı itse de mağrūr-ı ser-firāz
 Yoḳdur ṣebātı çünki olur āh-ı cān-güdāz
 Vardan olur neticesi itmez mi iḥtirāz
 Bir gün olur ki nāzı olur çāker-i niyāz
Ehl-i niyāze naḥvet ile nāz idenleriñ

III

Mihmān çend rüz der-i iḳbāl-ḥānede
 Bāḳī degül hemān kiṣi bir āṣiyānede
 Der-kārdır zevāli hemān bir bahānede
 Çok görmüşüz nigūnlığın endek-i zamānede
Zuʿ mınca cāh u rütbeler iḥrāz idenleriñ

IV

Almaz dehāna harf-i selāmı nedir sebeb
 Īmā ider virirse de ḡahice beste-leb
 Cālīs olup serir-i ġurūrında pür-ğāzab
 Sūdı nedir muʿ āmele-i kibrden ʿ aceb

Şeytânı kâr-ı bārına enbâz idenleriñ

V

Râsih mekânı olsa dağı lâne-i semâ
Âmâdedir şikârına çün bâz-ı bed-du‘ â
Elbet olur girifte-i ser-pençe-i kazâ
Bâl-ı periñ şikest ider gayret-i Hudâ
Nâyı cenâh-ı gayr ile pervâz idenleriñ

66a

Tahmîs-i Gâzel-i ‘İzzet Mîr

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

I

Virir Hakk rûzi-i her rûzını a‘lâya ednâya
Olup kâ‘il cihânda kısmet-i “*nahñ ü kasemnâya*”²¹⁹
Bugün destinde her neyse añı kıl zevke ser-mâye
Huşul-ı kâm için beyhûde düşme fikr-i ferdâya
Tevekkül birle rabt it kalbini tevfik-i Mevlâya

II

Hınâ-yı pây için ‘uşşâkıñıñ hûnını riz eyler
Eger hâhiş iderse vuşlata âdem sitiz eyler
Belâ-yı habs-i zindâna olup râzı güriz eyler
Zen-i dünyâdan i‘râz eyleyen kendin ‘azîz eyler
Şalâh-ı Yûsufa bak virmedi dâmen Züleyhâya

III

Cihânda şâh-ı ümidin ‘aceb hiç var mıdır aşı

²¹⁹ Zuhur Suresi: 43/32 “Biz, kısımlara ayırdık, paylaştırdık.” manasına gelmektedir.

Bu dehrîñ çekdirir insâna germ ü serdi her faşlı
Nazar kı1 bir qurı da‘ vâ degil mi firqat ü vaşlı
Şafâ ‘ uzletdedir şâh-ı cihân olsañ da yoq aşlı
Değişmez ehl-i dil künc-i ferâğı mülk-i Dārāya

IV

‘Alâ’ıq bend-i dām eyler hümā-yı evc-i iqbāli
Tecerrüd ehliniñ çün başkadır her vech ile hāli
İrür maqşūdına terk eyleyen ‘ âlemde iqbāli
İdenler Qāf-ı istiğnāda pervāzı olur ‘ alī
Qanā’ atdır viren şān-ı bülendi nām-ı ‘ anqāya

V

Felekden eyleme ümīd-i ni‘ met çün ider naqmet
Getürmez imtināniñ bādını hayvān dağı elbet
Taḥammül eylemez ‘ āqil olan bi-şekk çeker zaḥmet
Ḥam eyler qāmetiñ rüşen zamiriñ pertev-i minnet
Fürüğü ‘ āriyet koymış ne sirāyet ne sīmāya

VI

Keremkārān ider her bendesine yek-nesaq iḥsān
Virür deryā hemān bay ü faqire cevheriñ siyyān
Şu‘ ā-ı māh-ı pür-nūr itmede her ḥāneyi tābān
Cihāna ‘ āli himmet pertev-i luḫfi ider yeksān
Müsāvīdir ziyāsı āfitābiñ zīr ü bālāya

VII

Olur çehre-nümā çün kim bu ‘ ādet dā’im ādemde
Qılur mağmūm kendin hırş ile her vaqt ḥurremde
İder āyīne-i maqşūdına pür-jeng her demde
Görir rüy-ı murādiñ mün‘ akis bu bezm-i ‘ âlemde

Nigāh-1 germ ile şūret viren mirāt-1 dünyāya

VIII

Olur pür-zib elbet ref' iden zibāyiş-i dehri
Şafā görmüş ferāgat eyleyen ārāyiş-i dehri
Bulur rāhat cihānda görmeyen āsāyiş-i dehri
Felek mesned olur terk eyleyen ālāyiş-i dehri
Nazar kıl çeşm-i 'ibretle bu da'vāda Mesīhāya

IX

Cihānda haşr-1 mifşad ile ancak luţf-1 Mennāna
Temelluķ eyleme 'ālemde bir cevher için kāna
Fu'ādā rabţ-1 kalb it dā'imā fermān-1 Sübhāna
Hudādan bil umūruñ kâ'il ol gel emr-i Yezdāna
Ümidiñ bağlama 'İzzet ne a'lāya ne dānāya

66b

Tahmīs-i Ğazel-i 'İzzet Mīr

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

N'etdi gör nākis ile ülfetiñ eyvāh seni
Ne 'aceb mest-i gurūr eyledi nā-gāh seni
N'eyleyim çāre nedir hıfz ide Allāh seni
Dil şikest kıldı güneş naḥvetiñ ey māh seni
Qorqarım incide bir āh-1 seḥer-gāh seni

II

İtmeñe sūz yetişmez mi saña sine maḥall
Añı rencideye ruḥşat viremem itme emel

avlimiz nice idi beynehümāda evvel
Yāri incitmeme şartıyla gelürsen ne güzel
Yoksa dil-gır iderim sinede ey māh seni

III

Eylediñ bendelige bu dil-i şeydāyı kabūl
Şem^ç-i fermāniña pervāne iken oldı melūl
Bu ise şān-ı kerem-kānıma şāyeste uşūl
Söyle cürmüm ne ezelden beni itmiş saña kul
Eyleyen mülket-i hüsne güzelim şāh seni

IV

Muntazır haste gönül hānemize geldigine
Hāliñi bir bir ide tā ki beyān sevdigine
Ol vaķit nādım olursañ güzelim itdigine
Baķ taħammül mi gelür ehl-i diliñ çekdigine
İdeyim bir gicecik hālime āgāh seni

V

Dil ne deñlü elem ü hicriñ ile ğam bulsa
Dönmezim cevr ile billāh sözimden n'olsa
Didede zerre kadar zevķ-i hayāliñ olsa
Baķmazam cümle cihān hūr-ı melekke ıolsa
Seni özler dil-i şeydā seni billāh seni

VI

Hāl-i nā-şād-ı dili bir gün olur söylersin
Kāle-i vuşlatı naķd-i ğam ile peylersin
Dil virüp ğayriye 'Āşım gibi sen n'eylersin
Hayli demdir ki 'aceb 'aşķ ile üns eylersin
'İzzet ol yārdan ayırmaya Allāh seni

Tahmīs-i Ber- Ğazel-i Rūhī**Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ilūn**

I

Dil māye-i sūdā-ger āb u gülümüzdür
 Kālā-yı sebük-bār nefes hāşılıımızdur
 Hāyfā vü dirīĝā ki ceres maħmilimizdür
 Etdire ĝamiñ hem-rehi cān ü dilimizdür
Ser-ħadd-i beķā ara yatı menzilimizdür

II

Taķvīm-i ĝamuz cedvel-i eşk ile müretteb
 Ser-nāme-i derdüz ruħ-ı zerd ile müzehheb
 Mā' cūn-ı diliz cüz' -i ĥaķīķatle mürekkeb
 Deryā-yı muħītiz dūr-i vaħdetle leb-ā-leb
Kevneyn iki cānibde iki sāhilimizdür

III

Āşüfteleriz perde ber-endāz-ı merāsım
 Yek ŧavr-ı cūnūnuz ne bahār u ne mevāsım
 Şayd-ı ĥıred olmaz bize yek zerre mezāħım
 Meydān-ı muħabbetde ŧu dīvāneleriz kim
Mecnūn-ı melāmet-zede eñ ' āķilimizdür

IV

Ne ŧekve-geri vü ne heves-kār-ı bahārız
 Ne daĝdaĝa-engiz-i temeyyüz gül ü ĥārız
 Ne dest-zen-i berg ü ne ĥāhiş-ger-i bārız
 Biz ŧālib-i esrār-ı nikāt-ı ĥaŧ-ı yārız

Ḥall eyleyeniñ bendesiyiz müşkülümüzdür

V

İcrā ise **Nābī** ğarazuñ keṣṭi-i Nūhı

Eyle nefes-i şubḥdan ümmīd-i fütūḥı

İtsün seni da‘ vāya ceri cām-ı şabūḥı

Ağyār elemin çekme yapış zülfine **Rūḥī**

Men‘ eylemege cānımı var kâtilimizdür

67b

Ġazel-i Nābī Tahmis-i Enver Efendi

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fa‘ilün

I

Bu kısr u bu eyvān u bu kâşāne kimüñdür

‘Anḳāsı bu Ḳāfiñ hele kim lāne kimüñdür

Bu bezm kimiñ sāḳı vü peymāne kimüñdür

Yoḳ şem‘ -i nümāyānı bu pervāne kimüñdür

Gencīnesi nā-būd bu vīrāne kimüñdür

II

Çoḳ taşra zibālı görüp dāne-i ḥālın

Dökdı o hevāda uçaraḳ heb per ü bālın

Gör dīde-i Ḥaḳ-bīn ile keyfiyet-i ḥālın

Baḳ zülf ü raḳamda görinen noḳṭa-i ḥālın

‘İrfān ile baḳ dām kimüñ dāne kimüñdür

III

Mektūm ḳalup olmadı bu ḥissle zāhir

Mazmūnı ne mümkün k’ola mefhūm şanma beşer

Hem müfti-i şehri 'aklı olup keşfine kâşır
Bu emri müvellâ-yı hıred faşla ne kâdir
Yok 'aşıkınıñ gâyeti cânâne kimüñdür

IV

Âfâka çeker Hüsrev-i şubh seyfi hüsâmı
Tâbından olur maşv şeb-i târ-ı zalâmı
Her rûze virir gün yüzi gerçe bu nizâmı
Türmaz meh-i yek-hefte tarar turre-i şâmı
Meşşâta kimündür 'acabâ şâne kimüñdür

V

İklîm-i cünün Kaysa çü tevcih olup el-Hakk
Leylî-i cihân-dârına çekdi yüce sancağ
Gisû-yu girih-girine hem-vâre mu'allağ
Zencîr-i hayâlât ile ârâm ider ancağ
Dil-nâmına nâ-dîde bu divâne kimüñdür

VI

Zâhid gibi mescidi fağat gül taleb itme
Mey-hânede yâ hû çağıran rindi seb itme
Hep hâcı bir Ka'be vü deyriñ 'aceb itme
Peymâneye ta'zîmde terk-i edeb itme
Bildüñse haqîkatde bu meyhâne kimüñdür

VII

Her zerrede Enver görinen gün gibi tâbı
Deryâ ider ol luğf ile bir kaatre-i âbı
En'âmı çok ihsânına yok hadd ü hesâbı
Çok kimseyi gördüm bu harâbâtda Nâbî
Bilmez ki kimüñ nânını yer hâne kimüñdür

Ġazel-i Nābi Tahmis-i Enver Efendi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fa' ilün

I

Bāġ-ı 'ālem ıaġa dönmüş cāy-ı arzū ıalmamış
 Nev-bahārında daġı bir verd-i ġod-rū ıalmamış
 'Azm-i seyrān itdik ammā luıfı yā hū ıalmamış
 Gülsitān-ı dehre geldik rengi yoġ bū ıalmamış
 Sāye-endāz-ı kerem bir naġl-ı dil-cū ıalmamış

II

Derd ü ġamla ehl-i dil bīmār olup zār u zār
 Kāse kāse zehr iıer Şerbet yerine ber-ıarār
 Derdine olmaz devā 'ālemde ıün encām-ı kār
 Eylemiş der-beste dükkānı ŧabīb-i rüzġār
 Hoġka-i pırūze-i gerdūnda dārū ıalmamış

III

Şüre-zār olmuş ġarīm-i bāġ-ı iġsānda yeri
 Bir serāb-ı ġuŧke dönmüş cūybār-ı sükkeri
 Menba'-ı 'iŧ-i 'ināyet kör olup ıoġdan beri
 Teŧnegānıñ ıāk ıāk olmuş leb-i h'āhiŧeri
 ıeŧme-sār-ı merġametde bir iıim ŧu ıalmamış

IV

Ĥatırı dirhemdedir dirhem iıün rencideniñ
 Naġd-ı 'irfāndan tehi ceyb direm-i gencineniñ
 Naġŧ-ı 'izzetden müberrā delġ-i dāmen-ıideniñ
 ıādrin añlar yoġ bilür yoġ gevher-i sencideniñ

Çār-sū-yı k̄abiliyyetde terāzū k̄almamış

V

Fevc fevc enbūh-ı miḥnet k̄oşmada şib ü firāz

Dest-i āfet mülk-i dil tārācına itmiş dirāz

Hāliyā **Enver** cihānda nice k̄ılsun iḥtirāz

Ceyş-i ğamdan k̄ande itsün ilticā ehl-i niyāz

Ḳal^ç e-i himmetde **Nābī** burc u bārū k̄almamış

68b

Ġazel-i Enver Der-Evsāf-ı ʿAşḳ

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fa^ç ilün

- 1 ʿAşḳ pāzārında geçmez sīm ü zer ey tāre
Ola bedestānda metā^ç dü-cihān bir nuḳre
- 2 ʿAşḳ hem bir sevḳ sultānı ki anda dem-be-dem
Cān şatılur alınur arşunu biñ ser bir sere
- 3 Çeşme-sār-ı ʿaşḳdan nūş eyleyen feyż-i ḥayāt
İltifāt itmez cihānda āb-ı Hızr u kevşere
- 4 ʿĀrifāne baḥr-ı ʿaşḳa kim ki ğavvāş oldu hem
Bir gün ol nā^ç il olur şāhāne lāyık gevhere
- 5 Taḥt-ġāh-ı şāh-ı ʿaşḳ olmuş verā-yı mā-verā
Hükmi cāri ʿarş u ferşe nüh felek heft kişvere
- 6 Beyt-i dil bir ḳaşr-ı cāmi^ç Ka^ç be-i ʿulyā-yı ʿaşḳ
Zā^ç iri her dem muvafıḳ nice subḥ-ı ekbere
- 7 Mihr-i ʿaşḳuñ pertevi her zerrede **Enver** bedīd
Likin aşla görmedi ol nūrı çeşm-i şeb-pere

69a

Kezā Güfte-i Müşārün-İleyh

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Lutf-ı Hakkdan ezeli kim ki ola ya behre
Tā ebed mazhar olup zātı şifāt-ı kahre
- 2 Çeşme-i 'ilm ü ma' arifden içen feyz-i hayāt
Āb-ı Hızır bulup ol rağbet ider mi nehre
- 3 Kavl-i nādān eger şehd ü şeker olsa da semm
Nuḡ-ı 'arif dem-i 'İsā gibi emdir zehre
- 4 Fevc fevc gelmede hem gitmede ammā aşla
Her giden bir daḡı gelmez ne 'aceb bu şehre
- 5 Nık ü bed 'ālem-i taḡdirden olup zāhir
Feylesofāna anı eyleme nisbet zehre
- 6 Merd olan Zāl-i cihān 'aḡdine rağbet mi ider
Naḡd-i 'ömrün telef itmez o mü' eccel mehre
- 7 Görmedi dide-i **Enver** bu cihānda hergiz
Şüret-i hüsne müdārā gibi zibā çehre

71b

Tercī' -i Bend-i Hāzret-i Furūḡi²²⁰

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

- 1 Şubḡ-dem irdi nesīm-i feyz-i eltāf-ı Hudā
İ' tidāl üzre cemī' 'ālem kı lup kesb-i şafā

²²⁰ Bu tercī' i bend mecmu'āda 1b'de geçmektedir.

- 2 Mihr ü meh buldı behem çün irtifâ' -i istivâ
Zîb ü fer âfâka virdiler zihî nûr-ı ziyâ
- 3 Ol biri şemsü' d- ÷uhâdur bu biri bedr' üd-dücâ
Her birin ta' zîm ile yâd itdi zât-ı kibriyâ
- 4 **Es-selâm ey server-i ' âlem Muḥammed Muṣtafâ**
Es-selâm ey zübde-i Âdem ' Aliyyü 'l-Murtażâ

II

- 1 Cümle mevcûdât olupdur neş 'e-yâb²²¹ nev-bahâr
Zulmet-i deycür maḥv oldı gelüp nûr-ı bahâr
- 2 Geldi eyyâm-ı feraḥ gitdi zamân-ı sügvâr
Sünbül ü reyḥân u lâle oldı bu yevm âşikâr
- 3 Gül cemâlûñ gösterüp çün kıldı taḥtında qarâr
Minber-i aḡşâna çıkdı naḡme-sâz oldı hezâr
- 4 **Es-selâm ey server-i ' âlem Muḥammed Muṣtafâ**
Es-selâm ey zübde-i Âdem ' Aliyyü 'l-Murtażâ

III

- 1 ' İyd-ı ekberdür bugün ' âlem ser-â-ser şâdmân
Ya' nî kim nevrûz-ı sulṭânı şeref-baḡş-ı cihân
- 2 Müjde kim şubḥ-ı sa' âdet nûr-ı Ḥaḡḡ oldı ' ayân
Ḥâkim-i ḥükm ü ilâhî ol imâm-ı üns ü cân
- 3 Mesned-i pâk-ı ḥilâfetde emîr-i mü 'minân
Çün cülûs idüp didi ḥulk-ı zemîn ü âsumân
- 4 **Es-selâm ey server-i ' âlem Muḥammed Muṣtafâ**
Es-selâm ey zübde-i Âdem ' Aliyyü 'l-Murtażâ

IV

- 1 Şeş cihetde naḡme-i tebşîr oḡundukda meger

---

²²¹ neş 'eyâb: neş 'e yâb ü

- Bu gelüp ta' zîmine eflāk-mānend kemer
- 2 Hıdmet-i pākîne hem bel baqladı şems ü kamer
Ol biri Selmān biri Kānber olup şām u seher
- 3 Bu beşāretle müzeyyen oldı eşyā ser-te-ser
Bir ağızdan didiler bugün melek cin ü beşer
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

V

- 1 İrdi çün nevrüz-ı sulṭānı muḥibbān oldı şād
Tāzelendi cümle ḥayvān u nebātāt u cemād
- 2 Gülşen-i firdevse döndi kūh u şahrā her bilād
Luṭf u Ḥaqla ferş-i istebrāḫ döşendi²²² yere bād
- 3 Bāde-i feyz-i ilāhiden mükeyyif zü-nihād
Her biri bu şevk inşādıyla oldılar mutād
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

VI

- 1 Çün irāde itdi Ḥak 'ālemlerin icādına
Eyledi nevrüz-ı sulṭānda şürü' bünyādına
- 2 Ḥāzret-i Ādem bugün kavuşdı hem dil-dārına²²³
Nūḥ bend itdi gemisini Necef 'imādına
- 3 İrdi İbrāhim ü Mūsā hem daḫı murādına
Bu neşāt ile bugün başladılar evrādına
- 4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muştafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

²²² döşendi: dürüşti

²²³ Ḥāzret-i Ādem bugün kavuşdı hem dil-dārına: Ḥāzret-i Ādem kavuşdı hem bugün dil-dārına

VII

- 1 H zret-i D v d olub nevr zda hem nağme-s z
Ber-hev  taht-ı S leym n oldu mişl-i Ő hb z
- 2 M ve-d r olub dıraht-ı Meryem-i   iffet-tır z
Mürde-i ihy  idüb bugün Mesih-i²²⁴ ser-fir z
- 3 Secde-i Ő kre varub eŐy  kamu eyler nam z
İŐbu maźm n-ı Őerif ile  ilub Hağ a niy z
- 4 **Es-sel m ey server-i    lem Muħammed MuŐtaf **
Es-sel m ey zübde-i  dem   Aliyyü  l-Murtaz 

VIII

- 1 Leyli-i nevr zda v ki  olub  adr-i ber t
Hem daği Mi  rac kim ol seyr-i faħr-i k   in t
- 2 İçdi hem Hızr Nebi  unki bu Şeb  b-ı hay t
Bu m b rek giceyi ihy  iden ehl-i nec t
- 3 Zinde-i c vid olub irmez a a hergiz mem t
Őub a dek bu zikri eyler kim ki ol p kize z t
- 4 **Es-sel m ey server-i    lem Muħammed MuŐtaf **
Es-sel m ey zübde-i  dem   Aliyyü  l-Murtaz 

IX

- 1 R h-ı a  zam²²⁵   aql-ı küll n r-ı ilel-   lemin
Ol ħabib-i Hağ  Muħammed MuŐtaf  Őefket-gözün
- 2 Mecmaü  l- baħreyn   ħatem enbiy -yı m rselin²²⁶
Ő nina mu  ciz bey n geldi  u  ur n-ı mübin
- 3 Meclis-i p kine her geldikçe Cibril-i²²⁷ em n
Yer  p p  d b ile dir idi b -Şavt-ı ħaz n

---

²²⁴ Mesih-i Mesih-i

²²⁵ A  zam:    lem

²²⁶ enbiy -yı mürselin: enbiy  ve  l-mürselin

²²⁷ Cibril-i: Cebr   l-i

- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

X

- 1 Tîr-i Ḥak dāmād-ı peygamber ‘Alî ‘ālî cenāb
Nefs-i pāk seyyid-ül- kevneyn ‘ali ümmü’ l- kitāb
- 2 Ḥüccetullāh sākî-i²²⁸ kevşer ‘alî ‘işmet-me’āb
Bāb-ı şehr-i ‘ilmdür hem şāfi’ -i rûz-ı ḥesāb
- 3 Emrine münkād olub eflāk ü mäh ü āfitāb
Böyle ikrār eyleyen iki cihānda kām-yāb
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XI

- 1 Dürr ü deryā mı nübüvvet ol cenāb-ı Fāṭıma
Öyle bir pākîze gevher gelmedi bu ‘āleme
- 2 Gülşen-i ‘iffetde Zehrā geldi bāb-ı ḥātıme
Āsitānında hemîşe bint-i ‘İmrān ḥādime
- 3 Der-gehinde dem-be-dem şaf şaf ferişte kâ’ime
Hem bu güftār-ı şerîf ile olupdur nāzıma
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zübde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XII

- 1 Ḥazret-i Şebbîr ü Şebber mihr ü mäh-ı maşrıqın
Dîn-i dünyānuñ iki gözi Ḥasan ile Ḥüseyn
- 2 Ol ‘Alî zeynü’ l-‘ abā mihrāb-ı dîne virdi zeyn
Hem Muḥammed Bâkır oldu nūr-baḥş-ı ḥāfıkayn
- 3 Ḥazret-i Şādîk kim ol revnaḳ-firāz nūr-ı ‘ayn

---

²²⁸ sākî-i: sākî vü

Hem buyurdı mü'min üstünde bu da'vet²²⁹ farz-ı 'ayn

4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muṣṭafā**

Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

XIII

1 Mihr-i 'ālem-tābdur Kāzım imām-ı mü'min'in

Şubh-ı Şādıḳdur Rızā nūr-ı cenāb-ı zü'l-minen

2 Sāhib-i 'ismet Taḳī kim server-i ehl-i zemen

Rūşenay-ı dīde-i 'ālem Naḳī ile Ḥasan

3 Mālik-i dünyā vü dīn Mehdī-i Hādīdir gelen

Zümre-i Nācīden oldı böyle ikrār eyleyen

4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muṣṭafā**

Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

XIV

1 Ḥānedāna ḥāşşeten nevrüz olub yevm-i sürür

Āl ü eşḫāb ü eḫibbā cümlesi bugün faḫūr

2 On iki burc-ı vilāyet dü-cihāna virdi nūr

Çār-deh ma'şūmdan her dem şeref eyler zühūr

3 Ḥāk-pāyı her birinüñ tütüā-yı çeşm-i ḫūr

Şevḳ ile çağlar bugün fevvāre-i mäh u ṭahūr

4 **Es-selām ey server-i 'ālem Muḥammed Muṣṭafā**

Es-selām ey zübde-i Ādem 'Aliyyü'l-Murtażā

XV

1 Neyyir-i a'zam ḥamel burcına itdi intiḳāl

Rüz u şeb oldı müsāvī hem cenüb ile şimāl

2 Ḥāzret-i şāh-ı vilāyet ol pesendide-ḫışāl

Hem bugün teşrif idüb afāka gösterdi cemāl

---

²²⁹ da'vet: da'vat

- 3 Heybetinden cümle maḥlūḳāt olub āsūde ḥāl
Ḳurt ḳoyun otlar berāber hem daḥi ṣīr ü ḡazāl
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zūbde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XVI

- 1 Ol ṣehūñ Yemen ḳudūmūñden bugün ‘ālem tamām
Buldı ārāyiş mişāl-ı ravza-i dārü‘ s-selām
- 2 Şād ü ḥurrem oldılar cinn ü melek cümle enām
Hem kemāl üzre bulub āfāḳ ile nefsi-i nizām
- 3 Ḥānedānına tevelli eyleyen zāt-ı kirām
Vird ider bu maṭla‘-ı ḡurābı ol her şubḥ u şām
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zūbde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

XVII

- 1 Dü cihānda bende-i Āl-i ‘Abā bihrūz dur
Her ũebi bir Ḳadr olub her bir ḡüni nev-rūz dur
- 2 Mihr-i pāk u ḥānedān ũem‘-i cihān-efrūz dur
Tā başından bu **Furūḡī** dem-be-dem dil-sūz dur
- 3 Cisini ḥāk eyleyüb bu yolda cān-endūz dur
Hem bu na‘t ile ũeref-yāb oldı ol firūz dur
- 4 **Es-selām ey server-i ‘ālem Muḥammed Muṣṭafā**
Es-selām ey zūbde-i Ādem ‘Aliyyü ’l-Murtażā

Tercî-i Bend-i Şenâ'î

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

- 1 Āh kim derd-i derūnum yine buldı zararı
Yine eflākı siyāh eyledi āhım şereri
- 2 Levh-i dilde kıomadı yaşım egerçi eşeri
Āh-ı serd-i seher ile yine buldum kederi
- 3 Yel gibi yeldim aradım bulamadım bir eri
Gele ey bād-ı şabā şolıma aldım haberi
- 4 Hāşş ü 'ām şeyh idenmiş bir alay hayra seri
Saña düldül deyü vāllāhi şatarlınıñ harı
- 5 Ne haqıkat bilür ebter güzel añlar ne biri
Bağlamaz türkisine fāl ile hayrū' l-beşeri
- 6 Her yaña gāh Sikender gibi kıldım seferi
Geh Süleymān gibi şaldım yedi iqlime ceri
- 7 Açdı şeh-bāz-ı dilim her yaña çün bāl ü peri
Eyledim seyr nice mu' teberān-ı seyri
- 8 Oğudum kavı-i Ebū-Bekr ile İbn-i 'Ömeri
Kimi 'Abbāsı delil itdi kimi bin Haceri
- 9 Görmedim gülşen-i aqvālde hiç bir şeceri
Geh bite şāhınıñ üstinde murādım şemeri
- 10 Yazmamış kâdi-i keşşāf Cerir-i Taberî
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

II

- 1 Seni 'ālem şanemā 'arş-ı mu' allāda arar

- Kimi esmāda kimi künc-i müsem māda arar
- 2 Kimi a‘ rāfda kimi cennet-i me‘vāda arar
Kimi lāhūtda kimi Ādem ü Havvāda arar
- 3 Kimi yerde kimi gökde kimi deryāda arar
Kimi gülşende kimi kūh ile şahrāda arar
- 4 Kimi sīm ü zer ile gevher-i yek-tāda arar
Kimi hūrşid-i cihān-tāb-ı mücellāda arar
- 5 Beyt mu‘addesde kimi Ka‘be-i ‘ulyāda arar
Kimi deyre girüben Lāt ile ‘Uzzā’da arar
- 6 Kimi Ya‘ kûb-şifāt Yūsuf-ı zibāda arar
Kimi Yūsuf oluben rûy-ı Züleyhā’da arar
- 7 Kimi Mecnûn oluben şüret-i Leylā’da arar
Kimi Vāmıķ gibi ruhsāre-i ‘Azrā’da arar
- 8 Kimi bāġa girüben serv-i semen-sāda arar
Kimi sünbülde kimi bülbül-i şeydāda arar
- 9 Kimi levhe yazılan lafz ile ma‘nāda arar
Kimi taħmīs ile eş‘ār-ı mu‘ammāda arar
- 10 **Yazmamış kâdi-i keşşāf Cerīr-i Taberī**
Ĥaberim yok güzelim kimden alayım Ĥaberi

III

- 1 Söyle ey māh daġı kûbbe-i Ĥadrāda mısın
Yoħsa şol şem‘-i münīr-i felek-ārāda mısın
- 2 Kürsī-i levh ü kalem Sidre-i Tūbā’da mısın
Yoħsa envār-ı Ĥudā necm-i şüreyyāda mısın
- 3 Bā‘ iş-i hılķat güher-i yek-tāda mısın
Yār-ı maşnū‘ uñ olan cümle eşyāda mısın
- 4 Māye-i zātuñ olan Dāver-i deryāda mısın

- Zātuña şâhid olan dil-ber-i ra' nâda mısın
- 5 ' Aks-i ruhsârîñ olan rûy-ı musaffâda mısın
Çeşm-i cân-bîniñ olan nergis-i şehlâda mısın
- 6 ' Aceb enhâr gibi tayy ile şahrâda mısın
Gâh esfelde gehi germle a' lâda mısın
- 7 Gâh ' İsa' da dağı Hâcer ü Sârâ' da mısın
Gâh Musâ' da gehi ol yed-i beyzâda mısın
- 8 Mescid ü medresede künc-i muşallâda mısın
Zâhidiñ hû didiği sır ile ğavgâda mısın
- 9 Lîst ü leysde mi lâ ile illâda mısın
Kâfla ' anķâda mı leys ile Taha' da mısın
- 10 **Yazmamış kâdi-i keşşâf Cerîr-i Taberî**
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

IV

- 1 Nice dem hem-nefes-i nâle vü feryâd oldum
Taht-ı ' izzetde gehi germle şehrâd oldum
- 2 Gâh olub bende gehi muṭlaķ-ı âzâd oldum
Âh ile taht-ı Süleymân gibi ber-bâd oldum
- 3 Gâh ma' mûr oluben vaşl ile âbâd oldum
Yıkılıb gâh ğam-ı hicrân ile nâ-şâd oldum
- 4 Hızr ile hem-dem olub kâbil-i irşâd oldum
Cân u dilden ne didiler ise münķâd oldum
- 5 Gâh hem-râh olub aķtâb ile evtâd oldum
Nice dem keşf ü kerâmet ile mu' tâd oldum
- 6 Tâ' at ü zühd ile geh eşref-i ' ibâd oldum
Şiddet-i nefis ile gâh berter-i Şeddâd oldum
- 7 Nefs-i bed-ķâhımı kıtl itmege cellâd oldum

- Gāh evbāş u kamer bāz ile nizād oldum
8 Gāh monlālar ile zümre-i işhād oldum
Cigerim zahmına Selmān gibi feşşād oldum
9 Gāh sārīķ oluben ġāhle şeyyād oldum
Gerçe kim oķumada yazmada üstād oldum
10 **Yazmamış ķāđi-i keşşāf Cerīr-i Ŧaberī**
Ĥaberim yoķ ġüzelim kimden alayım ĥaberi

V

- 1 Ķande bulsam anı kim yoķ da degil varda da yoķ
‘Āşīķ-ı zārda yoķ dil-ber-i mekkārda yoķ
2 Nüh felek şeş cihet ü seb‘ a-i seyyārde yoķ
Zāhir ü bāṭın u a‘ yān ile esrārda yoķ
3 Ĥāl ü müstaķbel-i ef‘ āl ile eṭvārda yoķ
Nīk ü bedde degil āsān ile düşvārda yoķ
4 Ebr u bārān-ı felek dīde-i enhārda yoķ
ġül ile ĥārde yoķ bāġ ile ġül-zārde yoķ
5 Mışr u Şām ü Ĥaleb ü Mekke vü üstādde yoķ
Yemen ü Hind ü Buĥāra ile Tātārda yoķ
6 Aṭlas ü kemĥa ġüher dirhem ü dīnārda yoķ
Künc-i dükkānda degil şeḥr ile bāzārda yoķ
7 Nice vaşf itsem anı kim der-i dīvārda yoķ
ġüşe-i mey-kede-i ĥāne-i ĥummārde yoķ
8 Server-i ĥayr-ı cihān Aĥmed-i muĥtārda yoķ
Daĥı ser-cümle muhācirde vü enşārde yoķ
9 Fıķḥ ü tefsīr ü ahādīş ile āşārda yoķ
Ķalb-i virān **Şenā’i-i** pür-efkārda yoķ
10 **Yazmamış ķāđi-i keşşāf Cerīr-i Ŧaberī**

Ḥaberim yok güzelim kimden alayım ḥaberi

75a

Tercî' -i Bend-i Selâmî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

- 1 Ey çeken derd-i şanemle gice gündüz kederi
Eyleyen fırkat ile dem-be-dem âh-ı seḥeri
- 2 Geşt idüb bezm-i cihânı dolaşub baḥr u beri
Görmeyen dehre gelüb vuşlat-ı yârdan eşeri
- 3 Ḥârden bülbül-veş câna geçüb nişteri
Ḳomaduñ gülşen-i ' âlemde gezüb verd-i teri
- 4 Bulmaduñ kendine bir pîr-i ' azîz râh-beri
İtmedüñ kûy-ı dilârâ-yı murâda seferi
- 5 İtmedüñ nefse uyub râh-ı Ḥudâ'ya güzeri
Bulmadım diyü güzâf eyleme eyler ḥazeri
- 6 Dîdeden perdeyi kaldır daḥı gözle nazarı
' Avn-i Ḥaḳḳ ile ḳuşan müy-ı miyâna kemeri
- 7 Sûz-ı ' aşḳ ile yaḳub cismini ḥûn it ciğeri
Yolına eyle fedâ bulmağa biñ cân u seri
- 8 Çekegör ejder-i nefse gice gündüz teberi
Alasın sen daḥı esrâr-ı Ḥudâ' dan ḥaberi
- 9 Bite bustân-ı vücûduñda ḥaḳîḳat şeceri
Ola her şâḥınıñ üstünde ma' ârif şemeri
- 10 ' Ârif ol cân ile gûş eyle bu pend-i güheri
Bulamazsın oḳusan biñ kütüb-i mu' teberi

11 **Oğudum kâdı-i keşşâf Cerîr-i Tâberî**

Aradım şordum anı şeyhden aldım haberi

II

- 1 Nice bulsun kişi ol yârini kim lâda arar
Sırr-ı Mevlâ'yı yatub pister-i dîbâda arar
- 2 Bilmeyüb men' arefi gayrı bir eşyâda arar
Beñzer ol mâhiye şuyı yine deryâda arar
- 3 Hâşr ü neşri arasa 'âlem-i 'uqbâda arar
Görmege dost yüzini cennet-i me'vâda arar
- 4 Sırrı zâhirde arar zâhiri ihfâda arar
Güyyâ pertev-i mihri şeb-i zulmâda arar
- 5 Âb-ı hayvân diyu İskender ü Dârâ'da arar
Egmeye kuhlı ya kehhâl ya eţibbâda arar
- 6 'Aşıkı medresede zâhidi şahrâda arar
'Arif-i ehl-i dili mesned-i taqvâda arar
- 7 Kimi esrâr diyerek şîre ile bâde arar
Neş'e-i 'aşkı varub sâgar u şahbâda arar
- 8 Kimi 'indince riyâzât ile esmâda arar
Keşret-i halvet ile bulmağa tenhâda arar
- 9 'Arif oldur ki hemân nüşâ-i kübrâda arar
Mü'miniñ kalbi-veş ayîne-i eclâda arar
- 10 Cümle kendinde bulur her ne ki dünyâda arar
Hep aña zâhir olur nesne ki ma' nâda arar

11 **Oğudum kâdı-i keşşâf Cerîr-i Tâberî**

Aradım şordum anı şeyhden aldım haberi

III

- 1 Arayan istedigini zerre-i çarrâda bulur

- Yārini ‘āşık olan keşret ü tenhāda bulur
- 2 Nūr-ı mihri dileyen evc-i mu‘ allāda bulur
Maṭlabı lü’lü’ vü mercān ise deryāda bulur
- 3 Teşne-i zemzem olan Ka‘be-i ‘ulyāda bulur
Hızr-veş āb-ı hayātı kişi zulmāda bulur
- 4 İsteyen beyza-i nūrı yed-i Mūsā’da bulur
Nefha-i rūḥ dileyen nuṭk-ı Mesihā’da bulur
- 5 Sırr-ı Mi‘rāc arayan sūre-i İsrā’da bulur
Muşafā sırrını kavseyn-i ev-ednāda bulur
- 6 ‘Ārif ‘irfān ile hep cümle-i eşyāda bulur
Her neye maḫhar ise şūret-i ma‘nāda bulur
- 7 Qays gibi ‘āşık olan maṭlabı Leylā’da bulur
Kimi pervāne gibi şem‘-i şeb-ārāde bulur
- 8 Bülbülü gör ki murādın gül-i ḥamrāda bulur
‘Āşık-ı mest-i ezel cām-ı muşaffāda bulur
- 9 Kimi mescidde egüb boynını taḫvāda bulur
Kimi zikrine müdāvim olub esmāda bulur
- 10 Nefy işbāt iderek maḫşadıñ a‘lāda bulur
Kimi ‘āşık oluben cezbe-i Mevlā‘da bulur
- 11 **Oğudum kâdi-i keşşâf Cerir-i Ṭaberi**
Aradım şordum anı şeyḫden aldım haberi

IV

- 1 Nice dem firqat-i cānān ile ber-bād oldum
Serseri kevnî gezüb giryeye mu‘tād oldum
- 2 Kūh idüb meskeni Vāmıḫ gibi nā-şād oldum
Her gice dād diyu vardum ise bî-dād oldum
- 3 Zaḫm urub kūh-ı dile ‘aşkla Ferhād oldum

- Reh-i Şîrîn arayub ‘âzîm-i Bağdâd oldum
- 4 Bir zamân sübhâ alub destime zühhâd oldum
Düşürüb râhımı mescidlere ‘ibâd oldum
- 5 Gice gündüz çaluşub şâhib-i evrâd oldum
Kâtl idüb nefsi ‘adüvvi diyü cellâd oldum
- 6 Yâr hayâlün dile naş itmege Behzâd oldum
‘Âkıbet dâmen-i piri tutıcağ şâd oldum
- 7 Yüz sürüb pâyına biñ cân ile münkâd oldum
Miñnet ü bend-i belâdan hele âzâd oldum
- 8 Yapılıb beyt-i dilim feyz ile âbâd oldum
Şimdi gelmiş gibi dehre yeñi icâd oldum
- 9 Okudum ‘ilm-i ledün dersini üstâd oldum
‘Ayn-ı ‘ibretle baķub her Şeye dil-şâd oldum
- 10 Vaħdet-i Ėaķķı görüb cümlede irşâd oldum
Derd-mend-i zâr-ı diliñ derdine imdâd oldum
- 11 **Okudum kâdi-i keşşâf Cerir-i Ėaberi**
Aradım Şordum anı Őeyħden aldım Ėaberi

V

- 1 Bir mu‘ammâdır o kim yokda da var varda da var
Cehr-i iħfâda da var bâtın u zâhirde de var
- 2 Şeb-i zulmetde de var pertev-i envârda da var
Daħı esmâ-i Şıfat fi‘l ile âşârda da var
- 3 ‘Âşıkıñ sūz-ı dilinden çıkan eşrârda da var
Şu‘lesinden per-i pervâne yaķan nârda da var
- 4 Rûz u Şeb nâle iden bülbül-i Ėuş-zârda da var
Bâğ-ı ‘âlemde açılmış gül-i gül-zârda da var
- 5 Ėüzn-i ‘âşıkda da var gezdigi kuh-sârda da var

- Dā'imā hū çeküb āh itdigi dil-dārda da var
- 6 Zāhidiñ cennet için çekdigi ezkārda da var
‘Ārifîñ vuşlat için itdigi efkārda da var
- 7 Gözüñ aç perdeyi sil şehr ile bāzārda da var
Her neye baksañ odur yār ile aġyārda da var
- 8 Belki şandūka-i şarrāf-ı ħaridārda da var
Cümle dükkānçe-i eşnāf ile ‘atṭārda da var
- 9 Ehl-i sevķiñ çalışub eyledigi kārda da var
Cem‘ine baş ile cān virdigi dünyāda var
- 10 Oķu gel nazm-ı dürer-bārımı eş‘ārda da var
Bu Selāmī gibi bir ‘āşık-ı dīdārda da var
- 11 **Oķudum k̄ādi-i keşşāf Cerīr-i Ṭaberī**
Aradım şordum anı şeyḫden aldım ḫaberi

76b

Tercī‘ -i Bend-i Ğurbī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

I

- 1 Ḥamdüllāh ki derūnum yine sildi kederi
Mīve-dār oldu bu dem çünkü zebānım şeceri
- 2 Destime ḫāme alub yazmaġa bu şi‘r-i teri
Pīr rızā virdi baña diñle ḫaberden ḫaberi
- 3 Li ma‘allāh gönül Ḥaķķ bilüben ḫayr ü şeri
Ḳande bakdıysa gözüm gördi Ḥudā’dan eşeri
- 4 Çünkü Allāh ezel Ādeme virdi zaferi
Ḳıldı Ādem de emānet ki bu şüret-i güheri

- 5 Oldı āyine Muḥammed añla kıldı nazarı
İş bu kerre bu feñā ‘ālemine kıldı cerī
- 6 Sūre-i İḳra ile eyledi ‘arz-ı hüneri
“*Fe se yekfike humullāh*”²³⁰ oluben tāc seri
- 7 Perdedir Ḥaḳḳ’a sevā añla sözi etle deri
Yazdı hem ḳāzī-i keşşāf Cerīr-i Ṭaberī
- 9 **Pīrden aldım ezel ü lem-yezelīden ḥaberi**
Oḳudum ḳavl-i ‘Alī’den ḥaber-i mu‘teberi

II

- 1 ‘Aşḳ ile biz daḫı her dem seḫeri bād olalım
Mā-sivādan elimiz ḳaṭ‘ idelim yād olalım
- 2 Yeter inşāf idelim tārik-i ifsād olalım
Nefs-i bed-ḫāhiş elinden yeter āzād olalım
- 3 Münkir-i Mervan-ı la‘liñ ḳatline cellād olalım
Gāhice ağlayalım gāhice dil-şād olalım
- 4 Gāhice bir gülelim gāhice nā-şād olalım
Dil-berīñ lehcesini yazmada Behzād olalım
- 5 Sevmede şol güzeli fenn ile üstād olalım
Sürelim zevḳini hem cevrine mu‘tād olalım
- 6 Dāḡ-ı ‘aşḳda ḡam-ı ‘aşḳla Ferhād olalım
Kāmilān zümresine gel gönül ilḫād olalım
- 7 Bir bilüb Ḥaḳḳ’ı yine Ḥaḳḳ ile bir zād olalım
Yazdı hem ḳāzī-i keşşāf Cerīr-i Ṭaberī
- 8 **Pīrden aldım ezel ü lem-yezelīden ḥaberi**
Oḳudum ḳavl-i ‘Alī’den ḥaber-i mu‘teberi

III

²³⁰ Bakara Suresi: 2/137 “O zaman onlara karşı Allah sana yeter.” manasına gelmektedir.

- 1 Yâri esmâda dağı sırr-ı müsemmâda ara
Hâlet ü cezbeye hüş cennet-i me'vâda ara
- 2 Yüzüñ üzre sürinüb rüz u şeb imâda ara
Pâk idüb âyineñi kalb-i mücellâda ara
- 3 Hüb ise virme gönül Yûsuf-ı zibâda ara
Yüri Mecnûn oluben maşşadı Leylâ'da ara
- 4 Terk idüb da'va-yı dağı yine ihfâda ara
Özini kimseye fâş itme gönül sâde ara
- 5 Muğzin-i sırr-ı elif 'âkıll ü dâñada ara
Deyr kilisâda dağı mescid-i aqşâda ara
- 6 Yeme içme uyuma kalb-i muşaffâda ara
Hâ ile kâfda dağı kâf ile hem hâda ara
- 7 Menzil-i birlige gel lâyı ço illâda ara
Yazdı hem kâzî-i keşşâf Cerîr-i Tâberî
- 8 **Pirden aldım ezel ü lem-yezelîden haberi**
Oğudum kavlı-i 'Alî'den haber-i mu'teberi

IV

- 1 Hâzret-i fahr-i cihân 'âlem-i sulţanda ara
Şîr-i Yezdân u Hudâ ol şeh-i merdânda ara
- 2 Arama huld yedirüb kıldığı 'işyânda ara
Dağı Havvâ ananıñ itdigi efgânda ara
- 3 Hâğdan özge kim ola gizlide meydânda ara
Hem şîrâğ üzre yüri hem kefi mîzânda ara
- 4 Şeb-i nâzında 'ayân mihr-i Cihân-bânda ara
Tâ'at ü 'âbid ile oğunan ezânda ara
- 5 Berğ-i hâtifde bile âb ile bârânda ara
İden ol eyleyen ol zâhir ü pinhânda ara

- 6 Gözlerim kıande bağar mağlab-ı cān anda ara
Āar kitāb iĉre ‘ ayān āyet-i Kur’ān’da ara
- 7 Zađm-ı Eyyūb’den ađan ĉeşme gibi kıanda ara
Yazdı hem kıāzī-i keşşāf Cerīr-i Ťaberī
- 8 **Pīrden aldım ezel ü lem-yezelīden ĥaberi**
Oğudum kıavl-i ‘ Alī’den ĥaber-i mu‘ teberi

V

- 1 Leyse-fid‘ dār olan ğayr ile deyyārda da var
‘ Ābid ü fācir ile mü’min ü küffārda da var
- 2 Pīr ü dānāda dağı āh ile hem-zārde de var
Sitem ü cevr ü gam u cūnbūş-i āgyārda da var
- 3 Herkesiñ ĥāli beyān mūrda var mārda da var
Pertev-i zıll-ı Ĥudā fitne-i mekkārde de var
- 4 Eşer-i şun‘ -ı Ĥudā yokda da var varda da var
‘ Arşā-i rüy-ı zemīn künbed ü devvārda da var
- 5 Dervişüñ ekl idüben ĉekdiđi esrārda da var
Rūĥ-ı kıudsīde ‘ ayān Ađmed-i muĥtārda da var
- 6 Kemter ü ‘ āşık-ı zār Ğurbi-i bī-kārda da var
Yazdı hem kıāzī-i keşşāf Cerīr-i Ťaberī
- 7 **Pīrden aldım ezel ü lem-yezelīden ĥaberi**
Oğudum kıavl-i ‘ Alī’den ĥaber-i mu‘ teberi

78a

Tesdis-i Şākīb-ı Enderūnī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Ey celâli âb-dâr tîğ-ı berrânım ‘ Alî
Vey cemâli mâh-tâb-ı nûr u îmânım ‘ Alî
Ebruvânîñ zülfeğâr-ı vech-i ĥassânım ‘ Alî
Maşrıq-ı nûr-ı hidâyet pertev-efşânım ‘ Alî
Âsumân-ı ĥüsn içinde mihr-i raĥşânım ‘ Alî
Vir şafâ mir’ât-ı ĥalbe mâh-tâbânım ‘ Alî

II

Bulmadım la‘ liñ gibi bir ĝonçe-leb dil-berde reng
Bâğ-ı ĥüsnüñdir olan zerrin ü sünbüllerde reng
Zülf-i müşğiniñden almış şermle ‘ anberde reng
Beñzi uçmuş bülbülânüñ ĥalmamış güllerde reng
Görmedim ruĥsârına beñzer gül-i aĥmerda reng
Reng alur gül ruĥlarından verd-i ĥandânım ‘ Alî

III

Server-i ‘ âlemsin ey server-i ser-efrâz ‘ ibâd
Çifte ebrüña dü-çeşmim eylemişdir inkıyâd
Ĥançer-i müjğânına tîr-ı nigâha vir ĝüşâd
Zaĥm-ı tîğ-ı ĝam ĝamuñ çeksün ‘ adüvvi bed-nihâd
İt raĥîbe ĥahr ü zulmet baña eyle ‘ adl ü dâd
Zülfeğâr cünûdına toymaz benim cânım ‘ Alî

IV

Kim görüb nûr-ı cemâlin ‘ aĥlı zâ’ il olmaya
Kimdir ol kim sırr-ı Ĥaĥĥ’sın Ĥaĥĥ’a ĥâ’ il olmaya
Kimler ol bu mîve-i cân-baĥşa nâ’ il olmaya
Kimdir âyâ der-geh-i luĥfinda sâ’ il olmaya
Kim olasın serv-i sîm endâma mâ’ il olmaya
Ĥurretü’ l-‘ aynım efendim şîr-i Yezdân’ım ‘ Alî

V

Eyleme maḥrūm-ı vuşlat cān ile dil-bendeni
‘Arz-ı ḥüsn it görelim zīnet-fezā zībendeni
Zerre-i nā-çizine göster ruḥ-ı tābendeni
Luṭf idüb gözden bıraḳma Şākıb-ı şermendeni
Pāy-māl itdüñ semend-i nāza Rūḥi bendeni
Merḫamet kıl şeh-süvārım şāh-ı merdānım ‘Alī

78b

Müseddes

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Ey zuhūruñ ḳulhuvallāh yā ‘Alī
Terk-i ḥubb-ı mā-sivāllāh yā ‘Alī
Dest-i ḳudretsin yed-ullāh yā ‘Alī
Nuşret-i “*naşrun min Allāh*”²³¹ yā ‘Alī
Yā ‘Alī-ullāh vallāh yā ‘Alī
Müşkilim begüşāy bi‘llāh yā ‘Alī

II

Bāni-ṭab‘ olduñ bi-emr-i kāf ü nūn
Nüh-felek durdı mu‘ allaḳ ser-nigūn
Ṭapdı yedi ferş ārām ü sūkūn
Ḳıldılar bu zikri tesbīḥ ögsün
Yā ‘Alī-ullāh vallāh yā ‘Alī
Müşkilim begüşāy bi‘llāh yā ‘Alī

III

Çünkü Ādem ḳoydı bāğ-ı cenneti

²³¹ Saff Suresi: 61/13 “yardım Allah’tan.” manasına gelmektedir.

Çekdi çok renc ü 'inân ü miḥneti
İḥtiyâr itdi cihānda firḳati
Oḳudı bu ismi buldı vuşlatı
Yâ 'Alî-ullâh vallâh yâ 'Alî
Müşkilim begüşây bi'llâh yâ 'Alî

IV

Çopdı fermân-ı kazâdan şâfinât
Ḥaḳḳ deminden cûşa geldi kâ'inât
Ser-be-ser ğarḳ oldu ḥalk-ı kâ'inât
O belâdan Nûḥ'a sen virdüñ necât
Yâ 'Alî-ullâh vallâh yâ 'Alî
Müşkilim begüşây bi'llâh yâ 'Alî

V

Çünkü İbrâhim'e sūzân oldu od
Çok 'alev çıḳdı fūrūzân oldu od
Şonra nuṭḳından gülistân oldu od
Nergis ü nesrîn ü reyḥân oldu od
Yâ 'Alî-ullâh vallâh yâ 'Alî
Müşkilim begüşây bi'llâh yâ 'Alî

VI

Mesken oldu Yūsuf'a ol dem ki çâh
Aña ol sırr-ı Ḥudâ oldu penâh
Câha irdi çâhdan ol mihr ü mâh
Mışır yine kıldın anı sen pâdişâh
Yâ 'Alî-ullâh vallâh yâ 'Alî
Müşkilim begüşây bi'llâh yâ 'Alî

VII

Faẓl ü ihsânından ey şâh-1 vaḥîd
İrdi Rabbü' l-^ç avn zü' l-^ç arşel-mecîd
Dāvud' uñ destinde mum oldu ḥadîd
Muttaşıl bu zikri naķş itmiş cedîd
Yâ 'Alî-ullâh vallâh yâ 'Alî
Müşkilim begüşây bi' llâh yâ 'Alî

79a

Müseddes

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Ben elestde ḥânedâna ḳul olub didim belî
Gelüben bu ' âleme virdüm yed' ullâha eli
' Âşık-1 şürîdeyim dâ' im aķar çeşmim seli
Bu kelâmı rûz u şeb evrâd ider cümle velî
Nesl-i pāk şâh-1 levlâk sırr-1 Sübhân'ım 'Alî
İbn-i evlâd-1 Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

II

Sen imâmımsın ezelden saña itdim iķtidâ
Olsa biñ cânım daḫı şâhım saña olsun fedâ
Sen saḫâvet kânısın muḫtâc saña bay ü gedâ
Eyledim her bir sözümde bu kelâmı ibtidâ
Nesl-i pāk şâh-1 levlâk sırr-1 Sübhân'ım 'Alî
İbn-i evlâd-1 Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

III

On sekiz biñ ' âleme faḫr ile oldur bir vücûd

“*Laħmike laħmi*”²³² hadişidir bize zira şuhud

Bu hadişe la diyen muslim degul vallah yehud

şafi‘ ruz-ı cezada it kapusunda ku‘ ud

Nesl-i pak şah-ı levlak sırr-ı Sühhan’ım ‘Ali

İbn-i evlad-ı Muhammed şir-i Yezdän’ım ‘Ali

IV

Nice şahlar kul olub ter itdiler taht-ı zeri

şakınub uyma münafık sözine dönme geri

Yayımı çekdi kopardı feth idub çün Hayber’i

Ehl-i imana yediyle viren oldur kevşeri

Nesl-i pak şah-ı levlak sırr-ı Sühhan’ım ‘Ali

İbn-i evlad-ı Muhammed şir-i Yezdän’ım ‘Ali

V

Kim ki bildi şahımız canım fedä ‘ irfanına

Aña buğz iden bizden la‘ net olsun canına

“*Hel eta*”²³³ didi Hudä Qur’an’da anıñ şanına

Çün livä-yi hamdla varan resülün yanına

Nesl-i pak şah-ı levlak sırr-ı Sühhan’ım ‘Ali

İbn-i evlad-ı Muhammed şir-i Yezdän’ım ‘Ali

VI

Bulmağ istersen eger kenzü‘ l- haşıyyet vuşul

Gel tariķ-ı Hağķı bul budur hemän aşıl uşul

Taht-ı dilde padişahımdır benim al-i resul

Fatih-i her müşkilätüm işlerim iden huşul

Nesl-i pak şah-ı levlak sırr-ı Sühhan’ım ‘Ali

²³² “Ya Ali ‘Lahmike lahmi’ cismuke cismi demmike demmi”: Ya Ali etin etimden, cismin cismimden, kanın kanımdan’dır. Manasına gelen bir hadistir.

²³³ Dehr Suresi: 76/1 “İnsan (henüz) anılır bir şey değilken (yaratılmamışken) üzerinden uzunca bir zaman geçti.” manasına gelen ayetten alıntıdır.

İbn-i evlād-ı Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

VII

Er olam dîrsen 'azîzim mürşide şarf it emek
Kendin iz'ân it ne ḥâcet saña bir bir söylemek
Hîç olur mı kenz-i Ḥaqqı herkese bezl eylemek
Bu kelâmı zîkr idüb dâ'im döner bu nüh felek
Nesl-i pâk şâh-ı levlâk sırr-ı Sübhân'ım 'Alî
İbn-i evlād-ı Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

VIII

Çünkü tevfiq-i ilâhi olmayınca bir kıla
Virselers biñ genc-i 'uzmâ nâ'il olmaz bir pûla
Çık ara bir kâmilî bul kim saña mürşid ola
Bu sözi yâd eyle kim dil-ḥânesi ma'mûr ola
Nesl-i pâk şâh-ı levlâk sırr-ı Sübhân'ım 'Alî
İbn-i evlād-ı Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

IX

Dime şu bu gir yola budur tarîḳ-i müstaḳîm
İns ü cinne nâ-zîkr vallâhi didi ol Rabbü'r-Raḥîm
Sür yüzüñ ḥâke sücûd it olma şeytânü'r-recîm
Rûz-ı maḥşerde dilersen dimesün saña saḳîm
Nesl-i pâk şâh-ı levlâk sırr-ı Sübhân'ım 'Alî
İbn-i evlād-ı Muḥammed şîr-i Yezdân'ım 'Alî

X

Vuşlatuñla 'Ârifîñ ḳalbini itdûñ şādumân
Nûr-ı vechinden seniñ buldı ziyâ kevn ü mekân
Sen vilâyet şâhısın ḥükmine râmdır her cihân
Bâbısın şehr-i 'ulümüñ sendedir dârü'l-emân

Vahdeti**Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün**

I

Hâzret-i fazl-ı Hüdâ'dan yine rûz-ı ezeli
 Şüret-i muhkem ile irişüben kuvvet eli
 Kıdret ile yoğırub âteş ü bād āb u gili
 Mesken idindi o dem kendi için cān u dili
 Kimdir ol kim bileyim dersen eger kavlı-i celi
Sırr-ı Hakk nūr-ı Muhammed esedu' llāh veli
Vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Alī

II

Nokta-ı nūn-ı nübüvvet raqam-ı levh ü kalem
 Menba' -ı sırr-ı vilāyet maqarr-ı cūd u kerem
 Mazhar-ı ekmel-i a' lā kelimāt-ı a' zam
 Hādī-i cinn ü beşer mürşid nūr-ı ekrem
 Ezeli ebedidür "*fe-te 'emmel fe-innehüm*"²³⁴
Sırr-ı Hakk nūr-ı Muhammed esedu' llāh veli
Vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Alī

III

Kāşif-i sırr-ı sühen bāb-ı 'ulūm-ı Aḥmed
 Vāşıl-ı zāt-ı kadīm "*kul hüve 'llāhü eḥad*"²³⁵
 Vaşf-ı zātında nüzül eyledi "*Allāhu' ş- şamed*"²³⁶
 Nuḫk-ı Hakkdır şıfatı "*Lem yelid ü Lem yüled*"²³⁷

²³⁴ Maide Suresi: 5/118: "Eğer onlara azap edersen, şüphe yok ki onlar senin kullarıdır. Eğer onları bağışlarsan, yine şüphe yok ki sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin." manasına gelen ayettir.

²³⁵ İhlas Suresi: 112/1: "De ki: Allah birdir, tektir."

²³⁶ İhlas Suresi: 112/2: "Allah Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir.)"

“*Lem yekün*” dirsem aña olur “*lehü küfüven ehad*”²³⁸

Nür-1 Haqq sırr-1 Muhammed esedu‘ llāh velī

Vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Alī

IV

Ne ki var esfel-i a‘ lāda ser-ā-ser tāhūt

Gökdeki şems ü kamer yerdeki la‘ l-i yākūt

Dest-i kabzında durur ‘ ālem-i mülk-i melekūt

Feyz-i luftından anuñ buldı kamu nūr ile kūt

Pādişāh-1 dil ü cān server-i şāh-1 lā-hūt

Nür-1 Haqq sırr-1 Muhammed esedu‘ llāh velī

Vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Alī

V

Şeh Hüseyn ile Hasan kenz-i kerem kân-1 ‘ aṭā

Ḳuds-1 zahrından anuñ geldi vücūda haqqā

Birisi şāh-1 şehidān biri şāh-1 ‘ ulemā

Birisi kurş-1 kamer birisi de şems-i duḥā

Sözümüñ mā-ḥaşalı budur ey ehl-i şafā

Nür-1 Haqq sırr-1 Muhammed esedu‘ llāh velī

Vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Aliyyün vü ‘ Alī

VI

Ḥazret-i ‘ Ābid ü Bâkır şeh-i ḥayli fuḳarā

‘ İzzet ü Ca‘ fer-i Şādık siper-i tır-1 ḳazā

Müsi-i Kāzım ile ol şeh-i teslim-i rızā

Şāh-1 Taḳī ile Naḳī şāh-1 rü‘ūs-1 fuşāḥā

Cümlesi rüz-1 ezel vāḳıf-1 sırr-1 Ṭā-hā

²³⁷ İhlas Suresi 112/3: “O’ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir).”

²³⁸ İhlas suresi: 112/4: “Ve O'nun bir dengi olmadı (olamaz).” manalarına gelmektedir.

Nūr-ı Hakk sırr-ı Muhammed esedu' llāh velī
Vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Alī

VII

Vahdeti seyf-i Hudā kâtil-i aşhâb-ı cahîm
'Askeridür ki anuñdur yine cennât-ı na'îm
Mehdi-i devr-i zamân vâkıf-ı esrâr-ı kadîm
Hazret-i fazl-ı Hudâ kâşif-i Qur'ân-ı 'azîm
Nokta-i evvel ü âhir suhen-i Rabb-i kerîm
Nūr-ı Hakk sırr-ı Muhammed esedu' llāh velī
Vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Aliyyün vü 'Alī

81a

Hazret-i Virânî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Ben muhibb-i hânedânım söylerim medh-i 'Alī
Çün gulâmıyım haqîkât virmişim cân u dili
Bî'at it Âl-i 'Abâ'ya vir irâdet di belī
Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ 'Alī

II

Ṭalib iseñ gel ilerü qalma menzilden geri
Cânını qurbân idegör hâk-pāya şal seri
Qurtulur nâr-ı hecîmden olagör gamdan beri
Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ 'Alī

III

Ger dilersen ṭalibâ sen bulmağa 'ömre necât

Gör yine düşen gözine ‘âlem içre müşkilât

Hayy olasin haşr olunca içesin âb-ı hayât

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

IV

Ol durur cümle vücûda hâkim ü hük-m-i ezel

Cân u başı vir yolında budur evlâda bedel

Mâcerâsından cihânın çek elin itme cedel

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

V

Geldi şâhîñ şâna hağdan kelâm-ı hel etâ

Vâriş-i nûr-ı nebîden uş hadîş-i Mustafâ

Gör dilersen olmayasın bir dem anlardan cüdâ

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

VI

Sen perinûñ leblerinden görmişem açar gül-âb

Başımı virdim bu yolda kılmışam anı taleb

Zâtına yazmış bu ismi tâ ezelden Hağğ-ı cülâb

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

VII

Mü`min iseñ eyle gel âl-i muhibbe hürmeti

Derviş-i bî-çâreden almağ dilersen himmeti

Rûz-ı maşşerde umarsın enbiyâdan şefqati

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

VIII

Şofiyâ kılma rivâyet gelmesin dilinde lâf

Çün muhibb-i şâh degilsin sözlerin cümle güzâf

Çurtılub gird-âb-ı gamdan olmağ istersen mu‘âf

Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

IX

Bu **Virân** abdâl-ı faķır derd-mendüñ yâ ilâh
Cürminüñ baħrına ğarķ olmuş meded ey mülk-i şâh
Ger dilersen ‘âlem içre bir münevver toĝrı râh
Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

81b

Sâmi-i Enderüni

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

I

Âh iķlîm-i vilâyet ol şeci‘ -i zü‘l-vaķâr
Zâde-i ‘amm-ı resûl ħazret-i perverdegâr
Layıkınca ol imâmı vaşfa ķudret kimde var
Vârid olmuş şânına bu midĥat-ı nuşret-şi‘âr
Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

II

Menba‘ -ı luţf u saĥâvet kim ‘Alî el-Murtażâ
Keremullâh-ı [. . . . .]²³⁹ veche dimek aña
Sünnet-i pâk nebi’ül- şefi‘ rûz-ı cezâ
Bu kelâm ile n’ola faħr itse ol şîr-i Ĥudâ
Verd idüb söyle dilinde lâ-feta illâ ‘Alî

III

Enta minni enâmınuñ sırrınuñ mazĥarı
‘Abd-ı ĥâşî ħazret-i Ĥaķķuñ dilâver ĥaydârı

²³⁹ Metin hasarlı olduğundan okunamamıştır.

Leşker-i İslāmuñ ol düldül süvār-ı şaf-derī

N'ola ƙopardıysa zūri ile cābr-i Ḥayberi

Verd idüb söyle dilinde lā-feta illā 'Alī

IV

At sürüb ƙıkdıƙça ol meydāna ditrerdi cihān

Heybet ü haşmet şalābet anda ḥatm olmuş hemān

Ḥānmān-ı haşmı yıƙardı temelden bī-gümān

Ḥamlesin men' itmege ƙādir olur mı düşmenān

Verd idüb söyle dilinde lā-feta illā 'Alī

V

Server-i āl-i resūl seyyidü'l-kevneyndir

Sāmī o [.....]²⁴⁰ ehl-i dīne dindir

Bende olmaƙ der-gehinde devlet-i dāreyndir

Seyf ü şanı bu kelām-ı pāk ile pür-zeyndir

Verd idüb söyle dilinde lā-feta illā 'Alī

81b

Ḥāzret-i Virānī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Zāhir oldı çün bize dīdār-ı vaḥdet āşikār

Ḥatṭ-ı zātında yazılmış gördük anı satır-ı çār

Zi mürekkeb zi ƙalem zi kātib-i perverd-gār

Zi kelām u ḥayy-ı menzil nām-ı ḥaydārdır ebār

²⁴⁰ Metin hasarlı olduğundan okunamamıştır.

Oķu bu ismi dilersen olmaya Şeklin ĥumār

“Lā-feta illā ‘Alī lā-seyf illā zūlfeķār”²⁴¹

II

“Kün”²⁴² kelāmı çünki evvel düşen oldı ‘āleme

Feth ü nuşret irdi ol dem ins ü cinn ü ādeme

Hem Süleymān-ı Nebi yazmışdı mühr-i ĥāteme

Düşdi ‘İsā çünki bu ism ile baṭn-ı Meryem’e

Bu cevāb-ı şāfiye zinhār zinhār lā dime

Lā-feta illā ‘Alī lā-seyf illā zūlfeķār

III

Levh-i maĥfūzı kaçan gördi Muĥammed Muştafā

Dört satır yazılmış anda gördi maĥbūb-ı Ĥudā

Biri sebz ü biri sürĥ ü biri aķ biri ķara

Oķıyub cān ile dilden didi kim yā Murtażā

Evvel ü āĥir de senden zāhir oldı dü-serā

Lā-feta illā ‘Alī lā-seyf illā zūlfeķār

IV

İşbu dört satırñ içinde dört ĥurūf ķıldı nihān

Dört ĥurūfa on iki noķta ķonulmuşdır hemān

Her birisi bir kitābın ‘ilmini ķılur beyān

Lāfta şehrinde gel gör on iki noķta ‘ayān

Bil ‘Alī’niñ ālını ķaldur derūnındañ gümān

Lā-feta illā ‘Alī lā-seyf illā zūlfeķār

V

²⁴¹ “Zūlfikar’dan keskin kılıç, Alı’den büyük yiğit yoktur.” manasına gelen Cebrail tarafından söylendiği rivayet edilen Hz. Alı’yi öven bir cümledir.

²⁴² Yasin Suresi: 36/82 “Bir şeyi dilediği zaman, O’nun emri o şeye ancak “Ol!” demektir. O da hemen oluverir.” manasına gelen ayette geçmektedir.

Şāh-ı hüsn şāh-ı şehīdīñ nūrıdır şems ile māh
Dün ü gün eyler tecellī aña gel kimdir ilāh
‘Ābid ü Bākır durur mü’minlere püşt ü penāh
Ger dilersen dü cihānda olmayasın rû-siyāh
Didim işte tut kulağın ben saña bir toğrı rāh
Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeķār

VI

Ca’ fer ü Kāzım Rızā’dan isteyen imān ü dīn
Kaṭ’ ider maṣṣūdını fānī cihāndan ol yaḳın
Şāh Taḳī vü ya Naḳī’dır ‘Askeri rūḥu’ l-emīn
Mehdi oldı ḥüccetü’ l- Ḳayyüm imāmü’ l-mütteķīn
İsm-i a’zamdır bu ismi oḳu ol ehl-i yemīn
Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeķār

VII

Ey Virānī çār-deh ma’şüm devāzdeh imām
Emr birle tutdı ‘ālem ser-te-ser böyle niżām
Kes ümidüñ dünyanuñ sevdāsını kaṭ’ it temām
Şad selām olsun ‘Alī’nüñ ālına di şad selām
Her nefes hem zıkr ü fikrin bu kelām olsun müdām
Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeķār²⁴³

82a

Ḥazreti Yemīnī

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

²⁴³ Metnin orijinalinde bu dize yok.

I

Ey atı düldül kulu anber kılıcı zülfekâr
Ayı gün yıldız elinde sâ' at leyl ü nehâr
Levh-i maḥfûzında yazmış ḥâlik ü perverdgâr
Lâ-feta illâ ' Alî lâ-seyf illâ zülfekâr

II

Noḡta-ı nûn-ı nübüvvetden Muḡammed Muḡtafâ
Zâhir oldu on sekiz biñ ' âleme bedrû' d-dücâ
Çün kelâmullâh da nâṭıkdır vücûd-ı Murtaẓâ
Lâ-feta illâ ' Alî lâ-seyf illâ zülfekâr

III

Lâ-feta baḡrında gördüm şûret
Heybetinden ditreşir çerḡ-i felekde ' Azra 'il
İşbu ismi yâd kıldı gökden ol dem Cebra 'il
Lâ-feta illâ ' Alî lâ-seyf illâ zülfekâr

IV

Şeh-süvâr-ı evliyâdır o ' Aliyyül Murtaẓâ
Her vilâyet andan aldı bir maḡâm-ı müntehâ
Çün anıñ şânına gelmiş tâ ezelden bu ' aṡâ
Lâ-feta illâ ' Alî lâ-seyf illâ zülfekâr

V

Ol esed' ullâh ' Alî'dir noḡta-ı bâ' i bidât
Hızır ile ' İsâ elinden içdiler âb-ı ḡayât
Ol velâyet kâındır bil anı ey şâḡib-necât
Lâ-feta illâ ' Alî lâ-seyf illâ zülfekâr

VI

Ol ' Alî'dir kim elinde bâb-ı ḡayber oldu ḡam

Tā ezel şānına gelmiş Şām u şarḡ u ġarb u Rūm

Bir daḡı gelse gerek kāfirlere şāh-ı nūcūm

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zūlfeḡār

VII

Yemīnī dūnyāda hem ‘ uḡbāda şāhımdır benim

Dest-girim dem-be-dem pūşt ü penāhımdır benim

Şāḡib-i levḡū‘ l-ḡalem fażl-ı ilāhımdır benim

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zūlfeḡār²⁴⁴

82a

Murabba‘ -ı Celālī

Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

I

Ol zamān kim ‘ āleme ḡıldı naḡar perverdgār

Nūr-ı Aḡmed’den ‘ Alī nūrı olubdur āşikār

Vird-i Cebra‘il idi oldı cihānda yādigār

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zūlfeḡār

II

Oldı çün nūr-ı Muḡammed maḡhar-ı nūr-ı Ḥudā

Murtaḡadır ‘ ilm-i ādem muḡte(d)ā hem mūntehā

Ben ‘ ulūmuñ şehriyim didi ‘ Alīyyūn bābhā

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zūlfeḡār

III

Ey mūnāfiḡ oḡumadın mı nedir penc-‘ abā

Laḡmike laḡmı degil midir ‘ Alīyyül Murtaḡā

²⁴⁴ Metnin orijnalinde bu dize yok.

Şânına nâzil degil mi âyet-i Hâk-1 *hel etâ*

Lâ-feta illâ ‘ Alî lâ-seyf illâ zülfeķâr

IV

Şîr-i Hâkdır Murtażâ sırr-1 vilâyetdir Hâsan

Murtażâ’yı bilmeyüb sen hârici olmak neden

Sen ‘ Alî’yi bilmedüñ ey Tañrısını bilmeyen

Lâ-feta illâ ‘ Alî lâ-seyf illâ zülfeķâr

V

Şâh-1 Hüseyin Kerbelâ ‘ aşkında kim oldu şehîd

Geşte-i ‘ aşku‘ l-ħaşıdır [.....]²⁴⁵ oldu sa‘ id

La‘ netullâh Yezîden [.....]²⁴⁶ Yezîd

Lâ-feta illâ ‘ Alî lâ-seyf illâ zülfeķâr

VI

Gördiler kendi ‘ Alî’dir şâh-1 Zeynü‘ l-‘ Âbidîn

Hâk-1 ‘ âlem didiler oldur imâmü‘ l- mü’minîn

Sırr-1 Haydâr’dan görindi nûr-1 Rabbel-‘ âlemîn

Lâ-feta illâ ‘ Alî lâ-seyf illâ zülfeķâr

VII

Bendesi olduñsa cân ile Muħammed Bâķıruñ

Zâhirinde bâtınında Murtażâ’dır ħâķıruñ

Zâhiriñ pür-nûr olub ma‘ mûr olubdur bâtınuñ

Lâ-feta illâ ‘ Alî lâ-seyf illâ zülfeķâr

VIII

Ca‘ fer-i Şâdıķ’dan aldı ehl-i İslâm mezhebi

Milleti oldu Ĥalilullâh Muħammed meşrebi

Haydar-1 Kerrâr’dur ħâk-1 cihâniñ maķlabı

²⁴⁵ Metin hasarlı olduğundan okunamamıştır.

²⁴⁶ Metin hasarlı olduğundan okunamamıştır.

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

IX

Gözine la‘ netler olsun ol Yezīd-i kāfirūñ
Mezhebi imānına ḳā’ il degildir Ca‘ ferūñ
Mūsa-yı Kāzım degil mi nūr-ı sırrı Ḥaydarūñ

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

X

Sırr-ı sulṫān-ı vilāyetdir ‘ Alī Mūsā Rızā
Şāh-sālār-ı ‘ Acem nūr-ı ‘ Alıyyü‘ l-Murtażā
Dīde-i imāniyāna ḥāk-pāyı tūtiyā

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

XI

Sırr-ı nūr-ı pāk Aḥmed‘ dir Muḥammed‘ dir Taḳī
Gel muḥibb ol āl u evlāda şaḳī olma şaḳī
Ḥubb-ı Ḥaydar‘ dır ‘ ibādāt-ı Ḥudā‘ niñ revnaḳı

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

XII

Āl u evlāduñ ‘ adūsıdır şaḳī ender şaḳī
Murtażāniñ nesl-i pākidir ‘ Alī yā Naḳī
Zād-ı āḫirdir maḥabbet eylemek ey müttakī

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

XIII

‘ Askerī ism-i Ḥasan ibn-i ‘ Alī‘ dir sevdigim
Āl-i peygamber velī ibn-i velidir sevdigim
Dinim imānım Muḥammed‘ dir ‘ Alī‘ dir sevdigim

Lā-feta illā ‘ Alī lā-seyf illā zülfeḳār

XIV

Nām-ı pākidir Muḥammed cedīd dānuñ resūl
Mehdi-i şāhib-i zamān muntazır ol mü'min ol
Ḥubb-ı evlād-ı 'Alī vü Aḥmed olmuşdur uşul
Lā-feta illā 'Alī lā-seyf illā zülfeḳār

XV

Bende-i āl-i 'abāyım ehl-i beytüñ kem-teri
Sevmezim āl-i Yezīd'i Ca'feri'yim Ca'feri
Ben niẓāmı oğluyum āl-i resūluñ çākeri
Lā-feta illā 'Alī lā-seyf illā zülfeḳār

82b

Murabba' - Ḥaḫāyī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Bendeyim ben cān u dilden pādişāhımdır 'Alī
Gözlerim nūr-ı ziyāsı bedr-i māhımdır 'Alī
Yolına ḫāk olduğım çeşm-i siyāhımdır 'Alī
Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

II

Men Ḥasan ḫulḳı rızānıñ bir muḫıbb-i ālıyım
Ḥamdullāh kim ḫasedle kibr ü kīnden ḫāliyım
Şāh-ı Ḥüseyn Kerbelā'nıñ baş açıḳ 'abdālıyım
Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

III

Şāh-ı Zeynü'l- 'Ābidinden Bāḳır eyle Ca'feri
Bilüriz bunları sevmek dīn ü imān erleri

Dā'imā söyle bu nuṭḫı olmayasın serseri

Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

IV

Mūsa-yı Kāzımı her kim seve oldu ehl-i Ḥaḳḳ

Gel şehenşāh-ı 'Alī Mūsā Rızā'dan al sebaḳ

Ten gözini giderüb cān gözi ile aňla baḳ

Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

V

Şāh Taḳı veya Naḳı'nūñ sen ḳulı ol muḥtār

Bunları sevene raḥmet eyledi perverd-gār

Mü'min olanlar bu nuṭḫı zıkr iderler āşikār

Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

VI

'Askeri'ye 'asker olmaḳ diler iseñ ey hümām

Ḳıl tevelli ḥānedān Aḥmed'e bulḡıl temām

Ḥatm olıserdir İmānet-i Mehdī beynü'l-enām

Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

VII

Ey Ḥaṭāyī gāfil olma işbu 'ālem fānidir

Her ne kim geldi vücūda 'ālemiñ mihmānidır

Bu kelāmı vird idinmek 'ārifñ erkānidır

Ḳıble-gāhımdır Muḥammed secde-gāhımdır 'Alī

83a

Sa'dī-i Enderūnī

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fa'ülün

I

Biz bende-i dil-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz
Biñ cān ile üftāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz
Hem teşne-dil-i bāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz
Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

II

Biz cān fedā-gerde-i rāh-ı Ḥasan’ımız
Ḥasret-keş-i elṭāf u nigāh-ı Ḥasan’ımız
Ez cān u dil efgende-i şāh-ı Ḥasan’ımız
Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

III

Sen bizleri terkeme baq im‘ān ile yā hū
Ṭa‘n itme görüb ḥāl-i perişān ile yā hū
Ḳurbān oluruz anlara biñ cān ile yā hū
Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

IV

La‘net ideriz düşmeniz a‘vān-ı Yezīd’e
Ol vaq‘ayı añdıqca tolar ḥūn ile dīde
Olsa n’ola feryādımız eflāke resīde
Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

V

Her rūz u şeb efkārımız evlād-ı ‘Alī’dir
‘Āşıklarınuñ kaderi dü-‘ālemde celīdir
Añ aḥqarı tāc-ı ser-i şāhın bedelidir
Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

VI

Her kim ki ola bende-i sulṭān-ı şehīdān
Bī-şübhe sever ol ḳulını ḥazret-i raḥman

Gel bende ol istersen eger derdine dermān

Biz ‘āşık-ı cān-dāde-i evlād-ı ‘Alī’yiz

83b

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

I

Zāhidā ben söylerim tā rûz-ı evvelden beri

Muştafā’niñ ümmetiyim Murtażā’nın kem-teri

Olmışam şîr-i Hüdā’nın Qanberiniñ Qanber’i

Ṭa’ n-ı a’ dādan hirāsān olmam oldum Ca’ ferī

El ne dirse қо disün dönmem sözümден ben geri

Bende-i āl-i ‘Alī’yim Hāydarıyım Hāydarı

II

Hāzret-i ümmü’ n-nisā ḥayrū’ n-nisādır mihr ü māh

Der-geh-i ‘ işmetleridir bizlere cāy-ı penāh

Nūr-ı ‘ aynı Muştafā Şebbîr ü Şebr iki şāh

Biri dīnim biri imānımdır olsun Hāḫḫ güvāh

El ne dirse қо disün dönmem sözümден ben geri

Bende-i āl-i ‘Alī’yim Hāydarıyım Hāydarı

III

Reh-ber-i ehl-i ḥaḫīḫatdir ‘Alī Zeynü’ l-‘ Abā

Şāh Muḥammed Bāḫırırırır mālîk-i kân-ı vefā

Pişvādır şübhesiz Ca’ fer bize rûz-ı cezā

Eyledim Mūsā-i Kāzım ḥāzretine iḫtidā

El ne dirse қо disün dönmem sözümден ben geri

Bende-i āl-i ‘Alī’yim Hāydarıyım Hāydarı

IV

Şeh ' Alî Mûsâ Rızâdır dü-cihânîñ revnaķı
Cân u dilden muķtedî ol kim Muḥammed'dir Taķî
Kâşif-i sırr-ı Ḥudâdır şâh ' Alîyyen yâ Naķî
' Askerî'ye ' asker olmaz ol ki bilmeye Ḥaķı
El ne dirse ķo disün dönmem sözümdeñ ben geri
Bende-i âl-i ' Alî'yim Ḥaydarıyım Ḥaydarı

V

Şâh Muḥammed Mehdi-i şâhib zaferdir sevdigim
Çâr-deh-i ma' şûm-ı pâk işnâ' aşerdir sevdigim
Hem miyân bend on sekiz dil-beste erdir sevdigim
Ehl-i beyte çâkerim şervet bulardır sevdigim
El ne dirse ķo disün dönmem sözümdeñ ben geri
Bende-i âl-i ' Alî'yim Ḥaydarıyım Ḥaydarı

84a

Ḥazret-i Virânî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

I

Cevâbım gûş-ı cân ile işid ey tâli' -i mes' ud
Yüzüñ ḥarfinde açıldı cihâna her ne var mevcüd
Eger serçe degilsin sen bu ' anķâ loķmasın gel yud
Hüvel-evvel hüvel-âḥir yüzüñdür kıble-i ma' bûd
Bu ma' nâyı ḥadîşinde buyurdu Aḥmed ü Maḥmûd
Cihâna gelmeden cânâ hemân didâr imiş maķşûd

II

Ne māl u manşib-ı dünyā ne mülk ü ne ‘ayāl ister
Ne ḥod ziynet ne ḥod ‘izzet ne ğayrı bir ḥayāl ister
Ne cennetden diler şādı ne dünyādan melāl ister
Kimüñ kim rüz-ı maḥşerde zamīri vaşl-ı yār ister
**Bu ma‘ nāyı ḥadīşinde buyurdu Aḥmed ü Maḥmūd
Cihāna gelmeden cānā hemān dīdār imiş maḥşūd**

III

Nazar kıl cavidān içre ne tāvīl eyledi Yezdān
Vücūdı vech-i ādemde ne ma‘ nā eyledi iḥsān
Şükür ḥaḳḳā ki bildirdi nedir dīn hem nedir imān
Sevād-ı a‘ zamīñ sırın rumūzın eyledi āsān
**Bu ma‘ nāyı ḥadīşinde buyurdu Aḥmed ü Maḥmūd
Cihāna gelmeden cānā hemān dīdār imiş maḥşūd**

IV

Ṭılsımı kenz-i Ṭahadır yüzüñde yazılan defter
Anuñ nūrından olmuşdır ser-ā-pā dü-cihān enver
Te‘ āli Allāh zihī ḳudret zihī ma‘ nā zihī dil-ber
Düşen sevdā-yı dīdāra cihāññ varlığın neyler
**Bu ma‘ nāyı ḥadīşinde buyurdu Aḥmed ü Maḥmūd
Cihāna gelmeden cānā hemān dīdār imiş maḥşūd**

V

Gel ey ‘aşıḳ eger ‘aşḳdan özüñde var ise zerre
Cemāli ‘aşḳ-ı dīdārīñ senüñle yār ise zerre
Ḳo elden ğayrı sevdāyı özüñ bīdār ise zerre
**Bu ma‘ nāyı ḥadīşinde buyurdu Aḥmed ü Maḥmūd
Cihāna gelmeden cānā hemān dīdār imiş maḥşūd**

VI

Virānī'nūñ ezel evvel bu oldı 'ahd ü ikrārı
Hemān bir loğma bir hırka ola bu dünyada kārı
Budur bu ehl-i 'ișyānuñ dilegi istegi varı
İki 'ālemde maqşūdı 'Alī vü ālı dīdārı
Bu ma' nāyı hadīşinde buyurdı Aḥmed ü Maḥmūd
Cihāna gelmeden cānā hemān dīdār imiş maqşūd

84b

Ḥazret-i Virānī Der Medḥ-i Seyyid 'Alī Sultān

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Biz Urum abdālıyuz sultānımız **Ḳızıl Velī**
Çeşmimizde şule-i envārımız **Ḳızıl Velī**
Bülbül-i şeydā biziz gül-zārımız **Ḳızıl Velī**
Dīnimiz imānımız ikrārımız **Ḳızıl Velī**
Nūr-1 Aḥmed Ḥaydar-1 Kerrārımız Ḳızıl Velī
Ḳande baqsañ dem-be-dem dīdārımız Ḳızıl Velī

II

Çekdi tiğ-1 şeceri şakḳ itdi seng-i mermeri
Söyleden oldur Fırat üstünde ibn-i Mermeri
Var tavāf eyle Sinob'da ol dikübdür minberi
Bu söze ikrār idenler oldılar ğamdan beri
Nūr-1 Aḥmed Ḥaydar-1 Kerrārımız Ḳızıl Velī
Ḳande baqsañ dem-be-dem dīdārımız Ḳızıl Velī

III

Ol velāyet ma' deni serdār-1 şāh-1 ğāziyān

Rahmeti deryāsına ğarķ oldu cümle mü 'minān
Na' ra ur̄sa tābe düşerdi zemīn ü āsumān
Tīġ-1 ğarbından yere geçdi la' in ü bed-gümān
Nūr-1 Aħmed Ĥaydar-1 Kerrārımız Kızıl Velī
Ķande baķsañ dem-be-dem dīdārımız Kızıl Velī

IV

Tañrı taġı mesken oldu bil aña ey merd-i řāh
Zübde-i 'ālī anuñ her birisi bir pādīřāh
Bir muħabbet eyleseñ biñ biñ olur bī-iřtibāh
Men faķire anlaruñ oldu cemāli secde-gāh
Nūr-1 Aħmed Ĥaydar-1 Kerrārımız Kızıl Velī
Ķande baķsañ dem-be-dem dīdārımız Kızıl Velī

V

Zāhid eşk-i şübhe yoķdur evliyānıñ rāhına
Cennet-i a' lāya irer yüz süren der-gāhına
Bu kelāmı vird idin řām u seħerde āhına
Gel berü irmek dilersen ol erenler řāhına
Nūr-1 Aħmed Ĥaydar-1 Kerrārımız Kızıl Velī
Ķande baķsañ dem-be-dem dīdārımız Kızıl Velī

VI

şeh Ĥasan řāh-1 řehīd ü hem imām-1 'Ābidīn
Bāķır ü Ca' fer İmām Kāzım Rızā'dır řāh-1 dīn
Hem Taķī ve yā Naķī 'Asker durur řāh-1 zemīn
Mehdī-i řāħib-zamān oldu oliser āħerīn
Nūr-1 Aħmed Ĥaydar-1 Kerrārımız Kızıl Velī
Ķande baķsañ dem-be-dem dīdārımız Kızıl Velī

VII

Ey **Virānī** dāmeniñ elden koma şāhıñ müdām
Ta olasın gün-be-gün şāhuñ yolında müstedām
Kim bu medhî yād ider şubḥ u şeherde yā imām
Cedd-i evlādıñ ḥaḳıçün sen anı eyle temām
Nūr-ı Aḥmed Ḥaydar-ı Kerrārımız Kızıl Velī
Ḳande baḳsañ dem-be-dem dīdārımız Kızıl Velī

85a

Ḥazret-i Fikrī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Olma seng-endāz-ı zāhid iğbirārımdan şaḳın
Bizde kuvvet yoḳ velakin şeh-süvārımdan şaḳın
Faḳr ile faḥr eyleriz biz iftiḥārımdan şaḳın
Ḥāne-i ḳalbimi yıḳma inkisārımdan şaḳın
Ḥātırım āzürde itme āh ü zārımdan şaḳın
Ben 'Alī'nin bendesiyim zülfeḳārımdan şaḳın

II

Feyz-baḥş itdikçe Mevlā rüz u şeb āşārıma
Rū-nümün olmaḳda bu endişeler efkārıma
Söylesünler mācerâyı rû-be-rû aḡyārıma
Ezā' virir eşk-i revānım ṭab' -ı ābdārıma
Ḥātırım āzürde itme āh ü zārımdan şaḳın
Düşmene berḳ-i belādır āb-dārımdan şaḳın

III

Kesdi ḥubb-ı ḥānedān bu rāh-ı dilde bir ḥudūd

Sūz-efgen pür-şerer oldı gönülde rev-nümūd

Mā-sivādan qalmanı āşār-ı âteş belki dūd

Āteş-i ‘ aşq ile yandı şimdi qāl oldı vücūd

Ĥatırım āzürde itme āh ü zārımdan şaқın

Durma yanımda gönül kim pür-şerārımdan şaқın

IV

Derd-i ḥasretle fiğān itmekte dil her gice gün

Kerbelā’yı işidüb taşlar ile sen de dögün

Rūz-ı hevl-engīz mānend bir gün oldı çün bugün

Māh-ı mātendir Muḥarrem ‘ āşıkān ağlar bugün

Ĥatırım āzürde itme āh ü zārımdan şaқın

Seyl-veş çāh-ı sirişk-i ber-қarārımdan şaқın

V

Mālik oldum devlet-i ‘ uzumāya ḥiç olmaz bahā

Medḥ ü tavşif idemez Ḥassān ‘ Āmil

Şāh-ı ‘ ālem diseler şanıma lāyık hem sezā

Ĥāk-ı rāh-ı Kerbelā-yı tāc-ı ser itdim şehā

Ĥatırım āzürde itme āh ü zārımdan şaқın

Reh-ber-i peyk-i Ḥüseyn’im kim ğubārımdan şaқın

VI

Zāhidā bilmezsin anuñ ḥālını sen itme zem

Mübtelā-yı derd-i hicrān olmada dil dem-be-dem

Vādi-i meşhede cānā dideler mecrā idem

Mātemi var **Fikriyā**‘ nuñ dilde âteş gözde nem

Ĥatırım āzürde itme āh ü zārımdan şaқın

Ben ‘ Alī’ efgendesiyim zülfeқarımdan şaқın

Tesdis**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

I

Fah̄r-i 'ālemdir Muḥammed Muṣṭafā kenzü' l- ḥükm

Hāmil-i mihr-i nübüvvet levḥ-i yāḳūte' l-ḳasem

Ṭālī' -i şems-i ḥaḳīḳat ḥācet-i tāc u ' ilm

Rūy siyāhım ḳıl şefā' at yā nebī'ül-muḥterem

Men ' Alī sīret Ḥasan şüret Ḥüseyni mezhebim**Ḳangı cāmuñ cür' asın nüş eylesem hem meşrebim**

II

Şāh-ı merdānım ' Alī' dir Muṣṭafā nūru' l-ümem

Hem Ḥüseyn ile Ḥasan' dır gönçe-i bāğ-ı İrem

Cān fedā eyler bu ' aşık kemterin ey zü' l-kerem

Levḥ-i dilde naḳş olınmışdır bu beyti söylerem

Men ' Alī sīret Ḥasan şüret Ḥüseyni mezhebim**Ḳangı cāmuñ cür' asın nüş eylesem hem meşrebim**

III

Gönçe-i gül-zār-ı ḳudret Ḥazret-i Zehrā' dadır

Zerre-i envār-ı ' işmet Ḥazret-i Zehrā' dadır

' Aşıkına tāc-ı ' izzet Ḥazret-i Zehrā' dadır

Sālike rāh-ı ḥaḳīḳat Ḥazret-i Zehrā' dadır

Men ' Alī sīret Ḥasan şüret Ḥüseyni mezhebim**Ḳangı cāmuñ cür' asın nüş eylesem hem meşrebim**

IV

Ḥazret-i Zeynü' l-' Abādır menba' -ı kân-ı vefā

Ḥazret-i Bâkır'dan itme bendeni yâ Rab cüdâ
Ca' fer-i Mūsâ-i Kâzım hem 'Alî Mūsâ Rızâ
Olmayan bu meslek içre oldı merdûd-ı Ḥudâ
Men 'Alî sîret Ḥasan şûret Ḥüseyni mezhebim
Ḳaṅı câmiñ cür' asın nûş eylesem hem meşrebim

V

Şâh-ı 'âlemdir Taķı ol mazhar-ı nûr-ı İlâh
Şems-i kudretten Naķı bu mülk-i dünyâ pâdişâh
Ol İmâm-ı 'Askerî'ye uymayan rûy-ı siyâh
Ḳa' r-ı duzaķ içre dâ'im işleri feryâd ü âh
Men 'Alî sîret Ḥasan şûret Ḥüseyni mezhebim
Ḳaṅı câmiñ cür' asın nûş eylesem hem meşrebim

VI

Gele bir gün 'âleme ol Mehdi-i şâhib-ķırân
Zülfekâr-ı Ḥaydariden Ḥârici bulmaz imân
Mezheb-i 'Âl-i 'Abâ'dır 'âşıkâ dârü'l-emân
Ḳıl şefâ'at dînim imânım efendim el-âmân
Men 'Alî sîret Ḥasan şûret Ḥüseyni mezhebim
Ḳaṅı câmiñ cür' asın nûş eylesem hem meşrebim

86b

Şuhûdî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Şâh-ı iķlîm-i risâletdir mu' azzam pâdişâh
Nâzenin Rabb 'izzet-i bende-i ḥâşş-ı İlâh

Hāk-pāyı olmayan bulmaz Cenāb-ı Hākḳ'a rāh
Anuñ için halk olubdur nüh-felek şems ile māh
Sellimū şallū ' Alī bedrū' d-recā şemsü' d-duḫā
Nūr-ı Hāk'dır Muştafā maḥbūb-ı der-gāh-ı Hudā

II

Ravzasıdır gülşen-i Firdevs-i cān-baḫş-berin
Asitānuñ bekleyüb eyler nidā rūḫu' l-emīn
Hazihi cennāt-ı ' Aden fedḫulūhā ḫālidin
Raḫmetu' llāh ' ālemīn oldur şefī' ü' l- müznibin
Sellimū şallū ' Alī bedrū' d-recā şemsü' d-duḫā
Nūr-ı Hāk'dır Muştafā maḥbūb-ı der-gāh-ı Hudā

III

Hāk-ı der-gāhına anuñ itmeyince intisāb
Def olub perde gönülden ḫāne olmaz fetḫ-i bāb
Ayağı topraḫınıñ her zerresi bir āfitāb
Bulina cān oynadan ' āşık bulur ḫüsnü' l-me'āb
Sellimū şallū ' Alī bedrū' d-recā şemsü' d-duḫā
Nūr-ı Hāk'dır Muştafā maḥbūb-ı der-gāh-ı Hudā

IV

Mültecā-yı halk-ı ' ālem bil anuñ der-gāhıdır
Görinen burc-ı sa' ādet evc Ḥasan'ın māhıdır
Şadr-ı dīvān-ı risālet enbiyāniñ şāhıdır
Evvelin ü āḫirin oldur şefā' at-ḫāhidir
Sellimū şallū ' Alī bedrū' d-recā şemsü' d-duḫā
Nūr-ı Hāk'dır Muştafā maḥbūb-ı der-gāh-ı Hudā

V

Yād iden ism-i şerifin şevḳ ile pür-nūr olur

Mu‘cizānuñ gūş iden maḥzūn göñül mesrūr olur
Her kim anı sevdi cürmi ‘afv olub maḥşūd olur
Ey Şuhūdi ‘āşık-ı maḥbūb-ı Ḥaḥḥ ma‘zūr olur
Sellimū şallū ‘Alī bedrū‘d-recā şemsü‘d-duḥā
Nūr-ı Ḥaḥ’ dır Muştafā maḥbūb-ı der-gāh-ı Ḥudā

86b

Ḥazret-i Nesīmi

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fa‘ülün

I

‘Ālem yüzine şaldı ziyā Āl-ı Muḥammed
Nā-dān ne bilür ehli bilür ḥāl-i Muḥammed
Seyfın saşıdub geldigi dem Āl-i Muḥammed
“Tā şalli ‘alā seyyidinā āl-i Muḥammed”²⁴⁷

II

Kemter ḫulıym ben ‘Ali’niñ Şāh-ı keremdir
Ḥüseyn başımıñ tacı Ḥasan gözdeki nemdir
Zeynü‘l-‘Abā Bāḫır ile şāh-ı ḫaremdir
Tā şalli ‘alā seyyidinā āl-i Muḥammed

III

‘Ālem yüzine gelmeye Ca‘fer gibi ‘irfān
Kāzım gibi hem olmaya ḥiç bir daḫı sulṭān
Güneş yüzini görse deyü şāh-ı Ḥorāsān
Tā şalli ‘alā seyyidinā āl-i Muḥammed

IV

²⁴⁷ “Allah’ım! Peygamberimiz Hz. Muhammed ve evlad u iyaline rahmet eyle.” manasına gelen salavat-ı şeriftir.

Ol şāh-1 Taķī gözlerime nūr-1 ziyādır
Billāh Naķī sāyesi bir zıll-1 hümādır
‘ Askeri’niñ ‘ askerine dil cān fedādır
Tā şalli ‘alā seyyidinā āl-i Muḥammed

V

Çün Mehdi zūhūr itdi nihān ḳalmaya perde
Ḥavāric olan geḳse gerek tiĝ-1 teberde
Nesīmi anuñ medḥiñ oḳur şām ü seḳerde
Tā şalli ‘alā seyyidinā āl-i Muḥammed

86b

Ḥāzret-i Fikri

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Sāķiyā bir bāde şun a‘ lā- ‘ alānuñ ‘ aşķına
Def -i ğam itseñ Muḥammed muḳtedānuñ ‘ aşķına
Yüzümi pür-nūr idelim şīr-i Ḥudā’nuñ ‘ aşķına
İçelim doldur Ḥasan şāhib-i ḥayānuñ ‘ aşķına
Ḳurretü‘ l-‘ ayn-1 Ḥüseyn-i Kerbelānuñ ‘ aşķına

II

Bezm-i ‘ işret ehl-i ‘ aşķıñ dem-be-dem meydānıdır
Şāhımız vardır muḥaḳḳaḳ bu vücūduñ yanıdır
Mazḥar-1 zātı şifāti heb anuñ ‘ unvānıdır
Bāde-i ‘ aşķ-1 muḥabbet genc-i dil peymānıdır
Bir ḳadeḳ şun sāķiyā Zeynü‘ l-‘ Abānuñ ‘ aşķına

III

Künt-i kenzüñ maḥrem-i esrârına mâhir biziz
Şümme vech Allâh her dem ḥâtır u nâzır biziz
Şeş cihetden vâridātuñ şun'ına kâdir biziz
Durma doldır sâki şimdi dem bizim sâgar biziz
İçelim Bâkır Muhammed Müctebânuñ 'aşkına

IV

Dü-cihâniñ ḥalkına biz olmuşuz dehri zamân
Noḡta-ı zibâ biziz kim 'ârife olduk 'ayân
Bir nazarda göz ucıyla ideriz tayy-ı mekân
Gel berüye bâde tldur sâkiyâ devr it hemân
Ol İmâm-ı Ca'fer-i 'ahd ü vefânuñ 'aşkına

V

İtmeyüz çerḡe temenni yokdur aşla kâmımız
Leyle-i Qadr'de irişdük 'id olur eyyâmımız
Heft-kışver Hüsrevi Dârâ bizim gulâmımız
Sâkiyâ gel bâde şun kim devr olunsun câmımız
Ol İmâm Mūsâ-yı Kâzım-ı cinânuñ 'aşkına

VI

'İlm'ül-esmâ deminde ol biziz anda kelîm
Maḥrem-i esrâr-ı Haḡḡ'a irişüb olduk nedîm
'Aşıkuñ ma'sûkıyuz kim hem biziz yâr-ı kadîm
Kenz-i lâ-yüfnâ biziz hem bizleriz anda muḡîm
Sâkiyâ doldır 'Alî Mūsâ Rızânuñ 'aşkına

VII

Menba'-ı kenz-i hidâyet bizdedir 'azze ve cell
Yedimizdedir hemîşe 'âlem-i zerḡ-i ecel
'Ârifiñ ma'rûfi olduk bizdedir ol bî-bedel

Şun içelim sākiyā az gayre yoq bizde emel

Ol Muḥammed müttakī nūru‘l-hūdānuñ ‘aşkına

VIII

Bizdedür ‘ilm-i ledün ve feyż-i raḥmān bizdedür

Bizdedür ḥikmet bu demde şimdi Loḳmān bizdedür

Bizdedür gene ma‘āni ‘ilm ü ‘irfān bizdedür

Gel berü sāki ḳadeḥ şun nūr-ı imān bizdedür

Şāh Naḳī ehl-i ma‘ārif bā-şafānuñ ‘aşkına

IX

Ḥāliş ü muḥliş bizüz hem Şādıḳuñ Mennān’ıyuz

Pūt-perestin pūtuyuz gāh müşrike pūt-ḥāneyüz

Mücid-i eşyā bizüz hem anlaruñ mihmānıyuz

Bāde şun sāki ḳolu vir dü-cihān merdānıyuz

Ol Ḥasan ‘Askeri-i kân-ı livānuñ ‘aşkına

X

Gene mevcūdāt bizüz hem andaki cānān bizim

Taḥt-ı dil mülkindeyiz kim mühr-i Süleymān bizim

Mübhem iken kenzimiz hem şe’n ile hem şān bizim

Şun ḳadeḥ sāki ezelden ‘ahd ile peymān bizim

Mehdi-i āl-i resūl ‘ādil zamānuñ ‘aşkına

XI

Münşiyüz biz bu cihānıñ hem biziz bu kā’ināt

Zerre-i vāḥid biziz kim bizden oldu vāridāt

Ekremi mevcūd biziz kim hem biziz vech-i necāt

Şun içelim sākiyā yeter bize bu beyyinān

Varımız itdik fedā ehl-i vefānuñ ‘aşkına

XII

Bizdedür **Fikrî** bilesin ol şeh-i vahy u hitâb
Cümle ‘ âleme mükellem hem kelâmın hem cevâb
Bilmişüz zât ü şifâtın hem biziz hüsnu‘ l-me’âb
Olmuşuz zâhir ‘ inân-ber eyledik ref‘ hicâb
Sâki mey şun bize hâdi‘ ül-hüdânuñ ‘ aşkına

87b

Hazret-i Fikrî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

I

Bir meh-i nev eyledi ‘ arz-ı cemâl
Kevn ü mekân oldu o demde hayâl
Oldum ise zülfine Mecnûn-mişâl
Şimdi dil-i zârıma bu hasb-ı hâl
Cennet-i â‘ lâ siziñ ey zâhidâ
Sûz-ı dil-ârâ bizim ey Fikriyâ

II

Gördiği dem dîdelerim ol büti
Parmagım ağzımda kodı hayreti
Kıpladı endâmımı ‘ aşk firqati
Cân u dile oldu sefer ğurbeti
Cennet-i â‘ lâ siziñ ey zâhidâ
Ğurbet ü rüsvâ bizim ey Fikriyâ

III

Bir pula virdim hele dünyâyı ben
Fâriğ ü âzâde vü ğavğâyı ben

Teşne-cemâl ‘âşık-ı şeydâyı ben
Kande bulam ol gül-i ra‘nâyı ben
Cennet-i â‘lâ siziñ ey zâhidâ
Bülbül-i şeydâ bizim ey Fikriyâ

IV

Faqr ile düşmez mi yere pâyemiz
Feyz-i Hudâ’dır güher-i mayamız
Bâb-ı tevekkül der-i ser-mâyemiz
Şâh-ı vilâyet serimiz sâyemiz
Cennet-i â‘lâ siziñ ey zâhidâ
Ol dür-i yek-tâ bizim ey Fikriyâ

V

Şanma sözüm heb kırı efsânedür
Nükte-i mazmûnumuz ‘irfânedür
Cân u dilim gör ki ne mey-hânedür
‘Aşk ile destim tolu peymânedür
Cennet-i â‘lâ siziñ ey zâhidâ
Ėlgül-ı minâ bizim ey Fikriyâ

VI

Bezmimize kılsa güzel rağbeti
Eylese ârâm dem-i ‘işreti
Yağdı beğâyet şerer-i hasreti
Şorma baña düzeği hem cenneti
Cennet-i â‘lâ siziñ ey zâhidâ
Meclis-i şahbâ bizim ey Fikriyâ

VII

N’eyledi çeşm-i siyehi bādemi

Aldı olan ʿ aqlımı irâdemi
Terk-i cihân itdirir ʿ aşk âdemi
Giysek ʿ aceb mi sere tâc-ı Edhemi

Cennet-i âʿ lâ siziñ ey zâhidâ

Tağ ile şahrâ bizim ey Fikriyâ

VIII

Terk-i ser olsağ n'ola seyyâhiyuz
Şanma cihân bezmine efsâneyiz
Ol şanemüñ ʿ âşık-ı meddâhiyuz
Bağr-ı ğamuñ keşti-i mellâhiyuz

Cennet-i âʿ lâ siziñ ey zâhidâ

Fırqat ü riyâ bizim ey Fikriyâ

IX

Tâ ezeli vuşlatı vaʿ d eyledi
Himmet-i eflâkına raʿ d eyledi
Şâm-ı Kâdir rûzını saʿ d eyledi
Seyr-i cemâlin bize vaʿ d eyledi

Cennet-i âʿ lâ siziñ ey zâhidâ

Ol gül-i raʿ nâ bizim ey Fikriyâ

X

Çavl-i şeriʿ atledür imânımız
Râh-ı tariqatledür erkânımız
Ders-i haqîkatledür ʿ irfânımız
Maʿ rifet aḥbâba hüner şânımız

Cennet-i âʿ lâ siziñ ey zâhidâ

Bezm-i eḥibbâ bizim ey Fikriyâ

Tahmīs-i Fikrī²⁴⁸**Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün**

I

Degil misin ' aceb meftūnı ey dil şāh-ı hūbānuñ
 Reh-i ' aşkıında bir dem çāk çāk olmaz giribānuñ
 Alub taşlar dögünmezsın nedir bu cism-i ' üryānuñ
Bugün mäh-ı Muḥarremdir xanı feryād ü efgānuñ
 Niçün virmez cihāna seyl-i eşk-i çeşm-i giryānuñ

II

Bu mäh irdikde fikr it mātemi kıl çeşmi pür-nem kim
 Yezid'e nisbet ile nāle vü feryādı muḥkem kim
 Şehid oldu bu ay ol gevher-i zāt-ı mükerrrem kim
Anıñçün tıtdılar yılbaşını mäh-ı Muḥarrem kim
 Cedid ola bu ayda mātemi şāh-ı şehidānuñ

III

Açılmışken vilāyet gülşeninüñ tāze verdini
 Hızān itdi felek bir bād ile ol gönçe vechini
 Seviñdirdi yanan bezm-i vilāyetde çerāğını
Bu mäh ol mähdir kim Muştafā'nıñ kıretü' l-' aynı
 Şehid-i hançer-i bidār olubdur Şimr-i nā-dānuñ

IV

Meci-i Hıydaruñ her dem añub taşlar dögünmekden
 Derün-ı ' aşıkānıñ lāle-veş yer yer gögünmekden

²⁴⁸ Bu tahmis mecmuada 5a'da da geçmektedir.

Olub āl-i ‘abā ğam-nāk ki a‘ dālar sevinmekden
Yezīd’ūñ ey felek ııııı-ı murādı üzre dönmekden
Yaıılsa yegdi pergāruñ dökülse yegdi cevlanuñ

V

ııanı bir ‘aşık-ı şādık ıanı bir ğöñli pür-derd kim
Vilāyet ğülşeninde yā ıanı aşüfte-i verd kim
ııanı bir sine-süzān dil-i perişān ğuşsa-i pür-derd kim
ııanı bir ħāk ħān-ı ħānedān-ı āl-i Aıımed kim
Yaıa bir āh ile nüĥ-sakıfını ğerdün-ı ğerdānuñ

VI

Velāyet rāhını ğözle ‘ināyet ğörmek istersen
Reh-i ‘aşkında ħāk ol kim sa‘ ādet ğörmek istersen
Añasın şefkat ile ğel şefā‘ at ğörmek istersen
ııasan’ın ravzasın seyr it kıyāmet ğörmek istersen
Dutubdur serv-ıadler mātemiñ ol şāh-ı zī-şānuñ

VII

Yazub mātem-i ser-encāmuñ cihāñ ħalkıñ cünün itdüñ
Aña ‘aşıklaruñ āh-ı derūnuñ heb füzün itdüñ
Bu Fıkrı derd-mendüñ eşk-i çeşmüñ lāle-ğün itdüñ
Yeter kån ağla Rūhı Kerbelāyı ğarıı-ı ħün itdüñ
ııider seyle mezārı kıırkıırım mezārı şāh-ı şehīdānuñ

89a

Bahāyī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün

I

Zāhidüñ her ne kadar tañ'ı firāvān olsa
Aña ğam çekmez ideñ zerrece iz'ān olsa
Rafizü'l-ḥādī nedir añlasa'irfān olsa
Şıdķ ile mezheb-i İslām'da pūyān olsa
Bize mülhid diyenüñ kendide imān olsa
Daḥl iden dīnimizi bāri müselmān olsa

II

Ṭa'n iden zümre-i yārāna gürūh-ı ḥāzele
Nā-sezā sözler ile bā'ış olurlar kesele
Ne bilür qadrini erbāb-ı kemālūñ cehele
Cümleden gecdik idi her ne belāitse hele
Bize mülhid diyenüñ kendide imān olsa
Daḥl iden dīnimizi bāri müselmān olsa

III

Cāhil ü kāzib ü bī-mezheb iken ol ebter
Kendi ef'ālını ehl-i dile isnād eyler
Ṭaşramızdan ne kadar ğıybetimizi eyleseler
Aña ğam çekmez ideñ vallahi bir zerre kadar
Bize mülhid diyenüñ kendide imān olsa
Daḥl iden dīnimizi bāri müselmān olsa

IV

Gerçi kim nefse uyub itmede yüz sehv ü ḥaṭā
Bilürüz cürmimizi itmeyüz inkār aşla
Ğam degil'aybımızı söylese dā'im a'dā
Ḳā'iliz Ḥaḳḳ söze biz gerçi **Bahāī** ammā
Bize mülhid diyenüñ kendide imān olsa²⁴⁹

²⁴⁹ Bu mısra metnin orijinalinde yok.

Dağl iden dīnimizi bāri müselmān olsa

89b

Taḥmīs-i Rāsım

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Bir ḥarābāt ehliyım fikrim ne sım ü zerdir
Mest ü ḥayrān olmuşum ' aqlım ne ḥayr ü şerdedir
Ḥalk-ı ' ālem istegi sünbülde yā ' anberdedir
Ben şükūfi yemege gönlüm gül-i aḥmardadır
' Andelībūñ dersi zīrā cāmi' -i ezhārdadır

II

' Āşık-ı şādıklarız terk eyledik nāmūs u ' ār
Rāh-ı cānāna ' azīmet eyledik leyl ü nehār
Ḥūr u ğilmān olsa dil-ber kılmayuz hiç i' tibār
Biz vücūhāt içre bir vech itdik ancak ihtiyār
Āyet-i ḥüsni anuñ heb dā 'imā ezberdedir

III

Kūy-ı yāra varsa dil aġyārı def' itmez yine
Bunca nuş u pend aña te 'şir ü nef' itmez yine
Biñ gün āh itsem hicāb-ı vaşlı ref' itmez yine
Āb-ı Ḥızr içsem gönülden nārı def' itmez yine
Her günāhım güyiyā çeşm-i dile bir perdedir

IV

Tende şem' -i ' aşk uyandı maḥv idüb bu zulmeti
' Aynıma gülmez Süleymān-ı zamānıñ devleti
Bir der-i ' ālıden almışdır derūnum lezzeti

Bendedir bir şāha dil gözler çerāğ-1 vuşlatı

Enderūn-1 sīnede tā tıfldan perverdedir

V

Dürr-i yek-tâdır bu dem bâzâr-1 ‘ âlemde refî‘

Âşinâdır **Râsimâ** esrâr-1 ‘ âlemde refî‘

Mürde-dil ihyâ ider eş‘âr-1 ‘ âlemde refî‘

Şimdi mürğ-1 zâr-1 dil gül-zâr-1 ‘ âlemde refî‘

Verd-i al-i gönca-1 evlād-1 peygamberdedir

90a

Ġazel-i Ĥazret-i Nesīmi Tahmīs-i Ĥakīkī

Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilün

I

Cân u dilden mübtelâ-yı ‘ aşq-1 cānân olduğım

Sünbülü sevdāsına düşüb perişân olduğım

Gülşen-i kūyında bir mürğ-1 hoş-elhân olduğım

Yâr ister her zamân hüsñüne hayrân olduğım

Giceler tâ şubha dek zâr ile giryân olduğım

II

Her kimüñ ki bâde-i la‘ linden oldu meşrebi

Cümle varından geçer çün buldı nañn ü aqrebi

Cân fedâ itmek durur ‘ âlemde merdân mezhebi

‘ İd-i adhâdır bugün meydāna gelmiş koç gibi

Bildiler heb cān gibi yolında qurbān olduğım

III

Kesmezem senden ümidim hergiz ey dostum benim

Ger beni şad-pâre kıl ger yüz çıkar postum benim

Âteş-i hicrân ile yandı kamu hestim benim

Dūd-ı âhımdan bilür ol gözleri mestim benim

Ârzū-yı vaşl ile hicrūñde nālân oldıgım

IV

Dem-be-dem hūn-riz-i [.....]²⁵⁰ yanmaktadır

Kirpiginden fitneler ‘ âlemde uyanmaktadır

Leblerūñ vaşlından ebrū şanma kim çanmaktadır

Ĥasret-i derd-i firākuñla gönül yanmaktadır

Gün yüzüñ göster gel ey ‘ aşkuñda sūzân oldıgım

V

Ey **Ĥakīkī** yok durur pâyân bu derdüñ meger

‘ Āķıbet bu derd ile kılsam gerekdir terk-i ser

Ölmeden âh u figânımdan kılun yâre ĥaber

Yâr-ı luţfından Nesīmī’niñ gözün yaşın siler

İstemez bir demde cān virüb perişân oldıgım

90b

Hazret-i Naķşī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

I

Cemālūñ vaşfuñ ey dil-ber egerçe tende cān söyler

Lebüñ esrārını anda velikin rāygān söyler

Ki nuţķın emr-i Ĥaķķ’dır “*men ‘arefe*”²⁵¹ sırrın ‘ ayān söyler

Ayā sen şanma kim ancak bu güftarı dehān söyler

²⁵⁰ Bu kısım metinde boştur.

²⁵¹ “Men arefe nefsehu fekad arefe Rabbehu” “Kendini bilen rabbini bilir.” manasına gelen hadistir.

Veyā terkīb olan ‘unşur ya ḥod [...]]²⁵² zebān söyler

II

Yüzündeñ istivā sırrın bilenler ey ḳad-i bālā
Olubdur mekteb-i ‘irfān içinde ‘ālim-i a‘ lā
Ne bilsün ders-i ḥüsninden seniñ ḳādı ya ḥod monlā
Seni ol saña bildirmek murādın ḳaşd ider Mevlā
‘Anāşırdan giyüb bir ṭon yüzünde tercümāñ söyler

III

Cemāli ḥüsnini tezyīn idüb bu ḳıble-i tende
Kemāl-i ḳudretin göstermek için şūret-i cānda
Yed-i ḳudretle yazdı ism-i fażıl şekl-i insānda
Yaratdı cümle eşyāyı özün pinhān idüb sende
Görindi nice biñ yüzden velī kendi nihān söyler

IV

Ḥaḳīḳat‘ ilmine ümmü‘ l-kitāb olduñsa sen ersin
Göñül gözine şübhe perdesin çekdiñse kāfirsin
Eger şems-i cihān-ārā olursan daḳı bī-fersin
Olar kim bilmedi nefes-i ‘örfden almayub dersin
Degildir Ḥaḳḳ’a ‘arifler özün bilmez yalan söyler

V

Zuhūr itdi ḳamu ‘ālem ḥiṭāb-ı kāf ile nūnda
“Nefāḥtu fihi min rūḥi”²⁵³ izāfet oldı cān sende
Yaradılmış ne kim vardur ḳamu oldı saña bende
Ḥayāl-i zıll yeter ‘ibret görinen ḥayme-i tende
Degildir nuṭḳ iden şūret derūnında ṭuran söyler

²⁵² Metin hasarlıdır.

²⁵³ Hicr Suresi: 15/29 Hani Rabbin meleklerle, “Ben kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş balçıktan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip içine ruhumdan üflediğim zaman, onun için hemen saygı ile eğilin demişti.”manasına gelen ayette geçmektedir.

VI

Lebüñ cām-ı sağa femdür kelāmuñ sūre-i Kevşer
Kitābu‘ llāh’dır vechüñ te‘ āli şāna ekber
Kimüñdir oqınan āyet kimüñdir yazılan defter
Kimüñdir bunca cünbüşler kimüñdir nuṭṭ iden diller
Öziñe ölmeden ‘ārif ki senden özge cān söyler

VII

Göñül gözini gāfletten açan ‘āşıklar ey Naḫşī
Olardır Ḥaḫḫ’ı bāṭıldan seçen ‘āşıklar ey Naḫşī
Ḥalilī gibi varından geçen ‘āşıklar ey Naḫşī
Sağa hem hamrın içen ‘āşıklar ey Naḫşī
İrer ma‘ şūḫına anlar mekāndan lā-mekān söyler

91a

Merşiye-i Ḥazret-i Fuzūlī Bağdādī Raḫmetullāh ‘Aleyhi

Mef‘ ūlü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

I

- 1 Māh-ı Muḫarrem oldı şafaḫdan çıḫub hilāl
Kılımış ‘azā²⁵⁴ tutub ḫad-i ḫam ḡarḫ-ı eşk-i al
- 2 Evlād-ı Muştafā’ya meded kılmamış Fırāt
Geçirmesün mi yerlere anı bu infi‘ āl
- 3 Çokdur ḫikāyet-i elem ü derd-i Kerbelā
Elbette çok ḫikāyet olur mūcib-i melāl
- 4 Fehm eylesüñ ḡam-ı şühedā şerḫin itmege
Her sebze Kerbelā’da çekübdür zebān-ı ḫāl

²⁵⁴ Metnin orijinalinde “azā” sözcüğü yok; ancak Fuzuli Divanında yer aldığı için yazılmıştır.

- 5 Tecdid-i mâtem-i şühedâ kıldı rüzgâr
Zâr ağla ey gönül bugün oldıkça ihtimâl
- 6 **Meydân-ı çerç cilve-geh-i dūd-ı âh kıl**
Gerdün-ı dūna kisvet-i mâtem-siyâh kıl

II

- 1 Mâh-ı Muḥarrem oldı meserret ḥarâmdır
Mâtem bugün şerî‘ ate bir ihtirâmdır
- 2 Tecdid-i mâtem şühedâ nef‘ süz degül
Ġaflet-sarây-ı dehrde tenbîh-i ‘âmdır
- 3 Ġavġâ-yı Kerbelâ ḥaberüñ sehl şanma kim
Naḳz-ı vefâ-yı dehre delîl-i tamâmdır
- 4 Her dürr-i eşk kim saçılır zîkr-i alıyla
Seyyâre-i sipihrede ‘ulvî maḳâmdır
- 5 Her medd-i âh kim çekilür ehl-i beyt için
Miftâḥ-ı bâb Ravza-i Dârü’s-selâmdır
- 6 **Şâd olmasun bu vaḳ‘ıadan şâd olan gönül**
Bir dem melâl ü ġuşşadan âzâd olan gönül

III

- 1 Tedbîr-i ḳatl-i âl-i ‘Abâ kılduñ ey felek
Fîkr-i ġalaḫ ḥayâl-i ḫaḫâ kılduñ ey felek
- 2 Berḳ-i şehâb-ı ḫâdişeden tiġlar çeküb
Bir bir ḫavâle-i şühedâ kılduñ ey felek
- 3 ‘İşmet ḫarem sarâyına ḫürmet revâ iken
Pâ-mâl-i ḫaşm-ı bî-ser ü pâ kılduñ ey felek
- 4 Şaḫrâ-yı Kerbelâ’da olan teşne-leblere
Rîġ-i revân seyl-i belâ kılduñ ey felek
- 5 Taḫfîf-i ḳadr-i şer‘ den endîşe kılmadın

Evlād-ı Muştafā'ya cefā kılduñ ey felek

6 **Bir raħm kılmaduñ cigeri ҡan olanlara**

Ĝurbetde rüzgār-ı perīşān olānlara

IV

1 Başıdıķca Kerbelā' da ҡadem şāh-ı Kerbelā

Oldı nişān-ı tır-ı sitem şāh-ı Kerbelā

2 Düşmen oķına ğayrı sipihr görmeyüb revā

Yaķmışdı cān dāĝ-ı elem şāh-ı Kerbelā

3 A' dā muķābilinde çekende şaf ü sipāh

Ķılmışdı medd-i āhı ' alem şāh-ı Kerbelā

4 Derd-i dil-i pür-āteş-i ehl-i nezāreden

İtmişdi perde-dār-ı harem şāh-ı Kerbelā

5 Oldıķca ' ömri rāħat-ı dil görmeyüb daħı

Olmuş hemīşe hem-dem-i ğam şāh-ı Kerbelā

6 **Yā şāh-ı Kerbelā ne revā bunca ğam saña**

Derd-i dem-ā-dem ü elem-i dem-be-dem saña

V

1 Ey derd-perver ü elem-i Kerbelā Hüseyn

Vey Kerbelā belālarına mübtelā Hüseyn

2 Ĝam pāre pāre baĝrını yandırdı dāĝlar

Ey lāle-i ħadıķa-i Āl-i ' Abā Hüseyn

3 Tıĝ-ı cefā ile bedenüñ oldı ak ak

Ey büstān-ı sebze-i tıĝ-ı cefā Hüseyn

4 Yaķdı vücūduñı ğam-ı zulmet sarāy-ı dehr

Ey şem' -i bezm-i bār-gāh-ı kibriyā Hüseyn

5 Devr-i felek içürdi saña ana ana an

Ey teşne-i ħarāret-i berķ-i belā Hüseyn

6 Yād it Fuzūli Āl-i ‘ Abā hālin eyle āh
Kim berķ-i āh ile yıķılır ħurmen-i gūnāh

92a

Merşīye-i Kerbelā Rāsih-i Enderūnī

Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

I

İtdi bu ‘ aşr-i Muħarrem’de ‘ adüvvler sūr-ı ‘ id
Kıydı evlād-ı resūl-ı Hāķķ’a ol ķavm-i ‘ anīd
İtmesūn cedd-i Muħammed’den şefā‘ at hiķ ümīd
Defter-i rahmetden itsūn nāmını Mevlā reşīd
Bende-i şāh-ı Hüseyn’im düşmen-i cān-ı Yezīd

II

İtme yūb şeh-zāde-i sultān-ı dehre inķiyād
İtdi biñ dürlü ħāķaretle aña bağıy ‘ inād
Yād idüb ol vaķ‘ ayı Leheb ħāzab oldu ziyād
Eylerim cān-ı ħabiş-i kāfiri la‘ netle yād
Bende-i şāh-ı Hüseyn’im düşmen-i cān-ı Yezīd

III

Ehl-i beyt-i Muştafā’nın baķmadı efgānına
Girdi āl-ı şāh-ı kevneynüñ o kāfir ķanına
İtdi bu ħā’inligi ol ‘ ālemiñ ħāķanına
Şad-hezārān la‘ net ü nefrīn Yezīd’in cānına
Bende-i şāh-ı Hüseyn’im düşmen-i cān-ı Yezīd

IV

La‘ net itmekdir ‘ adüvvi ħānedāna meşrebim
Bu me’āli ķalb ider icrā sūkūt itse lebim

Ṭa' n idenler eylesün budur benim de mezhebim

İntisāb-ı fāḫr-i 'ālemdir bu yüzden maṭlebim

Bende-i şāh-ı Hüseyn'im düşmen-i cān-ı Yezīd

V

Şu deyü ol gāziyān-ı Kerbelā itdikce zār

Virmedi ruḫṣat idüb düşmenliğini āşikār

Hūn-ı eşkimle olursa n'ola çeşmim cūybār

Ümmet-i Aḫmed olan olmaz mı **Rāsīḫ** bī-ḫarār

Bende-i şāh-ı Hüseyn'im düşmen-i cān-ı Yezīd

92a

Taḫmīs-i Fikrī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

'Aşḫ-ı sevdā-zedeni şāh-ı Hüseyni Ḥasan'ım

Nik ü bed çün ü çerā bestedir elbet dehenim

Ḳalmadı tāb-ı dili nükte-i remzi suḫenim

Rāzıyım her ne ḫılarsa baña servi semenim

Tiğ-ı hūn-riz ile şad-pāre iderse bedenim

II

Beni terk itme güzel kendine al yār eyle

Cümle vāḫıf-ı rāzına hep esrār eyle

Bende Mañşūruñ isem şānımı izḫār eyle

Felek beni zūlf-i dil-āvizine ber-dār eyle

Çekeyim pādişahım kendi elimle destim

III

İnsilâh ʿ âleminüñ remzini idrâk ideyim
Sıkleti şevb-i kabâdan tenimi pâk ideyim
Dest-i İdrîs ile mehbûṭ ise ber-ḥâk ideyim
Hulle-i cennet olursa çekeyim çâk ideyim
Dem-i vuşlatda baña ḥâʿil olur pirehenim

IV

Pây-mâl oldu gönül bu reh-i ʿ aşkıñ tozına
Vir semâʿ -1 dil ü cânı da zaʿ ifüñ sözine
Beñzedim lâğar olan zâr-1 zebûnuñ özine
Duymaya girsem eger mûr-1 zaʿ ifiñ gözine
Ey Süleymân-1 zamân şöyle ḥayâl oldu benim

V

Cürʿ a-nûşım ṭolu peymâneyi virmem felege
ʿ Aşk-1 mestim hele mey-ḥâneyi virmem felege
Fikrîʿyim cünbüş-i mestâneyi virmem felege
Şemʿiyim gûşe-i mey-ḥâneyi virmem felege
Gülşen-i bâğ-1 cinândan baña yegdir vaṭanım

92b

Fikrî

Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün

I

- 1 Gönül üftâdesidir ʿ âlem içre şöyle dil-dâruñ
Yanam tâ şubḥa dek pervâne-veş şemʿ ine ruḥsâruñ
- 2 Şafağda göresin zâhid derûnum şuʿ lesi nâruñ
Şu deñlü duzeḥ-i hicrinde ḳaldım bir cefâ-kâruñ

3 Çekem bir gül için cevri ü cefasını nice hâruñ
Tökinme gönlüme zâhid amân ben gibi hûn-ı hâruñ

4 **Behey nâşih baña böyle naşihat mi hemân kâruñ**
Cihân içre ‘aceb yok mı seniñ bir başka efkâruñ

II

1 Hırâmuñ göricek rakşa girerler kadd-i tûbâlar
Dururlar seyrine üftâdeler maḥbûb-ı ra‘nâlar
2 Tütubdur bezm-gâhuñ ḥusrevi şâhâne Dârâ’lar
Niceler mâl u mülk ü tâc ü taḥt itdirdi yağmalar
3 Yazılmadı ḥaḳında hem virildi dürlü fetvâlar
Saña şerḥ eyledi zâhid dime kim bu ne sevdâlar
4 **Behey nâşih baña böyle naşihat mi hemân kâruñ**
Cihân içre ‘aceb yok mı seniñ bir başka efkâruñ

III

1 Şer‘iatden şorarsın gör ne ḥükm itmişdi beyzâyı
Ṭarîḳ-i müstaḳîm üzre oḳutmazlar mı imlâyı
2 Ḥaḳîḳat cân ḳulağın tüt tırur mantıḳda ma‘nâyı
Ma‘ârif bohcasın tefsîrini gör gel diyem bâyı
3 ‘Aceb mi böyle virmişdir imâm a‘zam bu fetvâyı
Güzel sevmek ḥarâmdır deyü zâhid itme ğavgâyı
4 **Behey nâşih baña böyle naşihat mi hemân kâruñ**
Cihân içre ‘aceb yok mı seniñ bir başka efkâruñ

IV

1 Oḳudum *men ‘arefe* dersini almışdım elif bâdan
Ne ḥâcet tâ’i lâ’i lâubâliğ idim illâdan
2 Ne işḳâ eylerim lâyı ne ḥoş çıḳam bu ârâdan
Nufuḥet fihi min rûḥi dime dimi di yaradan

- 3 Hemân geçsün günüm zâhid güzel sevmekle dünyâdan
Yeter zemm eyledin zâhid başunçün gec bu da' vâdan
- 4 **Behey nâşih baña böyle naşihat mi hemân kâruñ**
Cihân içre 'aceb yok mı seniñ bir başka efkâruñ

V

- 1 Bu **Fikrî** fikr idüb fikriñ yitirdi 'aqlını fikre
Tefekkür bahrıyız ğavvâş olanlar uğradı mekre
- 2 Ne şeyh oldum ne mürşidim ne hoş destim irer pîre
Cemâl-i Hakk'ı gör zâhid nazâr kııl rûy-ı dil-gîre
- 3 Bu 'aşk âhir beni rüsvây idüb irdirdi Manşûr'a
Güzel sevmek saña Hakk'dır dimedim miydi biñ kerre
- 4 **Behey nâşih baña böyle naşihat mi hemân kâruñ**
Cihân içre 'aceb yok mı seniñ bir başka efkâruñ

92b

Şem'î

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Râzıyım her ne kılarlsa baña serv ü semenim
Tiğ-ı cevri ile şad-pâre iderse bedenim
Rûz u şeb zülf ü ruhu fikri iken her sühenim
'Âr idermiş beni öldürmege ol sîm benim
Varayım yalvarayım boynuma taqub kefenim

II

Râh-ı 'aşkuñda o mâhuñ yüzümi hâk ideyim
'Ahd idüb menzilini gün-be-gün eflâk ideyim

Zehr-i hicrânı dağı şabr ile tiryāk ideyim
Hulle-i cennet olursa çekeyim çāk ideyim
Dem-i vuşlatda baña hâ'îl olur pirehenim

III

Hastayım âteş-i hicrünle yeter zār eyle
Ey tabîbim demidir kim baña tîmâr eyle
Sürelim dâr-ı fenâda bir eyü kâr eyle
[.....]²⁵⁵ beni zülf-i dil-âvîzine ber-dâr eyle
Çekeyim pâdişahım kendi elimle destim

IV

[.....]²⁵⁶ o melek deyü raķibüñ sözine
Dert idinmez idi cevr ü cefâyı özine
Baķmayaldan berü ben zâr ü nizâruñ yüzine
Duymaya girsem eger mür-ı za'îfün gözine
Ey Süleymân-ı zamân şöyle hayâl oldu tenim

V

‘Aşķ ile mest ü elest bâdeyi virmem felege
Der-i mey-hânede yek kaçreyi virmem felege
Âb-ı engür içerim cür‘ ayı virmem felege
Şem‘iyim gûşe-i mey-hâneyi virmem felege
Gülşen-i bāğ-ı iremden baña yegdir vaţanım

93b

Şaydî Şem‘î

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

²⁵⁵ Metin hasarlı olduğu için okunamamıştır.

²⁵⁶ Metin hasarlı olduğu için okunamamıştır.

I

Öldürürse beni Һasretle o Һonca dehenim
Derdimi söyleye Һabrimde biten her Һemenim
Қана Һарқ olsa Һözyaşı ile Һirehenim
‘Ăr idermiř beni öldürmege ol sġm-tenim
Varayım yalvarayım boynuma Һaқub kefenim

II

Răh-1 dil-dăre varub āhım ile pāk ideyim
Gözyaşıyla řulayub Һūyını nem-nāk ideyim
‘Aқl-1 hūř ile Һöñülden bunı idrāk ideyim
Һulle-i cennet olursa Һekeyim Һāk ideyim
Dem-i vuřlatda baňa Һă’il olur Һirehenim

III

Uyalı ol yüzi Һül-zăr raқibiñ sözine
‘Ăřıқ-1 Һasta-dilüñ baқmıyor ařla yüzine
Açalı iki Һözüm Һözlerüñ izüñ tozına
Duymaya girsem eger mūr-1 za‘ġfiñ Һözine
Ey Süleymăn-1 zamăn řöyle Һayăl oldı tenim

IV

Bülbül-i Һasta-dili ey yüzi Һül-zăr eyle
Bed-raқıbüñ yanına varma řaқın ‘ăr eyle
Қă’ilim her ne idersen baňa ey yăr eyle
Tek beni zülf-i dil-ăvġzine ber-dăr eyle
Һekeyim pădiřahım kendi elimle destim

V

Geldi dūřdi yine řevқ ile Һöñül bir melege
‘ġlm-i ‘ařkında anuñ geldi baňa Һoқ melike

Geldi biñ derd ile Şaydī saña hālin dimege
Şem‘iyim gūşe-i mey-hāneyi virmem felege
Gülşen-i bāğ-ı iremden baña yegdir vaţanım

93b

Seher Abdāl

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

I

Yine seyyāh oluben destime aldım teberi
Yine ben ‘azm-i diyār itmege kıldım seferi
Dün ü gün āh iderek yārimi buldum seheri
Münkirüñ taşına ben gerçi ki virdüm siperi
Tövbeler tövbesi ben kimseye itmem kederi
Yüri ey zülf-i siyeh noqtadan aldım haberi

II

İderüz Hakk’a şükür fahr ile bulduğ bu demi
Taraf-ı Hakk’dan olub bağ nice eyler keremi
Giderek artıra ol bār-ı Hudā mertebemi
Varalım kırklar ile eyleyelim ‘ayn-i cemi
Tövbeler tövbesi ben kimseye itmem kederi
Yüri ey zülf-i siyeh noqtadan aldım haberi

III

Olmuşum ehl-i hicāb kimseye hālim diyemem
Her ne olursa çekerim köhne-i şālım diyemem
Zāhidüñ belleyüb ol pendini ben diñleyemem
Yāri idrāk iderim fark-ı ‘adüvv eyleyemem

Tövbeler tövbesi ben kimseye itmem kederi

Yüri ey zülf-i siyeh noqtadan aldım haberi

IV

Varalım Ka'be-i 'uşşâkı tavâf eyleyelim

Dem idüb menzil idüb gâhi 'ifâf eyleyelim

Göñül âyinesini şu gibi şâf eyleyelim

Oturub şöhet-i yâr ile güzâf eyleyelim

Tövbeler tövbesi ben kimseye itmem kederi

Yüri ey zülf-i siyeh noqtadan aldım haberi

V

Her ne bulduksa göñül cümlesi âdemde imiş

Şeş-cihâñ anlamayan ye's ile mâtemde imiş

Şeher Abdâl Hâk ile hem-dem olub demde imiş

Derd-i miñnetde olub yâr ile hem-demde imiş

Tövbeler tövbesi ben kimseye itmem kederi

Yüri ey zülf-i siyeh noqtadan aldım haberi

94a

Râsiñ-i Enderünî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Şâh-ı 'aşk itmege iklîm-i derûna seferi

Şerha-i sine imiş şâh-reh-i mu' teberi

Dâğ imiş şahn-ı dile süz-ı muhabbet eşeri

Şerhalar dâğlar açdım ki ola reh-güzeri

İdeli cây-ı süveydâ-yı derünüm o perî

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

II

Cüst-cū eyleyerek gezme mişāl-i pergār
Merkez-i noḡta-i vaḥdetde hemān eyle ḡarār
Zātını kendi bilür birliḡüñ eyle iḡrār
Ne ararsan yine sende bulunur her ne ki var
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

III

Yanmayan añlayamaz sūz-ı muḡabbet ne imiş
Dūr olan fehm idemez lezzet-i vuşlat ne imiş
Kimse idrāk idemez güneḡ-i ḡaḡīḡat ne imiş
Ehl-i zāhir ne bilür ḡāl ile vaḥdet ne imiş
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

IV

Ḳīl ü ḡāl eyleme ḡaḡḡında anuñ zā'iddir
Eyleyen baḡşini taṡvīl ḡurı zāhiddir
İden āşārını inkār anuñ mülḡiddir
Ḳul ḡüvāllahu eḡad birliğine şāhiddir
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

V

İdemez kimse mu' ammā-yı kem ü keyfini ḡall
"Ma-²⁵⁷ arefnāk" değil mi aña ma ḡal ve dell
Çekeli semt-i dile şem' -i muḡabbet meş' al

²⁵⁷ "Nasıl bilmek gerekiyorsa, seni öylece ve hakkıyla bilemedik ya Rab!" manasına gelmektedir.

Güft-gūya bulamaz **Rāsiḥ-i kem-māye maḥall**

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḥaberi

94b

Ferīd-i Enderūnī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

I

Bir kula ḥazret-i Ḥaḡḡ' uñ ola feyz-i eṣeri

Kiṣver-i 'aşḡa ider cān u gönülden seferi

Āhdan ḡayrı n' olur zād-1 reh-i mā-ḥazarı

Ben bu yolda hele terk eylemişim cān u seri

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḥaberi

II

Meṣ' al-1 meclis-i vaḥdetden alub dil pertev

Cām-1 ḡandil-i dile virdi o dem ṣu' le-i nev

Oldum ol bezm-i ṣafā-güstere ben de pey-rev

Degil 'aynımda hele terk-i cihān dāne-i cev

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḥaberi

III

Beni yoldan çıkarub nefsimüñ ālı evvel

Beyhūde eylemişim 'aşḡ ile ḡāli evvel

Gönül oldıysa da Mecnūn miṣāli evvel

Bilmedim bezm-i muḥabbetdeki ḥāli evvel

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

IV

Şöyle eṡrāfımı sevdā-yı muḡabbet şardı
Şarşar-1 āh ise iḡlīm-i dili şarşardı
Yārdan öyle göñül yire özüñ çarpardı
Gördüm ol dem ki ciger-gāhımı yārim yardı
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

V

Şāh-1 ‘aşḡuñ ayağı ṡopraḡına yüz sürdüm
Māsivā-yı ‘adem ābādı göñülde sürdüm
Ḥ‘āb-1 ḡafletde uyardı gözüm açdım gördüm
Nefsi meydān-1 siyāsetde hemān öldürdüm
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

VI

Men ‘arefe sırrı imiş ‘āşıḡa evvel menzil
Bileḡör nefsinı kim olmayasın pā-der-gil
Başdan ayaḡa köz ol yoḡsa ḡamı pek müşkil
Gözüñ aç pırlıḡe bul iki gözüm ve ‘l-ḡāşıl
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī

Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḡtadan aldım ḡaberi

VII

‘Arz-1 dīdār idüb ol rüy-1 dıraḡşān şimdi
Gitdi zūlmet eşeri var nice seyrān şimdi
Oldı āyīne-i ḡalbimde nümāyān şimdi
ṡoldı envār ile dil ‘ālem-i tābān şimdi

İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḳtadan aldım ḥaberi

VIII

Cāy-1 bī-minnet imiş gūşe-i ‘uzlet bildim
Bādi-i vuşlat imiş ḥāşıl-1 firḳat bildim
Künc-i vaḥdetse Ferīd cānına minnet bildim
Ne imiş deşt-i temennādaki zillet bildim
İdeli cāy-1 süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-1 vaḥdet ne imiş noḳtadan aldım ḥaberi

95b

Ḥazret-i Nesīmī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

I

Çeşme-i la‘l-i lebüñdür dil-berā mā-i mu‘īn
Tā Şırāt [.....]²⁵⁸ ruḥuñdur ḥūr-1 ‘ayn
Ruḥlaruñ taraf evşāfidır çün kim seniñ ḥuld-1 berīn
‘Āḳıbet mir’āt-1 Ḥaḳḳ’dır ol durur lilmutteḳīn
“Hazihī cennāt-1 ‘Aden fedḥulūhā ḥālidīn”²⁵⁹

II

Seyr eyle rūḥu‘l- emīn sem‘ -i resūla söyledi
Ḳalbine bu nükte-i pinḥānı ilḳā eyledi
Āyet-i ḥaṭṭ-1 kelāmuñdır cemāli sevmedi
Ḥaḳḳ Te‘ālī muşḥaf-1 mecd ü kelāmında didi
Hazihī cennāt-1 ‘Aden fedḥulūhā ḥālidīn

²⁵⁸ Bu kısım okunamamıştır.

²⁵⁹ İşte Adn cennetleri ebedi olarak kalmak için oraya girin

III

Künt-i kenzüñ perdesi ref' oldu genc oldu ' ayân
Zâhir oldu nuṭṭ-ı ' âlemden nişân vey nişân
Nüşâ-i ruḥsâruñ eyler işbu sözlerden beyân
Bulmak istersen eger Hakk'dan hayât-ı câvidân
Hazihi cennât-ı ' Aden fedḥulûhâ ḥâlidîn

IV

Cûşa geldi gûşe-i mey-ḥânedden câm-ı şarâb
Eyledi meclisde ehl-i ' işreti mest ü ḥarâb
Ṭoldı şâdi ğam mekânına sürüldi ıztırâb
Dem urub kudret dilinden söyledi çeng ü rebâb
Hazihi cennât-ı ' Aden fedḥulûhâ ḥâlidîn

V

Çün ezelden gönlüme eglencedir zülf-i mecd
Ol sebebdan eglenüb fikrimde kalmışdır ḥired
Ṭâlibe sürür-ı dil ' uşşâḳ-ı bîmâre sened
Tâ ola Hakk'dan müyesser ' işret ü ' iş ü ebed
Hazihi cennât-ı ' Aden fedḥulûhâ ḥâlidîn

VI

Hüsn-i taḳvîm ile insândır Ḥudâ' nuñ maḫharı
Ḳıl tecellî pertev-i nûr-ı ilâhi gel beri
Didi Aḫmed şüret-i Hakk'dır hem anuñ peykeri
Rabb o ednâya irdi bu cihânda serseri
Hazihi cennât-ı ' Aden fedḥulûhâ ḥâlidîn

VII

Ey Nesîmî zinde eyler mürdeyi güftâr-ı ' aşḳ
Çeşm ü dilden bir nazar olmaz cüdâ didâr-ı ' aşḳ

On sekiz biñ ‘ālemi rüşen ider envār-ı ‘aşk
Cilve-gāh-ı ‘āşık-ı şūrīdedir dil-dār-ı ‘aşk
Hazihi cennāt-ı ‘Aden fedhulūhā hālidin

96a

Ta‘ şīr-i Sāmī Enderūnī

Mef‘ ūlū Mefā‘ ilū Mefā‘ ilū Fa‘ ūlūn

I

Şanmañ bizi kim necm-şümār-ı kerevetiyyüz
Biz ehl-i sünen t̄abi‘ -i şer‘ -i Nebeviyyüz
Biz çāker-i cān-dāde-i şāh-ı şühedāyuz
Merdān-ı Hūdā bendesiyüz Muştafaviyyüz
Şofi bizi zann eyleme erbāb-ı revāfız
Tā rüz-ı ezel biz yine Sünni Süniviyyüz
La‘ netse haţāmız anı dahl eyleme zāhid
Biz düşmen-i ol cān-ı Yezīd-i Emeviyyüz
İkrārımıza ser viririz ‘ahde kavīyüz
Biz şāh-ı velāyet kuluyuz hem ‘Alevīyüz

II

Mürde iken oldı gönül ihyā-yı maḥabbet
İrdi dil-i zāre dem-i ‘İsā-yı maḥabbet
Çekdigimi cüz cüz saña taḥrīr ideyim ben
Küllü keder itdi bize eczā-yı maḥabbet
Kul oldıgım ol şāha ġaraz şerḥ ü beyāndır
Nice idelim derd ile da‘ vā-yı maḥabbet
Seng-i sitemi ḥaşmuñ olur kendine ‘ā’id
Kāl‘ e gibidir ‘aşk ile Sīnā-yı maḥabbet

İkrārımıza ser viririz ‘ahde kavîyüz

Biz şâh-1 velâyet kuluyuz hem ‘Alevîyüz

III

Bir biz degilüz haşmı bütün şâh ü gedâdır

Hem buğz u gâzab kâfire kâr-1 ‘uqalâdır

Çeksün ‘amelidir bu kadar çille-i ta‘nı

Bu kışşa anuñ başına püsküllü belâdır

Söylense aña her ne kadar şöhet-i ağlez

Hîç mişli bulunmaz yine pâkîze edâdır

Ta‘n itse de zühhâd-1 mürâ’i n’ola zîrâ

Düşmenligimiz dinsize tâ rûz-1 cezâdır

İkrārımıza ser viririz ‘ahde kavîyüz

Biz şâh-1 velâyet kuluyuz hem ‘Alevîyüz

IV

Çanlar döker añdıkca dil ol kışşayı dîde

La‘net ideriz rûz ile şeb cân-1 Yezîd’e

Çalsaydık eger hâriciler içre yine biz

İzhâr-1 ‘adâvet ider idik o pelîde

Her lafz-1 şeni‘i aña tecvîz ideriz biz

Ruḥşat virirüz belki biraz medd ü medîde

Birdir sözimiz dönmeyiz ol şöhetimizden

Haşmız aña biz tâ ki kapanınca cerîde

İkrārımıza ser viririz ‘ahde kavîyüz

Biz şâh-1 velâyet kuluyuz hem ‘Alevîyüz

V

Bend itmek ile n’oldı ‘aceb kendine Şâm’ı

Biñ dürlü ‘azâb ile geçe şubḥ ile şâmı
Bir şu için ol şâha daḥı virmedi ruḥşat
Âteş ile leb-riz ola nûş itdiği cāmı
Tutdığı için bu işi ol kâfir-i bi-dîn
Nefrîn ile tâ ḥaşre kadar yâd ola nāmı
Dil bülbül olub ol gül-i gül-zâr-ı nebîye
Hep âh dir âh işidir ḥâşılı **Sâmî**
İkrârımıza ser viririz ‘ahde kavîyüz
Biz şâh-ı velâyet kuluyuz hem ‘Alevîyüz

96b

Ḥazret-i Sürürî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

I

Şubḥ-dem çün nev-‘arūs-ı çerḥ oldı âşikâr
Gün yüzinden turre-i şeb-rengi şaldı rûzgâr
Devr-i ruḥsârında gördüm yazmış ol perverdgâr
Lâ-feta illâ ‘Alî lâ-seyf illâ zülfeḳâr

II

Şâhbâz-ı lâ-mekân ‘arşa pervâz eyledi
Şûret-i mu‘înüñ encâmına âgâz eyledi
Kule-i Kâf-ı kademden çıkdı âvâz eyledi
Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ-seyf illâ zülfeḳâr

III

Levh-i maḥfûzuñ tılısmı genc-i Qur’ân üzredir
‘Âlemü‘l-ğaybıñ şıfâtı zât-ı insân üzredir

‘ Ālem ü Ādem bu sözden de bu erkân üzredir

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zülfeķār

IV

Tā ki ref‘ oldı hiçābı mā-sivā’llāhuñ tamām

On sekiz biñ ‘ āleme ķā’im maķām oldı kelām

Ādemüñ vechinde zāhir kıldı fażl-ı lā-yenām

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zülfeķār

V

Leyletü’l-Mir‘ āc’da çün şeh-süvār-ı enbiyā

Sāyesinde Sidre’nüñ buldı maķām-ı müntehā

Söyledi aña zebān-ı Murtażā’dan kibriyā

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zülfeķār

VI

Ger ‘ Alī’nüñ mazharı olmasa zāt bü’l-beşer

Kimse virmezdi kelāmu’llāh-ı nātıķdan haber

Ser-be-ser eşyā oķurlar ķande kim kılsan nażar

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zülfeķār

VII

Ey sürürü pādişāh-ı lem-yezeldir Murtażā

Āfitāb-ı maţla‘-ı şubḥ-ı ezelden Murtażā

‘ Ayn-ı zāt Allāh’dır dirsem muḥaldir Murtażā

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zülfeķār

VIII

Tā kelāmu’llāh-ı nātıķ ḥüccet-i teşrīldir

‘ Allemü’l- esmā-i ḥüsnüñ şüret-i te’vīldir

Leşker-i ervāḥa bu söz kuvvet-i taḥşīldir

Kim ‘Alī’nüñ zülfekārı sūr-ı İsrāfil’dir

Lā-feta illā ‘Alī lā seyf illā zülfekār

IX

Maṭla‘-ı şubḥ-ı imāmetdir toğub ḥürşid-i zāt

Ġarqa-ı nūr-ı tecellī oldı ḥalk-ı kâ’ināt

Çağırır eflāk ü ecrām ü cemādāt ü nebāt

Lā-feta illā ‘Alī lā seyf illā zülfekār

X

Giydi Raḥman şūretin ‘arş üzre ol rûḥu’l-emīn

Levh-i maḥfûz-ı İlähi oldı Qur’an-ı mübīn

Zâhirâ ‘ayn-el-yaķindür bâṭına Ḥaķķ-el-yaķīn

Lā-feta illā ‘Alī lā seyf illā zülfekār

XI

Dil-rübâlar zülf ü kaş u kirpiginden tâ ebed

Ehl-i ihlâşa sebaķdır ķul hüvâllahu eḥad

Anı taḥķiķ eylesin ger Ḥaķķ’dan istersen meded

Lā-feta illā ‘Alī lā seyf illā zülfekār

XII

Añla kim kevn ü mekânüñ ḥâşılı Qur’an imiş

‘İllet-i ğâbî bu ğâye ķâmet-i insân imiş

Ḥaķķ divânında bu sözler ḥüccet ü bürhân imiş

Lā-feta illā ‘Alī lā seyf illā zülfekār

XIII

On sekiz biñ ‘âlemüñ olub imâmı Muştafâ

Virdi Qur’an ile ğünine nizâmı Muştafâ

Diñle gel şıdķ ile kim budur kelâmı Muştafâ

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XIV

‘ Ālem ü a‘ lā vü şerh-i nāme-i ebrār imiş
Şūret-i mu‘ inde nuṭṭ-ı haydar-ı kerrrār imiş
Hem nübüvvet hem velāyet ḥatmi bu esrār imiş

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XV

Çünkü açıldı hicāb-ı āfitāb kul kefi
Rūşen oldu nūr-er-Raḥman ‘ ale’l-‘ arş istivā
Dir Ḥasan-ı ḥalk rızā eyle Ḥüseyn-i Kerbelā

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XVI

Çün imāmet geldi bāṭın ‘ āleminde zāhire
İsm olub ‘ ayn-ı müsem mā yetdi evvel āḥire
Bildi Zeynü’l-‘ Ābidin didi Muḥammed Bākır’a

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XVII

Her ḥaḳāyık kim beyān-ı muşḥaf-ı nāṭıḳdadır
Nuṭṭ-ı muṭlaḳdır ki zāt-ı ḥazret-i Ḥālık’ dadır
Diñle ol nuṭṭı ki cān-ı Ca‘ fer-i Şādık’ dadır

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XVIII

Çün elifdir evvel ü āḥirde sırr-ı enbiyā
Pes elif-teg vāḥid olmaḳdır ṭariḳ-i evliyā
Bu ṭariḳi bildi Kāzım’ dan ‘ Alī Mūsā Rızā

Lā-feta illā ‘ Alī lā seyf illā zūlfekār

XIX

Her yaña kim sen baqarsın anda gördünse Haqq'ı

Esfel ü a' lāda adıñdır imām-ı muttaqī

Bu hidāyetdir Taqī'den bize bürhān-ı Naqī

Lā-feta illā ' Alī lā seyf illā zülfekār

XX

Tā kelāmullāh-ı nāṭıqdır imāmet mazharı

Künt-i kenzüñ ḥazret-i şāh oldı kân-ı gevheri

Ol cevāhirden nişār itdi cihāna ' Askeri

Lā-feta illā ' Alī lā seyf illā zülfekār

XXI

Qā'im oldı kısmet-i ḥılqatde kevn ile mekân

Künt-i kenzüñ kâf ü nūnından zuhūr oldı cihān

Geldi şerḥ itdi Muḥammed Mehdi-i şāhib-zamān

Lā-feta illā ' Alī lā seyf illā zülfekār

XXII

Tā **Sürürī'dir** kelāmullāh-ı nāṭıq çakeri

Oldı ḥaydar ḳullarınıñ kem-teriniñ kem-teri

Zey hidāyet kim aña oldı imāmın ' Askeri

Lā-feta illā ' Alī lā seyf illā zülfekār²⁶⁰

98a

Tesdis-i Keḥudā-Zāde ' Ārif²⁶¹

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fa'ülün

I

Qadrim ola bir ter-i şeref nāz-ı ' Alī'den

²⁶⁰ Metnin orijinalinde bu mısra yok.

²⁶¹ Tesdisin altıncı mısrası yazılmamış.

Nuşret bulayım dem-be-dem imdād-ı ‘Alī’den

Meydān-ı maḥabbetdeki feryād-ı ‘Alī’den

Şeh-zāde-i ‘ālī iki şimşād-ı ‘Alī’den

Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alī’den

II

Āḥir bu ḥarābāta gelür lerziş-i vīrān

Şikeste olur cāmları rind-i perişān

Her neş’enüñ elbetde ḥumāruñ çeker insān

Ol dār -i mecma‘ ta vardığımız an

Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alī’den

III

Bende ideli cān u dili Āl-i ‘Abāya

Ḥam-geşte-i ta‘ zīm olamam çerḥ-i dü-tāya

Meyl eyleyemem kevkebe-i dār-ı fenāya

Pesdir baña dünyāda vü ‘uḡbāda bu pāye

Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alī’den

IV

Evşāf-ı ‘Alī oldı benim ma‘ den-i kânım

Evlād-ı ciger-pāresidir cān ü cinānım

‘Ārif dil-i erbāb-ı maḥabbetde mekānım

Bu nuṭḡ-ı şerīf oldı benim vīrd-i zebānım

Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alī’den

101b

Tesdīs-i Vāşif-ı Enderūnī

Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün

I

N'eyledi gör baña o mäh-ı mehi
Tağa düşürdi bu dil vallahi
Geşt iderim 'aşkla deşt-i tehî
Näle vü efgânımı şanma tehî
“Āh mine' l- 'aşkı vü hālātihî
Ahrağa kalbi bi-ħarārātihî”²⁶²

II

Bezm-i maħabbetde o çeşm-i siyāh
Mest iken itdi baña bir nīm-nigāh
Qalmadı 'aşıklığıma iştibāh
Yandı kebāb oldı ciger āh āh
Āh mine' l- 'aşkı vü hālātihî
Ahrağa kalbi bī-ħarārātihî

III

Şundı o meh destime bir tolu cām
'Aqlım alub eyledi mest-i müdām
Farq idemem n'oldığımı şubh u şām
Cânıma kār itdi ħarāret tamām
Āh mine' l- 'aşkı vü hālātihî
Ahrağa kalbi bī-ħarārātihî”²⁶³

IV

Ĥançer-i hicrān ile encām-ı kār
Yaralayub sīnecigim yardı yār
Dem-be-dem itsem n'ola feryād ü zār
Yārdan 'aşq oldı baña yādigār

²⁶² “Ah, aşkın elinden ve onun hallerinden; ateşle kalbimi yaktı yandırdı.” manasına gelmektedir.

²⁶³ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

V

Derd ile didemden akan kanlı yaş

Niceye dek bu sitem-i cān-ḥırāş

Āḥir idüb gönümi vaḳf-ı telāş

[‘]Āleme esrārımı itdirdi fāş

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VI

[‘]Aşkuñ onulmazmış ebed yarası

Eyle [‘]ilāc uzamadan arası

Dönmem ölürsem de nedir çāresi

Oldum o meh-pārenüñ āvāresi

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī²⁶⁴

VII

Varımı yoğımı şatub bir pūla

Girdim o dem ez-dil ü cān bu yola

Eyler isem da[‘] va-yı [‘]aşkuñ n’ola

Çile-i [‘]aşkı çekene [‘]aşḳ ola

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VIII

Bād-ı maḥabbet yine esdi sere

Ḥasret ile baḳdı gönül ḳan tere

²⁶⁴ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Meyl ideliden berü ol dil-bere

Sînedede şad dâğ ü elem dil bere

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bî-ħarārātihī

IX

Sen gideli ey meh-i sūz-efgenim

Şu‘ lelenüb döndi tennūra benim

Yanmağ ise cānıma minnet benim

Dâğ-ı derün oldu gül ü gül-şenim

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bî-ħarārātihī²⁶⁵

X

Ben saña meftūn degilim ya neyim

Āteşe düşsem n’ola pervāneyim

Söz mi bu kim yanmadan uşanayım

Bağrıma taşlar başayım yatayım

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bî-ħarārātihī

XI

Yanmağa şâyân mı degil şānıma

Yanmaz iseñ gelme benim yanıma

Sūziş-i ‘ aşk itdi eşer cānıma

Añladamam hālimi sulţānıma

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bî-ħarārātihī

XII

---

²⁶⁵ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Ben nice ketm eyleyem ey verd-i al

Ḥālîmi bilmez mi benim ehl-i ḥāl

Yağdı ciger-gāhımı dāğ-ı melāl

N'ışleyeyim kalmadı şabra mecāl

Āh mine' l-‘ aşkı vü ḥālātihī

Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī²⁶⁶

XIII

Çeşm-i siyāhuñ gibi mestāneyim

Ḥūn-ı cigerle tolu peymāneyim

Ḥātrımı yıqma ki vīrāneyim

Bağlanalı zūlfine dīvāneyim

Āh mine' l-‘ aşkı vü ḥālātihī

Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī

XIV

İtmez iseñ ey perī baña ‘ itāb

Şerḥ ideyim ‘ aşkı saña bāb bāb

Bağ ne imiş derd ü ğam u ıztırāb

Ḳaşr-ı derūnum yıqub itdūñ ḥarāb

Āh mine' l-‘ aşkı vü ḥālātihī

Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī

XV

Ehl-i dilūñ ṭālî‘ i firūz imiş

Her şeb ü ruzı dem-i nev-rūz imiş

‘ Aşğ meger sūz-ı dil-efrūz imiş

Nār-ı maḥabbet ne ciger-sūz imiş

Āh mine' l-‘ aşkı vü ḥālātihī

²⁶⁶ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Ahraqa kalbi bi-ḥarārātihī²⁶⁷

XVI

Düşdi gönül Vāşif o meh-ṭal^ç ata
N'eyleyeyim irmez elim vuşlata
Şabr olunur mı bu kadar ḥasrete
Fülk-i dili şaldı yemm-i firḳate
Āh mine^ç l-^ç aşkı vü ḥālātihī
Ahraqa kalbi bi-ḥarārātihī

102b

Rāsiḥ-i Enderūnī

Müfte^ç ilün Müfte^ç ilün Fā^ç ilün

I

Olmadı ḡamdan gönül aşla tehī
Ḳaldı faḳat cām-ı feraḥzā tehī
Bezm tehī sāḡar-ı şahbā tehī
Çeşmime ^ç âlem daḡı ḥālā tehī
Āh mine^ç l-^ç aşkı vü ḥālātihī
Ahraqa kalbi bi-ḥarārātihī

II

Āteş-i ḡamla ṭuṭuşub mülk-i ten
Şardı hemān cānı geḳüb sīneden
Oldı beden külḥen-i sūz-ı miḥen
Ḥālimi ta^ç rīf idemem yāra ben

²⁶⁷ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

III

Gāh dile cünbüş ü rāḥat virür

Gāh elem ü ğamla nedāmet virür

Geh feraḥ ü gāh melālet virür

Gāh yaqub kalbe ḥarāret virür

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

IV

Şām u seḥer suziş-i tennūr-vār

Şanki derūnumda bir āteş yanar

Kārım olub ḥaşılı feryād ü zār

Eylerim aḥvāl-i dili āşikār

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

V

‘Aqlımı evvel alub ol pey diyü

Cām-ı elem virdi baña mey diyü

Sinemi deldi ğam ile ney diyü

Başladı āġāzeye hey hey diyü

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VI

Qalmadı tevbire bu dem ihtiyāc

Eyledi ḥasta dile ğamla ‘ilāc

Yağdı tenim āhir o āteş-mizāc

Eşk ile sūz-ı dil ider imtizāc

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ḥarārātihī

VII

Şanma ‘ abeş **Rāsih** idersem figān

Sūz-ı maḥabbetle yanub cism ü cān

Olmada seyl-āb dü-çeşmim revān

Oldı bu mışrā‘ baña vird-i zebān

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ḥarārātihī

103b

Rāsih-i Enderūnī

Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün

I

Gezsen eger ‘ aşk ile deşt-i tehī

Olsa da pür-ābla pāyuñ tehī

Bād be-destdir yed-i maṭleb tehī

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ḥarārātihī

II

Ġamla virir ‘ aşık-ı zāre melāl

Dem-be-dem eyler dili aşüfte-ḥāl

Leşker-i ‘ aqla getürür iḥtilāl

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bi-ħarārātihī

III

Mā-ħaşal   aşk ādemi Mecnūn ider

Ağladaraq dehr ü ħāmūn ider

Ĥāl-i dil ü zārı diger-gūn ider

Āh mine 1-  aşkı vü ħālātihī

Ahraqa qalbi bi-ħarārātihī

IV

Mā  il olub dil o meh-i envere

Girye-i ġamla yanar āteşlere

Dīde gehi ġarq olur eşk-i tere

Āh mine 1-  aşkı vü ħālātihī

Ahraqa qalbi bi-ħarārātihī

V

Sīne bu āteş ile külĥen midir

Farq idemem ten midir āhen midir

Ġonca-i dāġ-ı ġama ġül-şen midir

Āh mine 1-  aşkı vü ħālātihī

Ahraqa qalbi bi-ħarārātihī

VI

  Aqlın alub ādemi ĥayrān ider

Sūz-ı miĥende dili pūryān ider

Şu  lesi endīşede cevlān ider

Āh mine 1-  aşkı vü ħālātihī

Ahraqa qalbi bi-ħarārātihī

VII

  Aşk ile dil Rūstem-i devrān olur

Çuvve-i āh ile Nerīmāñ olur
Mūr ise hem-bezm-i Süleymān olur
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

VIII

Eyleyerek hālet-i ‘ aşkı hayāl
Geldi kaçā-yı dile ceş-i melāl
Oldı hemān **Rāsih’e** bu ħasb-ı hāl
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

104a

‘ İzzet Mir
Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün

I

Derdine düşdüm severim ol mehi
Delse de bağrım nigeħ-i cān-gehi
Āh ile efgānımı şanma tehi
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

II

Çaşdı mı var bilmem ‘ aceb cānıma
Raħm idüb ol gelse benim yanıma
Söyleyemem derdimi sulţānıma
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

III

Şerh ideyim derd-i derûnum saña

Āteş-i ‘ aşk ile yanar dil şehā

Lāyık isem rām ol efendim baña

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

IV

Bend olalı zülfine yārim seniñ

Cān ile ser-cümle ki varım seniñ

Zülfüñ olub cāy-ı qarārım seniñ

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

V

Dil-berimüñ kaşlarına mā’ ilim

Eyledigi çevre daḥı kâ’ ilim

Ketm idemem luḥfına ben nâ’ ilim

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī²⁶⁸

VI

Çekdigim derd ü ğamı āh bilür

Zerre şeni şanma ki ol mäh bilür

Derd ü derûnum hemān Allāh bilür

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

VII

Bir nazar it bendene ḥālim tebāh

²⁶⁸ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Hasret ile çekdigimiz āh vāh

Çeşmi güzel kendi güzel āh āh

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VIII

Bezme kudümüñle şeref vir bu şeb

Geçmesün eyyām disem gamla heb

Söyle ba‘ id olmama n’oldı sebep

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

IX

Çünkü bu dil yanmadadır şubḥ u şām

Destiñ ile destime şun tolu cām

‘Aşq ile mest it beni āḥir tamām

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

X

Göñlümü al ele alub dil-berim

Yağdı yine āteş-i ‘ aşka tenim

Āhımı gūş eyle efendim benim

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

XI

Derd ile çün oldı vücūdum ḳafes

Rūḥ ise bī-tāb ü tüvān gitdi ses

‘İzzet’e āh oldı ğidā her nefes

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa albi b-aratih

M nazaru 1- aynı li-ayrkm

Aksamu bi llh ytih

105a

Lebb

Mfte iln Mfte iln F iln

I

Bana bir i eyledigi  a-1 yr

Szi-i hicr ile dilim itdi nr

tee ddi bu dil encm-1 kr

h mine 1- a v hltih

Ahraqa albi b-aratih

II

Bir nige itdi bana ol ry-1 mh

N'etdi ise itdi bana ol nigh

Rz u eb eyler bu gnl imdi h

h mine 1- a v hltih

Ahraqa albi b-aratih

III

Cevr  sitem cnma kr eyledi

Krm heb nle v zr eyledi

N'etdi ise bana o yr eyledi

h mine 1- a v hltih

Ahraqa albi b-aratih

IV

Ey yzi gl gitme gel artk irg

Lâle-veş açıldı bu sīnemde dāğ

Qalmadı hācet ola dāğ üsti dāğ

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

V

Ey yüzi tābende meh-i peykerim

Ola fedā yolına cān ü serim

Dem-be-dem ‘aşkuñ ile ḳan ağlarım

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VI

Ey gül-i nāzik ter ü cān-pāresi

Oldı **Lebīb** ‘aşkınuñ āvāresi

Hāşılı yoğ zaḥm-ı dilüñ çāresi

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

Mā nazarü‘l-‘aynı li-ğayrıküm

Aḳsamu bi‘llāhü āyātihı

105b

Es‘ ad

Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün

I

Görmiş idim ol büt-i nāzik-teri

Cāna geçüb ğamzesiniñ neşteri

‘Aşkı idüb āh beni serseri

Āh mine^{1-¹} aşkı vü hālātihī

Ahrağa qalbi bī-ḥarārātihī

II

Şevkime olsa n'ola ¹arız fütür

Baňa cefā vü sitemi bī-kuşūr

Ġayrı ider nā¹il-i sūr ü ḥuzūr

Āh mine^{1-¹} aşkı vü hālātihī

Ahrağa qalbi bī-ḥarārātihī

III

Tābiki ey dil yeter izhār-ı gam

Ṭab¹ına āhiñ ider irāş-ı elem

Jāleden āzürdedir ol gonca-fem

Āh mine^{1-¹} aşkı vü hālātihī

Ahrağa qalbi bī-ḥarārātihī

IV

Yār baňa cevr ü cefā eyledi

Cevr ile qaddimi dü-tā eyledi

Böyle iken yine fedā eyledi

Āh mine^{1-¹} aşkı vü hālātihī

Ahrağa qalbi bī-ḥarārātihī

V

Meclise geldi bu şeb ol mäh-rū

Bir eli qanda bir elinde sebū

Pâyına yüz sürdüm idüb ser-fürū

Āh mine^{1-¹} aşkı vü hālātihī

Ahrağa qalbi bī-ḥarārātihī

VI

Mestligim ol sâkinüñ ibrâmıdır
Luţfı ile itdigi ikrâmıdır
Es' ad-ı bî-çâreye en' âmıdır
Âh mine' l-' aşkı vü hâlâtihî
Ahrağa kalbi bî-ğarârâtihî
Mâ nazarü' l-' aynı li-ğayrıküm
Aksamu bi' llâhü âyâtihî

106a

Ferîd-i Enderünî

Müfte' ilün Müfte' ilün Fâ' ilün

I

' Aşkınuñ olmaz mı gönül âgehi
Hayret alub artmadadır vallahi
Derde düşelden berü deşt-i tehî
Geşt iderim şanma ki cânâ tehî
Âh mine' l-' aşkı vü hâlâtihî
Ahrağa kalbi bî-ğarârâtihî

II

Âteş-i ' aşk ile yanub her yerim
Yanmada âhımla dil ü dil-berim
Mürğ-ı semender gibi âteş-perim
Ferş-i felek olmada hâkesterim
Âh mine' l-' aşkı vü hâlâtihî
Ahrağa kalbi bî-ğarârâtihî

III

Ġamda olub bādi-i zaḥm benim
Tīġ-ı nıgeh oldı yine reh-zenim
Yaraladı yār derūnum benim
Qana boyandı ten ü pīrāhenim
Āh mine^ı l-ı aşkı vü ḥālātihī
Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī²⁶⁹

IV

Nūş iderim ḥūn-ı dilim çün şarāb
Bağrım idüb aşḳ ile āḥir kebāb
İtdi beni vaḳf-i ġam ü ıztırāb
Dilde hezārān elem ü piç ü tāb
Āh mine^ı l-ı aşkı vü ḥālātihī
Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī

V

Bağladı her yanımı zūlf-i nigār
Dāġ-ı derūn oldı baña vaşl-ı yār
Neyleyeyim ġayrı işim āh ü zār
Çeşmime hicrūñle cihān oldı tār
Āh mine^ı l-ı aşkı vü ḥālātihī
Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihī

VI

Būlbül ü ġam-ḥı̇arıñım ey verd-i al
Ḥālimi bir kere n'olur ḳıl su 'āl
Eyle baña bir daḥı keşf-i cemāl
Buldı derūn āteşi ġayrı kemāl

²⁶⁹ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī²⁷⁰

VII

Dāğ-ı ciger-sūz ile ḥālīm tebāh
Nevk-i müjeñ açdı dile şāh-rāh
Başıñiçün eyle efendim nigāh
Derdimi taqrīr ideyim āh āh
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

VIII

Rāh-ı gamuñ bende-i Mecnūn’ıyım
Leyle-i zūlfūñ daḥı meftūnyım
Dīde-i eşk-āver ü pūr-ḥūnyım
Luṭf u ‘ itābuñ daḥı memnūnyım
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

IX

Yelken idüb ‘ aql-ı cūnūn ḥālete
Ugradım engin ḡam u firḡate
Zevraḡ-ı dil ṭaldı yem-i ḥayrete
N’eyleyeyim irmez elim vuşlata
Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī
Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī²⁷¹

X

Nār-ı maḥabbetle yanub cān u ten

²⁷⁰ Mecmuada bu beyit yazılmamış.

²⁷¹ Mecmuada bu beyit yazılmamış.

Yağdı vücūdum şerer-i ğam-figen

Ġāyet ile yār ise hātır-şiken

Şabr u sūkūn yandı bütūn āhdan

Āh mine[‘] l-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

XI

Ben idemem hāşılı ey meh beyān

Dāğ-ı dilim sīnede ğam-dīde kan

Çeşm-i nedāmetden ise hūn revān

Şubḥ u mesā derd ile hālīm yaman

Āh mine[‘] l-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

XII

Çalmadı hiç [‘] aşk ile nāmūs u [‘] ār

Ṭa[‘] ne-i aġyārı begim kim arar

Hicrūñ ile sīnem idüb dāğ-dār

Yārdan āh oldu baña yādigār

Āh mine[‘] l-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

XIII

Şu[‘] lelenüb āteş-i āh-ı derūn

Sīne-i pūr-sūz ise düzeḥ-nümūn

Meş[‘] al-i rāhım ola şem[‘] -i cünūn

Pençe-i hicrānda kaldım zebūn

Āh mine[‘] l-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī²⁷²

XIV

²⁷² Metnin orijinalinde bu beyit yok.

Eyledi dil-dāde-i Leylā-yı ʿaşk
Nağme-i dil-sūz-ı dem-i nāy-ı ʿaşk
Āhır idüb Vāmıķ-ı rüsvā-yı ʿaşk
Tağa düşürdi beni sevdā-yı ʿaşk
Āh mineʿl-ʿaşkı vü hālātihī
Ahraķa ķalbi bī-ħarārātihī

XV

ʿĀşık-ı āvāre vü nālānıñım
Bende-i dil-beste-i fermānıñım
ʿAşkına yanmış dil-i sūzānıñım
Vaşf idemem hālimi ħayrānıñım
Āh mineʿl-ʿaşkı vü hālātihī
Ahraķa ķalbi bī-ħarārātihī²⁷³

XVI

Bir gülüñ ʿaşkına düşelden **Ferīd**
Oldı ħazān-dīde bu bāğ-ı ümīd
Şuʿlene dāğ-ı dilim olsun bedīd
Sālik-i ʿaşkuñ ola derdi mezīd
Āh mineʿl-ʿaşkı vü hālātihī
Ahraķa ķalbi bī-ħarārātihī
Mā nazarüʿl-ʿaynı li-ğayrıküm
Aksamu biʿllāhü āyātihī

107a

Esrār Dede

Müfteʿilün Müfteʿilün Fāʿilün

²⁷³ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

I

Şu' lenüb derd ü ğam u ıztırāb
İtdi gönül mülkini yekser-i ħarāb
Āteş-i hicrān ile baġrım kebāb
Āh mine' l- 'aşkı vü ħālātihī
Aħraqa ħalbi bī-ħarārātihī

II

Başladı bīdāde o şāh āh āh
Ĥālimi pek itdi tebāh āh āh
Çaldı hemān dilde bir āh āh āh
Āh mine' l- 'aşkı vü ħālātihī
Aħraqa ħalbi bī-ħarārātihī

III

Gördüm idi bir gün o meh-peykeri
N'oldığımı bilmem o günden beri
Āteşe düşdüm gezerim serseri
Āh mine' l- 'aşkı vü ħālātihī
Aħraqa ħalbi bī-ħarārātihī

IV

'Aşk şalub başımı ġavġalara
Virdi yine 'aqlımı yağmalara
Ĥayf düşürdi beni sevdalara
Āh mine' l- 'aşkı vü ħālātihī
Aħraqa ħalbi bī-ħarārātihī

V

Maṭlebün ey sāki-i meh-veş nedir
Mey yerine virdigün āteş nedir

‘Aşk mı bu şu‘le-i sūziş nedir

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī²⁷⁴

VI

Gün-be-gün Esrār’ı pür-efsün ider

Bağrımı ḥün eşkini Ceyḥün ider

Ḥālını gitdikce diğər-gün ider

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

Mā nazarü‘l-‘aynı li-ğayrıküm

Aksamu bi‘llāhü āyātihī

107b

Sa‘dī-i Enderūnī

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün

I

N’eyledi ben zāre baḡ ol dil-rübā

Āteş-i hicrānına kıldı sezā

Ḥāne-i dil yanmada ser-tā-be-pā

Āh mine‘l-‘aşkı vü hālātihī

Ahraqa kalbi bī-ḥarārātihī

II

Başdı gönül mülkini ceyş-i gümüm

Nār-ı maḥabbet dile itdi hücüm

Yağdı ciğər-gāhımı mānend-i müm

²⁷⁴ Mecmuada bu beyit yazılmamış.

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī²⁷⁵

III

Yanmada külhen gibi mülk-i beden

Beñzedi hem şīşe-i fānūsa ten

Ṭağlara düşsem yeridir ğayrı ben

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

IV

Nāz ü sitiğnāyı a zālīm biraq

Hālīme gel ‘ ayn-ı ‘ ināyetle baq

Oldum aman ğarqa-i nār-ı firāq

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

V

Var mı benim gibi bir ālām-keş

Qays ile Ferhād’a hemān oldum eş

Yanmadayım ‘ aşk ile tennūr-veş

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

VI

Ṭağa düşürdi beni ferdā-yı ‘ aşk

Mest ü ḥarāb eyledi şahbā-yı ‘ aşk

Yaqdı ciger-gāhımı sevdā-yı ‘ aşk

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

²⁷⁵ Metnin orijinalinde bu beyit yok.

VII

Sa' di-i zār ol mehe mecbūrdur

‘ Aşkı ile yanmağa me ’mūrdur

Dil dağı mānende-i tennūrdur

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

108a

Fā ’ıķ-i Enderūnī

Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün

I

Ĥasret-i rüyuñ ile ey bī-vefā

Beyt-i ĥüzndür baña cāy-ı şafā

Bulmadı dil sūz-ı ġamından rehā

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

II

Oldı mekān ‘ aşķ ile taġlar baña

Külĥen olur hicr ile bāġlar baña

Ĥālimi ġuş eyleyen aġlar baña

Āh mine‘1-‘ aşkı vü hālātihī

Ahrağa kalbi bī-ħarārātihī

III

Ṭaġa düşürdüñ melegim sen beni

‘ Aşķıñ ile farķ idemem ben beni

Dūr ideli sen kereminden beni

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

IV

Eyledim ‘aşkıñ ile terk-i diyār

Başıma ğayrı bu cihān oldu tar

Sūz-ı ğamıñ hālīm ider āşikār

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

V

Düşdi gönül ‘aşk ile ağdan ağa

Şaldı firākıñ beni tağdan tağa

Şabra mecāl qalmadı sağdan şağa

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

VI

Fā’ik’a eyle kerem ey rüy-ı mäh

Şubḥ u mesā itmedeyim āh ü vāh

Göklere dūd-ı şererim çıkdı āh

Āh mine[‘]1-[‘] aşkı vü hālātihī

Ahraqa qalbi bī-ḥarārātihī

Mā nazarü[‘]1-[‘] aymı li-ğaynküm

Aksamu bi‘llāhü āyātihī

108b

‘İzzet Mîr

Müfte[‘] ilün Müfte[‘] ilün Fā[‘] ilün

I

Āh ki gösterdi baña sen mehi
Başıma teng itdi bu nüh ħar-gehi
Gitdi özümnden eşer ü āgehi
Āh mine^{1-^ç} aşkı vü ħālātihī
Aħraqa qalbi bī-ħarārātihī

II

Virdi bu rüsvālığı ben bī-dile
Gör ki düşürdi beni dilden dile
Ugradı gönlüm ne yaman müşküle
Āh mine^{1-^ç} aşkı vü ħālātihī
Aħraqa qalbi bī-ħarārātihī

III

Zār-ı diliñ keşfine yoqdur mecāl
Derd bu kim şabra da tākāt mecāl
Oldı cevāb idene ħālim su'āl
Āh mine^{1-^ç} aşkı vü ħālātihī
Aħraqa qalbi bī-ħarārātihī

IV

Luṭfını qahr ile idüb rû-nümā
Gāh şeh eyler beni gāhī gedā
Ĥürmeti çerħüñ ki idem iştikā
Āh mine^{1-^ç} aşkı vü ħālātihī
Aħraqa qalbi bī-ħarārātihī

V

Sīnemi pür-āteş idüb dem-be-dem
Dīdemi eşk ile ider seyl-i rem

Her şerer-i kaçre disün ben dimem

Āh mine^{1-^c} aşkı vü hālātihī

Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

VI

Qalmadı zı^c f olalı tākāt-şiken

Derd-i dili şerhe mecāl-ı sühen

Şerhalarım söyledi açub dehen

Āh mine^{1-^c} aşkı vü hālātihī

Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

VII

Āh-ı seher-gāh işidüb nā-gāh

Hāl-i dil-i zārımı şormuş o māh

Söylemiş ^cİzzet iderek āh āh

Āh mine^{1-^c} aşkı vü hālātihī

Ahraça kalbi bī-ħarārātihī

Mā nazarü^{1-^c} aynı li-ğayrıküm

Aksamu bi^c llāhü āyātihī

111b

Ĥazret-i Sürürī

Müfte^c ilün Fā^c ilün Müfte^c ilün Fā^c ilün

1 Muşhaf-ı kerim ü kelām-ı Ĥudā ^c Alī

Nāme-i qadīm imām-ı hüdā ^c Alī

2 Kevn ü mekāna maṭla^c -ı enver Muştafā

Ya^c ni ki āftāb-ı ezel-i Murtaza ^c Alī

3 Āh hezār-ı ^c āleme buldı kamu zafer

- [.....]²⁷⁶ didi şıdķla bir kerre yā ‘ Alī
- 4 [.....]²⁷⁷ āferīniş tesbīħdir bu kim
[.....]²⁷⁸ a‘ lā Muħammed şallu a‘ lā ‘ Alī
- 5 [.....]²⁷⁹ āsumāñ velāyetdir olmaĝa
[.....]²⁸⁰ Ĥaķķ’a āyīne-i enbiyā ‘ Alī
- 6 Öz vücūd görmez idi çeşm-i kā ’ināt
[.....]²⁸¹ ‘ ademde olmasa bedr-i dücâ ‘ Alī
- 7 [.....]²⁸² **Sūrūri** dāmen-i āl-i ‘ abāyı kim
[.....]²⁸³ dest-gīr ola dā ’im saña ‘ Alī

111b

Ĥazret-i Virānī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Lā-feta illā ‘ Alī’dir fażl-ı Ĥaķķ Yezdān’ımız
Lā-feta illā ‘ Alī’dir şāhımız merdānımız
- 2 Lā-feta illā ‘ Alī’dir vird-i zıkrım her zamān
Lā-feta illā ‘ Alī’dir dildeki miħmānımız
- 3 Lā-feta illā ‘ Alī’dir server-i abdālımız
Lā-feta illā ‘ Alī’dir rāhımız erkānımız
- 4 Lā-feta illā ‘ Alī’dir nūr-ı ‘ ayn-ı kibriyā
Lā-feta illā ‘ Alī’dir şūret-i Raħmānımız
- 5 Lā-feta illā ‘ Alī’dir evliyā vü enbiyā

²⁷⁶ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁷⁷ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁷⁸ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁷⁹ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁸⁰ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁸¹ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁸² Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

²⁸³ Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

- Lā-feta illā ‘Alī’dir dīnimiz īmānımız
- 6 Lā-feta illā ‘Alī’dir āl ü evlād-ı ‘Alī
Lā-feta illā ‘Alī’dir nāṭıķ-ı Kūr’ān’ımız
- 7 Lā-feta illā ‘Alī’dir uşta nuṭkum ser-te-ser
Lā-feta illā ‘Alī’dir defter-i dīvānımız
- 8 **Vīrani** abdāl dilinde lā-feta illā ‘Alī
Lā-feta illā ‘Alī’dir şıdķ ile sübhānımız

111b

Ḳaygusuz

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fa‘ ülün

- 1 ‘Alī’dir küll-i şey’ pādişāhı
‘Alī’dir cümle başların külāhı
- 2 ‘Alī’dir Muştafā’ya yār ü hem-dem
‘Alī’dir dillerüñ zaḥmına merhem
- 3 ‘Alī’dir pāk iden cümle diyārı
‘Alī’dir Aḥmed’iñ hem yādigārı
- 4 ‘Alī öñinde Cebrā’il ḳodı baş
‘Alī ḳıldı çü sırrı ‘āleme fāş
- 5 ‘Alī’niñ muştına doymadı Ḥayber
Anuñçün adı anıñ dindi Ḥaydar
- 6 Ayağı tozı göze tütüyādır
‘Alī sultān-ı cümle evliyādır
- 7 ‘Alī’dir serveri āḥir zamāniñ
‘Alī’dir mīri kevn ile mekāniñ
- 8 ‘Alī Ḳaf’ dan Ḳaf’a tıtdı cihānı

- ‘Alī’dir cümle diller dāstānı
9 ‘Alī’dir mazharı Hāḡḡ-ı cāna cānān
‘Alī şāhib keremdir pāy-ı ‘Osmān
10 ‘Alī’dir **Ḳayḡusuz** gönünde mihmān
‘Alī’dir ay ve gün nūriyla imān

112a

Ḥazret-i Virānī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fa‘ ulün

- 1 ‘Alī’dir nokta-i evvel hidāyet
‘Alī’dir āhiri nūr-ı vilāyet
2 ‘Alī’dir hūr-ı ‘ālem zāt-ı muḡlaḡ
‘Alī’dir ḡadere ḡikmet kerāmet
3 ‘Alī’dir şūret-i raḡman ‘Alī’dir
‘Alī’dir şāfi‘-i rüz-ı ḡiyāmet
4 ‘Alī’dir fā‘ il-i muḡtār ‘Alī’dir
‘Alī’yi sevmeyen cānına la‘net
5 ‘Alī’dir **ey Virānī** tende cānıñ
Kim anı sevmedi la‘net beḡāyet

112a

Ḥazret-i Nesimī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Gözüñ aç gör kim ey ḡalib ‘Alī bu ‘āleme server
Muḡammed ‘aşḡ ile deryā ‘Alī’dir ḡıymeti gevher

- 2 **Muhammed** ‘āleme kân oldı ‘**Alī** nuṭṭ beyān oldı
Aña sırlar ‘ayān oldı ‘**Alī**’dir ḥāce-i Kānber
- 3 **Alī**’dir cümleñiñ cānı **Muhammed**’dir anıñ kānı
Ḥaḳıḳatdir anıñ şānı ‘**Alī**’dir yār-ı peygamber
- 4 Hezārān dürlü cünbüşler ‘**Alī**’ emri ile işler
Varır yazlar gelür kışlar ‘**Alī**’dir cism ü cān-perver
- 5 Ne bilsün cāhil ü nādān **Muhammed** yā ‘**Alī**’ kimdir
‘**Alī**’ nūrıyla enverdir toḳuz eflāk heft kişver
- 6 Bilür mi her ḥarābātıñ **Muhammed**’le ‘**Alī**’ zātıñ
Muhammed şāhib-i dīndir ‘**Alī**’dir cümleden bihter
- 7 ‘**Alī**’ evvel ‘**Alī**’ āḫir ‘**Alī**’ zāhir ‘**Alī**’ bāṭın
‘**Alī**’ nūrıyla enverdir zemīn ü āsumān yekser
- 8 ‘**Alī**’dir cünbüş-i her cān ‘**Alī**’dir mazḥar-ı Sübhān
‘**Alī**’ raḥīm ‘**Alī**’ raḥman ‘**Alī**’dir cümle reh-ber
- 9 ‘**Alī**’ vāḫid ‘**Alī**’ aḫad ‘**Alī**’ ferd ü ‘**Alī**’ şamed
‘**Alī**’dir cümleye raḥmet ‘**Alī**’dir şāfi’-i maḥşer
- 10 ‘**Alī**’dir ol veliü’ llāh ‘**Alī**’dir mazḥaru’ llāh
‘**Alī**’ nūrından ey vāllah münevver işbu heft-aḫter
- 11 ‘**Alī**’ sultān ‘**Alī**’ Sübhān ‘**Alī**’ cennet ‘**Alī**’ Rıdvān
‘**Alī**’ dīndir ‘**Alī**’ imān ‘**Alī**’dir sākı-i kevşer
- 12 ‘**Alī**’dir Ḥaydar-ı kerrār ol oldı ḥalka-ı Ḥayber
‘**Alī**’dir ḳātil-i küffār ‘**Alī**’dir mīr-i her leşker
- 13 **Nesimī**’nin dil ü cānı münevverdir ‘**Alī**’ nūrı
‘**Alī**’ vālī ‘**Alī**’ ālī ‘**Alī**’dir zāt-ı peygamber

Ḥazret-i Vīrānī Baba

Müstef' ilātün Müstef' ilātün

- 1 Diñle zebānım cān ile dilden
İde lisānım medḥ-i velāyet
- 2 Düşme gümāna kıılma bahāne
‘Āqıl-i pāk ol ire hidāyet
- 3 Aşlı ‘Alī’dir her dü-cihānıñ
Fer‘i ‘Alī’dir cümle beyānın
- 4 Vaşfi ‘Alī’dir cümle ‘ayānıñ
Var ise ‘aqlıñ eyle şehādet
- 5 Aḥmed ü Maḥmūd sācid ü mescūd
Kııble-i ma‘būd ya‘nī ‘Alī’dir
- 6 Añla cevābı görme ‘azābı
İşte görindi rāh-ı selāmet
- 7 Nesl-i ‘Alī’ye eyle tevellī
Düşmen-i şāha eyle teberri
- 8 Ola bu fikrin kıalmaya şirkin
Başına ine tāk-ı sa‘ādet
- 9 Ḥasan Ḥüseyn ‘allem‘ül-esmā
Eyle bu ‘ilmi göñlünde peydā
- 10 Keşreti kıo gel eyleme ğavġā
Olmaya şon dem saña siyāset
- 11 Bendesı ol gel şāh-ı şehīdiñ
Düşmeni ol gel Şimr-i Yezīd’iñ
- 12 Ḥanceri ur kııl ehl-i ḥasūduñ
Bağrına her dem itme ‘ināyet
- 13 Zeyn‘ül- ‘Abādır kııble-i şādık

- Bâkır u Ca' fer yolına ' aşık
- 14 Cānını qurbān ide ne lāyık
Oldı muḥakḳak ekser şefā' at
- 15 Musā-yı Kāzım ibn-i Rızā' dır
Hādī-i vaḥdet āl-i ' abādır
- 16 Āl-i ' Alī'den kim ki cüdādır
Başına qondı tāt-ı nedāmet
- 17 Çünki Takī'dir mü'mine mirās
İde tecellī görine ol zāt
- 18 Nūr-ı Taqī'den eyle gel işbāt
Ref' ola senden ṭab' -ı cehālet
- 19 Şāfi' -i maḥşer yağuña ' Asker
Kim ki olupdur bende-i Ḥaydar
- 20 Āl-ı ' Alī'dir şāqī-i kevşer
Geçdi qamudan oldı ferāğat
- 21 Mehdī-i devrān ḥüccet-i bürhān
Anda görindi şūret-i Raḥmān
- 22 Remzini añla ola gör insān
Qalmaya sende āla ḥıyānet
- 23 Pāk-ı mücellī qālū beliden
Kim ki olubdur qul ' Alī'den
- 24 Dönmedi hergiz şāh-ı veliden
Anda bulındı nūr-ı emāñet
- 25 Zāhid-i ḥod-bīn cān diñledir cīn
Ṭutdı ' Alī'ye kibriyle hem kīn
- 26 Düşmeni Ḥaydar oldı daḥı beyn
Cānına la' net eyle beğāyet

- 27 Nefsine uyma gūşına koyma
Sözini hergiz diyu recîmiñ
- 28 Emrini tütğül Hıyy-ı kadîmiñ
İde ‘Alî’den luţf u ‘ināyet
- 29 Cîfe-i dünyā meyl iden a‘ mā
Kelb olur āhır añlaya dünyā
- 30 Sırrını aniñ itmeye peydā
El çeke andan ide tahāret
- 31 ‘İsā-yı Meryem İbrāhim Edhem
Tahtını koydı gör hele bir dem
- 32 Varı cihāniñ o oldu muhkem
Eyledi ‘uzlet kıldı ferāgat
- 33 Bātin u zāhir ‘ilmine māhir
Kim ki adıdır tayyib ü tāhir
- 34 Emr-i ‘Alî’dir evvel ü āhır
Tā vire ādem fakre irādet
- 35 Bendesı olğıl şāh-ı cihāniñ
Nā-geh od içre yanmaya cāniñ
- 36 Şāhibi olğıl kevn ü mekāniñ
Hakqını bil gel kıldım işāret
- 37 İsm-i İlāhi nām-ı ‘Alî’dir
Nūş ide gör kim cām-ı ‘Alî’dir
- 38 Her neye bakşañ kamu ‘Alî’dir
Secde ile kim oldur ‘ibādet
- 39 Bende-i şāh ol şems ile māh ol
Sen de bu sırra añla agāh ol
- 39 Hem toğrı yūri tālib-i rāh ol

Çıkma kaṭārdan çekme ḍalālet

40 Ey **Vīran** abdāl söyle nedir ḥall

Ṭutdı cihānı cehl ile deccāl

41 Faḫr u fenā ol eyleme ihmāl

Eyleye himmet şāh-ı velāyet

112b

Ḥazret-i Vīrānī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fa' ulün

1 'Alī'dir 'ālemü'l-ğaybuñ şifātı

'Alī'dir cümleñ vechinde zātı

2 'Alī kıldı 'ayān ma' nā berātın

'Alī fetḫ eyledi her müşkilātı

3 'Alī bünyād idübdür ey pīr-i nūr

Ḳamu şeyde görinen şeş cihātı

4 'Alī'dir var iden erkān u 'ālem

Ser-ā-ser var olan buña şenayi

5 'Alī'yi sevmek imiş ey **Vīrānī**

Ḳamu 'aşıklarıñ şavm u şalātı

112b

Ḥazret-i Vīrānī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fa' ülün

- 1 Gel ey mü'min bize ikrār 'Alī'dir
Haḳāyık 'ilmine esrār 'Alī'dir
- 2 'Alī nesli durur Ḥasan Ḥüseyn
'Alī Zeynü'l- 'Abā settār 'Alī'dir
- 3 Muḫammed Bâkır u Ca' fer ü Kâzım
'Alī Musā Rızâ Cabbâr 'Alī'dir
- 4 Taḳî veya Naḳî 'Askeri Mehdî
Ser-â-ser derdlere tîmâr 'Alī'dir
- 5 Ḳamu eşyâ vücûdında ḥayâtı
'Alī'dir sâḳi-i ebrâr 'Alī'dir
- 6 'Alī'dir dürr-i yek-tâ zât-ı muṭlaḳ
Şerîki yok hümâ deyyâr 'Alī'dir
- 7 Ey Virâni ḳande varub 'azm ḳılsañ
Görinen göz göre didâr 'Alī'dir

113a

Ḥatâyî

Mefā' ilün Mefā' ilün Fa' ülün

- 1 Yaḳın bil ebced-i bürhân 'Alī'dir
Beyân-ı tevḥîd-i Ḳur'ân 'Alī'dir
- 2 Muḫammed Mi' râc'a vardığı gice
Ḳapuda gördüğü arslan 'Alī'dir
- 3 Çıkarub yüzüğüñ virdi nişâne
Ḥaḳîḳat bildiği sulṫân 'Alī'dir

- 4 Hâk ile kıldı toqsan biñ kelâmı
Nice yüz biñ sırrı sırdan ‘Alî’dir
- 5 Şerî‘ atle tarîkat hem haqîkat
Bunlarıñ keşfini yazan ‘Alî’dir
- 6 Çıkarub yeryüzünden göge ol dem
İledüb getüren Raḥmān ‘Alî’dir
- 7 Görüb yer üzre bir künbed yaşınmış
‘Acāyib künbed-i ḥaḍrān ‘Alî’dir
- 8 İçinde söylenüb sırr-ı haqîkat
Qurulmuş maḥşer-i mizān ‘Alî’dir
- 9 Yürüyüb ilerü kapuyı kaqdı
Aña kimsin diyü şoran ‘Alî’dir
- 10 Birisi kalkuben kıldı tevażzu‘
Biri kırk biri devrān ‘Alî’dir
- 11 Birine çaldı kan kırkından aqdı
Hem oldur neşteri çalan ‘Alî’dir
- 12 Getürdi bir üzüm sâ’il öninden
Eline ḥâtimüñ viren ‘Alî’dir
- 13 ‘Acāyib remz içinde qaldı Aḥmed
Rumūzı gösteren alan ‘Alî’dir
- 14 Ezildi şerbet ol dem içdiler hem
Yüzigi gösteren nişān ‘Alî’dir
- 15 İçildi şerbet virildi dil-bend
Cür‘adan ‘aşığı ḥayrān ‘Alî’dir
- 16 Bu ma‘nide ‘Alî sırrın yakın bil
Ḥavāric gözine sinan ‘Alî’dir
- 17 Özini şatdıran kullar yolına

- Yedi ey haþrı mihmān ‘Alī’dir
- 18 Getürdi kef-i dest ¼opdı semā‘
Buları mest iden mestān ‘Alī’dir
- 19 Yoğ idi ‘arş ü kürs ü levh ü ¼alem
Ha¼ı¼at mizānıñ ¼uran ‘Alī’dir
- 20 **Ha¼ayı** hastanıñ püşt ü penāhı
Devāsız derdlere dermān ‘Alī’dir

113b

Ha¼ret-i Virānı

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Mü ‘minüñ ¼albinde rüþ u cismle cāndır ‘Alı
Ka‘ be-i Ha¼ı¼’dır cemāli vech-i sübhāndır ‘Alı
- 2 Hem şerı‘ at hem ¼arı¼at hem ha¼ı¼at ma‘ rifet
Āyet-i ‘ilmü‘ l-ya¼ın hem sırr-ı ¼ur‘ān’dır ‘Alı
- 3 Seyyid-i sādāt-ı ‘ālem āl-i ¼ahadır ya¼ın
Kā‘ inātıñ mu‘ cizātı sırr-ı pinhāndır ‘Alı
- 4 Şāhibān-ı tığ u düldül seyyid-i ¼amer benām
Şāh-ı merdān şır-i Yezdān mır-i meydāndır ‘Alı
- 5 Yeryüzünde o¼ınur ismiñ ‘Alı’dir yā velı
Gökde o¼urlar melekler nūr-ı Yezdān’dır ‘Alı
- 6 Kim ‘Alı’yi bilmedi mel‘ ündür merdāndan
Cennet ‘Adeniñ vişāli hūr Rıdvān’dır ‘Alı
- 7 **Ey Virānı** medhini yād eyle gel her şubh u şām
Kāşif-i sırr-ı velāyet şır-i Yezdān’dır ‘Alı

113b

Miṣālī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey göñül aç 'aynını gel Muṣṭafā'ya bī' at it
Sākī-i Kevser 'Alīyyü 'l-Murtaẓā'ya bī' at it
- 2 Maḥrem-i Aḥmed Ḥadīce ḥūr-ı cennāt-el-na'im
Zevc-i Ḥaydar Fāṭıma ḥayrū' l-nisāya bī' at it
- 3 Gel Ḥasan ol ṣeh-süvār-ı ṣaf-ṣikenden bağla 'ahd
Āfitāb-ı dīn-i Ḥüseyn Kerbelā'ya bī' at it
- 4 Der-gehinde ḥāk-pāy ol ṣāh-ı Zeynü' l- 'Ābidiñ
Mīm Muḥammed maẓhar faẓl-ı Ḥudā'ya bī' at it
- 5 Ca' ferī ol Ca' ferī ol Ca' ferī ol Ca' ferī
Mūsa-i Kāẓım 'Alī Mūsā Rızā'ya bī' at it
- 6 Gel tevellā kıl Taķī ile Naķī'ye 'aşķ ile
'Askerī ya'ni Ḥasan mīr-i livāya bī' at it
- 7 Mehdi-i ṣāḥīb-zamān ol ser-firāz-ı kā'ināt
Kāṣif-i künz-i künüz kibriyāya bī' at it
- 8 Ey Miṣālī cümle bunlar ma'nide bir nürdür
İki ṣanma gel ṭarīķ-i enbiyāya bī' at it

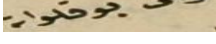
114a

Rāsim

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hey ne mel'un-ı Ḥudā'dır ol Yezīd ibn-i pelīd
Ḥānedān-ı ehl-i beyte eyledi miḥnet ṣedīd
- 2 Ṣāh-ı Ḥüseyn Kerbelā kim Muṣṭafā'nuñ cānıdır
Ḳorķmayub Ḥaķķ'dan nice kıydı aña ḳavm-i Yezīd
- 3 La'net eyle rüz u ṣeb sen ibn-i Süfyān kāfire

Ey muhibb-i āl-i Ḥaydar kim ola ʿömrüñ mezīd

- 4 Şofta söyleseñ āyet-i ḥadīş
Nerm olur mı ol pelidūñ göñli seng yāḥūd ḥadīd
- 5 Ger dilersen sāḳi-i Kevşer ʿAlī’ye intisāb
Söyle **Rāsım** dem-be-dem laʿnet ʿAlī ḳavm-i Yezīd

114a

Ḥazret-i Nesīmī

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

- 1 Göñül şād ol melül olma cihāniñ yoğ-ı varından
Demi hoş gör çün ʿāḳılsan ne ḥāşıl intizārından
- 2 Bilürsin kim bir eski köpridir bu dünyā ey gāfil
Nice şāh u gedālar heb gelüb geçdi kenārından
- 3 Ne kim var yerde gökde heb ʿayān örtilüdür Ḥaḳḳ’dan
Bilürsin kim ne vaḳʿadır nihāniñ āşikārından
- 4 Ḥaḳīḳat baḥrınıñ ʿilmüñ ne bilsün her ṭahāretsiz
Ki Cibril-i emīn uçmaz bu deryāniñ kenārından
- 5 **Nesīmī’nüñ** sözüñ ey cān işidgil cān ḳulağından
Ki sırrıñ Ḥaḳḳ ʿayān itmiş ʿAlī’niñ zülfeḳārından

114b

Ḥazret-i Vīrānī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

- 1 Zāhid-i ḥod-bīni gör Allāh'ı bilmez kandedir
Cennetü' l-mā'vāyı ister rāhı bilmez kandedir
- 2 İrmeyen şavm u şalātuñ remz ile aḥvāline
Püt-perestiş üzre beytullāhı bilmez kandedir
- 3 Talmayan kendi vücudı baħrine ğavvāş-teg
Bunca ḥikmet naqş-ı 'ilmu' llāhı bilmez kandedir
- 4 “Men ‘arefle” cismine her kim ki bünyād itmedi
Kaldı zulmet içre zātu' llāhı bilmez kandedir
- 5 Levḥ-i maḥfūzuñ tılsımın her ki tā'vıl eylemez
Ādemüñ 'aynında vechu' llāhı bilmez kandedir
- 6 Görmeyenler şüret-i ādemde Ḥaḳḳ'ı āşikār
'Ālem-i ma'nide 'arşu' llāhı bilmez kandedir
- 7 İçmeyen Hızruñ elinden çeşme-i āb-ı ḥayāt
Ey Virānī uşta fazlu' llāhı bilmez kandedir

114b

Seyfî

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Biḥamdillāh ki İslām'ı delilim Muştafā geldi
Emirim reh-berim şāhım 'Alıyyül Murtażā geldi
- 2 İmāmım ol kerem-kānı nice sevmeyeyim anı
Resülün kıretü' l-'aynı Ḥasan ḥulḳ-ı Rızā geldi
- 3 Fedā olsun aña cānım ki oldur dīnim imānım
İki 'ālemde sultānım Ḥüseyn-i Kerbelā geldi
- 4 Aña ins ü melek bende her ednā bendesi bende
Cihānuñ kuṭbı 'ālemde 'Alı Zeyn'ül- 'Abā geldi
- 5 Muḥammed Bāḳır ol şāhım İmām Ca'fer durur māhım
Olardan Mūsa-i Kāzım ki ol nūr-ı hüdā geldi

- 6 Cemālũñ kâf ü el-Ḳur‘ân yüzündür Ka‘be-i ‘irfân
Bulardan rahmet-i rahman ‘Alî Musa Rızâ geldi
- 7 Taḳî şâh-ı velâyetdir Naḳî nûr-ı hidâyetdir
Bular maḳbûl-i ḥazretdir bize hem reh-nümâ geldi
- 8 İmâm ‘Askeri kıblem eşigi taşıdır Ka‘bem
Yolında cân u baş virdim baña gâyet şafâ geldi
- 9 Muḥammed Mehdi-i âḥir gelür bir gün olur zâhir
O vaḳtũñ ḥârici münkir bu der-gâhdan cüdâ geldi
- 10 Behey dervîş gözũñ aç baḳ cihân bunlar ile revnaḳ
Bularũñ başıdıḡı toprak gözime tûtiyâ geldi
- 11 Sözüñ **Seyfi** ilahîdir cevâbıñ nuṡḳ-ı şâhîdir
Ḥaḳîḳat burc-ı mâhîdir bu yolda pür-ziyâ geldi

115a

Virânî

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Fa‘ ulün

- 1 Ezelden cânıma cânân ‘Alî’dir
Dilimde ol sebep dîvân ‘Alî’dir
- 2 Ḳamu mü’minleriñ ḳalbinde oldur
Ki şadrında olan imân ‘Alî’dir
- 3 Vücūdında gezen bu ins ü ciniñ
Nazar ḳıl ‘aşḳ ile gör cân ‘Alî’dir
- 4 Dü-‘âlemde ne var Ḳur‘ân’da vardır
Oḳu sen cümle Ḳur‘ân ‘Alî’dir
- 5 Nazar ḳıl ma‘na-yı seb‘ü l- mesânı
Ki bismillâh er-raḥman ‘Alî’dir
- 6 Cem‘-i ‘âlem bir noḳtadan icâddır
Olubdur noḳta-ı erkân ‘Alî’dir

- 7 **Virānī** hürmenin püşt ü penāhı
Ezelden ol şeh-i merdān ‘Alī’dir

115a

Fāzıl Mîr Enderūnī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Şem‘ -i ‘aşk-ı Hüseyn’im ‘Alevî’yim ‘Alevî
Rûh-ı a‘ dāyı yaqar âteş-i ehem ‘Alevî
2 Kerbelâ ehline bes şâ‘ ika-i kerb-i belâ
Fırqamız oldu meded-kârı-ı Haydar’la kavî
3 Ne revâ râfızı ta‘ biri muhibb-i ileh
Hem Yezîdî olana nisbet-i sünn-i senevî
4 Eylemiş **Fazıl’**ı bülbül gibi zâr ü nālân
Ol iki gönçe-i şüküfte-i bâğ-ı nebevî

115b

Fāzıl Mîr

Mef‘ ulü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün

- 1 Nāşih қо ‘aşk için baña pend ü naşihati
Vâzgeç ki ben helâkde buldum selâmeti
2 Ol ‘ârifim ki ‘aksine gitdim bu ‘âlemüñ
Buldum dâlâlet içre tarîk-i hidâyeti
3 Nâ-kâmlıkda gizlediler kâm-rânlığı
Zilletden iste var şeref-i ‘izz ü devleti
4 Şeyh-i riyâ-fürüşda esrâr-ı Hakk mı var
Rind-i piyâle nüşdan iste kerâmeti
5 Bâtından it hâkîkat işbâtı cüst-cü

- Rāh-ı h̄atāda gözle t̄arīḳ-i iṣ̄ābeti
- 6 Mecmū‘ a-i vücūdı heb itdim müṭāla‘ a
Tā ibtidā-i nüṣḩada buldum nihāyeti
- 7 Vaḩdet-neṣ̄in-i ‘ālem-i ğayb ü ḩafā iken
Görmüş geçürmişim ‘araṣāt-ı kıyāmeti
- 8 **Fāzıl** zamāna ehl-i zamān heb ğalaṭ-ṣinās
Nā-ehle fāṣ eyleme sırr-ı ḩaḩīḩati

115b

Fāzıl Mír

Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün

- 1 Efendi tevbe-i meyde ṣebāt müşküldir
İdince pír-i muğān iltifāt müşküldir
- 2 Bu ğamzeler bu revişler o ṣūḩda var iken
Cihānda ‘āṣıḩ-ı zāre ḩayāt müşküldir
- 3 ‘Ināyet-i ezeli dest-ĝir olur yoḩsa
Belā-yı keṣmekeṣ-i ḩādiṣāt müşküldir
- 4 Cefāsına yoḩ iken iḩtidār bir ṣūḩuñ
Taḩammül-i sitem-i kā’ināt müşküldir
- 5 Meger ki ḩazret-i ḩaḩḩ eyleye merd yoḩsa
Bu derdüñ bize **Fāzıl** necāt müşküldir

116a

ḩüseyñi

Mef‘ ülü Mefā‘ ilün Mef‘ ülü Mefā‘ ilün

- 1 Bir tekyede mihmān ol var edeb öğren edeb
Teslīm-i baş u cān ol var edeb öğren edeb
- 2 Meydāna koy öziñi tut pīleriñ sözini
Aç göñlini gözini var edeb öğren edeb
- 3 Gözin Fırat idegör göñlüñ mir'āt idegör
Özini zāt idegör var edeb öğren edeb
- 4 Cümleniñ alçağı ol sersemi sürcli ol
Söziniñ gerçeği ol var edeb öğren edeb
- 5 Mürşīdiñ ile hūb ol Allāh'ına maḥbūb ol
Settārü'l-uyūb ol var edeb öğren edeb
- 6 **Hüseyniyā** 'aşık iseñ 'aşkı ile yanık ol
Şıdķı ile şādık iseñ var edeb öğren edeb

116a

Hāzret-i Nakṣī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Hıṭāb-ı 'allemü'l- esmā rumūzı sırr-ı insāndır
Kitāba nokṭa-i evvel ḥaḳīḳat ehl-i 'irfāndır
- 2 Lisān-ı 'ilm-i esrārīñ o kim fehmi eylemez remzin
Görinür şūrata insān velī ma' nide ḥayvāndır
- 3 Olar kim ḥarf-i eşyādan oḳurlar vaḥdetin 'ilmin
Çıkarlar aradan anlar bu ma' nā özge seyrāndır
- 4 Geçen kim ol gümān ebrū girer meydān-ı 'aşk içre
Başın ṭob eyler 'aşıklar anıñ kim zülfi çevgāndır
- 5 Diler bir demde ḳatlı eyler ser-ā-ser 'ālemiñ ḥalkıñ
Yazılmaz bir nefesi cürmi rızā-yı ḥükm sultāndır
- 6 Binā-yı dest-i ḳudretidir yıkılmaz bilmiş ol **Nakṣī**
Libāsın tāzeler ancak 'aḳıllar bunda ḥayrāndır

116a

Ḥazret-i Nesīmī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ğazādan bir gice nā-gāh ' aceb sırr-ı Ḥudā gördüm
Açıldı zübde-i bāṭın semekden tā semā gördüm
- 2 Nazar kıldım neler gördüm saña şerḥ eyleyem bir bir
Felekler üstine çıktım melekden merḥabā gördüm
- 3 Mekānım lā-mekān oldu bu cismim cümle cān oldu
Cemāl-i Ḥaḫḫ ' ayān oldu özüm mest-i liḳā gördüm
- 4 Görindi bir serā perde içinde sürḫi-dil ' āciz
Biḫakkın Ḥālīḫ bī-çün mu' allāḫ bir hevā gördüm
- 5 Kimi mestān-ı ḫaḫanī kimi ' uşşāḫ-ı Yezdānī
Kimisi zīkr ider anı kimin ehl-i şafā gördüm
- 6 Oların sākisi şundı baña bir ḫurı ol meyden
Göñül pası cilālandı pesi nūr-ı Ḥudā gördüm
- 7 Bize Ḥaḫḫ'dan nidā geldi ki ma' sūmlar maḫāmıdır
Behey ' aşīḫ ne maḫremsin seni ehl-i bekā gördüm
- 8 **Nesīmī** şağ-ı luṭfuñdan bugün nūr-ı tecellādır
Beni mest eyleyen dā'im o meyde Muştafā gördüm

116b

Rāsım Baba

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Āh bu ‘ālemdē münāfiḳ cevriṇi çekmek ne güc
Her kelām-ı zehr-nāki dilde haẓm itmek ne güc
- 2 ‘Aşḳ ola her ‘āşıḳuñ kārı degil şabr eylemek
Her maḥalde tiġ-ı a‘ dāya boyun egmek ne güc
- 3 Çün dimişler gec geçēden kemlige iylikde ol
Her Yezid’iñ itdiginden ‘āşıḳa geçmek ne güc
- 4 Baḳ ḫarābāt ehline yāriñ cefāsıdır şafā
Her cefāyı hoş görüb de hem şafā bilmek ne güc
- 5 Pek ḫarāb oldı bu derviş **Rāsımūñ** gönlü bu dem
Bu pelid ibn-i pelidiñ cevriṇi çekmek ne güc

116b

Rāsım Baba

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şabrı güc derd ayrılıḳmış oldum āgāh ayrılıḳ
Yaḳdı kül itdi bu cismim ḫāh u nā-ḫāh ayrılıḳ
- 2 Olmadıḳ başım nelerden arḫa ḳaldı tanıdım
Pek ḫarāb itdi beni vallāh billāh ayrılıḳ
- 3 Her gice tā şubḫa dek aġlar gönül iñler gönül
Nār-ı ḫasretle kebāb itdi ciger-gāh ayrılıḳ
- 4 Ḳande kim ‘azm eylesem bilmem ne ḫikmet ol yaḳın
Bulmadım vuşlat yolın heb gitdigim rāh ayrılıḳ
- 5 Şimdi **Rāsım** derd-mendüñ nāle vü feryadı āh
Ayrılıḳ āh ayrılıḳ āh ayrılıḳ āh ayrılıḳ

117a

Rāsım Baba

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fa‘ ülün

- 1 A Allāh ismini yād eyleyen bulmaz fenā
B Bilā-şübhe Muḥammed Muştafā nūr-ı Ḥudā
- 2 T Tūrāb ol şeh-i ‘Aliyyül-Murtażānuñ ‘aşkına
Ş Şenā itsün seni ‘ālemde her bay ü gedā
- 3 C Cenāb-ı Ḥaydar‘ da her kim maḥabbet eylese
Ḥ Ḥayātı buldı ol kimse memāt irmez aña
- 4 Ḥ Ḥabīr olduñsa ger fażl-ı ‘Alī’den sen bugün
D Delilüñdür seniñ nūr-ı ‘Alī rüz-ı cezā
- 5 Z Zerre deñlü bir kişi kılsa maḥabbet Ḥaydar’a
R Raḥīm‘ ullāh aña raḥmet idiser dā’imā
- 6 Z Zebānım yād ider evlād-ı Ḥaydar medḥini
S Şeḥerde söylerim āh yā Ḥasan ḥulḳ‘ ur-Rızā
- 7 Ş Şehīd-i Kerbelāsın ey Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
Ş Şalāt ve‘ s-selām ey nūr-ı çeşm-i Muştafā
- 8 D Dalāletden bizi kırtardı Zeyn‘ ül-‘Ābidīn
T Tarihāt ehline şāh Bākırı kân-ı vefā
- 9 Z Zuhūr oldu şükür ‘ālemde Ḥaḳḳ mezḥeb bugün
‘ ‘Alī sırrıdır Ca‘ fer-i imām pişvā
- 10 Ğ Ğāzi ol Yezīd ibn-i Yezīd’e ur teber
F Firāḳ-ı Kāzım ile hem ‘Alī Mūsa‘ er-Rızā
- 11 K Kūlı ol şeh Taḳī veya Naḳīniñ merd iseñ
G Göñülden kıl Ḥasan‘ ül- ‘Askeri’ye cān fedā
- 12 L Livāsı oldu manşūr on sekiz biñ ‘āleme
M Muḥammed Mehdī’dir bil kim olan şāḥib-i livā
- 13 N Ne bilsün ḳadrini Āl-i ‘Abāniñ her Yezīd
V Vücūduñ kıldıra Ḥaḳḳ ol melā‘iniñ cūdā
- 14 H Hidāyet irdi Ḥaḳḳ’dan bende oldu Ḥaydar’a
Lāmelif Lā dimeyüz imānımız Āl-i ‘Ābā
- 15 Y Yeter Rāsım seniñ ḥaddiñ degildir söylemek

Söyledin bu derd-mendi ‘ aşk-ı pāk-i Murtażā

117a

Müfidī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ey kaşıñ ‘ unvānı “ *bi ‘smi ‘llāhi ‘r-raḥmeni ‘r-raḥīm*”²⁸⁴
Gözleriñ badamı ‘ ayn-ı ḥūr cennāt‘ ün-na‘ im
- 2 Ruḥlarıñ şeftālisi cennetde bulmuş āb tāb
La‘ l-i sīr-ābıñ zülāli kevşer-i dār‘ ül-muḳīm
- 3 Şaçlarıñ “ *ve‘ l-leyl*”²⁸⁵ rüyuñ “ *ve‘ n-nehār*” āyetleri
Zülf-i şebboyuñ niḳābı cehre-i şan‘ -ı kerīm
- 4 Didim ādem ḥayrına bir buse vir ey tıfl-ı şūḥ
Didi Ḥaḳḳ’ dan kıl ḥazer “ *lā taḳrebū mālel yetīm*”²⁸⁶
- 5 Virme gel kāfir raḳībe ḡamzeden ḥişşe didim
Şal yüzüñden “ *lā yuḥıbbu kulle keffārin eşim*”²⁸⁷
- 6 Nazmımı ba‘ zı ma‘ ārif ehl-i daḥl itse ne ḡam
Ḥaḳḳ kelāmıdır ki fevḳ-i gül-i zī ‘ ilm ‘ alīm
- 7 Ey **Müfid**’ i terk kıl sevdā-yı zülf-i dil-beri
Ḥaḳḳ rızāsın baḥşı gözle ‘ inde ecr-i ‘ azīm

117b

Ḥazret-i Nesīmī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

²⁸⁴ Besmele olup esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adıyla manasına gelmektedir.

²⁸⁵ Leyl Suresi: Kur ‘an-ı Kerim’ in 92. Süresi olup 21 ayetten oluşmaktadır.

²⁸⁶ İsrā Suresi: 17/34 “ Rüştüne erişinceye kadar yetimin malına ancak en güzel şekilde yaklaşın, verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü söz veren sözünden sorumludur.” manasına gelen ayette geçmektedir.

²⁸⁷ Bakara Suresi: 2/276 “Allah faiz malını mahveder, sadakaları ise artırır(bereketlendirir). Allah hiçbir günahkar nankörü sevmez.” manasına gelen ayette geçmektedir.

- 1 Dil-berā “*şems’üç-duḥādır*”²⁸⁸ sāye-i ruḥsārīñız
 “*Āyet-i Taha*”²⁸⁹vü “*Yasın*”²⁹⁰ şūret-i dīdārīñız
- 2 Qāmetiñ tūbā durur hem ve’ l-ķalemdir ķaşlarıñ
 Hezihi cennāt-ı ‘ Aden la’ l-i şekker bārīñız
- 3 Sūre-i “*ve’ l-leyl*” zūlfūñ gözleriñ ni’ amu’ l-başır
 Līk “*sūbhanellezi*”²⁹¹ esrādadır esrārīñız
- 4 Sūre-i tevḥīd oķurdım dem-be-dem iḥlāş ile
 Nā-geh ḥüsniñi belādan şaķlasun Cebbār’ iñız
- 5 Qul kefi billāḥdır zikri Nesīm’ i ḥastaniñ
 Ḥaķķ bilür kim şem-i vechu’ llāh’ dır dīdārīñız

117b

Fiğānī Der Ḥüseyn-i Şehādet Güfte

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Ḥāme-i ķudretle yazdı naķş-ı bend-i Kāf u Nūn
 Ḥüs-n-i ḥulķ iķre seni ser-defter-i mā yesterūn
- 2 ‘ Āşık-ı şādık benem ‘ aşkıñ yolında dil-berā
 Şıdk-ı da’ vāya delil innā lenaḥnü ’s-şādıkūn
- 3 Len tenālū ’l-birre ḥattā tenfekū dirsem eger
 Cān u dil terk iderim kül ledeynā muḥzarūn
- 4 Māni’ olaldan ‘ adüvvler vaşfına virmez amān
 Āyet-i sübhāna ‘ amme yaķavle’ l zālīmūn
- 5 Bu **Fiğānī** çeşm-i ḥūn-riz-i cefā-engiz iken

²⁸⁸ Duha Suresi: Kur’an-ı Kerim’in 93. Suresi olup 11 ayetten oluşmaktadır.

²⁸⁹ Taha Suresi: Kur’an-ı Kerim’in 20. Suresi olup 135 ayetten oluşmaktadır.

²⁹⁰ Yasin Suresi: Kur’an-ı Kerim’in 36. Suresi olup 83 ayetten oluşmaktadır.

²⁹¹ İsrā Suresi: 17/1 “Kendisine ayetlerimizen bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed’i) bir gece Mescid-i Haram’dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa’ya götüren Allah’ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla iştendir, hakkıyla görendir.” manasına gelen ayette geçmektedir.

Eyledi teslīm-i cān innā ileyhi rāci‘ ūn

118a

Ḥazret-i Nesīmī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Fazlıña bel bağladım yā vāhid ü ferd ü eḫad
Cümleniñ ma‘ būdı sensin dā’imā ḫayy-ı ebed
- 2 Oqurum isminde “*bi’ smi’ llāhi’ r-raḫmeni’ r-raḫīm*”
Ey şifātıñdır şifātıñ “*Ḳul ḫüvā‘ llāhu eḫād*”
- 3 Evvel ü āḫir ḫüve’l-ḫayyü’llezisin lāyemūt
Zāhir ü bātın ḫüve’l-bāḳisin “*Allāhu ş-şamed*”
- 4 “*Lem yelidsin*” hem oqurlar ey “*velem yüledsin*”
“*Lem yekün*” zāt u şifātıñdır “*lehü kufven eḫad*”
- 5 Ol zamān kim luṭf ile bir gevhere kıldın naḫar
Zāhir ol gevherden oldı cümle eşyā bī-aded
- 6 Ḳāf ile nūndan yaratdın on sekiz biñ ‘ālemi
Ḳudretinden erba‘ in günde temām oldı cesed
- 7 **Seyyidüñ** göñlünde dā’im senden özge nesne yoḫ
Ol faḫiriñ hem dilinde her dem eydür yā eḫad

118a

Faşıḫ

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Bu mātemde olan derd ile hicrāna hevā olmaz
Bu feryād-ı Ḥüseyn’ide daḫı ‘ uşşāk nevā olmaz
- 2 Ḥüseyn ile Ḥasan’dır ol resülün ḳurret‘ül-‘aynı

Sevenler  l   evl di eşiginden c d  olmaz

3 Teberr sın tevelli bilen   uŐŐ ka   aŐŐ olsun

ŐariŐatde budur erk n buŐa ill  v  l  olmaz

4 **FaŐ h ** ne felek ya   k t r mm nyla p r olsa

O mihr-i    lemiŐ bir  atre  anına bah  olmaz

118a

Őazret-i Nesim 

F  il t n F  il t n F  il t n F  ilün

1 Bu fen  d rına ey dil   uzlet itmişlerdeniz

Biri ŐanmaŐız aŐa kim   izzet itmişlerdeniz

2 M l u mülki n'eyleriz biz faŐri-siret  luŐur

Ő l id b kendimizi bi-   izzet itmişlerdeniz

3 Biz muŐibb-i MurtaŐ 'yız hem Ő seyin' iş  ulıyuz

Nesl-i Ő h-ı evliy yı bi   at itmişlerdeniz

4 Ő rici millet degiliz bir tur bilerdeniz

Ol  arem-rev n pelide la   net itmişlerdeniz

5 **Ey Nesim **  ak-p y ol gel   Alin Ő yolına

Ő h-ı Ő seyin' iş  ullarına  idmet itmişlerdeniz

118b

Sez yi

Mef  il n Mef  il n Fa   l n

- 1 Ezelden baħr-ı ‘ aşka aşınāyız
Ebed biz ğarķ-ı gird-āb-ı belāyız
- 2 Olub derd-i muħabbetle giriftār
O şuħuñ ‘ aşķına çün mübtelāyız
- 3 Ȓabībā ‘ aşķuñ ile ğasta ğāliz
Revā cūyında ğapunda gedāyız
- 4 Cihāħuñ varlığından olub āzād
Şehr-i ‘ ālem olub ehl-i fenāyız
- 5 **Sezāyī** pādīşāhız tā ezelden
Ki zīrā bende-i Āl-i ‘ Abāyız

118b

Ĥazret-i Nesīmī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ehl-i imān işleriñ şol demde inkār itdiler
Çün Nesīmīyi Ĥaleb şehrinde ber-dār itdiler
- 2 Ĥađılar fetvā virüb ben Ĥaķķ’a bātıl didiler
Küfr idüb imāna gelmez gelmege ‘ār itdiler
- 3 Seyyid’e cevr idüben zulm ile Ĥaķķ’ı başdılar
Aħsen-i taķvīme gör kim nice inkār itdiler
- 4 Ĥaķķ baña söyle didi emr itdi ben de söyledim
Sözlerim destān idüb ‘ālemde tekrār itdiler

- 5 Bileyüb bıçaqlarıñ çünki tenime kıydılar
Şağ iken ben ‘ aşığı gör nice bīmār itdiler
- 6 Şoydılar çıkardılar ol vaqt Nesīmī’niñ tenin
Yas tütub gökde melekler cümlesin zār itdiler
- 7 **Ey Nesīmī** vāsıl olduñ hālik u raḥmāna sen
Cennetü’l-me’vā bulduñ yerini gül-zār ettiler

119a

Ḥazret-i Nesīmī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fa‘ ulün

- 1 Anuñ kim dünyada bir yārı yoқdur
Cihān mülki anuñsa varı yoқdur
- 2 Meşeldir iki karpuz durmaz elde
Anuñ kim ‘ aşığı vardır ‘ arı yoқdur
- 3 Nice ḥayvān-şifat ādem cihānda
Velikin dili var dil-dārı yoқdur
- 4 Güzel kande ise gāvğāsız olmaz
Kızıl gül var mıdır kim ḥārı yoқdur
- 5 **Nesimīden** olursa yār bī-zād
Anuñ yārinden hiç bī-zārı yoқdur

119a

Ḥazret-i Nakṣī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Degildir Ḥaqq'ın ey zāhid şağın medḥ itme dil-dārı
Ki bilmezsin 'arif sırrın bu 'aqlıñ anda yoğ kārı
- 2 Bilenler işbu esrārı çeküb el kendüden cānā
İrer menzil-i maqşūda olur ol cümleñ varı
- 3 Reh-i 'aşkıñda dil-dārın vişālin isteyenler çün
Özin maḥv eyleyüb āḥir olur anuñ ḥaridārı
- 4 Çeküb el cümleden cānā duran Kāf-ı kanā' atde
Odur Si-mürğ veş şāhım bugün şayd eyleyen bārı
- 5 Rumūz-ı sırr-ı vaḥdetden ḥaber-dār olmayan **Nakṣī**
Özinden bī-ḥaberdır ol ne bilsün ol bu esrārı

119a

Sürürī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey cemālu' llāh ḥüsnüñ muşḥaf-ı vaşf-ı cemil
'Anber-efşān sünbülünñ innā hedeynāhü's-sebīl
- 2 Ḥaṭṭ-ı müşkinünle ruḥsāruñ beyānında bugün
Didi er-raḥman 'ale' l-' arş istivā Rabb-i cemil
- 3 Leblerünñ devrinde yazmışdır zümürüd ḥaṭṭla
Dest-i kudret-i ma' nā ' aynen tesemmi selsebīl

- 4 Gelmedi ketm-i ‘ademden hilkate kevn ü mekân
Tâ kelâmuñ kâf u nuṭṭuñ nûn olmadı kefil
- 5 Mıṣr-ı câmi‘ ḥüsn-i Yûsuf’ dur ki şevkinden anuñ
Çeşme-i çeşm-i Züleyhâ aqıdır deryâ-yı Nîl
- 6 ‘Alem‘ül-ğaybuñ şıfâtı şüret-i âdemdedir
Uş kelâm‘ullâh-ı nâṭıķ şerḥ-i bürhân delîl
- 7 **Ey Sürürî** ‘allem‘ül-esmâ-i âdem sendedir
N’ola ger taḥşil-i ‘irfân itse senden Cebra’îl

119b

Sürürî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Ey boyuñ Tubâ lebüñ kevşer yüzüñ bāğ-ı na‘îm
La‘l-i cân-baḥşuñ muṭalsam gevher-i genc-i kaḍîm
- 2 ‘Alem‘ül-ğayb itdi çün Qur’ân’ı vechinden beyân
Oldı âdem bi’smi’lîllâhi’r-raḥmeni’r-raḥîm
- 3 Ḥüsnüñe n’ola kelâm‘ullâh dirsem ey güneş
Kim elifdir kâmetüñ zülf ü dehânuñ lâm u mîm
- 4 ‘Anber-efşân sünbülüñ vaşfinda ey cennet güli
Ḥaḳḳ Te‘âlî didi kim hezâ şırâṭ-ı mustaḳîm
- 5 Şu‘le-i innî enallâhu ile ṭoldı kâ’inât
Rüşen oldı nûr-ı ruḥsârında çün nâr-ı kelîm
- 6 Kaşlaruñ miḥrâbına her kimse kim kılmaz sücûd

Şüret-i Raḥmānı inkār eyler ol diyü recīm

- 7 **Ey Sürürī** lebleri devrinde zāhid bādeden
Tövbe ‘arz eyler velī istiğfar Allāh‘ ul- ‘aẓīm

119b

Sürürī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 ‘Allem‘ ül- esmā ki geldi Ādem’e Allāh’dan
Ol kināyetdir beyān ‘ilm-i fazl‘ ullāh’dan
- 2 Ka’be-i ḥüsnüñde ğamzeñ şerḥ idelden sīnemi
Leylet‘ ül- Mi‘ rāc’a irişdim kelām‘ ullāhdan
- 3 ‘Alem‘ ül- ğaybuñ şırāt‘ ul- müstaḳīmi şaçuñ
Ehl-i cennet dir geçenler bu sebī‘ ullāhdan
- 4 Zülfüñ ol ‘Ankā-yı Kāf-ı lā-mekānıdır senüñ
Kā’inātı sāyesi ṭoldırdı zıll‘ ullāhdan
- 5 Perde-i ‘izzet açıldı şüretinden Ādem’üñ
Nāzil oldı çün kelām‘ ullāh ‘arş‘ ullāhdan
- 6 Zāhid-i ḥod-bīn қаşuñ mihrābına kılmaz sücūd
Gör ne şeytāndır ki yüz döndirdi vech‘ ullāhdan
- 7 **Ey Sürürī** zāhir u bātında gördük şübhesiz
Biz ‘Aliyyel- Murtaẓā’yı şāh-ı nūr‘ ullāhdan

120a

Sürürī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ey mu' anber kākülün şerhi hadiyyü'l- muttakîn
La' l-i cān-bāḥşuñ beyāñı raḥmet' ül- 'ālemîn
- 2 Muşḥaf-ı ḥüsnünde ḥaṭṭuñdan kināyetdir tamām
Levḥ-i maḥfuz-ı ilāhı içre Qur'ān-ı mübîn
- 3 Zülf ü kaşuñ virdigi ḥüsni yüzünde viremez
Giye ' arş üstünde raḥman şüretin rüḥ' ul-emîn
- 4 Mescid-i Akşā'da kaşuñ āyet-i fetḥ-i qarib
Ka' be-i a' zamda zülfün ḥalka-i ḥable' l- metîn
- 5 Kimse bilmezdi nedir şubḥ-ı ezel şām-ı ebed
Olmasaydı devr-i ruḥsârında zülf-i ' anberîn
- 6 Gözleründen ayet' ullāh nūruñ şerhini kalıpp
Görmeyen gözlerde yokdur neş'e-i ' ayn' el-yaḳîn
- 7 **Ey Sürürî** ' Allem' ül-esmā-i ḥüsni gösterür
Aḥsen-i şüretde fazl' ullāh-ı Rabb' el- 'ālemîn

120a

Sürürî

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Didi ki levḥ-i ruḥumda nedir bu ḥaṭ-ı siyāh
Didim ki muşḥaf-ı nāṭıḳ durur kelām' ullāh
- 2 Didi ki küfr-i ser-i zülfüme getir imān
Didim ki “*eşhedüenlâileheillâllâh*”
- 3 Didi ki zülfüm ucından nedir senün ḥālün
Didim ki ayağa şaldı meni bu baḥt-ı siyāh
- 4 Didi ki şafḥa-i ḥüsnimde bitdi müşgîn ḥaṭ
Didim ki ' arş-ı mecîde düşdi zıllullāh

- 5 Didi ki secde-i hüsnum günah imiş külli
Didim ki **Sürürî**'ye yegdür şevâbdır bu günah

120a

Sürürî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Āfitāb-ı ʔal' atuñdan çünki ref' oldı niķāb
Unzurünā naķtebis min nūrikum dir āfitāb
- 2 Kāmetüñden hāke zūlfüñ düşdigin görüb oķur
Sidreden rūḥ' ul-emīn yā leytenī kuntu turāb
- 3 Veh ne mu' ciz-nāmedir hüsñüñ kim anı ' aķl-ı kül
Eylemiş esmā-ı hüsni defterinden intiķāb
- 4 ' Ārızuñla zūlf ü ķaşuñ ortasında ķaķlaruñ
' Arşdır üstünde raķman şūreti altında āb
- 5 Gülşen-i hüsniinde la' lüñden meni men' itme kim
Şormışam cennetde ey ḥūri şabāḥ olur şarāb
- 6 Kūbbe-i gerdūna bu baķr-ı fenāda ' āķıbet
İ' timād olurdı bāķī olsa āb üzre ḥabāb
- 7 **Ey Sürürî** bismillaḥirraķmenirraķīm
Oldı Ḥaķķ'dan tā ebed min ' inde ' ilm' ül- kitāb

120b

Sürürî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey cemālün “*ḳulhüvāllāh*” vey yanağün “*ve 'd-duḥā*”
Ḳāf ü el-Ḳur'ān şaçıñdır ṭal' atıñ bedr' üd-dücā
- 2 Sırr-ı “*sübḥānellezi*” eseri mu' anber kākülün
Leblerün Rūḥ' ul- Ḳudüs ḳaddün dıraḥt-ı müntehā
- 3 On sekiz biñ ' ālemün esrārını ḥarfен be-ḥarf
' Ārızuñ levḥinde yazmış kātib-i kilik-i ḳazā
- 4 Ḥaṭṭ-ı müşgīnünle ruḥsāruñ beyānında senün
Ḥaḳḳ Te' ālī didi er-raḥman ' ale' l- ' arş-ı istivā
- 5 Āteş-i innī enallāhu ey beşer şüretli Ḥaḳḳ
Pertev-i şem' -i ruḥından gösterir nūr-ı liḳā
- 6 Zāhidā gel şüret-i zībāya inkār itme kim
Dil-berün vechinde dir āyīne-i gītī-nümā
- 7 Ey Sürürī aşıyān-ı ' arşa pervāz idemez
Her kimün kim şāh-bāzı ' aşka olmaz āşinā

120b

Sürürī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Men ki ḳaşuñ yayına peyveste ḳurbān olmışam
Mu' ciz-i şaḳḳ' ul-ḳamerden ' arş-ı raḥmān olmışam
- 2 Cān virelden ' anber-feşān-ı sünbülün sevdāsına
Ehl-i cennet şüretinde ḥaṭṭ-ı reyḥān olmışam
- 3 Vaşf-ı ruḥsāruñda ey Ḥaḳḳ' in kelām-ı nāṭıḳı
Muşḥaf-ı ' aşḳım beyān-ı sırr-ı Sübhān olmışam

- 4 Āteş-i innī enallāhu kim yüzünde görmege
Vādi-i Eymen'de men Musā-i 'İmrān olmuşam
- 5 Zūlf ü kaç u kirpiginden ey beşer şüretli Hakk
Kāşif-i sırr-ı tılısm genc-i Qur'an olmuşam
- 6 Çünkü Hakk'ı şüret-i ādemde gördüm zāhirā
Men Mesīhim kätıl-i deccāl-i şeytān olmuşam
- 7 Ol Sürürî'yim ki fażluñ bendesi olalıdan
On sekiz biñ 'ālemüñ varına sulţān olmuşam

121a

Hakiki

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mazhar-ı zātız ezelden şüret-i rahman biziz
Cümleye düşen delil ü hüccet-i bürhān biziz
- 2 Ādem ü Havvā melā'ik sırrını fehm eyledik
'Allem'ül- esmāyı bildik kāmil insān biziz
- 3 Rūh-ı qudsüñ nefhasıdır nuṭkımız 'ālemde kim
Mürdeler ihyā idüb cān-baḥş iden cānān biziz
- 4 “Men 'aref” sırrın bilelden bilmişüz Hakk'ı yakīn
Hem bilen hem bildiren ol şāhib-i 'irfān biziz
- 5 Hızır-ı zinde āb-ı hayvān içdi çün buldı beḳā
Zulmete düşme yakīn kim çeşme-i hayvān biziz
- 6 Şūr-ı İsrāfil bizim eşvātımızdır şek degil
Haşr u neşr u tamu uçmaḳ hūri vü Rıdvān biziz
- 7 Zāhir ü bāṭın ne kim var yazdı levḫ üzre ḳalem
Şahf-ı Tevrāt u Zebūr İncil ile Furḳān biziz

- 8 On sekiz biñ ʿālemüñ oldı mekânı lâ-mekân
Maẓhar-ı nūr-ı tecellî vâşıl-ı Yezdân biziz
- 9 **Ey Hâkîkî** gerçe kim fakruñ külâhuñ giymişüz
Maʿnide likin haqîkat efsar-i şâhân biziz

121a

Sürürî

Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilün

- 1 Faẓl-ı Hâkḳʾdan kâşif-i gencîne-i eşyâ biziz
ʿĀlem-i taʿlîm ʿilm-i ʿAllem ʿül-esmâ biziz
- 2 Yol bulub Hâkḳʾdan ʿaleʿl- ʿarş istivâniñ sırrına
Şûret-i Raḥmânʾa irdik Ādem-i maʿnâ biziz
- 3 Bizdedir çün nâme-i min ʿinde ʿilm ʿül-kitâb
Sâcid-i Kaʿbe imâm-ı Mescid-i Aḳşâ biziz
- 4 Yaʿni teʾvil-i kelâm-ı âsumânı bizdedir
Hâcet ʿül- kâʾim ki işitdik dem-i ʿİsâ biziz
- 5 Leylet ʿül-Mirʿâcʾa biz zülf-i muʿanberden irüb
Vâkıf-ı esrâr-ı Sübhânellezi esrâr biziz
- 6 Şuʿle-i innî enallâhu ile yandıḳ şemʿ-teg
Vâdi-i Eymen maḳâm oldı bize Mûsâ biziz
- 7 **Ey Sürürî** faẓl-ı Yezdânʾuñ beyânında bugün
İsm-i aʿzam vechimizdir câmiʿ-ı eşyâ biziz

121b

Nesîmî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ey şıfāt-ı baħr-ı zātın gevher-i zāt-ı Ĥudā
Ma' den-i faẓl-ı vücūdun ey resūl-i kibriyā
- 2 Ādemün cismi vü hem vü cānı oldı gör
Seyyid-i kevneyn-i 'ālem ya Muħammed Muştafā
- 3 Şüretün Ṭaha vü Yasin ey resūl-i mu' teber
Fe'rteķib māfi's-semā ey dehānuñ kul kefā
- 4 Künt-i kenzün senden açıldı vücūd-ı 'āleme
Ey beyān-ı 'ilm-i ĥüsnin ey delil-i reh-nümā
- 5 Şüretün innā feteħnā ey cemālün kâf imiş
Ey ruħun şakķa' l-kamer çün doğdı şemsü' d-đuħā
- 6 Ey yolu taķvīm sensin ey elem neşrah şaçın
Ey yüzün çün kıl tebārek geldi sidrū' l-müntehā
- 7 Ma' den-i cūd u seħāsın ey velāyet meskeni
Hel etā şāniña geldi yā Aliyyü' l-Murtaẓā
- 7 Fāṭıma ma' süm olubdur ey Ĥadice muħterem
Ol biri ĥayrū' l-nisādır bu biri faħrū' l-nisā
- 8 Gel bu ĥayret baħr içinde dalı sen gör kim neden
'Aşķ elinden aĝu içdi şol Ĥasan ĥulķu' l-rızā
- 9 Fāni nefsün gel elinden kırtar özün ey 'aziz
Gel şehid olmaķ dilersen çün Ĥüseyn-i Kerbelā
- 10 Ādem Āl-i 'abā' dır şems-i Zeynü' l- 'Ābidin
Şol Muħammed Bāķır idi maħrem-i zü' l-kibriyā
- 11 Evvel ü āħir hem oldur zāhir ü bāṭın hem ol
Ca' fer ü Şādık u Kāzım hem 'Alī Mūsā Rızā
- 12 Ĥüsrev-i kevn ü mekândır çün Taķı vü hem Naķı
Müctebādır muķtedādır muķtedādır müctebā

- 13 ʿAskeri dü-şāh-ı kevneyn menbaʿ -ı luṭf u kerem
 Ḥaccet ʿül-kāʾim Muḥammed Mehdi ol kân u vefâ
- 14 Derd-mend oldu vücūd-ı müstemendim sensizin
 Her kime senden nazâr oldu bulur ʿayn-ı şifâ
- 15 Çün **Nesîmî** maḥşerüñ ḥaşrinden içdi kevşeri
 Sırr-ı keşf oldu ḫalubı buldı vaḥdet bâ rehâ
- 16 Ey münâdi ey müdellel ey nidâ-yı târhâ
 Ey ki yetmiş yedi ḫarfüñ istivâ-yı kâffehâ

122a

Nesîmî

Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilün

- 1 Çün beni bezm-i ezelden eyledi ol yâr mest
 Ol sebebden görünür bu çeşme-i deyyâr mest
- 2 Mest-i dergâhım ne mest bu şarâb-ı ḫayr-ı dūn
 Şanma ey ḫ̣āce beni kim olmuşam efkâr-ı mest
- 3 Şöyle mestim tâ kıyâmet daḫı hüşyâr olmazam
 Çün beni vaḥdet meyinde eyledi ol yâr mest
- 4 Rind-i ḫallâşım mekânım gūşe-i mey-ḫânedir
 Gelmişim ḫâlû belâdan ʿâşık u ḫammâr u mest
- 5 Cūş kıldı ʿaḫl-ı kül geldi vücūda kâʾinât
 Kâf ü nūn emrinden oldu bu cihân yek-sâr mest
- 6 İns mest ü cinn mest cümle bu vaḫş u tuyūr
 Âb mest ü bād mest ü ḫâk mest ü nâr mest
- 7 Cümle bu meydân olubdur bu cihân yek-bâr mest
 ʿArş mest ü ferş mest ü kevkeb-i seyyâr mest

- 8 ‘Aşq-ı sübhâni meyinden vâlih oldu ey dil
‘Arş u kürsî her dü-‘âlem bu kamer devvâr mest
- 9 Âdem-i Havvâ melâ’ik hûr u gılmân u beşer
Kevşer ü Tübâ vü Rıdvân cennet ü didâr mest
- 10 Nûh Dâvûd u Süleymân ü Zekerıyyâ Şu‘ ayb
‘İsa mest ü Mûsa mest ü Aḥmed-i Muhtâr mest
- 11 Şâh-ı merdân şîr-i Yezdân pişvâ-yı ehl-i dîn
Kâşif-i sırr-ı velâyet Ḥaydar-ı kerrâr mest
- 12 Enbiyâ vü evliyâ vü etķiyâ vü eşfiyâ
Oldılar Ḥaḫḫ meclisinde şöyle bî-hüşyâr mest
- 13 Ḳâdı mest ü şûfi mest ü müfti mest ü şâfa mest
Cür‘a-i ‘âlem elestden mü’min ü küffâr mest
- 14 Ḥ‘âce-i mey-ḥâne mest oldu vü hem pîr-i muğân
Ka‘be vü büt-ḥâne mest ü hırķa vü zünnâr mest
- 15 Küfr imân mest oldu cümle ‘ayn-ı yek-diger
‘Aşık u ma‘şûḫ mest ü yâr u hem aḡyâr mest
- 16 Münkirüñ inkâr çün gitdi vü geldi (devr-i cām)²⁹²
Şûfi mest oldu bu meydân eyledi âvâz mest
- 17 Cür‘a-i ‘âm-ı ilâhi ‘âlemi mest eyledi
Cām mest ü bâde mest ü sâķi-i ebrâr mest
- 18 Çün şarâb-ı cân-fezâ geldi bize ḥum-ḥânededen
Oldı anuñ ḫaṭresinden bu ser ü destâr mest
- 19 Çeng ü def hem ‘ûd ney ser-mest olub ider fiğân
Bu ḫarâbatuñ içinde söyleyen güftâr mest
- 20 Mest olub söyler ene‘l-ḫaḫ ‘aşq ile ‘âlemde çün
Ya‘ni ki Manşûr-ı ‘âşık ol bize ber-dâr mest
- 21 Mest gir şehr-i ‘aşķa gör Ḥaḫ’ı anda ‘ayân
Şûret-i ḫübân-ı ‘âlem çâr-sû bâzâr mest

²⁹² Mecmuada okunamadığı için Nesimi divanındaki şekli yazılmıştır.

- 22 Yedi gök hem yedi deryâ yedi muşhaf yedi haç
Luţf u Haqq'dan mest olubdur bi'at-ı cehâr mest
- 23 Devlet-i dil-dâre vâşıl oldu bulduğ da vişâl
Ėaflet uyğusından oldıç çünki biz bîdâr mest
- 24 Göñlümüz nûr-ı tecellî cismimedir küh-ı Tûr
Cânımız didâra karşı oldu Mûsâ-vâr mest
- 25 (Devr-i)²⁹³ Mehdi'dir hidâyet eyledi şâhib-zamân
Vechini Fażl itdi zâhir gün gibi ızhâr mest
- 26 Burka'ı yüzünden açdı zâtını kıldı 'ayân
Eyledi kevn ü mekânı nûr ile envâr mest
- 27 Cennet-i 'adnuñ gülistânında bülbüldür yaqîn
Nağme-i cân-sûzı her dem eyleyin tekrâr mest
- 28 **Ey Nesîmî** sırr-ı Haqq'ıñ maħremi sensin bugün
Söyledün kudret diliyle ma'ni-i esrâr mest

123a

Nesîmî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Kevşerüñ 'aynından aqar çeşme-i âb-ı hayât
Zulmetüñ devrânı ile aradan gitdi memât
- 2 Dâ'imâ Haqq söylerim çün Fażl-ı Haqq'dan olmuşam
Haqq benim hem mendedir Haqq âyet ile beyyinât
- 3 Tûbiyim hem selsebîlim hem benim cennât u hûr
Hem şarâbım hem ser-âbım hem şusuzum hem Fırât
- 4 Hem menüm Mûsâ ki âteş hem benim ânest nâr
Hem kelîmüñ Tûr'ıyım men hem temennâyım necât

²⁹³ Mecmuada okunamadığı için Nesimi divanındaki şekli yazılmıştır.

- 5 Genc-i pinhānım bu sırrı men ne pinhān söylemem
Cism ü cān kün fekānım vācib ile mümkināt
- 6 Şem‘iyim bu ‘ālemüñ hem şem‘ine pervāneyim
Mışr-ı cāmi‘ uş benim hem ma‘bed ile Sūmenāt
- 7 Hem benim manşūbe-i çarhı beğāyet oynayan
Bir dağı oynamadın hem eylerim ben hümāşāt
- 8 Hem benim Mūsi-i ‘İmrān hem benim Hāḫḫ’dan kelām
Hem benim la‘l ile mercān u şeker ḳāndim nebāt
- 9 Hem benim ins ü melek ü hem ademi ḫāk eyleyen
Bulmuşam hem ‘arş-i Raḫman cümle oldum kā’ināt
- 10 Levḫ-i maḫfūzum ḫurūfum ebcedim levḫim dağı
Hem ḫalīl’e Ka‘be oldum hem benim şavm u şalāt
- 11 Ādemim hem Ādem’e ḳıldım sücūd ez-emr-i Hāḫḫ
Ṭutmadı ol emri şeyṭān-ı la‘in oldı memāt
- 12 Mü‘minüñ ḳalbe şafāsı hem benim Ruḫü‘l-Ḳudūs
Hem şifātımdan olubdur ‘āleme nūr-ı necāt
- 13 Hem benim ḫaşr ile maḫşer hem benim yevmü‘l-ḫisāb
Hem bu yevmiñ sâ‘ati em olmuşam ehl-i kitāb
- 14 Nefsini her kimse kim bildiyse Hāḫḫ’ı bilür
‘Ārif-i Rabb oldı her kim yanaydı bildi şebāt
- 15 Bildi kim sensin **Nesīmī** senden özge kimse yok
Her yañadan bildi hem sensin bu envār-ı zāt

123b

Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cennet u ħūrī benim kevşer-i Tübā benim
Nārı vü nūrı benim hem şusuzam hem Fırāt
- 2 Kıble-i imān benim şūret-i Raḥman benim
Levh ile Qur'an benim hem orucum hem şalāt
- 3 Hücet-i bürhān benim Mūsā-i ' İmrān benim
Yūsuf-ı Ken'an benim Mısr ile kand-i nebāt
- 4 Genc-i nihān uş benim ' ayān-ı ' ayn uş benim
Cism ile cān uş benim vācib ile mümkināt
- 5 ' Arş-ı münakkaş benim yolcu ile yol benim
Hem ḥasenāt işlerim hem kılarum seyyi'āt
- 6 Bay ile yoḥsul benim yolcu ile yol benim
Kim ki bu manşübeyi oynamadı oldu memāt
- 7 Mülk ile mālīk benim muḥyī vü hālik benim
Mürşid-i sālīk benim ' ābid-i aşnām-ı Lāt
- 8 Kāf ile ' Ankā benim āb ile saḳā benim
Cümlede Ḥaḳḳā benim uşta bu şeş-cihāt
- 9 Ḥaşr ile maḥşer benim şāḥib-i kevşer benim
Hem gezerim der-be-der k'ehl-i zekātım zekāt
- 10 Şem' ile pervāneyim ḥaşr ile dūr-dāneyim
Mescid ü mey-ḥāneyim ma' bed ile Şūmenāt
- 11 Çerḥ-i mu' allaḳ benim fā' il-i muṭlaḳ benim
Ḥaḳḳ ile hem Ḥaḳḳ benim āyet ile beyyināt
- 12 Hem bitüren hem biten hem buyuran hem iden
Cümle benim cümle men dehr ile hem kā'ināt
- 13 Aḥsen-i taḳvīme çün kılmadı şeytān sücūd
Uyma aña secde kıllā' neti nüh-tāre sit

- 14 Kim ki dilâ âram ile ʿömrini şarf eyledi
Her günü ʿîd oldu ʿîd her gice Ẓadir ü Berât
- 15 Müʾmine müʾmin durur gözgü arıt göziñi
Tâ göresin sen seni zât olasin hem şifât
- 16 Nefsini her kimse kim tanımadı şübhesiz
ʿÂrif-i Rab olmadı yetmedi ol bî-şebât
- 17 Kendi vücūduñda gör ey Nesimî sen seni
Bildi yaqîn kendidir maẓhar-ı envâr-ı zât

124a

Ġazel- i Râsih-i Enderūnî

Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün Mefâʿ ilün

- 1 O şuhî itmedüñ bezm-i merâm-ı râm ben ıaldım
Cihân müstağrıķ-ı luţf oldu bir nâ-kâm ben ıaldım
- 2 Merâm-ı ʿaşıkânı hâme-i bahşı yekün itdi
Temeyyüzde mişâl-i noķta-i erķâm ben ıaldım
- 3 Hâbersiz büse-çîn olmaķdı neyse haţtı fikründe
Ay aŗşamdan toğub âzürde-i hengâm ben (ıaldım)²⁹⁴
- 4 ıalanlar daħl olunmaz ħalka-i zülfinde cânānuñ
ııyās-ı nefis idüb bildim ki bir eyyâm ben ıaldım
- 5 Haţ-ı ruhsarı şöhret buldı itdikce siyeh-rūluñ
Hulūşum gün gibi zâhir iken bî-nâm ben (ıaldım)²⁹⁵
- 6 Olanlar şevķ-i şubĥ-ı vaşla nâʾil oldu vaķtinde
Yine Râsih-i enis baĥt-ı reng-i şâm ben ıaldım

²⁹⁴ Bu dizede “ıaldım” redifi yazılmamış.

²⁹⁵ Bu dizede “ıaldım” redifi yazılmamış.

124a

Ġazel- i Rāsiḥ

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ne zamān zülf-i girih-g̃iri o ūḥuñ burılır
Dil-i miḥnet-zedeye 'uḳde-i ḥayret urılır
- 2 Göricek arada ebrūları ḥāl-i ceyšī
İki bāzū gibi ūarsam diyü birden ḳurılır
- 3 Sūkker-i la' l-i lebiyle kime ikrām idecek
Varub ol ūḥa ne taḳrīb ile bilmem ūorılır
- 4 ūavuluñ yoldan aman eṣbeh adalım geliyor
Tīg-ı ḥūn-riz-i nigāha nice ḳarṣu durılır
- 5 Ḥār u ḥāṣāk-ı ḡamuñ gitmedi ḥavz-ı dilden
Bilmem ābāna ne vaḳt mā-i muḥabbet durılır
- 6 Sürme deṣt-i hūnere eṣheb-i ṭab' uñ **Rāsiḥ**
Ne ḳadar tiz ise reftārı yine tiz yorılır

124b

Ġazel

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ūlün

- 1 Zülfüñ dökicek nāz ile ol māh cebīne
Seyr eyleyen ebr indi ūanur rūy-ı zemīne
- 2 Diḳḳat ile baḳ kākül arasındaki ḥāle
Düşmüş dolaṣur ūāh-ı Ḥabeṣ kiṣver-i Ćin'e
- 3 Ūftādelerüñ ḡün yūzi ḥiḳ görmedi bir ḡün
Bilmem 'aceb ey māh-ı münirim sebebi ne

- 4 Sūzān ola yüz nāz-ı ğamuñla dil-i zārım
Külhen gibidir āteş-i ḥasret ile sīne
- 5 Ḥūn-āb-ı dü-çeşmim variken şāhid-i ḥālīm
Da‘ vā-yı ḥulūş-ı dile ḥācet ne yemīne
- 6 Luṭf itdigūñ aġyāra nümāyān olunca
Şalduñ yeñiden ‘āşıkı bir āh ü enīne
- 7 İm‘ ān ile baġ **Rāsiḥ**’e inşāf it efendim
Gelmez mi görüb ḥālimi kāfir daġı dīne

124b

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Nāvek-i ğamzeye sīnem ne zamān karşı ṭurur
Her ḥadeng-i nighūñ tā hedef-i cāna urur
- 2 Baġıcaġ ḥaşyet ile merdümek-i çeşmūñden
‘Aks ile göñlüme bir noġta-i ḥayret oturur
- 3 Gelemez kâfile-i şevġ ü feraḥ semtimize
Şāh-ı ğam mülk-i dili leşker-i ḥasretle ḳorur
- 4 Yalñız ben miyim āteş-zede-i hicrānı
Sūz-ı cevriyle nice cān u cigerler ḳavurur
- 5 Ki yaġar ḳaşr-ı dili seyl-i sirişkim **Rāsiḥ**
Ki şerār-ı elem-i sīne ile dīde ḳurur

124b

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Şayd-ı mürğ-ı dile hâl-i ruḥ bir dâne imiş
Şâh-bâz-ı nıgehûñ kaçdı hemân cāna imiş
- 2 Aldadub yem dökerek şoḥbet iderdi evvel
Meger ol rāḥat-ı ‘ aşık gibi bigâne imiş
- 3 İtdigi va‘ deye baḫ eyledigi ülfete baḫ
‘ Aceb ‘ uşşâḫta hercāyi degil yana imiş
- 4 Hâşılı mûm şanurdum dil-i zârım bildim
Yanmağa şu‘ le-i ruḥsârına pervâne imiş
- 5 Dilde cem‘ iyyet-i ḫatır mı ḫalur **ey Râsiḫ**
Zülf-i endişeme engüşt-i ḡamı şâne imiş

125a

Ġazel

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fa‘ülün

- 1 Ümmîd-i vişâlûñle gönül ḫayli yalandı
Hicrân-ı ruḥuñla ne yaman âteşe yandı
- 2 Dil-bend-i ümîd olmaz idi va‘ dine ne’tsün
‘ Arz itdigi iḫlâş-ı firāvāna inandı
- 3 Fıkr eyleriken dün gıceyin sâḫil-i luḫfuñ
Ḫulyâ idüb ‘ ummân-ı ḡamuñ mi‘ de bulandı
- 4 Dil-dâre olub ‘ ârızuña el mi deger hıç
Baḫlatmağa dil zülfine ḫaylî oyalandı
- 5 Tahrîr idecek hâl-i ruḥ-ı zülfini **Râsiḫ**
Vaşf-ı deheninden ḫalemüñ aḡzı şulandı

125a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Neşter-i ğamzeñi ey meh reg-i cāna daldır
Aradan luţf it efendim bu hicābı ƙaldır
- 2 Bezm-i endişeye gelmiŝken amān ƙırma ŝaƙım
Dāmen-i luţfına ey girye-i ħasret ŝaldır
- 3 Sīne-i ŝāfi anuñ şehd-i muŝaffādan ŝāf
Lezzet-i la' li bal ama ne ' acāyib baldır
- 4 Gelme ŝaħrā-yı dile ey ğam-ı ħasret kerem it
Bari bir pārecik üftādeye meydān aldır
- 5 Kāsib-i güher-i ihlāŝ-ı niyāz ol **Rāsih**
Dür-i nā-süfte-i eŝküñ ƙazanılmış mālđır

125b

Ġazel-i Rāsih Efendi

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Göñülde mā-i muħabbet foƙur foƙur ƙaynar
Sirişk-i dīde-i ħāsret foƙur foƙur ƙaynar
- 2 Görüb ' adüvv ile germ ülfet oldıĝuñ o mehüñ
Ġamıyla girye-i ħayret foƙur foƙur ƙaynar
- 3 O rütbe hażm idemez yār ile raƙībi göñül
Henüz mi' de-i ğayret foƙur foƙur ƙaynar
- 4 Kemāl-i şive ile evc-i nāz-ı ülfetde
O māh-ı burc-ı leţāfet foƙur foƙur ƙaynar
- 5 Dehānını göricek teşne-leb olub **Rāsih**

İnā ' -i dilde Һarāret foқur foқur kaynar

125b

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' iün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Derün-1 dilde zahm-1 Һançer-i âteş-feşân hızlar
Müjeñde bir Һarafdan müy-1 cism şıyrı cınbızlar
- 2 Birer şır-i ner oldı Һamle-i pür-zür âh ile
Düşince mişe-zâr-1 hicrine Һaylî Һayaқ sızlar
- 3 O meh-rû Һatmamışdır süzen-i Һasret nedir bilmez
Ġılâf u Һabzına reng-i ruġ-1 zerdimle yaldızlar
- 4 Dem-â-dem ġün-1 dilden şu virür pinyâl-1 ġun-rîze
Anuñçün bu dil-i ġam-ġ'arı vaġsetle çuvaldızlar
- 5 Ne ġünâ fâriğ olsam da görince la' l-i mey-ġünün
[.....]²⁹⁶
- 6 Gehi şehd-i Һayâl-i vaşl ile maġtûţ olur ġöñlüm
Binâġüş-1 tefekkürde gehi zenbür-1 ġam vızlar
- 7 Ƨulû' itdikce evc-i fikre ol mâh-1 cihân-tâbım
Taġazzünle kaçар ebr-i Һicâba cümle yıldızlar
- 8 ' Arūs-1 nazmımı seyr eyleyen **Râsiġdir** elbetde
Ser-â-pâ şaġn-1 Kâġıd-ġâne'ye çıkmış bütün kızlar

125b

Ġazel

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa' ülün

²⁹⁶ Bu dize yazılmamış.

- 1 Mürğ-i hevesi lâne-i endişeden atdık
Şimdi yeñi bir şūh-ı hümâ-meşrebe çatdık
- 2 Sūz-ı dili âşâr-ı ğamı şanmasun ol meh
Dağ-ı güheni beriki dağ ile kapatdık
- 3 Ser-māye-i dükkân-çe-i fikr idi vişâli
Pāzâr-ı ferāgatde anı pūla şatdık
- 4 Hūmmâ-yı ğamuñ def için ey meh dōke cānı
Biz neşter-i nefret ile haylıce kanatdık
- 5 Āteşlere düş eyledi Rāsih teb-i hicri
Sūzān olarak pister-i endişeye yatdık
- 6 Hep hātr-ı aḥbāb için oldu bu şikāyet
Ġisūsı gibi şevke-i hicrānı uzatdık

126a

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' iün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Ḥasende gerçi o mihr-i cihān melek gibidir
Döneklık itmede ' uşşāķına felek gibidir
- 2 Nigāh-ı luḥfina ol tıfluñ aldanub baķınur
Sedād-ı merdüm-i çeşmim benim bebek gibidir
- 3 Viren ḥalāveti şirīn kelāmıdır bezme
O şāh-ı mülk-i melāḥat hemān nemek gibidir
- 4 ' Adüvvi rū-siyehe cüz 'i yüz virsen eger
Gözinde cāy ider ' aynı ile sinek gibidir
- 5 Gider mi kovmağ ile hiç raķīb-i kelb-nihād

O şuhûñ ardına düşmüş gezer köpek (gibidir)²⁹⁷

- 6 Benim ol dil-ber içün çekdigim cefâ **Râsih**
Mürâyî şûfileriñ çekdigi emek gibidir

126a

Ġazel

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ülün

- 1 Şarsam seni āgūşa alub boylı boyınca
Emsem lebün ey şūh-ı şeker-ḥand toyınca
- 2 Çāk eylerim elbetde giribân şekibi
Bendün çözüb ol serv-i gül endāmı şoyınca
- 3 Ol kızıyı çok görme koyında büyütürsem
Şor baḳ ki ne çekdim anı ol hāle koyınca
- 4 Geh nerd-i belāya düşürüb zār ider gehi
Bāziçe-i gerdün uyar insāna uyuyınca
- 5 Zāğ-ı siyehūñ ' aynıdır a' dā-yı siyeh-rū
Kim beslese sa' y eyler anuñ çeşmūñ uyuyınca
- 6 Çatsa n'ola başdan ḳara ol meh-veşe **Râsih**
N'eylersen it ey şeh diyerek vardı şoyınca

126b

Ġazel

²⁹⁷ Bu dizede “gibidir” redifi yazılmamış.

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Gönlüm o lāle ruḥdaki bŷy-ı vefāsı yoḡ
Reng eylemekdür 'ādeti ġayrı hevāsı yoḡ
- 2 Kim gördi ise böyle didi vech-i ṭavrını
Bir pādişāh-ı mŷlk-i ḡüsndür 'aṭāsı yoḡ
- 3 Rāh-ı ümīde sālīk ider gördiġin hemān
Lākin fezā-yı va' de senüñ māverāsı yoḡ
- 4 Gāhī tegāfŷl eyler o meh gāh nīm-nigāh
'Uşşāḡ-ı zāre hīḡ bu edādan belāsı yoḡ
- 4 Ḥŷsnüñ gören şu'ā'-ı meh ü mihri n'eylesün
Şemsüñ yanında şu'le-i şem'üñ ziyāsı yoḡ
- 5 Ol meh ne rŷtbe şŷḡ-ı hezār-āşinā ise
Sīnem gibi ol ġamzelerüñ āşināsı yoḡ
- 6 Ber-dāde-i belā vŷ ḡama dŷşdi kim göñŷl
Mecnŷn'üñ anda şöhret-i şīt ü şadāsı yoḡ
- 7 'Arz-ı ḡulŷş itme 'abeş zālīm oldıġuñ
Bir rŷtbe añladım ki begim ġālibāsı yoḡ
- 8 Bir ṭavr idersin 'āşıḡa kim dŷşmen eylemez
Ey meh bu rŷtbe 'işve vŷ nāzuñ şafāsı yoḡ
- 9 **Rāsīḡ** muḡiṭ ol gel ta'rif idüb didi
Gönlüm o lāle ruḥdaki bŷy-ı vefāsı yoḡ

126b

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Reşk virse çok mı şahbâ-yı lebüñ raht-ı dize
Bāde-nūş-ı ' aşkuña hem sāki hem mey hem meze
- 2 Korkarım ol gerden-i mirāta birden bakmağa
Ārzü-yı vaşla dā'ir belki bir şüret size
- 3 Meclis-i ' uşşāka ey şāki idüb ' arz-ı cemāl
Gel ' araqla naql-i şeftālū ile bezmi bize
- 4 Eyle çirk-i ihtilātından raqībūñ ihtirāz
Döndürir kālā-yı qadr ü şānuñı eski yüze
- 5 Bir nigehle nāle-i ' uşşākuñ añlar hikmetüñ
Ol teğāfül-sāza hiç lāzım mı ğayrı cerbeze
- 6 Dönse çün pergār o şūhuñ vaşlına üftādesi
Yan çizer başub ayak itmez temā'il merkeze
- 7 Halka-veş kaldı der-i luftında h'āhişle gözüm
Bāb-ı ümīdi vişāl-ı yāra dil oldu dize
- 8 Silk-i nazma güher-i vaşfuñ virir **Rāsih** senüñ
Sübha-i lü'lü' gibi taşsın ile elde geze

127a

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hāl ü zülfinden teşekkī eylemişdük biz size
' Ākıbet başdan çıkarduñ yüz virüp rağmen bize
- 2 Şafha-i levh-i hayāle öyle naşş oldın ki sen
Kudreti yokdur dil-i zāruñ anı bozub çize
- 3 Yok şu'ūr-ı nuşka kudret bir işāretle gezer

- Döndi ‘aşkuñla göñül ey şūh serssem dilsiz
- 4 Zūlm-i ğamzeñden şikāyetler iderdim ben saña
Bir gice ey şāh-ı hūbānım otursağ diz dize
- 5 Al ele luḡf eyleyüb şadrane-veş göñlüm ki sen
Silk-i nazma güher-i vaşfuñ senüñ **Rāsih** dize

127a

Ġazel

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 1 Pergār-ı şun‘ uñ evveli āhir degil midir
Āşār-ı mümkünān devā’ir degil midir
- 2 Dolāb-ı iltifāt medār-ı Muḡammed’i
‘Āşī şuyında ümmete dā’ir degil midir
- 3 Alūde sādegiligi sūdı sirişke vir
Telḡ-āb-ı tövbe şūy-ı kebā’ir degil midir
- 4 Ol ser ü ḡāmetüñ bu ḡadar nāz u cevri ile
Taḡmāl-i minneti bize ağır degil midir
- 5 Münkirlere i‘āde-i ma‘düm şūreti
Mirāt-ı nev-bahārda zāhir degil midir
- 6 Ālüfte teşne hūşe-i engūr kāsede
Şavmı fedā idüb çıkacak yer degil midir
- 7 Şūrettedir ta‘addüd-i emvāc **Şābitā**
Ma‘nā-yı baḡr-ı vaḡdete baḡ bir degil midir

127b

Ġazel

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Şihhat-ı refik rāh-ı misāfir degil midir
Bürhān bu müdde' āya sāfir degil midir
- 2 Medlül-ı vaz' fā' ide-i iştikāk iken
Kibrüñ kebāde nisbeti zāhir degil midir
- 3 Hıaşmina ehl-i ' acz idemezse muķāvemet
Tertib-i inkisāre de ķādir degil midir
- 4 Olsa ' aceb mi sāl-ı ' ibādet fużüldan
Ser-māye-i vücūd-ı ' anāşır degil midir
- 5 Olsun mı dil firifte zinet vücüddan
Düş-ı ferāğa şāl u ' abā yer degil midir
- 6 Ay-ı nişāb-ı ' āķıbet endişe-i umūr
Ol daķı fikr ğāyete āķir degil midir
- 7 Zāhid ķo ta' n bī-mezeyi **Rāşid'e** şaķın
Nüş-ı mey itmesün dime şā' ir degil midir

127b

Ġazel

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Cemāl-i pākine mecbūr bir dil-berde āyine
Yüzinden dā'imā mesrūr bir dil-berde āyine
- 2 Hudā hıfz eylesün dest-i haķāretde kırılmaķdan
Niğāh-ı luţfına mağrūr bir dil-berde āyine
- 3 Perişāni-i hüşn-i şüret-i āmāle bā' işdir
Şaķın kim olmaya meksūr bir dil-berde āyine
- 4 Bulınmaz işte baķ bir çıkısa böyle kıt' a-yı maţbū'

- Ber-i şāfuñ gibi billūr bir dil-berde āyīne
- 5 Tayanmaz şīşedir ĥor ĥullanılmaz zātı nāzıkdir
Şu iki vechle ma‘ zūr bir dil-berde āyīne
- 6 Şikest itseñ de dest-i i‘ tibārından bıraĥmazsın
Ĥarāb ama yine ma‘ mūr bir dil-berde āyīne
- 7 Sa‘ īd-āsā maşūn olsun kederden her dü-‘ ālemde
Şafā-yı ĥalb ile meşhed-i bir dil-berde āyīne

128a

Ėazel-i Taẓmīn-i ‘ İzzet Mollā

Fe‘ ilātūn Fe‘ ilātūn Fe‘ ilārūn Fe‘ ilūn

- 1 Ėār-şad zaĥme düĥār olsa bulur ĥāresini
Tāli‘ i yār olanuñ yār şarar yarasını
- 2 Yüz bulub yüz ĥadar ‘ aşık yüzine yüz sürmüş
Var ise luĥfa sezā var ider āvāresini
- 3 Gül yüzi geldi ĥoyub bāde-i gül-sūĥte gibi
Ĥār-ı şūĥ ĥār-ı ĥama bülbül-i ĥam-ĥārasını
- 4 Ėıl ĥadar ĥılma naẓar ĥıl ile ĥal beni bul
Ey şabā bir aralık gel ara zülf edasını
- 5 Göz göz olsa bile gözler mi gözi ĥayrı tabīb
Tāli‘ i yār olanıñ yār sarar yarasını
- 6 Şekl-i teşlīsde aşdım dür-i eş‘ āra Sa‘ īd
‘ İzzetūñ mışra‘ -ı vālā-yı güher-pāresini
- 7 Bir ĥazeldir iki taẓmīn-i müşelleş evc beyt
Şā‘ irüñ derūn ĥılar dīde-i nezzāresini

128a

Ġazel-i Sābık-ı Enderūnī

Mef'ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 İtdi cülüs taht-ı dile pādişāh āh
Dāġ-ı derūna açdı beni şāh-rāh āh
- 2 Bedr-i müniri şanma felekdir hilāl iden
Tutmuşdır ey başındaki dūd-ı siyāh āh
- 3 Ola bahār-ı hüsne karşı fenāda neş
Şevk eder oldu şahn-ı dilinde giyāh āh
- 4 Gerd-i ruġında zāhir olan ceş-i haḫ degil
Aḫbār-ı hüsni eyledi şücün siyāh āh
- 5 Dāmān-ı şām-ı zülfini çāk itmek işimdir
Vaḫt-i seḫerde eylese **Sābık** saña āh

128b

Ġazel-i Vāşıf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 O ḫudretten mūkaḫḫal çeşmüne dil-beste āhūlar
Nigāhuñdan oḫurlar nuşa-i efsūmı cādūlar
- 2 Gice ser-mest iken gül-şende olmuş nūkhet-i zūlfüñ
Meşām-ı ehl-i aşkı eyliyor ta' ḫir-i şeb-būlar
- 3 Naşib-i āġniyādır ihtiyāc erbābınuñ naḫdi
Olur deryāya cārī ol sebebden sū-be-sū cūlar
- 4 Ḥaḫiḫatde mecāzı itme isti' māl her yerde
Ruḫuñ ister mi ġāze hiç diler mi vesme ebrūlar

- 5 Muşanna‘ bir ğazeldir Es‘ad’ı tanzīrdir **Vāşıf**
Sezādır itseler taḥsīn bu nazma suḥan-gūlar

128b

Ġazel-i Es‘ad

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Dil-i Mecnūn’ımı bend eyledi zincir-i ğisūlar
Ne efzūn itdi bilmem sevdiğim ol çeşm-i cādūlar
- 2 Degil āvāre-i kūh-ı beyābān olma bihūde
Bütün dīvāne-i çeşm-i fiten-sāz gider āhūlar
- 3 Dil-i bīmār-ı āteş-zārıma te’sīrden ḳaldı
Efendim bār-ı zehr-i germi-i ‘aşḳuñsa dārūlar
- 4 Görinmez māverā-yı nūr-ı ḥūrşid-i muḥabbet kim
Bilünsün dildeki esrār-ı pūr-sevdā-yı meh-rūlar
- 5 Oḳunsa bu ğazel meclis müheyyā olsa **Es‘ad’ā**
Ḳopardı her ṫarafdan na‘ra-i mestāne yā hūlar

128b

Ġazel-i Vāşıf

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilārün Fe‘ilün

- 1 Ele taḳbīl-i leb-i la‘l-i teri pay düşer
Dest-būsı düşemez düşse bize pāy düşer
- 2 Düşmesün yoḥsa ḥadeng-i nigeḥūñ sīnesine
Dest-i Behrām’dan ey ḳaşı kemān yay düşer
- 3 Keyf-i bādeyle kef-i dīde-i ser-ḥūşuñda

- Hañcer-i ğamzeñi kim görse deyüp hây düşer
- 4 Bölüb iqlīm-i dili alsa giray-ı ğamzeñ
Çeşm-i Cengiz'üne nīm ũlke-i Noğay düşer
- 5 O meh muṭrib uşũliyle miyān-bendũn atub
Ġurre-i ħusn ile evce ıkıyır ay düşer
- 6 Şaramam vuşlatını itmeyecek istimzāc
Baña izn isteme ey şũh saña rāy düşer
- 7 Ġüsne maĝrũr olub itme gedāñı taḥķir
İc tibārından olur dem ki begim pāy düşer
- 8 Ġayrı terk eyle ki şer itmeyesin dimek ' abeş
Bir ħayır ola mu' ādil dü şere cāy düşer
- 9 **Vāşıf** ol mertebe zārım ki kef-i ney-zenden
Dem olur nāle-i cān-gāhım ile nāy düşer

129a

Ġazel-i Vāşıf

Mef' ũlũ Mefā' ilũ Mefā' ilũ Fa' ũlũn

- 1 Her mũyũñ arayub ŧaradım şāneden evvel
Yok zũlfũne dũşmũş dil-i divāneden evvel
- 2 Bir şeb ki vire bezme ziyā şem' i cemālũñ
Kim cān atamaz āteşe pervāneden evvel
- 3 Rengin bir edā var idi sende begenũrdim
Ey şũh bu reftār-ı levend-āneden evvel
- 4 Sarhoş olayım bir ayak evvel diyũ yāruñ
Öpdim lebini bezmde peymāneden evvel
- 5 Seyr eyler iken ħāl-i ruħuñ ṭurraña dũşdi

- Üftâdeñe dâm oldı gönül dâneden evvel
6 Her şubh çeker sîneye bir serv-i hırâmı
Erbâb-ı riyâ şubha-i şad dâneden evvel
7 **Vâşif** bu zemîn-i nevi ‘ arz eyle muhîte
Tanzîr ider ol Râsih-i ferzâneden evvel

129b

Ġazel

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilârün Fe‘ ilün

- 1 Hüküm-i taqdîrde hüşyâr ile gâfil birdir
Kısmet-i rûz-ı ezel ‘ âlim ü câhil birdir
2 Sû-yı tevfiķde endâze vü mizân olmaz
Feyz-i Mevlâ’ya göre nâķış-ı kâmil birdir
3 Kuvvet-i tâlî‘ e baķ istemez isti‘ âdi
Manşıb-ı devlete nâ-ķâbil-i ķâbil birdir
4 Hâķķ’a teslîm olagör sa‘ y ile olmaz devlet
Olsa tevfiķ-i Hudâ maķdem-i kâhil birdir
5 Bir olur ‘ adl-i İlahîde Süleymân ile mûr
Der-geh-i Hâķķ’da hemân şâh ile sâ’il birdir
6 Gene erbâb bilür ehl-i kemâlün ķadrün
Bezm-i cühhâlde hisân ile bākıl birdir
7 ‘ **İzzetâ** rahmet-i Hâķķ nîk ü bede yeksândır
Yağsa bārân-ı kerem baķr ile sâhil birdir

129b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilārün Fe' ilün

- 1 Ğarezüñ hâtır-ı bî-çāreye şefkat degil
Bildüñ ey meh seni şimden gerü hācet degil
- 2 N'ola Mecnün gibi rüsvā-yı cihān oldumsa
Şehr-i ' aşk içre bu işler yeñi ' ādet degil
- 3 Dile āyā ki o hūrşid-i kerem toğmaz mı
Şubh-ı maṭlab dağı ferdā-yı kıyāmet degil
- 4 Ādeme böyle cefā lāyık' u-llāh olmaz
Ser-i kūyuñ şanemā mūcib-i cennet degil
- 5 Ğālib üftāde düşmüşse tegāfül elde
Hālūñ ' arz eyler o maqşūdı şikāyet degil

129b

Ğazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilārün Fe' ilün

- 1 Mürğ-i dil şayd olacağ mertebe ahmağ degil a
Halka-i zülf-i siyāhı o mehüñ fağ degil a
- 2 Seyr idüb raqş-ı hırāmuñ nice azmaz şofı
Gören ey meh seni oynar bile azmağ degil a
- 3 Ne kırsın iki de bir de benim hâtırımı
Göñlüm ey tıfl-ı ziyān-kār oyuncağ degil a
- 4 Bu naşıl būs idiş ey zāhid-i bed-ħarcasına
O büt-i ğonce-femüñ gerdeni qağmağ degil a
- 5 Dāstānım niçün ışğādan idersin ibā
Kışsa-i ' aşkdır āvāze-i laqlağ degil a
- 6 Dil-bere cāzibedir ħüsn ü edādan maqşūd

Mîve dir lâzım olan nohuda yaprak degil a
7 Göñlüñ olursa da olmazsa da vaşla şağ ol
Vāşıfuñ saña ricā itmesi muṭlağ degil a

130a

Ġazel

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ūlūn

1 Luṭf it begim āgyār içün ' aşık atılır mı
Āşıkla maḥabbetde hiç ' aşık atılır mı
2 Geç furtuna-ı hūzn ü ğamı zevrak-ı meyle
Varken bu gemi ḳulzüm-i derde batılır mı
3 Yumşak görünür şimdi şuyı ol bütüñ amā
Bilmem ki alub göñlümi sonra ḳatılır mı
4 Açub o güli dīde-i ḥalka diken olma
Bir gonca içün çeşm-i hezāra batılır mı
5 Çarparmı idüñ göñlümi ūlfet ideyim de
Ādem peri-zādıyla ḳarılır ḳatılır mı
6 Devrān derilir bir yere ' ālem ḥasedinden
Ol mehle fülükde tek ü tenhā yatılır mı
7 Dükkānda şı' r meşḳ olamaz gel eve öğren
Pāzārda kālā-yı ma' ārif şatılır mı
8 Gel baḥş açalım ' İzzet Efendi'ye su'āl it
Vāşıf begüñ āşarı yabana atılır mı

130b

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ham itdi kâmetim ol çin-i ebrû gösterişcekler
‘ İtâb eyler yüzinde vech-i ihsâna görüşcekler
- 2 Ne tûñiden ne bülbülden işitdim bezm-i gülşende
O lüknetler o şeker handelerle söylişecekler
- 3 Yüzün göstermemek yüz virmemektir mihre maşşûdı
İdüb destüñ niķâb ol nâz-ı naḥvetle gülüşcekler
- 4 Revâc-ı kadr-i ḥüsnüñ kaçd ider ‘ uşşâk-ı nâlâna
Tecâhül eyleşecekler bilişler bilmeyişcekler
- 5 Helâk itdi beni bâziçe-i tıflar seni ‘ Ārif
Şaded kûy-ı niyâz-ı vaşla geldikce çelişcekler

130b

Ġazel

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilârün Fe' ilün

- 1 İtmedi gitdi eşer nâle-i cân-gâh saña
Merḥamet virmedi mi Ḥazret-i Allâh saña
- 2 ‘ Āķıbet ‘ ömrimi ḥüsnüñ gibi itdüñ itlâf
Kaldı ser-mâye hemân âh baña vâh saña
- 3 Nâlem itmiş seni ḥ`âbide-i ḥ`âb-ı naḥvet
Zannımâ ninni gelür âh-ı seḥer-gâh saña
- 4 Beni şâd eylemedüñ bir kere inşâf eyle
‘ Acabâ n'eyledim ey tãli' -i bed-ḥ`âh saña
- 5 Dögünür bi-ḥaberâna reviş elbetde **Sa' id**
Râh-ber olsa gerekdir dil-i âgâh saña

130b

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilārün Fā' ilün

- 1 Zār u ḥ'ār-ı mübtelâ bir nây bir ben bir gönül
Şür u ser rüsvâ belâ bir nây bir ben bir gönül
- 2 Ḥâki' ül-aḥvâl ḥâki ḥâl-i şâki-i melâl
Çâk u bâl u ibtilâ bir nây bir ben bir gönül
- 3 Dil hevâ-dâr u fiġân mu' tād dīvân-ı nijâd
Ser-nihâd-ı her қаzâ bir nây bir ben bir gönül
- 4 Nâle-zen cândan bezen elden ele dâ'im gezen
Bir miḥen derd âşinâ bir nây bir ben bir gönül
- 5 Zerd-rû vü merd ü ḥür verd u cû bülbül gibi
Derd-gû âteş-serâ bir nây bir ben bir gönül
- 6 Baġrı yanık çevre қanıқ luṭfuña lâyıқ olan
'Âşık-ı sūziş nevâ bir nây bir ben bir gönül
- 7 Pey-rev-i râ'if rumûzı kâşif-i 'ârif **Sa'îd**
Vâkıf-ı rengin edâ bir nây bir ben bir gönül

131a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilārün Fe' ilün

- 1 Dil şikest kıldı yine naḥve-teg ey mâh seni
Қorқарım incide bir âh-ı seḥer-gâh seni
- 2 Baқmazam cümle cihân ḥürî melekke ṭolsa
Seni özler dil-i şeydâ seni billâh seni

- 3 Baḡ taḡammül mi gelür ehl-i dilüñ çekdigine
İdeyim bir gicecik ḡälime āḡāḡ seni
- 4 Ne imiş rāḡ-ı maḡabbet görüb inşāf eyle
Eyleyim ey dil-i miḡnet-zede hem-rāḡ seni
- 5 Söyle cürmüm ne ezelden beni itmiş saña ḡul
Eyleyen mülket-i ḡüsne güzelim şāḡ seni
- 6 Yāri incitmeme şartıyla gelürsen ne güzel
Yoḡsa dil-ḡir iderim sīnede ey āḡ seni
- 7 ‘Aşḡla ḡayli zamān ki ‘aceb üns itdün
‘İzzet ol yārdan ayırmaya Allāḡ seni

131a

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilārün Fe‘ ilün

- 1 Kılıcı ḡanlı eli ḡanlı deliḡanlı güzel
Deşt-i işveye ‘aşiret begi Türkmānlı güzel
- 2 Bir ‘abā-pūş u yavuz atlı vü Baḡdād pūşili
‘Alevī-kīş-i dervīş-dil-i ‘Oşmānlı güzel
- 3 Göricek dūrdan ‘uşşāḡa belālar ḡızarur
Şemseli āl ḡapuḡ āteşi ḡaftānlı güzel
- 4 Utanur görse eger ḡüsn-i edāsın Şirīn
Öyle ser-tā-be-ḡadem pür-edeb erkānlı güzel
- 5 İtmez iḡbāl-i ḡabī‘ at ki sevem ḡayrileri
Var iken Ġālib o teg mu‘teber ‘unvānlı güzel

131b

Ġazel

Müte' failün Fe'ülün Müte' failün Fe'ülün

- 1 Yine zevrak-ı derūnum kırılıb kenāra düşdi
Tayanur mı şışedir bu reh-i seng-sāre düşdi
- 2 O zamān ki bezm-i cānda bölüşüldi kāle-i kām
Bize hışse-i maḥabbet dil-i pāre pāre düşdi
- 3 Gehi zīr-i serde desti geh ayağı koltuğında
Düşe kılka ḥaste-i ğam der-i luḫf-ı yāre düşdi
- 4 İrişüb bahāra bülbül yeñilendi şoḫbet-i gül
Yine nevbet-i taḥammül dil-i bī-ḫarāra düşdi
- 5 Meh-i burc-ı 'arızında gönül oldı ḫāle mā'il
Baña kendi ḫālī' imden bu siyeh sitāre düşdi
- 6 Süzilüb o çeşm-i āhū didi zevk-ı vaşla yā hū
Bu degildi niyyetim bu yolum intizāre düşdi
- 7 Rāh-ı Mevlevī'de Ġālib bu şıfatla ḫaldı ḫayrān
Kimi terk-i nām ü şāna kimi i' tibāre düşdi

131b

Ġazel

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa'ülün

- 1 Üftādeligi bu dil-i vīrān yapa düşdi
Ḥum-ḫānede bir kāfir-i ḫüsne ḫapa düşdi
- 2 La' l-i nemekīnün unudub sīnesin öpdim
Mellāḫ-ı maḥabbet ğalaḫ itdi şapa düşdi
- 3 Dil taḫta-i meşḫ olmuş iken tīr-i cefāya

- Tatar nigeh-i gārete geldi çapa düşdi
4 Gitmezdi bileydi bu kadar semt-i hilāfa
Şeyhūn yolu mey-ḥāneye vardı şapa düşdi
5 Sābit daḥı çevgān-ı kalemle gezinürken
Gālib yetişüb gūy-ı edāyı kapa düşdi

131b

Ġazel

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

- 1 Çeşmüñde gerçi sihr ü beyān söylerim saña
Vaşf-ı lebüñde şıḥḥat-i cān söylerim saña
2 Sengin-dilān u mısrā' -ı sengin-i ehl-i derd
Rāh-ı suḥende işte nişān söylerim saña
3 Bir gün olursan iki gözüm sende ' aşka yār
Bu mācerāyı o zamān söylerim saña
4 Bu va' d-i buse gibi şeker çignedi gönül
Şirīn ü dil-nişin yalan söylerim saña
5 Esrār-ı ' aşk fāş degildir Ḥudā bilür
Bu rāz bī-vuḳūf-zebān söylerim saña
6 Ey ' aql çāre varsa eger derd-i ' aşıkā
Kindir dil-i nizārım olan söylerim saña
7 Şordum o şūḥa bā' iş-i āhuñ nedir didi
Gālib tehālūk itme inan söylerim saña

132a

Ġazel

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ol ğamze-i ğurūr ne 'ālemeddir 'aceb
Hiç itmedi zuhūr ne 'ālemeddir 'aceb
- 2 Olmaz bedid āyine-i cām-ı Cem'de hiç
Ol sīne-i billūr ne 'ālemeddir 'aceb
- 3 Şormaz şafā-yı 'ālem-i āb içre ğamzesi
Rindān-ı bī-ħuzūr ne 'ālemeddir 'aceb
- 4 Nevbet deger mi meclis-i 'uşşāka gelmege
Ol neş'e vü sürūr ne 'ālemeddir 'aceb
- 5 Oldı hevā-yı zülf ile dil tārümār-ı ğam
Cem' iyyet-i sürūr ne 'ālemeddir bilmem
- 6 Fikr-i ğadūñle fitne şalaydı kıyāmete
Hengāme-i sürūr ne 'ālemeddir bilmem
- 7 Çokdan sevād-ı ğalb-i ğarābına **Ġālib'ūñ**
İtmez neşāt 'ubūr ne 'ālemeddir bilmem

132a

Ġazel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Tāb-ı sevdā-yı ğaţuñ dirsem eger baht utanur
Mebħaş-ı silsile-i zülf açılır söz uzanur
- 2 Leb-i la'li baña nuql oldıĝını naql itsem
Mey-i gül-reng ile cām-ı Cem'ūñ aĝzı şulanur
- 3 Gün toĝar meclis-i 'uşşāka şeb-i ğayretde
Her ne sâ'at ki o ħürşid-i şabāħat uyanur
- 4 Ne gerek eyler isem dirhem-i dāĝı işār

- Ser-i bāzār-ı maḥabbetde biri beş kazanur
- 5 Ol ider seyrini bu ḥāne-i şad-naşuñ kim
Şāf āyine gibi gördigi renge boyanur
- 6 ‘ Acebā dāğdağa-i cāha düşen bî-çāre
Terk-i āsāyış-i ser-māye-i devlet mi şanur
- 7 Kec-nihādān bulur rāst suḥandan kuvvet
Pir-i ḥam-geşte qadı gör ki ‘ aşāya tayanur
- 8 Küleh işkeste siyeh mest ü şemşir-be-dest
Qahramān-ı nigh-i çeşmüne kimler tayanur
- 9 Nice kızsun yüzümüz ‘ arz-ı merām eylemege
O gül-i bāğ-ı ḥayā geh açılır geh kapanur
- 10 Ruḥ-ı gül-günüñi öpdürmege va‘ d itmişdün
Mekr ü ālün dil-i divāne ne bilsün inanur
- 11 Āteş-i ‘ aşqda maḥv itmege çār ‘ unşurını
Dört yanında kemer-i ḡayreti merdān kuşanur
- 12 Qadr kemdir veli ma‘ nā-yı suḥan zāhirdir
Ne kadar bilmese de ḥalk ḥüner-mendi tanur
- 13 Vaqt-i bāziçe-i ḡaflet mi olur şandın sen
Vaqt olur kim dil-i divāne de ey çarḥ utanur
- 14 Lafz-ı rengin degil cümle-i şir-i ṭab‘ ım
Esb-i şebdiz-i qalem gördigi dem kan kuşanur
- 15 Ḥazret-i Neş‘ et’e tā pey-rev olunca **Ġalib**
Ḥāme vādī-i belāgatda daḥı çok tolanur

133a

Ġazel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 1 Tār-ı zülfüñ olalı boynuma ey yâr kemend
Micmer-i ‘aşka yanar bu dilimiz hemçü sipend
- 2 Teşne-leb gönce-i pejmürde-şifat çeşme-i nâz
Lâle-teg bağırı yanık olmuşam ey cevr pesend
- 3 Güli ruhsârîña bir bülbül-i feryâd-keşim
Serv-âsâ çemen [.....]²⁹⁸ oldum pâ-bend
- 4 Mübtelâ-yı gam-ı hicriñe olub rencûrum
Bu gelüb mişl-i kemân kâmetim ey serv-bülend
- 5 Ğayr ile yâr oturub itme şaşın ülfet kim
Nâz-keşlikde dağı var mı **Fürûġi’ye** menend

133a

Ğazel

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fa‘ülün

- 1 Çekdim yaķasın gerden-i aġyâra yapışdım
Ğavġâ büyüdi dâmen-i inkâra yapışdım
- 2 Sözüñle idüb kâviş-i gencîne-i ümmîd
Bir şervet-i câvide sebep-kâra yapışdım
- 3 Muhtâc-ı hacâmet olacaķ mertebe umdum
Germiyyet ile şîşe gibi yâre yapışdım
- 4 Ümmîd-i nigâhıyla ki nergiscilik itdim
Açıldı gözüm bir iki dinâra yapışdım
- 5 Mestâne hırâmuñ göricek serv mişâlî
Reftâre mecâl olmadı divâra yapışdım

²⁹⁸ Mecmuada bu kelime tahrip olduġu için okunamamıştır.

- 6 Şirretle rakīb üstüme vāfir yalan atdı
Cürm ü günehim perçem-i dil-dāre yapışdım
- 7 **Şābit** gibi evvel alub eşmekle vuzū^ı
Şoñra öperek muşhaf-ı hisāra yapışdım

133a

Ġazel

Mef^ıülü Mefā^ıilü Mefā^ıilü Fa^ıülün

- 1 Geh bāde içür zāhide sākī geh ^ıarağ baş
Mestim tıramam dirse ^ıaşasıyla tayağ baş
- 2 Başmağ şadında bu gice muhtesib ammā serv
Ey duğter-i rez meclise başdırma ayağ baş
- 3 Bir tāze kabağ başdı ile meclis-i meyde
Ey muğ-beçe mest-i harīfāne kabağ baş
- 4 Mey-ğānede bir başına sultāndır andal
Ey pır-i muğān bir iki şāh şāne çanağ baş
- 5 **Şābit** gibi pırāne düşüb vādi-i nazma
Pāy-ı taleb-i ħāme ^ıaşāsın kaçarağ baş

133b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Halk şırtında görüb cāme-i nev-^çid ideriz
Bizde pīrāhen-i dāğ-ı ğam-ı tecdīd ideriz
- 2 Vechi var didigimiz seng-i sūtün ehli
Hıttā-i salṭanat-i ḥüsnüñe taḥdīd ideriz
- 3 Yerde qalmaz gözimiz yaşı bizim şeb-nem-vār
Şevk-ı didāruñ ile vāşıl-ı ḥürşid ideriz
- 4 Ğama cānım diyerek şarılalım nāza çeker
Sīneden belki bu taqrīb ile te' bīd ideriz
- 5 Pend-i Mecnūn diñle ṭāli' -vār ü nemze
Nühul-ı tūbayideyiz valih cāvīd ideriz
- 6 Bād-gīr açdı dile tīg-ı sitem luṭf itdi
Şimdi ol revzeneden sīni-i tebrīd ideriz
- 7 Ebr-i nisān rebī' virdi cemādāta ḥayāt
Nağme-i ney bülbul-i taşvīrden ümmīd ideriz
- 8 Dār-ı Hakk'dır saña taḥkīk bu vādi **Şābit**
Bir daḡı şimdi senüñ semtine taḳlīd ideriz

133b

Ğazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

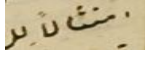
- 1 N'işlesem nide dil-i ḥastama bilmem ne'tsem
Zehr ise işledemez zaḥmına merhem itsem
- 2 Beni ḥummā-yı ğam u miḥneti çok incitdi
Ṭutsam ol şūḡı biraz örsilsem incitmesem
- 3 Tā leb-i ḥavzda ṭurmuş varub ol serv-i revān

- Varsam ardından uşul ile dokunsam itsem
4 Onma bitme dir iken şâ' ika-i âteş-i âh
Dâne-i eşk ' aceb dir mi ki ölsem bitsem
5 Bu harâbâtda **Sâbit** olamam sultânım
Dil-i virânemi yapsañ da yıılısam gitsem

134a

Ġazel-i Reşid Efendi

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nâm-daş-ı hazret-i şadık ekber-i zât-ı münir
Ya' ni bu Bekir Beg Efendi kim ol reviş zamir
2 Remz-i pendiyile fakire viridi bir zengin gazel
Tenbih-i imâsı tahmîs olduğıñ bildim fakir
3 emr destime aldım hâmeyi
Kalb-i tahmîsinde bir kûb kahve-i şî' rim şa' ir
4 Nezd-i ' irfânuña ' arz eylemege haddim degil
Lîk re'y-i luḫfi ile eyledim tanzîm haḫir
5 ' Âfiyetle Hazret-i Allâh ide ' ömrün füzün
Yoḫsa qalmaz çâkerün kuşurına çün kim keşir
6 Bir şenâ-h'ân-ı şehen-şâh-ı cihânım şıdk ile
Bil bunı ez-dil ü cân bu ' âcizinden ey emir
7 Şaçma lâf açma güzâf kaçma şefâfdır sözlerim
' Afv idüb her lafzımı noḫşânıma ḫurde megir

134a

Ġazel-i Nedim

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 La' l-i nābuñ çāşnī-senc-i i' táb itmez misüñ
Luţf idüb qahr ile olsun bir hitāb itmez misüñ
- 2 Qāmetüñ seyr eyle inşāf it o bālā mışra'ı
Zāhidā sen şā' ir olsañ intiḥāb itmez misüñ
- 3 Perde-pūş olduqda ḥaṭ ruḥsāruña fikret hele
İtdigin işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misüñ
- 4 Gāh engüşt-i muḥannāsuñ gehi la' lüñ emüb
Dāne-i ' unnāb ile nūş-ı şarāb itmez misüñ
- 5 İşte şubḥ oldı amān mestānesin kāfir yeter
Ba' d-ezin bir laḥza meyl-i cām-ḡ'āb itmez misüñ
- 6 Yok mı bir luţfuñ **Nedīm-i** zāruña ' id üstüdür
Defter-i hicrānı cānım ḥesāb itmez misün

134b

Ġazel-i Nedīm

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mest-i nāzım kim büyütdi böyle bī-pervā seni
Kim yetiştirdi bu güne servden bālā seni
- 2 Būydan ḥoş renkden pākizedir nāzük tenin
Beslemiş koynuñda gūyā kim gül-i ra' nā seni
- 3 Gülli dībā giydüñ ammā qorqarım āzār ider
Nāzeninim sāye-i ḥār-ı gül-i dībā seni
- 4 Bir elüñde gül bir elde cām geldin sāḳiyā
Qanğısın alsam güli yāḥūd ki cāmı yā seni
- 5 Şandım olmuş ceste bir fevvāreden āb-ı ḥayāt

- Böyle gösterdi baña ol kaçd-i müsteşnâ seni
6 Ben didikce böyle kim kıldı **Nedîm**'i nâ-tüvân
Gösterir engüşt ile meclisdeki minâ seni

134b

Nâbî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Saña beñzer felegüñ mihr-i dıraşşân mı var
Mihrüñ añılmağa yanuñda meger cānı mı var
2 Āh idersin diyü incitme dil-i bīmārı
Derd-mendüñ meger āh itmege dermānı mı var
3 Ceng-cüyāne o ser-mesti gören yollarda
Siper-endāz-ı niyāz olmadan āsānı mı var
4 Girih-i mū dil alur gerden-i kāfūr orada
Baçalım (şāhlı)²⁹⁹ beyāz üstine fermānı mı var
5 Aña göñlüm gibi āyīne gerekdür **Nâbî**
Şehr içinde meger ol āfetüñ aqrānı mı var

134b

Tanzîr-i Şābit

---

²⁹⁹ Mecmuada “şāhlı” kelimesi yazılmamış. Burada metin tamiri yapılmıştır.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 1 ‘Āşıkuñ dūzaḥa ber-vaḳf olacaḳ cānı mı var
Ġallesi külhene işler dil-i sūzānı mı var
- 2 İştir ğussayı ḳaldırmağ için ḥātırdan
Çekelim et ḳulağımı düre tābānı mı var
- 3 Beñzeseñ ḳanı gelür vechi ile bāde içer
‘Āşıkuñ beñzine bādeyle gelür ḳanı mı var
- 4 Yine dürr nāzişi Rıdḅvān-ı behiştüñ cānā
Dehenüñ gibi simātında nemek-dānı mı var
- 5 Şahneden pır-i muğān muğ-beçesini şaḳınur
Yoḥsa şeyṭān alacaḳ kāfirüñ imānı mı var
- 6 Ḥāzret-i Nābī-i üstāda nazıre dimege
Şābit-āsā Ḥaleb’üñ merd-i sühen-dānı mı var

135a

Nābī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 1 Beni dil-ḥasta görüb çeşmüñe nem gelmez mi
Ya peşimāni-i evzā‘ -ı sitem gelmez mi
- 2 Sen de inşāf it ey āfet-i biğāne-nevāz
Ġayr ile şoḥbetüñ insāna elem gelmez mi
- 3 Heves-i kām ile biz bunca şitābān oldıḳ
O da āyā bize bir iki ḳadem gelmez mi
- 4 Ey düşen dā‘ iye-i vaşf-ı dehān-ı yāre
‘Acebā ḥātırıña rāh-ı ‘adem gelmez mi
- 5 Rāyegān olmaya mı yine metā‘ -ı maḳşūd

Nābiyā kâfile-i luṭf-ı kerem gelmez mi

135a

Nābī

Me' fâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 İder cūş-ı sirişkim dīde-i deryâ-feşānumda
Rücū' -ı mīlden kuḥl-ı mürekkeḳ sūrme-dānumda
- 2 Benim ol genc-i dūr nā-beste-i pūr-gevher-i ma' nā
Ki yoḳdur ḥ'ābdan merḡūb çeşm-i pāsbānumda
- 3 Lebūñ yādıyla zenbūrāne feryāḳ itdigim şebler
Olur şem' -i ' asel her mūm yansa şem' -dānumda
- 4 Bi-ḥamdil' lāh ki serv-āsā degilken mīveden ' āri
Yine reng-i tefāvüt yoḳ bahār ile ḥazānumda
- 5 İder gūş eyleyen ḥussād nazmuñ reng-i rüyın zerd
Benim ḥāşiyet-i ikşīr var ḥüsn-i beyānumda
- 6 Baḳıyye ḳaldı Nābī köhne şāhid-bāzlıḳlarda
Benim ancaḳ ser-engüştümde çeşmümde zebānımda

135b

Tanzīr-i Şābit

Me' fâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Ne muşḥafdır gül-i taşvīr-i ḥüsnüñ çeşm-i cānımda
Ne “*bismillāhdır*” ol saçlı sünbül resmi yanımda
- 2 Çalışdım fetḥ-i ḳufl-ı zevḳe dükkān-ı tena' umda
Ḳalınca kārđan miftāḥ-ı dendānım dehānımda

- 3 Ta' arruz nāhunın қа' itdim imdād ben görüb ' aynuñ
Kesildikce t̄ama' tırnaqları çıqdı benānımda
- 4 Güzeşte fitne-cū nev-resteye ta' līm-i cev̄r eyler
Ki ben dil-dāde kāna şöyle eylerdim zamānımda
- 5 Ne helvālar yedirdi zev̄q-i taqlīd ile hūbāna
O lüknet çāšnisi ol büt-i şīrīn zebānımda
- 6 Benān-ı sūzen-āsā kendüye cezb itdi müjgānuñ
Melāhat gibi mıknāṭīs vardır nev-cevānımda
- 7 Gelen hem cev̄r ider hem bār-ı minnet yüklüdür **Şābit**
Ne t̄ab ü ne t̄uvān qaldı vücūd-ı nā-t̄uvānımda

135b

Nābī Efendi

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ol periyi idelim gülşene da' vet gelsün
Gelmeden şev̄ki ile meclise zinet gelsün
- 2 Qorqarım tövbeyi āba düşürürsün zāhid
Hele hengām-ı çemen mevsim-i ' işret gelsün
- 3 Āsyāb-ı qadehūñ qā' ide-i devri budur
Sen de şabr eyle biraz tā saña nevbet gelsün
- 4 Leb-i sāķi iledür lezzeti şahbānuñ da
Bāde kim anda nemek olmaya la' net gelsün
- 5 Bed-du' ā itmege kıymam saña ey sūh̄ ancak
Bāguña sebze-i ter çeşmüñe şih̄hat gelsün
- 6 Dirler aǵyārı mezemmet nemek-i şöhbettir
Biz de ğıybet idelüm meclise lezzet gelsün

- 7 Pây-māl ol ğam-ı devrāna dimekdür **Nābī**
Her kim eylerse du‘ā kim saña devlet gelsün

136a

Nābī

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 1 Yārüñ bilürüz bezmimize ragbeti vardur
Ammā ki zamānuñ gözedür sā‘ati vardur
- 2 Bī-behre-i çerḡ ise de irāş-ı mezellet
Kim yābdur erbāb-ı hüner raġbeti vardur
- 3 Tebden bulamam farḡını şıķletde raķībüñ
Ancaķ o ķadar var ki tebüñ nevbeti vardur
- 4 Pirehenini eylemiş aġyār ihāta
Dil-dāre niyāz itme gönül şıķleti vardur
- 5 Bīmār ise de her ne ķadar çeşm-i siyāhı
‘Uşşāķı perişān idecek ķudreti vardur
- 6 Çoķ mı suḡan-ı **Nābi’ye** bu neş‘e-i te’sīr
Rindān-ı ḡarābāt ile çoķ şoḡbeti vardur

136a

Nābī

Mef'ülü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Olmuş esîr-i 'aşk o perî nev-cevân iken
Yanmış firâk-ı âteşe şad-ḥānmān iken
- 2 Olmuş ḥayāl-i yāre dil-i şāfi cilve-gāh
Kendi henüz ayīne-i 'āşıkān iken
- 3 Ārāmın eylemiş sipeh-i 'aşk tār ü mār
'Uşşāk-ı zāre kendüsi ārām-ı cān iken
- 4 Olmuş zebūn-ı ğamze-i aġyārı bir bütüñ
Meydān-ı ḥüsne kendüsi şāhib-ķırān iken
- 5 İtmekde şevķ-i vaşl ile āh-ı fiġānları
Güşı memerr-i leşker-i āh ü fiġān iken
- 6 Ḥarf-i niyāz gerd-i lebinden zuhūr ider
Temkīn-i nāz kendüye bend-i zebān iken
- 7 Şevķ-i kudūm-ı yār ile olmaķda çār çeşm
Ġayre nigāh-ı nāzı yine der-miyān iken
- 8 Cevrinden eylemekde şikāyet bir āfetüñ
Dillerde kendi cevrleri dāstān iken
- 9 Olmuş zamān-ı ḥüsnde ser der-hevā-yı 'aşk
Şāḥbā-yı nāz u naḥvet ile ser-girān iken
- 10 Olmuş sirişk-i ḥasret-i cānāna nāvdān
Müjgān-ı nāzı ğamze-zen-i murġ-ı cān iken
- 11 Olmuş bir āfetüñ o da meftūnı **Nābiyā**
Ḥüsni ile kendi fitne-i āḥir zamān iken

136b

Şābit

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Çerh tīmārını ser-best idüb ol nā-şāduñ
Çūbe-i tişe idi baş kalemī Ferhād'uñ
- 2 'Ākıbet derde şataşdurdı serin şan' atla
Kendi başına belādur hūneri üstāduñ
- 3 Hānçer-i gāmze be-kef naç' -ı siyāset ber-düş
Kātliāma boyun urmuş nigeh-i cellāduñ
- 4 Gerçe gāyetde laṭif eyledi naqşın ammā
Saña beñzetmedi nev-şūretine Behzād'uñ
- 5 Nüh-felek nām-ı belīgüñle mübāhāt eyler
İşte **Sābit** toķuza çıķdı senüñ de aduñ

136b

Nābī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 O dil kim sāgar-ı bī-reng-i şahbā-yı 'alāyıķdur
Anı leb-rīz-i çirk-āb-ı mecāz itmek ne lāyıķdur
- 2 Tecerrüdle olur āgüş-ı vaşla pīrehen nā'il
Kābā-yı vaşldan maḥrūm iden kāt kāt 'alāyıķdur
- 3 Münāsib hem-zebān rūşen-ger-i āyīne dildir
Ġubār-ı çihre-i ḥātır qarīn-i nā-muvāfıķdur
- 4 Tevāfuķ ol kadar kimdir ki çerḥüñ mihr ile mehden
Elinde iki na' li birbirine nā-muṭābıķdur
- 5 Sebū-yı meyle ibriķ-i vuzū bir ḥākdür ammā
Ne ḥikmetdür bilinmez biri şāliḥ biri fāsıķdur
- 6 İnanma imtizācın seyr idüb bu çār-erkānuñ

Dem-â-dem birbirinüñ fırsatın gözler münâfiğdur

- 7 Dağı kimden ümîd-i şıdğ idersin **Nâbiyâ** bilmem
Şabâhuñ bir nefesde nışfi kâzib nışfi şâdıkdur

137a

Nâbî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Niyyetüñ eyledigüñ va' deye incâze midür
Yoğsa kaçduñ dil-i zâre sitem-i tâze midür
- 2 Var mıdur süziş-i ' aşğ sende de pervâne gibi
Yoğsa ey murğ-ı çemen bir qurı âvâze midür
- 3 İki per gibi zühür eyledi hağ rüyuñda
Murğ-ı hüsnüñ ' acaba niyyeti pervâze midür
- 4 Tîr-veş sen düşicek sînesine ağıyaruñ
' Aşıkuñ kavş-sıfat hışşesi hamyâze midür
- 5 Âhdan perde çeker bâğa hezârân **Nâbî**
Bu tedârik o gül-i perde per-endâze midür

137a

Nâbî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Sipihrüñ gerdişin yâd eyleyüb ağterden el çekdük
Yemüñ çin-i cebînin seyr idüb gevherden el çekdük
- 2 Bu bezmüñ tâlîb olduk biz dağı şahbâsına ammâ
Görüb şâkıde rüy-ı imtinân sâğardan el çekdük
- 3 Tıyub meylin hazâna şâhid-i gül-zâr terk itdük

- Görüb destâr-ı aġyâr üzre verd-i terden el çekdük
4 Olub dil pûte gibi tâb-ı hicrân ile germ-ülfet
Temennâ-yı vişâl-i yâr-ı sîmîn-berden el çekdük
5 Şafâ-yı hâtır üzre olmayan ihsânı n'eylerler
Görüb sûz-ı derûn-ı micmeri 'anberden el çekdük
6 Virüb ser-rişte-i ġavġâya fayşal baht u tâli' le
Ferâgat eyledük şemşirden hançerden el çekdük
7 Gelû-yı şişe ile pây-ı humla eglenüb Nâbî
Giribân-ı hevesden dâmen-i dil-berden el çekdük

137b

Ġazel-i Nâbî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Zevk ġam-ı dilde midür dâġda mı tende midür
Neşve bülbülde midür gülde mi gül-şende midür
2 Oldı sermâye-i ġayret baña bîm-i ümmid
Bilemem eyleyecek girye midür ġande midür
3 Oldı bâzîçe-i 'aşķında nihân ġâtem-i dil
Çîn-i zülfünde midür sende midür bende midür
4 Gül hem açıldı hem ârâyiş-i destâr oldı
Bülbül-i bî-ġaber âyâ daġı şivende midür
5 Ol tevâzû' anı mümtâz-ı cihân itmişdür
Naġl-ı gül bâġda bihûde ser-efgende midür
6 Dürr ü mercân bulunurmuş tatalım deryâda
Bu ġadar çîn-i cebîn şatmaġa erzende midür
7 Ĥâh u nâ-ġâh olur âvîze ġuş-ı aġbâb

Nābiyā her ğazelüñ böyle hoş-âyende midür

137b

Ġazel-i Vāşif Mîr

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ülün

- 1 Bimâr nigāhuñ elemiyle dil-i ' aşık
Virmez dil ağır hasta yatur üstüne sağlık
- 2 Gördüñ mi mükāfâtı olub mest yıkıldıñ
Kim didi saña hâtır-ı ' uşşâkıñı baq yık
- 3 Her gördigine çıkmaz idi hâne-i humdan
Bintü'l-' inebüñ olmasa ger meşreb açık
- 4 Hem-şirelerin şire şıkub bezm donatsun
Ey muğbeçe sen dide rindāna koruq şık
- 5 Fırşatdur aman olmadan ol şüh haţ-āver
Öp oğşa şıkışdur ıdır em la' lini şık şık
- 6 Ol lāle hadeng āteş-i ' aşkına düşelden
Her dāğ-ı derün oldı birer tāze şakāyık
- 7 Söyle sebebin Vāşif'a ey dil-ber-i ' ayyaş
Çeşm-i siyehüñ mestde ğamzeñ niçün ayık

138a

Ġazel

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa'ülün

- 1 Kırbānuñ olam geçdi benim saña şıcağım
Serd oldı hevā çıkma koyından kızıcağım
- 2 Ağlatma beni dūd-ı dilim olmasun efzün
Sönmez gibi Ceyhün-ı sirişk ile ocağım
- 3 Baq nāle-i āhū-menişe tevbe haṭāya
Mānend-i ğazāl aña yatağ oldı kucağım
- 4 Cūlar gibi cūyende-i didārı olurdum
Bilsem o serv-i kāmetsi kande bulacağım
- 5 Hemān ola tā şöyle ışın **Haşmet-i** zāra
Serd oldı hevā çıkma koyından kızıcağım

138a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Şerha-dārān-ı ğamuñ sine-i 'üryānına baq
Vech-i meşrūḥ ile ser-defter-i hicrānına baq
- 2 'İlm-i zāhirde cedel-kār u ğalaṭ-fehm olma
Ders-ğāh-ı hikemüñ nüşha-ı 'irfānına baq
- 3 Şūver-i pür-'iber-i 'ālemi seyr ise murād
Felegüñ nev-be-nev āyīne-i devrānına baq
- 4 Bu temāşā-geh-i 'ālemde 'acāyīb görilür
Aç gözüñ dīde-i 'ibret ile seyrānına baq
- 5 **Haşmetā** girye-i hicrāna nazār-endāz ol
'Ālem-i 'aşkımuñ lücce-i 'ummānına baq

138a

Ġazel-i Ĥaşmet

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kõçmak isterseñ o ŗūhı meclis-i rindāna at
Ŗā' id-i ' iŗyān ŗoñra gerden-i ġufrāna at
- 2 Almaġa ister ayaġuñ bāde-i nūŗān-ı bezm
Süremez gül-ġün-ı süvār-ı cām olan meydāna at
- 3 Olmayam dirseñ eger reyyān-ı āb-ı imtinān
Delv-i maķŗūdı çeh-i bī-ġāye-i ĥırmāna at
- 4 ' Aŗka tebdil eyle zib ziver-i sāmānuñı
Ĥār ĥāŗāk-ı sivā-yı ġulzüm-i ' ummāna at
- 5 Her gelen ma' mūr olur çünki ĥarābāta ġoñül
Yapmak isterseñ o ŗūhı ĥāne-i vırāna at
- 6 Tahta-i remmāle döndük iġbirār-ı hecr ile
Ĥur' a-ı teshīr-i **Ĥaşmet** da' vet-i cānāna at

138b

Tālib

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ĥulķul-ı mīnā-yı hāmūŗ olmayınca bilmedim
Neŗve-i ŗahbā-yı medhūŗ olmayınca bilmedim
- 2 Perde-i sūzın nevā-yı bülbulān-ı ' ālemüñ
Dāġlardan ġülŗen-i ġūŗ olmayınca bilmedim
- 3 Ĥāme-i zer-tārını ' üryān-ı vādī-i ġamuñ
Āteŗ-i dilden ŗerer-pūŗ olmayınca bilmedim

- 4 İntizāruñ başka bir zevk-ı nihānı olduñ
Şāhid-i vuşlat der-āgūş olmayınca bilmedim
- 5 Feth-i bāb-ı ‘ālem-i bālā-yı ‘aqlı **Ṭālibā**
Çāk-sāz-ı perde-i hūş olmayınca bilmedim

138b

Ḥaşmet

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Nūş-ı cām-ı bādeden āsāyiş-i tendir murād
Revzen-i ğam-ḥāneye bir cām-ı rüşendir murād
- 2 Şevk-ı ruḥsāruñla sāyeñde benim serv-ḳadim
Dāğ-ber-dāğ olmadan dil tarḥ-ı gülşendir murād
- 3 Dilde meydin bā’ iş-i germiyyet-i bezm-i vişāl
Germī-i germ-ābeye çün tāb-ı külhendir murād
- 4 Mukteżā-yı ‘aşk eşk ü nāledir bülbül-şifat
Bir güle dil-bestelikden āh-ı şivendir murād
- 5 Yā diyār-ı va’ dede yā mülket-i himmetdedir
Çok yorulma **Ḥaşmetā** semt-i ‘ademdendir murād

139a

Ḥaşmet

Fe’ ilātün Fe’ ilātün Fe’ ilātün Fe’ ilün

- 1 Ol perī āh-ı seḥer-ġāh ile şād olmadadır
Bāğ-ı ‘ālemde gül üşkifte ābād olmadadır
- 2 Görinür nīk ü bed enzār-ı ḥaḳāyık bilene
Sırr-ı Ḥaḳḳ cilve-ger-i ḥāl-i ‘ibād olmadadır

- 3 Seng-i âteş-zenedir bâ' iş-i işğâl-ı çerâğ
Pertev-i zât hele şu' le-nihâd olmadadır
- 4 Bâde-nûş olmasa dil ' arz-ı hüner müşkildir
Hâme terķime mey-âşâm-ı midâd olmadadır
- 5 Bir iki bûse için zülfine bağlandı dilim
Düzd-i şeb-gerd gibi reh-rev-i zâd olmadadır
- 6 Hânedân-ı ni' am ol baş-ı simât it **Hâşmet**
Bâb-ı tevfiķde Hudâ saña güşâğ olmadadır

139a

Hâşmet

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Gülşenüñ sencileyin bir gül-i handânı mı var
Yoħsa bir bencileyin bülbül-i nâlânı mı var
- 2 Gâh der-âğüş-ı cevân gâhi şafâ-yı ' işret
Zâhidâ ğayr-ı dilüñ cürm-i firāvânı mı var
- 3 Pâyına düşmege tenhâca o şühı bulamam
Def' -i şıķlet idecek herkesüñ iz' ânı mı var
- 4 Nice pervâne gibi başına dönmeye felek
Şehr içinde o meh-i naħvetüñ aķrânı mı var
- 5 Söylesün vâķıf olan hâl-i dil-i şeydâya
Hâşmetüñ sevmeye ol âfet-i noķşânı mı var

139a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Cām-ı mey zevk-ı dem-i vuşlatı işrâbdadır
Hâşılı kesb-i şafâ nûş-ı mey-i nâbdadır
- 2 Dâmen-i pîre yüzüñ sür güzelüñ gerdenin öp
Lezzet-i bûse gönül şeyhde degil şâbdadır
- 3 İder ifâ-yı işâret yalıñız sebbâbe
Maṭlaba dest-res-i kılllet-i esbâbdadır
- 4 Uyudurdum anı âgûşuma alsam bir şeb
Ekşer ol âfet ile vuşlatımız h'âbdadır
- 5 **Hâşmet** aḥvâlimi bilmez ne disün bigâne
Güft ü gû ḥaḳḳımızza meclis-i aḥbâbdadır

139b

Ġazel

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Dilim bülbül gibi derd-âşinâ-yı şiven olmuştır
Vücûdum dâğ dâğ-ı ḥasretiyle gülşen olmuştır
- 2 Olur pertev-fürûz-ı şöhret ' aşk-ı yâr sinemde
Tebessüm-gâh-ı âteş der-miyân-ı külhen olmuştır
- 3 Döner pervâne-âsâ başıma her ' ârif-i bi' llâh
Dilim bezm-i ḥaḳîkatde çerâğ-ı rûşen olmuştır
- 4 Hevâ-yı bûse-i la' li ile o şūḥı incitdim
Ne oldıysa baña keyfiyyet-i şaḥbâdan olmuştır
- 5 Haber vir **Hâşmetâ** aḥbâba vech-i ' uzletim söyle
Sebeb bu inzivâya bir büt-i simîn-ten olmuştır

139b

Ġazel

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ūlūn

- 1 Būs-ı leb-i dil-dāra bulındı yine māni'
Bī-gā' ile nūş-ı meye yār olmadı ṭāli'
- 2 Peymāneye baş egmede meclisde şurāhi
Rindān anı görmeyle olurlar mütevāzi'
- 3 Pür-fā' idedir zevrağ-ı mey būs u kenāra
Gel 'ālem-i āba diyelim baħr-ı menāfi'
- 4 Ser-māye-i minā telef-i şāğar u sākī
Mālın dökedir ādemüñ isrāf-ı tevābi'
- 5 Zevke baçalım sine-be-sine o peri ile
Hāşmet olamam bihūde nezzāreye kāni'

140a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Pertevinden bilüriz meh gibi şöhret bulanuñ
Añlarız rütbesini çerħde ādem olanuñ
- 2 'Ālemi cāy-ı ħarābāt ider āh u zārı
Bāde-veş ħūn ile minā-yı derūnı ṭolanuñ
- 3 Seyl-i eşki götürür bāğçe-serāy-ı dehri
Şarşar-ı āh ile gül-zār-ı ümīdi şolanuñ
- 4 Pençe-i ħar u ħas-āsā ola hem-ħāl-i zebūn
Dest-i zulm ile çemen-zār-ı refāhı bulanuñ

5 **Haşmetâ** vâdi-i merd-âneyi der-dest eyle
Himmetinden bilünür rütbesi insân olanuñ

140a

Ġazel

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Bezm-i cāhuñ nice cām-ı zer-nigārın görmişiz
Der-^ç aqab dest-i feraḥda inkisārın görmişiz
- 2 Oldı dāğ-ı mā-sivā hem-pertev-i mihr-i Ḥudā
Biz tecellī-zār-ı ^ç aşkuñ nūr u nārın görmişiz
- 3 Gerçi pertev-rīz olur ammā yanar mānend-i mūm
İbn-i vaqtūñ çok çerāğ-ı şu^ç le-dārın görmişiz
- 4 Geh ḥaṭ-āver gāh sāde-rūya dil-dāde gōñül
^ç Ālem-i ^ç aşkuñ daḥı leyl ü nehārın görmişiz
- 5 Būse-ḥ^ç āh olsam o meh-rūdan ider ibrāz-ı ḥaṭ
Naḥl-ı ümmidin bu yüzden berg ü bārın görmişiz
- 6 Kāse-i gerdūnı kim uydurdu (devr-i)³⁰⁰ ḥ^ç āhişe
Biz bir ednā sāğarın ḥaylī ḥumārın görmişiz
- 7 Her birinden **Haşmetâ** ma^ç nā-yı āḥir fehm olur
Nüşḥa-i dehrūñ ^ç aceb naqş-ı nigārın görmişiz

140a

Ġazel

---

³⁰⁰ Mecmuada “devr-i” kelimesi yazılmamıştır. Haşmeti divanının diğer nüshalarına bakılıp metin tamiri yoluna gidilmiştir.

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dile yek-cām-ı leb-ā-leble şeṭāret gelmez
Bülbüle bir gül-i ḥandān ile ḥālet gelmez
- 2 Çakmasaḫ sāgar-ı gül-miḥ gibi miḥlanmasaḫ
Toğrısı āyine-i ḳalbe metānet gelmez
- 3 Külḥen itdi dilimi bir büt-i dellāk ḫi-sūd
Keşret-i müşteriden ḥalvete nevbet gelmez
- 4 Mey-keşe derd-i ḥumār-ı nedemīdir gelicek
Sāḫiyā bāde ayağı ile devlet gelmez
- 5 Tevbe-işkeste olur ḥātır-ı rindān yapılır
Bir yerin gitmese 'umrānı 'imāret gelmez
- 6 Revnaḫı ḥār iledir verd-i gülistānında
Kim didi ḥaṭṭ ile ruḥsāra leṭāfet gelmez
- 7 Dökme vādī-i temennāya bu dem āb-ı ruḥuñ
Çeşme-sār-ı emele cūy-ı ḳanā' at gelmez
- 8 Ḳadrini bilmedi çün silsile-bend-i tedris
Bu ṭarīḫ-ı hünere bir daḫı **Ḥaşmet** gelmez

140b

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Şafā-yı ḥātır-ı 'ārif dil-i pür-kīne yār olmaz
Cilā-yı şafvet-i āyine hem-levḫ-i ḡubār olmaz
- 2 Teceddüd ḳāmet-i iṣāra zibā cāme-i rengin
Seriv itmez ḳabā-yı sebzi gül-pūş-ı bahār olmaz
- 3 Siyeh-kārı görünmez noḫṭa-āsā çeşm-i ḡufrāna

- Sevād-ı zulmet-i şeb merdüm-i ‘ayn-ı nehār olmaz
- 4 Ser-efrāzan-ı devletden umulmaz himmet-i merdi
Ki serv-i ser-bülend-i bāğda şirīn bār olmaz
- 5 Virür bünyān-ı merşūş-ı gurūra raḥne ey **Ḥaṣmet**
Kilīd-i āhı şanma fātih-i bāb-ı ḥiṣār olmaz

140b

Ġazel

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥāl-i ruḥsār ile dāğ-ı ‘aşkı levḥ-i cāna baş
‘Anberin mūm ile mihr-i nāme-i ketmāne baş
- 2 Kār-ı medd-i āhı gül-miḥ-ı zebāna beste kııl
Kār-sāz-ı vird-i dil ol perde-i efgāna baş
- 3 Nefsüñi bāziçe-i ğafletden eyle deste gel
Naḫş-ı bed-baḫş-ı sedādı cebhe-i ‘iṣyāna baş
- 4 Sinesin gül-būse-i ibrāma eyle cilve-gāh
Töhmet-i bintü‘l-‘ineble anı tā dībāna baş
- 5 Gel ayag-ı meyle pā-māl-ı neṣāt it meclisi
Yoḥsa kim dir sākiyā var ḥātır-ı yārāna baş
- 6 Ḥātem-āsā nām-verlik cilve-gerse dilde ger
Ḥaṣmetā ibriz şehābı kaleb-i iḥsāna baş

141a

Ġazel-i Ḥaṣmet

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ebruvānuñ çin-i istiğnādan ey meh-pāre aç
Tīg-i cevher-dār-ı hüsnuñle dile biñ yāre aç
- 2 Bir nazar eyle każā-yı sine-i pür-dāğıma
Revzen-i nezzāreyi gel ' arşa-yı gül-zāre aç
- 3 Olmayam derseñ nişeste fülk-i tażyıķ-i hevā
Zevraķ-ı şahbāyı sen deryā-yı istiğfāre aç
- 4 Bir nigāh eyle humār-ālūd-ı hecri ile mest
Aç gözün mey-hāne-i nāzı dil-i ğam-h'āre aç
- 5 Vesme çekme ebruvāna zāğ-ı hüsnuñ aña bes
İtme pās-ālūde tiğün didim ol ğaddāre aç
- 6 Bāri şeft-ālū ile dil-sır-i vaşl it **Haşmet'i**
Kalmasun h'ān-ı cemālünde dil-i biçāre aç

141a

Ġazel-i Fıtnat

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 ' Āşık ümīd-i luḫ ile dil-dādedir saña
Ey şūh eyle merḫamet üftādedir saña
- 2 Def' -i humār ister iseñ hāy ey gönül
Ben bildigim ' ilāc hemān bādedir saña
- 3 Ağyār oldı nā' il-i zevķ-ı vişāli hep
Luḫfi hemān bir nigeḫ-i sādedir saña
- 4 Gird-āb-ı ğamda kaldı efendim bu dil-i zār
Dā'im kenār-ı vaşlı temennādadır saña
- 5 **Fıtnāt** ne deñlü olmasa şāyāna vuşlatuñ

Ey şūḥ eyle merḥamet üftâdedir saña

141b

Fıṭnat

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fa'ülün

- 1 Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce
Sünbül ḥam olur reşk ile kâkül bükülünce
- 2 'Ankâ daḥı olursa düşer pençe-i 'aşka
Şayd-ı dile şeh-bâz-ı nigâhı süzülünce
- 3 Ol gonca-i şüküfte olur gül gibi ḥandân
Şeb-nem gibi eşk-i dil-i şeydâ dökülünce
- 4 Her târı birer mâr olur genc-i ḥüsnde
Ruḥsârına zülf-i siyehin şâne bulunca
- 5 Cân virmek ise kaçduñ eger 'aşkla **Fıṭnat**
Ḥâk-i der-i dil-dârdan ayrılma ölince

141b

Fıṭnat

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olmada diller rübûde ğamze-i cādūsına
Deşt-i ḥüsnuñ şayd olurmuş şîrler âhūsına
- 2 Reng ü bûda zülf-i cānâne müşâbih olmasa
Kim baḡar gül-zâr-ı dehrüñ sünbül ü şeb-būsına
- 3 Şad-hezârân fitne meftün bir nigâh-ı şūḥına
Biñ dil-i Hârût beste her ḥam-ı ğisūsına

- 4 Çille-i sahtın çeker her dem kemân ebrûların
Aferîn erbâb-ı ‘ aşkuñ kuvvet-i bāzûsına
- 5 Cismi hâk it ol şehi kadûñ yoluna **Fıtnat’a**
Nâ’il olmağsa murâduñ devlet-i pâ-bûsına

141b

Sâmî ‘ İzzet Efendi Hazretleri Enderûn-ı Hümâyûn

Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün

- 1 Nûş-ı şahbâ mûcib-i tekdîrdir sensiz baña
Meclis-i mey ‘ âlem-i tenfîrdir sensiz baña
- 2 Nağş-ı na‘ l-i râh zih-gîr-i nigâh-ı intizâr
Her has ü hâşâk nevk-i tîrdir sensiz baña
- 3 Silsile cünbân olur dil her mağâm-ı şevkde
Savt-ı ney âvâze-i zincîrdir sensiz baña
- 4 Bezm-i gülşen külhen-i gam ey gül-i ter ‘ andelîb
Havşala sūz âteşin taqrîrdir sensiz baña
- 5 **Sâmî’ye** hicrûñle zevk-i nûş-ı mey oldı harâm
Şu‘ le-i mül cevher-i şemşîrdir sensiz baña

142a

Gazel-i Sâmî

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 1 Şerbet-i vaşluñ ‘aceb mi diseler şadra şifā
Nūş-ı dārū-yı lebüñdür nice biñ derde devā
- 2 Bāğ-ı hüsñünde temāşa ile geçdi ‘ömrüm
Bulmadım zerrece ey lāle raḥm bŷy-ı vefā
- 3 Tīr-i firķat-ı hedef sīnemi kıldı mecrūḥ
Çekine çille-i cevr begi şala ey kaşı yā
- 4 Ne füsün eyledi ol sāḥir-i çeşmüñ bilmem
Bir nigeḥle alub ‘aqlım beni itdi şeydā
- 5 Nuṭṭ-ı cān-baḥşuñ ile ey şeh-i ‘İsā-dem sen
Sāmi’nüñ mürde dilüñ luṭf idüb eyle iḥyā

142a

Ġazel

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 1 Hiç şorma ḥāl-i zārı yaman söylerim saña
‘Afv eyle şimdi başka zamān söylerim saña
- 2 Murğ-ı dilüñ yanında bir işden mi ‘andelīb
Gūş eyle gel ki āḥ ü fiğān söylerim saña
- 3 İtdim beyān sırr-ı derūn-ı zamīrimi
Ağyāra açma rāz-ı nihān söylerim saña
- 4 Rūmca çalar zebānı o ḥoḳḳa dehānım
Maḥşūş aña o dil ki lisān söylerim saña
- 5 Şit-i şikest-i şīşe-i dilden uyanmaz āḥ
Mest-i gurūr u ḥ‘āb-ı girān söylerim saña
- 6 Kendi gibi nazīr daḥı **Sāmī** yok anuñ

Ol mertebe küçük ki dehân söylerim saña

142a

Ġazel

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Firqatüñe eyleşem ben çekdiğim bir bir hesap
Şerh-i cevri yalnız olur muṭavvel bir kitâb
- 2 Āteş-i derd-i firâkuñla yanub bu mülk-i ten
Germî-i tennür-ı ' aşkuñla ciger oldı kebâb
- 3 Revnağ-ı hüsnüñ gider mi rüyuña ḥatt gelse de
Girse de zâ' il olur mı ebre nür-ı âfitâb
- 4 Ben gibi dönen gelür mi hâle-i âğuşına
Burc-ı naḥvetde gezerken ol meh-i ' âli-cenâb
- 5 Baḥr-ı ' ummân oldı **Sâmi'nüñ** sirişki hier ile
N'ola ḥülyâ-yı ruḥuñla itse ey meh mâh-tâb

142b

Ġazel

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Gerden-i yârda seyr eyle ki ğabğab kat kat
Bend-i zülf itdi o dil-dâde seni hep kat kat
- 2 Devr ideler felegi encüm-i seyyâre gibi
Seyr için nebr-i ruḥsârını kevkeb kat kat
- 3 Kankı burca bu gice eyledi taḥvîl diyerek
Bağarım dört göz ile ol meh-i her şeb kat kat

- 4 Şevk-i vaşlı ile bīm-i ğamı nevbet yapıyor
Āteşe geh birağur gāh tutar teb kıat kıat
- 5 **Sāmiyā** bendeyim āh bende o püskürme baña
Ĥāl-i müşgīn anuñ şöyle ki bir leb kıat kıat

142b

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Enderün-ı sīnede derd-i dile tīmār güc
Dāru-yı vaşluñla da olmağ çerāğ ey yār güc
- 2 Gāh cevır eyleser geh luğ eylesün ol kıaşı yā
Çille-i hicrānını çekmek anuñ her bār güc
- 3 Bendeyim şad şevk ile der-gāh-ı vālāsında ben
Da' va-yı ' aşkı o şāhuñ ey dil-i nāçār güc
- 4 Merhem-i luğfuñ dirīğ itme amān dāğ-ı dile
Sīnede zağm-ı ĥadeng ğamze-i ĥūn-ĥār güc
- 5 Eylemek tazmīn-i miğyağ nükte-gūyuñ mışrañ
Sāmiyā ĥaddiñ degüldür öylece eṭvār güc

143a

Ġazel-i Diger

Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Ne'tdi baña o aşı kemānī bilen bilür
Zaħm-ı ħadeng-i ħūn-feşānı bilen bilür
- 2 Bir ılla dirse firati ũftādenũn n'ola
Nāzik-i dũş o mũy-ı miyānı bilen bilür
- 3 Cām-ı derũn ırarsa cehilden ırar raıb
Mirāt-ı dilde sırr-ı nihānı bilen bilür
- 4 Evvel metā' -ı vaşlı anuñ rāygān imiş
Pek bilmezem uluñ o zamānı bilen bilür
- 5 Herkes bilür mi **Sāmī** gũzelũn ne olduėuñ
Ne'ymiş melāħat-ı ħũsn-i ānı bilen bilür

143a

Ėazel

Mef' ũlũ Fā' ilātũ Mefā' ilũ Fā' ilũn

- 1 Sũz-ı firāı dũzaa leheb ũ şerer virür
Fitne nigāhı şũr-ı ħaşrdan ħaber virür
- 2 Evc-i ħasende nāz ile perdāz itmege
Şeh-bāz-ı ħamzeye ħa-ı ruħsārı per virür
- 3 Alma lisāna jeng-i ħa-ı rũy-ı şāfını
Āyīne-i derũna o şoħbet keder virür
- 4 Dök her nighde ħũn dil-i ' aşıı diyũ
Ol şeh sipāh-ı ħamzeye ol [.....]³⁰¹ virür
- 5 Kul-ı cilā-yı çeşm-i zamīr fütādedir
' Uşşā ħāk-i pāyına baş ũzre yer virür
- 6 Bu adar te'essũfũm şeb-i hicrinde **Sāmīyā**

³⁰¹ Mecmuanın bu kısmı tahrip olduğu iin bu kelime okunamamıştır.

Evc-i taḥayyüle ruḥsârı fer virür

143a

Ġazel

Mef'ülü Fä'ilätü Mefä'ilü Fä'ilün

- 1 Teşrif ü intizâr ne sende ne bende var
Teşvîķ ü i' tibâr ne sende ne bende var
- 2 Eylerdi nerd-i ' aşķda dil nâle yutulub
Ġayrı begim o zâr ne sende ne bende var
- 3 Seyr ü tavâf vechüñi men' itdi ceyš-i ḥatt
Ey yâr ihtiyâr ne sende ne bende var
- 4 Sen bir güşâde-meşreb ü ben bî-ķarâr u şabr
Temkîn ü ittikâr ne sende ne bende var
- 5 Balsa virürdi vaşluña naķd-i ḥayâtı dil
Şimdi bu fikr ü kâr ne sende ne bende var
- 6 **Sâmi** o mâhdan yine bir iltifât eyle
Evvelki iftiḥâr ne sende ne bende var

143b

Ġazel

Mef'ülü Fä'ilätü Mefä'ilü Fä'ilün

- 1 Hiç ülfete meyâl ne sende ne bende var

- [.....]³⁰² rāy ittişāl ne sende ne bende var
- 2 Hatt geldi kesdi mebhaş-ı zülfüñ bucağ gibi
Şimdi o kıl u kâl ne sende ne bende var
- 3 Evvel taḥayyülümde miyānuñ ḥayāl idi
Besbelli ol ḥayāk ne sende ne bende var
- 4 Reng istedikce ğamla boyanurdu kana çeşm
Ġayrı o reng ü āl ne sende ne bende var
- 5 Tanzīre düşme **Sāmi** sükūt eyle pür-ḳavī
Ol mertebe kemāl ne sende ne bende var

143b

Ġazel

Mefāilün Mefā' ilün Mefāilün Fa' ulün

- 1 O dil-ber 'āşıkı bağ niyet-i fedāda gezer
Ḥulāşa ṭab'ı anuñ böyle bir adada gezer
- 2 Şaf iken şeh-per olur hicr-i yār u ṭa' n-i 'adüvv
Hevā-yı hatt ile murğ-i dilim semāda gezer
- 3 Göñül ki pey-rev-i Mecnün'dur ne ğamda
O leylī zülf yine vādi-i cefāda gezer
- 4 Bize gelince olur esb-i nāz-raḥşıma süvār
Raḳīb ile o ḳara hemān piyāde gezer
- 5 Yaḳar ḥırām ile göñlüm ol āteşin ruḥsār
Görölmüş iş mi **Sāmī** ḥerif-i 'āde gezer

143b

³⁰² Mecmuada bu kısım tahrip olduğu için okunamamıştır.

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Raķibā mültefit-i ni' met-i bī-ġāyesidir
Zehr-i tīġ-ı ġazabı ' aşıķınıñ vāyesidir
- 2 Hağ degil gerd-i ruħında o mehüñ zāhir olan
Şāh-bāz-ı niġehüñ bāl ü peri sāyesidir
- 3 Bend idüb kāküle dil-dādeyi ol meh oyalar
Zülf-i ħamdır ħaminuñ bir o da pirāyesidir
- 4 Naķş olaldan o şehüñ tıfl-ı ħayāli çeşme
Dāne-i eşk virür dīdelerim dāyesidir
- 5 Hün-ı eşki şınf-ı zer-ger-i ' aşķuñ **Sāmī**
Taṃla yāķūt gibi eldeki ser-māyesidir

144a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Kaşdı tır-ı müjenüñ sīne-i sūzāna mıdır
Ġarazuñ ey kaşı yā yoħsa dil ü cāna mıdır
- 2 Erre-i ħasret-i zülfüñ ile şad çāk itdüñ
Göñlümüz kākül-i hicr ü ġamuña şāne midir
- 3 Lāle-veş sīnemi pür-dāġ-ı elem eyler o şuħ
Dā'imā meyli ' aceb zevķ-ı çerāġāne midir
- 4 Dil-i āvāreyi gök ķāndil ü lā-yu' ķal iden
Leb-i mey-ġünü mı yā dīde-i mestāne midir
- 5 Hātife vādī-i tenazzürda pey-rev olmuş

Bilemem **Sāmi-i** bî-çāreyi dīvāne midir

144a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dil-i sengini anuñ gerçi ki āhen gibidir
Hele ğayre nazaran olsa da ehven gibidir
- 2 Tār-ı gīsūya idelden dil-i dīvāneyi bend
Ħasretüñle müjeler çeşmime süzen gibidir
- 3 Tek ben ol murğ-ı feşāhat ile hem-bezm olayım
Ne kadar zıyğ-ı maḥal olsa da gül-şen gibidir
- 4 Yandı tennūr-ı firākuñda dilim oldı kebāb
Āteş-i derd-i ğamuñ sūziş-i külhen gibidir
- 5 Ħāl-i müşkīnūñe üftādeler içinde yine
Sāmi bendüñ ki hemān ' aşkuñ ile ben gibidir

144b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dil-i ḥamūşi-i leb nāziki rencīdesidir
Neş'e-i dār-ı suḥen gevher-i sencīdesidir
- 2 Yerdeki yüze başılmaz dinür ammā kulunuñ
Ayak altında qalan cebhe-i mālīdesidir
- 3 Ħaṭṭ degil zāhir olan taraf-ı leb altında
' Āşkuñ tār-ı şu' ā' -ı nigeḥ-i dīdesidir

- 4 Ca' d-ı müşkındır iden 'aşıka irāş-ı zarar
Genc-i hüsnüñ var ise ejder-i pīçidesidir
- 5 Hālimi ben bilemem nemder iden fāş hele
Sāmi'nüñ eşk-i ter-i dīde-i ğam-dīdesidir

144b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Bu kadarca heves-i kākül-i şeb-gün yetişür
Çekdigim miñnet ile çille-i gerdün yetişür
- 2 Murğ-ı dil seyr-i çemen-zāre ne hācet gitmek
Baña ol serv gibi kāmēt-i mevzün yetişür
- 3 Bu sene ol şehe 'arz itmekiçün nev-bāve
Bāğ-ı fikrimde biten mīve-i maźmün yetişür
- 4 Gözlerimden ğam-ı hicrūñ ile kan dökdigime
İki şāhid saña bu dīde-i pür-hün yetişür
- 5 Leyli-i zülfüñe şān virmek ise kaçduñ eger
Saña **Sāmī** gibi cān-dāde vü Mecnün yetişür

144b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Māye-i şevk-i gönül şive-i cānāne olur

- Bir nigāh eyleseñiz luṭf ile cānāne olur
- 2 Reg-i bāzū-yı ḥayā tenden ‘ adüvünüñ kan al
Neşter-i cevır ile öldür ki ḥekīmāne olur
- 3 Fikr-i gīsū-yı dü-tāsıyla gönül şerḥalanur
Gūyiyā zülf-i perişāna o bir şāne olur
- 4 Tīr-i müjgānumuñ āmac-gehidir diyerek
Ġarazuñ ey kaşı yā hep hedef-i cāna olur
- 5 Cān u dilden saña cān-dāde iken bu bendüñ
Yine şad cevır-i sitem **Sāmi-i** nālāna olur

145a

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Rūy-ı berrākuñı ey meh-rū kamer fer göster
Zülf-i şeb-rengüñ açub mäh-ı münevver göster
- 2 Micmer-i dil yanar āteşlere ey merdüm-i çeşm
Dīde-i ‘ aşıka bir ḥāl-i mu‘ anber göster
- 3 Esb-i nāzike binüb çıķ da şehā meydāna
Ḥurde işler yapub eṭrāfa hūnerler göster
- 4 Sīne-i şāfuñı aç cām gibi baķsunlar
Çeşm-i üftādeye mirāt-ı Sikender göster
- 5 **Sāmi-i** ṭūtī gibi ehl-i suḥen çok ammā
Dāniş-āsā baña bir nāṭıka perver göster

145a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Tîr-ı ğamze hedef-i sînemize bes geliyor
Yine cân almağa ebrûsı muķavves geliyor
- 2 Bezm-i naĥvetde o Şeh nâz ile itdikce ĥırâm
GûŐıma evc-i sitiĝnâda ' aceb ses geliyor
- 3 Öyle Şâhâne edâ öyle hümâyün meşreb
Ġamla âvâze-i ' uŐŐâķ aña pes geliyor
- 4 Yine fitne bıraĝur beynimize belki raķîb
Őoĥbet-i meclis-i aĝyâr amân kes geliyor
- 5 Şayd-ı Şeh-bâz-ı me'âl itse n'ola **Sâmi-i** zâr
Ṭab' ina himmet-i üstâd-ı müderris geliyor

145a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 O bütüñ dîdesi Şâhâne degildir de nedir
Bulunur mı eşi bir dâne degildir de nedir
- 2 İtmedi ' arz-ı cemâl ' âŐıĝına ĥiç bir gün
Ġayrı ol meh bize biĝâne degildir de nedir
- 3 ' AŐķuñ ile yanar âteŐlere her dem dil-i zâr
Şem' -i ruĥsârıña pervâne degildir de nedir
- 4 Dehr ü deşt-i cünün oldı mişâl-i Mecnün
Göñlümüz baķ hele dîvâne degildir de nedir
- 5 Keyf-i la' lüñ ile dil ne' tdiğini farķ idemez
Mey-i ' aŐķuñ ile mestâne degildir de nedir

- 6 Tîġ-ı müjġānını işletdi ciger-gāhımıza
Çaşdı **Sāmī** o şehūñ cāna degildir de nedir

145b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Hedef-i sīnesi biñ zaħm ile meşhūn o biziz
Tîġ-ı ħūn-ĥāruñ ile ħāli diger-gūn o biziz
- 2 Eyles ümid-i vişāl aldanub elġāf-ı gönül
Dīde devr-i kerem-i va' de-i kümūn o biziz
- 3 Merhem-i vuşlat için yāriña minnet itmem
Yāre-i ħaçer-i miħnet ile Mecnūn o biziz
- 4 Fikr-i la' l-i leb-i şīrinūñ ile Ferhād'ız
Fitne-i leyli-i zūlfūñ ile Mecnūn o biziz
- 5 Ĥazret-i behcet ile dānişe **Sāmī** taħsīn
Tūr-i eş' arda biġāne-i maźmūn o biziz

145b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 'İd-i vaşl için o sīmīn-bere ħurbān oluruz

- Yine tennür-ı ğam-ı āhda püryān oluruz
- 2 Gāh şem‘ -i ruḥunuñ biz daḥı pervānesiyüz
Gül-i ruḥsārıña geh bülbül-i nālān oluruz
- 3 Külḥen-i ğamda yanan zerrece ḥālīm bilemez
Tāb-ı ḥürşīd daḥı yār ile sūzān oluruz
- 4 Vaqt olur ḳayd-ı cihāndan dil-i zār eyleme āh
Biz de himmet ile āzāde-i devrān oluruz
- 5 Dānişe peyrev olub vādi-i ma‘ nāda yine
Sāmi taḥcīr-i mażāmīne nıgeh-bān oluruz

146a

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Çeşm-i fettānuñı ğāyet ile sāḥir bilürüz
Şan‘ at-ı fitnede ğamzeñ gibi māhir bilürüz
- 2 Gerçi söz yoḳ leb-i şīrīnūñe ammā bizler
Şoḥbet-i dīde-i mestāneye dā’ir bilürüz
- 3 Nıyyetüñ ‘ aşıḳuñ imānını hep yağmadır
Nāz ile itme tecāhül anı kāfir bilürüz
- 4 Keremüñ bendeye hīç yoḳ dimeyiz biz līkin
Olsa da luḫfuñı üftādeye nādir bilürüz
- 5 Remz ile bildir aña şuḳḳa-i dil mażmūnuñ
Sāmi oldıḳca seni biz yine şā‘ ir bilürüz

146a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ney gibi nāle kenān ister iseñ işte uluñ
Ser-giriftār-ı figān ister iseñ işte uluñ
- 2 Dā'imā ille-i hicrūñ ekerek ey aşı yā
Hūr ile adi kemān ister isen işte uluñ
- 3 Gördigi serv-adūñ pāyına Őu gibi aar
Mā'il-i tāze fidān ister iseñ işte uluñ
- 4 Āteş-i 'aşla her rüz Şeb ey pādişehim
Külhen-i amda yanan ister iseñ işte uluñ
- 5 Bāğ-ı hüsnuñde figān eyleyecek Sāmi-veş
Bülbül ey onca-dehān ister iseñ işte uluñ

146a

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Tā temelden bir yıı vırāne kim göñlümdür ol
Rüz Şeb büm-ı cefāya lāne kim göñlümdür ol
- 2 Ceyş-i müjgānuñ Őalar gūyā arağol sīneme
Çeşm-i nā-tārına menzil-hāne kim göñlümdür ol
- 3 Fikr-i va' d-ı nūş Őahbā-yı leb-i la' līn ile
Cān u dilden nāzır-ı peymāne kim göñlümdür ol
- 4 Dehr ü deşt-i cünūnum ben hevā-yı ha ile
Tār-ı zülfüñ bestesi dīvāne kim göñlümdür ol
- 5 Raħm ider yo derdim asam yāre de aғыāre de

Bir acır var **Sāmi-i** nālāna kim gönlümdür ol

146b

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şi' r-i terde hüs n ü ta' bir ü edāt ister göñül
Her dü-mışra' da nice remz ü nikāt ister göñül
- 2 Şufret olsun zişt ü hūbı ' ālemüñ ' aks eylesün
Sīne-i maḥbūbı āyīne-şifāt ister göñül
- 3 Ol leb-i la' lın için zūlf-i siyeh-fāme düşüb
Çaldı zulmetde meded āb-ı ḥayāt ister göñül
- 4 Gerçi bažen raḥm ider üftādeye ammā o şeh
Der-geh-i luṭfında şevk ile şebāt ister göñül
- 5 Beydağ-ı ḥaşmuñ ki fi'l-vāka' çevirdim ruḥların
Şāh-ı ' aşkı m at sürüb ferzāna māt ister (gönül)³⁰³
- 6 Böyle mi eyler idim vaşf-ı zeneḥdānuñ şehā
Çāh-ı gamdan āh bir kerre necāt ister göñül
- 7 Dānişüñ sükker gibi **Sāmī** görünce nazmını
Himmet-i üstād-veş kand-i nebāt ister göñül

146b

Ġazel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yār ile zevk-i mülākāt eylemek ister göñül

³⁰³ Mecmuada “gönül” redifi yazılmamıştır.

- Şevk ile imrâr-ı evkât eylemek ister gönül
- 2 Nüşha-i rüyuñ dile ta' lîk idüb şerh eyledim
Cümle terkîb-i izâfet eylemek ister gönül
- 3 Şaştına düşdükce tîr-ı âh cân-gâhuñ atub
Hâne-i haşmı harâbât eylemek ister gönül
- 4 Çille-i sahtuñ kemân-âsâ ' acerb mi çekdigim
Kadd-i gerdūnı iki kat eylemek ister gönül
- 5 Himmeti pest ise de ol şâ' ir-i sihr-âverūñ
Dânişe **Sâmi** mürâ' at eylemek ister gönül

147a

Ġazel

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Hevâ-yı zülfüñ ile dehr ü hāmūndur göñlüm
Bu vādide hele Mecnūn'dan efzūndur göñlüm
- 2 Firâk-ı merhem-i vuşlat ile maḥzūndur göñlüm
Dem-â-dem zaḥm-ı tîĝ-ı hicr ile meşḥūndur göñlüm
- 3 Aḳar ḥūn-ı sirişkim ḥavz-ı dilden dâ 'imâ çeşme
Kızıl ırmaĝa beñzer şanki bir Ceyḥūn'dur göñlüm
- 4 İdersem ziyet-i engüşt-i buse la' lini bir kez
O şūḥa naḳd-i cānı virmege memnūndur göñlüm
- 5 Ḥayāl-i ĝamze-i ḥūn-ḥ'aruñ ile ey leb-i mey-gūn
Müdāmā sāĝar-ı leb-rîz-veş pür-ḥūndur göñlüm
- 6 Dür-i nazmı çekersem silk-i ma' nāya n'ola **Sâmi**
Füyüz-ı himmete şaḥîb dile maḳrūndur göñlüm

147a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Çeşm-i a' dā-yı şehā kıan ile meşhūn görelim
Görmesün ũlfetimiz dīdesi pür-ħūn görelim
- 2 Dām-ı zūlfūñ yūziñe saçma ile şayd olmam
Hele bir dāne-i ħāl-i ruħ-ı gül-gūn görelim
- 3 Medħ ider luřfuñı gördükçe senūñ gerçi raķīb
Ne diyor ğamla anı bir kere maħzūn görelim
- 4 Hicr ile geçdim anıñ va' desinūñ şıdķından
Bāri ħande ile vir va' de-i kümūn görelim
- 5 Heves-i leyli-i kākül ile sevdālansun
Fitne-i zūlfūñ ile **Sāmi'yi** meftūn görelim

147a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Bezme gel luşf it amān ħālimi taķrīr ideyim
Maķdemūñle dil-i vīrānemi ta' mīr ideyim
- 2 Çeşme-i āb-ı ħayāta daħı teşbih olmaz
Ben de bilmem lebūñe ğayrı ne ta' bīr ideyim
- 3 Neş'elendim baña meclisde diyince ol şūħ
Seni de defter-i iħsānıma taħrīr ideyim
- 4 Ĥāhiş-i vaşl ile ārām idemez bu dil-i zār
Vaķt-i fırsatda aya ben nice te'ħīr ideyim

- 5 H̄asret-i derd-i ruḥuñ itdi dimāğı muḥtel
Yine gel buseñ ile ben anı ta'ṭir ideyim
- 6 Dāniş-i nādire gūyuñ ğazel-i ra' nāsın
Sāmiyā 'aciz olsun hele tanz̄ir ideyim

147b

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' iün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Gül-i 'ömri şehā ben çār-sū-yı ğamda şoldurdum
Müdāmā şāğar-ı gön̄lüm mey-i miḥnetle t̄oldurdum
- 2 Sirişk-i ḥ'āhiş ile şu virerek naḥl-i maqşūda
Hele sāyeñde ey meh mīve-i ḥūlyāyı oldurdum
- 3 Olinca ben bu şeb gül-çin-i vuşlat bezm-i gülşende
Raḳibi çayıra şalub giyāh-ı reşk buldurdum
- 4 O şūḥuñ noḳta-i ḥāl-i siyāhı vaşfa gelmezken
Kemāl-i vaḳt ile ḳalıb ta' bīre oldurdum
- 5 'Aceb mi tiğ-ı cevri dest-i nāzından bıraḳdırsam
Bu ğaddāra **Sāmi** eski şuyın şimdi buldurdum

147b

Ġazel

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa' ulün

- 1 Bir dil-ber içün bunca te'essüf niye lāzım

- Dīvāne sere kayd-ı tekellüf niye lâzım
- 2 Dāmen-keş olan şūhı begim istemeyiz biz
Ger olsa da mānende-i Yūsuf niye lâzım
- 3 Şādık olacağ gibi sözüñde düşünürsin
Bir va' de-i kümüne tevaqquf niye lâzım
- 4 Gördikçe bizi leb-be-leb ölsün ħasedinden
A' dā-yı bed-endiše telaţţuf niye lâzım
- 5 **Sāmī** hele ħaddin mi seniñ behceti tanzīr
Böyle niye bī-ma' na taşarruf niye lâzım

148a

Ġazel

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa' ūlün

- 1 İtdikce edā böylece cānā neme lâzım
Şad cevr ü cefā bendeñe şāhā neme lâzım
- 2 Sa' yim saña bir hiç keder olmasaydı
Yoħsa bu kadar ħalka müdārā neme lâzım
- 3 Zihniñdekiler n'oldığını añladım ey şūħ
Geh lutf u nigh gāh sitiğnā neme lâzım
- 4 Şavduñ bizi biñ dürlü ta' allül ile soñra
Ġayruñ dimedüñ da' vetine lâ neme lâzım
- 5 Toz ħondığına dāmenüñe rāzı degilken
İtdüñ beni sen ' āleme rüsvā neme lâzım
- 6 Şüretde bize ' arz-ı ħulüşuñ hele bildim
Ġayrı getirür ħaylice ma' nā neme lâzım
- 7 Oldum ise de **Sāmī** ben ol dānişe pey-rev

Hep hâtır içündür kurı da' vâ neme lâzım

148a

Ġazel

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fa'ülün

- 1 Mestâne-i 'aşkıım mey ü hem-dem neme lâzım
Peymâne-keş-i neş'eyim 'âlem neme lâzım
- 2 Hem-bezm olub öpmekdür o gül-rüyı merāmım
H̄âhiş-ger-i vaşlım yalıñız şem neme lâzım
- 3 Ben âteş-i 'aşka yanayım sūz-ı derūnuñ
İfşası için dide-i pür-nem neme lâzım
- 4 Cānımsa da ol dil-ber-i ra' nā ide ğayrı
H̄alvetūñde vuşlata maħrem neme lâzım
- 5 **Sāmī** didi üstādımız ol Rāsih Efendi
Mestâne-i 'aşkıım mey ü hem-dem neme lâzım

148a

Ġazel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mevsim-i gül vaqt-i sevk ü hārḡārımdır benim
Gülşen-i miḡnetde bülbul ğam-kesārımdır benim
- 2 Surḡ iden āyine-i afākı her şubḡ ü mesā
'Aks-i seyl-i ḡūn-ı çeşm-i eşk-bārımdır benim
- 3 Hicr ile taşvır ne ḡāmım muḡayyed olalı
Her çıkan şūret ḡalemden der-kenārımdır benim

- 4 Cevr ile ey dīde-i āhū tarīḳ-i aḥterān
Vādi-i ‘aşḳuñda her dem reh-güzārımdır benim
- 5 Ḥātīm-i şı‘ re güher ḳondurma iş mi **Sāmiyā**
Sīm-i ṭab‘ -ı dīgerān ednā ‘ ayārımdır benim

148b

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Dimezim ki ne edā vü ne de hiç nāz itsün
Bāri cevri eyler ise bendesine az itsün
- 2 Hicr ile ağladub ‘ uşşāḳımı lāyık mı bu kim
Gülerek evc-i sitiḡnāda o pervāz itsün
- 3 Ḥāk-i pāye düşeriz yüz sürerek sāye gibi
Hele üftādeye raḥm itmege ağāz itsün
- 4 Sūz-ı ḡamla yanayım ben yine inşāf mı bu
Rūz şeb kendine ağyārı o hem-rāz itsün
- 5 Ḥāzret-i dānişe **Sāmī** bunı ‘ arz eyle hemān
Himmetiyle seni bir şā‘ ir-i mümtāz itsün

148b

Ġazel

Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fa‘ ülün

- 1 Her meyl idenüñ pāyına şu gibi aḳarsın

- Naqd-i dil-i üftâde alur şâhib ‘ uķârsın
- 2 Efgendeye sūziş birağur şu‘ le-i rūyuñ
Geçmem diyerek âteş-i ‘ aşkuñla yaķarsın
- 3 Pâ-beste-i sevdâ olanuñ gerdenine sen
Zencîr-i dütâ-yı ser-i gîsūyı taķarsın
- 4 Bir serc-i lisân itse eger bende-i nâ-kâm
Elbetde kinâyâtı maķhalinde çıķarsın
- 5 ‘ Aynıñ taķınub dîde-i ğam-dîdeñi **Sâmî**
Dik dik niçün ol meh-veşe dört gözle baķarsın

148b

Ġazel

Meᶑ ūlū Mefā‘ ilū Mefā‘ ilū Fa‘ ūlūn

- 1 ‘ Uşşâkı nigeħle biri birine ķatarsın
Göñlün alub üftâdelerin şoñra şatarsın
- 2 Biñ nâz ile mânende-i ħürşid-i zemistân
Ey mihr-i cihân gâh toğar gâh baťarsın
- 3 Mâ’il olarak firķata gitme pupa yelken
Bir seng-i ķazāya şaşırub belki ķatarsın
- 4 Bel bağlayamam hiç saña ey mūy-ı miyânım
Her gördigüñ ağūş-ı göñülden yan atarsın
- 5 Ĥân-ı dil-i **Sâmî’mi** şaķın eyleme ğâret
Bu şerbet-i ‘ aşkı güzelim sen de tatarsın

149a

Ġazel

Meʿ ūlū Mefāʿ ilū Mefāʿ ilū Faʿ ūlūn

- 1 Baķmam ķadiñe serv-i sehi tevbeler olsun
Ruķsārīña itmem niģehi tevbeler olsun
- 2 Hīç itmeyeyim ey ķaşı yā sīnemi ğayrı
Tīr-i müjeñ amāc-ģehi tevbeler olsun
- 3 Biʿllāh ğaṭā imiş aña ʿ arz-ı řadāķat
İtdim ise ben bu ğünehi tevbeler olsun
- 4 Terk itdim anı bir daķı ismūñ dile almam
Ben ħāşılı sevmem ol mehi tevbeler olsun
- 5 **Sāmī** de ħarāb oldu saña ğayrı maķabbet
Ey mŭlk-i cefā pādiřehi tevbeler olsun

149a

Ġazel

Feʿ ilātŭn Feʿ ilātŭn Feʿ ilātŭn Feʿ ilŭn

- 1 Muṭribā söyle yine bezmde āheng olsun
Hele al çalmaz isen de ele bir çeng olsun
- 2 şafvet-i laʿ l-i lebiñ vaşf ideyim de ne dimeķ
Yine mirʿāt-ı dilim cevri ile pŭr-jeng olsun
- 3 Nʿola ağyār ile ʿ uřřāķ iderse ğavgā
Anı seyr eyle ki ʿ ālemde de bir ceng olsun
- 4 Bād-bān-ı himem aç Mışr-ı murāda çıķalım
Ġayrı zevraķçe-i maķřŭd-ı ğoñŭl reng olsun
- 5 Varmasun rāh-ı merāma hele toğrı aʿ dā
Yāy-ı ūmid raķībā ne bŭtŭn leng olsun

- 6 Çileriz kuvvet-i ' aşkuñla anı top gibi
Ta' n-ı düşmense gelen tağ kadar seng olsun
- 7 Esbi ferzâne sürer tab' -ı vasī' -i **Sāmī**
Vādi-i kâfiye ister ise de teng olur

149b

Ġazel

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ūlūn

- 1 Zaḥm-ı dili setr eyle şaḡın yāre duyurma
Ser-tābe ḡadem olsa göñül yāre duyurma
- 2 Şemşir-i cefā ile yarar sīneñi soñra
Tīğ-ı nigeñi itse de şad-pāre duyurma
- 3 Cevr ile yaḡar sūzişini ol meh açma
Yan āteş-i ' aşḡ ile düşüb nāre duyurma
- 4 Hażm it o şehe ' indindeki iḡbāliñi gizle
Erbāb-ı ḡased bir taḡım idbāra duyurma
- 5 **Sāmī** hele bu şī' r-i perişān me 'ālūñ
Dāniş gibi bir öyle pür-efkāre duyurma

149b

Ġazel

Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn

- 1 Aḡar şad dāğ-ı ḡayret sīne-i māh-ı gülef-dāra

- O mihr-i 'ālem-ārā zülfini saçdıķça ruhsāra
- 2 Taķar tavķ-ı cünūnı ķamerī-āsā bu dil zāra
Hezārān nāz ile ol serv ü şūķ başlarsa reftāra
- 3 Nigāh-ı nāzı bu şeb eyleyince vaşlını tebşīr
Berāy-ı müjde virdüm naķd-ı gönlüm çeşm-i tātāra
- 4 Tecāhül eyleyüb söyleyince derdim ķuluña luţf it
Buyursın hāl-i zārım sen ne hācet böyle ısrāra
- 5 Alur eţrāfını aġyār anuñ ebr-i siyāh sühā
Bize ruşsat mı var ġayrı o meh ruhsār-ı dīdāra
- 6 Nigīn-i ziyet-i engüşt buse eylesem **Sāmī**
Fedādır ne şadef ol la' l-i rengīn-i güher-bāra

150a

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Ne kaçarsın ķuluñ ol mertebe yanşak diñle
İctināb eyleyecek mertebe alçak diñle
- 2 Dest-i luţfuñdan aya tīşe-i nāzı atıvir
Çünki yapmaķdı ġarez gönlümü yıķmaķ diñle
- 3 Hārb idersin çevire çevire hāndān olarak
Ķuluñ ey mel' abe efkār-ı fırlıdaķ diñle
- 4 Baña bir kez beri gel dimedüñ ey şūķ şenim
Rāh-ı ' aşķında ķuluñ öyle de beydaķ diñle
- 5 Dürr idüb elden atarsın anı sen meydāna
Gönlüm ey dil-ber-i şannāz yuvarlaķ diñle
- 6 Meclis-ārā diyü vaşf itme raķibi ķuluña

Söyle inşâf ile **Sâmî** gibi şakrak diñle

150a

Ġazel

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Ser-i ebrûları biri birine beste idi
Şan iki kıavs-i kıazâ bir yere peyveste idi
- 2 Bilemem hâlini üftâde-i hummâ-zedenüñ
Çeşm-i mesti ol mehüñ bu gice pek hasta idi
- 3 N'ola hâr-ı nıgehim rüyını incitdi ise
Gül-i Zeyneb'de bizden dağı nev-reste idi
- 4 Târ-ı zülfi dolanub gerdenine şanki anuñ
Ġonca-ı la'ı ile verd dağı gül-deste idi
- 5 Çeşm-i şeh-bâzı anuñ bu süvarişle **Sâmî**
Günde biñ murg-ı dile alsa da şâyeste (idi)³⁰⁴

150a

Ġazel

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Dil-i zâr teg felege nâlesi peyveste idi

---

³⁰⁴ Mecmuada "idi" redifi yazılmamış.

- Söylese her melege hālini şâyeste idi
- 2 Sûr iken ağzı mı yakdıdığı eyyāmda kim
Şīr-i mārđan o nev-res dağı nā-reste idi
- 3 Ser-i kũyında beni bağlasalar tũrmaz idim
Çāre ne zũlfine pāy-ı emelim beste idi
- 4 Kadd-i mevzũnına hīç söz mi olur ğayrı anuñ
Midđat-ı kıt‘ ası bir mışra‘ -ı ber-cestede idi
- 5 Çeşm-i bīmārını hīç böyle mi vaşf eyler idi
N’eylesũn **Sāmi-i** dil-đastası dem-beste idi

150b

Ġazel

Me‘ ũlũ Mefā‘ ilũ Mefā‘ ilũ Fa‘ ũlũ

- 1 Ağyār girũb araya iŧe şarışınca
El ölçdi bũtũn kāle-i vaşlı şarışınca
- 2 Yũz şaralığı oldu mehi ŧanma gũlefdir
Ĥũrşid-i cihānımla şasende yarışınca
- 3 Şāk sa‘ d ile naĥs itdi firāk burc-ı felekde
Ol mehle benim kevkeb-i baĥtım barışınca
- 4 Ağyār gelũr ĥātıra rāĥat mı virũr hīç
Ĥũlyāda ĥayāliyle dağı dil şarışınca
- 5 Var sen de edeble kerem-pervere **Sāmi**
Luţfuñ görũr elbet hele herkes dayışınca

150b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 N'ola ben teşne-lebim emsem o la' lîn deheni
Şarsam âgūşa alub şevk ile sîmîn bedeni
- 2 Naḥl-i nâzım düşürir hep tama' -ı ḥâme bizi
Virür aġyâra kiras lebi sîb zeḳanı
- 3 'İd-i ḳurbânda da 'uşşâka ri' âyet itmez
Rûz şeb öldirir ol süd ḳuzısı ġamla beni
- 4 İtme lâyıḳ mı fedâ tâ bu ḳadar miḥnetle
Cân u dilden seni biñ cân ile câna seveni
- 5 Yıḳarım tîşe-i âhım ile çerḫ-i felegi
Sâmi'ye etme begim ġayrı sen ol kûh-keni

150b

Ġazel

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' iün Mefâ' ilün

- 1 Yine bezme bu şeb reftâr ile ol meh-liḳâ geldi
Ġubâr-ı ġam gidüb âyîne-i dilden şafâ geldi
- 2 İdince ol gül-i bâġ-ı leṭâfet meclise teşrif
Dimâġ-ı cânı taṭîr itdi bir buy-ı vefâ ḳaldı
- 3 Ḥalâşım ḫalkâ-ı zîncîr-i ġisûdan nice mümkün
Ser-i şūrîdeye zülfi dil-ârâdan hevâ geldi
- 4 'Aceb ne rûzigâr atdı bu gice ḫâneye tenhâ
Ümid olmazken ol şem' -i şeb edâ ez-ḳazâ (geldi)³⁰⁵
- 5 Olnca maḳdemiyle ḫâṭır-ı virânemiz ta' mîr

³⁰⁵ Mecmuada “ geldi” redifi yazılmamış.

Derūnā **Sāmiyā** öldüm de bu rengin edā geldi

151a

Ġazel

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fa'ülün

- 1 Hınçer be-kef ol kâşı kemān yanıma geçdi
Tir-i müjesi tā hedef-i cānıma geçdi
- 2 Gördüm ğazab-ālūd-ı raķib ile geçende
Bildim ki o kâfir beni cānānıma geçdi
- 3 Üftādene hiç gün yüzi göstermedüñ ey meh
Bārān-ı firākuñ dil-i sūzānıma geçdi
- 4 'Arz itdim aña ħālimi ben eyledi şefkat
Bir kere niyāzım hele sulţānıma geçdi
- 5 Pür-teşeyim ol pādişehim dirmiş işitdim
Sāmī de benim defter-i ihsānıma geçdi

151a

Ġazel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Būs-ı ħāl daħı va' adiyle inandırdı beni
Aldı naķd-ı dili biñ diñle dolandırdı beni
- 2 Kāngı sūya 'acabā gitdi bu gice diyerek
Buldum ammā o mehi ħayli arandırdı beni
- 3 Çaldı bal aĝzıma şehd-i lebini va' d iderek
Lezzet-i şoĥbet-i la' liyle yalatdırdı beni

- 4 Geçdim ol mäh-veşüñ fikr-i vişälinden ben
Va' de-i kizb ile cânımdan uşandırdı (beni)³⁰⁶
- 5 Virmedi ruḥşat o meh **Sāmi-i** dil-dādesine
Şarılırsın diyü vāfir oyalandırdı beni

151b

Ġazel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Rūz şeb neş'e-i dil luṭfuñı ḥūlyā iledür
Ḳulunuñ ba' z-ı tesellīsi de rü'yā iledür
- 2 Derde düşmek heves-i zülf-i dil-ārā iledür
' Aşıkā böyle felāketler o sevdā iledür
- 3 Yārsız dūzaḡ olursa n'ola gülşen ki şafā
Bāğ-ı cennetde daḡı bir gül-i ra' nā iledür
- 4 Rāh-ı ' aşkuñda kimi sūziş ile faḡr eyler
İftihārı kiminüñ ābile-i pā iledür
- 5 Meclisinde ruḡabādan bize fırşat mı düşer
Ekşeri şöḡbetimiz dīde-i gūyā iledür
- 6 Mā' ni'ül-şıfat olurlar diyü şāyed **Sāmi**
Çāre ne her işim aḡyāra mūdārā iledür

151b

Ġazel

Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 ' Arz eyledikçe yārim açar yara bir daḡı

³⁰⁶ Mecmuada "beni" redifi yazılmamış.

- Ben zaḥm-ı sīnem açamam yāre bir daḥı
- 2 Hācet ne ḥālīmi olma ikrāra bir daḥı
Bir tıydu ki muḥāl yok inkāra bir daḥı
- 3 Ol rütbe itdi mihr daḥı çeşmi ḥayre nāk
Hiç idemem ben āḥire nezzāre bir daḥı
- 4 Cām-ı dil-i şikesteyi kim ol gülüñdür o
Mecbūrum ‘arza itse de şad-pāre bir daḥı
- 5 Kan ağlasam da ben yine kanmaz kanıkşar āh
Kul olmayam tabī‘ atı ḥūn-kāra bir daḥı
- 6 Bu nev-ğazelde zevkine gitmezse ol mehūñ
Toğrısı tevbe itmeli eş‘āra bir daḥı
- 7 **Sāmī** ḥarāb-ı ḥançer-i nāz oldı çünkü dil
Dünyāda itme minnet o ğaddāra bir daḥı

151b

Ġazel

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Vech-i pür-tābı anuñ her vech ile māha mişāl
Şevkdir var qaradır ide külef ol gülde al
- 2 Çille-i cevruñle bu maḥmūm ‘aşkuñ sen şehā
Yay gibi ḥaddūñ bugün üzgün ki gel itme dal
- 3 Aldım ebyāt-ı ruḥ-ı ḥūbānı hep nezzāreye
Şāh-beyt-i ḥüsnüñ oldı baña ğāyet ḥasbıḥāl
- 4 Bülbül-āsā şöyle kim biñ sâ‘ at efgān eylerim
Bir daḳıka hicrūñ ey gül ya‘ ni eylersem ḥayāl
- 5 Hāşılı mecbūrıyım **Sāmī** o tūbā ḳāmetūñ

Gördüğim servi çade cular gibi itmeme meyâl

152a

Ġazel-i Vâsıf Mîr

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Fikr-i la' l-i yâr ile mestâne kim gönlümdür ol
Bâde-i şevk ile pür-peymâne kim gönlümdür ol
- 2 Geh şikest ü geh çarâb olur (gehi)³⁰⁷ eyler çarâb
Hem çadeç hem bâde hem mey-çâne kim gönlümdür ol
- 3 Var mı benden çayrı boynu bağı bir benden diyü
Zülfün arayub çarayan şâne kim gönlümdür ol
- 4 Zâhirâ baçsañ benim ile ma' nevi dil-dâr ile
Âşinâ çavrında bir bigâne kim gönlümdür ol
- 5 İltifât-ı saht u luç u sitem-âmiz ile
Şüret-i ma' mürede vîrâne kim gönlümdür ol
- 6 Naçş-ı çulyâ-yı vişâlıyla peri peykerlerin
Mülk-i Çin-i tende minâ-çâne kim gönlümdür ol
- 7 **Vâşıfâ** ümid-i teşrif-i çayâl-i yâr ile
Bir müferreç mişli yok kaçâne kim gönlümdür ol

152a

Ġazel

Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa' ülün

- 1 Sâki mey-i ' aşkuñ feraça dâ'iri yok mı

³⁰⁷ Mecmuada "gehi" sözcüğü yazılmamıştır. Vasıf Divanı'ndan yararlanılarak bu sözcük yazılmıştır.

- Āyā bu ḥumār-ı elemüñ āḥiri yoḡ mı
- 2 Dil n'eyle olur vāḳıf-ı esrār-ı maḥabbet
Bu rāz-ı nihānıñ 'acabā zāhiri yoḡ mı
- 3 Lāyık mı begim nā'ıl-i vaşluñ ola aḡyār
'Uşşāḡ-ı felāket-zedenüñ ḥāḡır-ı yoḡ mı
- 4 Bir 'aşık-ı nevvāle tedārik çekemem ben
Her dem baña mı cevr ü sitem sâ'iri yoḡ mı
- 5 Ya vaşluñı va' d eyle yaḡūd buse-i la' liñ
Birden ikisi olmaz ise ya biri yoḡ mı
- 6 Ta' lîm-i cefā niçün ider şūḡ-ı digerden
Cevr-i sitemüñ o peride ḥāḡır-ı yoḡ mı
- 7 Dil-dāre nihānı ne disem gūş ider aḡyār
Bu ḡā'ifenüñ bir seme vü saḡır-ı yoḡ mı
- 8 Her kime gönül virsem ider baḡrımı sūzān
Ḥübān-ı zamānuñ baña bir acır-ı yoḡ mı
- 9 **Vāşıf** niçün evşāfını itmezler o şūḡuñ
Üftādelerin de 'acabā şâ'iri yoḡ mı

152b

Ġazel-i Sāmī

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fa'ülün

- 1 Her ḡonca-i nev-reste nigāh itmege degmez

- Āvīze-i destār-ı külâh itmege degmez
2 Çevgân-ı temennâ ile hāmûn-ı keremde
Kûy-ı himeme kıadd-i dü-tâ itmege degmez
3 Rû-gerden olub tîğ-ı Horâsân-ı kıazâdan
Mûy-ı bedeni mevc-i siyâh itmege degmez
4 Şad âyine-i tevbe-i şikeste it ey dil
Ĥamyâze ile bâdiye âh itmege degmez
5 Endîşe-i ârâyiş-i dünyâ ile **Sâmî**
Rûy-ı emeli jeng-i siyâh itmege degmez

152b

Ġazel

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fa' ūlūn

- 1 Şâhib nazâr-ârâyiş-i güftâre yapışmaz
Ma' nâ görür a' mâ gibi divâra yapışmaz
2 Her kârda ' âkıll gözedür semt-i sühûlet
Engüş-t-i ĥired ' uqde-i düşvâre yapışmaz
3 Güçdür dil-i şâf olsa şikeste anı yapmak
Birbirine âyine-i şad-pâre yapışmaz
4 Ceyb-i felegi pençe-i âh-ı dil ider çâk
Ferhâd gibi dâmen-i kuhsâre yapışmaz
5 Her dânesi engûrdan olsa yine rindân
Çün dest-i riyâ müsebbiĥa-i ezkâre yapışmaz
6 Çü pây-ı cemâl-ı aĥadiyyet çü şikem-ĥ'âr
Cennetde bile ni' met-i bisyâre yapışmaz
7 **Sâmîyi** efendim ser-i kûyında muķim it

Zirā k̄ul olub ġayre o bī-çāre yapışmaz

153a

Ġazel-i ‘İzzet

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Vifādet it gehi ki merdüm-i çeşmim bebeklik yap
Sen ol la‘ l-i lebüñle bezm-i ‘ uşşāka nemeklik yap
- 2 Tutarısın māhi-veş yem dök bu hāl-i nāz ile cānā
Gelince haţţ-ı hüsñüñ ‘ aşıka ol dem töbeklik yap
- 3 Ruġuñ gül perçemüñ sünbül femüñ ġonca haţtuñ reyġān
O nergis çeşm ile gül-zār-ı hüsñünde çiçeklik yap
- 4 Firāk-ı ehl-i rindānı göz et meclisde tel kırma
İlişdir zülfini olta-ı ‘ uşşāka semeklik yap
- 5 Levend-āne raķib-i bed-liķāya eyle ser-keşlik
Sipihri sine-i ‘ uşşāka geldikçe meleklik yap
- 6 Sözinde şābit ol ‘ aşıklara rām olmadan kaçma
Velikin bezm-i vuşlat içre nāz ile döneklik yap
- 7 Şarāb-ı la‘ l-i nābı ‘ İzzetā nüş eyle sākiden
Dehān-ı sükerinden şofra-ı bezme yemeklik yap

153a

Ġazel-i Tālib

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün

- 1 Olmasun bend-girān zülf-i girih-gir baña

- Gerdeş-i reng yeter halka-ı zincir baña
- 2 Teşne-i tığ-ı helâkim o kadar kim görünür
Mevce-i âb-ı beka cevher-i şemşir baña
- 3 Neşve-i aşkla dil buldı gına-yı hatır
Oldı derdi gam-ı mâye-i iksir baña
- 4 Her şehir itmededir medrese-i gülşende
Büy-ı gül âyet-i ruhsârını tefsir baña
- 5 Aşk-ı tıfl-ı dilimi hün-ı cigerle besler
Virmesün mâder-i dehr ister ise şir baña
- 6 Lâlem ol hadde gam-ı aşkla kim bülbüldür
Tâlibâ nisbet ile gonca-ı taşvîr baña

153b

Gazel

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Nâle-i germ-i firâkında yeter sâz baña
Oldı şem' -i şeb-i gam şu' le-i âvâz baña
- 2 Bir nigâh ile zebân gelemes bend itdi
Komadı süz yere ol çeşm-i sühen-sâz baña
- 3 İtdi ifşâ yine zâr-ı dil-i eşk-i hūniñ
Her zamân böyle virür reng o gammâz baña
- 4 Der-i gam-hânemi dâ'im ferağ eyler beste
Revzen-i hatırımı hep gam ider bâz baña
- 5 Himmet-i ârif-i Rūmî ile **Tâlib** çok mı
Rūmda mertebe-i arefe-i Şirâz baña

153b

Ġazel-i Haşmet

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Dilimde dāġ dāġ-ı hařreti sūz-āřinādır hep
Bu gūlřen-gāh-ı ' ařkuñ gūlleri āteř-nümādır hep
- 2 Aķıtdım şu gibi bir serv-ķadde gōñlümi evvel
Beni giryān iden şimdi o eski mācerādır hep
- 3 İden tařřil-i (neř 'e)³⁰⁸ dilde erbāb-ı sūkūnetdir
Ĥabāb-āsā dūřen cām-ı meye ehl-i hevādır hep
- 4 Gōñül Mecnūn gibi dil-beste olma zūlf-i Leylā'ya
Seni řaħra-neverd-i ' ařķ iden zīrā Ĥudā'dır hep
- 5 Zebānuñ reng-i řahbā-yı ezelden mi yaratmış Ĥaķķ
Bu keyfiyet nedir **Ĥařmet** sözüñ rengin-edādır hep

153b

Ġazel-i Fiřnat Merħūm

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Rāzdan ġamze-i cānāna olmuřlardañız
Āřinā-yı ma' na-yı bīġāne olmuřlardañız
- 2 Gōzleriz manřūbe-i vařluñ řehā açmazdan
Bāzi-i ' ařķında biz ferzāne olmuřlardañız
- 3 N'eyleriz sākī řarābı sāġar-ı billürinī
Cām-ı la' lūñle senūñ mestāne olmuřlardañuz
- 4 Kışşamız Ferhād Ĥaysuñ dāřtānuñ itdi řayy

³⁰⁸ Kalıp uymadığı için Haşmet Divanı'na bakılarak bu kelime yazılmıştır.

Mâcerâ-yı ‘aşk ile efsâne olmuşlardañız

5 Fıtnatâ pür derdimi ma‘ nâ-yı rengin ile dil

Meclis-i ‘irfâna bir peymâne olmuşlardañız

154a

Sâmî Mîr Merhûm

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1 ‘Aczdır maħmil-keş-i idrâk mâhiyyet baña

Reh-nümâ-yı câde-i taħkîkdir hayret baña

2 ‘Aşkdır ser-mâye-i envâ‘ -ı hâşiyet baña

Bir heyûlâdan zuhûr eyler nice şûret baña

3 Yâra küstâhâne dil ‘arz itdi dâğ-ı sîneyi

Âteşin pîrâhen oldı germi-i haclet baña

4 Bî-hodum sâğar gedâ-yı bezm-i ‘aşkımdır hîred

Virdi sahbâ-yı maħabbet başka keyfiyet baña

5 Gerçi ‘anķâ-yı felek pervâz-ı ķâf-ı vahşetim

Lîk dâm-ı şayd olur ser-halka-ı şöbet baña

6 Bî‘atun el virmez ey şeyh-i tarîkat tab‘ ıma

Bir ayağ ile ider pîr-i muğân himmet baña

7 Yay-ı humda geç gele rind-i kalender-meşrebim

Efser-i Cem’dir sifâle köhne ‘işretdir baña

8 Gerdeş-i tesbîhe devr-i sâğarı itdim bedel

Bir ķadeh meyden gelür zâhid ‘aceb hâlet baña

9 Ğam yemek hûn-ı ciger nûş eylemek olmaķ kebâb

Sâmiyâ çekmeden ider kâse-i minnet baña

154a

Ġazel-i Sāmī Merḥūm

Mef'ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Geçdikçe sūz-ı 'aşq o meh-pāreden baña
Āteş virür ḳatīl-i nezāreden baña
- 2 Nādānı ḥ'āb-ı ğaflete ḳor gerdeş-i felek
Ma' lūmdur bu cünbüş-i geh-vāreden baña
- 3 Tīĝ-ı nigāhı mevce-i āb-ı ḥayāt imiş
Şānı cevāb geldi leb-i yāreden baña
- 4 Dil ne nişin ḥalḳa-ı gird-āb zūlf-i yār
Baḥt-ı siyāh ḥande ider ḳaradan baña
- 5 Bu nazm-ı āteşini ḳalem itdi intiḥāb
Sāmī cerīde-i dil-i şad-pāreden baña

154b

Ġazel-i Sāmī Merḥūm

Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün

- 1 'Āşıkım beyt'ül-ḥüzn bir cāy-ı me'mendir baña
Külḥen-i āteş-fürüz-ı 'aşq meskendir baña
- 2 Bülbül-i āteş-nevāyım berḳ-i āhım āşiyān
Çü semender-fiḫrat āteş-dān-ı gülşendir baña
- 3 Tūr-ı 'aşkım ben tecelliden berü ey māh-rū
Şu'le-i berḳ-i cemālūñ tār-ı eymendir baña
- 4 Mest-i sahbā-yı lebinim olmazam hiç hūşyār
Künc-i deycür ḫarab-ḥāne-nişimendir baña

- 5 Şaykal-ı ıab'ım cilâ-senc bilür 'aşkıdır
Sâmiyâ âyîne-i esrâr rûşendir baña

154b

Gazel-i Sâmi Merhûm

Mef'ûlü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Gûş ol gönül beyân-ı miyân söylerim saña
Yok belki rişte-i dil ü cân söylerim saña
- 2 Müjgân kalem şahîfe nıgeh merdümün midâd
Bir çeşm-i mû-şikâf beyân söylerim saña
- 3 Tıg-ı cefâsını dil-i sengini tiz ider
Ey dil degil fesâne fesân söylerim saña
- 4 Oymuş rakib diyü lik h'âb-ı nâzda
Tebhâle-i femûnle nişân söylerim saña
- 5 Şerh itmede ceride-i şad-pâre-i dili
Her zaım-ı hün-feşânı dehân söylerim saña
- 6 Reng-i sühen lebinde güher-pâre dir neşvet
Bir dil-ber-i şikeste-zebân söylerim saña
- 7 **Sâmi** harir-i hâme-i nazm-ı sis ile
Şavt-ı leziz âb u revân söylerim saña
- 8 İcrâ idüb hadîka-ı evşâf-ı âşafı
Cüy-ı behişt hoş cereyân söylerim saña
- 9 Ol âsaf-ı yekdân ki medh-i bülendini
Ser-saıtr levh-i mihr-i cihân söylerim saña
- 10 Şubh u mesâ du'âsın idüb ziver lisân
Ey 'arş-ı verd-i feyz resân söylerim saña

155a

Ġazel-i Sāmī Merḥūm

Mefā' ilün Fe' ilätün Mefā' ilün Fe' ilün

- 1 Yem-i ḥüsnde baḳmazdım ūināḥ saña
İki kedü gibidir āfitāb ü māḥ saña
- 2 Neẓāre eyler idim rūyuña budur ḥavfım
Virür ' azāb girān-bāri-i nigāḥ saña
- 3 ' Ayār dūr-i meḥek-i rū-siyehle peydādur
Yeter vesīle-i ' afv-ı Ḥudā günāḥ saña
- 4 Göñül çü pertev-i meh-tāb rū-sefīd olduñ
Daḫı görünmedi mi ūbh-ı intibāḥ saña
- 5 Gühen-i sıfalle ūahbā gedālıḳ ey **Sāmī**
Ḥarīm-i mey-kedede besdür ' izz ü cāḥ saña

155a

Sāmī Mīr

Mef' ūlü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Çeşm yed ayırmasun diyü ey nāzenīn saña
Ta' vīz-i ḥüsni yazdı ḥaṭ-ı ' anberīn saña
- 2 Bī-reng-i nām iken ḳalem ey sāde levḫ-i ' aşḳ
Ser-saṭr-ı ḥasbıḫāl idi ḥaṭṭ-ı cebīn saña
- 3 Nāmı çıḳa beyāza siyeh-rū-yı kec-revüñ
Tefehhüm ider bu rāst peyāmı nigīn saña
- 4 Söz yoḳdur ey muşavver-i nāzık süḫen femi

- Gönlümce naķş idersen eger āferīn saña
5 Āyīne-i derūnı muķaddemce eyle şāf
Jeng-āver olmadan nefes-i vā-pesīn saña

155b

Ġazel-i Sāmī Mīr Merḥūm

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

- 1 Ola nedem gelūmuza kuḥl-ı ğam āşinā
Olmaz kelām-ı vaşl-ı dil-ārā fem āşinā
2 Olmaz mesīḥ ider ise eczāsını saḥķ
Şemşīr-i ğamze-i yaraları merhem āşinā
3 Feryād iderse bŭlbŭl-i dil ' aşķla n'ola
Ruḥsār-ı sŭrḥ-gŭyı gŭl-i ḥurrem āşinā
4 Billŭr cismi mihr-i ruḥuñ pertevin alur
Sŭzān ider olursa eger didim āşinā
5 Cism-i nizār reşķ ile zih-gīrden geķer
Engŭşt-i yāre ola nedem ḥātem āşinā
6 İnden gelŭ-yı şīvene gerd-i ğamı kuḥl
Olmaz bizim dehānımıza mātem āşinā
7 Biñ sāĝar-ı şarābdan itmezdim ictināb
Sāmī olaydı destime cām-ı Cem āşinā

155b

Ġazel-i Sāmī Mīr Merḥūm

Mefā' iün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 'Urŭķ-ı gŭlbine ḥār oldı neşterden ṭabīb-āsā

- Güli müstağrıķ-ı hūn itdi eşm-i  andelib-āsā
- 2 Der-āğūş olmaz ol āhū-yı vaḥşi ictināb eyler
Dil-i zārı ider ser-geşte ķalb-i nā-şikib-āsā
- 3 Olur  işret-geh-i vuşlatda naķl bāde-i la liñ
O ğabğab kim bulurmuş gerden-i şāf üzre sib-(āsā)³⁰⁹
- 4 Şikest it şişe-i nāmıı ey cān-ı sitem-dīde
Eger bezm āşinā-yı yār olam dırsen raķib-āsā
- 5 Olam dırsen eger āzāde ķayd-ı ḥod-perestīden
Tecerrdūd iḥtiyār it pīr-i bī-berg ü naşib-āsā
- 6 Dirīğ itme dil-i hicr-āzmūdan zevķ-ı pā-būsın
Sinān üftādedir rāhuñda **Sāmī-i** ğarib-āsā
- 7 Zeneḥdānından ayrılmaz dil ol serv-i gül endāmuñ
Olursan şāḥ-ı gülde āşiyān-sār  andelib-āsā

156a

Ġazel-i Sāmī Mīr Merḥūm

Mefā ilün Fe ilātün Mefā ilün Fe ilün

- 1 Libāsı n'eyler ölince tenāsüb-i a zā
Yerinde cümleten esbāb-ı ḥüsni ser-tā-pā
- 2 Kıyāma gelse ḥıram eylese kıyāmet olur
Anı gören hele ṫursun o ķāmeti bālā
- 3 Şikār olur şanur iller baña ol āhūyı
Raķib-i seg ider ammā ki anı hep peydā
- 4 Revān olursa n'ola ḥāk-i pāña sım-i sirişk
Ayağūña senüñ ey serv-i ķad aķar dūnyā

³⁰⁹ Mecmuada "ārā" redifi burada tekrar edilmemiştir.

- 5 Ezâyı tîġ-ı zebân ta' am idermiş **Sâmî**
 ılıcla syleşürüz ġâfil olmasun yanan

156a

Ġazel-i Sâmi Mîr Merhûm

Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

- 1 Ferâġ nâm virüb ġayrıdan baña yâ Rab
 Teveccühüm saña maşşüş kıbel saña yâ Rab
- 2 Hıdeng-i âhımı amâc zib-i te'sîr it
 Kemân sühen-i felekden virüb rehâ yâ Rab
- 3 Cenâb-ı bâz-necât ile murġ-ı cân u dili
 İdem o dem ki def' yed-i du' â yâ Rab
- 4 Fezâ-yı kâmda güm-kerde râh-ı ye's itme
 Dile hidâyetüñ it hazır-ı reh-nümâ yâ Rab
- 5 ' İnâyet eyle dil-i **Sâmî-i** güneh-kâra
 Mişâl-i âyîne-i şâf incilâ yâ Rab

156a

Ġazel-i Sâmi Mîr Merhûm

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 İtmeden sürme-feşân âhımı her şeb yâ Rab

- Ġarażım rüşeni-i dide-i kevkeb yâ Rab
2 Eyle rengini-i ma' nâ ile hûn keff-i hağib
Nokta-ı kilkimi zîb-i ruĥ-ı mağleb yâ Rab
3 Çehre-i zerdim idüb ziver-i ser-nâme-i feyz
Nüşa-ı tâli' imi eyle müzehheb yâ Rab
4 Peyk-i dil her gice kať -ı reh-i eflâk eyler
Olarak erre-keş-i na' ra-ı ya Rab yâ Rab
5 Beni öz zâtla rābıta-ĥâr-ı kerem it
Ġayriden eyleme minnet-keş-i mekseb yâ Rab
6 İtme şirāze-i ümidimi yek-deste-i ye's
Eyle mecmû' a-ı amâli müretteb yâ Rab
7 Teng ola cilvesine tâ ki fezâ-yı evhâm
Eyle **Sâmî'ye** ' ať vüs' at-ı meşreb yâ Rab

156b

Sâmî Mîr Merhûm

Mef' ulü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Kaldık ayakda cür' a-şifat ĥâtırı ĥarâb
Mest-i müdâmız âh ki yağdı bizi şarâb
2 Toĥm-ı ümid ĥâşıl ola dirdim olmadı
Yağdırdım aña eşk-i teri nitekim seĥâb
3 Zinhâr ġaflet eyleyecek yer degil şaĥm
Şanduñ bu dâr-ı miĥneti var ise cây-ı ĥ'âb
4 Ağyaruñ iştihâsı kavî ĥ'ân-ı vaşluña
Darb ile şem' olınmadı taşlar yedi gülâb
5 Gitdi şafâsı mey-kedenüñ ħalmadı meze

- Görüb çekildi yâre kesildi o dem kebâb
- 6 Müşgöl degil midir içe men' ide muhtesib
Hem iltizâm ide şarâbı hem ictisâb
- 7 **Sâmî** hem âb-dâr bu hem süz-nâkdır
Eş' âre kimse bu resme virmedi âb u bāt

156b

Diger Mîr Merhûm

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

- 1 Feyz-i mihrüñle dile şevk ü şafâ vir yâ Rab
O nihân-câne-i târike ziyâ vir yâ Rab
- 2 Eyleyüb deşt-i haqîkatde dili âteş-rû
Destime meş' ale-i nâr-ı hüdâ vir yâ Rab
- 3 ' Aşk-ı hürşid-i süveydâyı idüb bedr-i münîr
' Âlem-i câna dağı şubh-ı mesâ vir yâ Rab
- 4 Nağl-ı nezâreyi kııl eşk ile ser-be-ser şühüd
Dâne-i merdümek-i çeşm nümâ vir yâ Rab
- 5 Dil-i bî-tâbuñ tekâpü-yı taleble meded it
Medd-i âhın aña âhından ' aşâ vir yâ Rab

157a

Sâmî Merhûm

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Yâd-ı ruhsârûñla şem' -i bezm-i gülşendir bu şeb

- Revġan-ı gülden çerāġ-ı dāġ rûşendir bu şeb
- 2 Şive-i müjek-i yāre dīde rûz hayretim
Cām-ı ħ̣āb-ı rāhatım leb-riz sūzendir bu şeb
- 3 Hicr-i rûy-ı tābına gökle per-i pervāneden
Şem^c-i meclis ser-i be-ceyb yār-ı dāmendir bu şeb

157a

Sāmī Merhūm

Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün

- 1 ^c Aceb mi olsa rûyuñ nūr-ı baġş-ı sine-i meh-tāb
Olur ħürşidden pertev geh āyine-i meh-tāb
- 2 Çözince dökme simini ola pençe-i ħürşid
Açıldı kufl-ı elmās dūr-i gencine-i meh-tāb
- 3 Ten-i ^c üryānına şeb zinde dār-ı tekye-i ^c aşkuñ
Ķabā-yı perniyāndır ħırķa-ı peşmine-i meh-tāb

157a

Ķazel-i Sāmī Mīr Merhūm

Mef^c ülü Fā^c ilātü Mefā^c ilü Fā^c ilün

- 1 Ey tūti-i bahār-ı leġāfet tekellüm it
Nuġķ-ı Mesih-i mu^c cize-gūya tebessüm it
- 2 Baġ bu riyā seründe gönül dāġ u şerhadan
Ol māha ^c arz-ı ħin-i cebin tazallum it
- 3 Taġhīr ider derūnını ħirk-āb-ı süm^c adan
Derd-i şarāb-ı nābla zāhid teyemmüm it

- 4 Ey dil sipihr-i gerdeş-i çeşm-i niyâzdan
Her kaçtre-i sirişkünü mânend-i encüm it
- 5 Ey şüh tâbuñı bu nihânî görüşmeler
Sâmî-i nâ-şekibine nigâh-ı teraḥḥum it

157b

Ġazel-i Sâmi Mîr Merḥûm

Meʿ ʿülü Mefâ ʿilü Mefâ ʿilü Fa ʿülün

- 1 Ey ṭurre-i ḥamdır ḥam-ı hem-râz-ı maḥabbet
Vey çeşm-i siyeh mest-i füsün-sâz-ı maḥabbet
- 2 Şayd itmege murğ-ı dili hāmün-ı kaçâda
Şad-pâre ider pençe-i şeh-bâz-ı maḥabbet
- 3 Āyine-i ruḥsâra dil olursa nazar baş
Mecrûḥ ider ol nişter-i âz-ı maḥabbet
- 4 Ol dil-ber-i âfet nigeḥün çin-i cebîni
Emvâc-ı yem-i ḥüsn ser-efrâz-ı maḥabbet
- 5 Göñlümde ḥayâl-i leb-i mey-günla **Sâmî**
Şeb tâ-be-seḥer cilveger i ʿ câz-ı maḥabbet

157b

Ġazel-i Merḥûm

Mefâ ʿilün Mefâ ʿilün Mefâ ʿilün Fa ʿülün

- 1 Ḥurûş-ı ʿ aşḳda taḥrîk-i dest-i âh ʿ abeş

- Ġariġ-i muṭribe ŧīve-i ŧināh abeṣ
- 2 Çü bīd-i bī-ṣemerdir ŧefedir keŧ-i āzār
Le ʾim eyleme āb-ı ruḥuñ tebāh ʿ abeṣ
- 3 Ķarār dāde degil çünki gerdeṣ-i eflāk
Ġurūr-ı devlet-i pādır rikāb-ı cāh ʿ abeṣ
- 4 Aḳub gelür saña rızķ itme kāviṣ-i tedbīr
Kenār-ı cūy-ı firāvānda menfer-i cāh ʿ abeṣ
- 5 ŧühūd-ı mihr-i ḥaḳīķat ise ġarez **Sāmī**
Kemīne zerreye de eyleme nigāh ʿ abeṣ

157b

Ġazel-i Sāmī Mīr Merḥūm

Meḧ ʾülü Fā ʿ ilātü Meḧ ʿ ilü Fā ʿ ilün

- 1 İtmez kenār-ı maṭlebe gevher-niṣār mevc
Tā olmayınca lezzet ile ḥāk-sār mevc
- 2 Ta ʿ dād-ı luṭf-ı nā-mütenāhī-i Ḥaḳķ muḥāl
Olsun mı hiç ṣaḥīfe-i yemde ŧümār mevc
- 3 Ser virmeden telāṭum-ı rāz olmaz āṣikār
Ḳaṭ ʿ olmayınca zāhir ider mi cünār mevc
- 4 Keṣṭī-i ṭab ʿ ġarķa batur neṣāt ider
Virdikce sebze-zāde nesīm-i bahār mevc
- 5 Olur kenāra gir tevekül-i gubār bedīd
Bendereke sevāḥile baġlar ḳaṭāra mevc
- 6 Virmez binā-yı faḳre ḥalel cūṣ-ı ḥariṣān
Ġarķ idemez gemine ḥüsni ṣad-hezār mevc
- 7 Vaż ʿ -ı ḥilāf ehl-i kerem ḥikmet üzeredir

- Geh med gehi cezir ider âşkâr mevc
- 8 Pâ-būs-ı yâre teşne-leb-i cūy-ı yârde
Ta' k̄īb idüb biribirin itmez karar mevc
- 9 Çeşm-i habâbına toqınur meşrebi budur
Gerçi yolu müsâ' ide-i rüzigâr mevc
- 10 Zincire çekdi ' aklı peri gibi şışeden
Mînâda gösterince mey-i hoş-güvâr mevc
- 11 **Sâmî** kenâr-ı safhaya gevher-feşân olur
İzhâr idince bu ğazel-i âb-dâr mevc

158a

Sâmî Mîr

Mef' ūlū Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Şağır be-kef-i ödlüğe peygâm-ı şabâh
Âyîne sende zâhir olur ' âlem-i şabâh
- 2 ' Uşşâk sine-sûhte âh-ı seher-gehi
Eyler becây-ı mısr dehân hem-dem-i şabâh
- 3 Pîr anuñ eşk-i çeşmi ham-ı pîre feyz olur
Gül-zâre hüsni tâze virür şeb-nem-i şabâh
- 4 Şeb zinde-dâr-ı ' aşkuña çeşmüñ helâl ider
Zer-bâliş âfitâb olur aña dem-i şabâh
- 5 ' İsa şabî' at ne ğidâ-bağş-ı rûh olur
Pistân-ı mihreden lebini Meryem-i şabâh
- 6 Eyler kenâr-ı baħr-ı siyeh **Sâmî** pür-şadef
Dür baş olunca mevc sefid-i yem-i şabâh

158b

Ġazel-i Mīr Merḥūm

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bezm-i pāk-i ḥüsne zīverdir o zülf ü ḥāl ü ruḥ
Derd-i 'anber-i micmer zerdür o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 2 Gerden-i billūruñ üzre gūyiyā bir şışede
Sünbül ü şebbū gül-i terdir o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 3 Dāğ-ı [... ..]³¹⁰ sūdı sırr-ı bāb ciger göyünmek muḥāl
Dilde kim dā'im muşavverdir o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 4 Şu' le-i āha sipend olmaḥ süveydā-yı derün
Yāra geldikçe muḥarrerdir o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 5 Gülşen-i ḥüsn içre dām-ı dāne-i aşüb ile
Murğ-ı cāna kayd-ı digerdür o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 6 Şem' -i şeb pīrāye vir sūhte pervāne-ves
Muttaşıl germ āşinālardır o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 7 Ḥalka-ı cüb-i ḥicālı noḡta-ı tūr üzredür
Şafḥa zīb-i rūy-ı dil-berdür o zülf ü ḥāl ü ruḥ
- 8 Sūz-ı ḥasret merdüm-i çeşmi perişān ḥ'āb ider
Nāgeh zīb-i rūy-ı dil-berdür o zülf ü ḥāl ü (ruḥ)³¹¹
- 9 Kıldı ḥüsn şāhid-i nazmı rü- bālā **Sāmiyā**
Çün dirīğimde meger derd o zülf ü ḥāl ü ruḥ

158b

Ġazel-i Sāmī Mīr

³¹⁰ Metin tahrip olduğu için okunamamıştır.

³¹¹ Mecmuada "ruh" sözcüğü yazılmamış.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Şun sâkiyâ bize kadeh-i bî-melâl-i 'îd
İmâ-yı 'işret itdi benân-ı hilâl-i 'îd
- 2 Zâhir olur delîl-i şafâ-yı vişâl-i 'îd
Levh-i felekde mâh-ı nev olduĝda dâl-ı 'îd
- 3 Rûy-ı şıyâma şubhı tebessüm-fürûş olur
Reng-i faṭûrı itdi şikest infî'âl-ı 'îd
- 4 Rengîn hûn-ı eşk ider 'uşşâk câmesin
Hübân giyince elbise-i al al-i 'îd
- 5 Hüm-bâze-i taḥassür-i meyden helâl ider
Olmasa mâye-baḥş-ı teselli ḥayâl-ı îd
- 6 Şâyestedir temîme-i cevr-i behişt ola
Sâmî bu nev-zemîn ĝazel bî-mişâl-i îd

159a

Ĝazel-i Sâmi Mîr

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Muḳaddem itdi şeb-i rûza 'işreti tesvîd
Çıĝardı soñra beyâza şabâḥ-ı 'îd-i sa'îd
- 2 Tûlû' ider şanurum mihr-i burc mîzândan
O şu pelle-i dolâbda olınca bedîd
- 3 Şalıncaĝ içre olur ḥüsni pür fûrûĝu' l-Ḥaĝĝ
Şalıncaĝ 'âleme böyle ziyâ şalar ḥürşîd
- 4 Senüñle tartılamaz 'îd-gâh-ı ḥüsn içre
Kemâl noḳşânını bilür meh [...]'³¹² 'îd

³¹² Metin tahrip olduĝu için okunamamıştır.

- 5 Hilâl-ı 'îd açub âğûşın ebruvânuñ ile
Meger mu' anağa itmekligi ider ümmîd
- 6 Dizildi silk-i beyâna benân-ı hâme ile
Ma' nâ-yı sülhanım-ı **Sâmiyâ** çü mürvârid

159a

Sâmî Mîr

Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

- 1 Dü-nîm olursa dilde ârzû birdir
Dü-reng ise de gül-i ra' nâ ' aceb mi bû birdir
- 2 Göñül harâb mı beyhûde-i vaḥdetdir
O bezm-gâhda kim sâķî vü sebû birdir
- 3 Netîce ' ayn-ı muḳaddem ḳaṣîde hod ma' lûm
Birdir sühânedede ma' nâ güft-gû birdir
- 4 Nigâh-ı ehl-i ḥaḳîḳat dâ'î vü mer'î
Bilürsin âyîneli ile rû-be-rû birdir
- 5 Girîve gerd-i ḥalâyıḳ olma dehr ü şıdḳ ol
Ṭarîḳ-i ' aşḳ-i İlâhîde cüst-cû birdir
- 6 Ḥaşır-ı bâde-i zillet be-düş-ı tecrîdüñ
Yanında çîn-i cebîn ile ser-fürû birdir
- 7 Kemâl-i ' aşḳ ile ol hû derdüm tevḥîd
Nefis hezâr ise de **Sâmiyâ** gelû birdir

159b

Ġazel-i Sâmî Mîr

Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- 1 Hatt-ı lebûñ ki mışra^ç -ı zib-i me[’]âldir
Eyyâm-ı bûse anda ne rengin hayâldir
- 2 Dil kavs-i ebruvânı elinden neler çeker
Seyr eyle kıadd-i ham-şudemi aña daldır
- 3 Eyler şikeste murğ-ı dilûñ per ü bâlını
Ol tıfl-ı nev-reside dimez kim vebâldir
- 4 Ol naħl^ç işvede her ne kıadar sirişk olsa da
Bâr-ı niyâz ekilür ihtimâldir
- 5 Zân itme jâledir görinen rûy-ı yârdan
Güller çemende ğarķ-ı ħûn infi^ç âldir
- 6 Nežâre dūr-bîn bilürin olursa da
Görmek ten-i nizârımı emr-i muħâldir
- 7 **Sâmî** ümid-i câm-ı Cem itmez gedâ-yı^ç aşķ
Mecnûn bâde-i ħuri-i köhne sifâldir

159b

Ġazel-i Sâmi Mîr

Fe^ç ilâtün Fe^ç ilâtün Fe^ç ilâtün Fe^ç ilün

- 1 Farķ-ı mâhiyyet-i dil çeşm-i temâşadandır
Pertev-i nik ü bed âyine-i simâdandır
- 2 Revzen-i ħaneyi sermâda küşâd itmekde
Serdî-i bezm-i edeb ħande-i bî-câdındır
- 3 Ĥatır ol bezm-i mükâfata eyâ mest-i ğurûr
Raħne-i seng eşer penbe-i minâdandır
- 4 şâf-ı dil tebre nihâdâne olur feyz-resân
Güher-efşâni-i sâħil kef-i deryâdandır

5 **Sāmi** hāne ber-i endāze-i dil hem-çü ḥabāb
Cūş-i mevce-i seyl-ābe-i şaḥbādandır

160a

Ġazel-i Nābī Efendi

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1 Niyyetüñ eyledigüñ va' deyi incāze mıdur
Yoḥsa kaşduñ dil-i zāre sitem-i tāze midür
2 Var mıdur sūziş-i ğam sende de pervāne gibi
Yoḥsa ey murġ-ı çemen bir qurı āvāze midür
3 İki per gibi zūhūr eyledi ḥaṭṭ rüyında
Murġ-ı ḥüsnüñ 'acabā niyyeti pervāze midür
4 Tır-veş sinesine sen düşicek aġyāruñ
'Āşıkuñ kavş-şifāt ḥişşesi ḥamyāze midür
5 Āhdan perde çeker bāġa hezār ey **Nābī**
Bu tedārik o gül-i perde ber-endāze midür

160a

Ġazel-i Nābī Raḥmetullāh-ı Te' ālī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Terk-i maṭlabdur bu maṭlāb-gāhda maṭlab baña
Eyle luṭfuñdan müretteb maṭlabum ya Rab baña
2 Ben pür olsam ol tehīdür ol pür olsa ben tehī
Sāġar-ı meydür bu bezm-i ğamda hem-meşreb baña
3 İtmege aḥkāmuñ istiḥrāc devr-i 'işretüñ

- Âsmân-ı naḥl-i gülde jāledür kevkeb baña
- 4 Kimse bilmez ol mehûñ teşrifine rû-pûş olur
Rûz-ı rûşenden füzûn feryād-resdür şeb baña
- 5 Günde bir âzâdelik zevki muḳarrerdür hele
Tıfl-veş cây olsa bârî bir daḥı mekteb baña
- 6 Leb midür **Nâbî** ola ney gibi leb-rîz-i hevâ
Ḥâme-i güher-feşân olursa bend-i leb baña

160a

Nâbî

Meḫ'ülü Fâ' ilätü Mefâ' ilü /Fâ' ilün

- 1 Ḥaṭṭ' azl-i ḥüsn virmedi ey nâzenin saña
Oldı berât-ı tâze ḥaṭ-ı anberin saña
- 2 Müşkil tılısmdır dil-i âhen-sirişt-i yâr
Ey âh ḥall idersen eger âferin saña
- 3 Bir âftâbı eyledi ser-germ-i inḳıyâd
Ey vaḳt-i şubḥ bir nefes-i âteşin saña
- 4 Terk itdürür çemende bu feryâdı 'âḳıbet
Ey andelîb güldeki çin-i cebin saña
- 5 **Nâbî** senüñle eyleyelim ḥişşe dil-beri
Zevḳ-i vişâl baña fiğân ü enin saña

160b

Nâbî

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

- 1 Nedür ey şūḥ bu bihūde ğāzab n'oldı saña
Meşrebūñ düşmen-i nāz idi n'oldı saña
- 2 Virmemişsin ṭotalum ruḥṣat-ı āġūş-ı visāl
Varmaġa meclis-i aġyāra sebep n'oldı saña
- 3 Cāme-ḥāb içre bıraḫduñ beni ey mihr-i münīr
Ṭurmaduñ çāk olıcaḫ perde-i şeb n'oldı saña
- 4 Ne girersin araya yāre niyāz itdükçe
Ḳanı ey girye mürā'āt-ı edeb n'oldı saña
- 5 Olduñ ey ḥāme-i Nābī ḫatı çoḫdan ḥāmūş
Bilmem ey zemzeme-pirāy-ı ṭarab n'oldı saña

160b

Ġazel-i Nābī

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa'ülün

- 1 Yek-tā güherüm meclis-i rindān şadefümdür
Mihr-i ṭarabum mey-kede beytü'ş-şerefümdür
- 2 Ḥāş itdi cününü baña sultān-ı maḫabbet
Bu mañşib-ı ma'ḫülde Mecnūn selefümdür
- 3 Ben bir 'alem-efrāz-ı cihān-giri-i 'aşḫum
Emvāc-ı yem-i ġam sipeh-i şaf-be-şafumdur
- 4 Ḥall olmadı bu 'uḫde-i piçide-i müşkil
Ġisū-yı dü-tā mes'ele-i muḫtelefümdür

160b

Ġazel-i Nābī

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fa'ülün

- 1 Eyyām-ı bahār olmaz idi gülşen olaydum
Hürşid ʔulū‘ itmez idi revzen olaydum
- 2 Gül-berg-i şabā urmaz idi pençe-i tārāc
Şahrā-yı temennāda eger dāmen olaydum
- 3 Ol şūh dirīg itmez idi naqđ-i visālūñ
H̄āhiş-ger-i ihsānı hemān bir ben olaydum
- 4 Kettān gibi fersūde olursam da olaydum
Tek ol meh-i sīmīn-bere pīrāhen olaydum
- 5 Nīsānı bedīd olmaz idi silk-i füşūluñ
Nābī heves-i gevher ile maḥzen olaydum

161a

Ġazel

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

- 1 Olmamış yār senūñ ḥālūñe āgāh gönül
Ġayrı yardımcuñ ola Ḥazret-i Allāh gönül
- 2 Çekdigūñ derd ü ğamı bilmez idüm ben evvel
Acıdım şimdi saña vāh gönül vāh gönül
- 3 Vādi-i ‘ aşqda zūlmetde niçün qalmışsın
Söndi mi meş‘ ale-i āh-ı seḥer-gāh gönül
- 4 Rūzgār ehl-i ʔarīķi nice muĝber ideyor
Seyr idersen idelim gel seni hem-rāh gönül
- 5 ‘ Āķıl ol kimseye esrārını fāş itme
Böyledir ‘ ādet-i ‘ aşq itme şaķın āh gönül
- 6 Nāy-veş iñle varub der-geh-i Mevlānā’da
İtme bihūde yere nāle-i cān-gāh gönül

- 7 Eli bağılı cigeri dāğılı esir oldu **Sa'īd**
Bir zamān kişver-i tecrīde geçen şāh gönül

161a

Ġazel-i Vāşif Mīr

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Dağıdub zülfini sevdā-yı hicābı atdık
Fülk-i şahbā ile başdan kara yāra çatdık
- 2 Neş'emiz yok deyü ağıyarı bezmden şatdık
Neyse maḥfi kalub ol mehle biz aldık şatdık
- 3 Gezinürken Paşa līmānı şuyında begimiz
Yanaşub bir gice līmān-ı vişāle yatdık
- 4 Bu gice zevkımıza toğrısı zanbağ şığmaz
O gül-i al ile gül-zāre varub yan atdık
- 5 Giryē-i bülbül-i gül-şende alub maşaraya
Güldüre güldüre ol gonca güli çatlatdık
- 6 'Ālemüñ çeşmine bir gonca için ḥār oldık
Seveli ol gül-i zibāyı cihāna batdık
- 7 Bu şeb ağılar görüb ağıyar gam-ı reşkinden
Bir daḥı yār ile gül-şende gülişdik yatduḡ
- 8 Emelüñ 'ayn-ı elem oldıḡın idrāk ideli
Vāşifā cümle-i amāli gönülde atduḡ
- 9 Teng iken fāris-i ma' nāda zemīn-i Şābit
Edhem-i kilki o vādide daḥı oynatduḡ

161b

Ġazel-i Fāzıl Mîr

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Kim ki gördiyse o meh-pāre-i ħüsni didi ay
Ġamzesi her kime tîr itdi cigerden didi vay
- 2 Öyle 'uşşâķını imāna getürmiş kâfir
İtse da' vā-yı nübüvvet daķı dirler hay hay
- 3 Dil-i sūzānımı bend eyledi ġisūlarla
Āteşi mūy ile zabt eyledi hay kâfir hay
- 4 Şeb-i vuşlatda teni pāki olursa taķsîm
O topuķlar o ġümüş baldırı olsun baña pay
- 5 Dilde **Fāzıl** bir iki tîr-i nigāh ister iseñ
O kemān-keş ġüzelüñ çeşmine esrārını yay

161b

Ġazel-i Fehîm

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bir ħayāt için każā bilmem ne nāz eyler baña
Ben şehîd-i ġamzeyim 'İsā niyāz eyler baña
- 2 İstemez kālā-yı ħüsni ola tārāc-ı metā'
Perde-i zülfüñ anuñçün nîm nāz eyler baña
- 3 Ben tekellüf maķrem-i ħalvet-sezā-yı ġamzeyim
Ĥûn-ı çeşm-i dil-berān ifşā-yı rāz eyler baña
- 4 Ben ki mi' yār-ı cününüm ben ki şarrāf-ı ħired
Feyz-i temiz ile ' arz-ı imtiyāz eyler baña

- 5 Şāh-ı istignā sipāhım ben **Fehīmā** çerḫ-i dūn
Ḥavfla biñ dürlü vaz^ç -ı dil-nevāz eyler baña

162a

Ġazel-i Pertev

Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilātün Fe^ç ilün

- 1 Seni çok sevmeye ey şūḫ ḳabāḫat değil
Añladık meşreb-i nāzendeni ḫācet değil
- 2 Olamam gāhice şāyān-ı tegāfūl yāri
Bu daḫı ḫāzret-i sultānıma şıḳlet değil
- 3 Şeyḫ efendi ne bu ^çunf ile ḫiṭāb eṭrāfa
Sözini ṭutma senüñ mūcib-i cennet değil
- 4 Şubḫa dek yāri fiġān ile uyutmaz ^çuşşāḳ
Bizi rāḫatsız iderse o da rāḫat değil
- 5 Ne düşer ruḫlarınıñ üstine bu zūlf senüñ
O daḫı bencileyin rūyına ḫasret değil
- 6 O mehüñ **Pertevi** tekdirdir ancak ġarezi
İltifāt itmesi aġyāra ḫaḳıḳat değil

162a

Ġazel

Me^ç ūlü Me^ç ā ilü Me^ç ā ilü Fa^ç ūlün

- 1 Tertib-i devā itmez eṭibbā ḫiredinden

- Yā Rab beni setr eyle bu derdüñ beterinden
- 2 ‘Aynuñ taqınub rāhına dört gözle baqar çeşm
Nezāre ferāgat idemez reh-güzerinden
- 3 Ol mertebe sengīnūñi dili itmez eşer hīç
Nüh-tāq-ı felek yansa da āhım şererinden
- 4 Hātırcıgımı ta‘ n-ı ‘adüvv itdi perişān
Paslandı dil āyinesi halkıñ kederinden
- 5 Tazmīn olamaz mışra‘ -ı Sāmī hele **Fehīm**
Tanzīr ne ‘āciz qalurum ben hitirinden

162a

Ġazel

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Mużaffer vaqt-i hācetde ‘adüvden intiķām almaz
Mürüvvet-mend olan nā-kāmi-i düşmenle kām almaz
- 2 Cüb endāzī-i çerh-i dūnı itdim şöyle imzā kim
Begenseñ naqşı ma‘ kūs olmadıķça çevre nām almaz
- 3 Yeter ey nev-süvār mey-i zenāna sāha-ı devlet
Çıkar elden ‘inānuñ qosun naḥvetü‘ l-cām almaz
- 4 Libās-ı nev-be-nevle ey olan ārāyişe mā’ il
Kemālūñden haber vir yoḥsa kimse ihtişām almaz
- 5 Dil-i pür-ḥūn ki hem sāgar hem mey bilür **Rāgīb**
Ḥudāyı mest olan mānend-i lāle deste cām almaz

162b

Ġazel

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Hāyāl-i la' l-i nābüñ cām-ı çeşm-i terde qalmışdur
Humār-ı bezm-i nüş-ā-nüş-ı vaşluñ serde qalmışdur
- 2 Degildür bende dil-i ser-germi-i fikr-i nigāhuñla
O bī-hüş maḥabbetdür düşüb yerde qalmışdur
- 3 Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i icrā-yı 'ālem hep
Şafā-yı ḥātır ancak bādede sāgarda qalmışdur
- 4 Bu remzi keşfe bir müşkül-güşā-yı rāz gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bī-ma' nā gibi dillerde qalmışdur
- 5 Ne cevher tāt-ı devlet kimseye sūd itmez ey **Rāmī**
Nice şāh-ı cihāhuñ çeşmi ol efserde qalmışdur

162b

Şevket-i Rüm ' İzzet Mollā-yı Merḥūm

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Baq rūy-ı yāre tır u kemān söylerim saña
Kim kaç u göz ucıyla nihān söylerim saña
- 2 Bir dāğ-ı ' aşq görsem o bāzū-yı sīimde
Derd-i derūnı ben o zamān söylerim saña
- 3 Telḥ eylemem şafāmızı gül-geşt-i bāğda
Cūy-ı sirişk-i āb u revān söylerim saña
- 4 Cellādı küşte bilmeden ey dil ne fā'ide
Çeşmi eger virürse amān söylerim saña

- 5 Hem-çirkle çekdiğim ğamı ‘ ömrümde çekdim
İster inanma ister inan söylerim saña
- 6 Ey geçende zaḥmıñ o tīruñ bilürsin āh
Yaḥşiyse de nigāhı yaman söylerim saña
- 7 ‘İzzet çürüttdi pister-i gerdünü ṭālī’ im
Baḥt-ı siyāh ḥ’āb-ı girān söylerim saña
- 8 Der-gāh-ı pīre vāşıl olursan eger gönül
Esrār-ı ‘ aşkı anda ‘ ayān söylerim saña

163a

Ġazel

Mef’ülü Fā’ ilātü Mefā’ ilü Fā’ ilün

- 1 Bir cānı vardı itdi hezāruñ fedā saña
İnşāf virsün ey gül-i ra’ nā Ḥudā saña
- 2 Bād-ı nesīme şor varub ol ğoncadan ḥaber
Ey peyk-i āh düşdi yine ilticā saña
- 3 Ey tıfl-ı nev-resīde yarar bir ğün işine
Öğretti kārı ‘ aşkı gönül ğüç belā saña
- 4 ‘ Ālem-şarāb-ı leblerinüñ mübtelāsıdır
Sāĝar mı sākīyā yalıñız mübtelā saña
- 5 Şunmuş raķibe şoḥbet-i ḥelvāda leblerüñ
Ol şüh bir oyun çıkarub adı mā saña
- 6 ‘ Uķbāda Ḥaḫḫ ḳāfiri şaymam mı ey raķīb
İtmem vişāl-ı yārim ile iftirā saña
- 7 Ta’ biri vaşl-ı perçem-i cānāndır ey gönül
Şalmışdur sāye dün ğice bir per-i hümā saña

- 8 Düşmez şikâyet itme ğam-ı zülf-i yârdan
Bu kesb yedirür ey dil-i zârım baña saña
- 9 Ey dil-i pelâs sînede kıanlar içinde sen
Meyl eylemez bu hâl ile bir dil-rübâ saña
- 10 Şad-pâre itse lihyeñi târ-ı Kenân gibi
Ol mâhdan düşer mi gönül iştikâ saña
- 11 ‘İzzet ğulâm-ı der-geh-i mollâ celâlsin
İtmez dirîĝ-i feyzini şems-i hüdâ saña

163b

Ġazel

Mef’ülü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Gülden şikâyet eylemedi hâre ‘andelib
Zahm açdı derdin açmadı aĝyâra ‘andelib
- 2 Bir âferîne degmedi şâh-ı bahârdan
Çadub kıldı bâlini gülzâre ‘andelib

163b

Ġazel-i Vâşif

Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün

- 1 Gönülde feyz-i maħabbet fıkır fıkır kaynar
Şarâb-ı köhnedir elbet fıkır fıkır kaynar
- 2 Firâķ-ı yâr ile her dem hurûş-ı giryemden
Efendi bu yem-i firķat fıkır fıkır kaynar
- 3 Ol âfitâb-cemâlün nigâh-ı şühında

- Kirişme nâz zarâfet fıkır fıkır kaynar
- 4 O mehle şoĥbet-i ĥalvâda germ-zevĥ olalı
Miyânımızda ĥalâvet fıkır fıkır kaynar
- 5 O rütbe geçdi şıcağım o şūĥ dellâke
Derûn çü germi-i ĥalvet fıkır fıkır kaynar
- 6 ‘ Aceb mi ekşise nûş-ı mey ile bed-mestân
Bulınca mi‘ de ruĥûbet fıkır fıkır kaynar
- 7 İnanma ĥâ’ine tiryâk-i zehr-i zaĥm ise de
Her ‘ uzv-ı mâr nihâyet fıkır fıkır kaynar
- 8 Zihâm-ı lafzdan eş‘âr-ı muştaĥ-gûda
İmâle sekte seĥâmet fıkır fıkır kaynar
- 10 Şad aferîn ki **Vâşıf** zemîn-i Râsiĥ’de
Nikât ü remz-i nezâket fıkır fıkır kaynar

164a

Ġazel

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Temâşâ-yı cemâlınden olur rûĥa ĥıdâ peydâ
Olur envâr-ı mehden beyt-i mużlimde ĥayâ peydâ
- 2 İder pendâr ‘acebi ehl-i istiĥnâyı âzürde
İlâhi itmesün nev dîde-i devlet ĥınâ peydâ
- 3 Hüner-efrâz olur enzâr-ı erbâb-ı mürüvvetle
İder ebr-i felekden sünbüle neşr ü nümâ peydâ
- 4 Hücûm-ı ehl-i ĥamdan olma ey meh-pâre ‘acz-âver
Der-i aşĥâb-ı şervetde olur lâ-büd gedâ peydâ
- 5 O rütbe ruĥları gül-gün ü pür-te’şirdür güyâ

Bakın gözlerde olmuş ser-te-ser rengde hinnâ (peydâ)³¹³

6 Şikenc-i zülfin açmış sine-i billûrı göstermiş

Helâk-ı ‘aşık itmiş bugün bir nevâda peydâ

7 Nevâ-yı ‘aşk ile me’lûf-ı destimde kalem [.....]³¹⁴

Şarîrinden n’ola olsa hezâr şad-ı şadâ peydâ

164a

Ġazel-i Vâsıf

Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün Mefâ’ ilün

1 Acır ma’ şük ‘uşşâkuñ derûnı yara oldıkça

İder te’şîr anuñçün âh-ı ‘aşık yara oldıkça

2 Degil sevdâ-yı hâmmid-i şeftâlû haţ-âverden

Gelür elbette mîve bâğdan pâzâra oldıkça

3 Nice maţlûb-ı bûse itmeyim hâl-i lebûñden ben

Alırdım hâlimi eş’âr ile iş’âra oldıkça

4 ‘Aceb mi mübtelâ-yı câm-ı la’l-i dil-rübâ olsam

Cihânda neş’e-yâb-ı kâmdır mey-h’âr oldıkça

5 Olur bir gün gönül olmaz deyü me’yûs-ı kâm olma

Vesile-cûy-ı vaşl-ı yâr ol ey bi-çâre oldıkça

6 Baña acı baña kim nâleme cânân kulağ tutmaz

Yine gül gûş urur âh-ı hezâr-ı zâre oldıkça

7 Düşer yâ gird-i gird-âba ya uğrar kara sevdâya

Dil-i üftâdede sevdâ-yı zülf-i kara oldıkça

8 N’ola vaqf eylesem delv-i dili çâh-i zenahtâna

İder aşhâb-ı hayr ‘âlemde sa’y aşâra oldıkça

³¹³ Mecmuada “peydâ” redifi yazılmamış.

³¹⁴ Mahlas yazılmamış.

- 9 Muḥīṭ-āsā ihāṭa eyleyelden baḥr-ı eş'arı
Şuyın buldurdı Vāşif keşti-i güftäre oldıkça

164b

Ġazel-i Vāşif

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' iātün Fe' ilün

- 1 Diyemem sīne-i berrāķı semenden gibidir
Yāsemen belki o gül-naḥl-i semen-ten gibidir
- 2 Zülfi sünbül deheni ğonca-ı ter sāķı semen
Tepeden tırnaĝa dek her yeri gül-şen gibidir
- 3 Çeşm ebrū vü ruḥ u la' line söz yoķ ammā
İçlerinde yine ḥāl-i siyehi ben gibidir
- 4 Ne aceb düşmese dil-dāruñ elinden mir'āt
Ḥüsnine meyl ü maḥabbetde o da ben gibidir
- 5 Reng ü bŷy-ı güli ta' rife ne zaḥmet çekeyim
Gül benim bildigim ey ğonca-dehen sen gibidir
- 6 Yem döküb tŷtmaĝa 'uşşāķı ḥācet ey şŷḥ
Şayd-ı murĝ-ı dile ḥāl-i ruḥuñ erzen gibidir
- 7 'Āşık isterseñ eger Vāşif-ı zār ile görŷş
Yine ol sā'ire nisbet biraz ehven gibidir

164b

Ġazel-i Vāşif

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' iātün Fe' ilün

- 1 Olsa ĝarķ-i yem-i hicrāna yine şen gibidir

- Zannım ağıyâr biraz ‘aqlına yelken gibidir
- 2 Elem ü neş’esi üftâdenüñ olmaz ma‘lûm
‘Āşıkũñ ħandesı de ħâlet-i şiven gibidir
- 3 Aranur mı suĥan-ı mest pey-â-peyde me’âl
Şoĥbet-i ehl-i hevâ bestededir ten gibidir
- 4 Tîr-i ğam yaĝsa derûn-ı dile itmez te’sîr
Câme-i ‘aşk benim göñlüme cevşen gibidir
- 5 Ne kadar sevse de itmez yine luĥ ile nigâh
Yoĥsa şũĥũñ baķışı ‘âşıkâ düşmen (gibidir)³¹⁵
- 6 N’ola alursa maĥabbetle fitili **Vâşif**
‘Aşk kandîl-i dil-i ‘âşıkâ revĝan gibidir

---

³¹⁵ Mecmuada “gibidir” redifi yazılmamış.

SONUÇ

Mecmualar, yazıldıkları dönemin aynası durumundadır. Başta yazıldığı dönemin edebi zevkini yansıtmaya işlevi olmak üzere birçok konuda günümüz edebiyat araştırmacılarına yardımcı olmaktadır. Bu eserler üzerine yapılacak çalışmalar, meseleye farklı açılardan bakmayı gerekli kılmaktadır. Bilindiği gibi mecmualar, doğrudan veya dolaylı şekilde başta edebiyat olmak üzere birçok bilim dalına yardımcı olmaktadır. Üzerinde çalışılan şiir mecmuasıyla da bir döneme ışık tutularak o dönemin edebi zevki tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmamız olan şiir mecmuasında, XVI ve XIX. yüzyıllar arasında yaşamış şairlerin şiirlerinden örnekler bulunmaktadır. En fazla da gazel nazım biçimiyle yazılmış şiirleri ihtiva eden bir şiir mecmuasıdır. Girişte de belirtildiği gibi eserin 169 ve 170. varaklarında mürettibe ait üç adet doğum kaydı bulunmaktadır. Buradaki kayıtlara göre Mecmuanın 1848-1872 tarihleri arasında tertip edildiği düşünülmektedir. Bu kayıtlardaki tarihlerden, kaydı düşenin Muhammed Ziyâüddin olduğu anlaşılmaktadır. Şayet bu kayıtlar mürettibe/müstensihe ait ise mecmû'anın emektarı olarak bu isim zikredilebilir.

Mürettibi hakkında kesin bilgi sahibi olmadığımız bu mecmua ile o dönemin beğenisiyle ilgili öznel bir yargı da bulunmak gerekirse Alevi- Bektaşî şairlerin şiirlerine çokça yer verilmiş olması, Kербela olayıyla ilgili mersiyelere yer verilip Hz. Ali'ye övgülerin yer aldığı şiirlere yer vermesi o dönemin edebi zevki hakkında mürettibin beğenisi ölçüsünde bizim bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Mecmuada yer alan şiirler “Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi” kapsamında belirli ölçütlere göre bir tablo halinde verilerek araştırmacıların kolaylıkla yararlanabileceği bir çalışma haline getirilmiştir. Mecmuaların diğer önemli faydasından biri de şairin divanında yer almayan şiirleri ihtiva etmesinden gelir. Burada da incelenen divanlar itibarıyla şairin divanında yer almayan şiirler tespit edilmiş ve ayrı bir başlık altında bu şiirler verilmiştir.

Sonuç olarak, yapılan bu çalışmayla XIX. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen eski edebiyat sahasında sayıları oldukça fazla olan şiir mecmualarından biri incelenmeye çalışılarak bu alana az da olsa katkı sağlamak amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

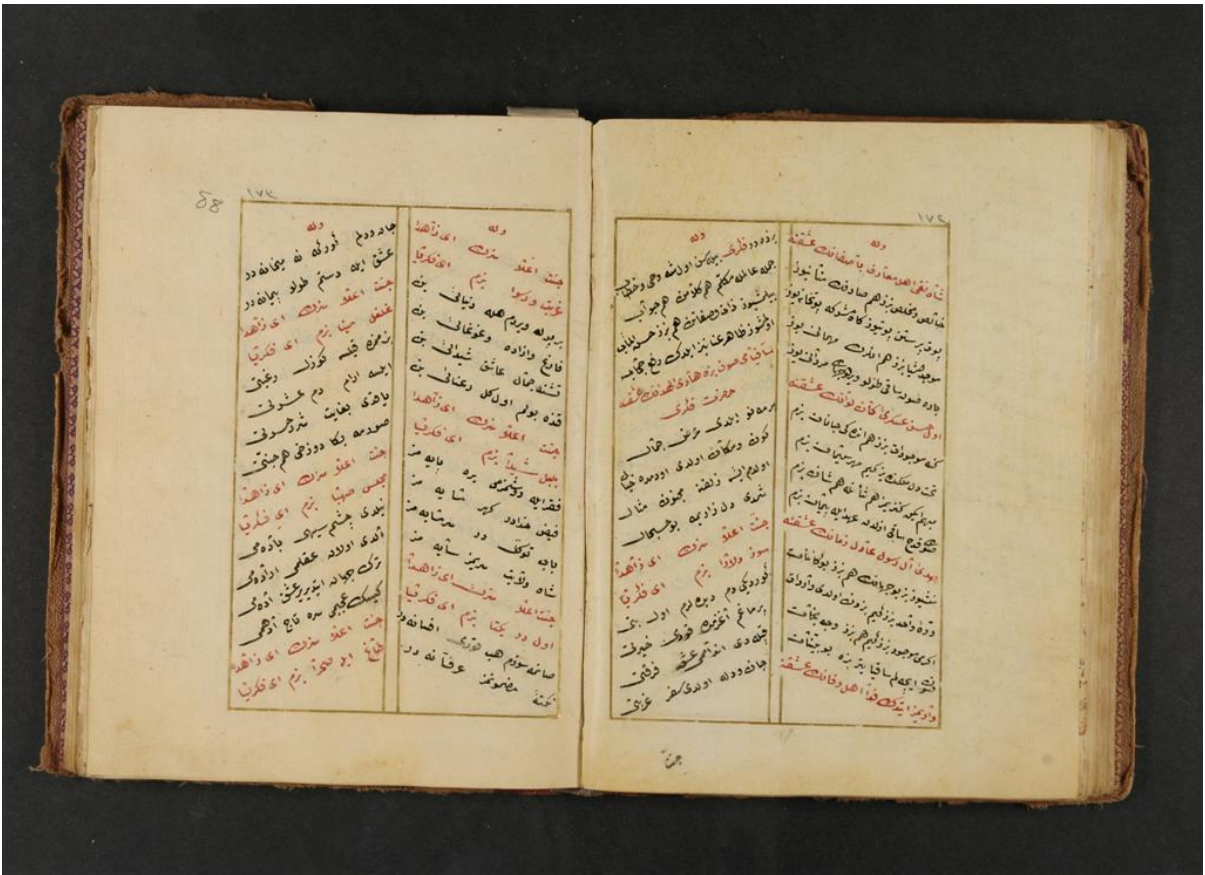
- AK, Coşkun (2001), *Bağdatlı Rûhî Divanı, Karşılaştırmalı Metin I-II*, Bursa: Uludağ Ü. Yay.,
- ASLANOĞLU, İbrahim (1992), *Şah İsmail Hatayi (Divan, Dehnâme, Nasihatnâme ve Anadolu Hatayileri)*, İst., Der Yayınları.
- AYDEMİR, Yaşar (2007). “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies*, Volume 2/3, s.122-137.
- AYVERDİ, İlhan(2005), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Yay.
- BANARLI, N. Sami (2001), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: MEB Devlet Kitapları
- BİLKAN, Ali Fuat (1997), *Nâbî Dîvânî I-II*, İstanbul: MEB Yay.
- CANIM, Rıdvan (2000), *Latifi Tezkiretu‘ş-şu‘ara ve Tabsıratu‘n-nuzama (İnceleme-Metin)*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1997), *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat (17. Baskı)*, Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- DİLÇİN, Cem (1983), *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK Yay.
- DİLÇİN, Cem (1997), *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: TDK Yay.
- EYUBOĞLU, İsmet Zeki (1991), *Alevi – Bektaşî Edebiyatı*, İstanbul, Der Yay.
- GENÇ, İlhan (1998), *Hoca Neş’et Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, İzmir.
- GIYNAŞ, Kamil Ali (2011). “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, s.245-260.
- GİBB, E. J. Wilkinson (1999), *Osmanlı Şiir Tarihi I-II*, Ankara: Akçağ Yay.
- GİBB, E. J. Wilkinson (1999), *Osmanlı Şiir Tarihi III-IV*, Ankara: Akçağ Yay.
- GÜMÜŞ, Nevin (2005), “Türk Tarih ve Edebiyatına Dair Değerlendirilmemiş Kaynaklardan Bir Mecmu‘a Örneği: Tuhfe-i İsmâ‘iliye”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. 18, Güz, s. 129- 162, Niğde.
- GÜREL, Rahşan, *Enderunlu Vâsıf Divanı*, İstanbul: Kitabevi Yay.: 121
- İPEKTEN, Haluk, İSEN, Mustafa, TOPARLI, Recep, OKÇU, Naci, KARABEY, Turgut (1988), *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı Sözlüğü*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.: 942
- İPEKTEN, Haluk (2009), *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergah Yay.

- KABAKLI, Ahmet (1978), *Türk Edebiyatı*, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yay.
- KURNAZ, Cemal vd, *Şairlerin Gözüyle Mecmua*, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Winter 2013, p. 29, Ankara-Turkey
- KURNAZ, Cemal vd, *Mecmualara Sorulması Gereken Sorular*, Turkish Studies–International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Winter 2013, p. 51-64, Ankara-Turkey
- KUT, GÜNAY (1986), *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler, İsimler, Eserler, Terimler*. İst., C. 6 İstanbul: Dergah Yay.
- KUT, GÜNAY (1986), “*Mecmu‘alar*”, Dergah, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C.VI, İst., s. 170.
- KÜÇÜK, Sabahattin (1994), *Bâkî Dîvânı* Tenkitli Basım, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yay.
- LEVEND, Agah Sırrı (1973), *Türk Edebiyatı Tarihi I-II*, Ankara: TTK Yay.
- OKUYUCU, Cihan (1994), *Cinani Hayatı, Eserleri, Divanının Tenkidli Metni*, Ankara: TDK yayınları: 570.
- ONAY, Ahmet Talat (2000), *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzâhı*, Ankara: Akçağ Yay.
- PARLATIR, İsmail (2011). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınevi
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla (1999), *Osmanlı Şiiri Antolojisi*, İstanbul: YKY.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla, KARTAL, Ahmet (2004), *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergah Yay.
- PALA, İskender (2002), *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: L&M Yay.
- TDV İslam Ansiklopedisi (2003), Ankara: C.28
- YILDIRIM, Ali (1995), *Başlangıcından Günümüze Alevi-Bektaşî Deyişleri I-II*, Ankara, Ayyıldız Yay.
- YILDIRIM, Tahsin (2006), *Edebiyatımızda Müstear İsimler*, İstanbul, Selis Yay.
- ZAVOTÇU, Gencay (2006), *Divan Edebiyatı Kişiler-Kişilikler Sözlüğü*, Ankara: Aydın Kitabevi

EKLER

MECMŪ' A-İ EŞ' ĀRIN TIPKI BASIM METNİNDEN ÖRNEK SAYFALAR

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı: Tufan TAŞ

Doğum Tarihi ve Yeri: 1984 Adana

İletişim: tufantash@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 2005.

Tezsiz Yüksek Lisans: Çukurova Üniversitesi, 2006.

Yabancı Dil: İngilizce

İŞ DENEYİMİ:

1. Adana Özel Değişim Dershanesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, 2006-2007.
2. Kırklareli Demirköy Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, 2008-2010.
3. Iğdır Karakoyunlu Ahmet Ali Dönmez Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeliği, 2010-2011.
4. Niğde Elmalı-Çayırılı 80. Yıl Ç.P.L Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, 2011-...

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “ Klasik Türk Şiirine Ait Bir Mecnû‘a-i Eş‘âr ” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. (28/06/2013)

İmza

Tufan TAŞ